Sekpele

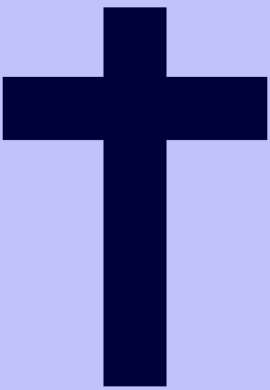

Sekpele: Onanto eto kakle fɔfɔ; Sɛkpɛle New Testament

Sekpele

Sekpele: Onanto eto kakle fɔfɔ; Sɛkpɛle New Testament

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sekpele

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 8 Aug 2026 from source files dated 10 May 2025
5fc03d2a-3cf8-5607-a6e0-9e1e197140bd

Contents

MATEO 1
MARKO 69
LUKA 114
YOHANES 190
KEYIFO 243
ROMAFƆ 314
1 KORINTOFƆ . . 347
2 KORINTOFƆ . . 379
GALATIAFƆ . . . 399
EFESOFƆ 410
FILIPIFƆ 420
KOLOSEFƆ 428
1 TESALONIKAFƆ 435
2 TESALONIKAFƆ 441
1 TIMOTEO . . . 445
2 TIMOTEO . . . 454
TITO 461
FILEMON 465
HEBRIFƆ 467
YAKOBO 489
1 PETRO 497
2 PETRO 505
1 YOHANES . . . 510
2 YOHANES . . . 518
3 YOHANES . . . 519
YUDA 521
KƎLƎKƎ KATE . 524

MATEO
Ditiki Sɛɛ Nə Mateo Lɛwɔni

1 Aye nyamfo ni bana ba
əsuə Yesu Kristo wə ni Oka
David eto ufluflu lɛbɔ utsyi,
nya David ni ufluflu wə lɛbɔ
utsyi Abraham eto kafo.
2 Idu lə Abraham ibə Oka
David əsuəə, nnyə antomə
ba ntəkə lə bətsyuə əsuə.
Abraham léle Isak wə léle
Yakob wə léle
3 Yuda ku wə
bayimisani.
Yuda ku wə usiə Tamai
léle Perez ku Zera,
nya Perez léle
Hezron.
Hezron léle Aram, nya
wuntsya léle
Aminadab.
4 Aminadab léle
Naheson wə léle
Salmon.
5 Salmon ku Rahab léle
Boaz, nya Boaz ku
Rut léle Obed. Obed
léle Isai,
6 nya Isai léle Oka
David.
Nya idu lə Oka David
əsuə isu lefe nə Babiloniafɔ
dítsyi lema lə Israel bebi
əsuə nya bəmuə mə bésuko
mə kasɔɔ, mə antomə ba
dítəkə lə betsyuə əsuə ni
mba ləəbə mfo nɛ.
Oka David ku usio wə lídi
Uria eto usiə wə ɔ́lɛ
ófo úfii, ále Salomo.
7 Salomo ále Rehoboam
wə léle Abiya. Abiya
tsya léle Asa,
8 nya Asa léle Yosefat.
Yosefat léle Yoram wə
léle Uziya.
9 Uziya léle Yotam wə
léle Ahaz wə léle
Hezekiya wə léle
Manase.
10 Manase léle Amon,
nya Amon léle Yosiya
wə léle
11 Yekoniya ku wə
bayimisani lə
Babilonia lɛkɛfe.
12 Idu lefe nə Israel bebi
ditsyi Babilonia bəbə isu ese
lefe nə bále Yesu, mba bále
ku mə antomə eto aye ni
mba ləəbə mfo nɛ.
Yekoniya léle Sealtiel wə
léle Zerubabel wə léle
13 Abihud, nya wuntsya
léle Elyakim. Elyakim
léle Azur,
14 nya Azur léle Sadok
wə léle Akim wə léle
Elihud.
15 Elihud léle Eleazar,
nya Eleazar léle
Matan, nya wuntsya
léle
16 Yakob wə léle Yosef
wə dífi Maria wə léle
Yesu wə baakpo Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile
Utsyə.
17 Itə eso idu lə Abraham
isu Oka David eto lelefe
eyifo alefe lefosi ana, nya
idu lə Oka David əsuə isu
lefe nə Babiloniafɔ dímuə
Israel bebi besuko mə kasɔ
lə Babiloniaa, eyifo alefe
lefosi ana. Nya isi idu lefe
nəmfó ibə lefe nə bále Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə,
eyifo alefe lefosi ana.

Yesu Eto Lelefe Eto Etiki.

18 Nnyə mə ɛyɛ fɛ bále
Yesu Kristo. Bátɔ Maria
bətə Yosef, tsya fɛ bookpa
wəə, Maria ənyə nkə ufi ɔlɛ

kafo. Onanto eto Lɛwɔnɔ
eto əsuəale dítə íbə itə nko.
19 Yosef eyifo utidi sɛɛ lə
Onanto eto ənəmi. Fɛɛ se
wóanla nkə woakpo Maria
eto ənəmi kasɔ lə kusə
komə eto ənəmi esoo, úbu
disi nkə lə oyani wə kpoo
kalɔkalɔ.
20 Lefe nə úfi nsusu
bomfoo, Onanto eto ɔtɔnkpe
utsyuə ələkə əsuə óte wə lə
kola kəmiə, nya ɔ́tɛyi wə
nkə, “Yosef, Oka David eto
kafo eto ubi, mante sikpi ku
fə usiə Maria bokpa kesuko
fə ɔflɔ. Itsyise kafo ka ɔnlɛ
mfoo, Onanto eto Lɛwɔnɔ
eto əsuəale əsuə itsyi.
21 Nya woole ubisaibi.
Nya fə Yosef luutəkə wə
diye fə Yesu, itsyise wə ni
nwə luuləkə wə betidi
utsyiko lə abua əsuə nɛ.”
22 Asa nyamfo əbə itə lə
Maria əsuə fe kase Onanto
lɛtɛyi utsyə ɛyɛ lə wə
unyɛləkətidi əsuə nkə
yuubə itə sitinti. Ɔtɛyi nkə,
23 “Kebitɛ kətsyuə ka
lenyi osani əbɔlɛ kafo nya
woole ubisaibi. Nya betidi
lookpo wə bənkə Imanuel.”
Nnya kasɔ ni bənkə Onanto
si ko bo.
24 Lə nyaso se Yosef
lésanklii, ókpa Maria, úyifo
wə usiə fe kase Onanto eto
ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi wə.
25 Fɛɛ Yosef ku Maria
mánte bətsyuə fe usə ku
usiə isu ese lefe nə óle wə
ubisaibi əmə. Nya Yosef
dítəkə wə diye nkə Yesu.

2

Babesibe Bətsyuə Etsyi Kofekatokɔ Bəbə.

1 Bále Yesu lə umə wə
baakpo Betlehem lə Yudea
eto kasɔ lə lefe nə Oka
Herodes díkedi seka lə ke
əsuə. Nya lə lefe nəmfó
əsuəə, babesibe bətsyuə ba
léte asa ɛyɛ lə olalɛlɛ
befandebi eto ətsyəbi əsuə
etsyi kofekatokɔ bəbə
Yerusalem.
2 Nya bátɔ bənkə, “Sieti
bále ubi wə luudi Yudafɔ
eto oka əmə? Búnyə wə
sefandebi lə kofekatokɔ.
Nya búbə boə boesumu
wə.”
3 Lefe nə Oka Herodes
lɛnɔ ditiki nəmfoo, difufu
əmuə wə ku betidi ba kenke
lɛkɛ lə Yerusalem mfó.
4 Nyaso ókpadi Onanto
eto besunyə ninə ku afi eto
bateasa nya ɔ́tɔ mə nkə,
“Sieti boole Nwə Onanto
Lékpo Ɔhile Utsyə əmə?”
5 Mfó nya bátɛyi wə
bənkə, “Betlehem lə Yudea
eto kasɔ, itsyise nko Onanto
eto Unyɛləkətidi lɛwɔni
útsyə nkə,
6 ‘Fə Betlehem lə Yuda eto
kasɔ,
emenyifo ɔkɛkɛ lə Yuda
eto kəmənkplɛ nti.
Itsyise lə fəə, nya nwə luudi
ɔtɔnkotɔnko wə
lɔɔyɛnko
mɔ betidi Israelfɔɔ,
lɔɔbɔ utsyi nɛ.’ ”
7 Nyaso Oka Herodes
ákpadi bafɔ ba dítsyi
kofekatokɔ bamə bəbə mfó
nya ókpe disi ku mə kabiɔ
əsuə, nya ɔ́tɔ mə ɔ́nɔ lefe
nə tutuutu sefandebi siamə
lɛbɔ bənyə.
8 Mfó fɛ útə mə kusu nya
bédu bésu Betlehem. Nya

ɔ́tɛyi mə nkə, “Bisu lə bisu bɛbɛbɛ dikpefi nəmə kukɔnɔ. Nya lə binyə wəə, lə bisinkli bibə bɛtɛyi mɛ, bə lə mintsya lə nsu nsumu wə.”

9-10 Nyamfo eto kamaa, bafɔ bamə áyifɛ kusu bédu. Nya se bántɔɔ, besi bənyə sefandebi siamə fe nsia bənyə lə kofekatokɔ mfó ke. Nya se bənyə see, bənyə disuəyuə tinti. Sefandebi siamə áyɛnko mə sisu síńyə lə kaka ubi əmə nlabe.

11 Nya se bédufə diyo nəmə kafo nya bənyə ubi əmə ku wə ambe Mariaa, báse akonki nya básumu wə. Nya basini mə kabɔtɔ nya bətə wə ətəsa nnya lefo koya, nnya ni sika ku lufui ku uyudu.

12 Lə nnya kamaa, Onanto ələkə óte mə lə kola kəmiə nkə bénsisinkli bayɛ Oka Herodes ɔflɔ. Nyaso báyɛ kusu bamba bésinkli bésu mə kasɔ.

Yosef Étsyetsyiko Maria Ku Yesu Bésu Egipte Eto Kasɔ.

13 Se babesibe bamə dísinkli bédu eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ələkə əsuə óte Yosef lə kola kəmiə. Nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Oka Herodes ebutə nkə bati dikpefi nəmə kama lə balo wə. Nyaso taka, lə etsyetsyiko dikpefi nəmə ku ni ambe esuko Egipte eto kasɔ. Bisiə mfó isu ese lefe nə mɔɔtɛyi fə minkə bisinkli bibə.”

14 Ketsye kamfoo, Yosef átaka úfi ubi əmə ku wə ambe útsyetsyiko bésu Egipte eto kasɔ.

15 Nya bəsiə mfó isu ese lefe nə Oka Herodes díkpə. Kase bákɛ mfó əbə itə lə asa nnya Onanto lɛtɛyi utsyə ɛyɛ lə wə bɛnyɛləkətidi əsuə nkə, “Egipte kee, mínkpadi mɔ ubi míntsyiko.”

Oka Herodes Ǝtə Bálo Bebisaibi Kenke Lə Betlehem.

16 Lefe nə Oka Herodes dínyə nkə bafɔ ba dítsyi kofekatokɔ mfó áwɛ wə bákpee, kafo ányi wə tinti. Nyaso útə nkə wə bamamanyə su Betlehem ku kaka letsyilama mfó kenke lə balo bebisaibi ba díkafo alɛ ənuə ku ibə kasɔ lə kase bafɔ bamə léte lefe nə sefandebi siamə díləkə əsuə séte.

17 Mmə ibə bə Onanto eto Unyɛləkətidi Yeremiya eto lesa nə ɔ́tɛyi útsyəə, əbə itə nko sitinti, nnya nlɛ bɔtɛyi nkə,

18 “Bánɔ bofa butsyuə lə Rama
ini kekuwiwi ku kaminsə eto kɔsɔ kekleke.
Rahel lɛ keku buwi itə wə bebi.
Nya ɔnnlɛ bɔtɔnɔ nkə bammansə wə lɛkɔ,
itsyise bebi bamə əkpə eso.”

Yosef Ku Maria Ku Yesu Esinkli Bétsyi Egipte Bəbə Nasaret.

19 Se Oka Herodes díkpə eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ələkə əsuə óte Yosef lə kola kəmiə lə Egipte.

20 Nya ɔ́tɛyi wə nkə,
“Taka, lə efi ubi əmə ku wə
ambe lə bisinkli bisu Israel
eto kasɔ, itsyise mba léla bə
baalo ubi əmə ébukpə.”
21 Lə nyaso Yosef átaka
nya ókpa dikpefi nəmə ku
ni ambe nya bédu bésu
Israel eto kasɔ.
22 Fɛɛ lefe nə Yosef lɛnɔ
nkə Arkelao, wə ni Oka
Herodes eto ubi, béfi bətsyə
seka lə Yudea lə wə anto eto
kɛnyɛɛ, óte sikpi ku mfó
busu. Nya se Onanto eto
ɔtɔnkpe utsyuə díkə wə ato
lə kola kəmiə nkə wensu
mfoó, ófloma kusu údu úsu
Galilea eto lɛkpɔ mfo.
23 Nya se úsu mfoó, úsu
úsiə lə umə wə baakpo
Nasaret. Nya mə eto mfó
busiə ətə bə Onanto eto
Bənyɛləkətidi eto ditiki nə
bátɛyi bətsyə bə, “Bookpo
wə bə Nasaretnyə,” əbə ítə
sitinti.

3

*Ntufləsətidi Yohanes Ábe
Letsya.*

1 Lə lefe nəmfó əsuəə,
Ntufləsətidi Yohanes ésu
mfiminti lə Yudea eto kasɔ,
nya útsyiko letsya bobe
katɛyi
2 nkə, “Bítsyi mi akɔɛsi
bɛwuninsə lə abuayifoyifo
əsuə, itsyise Onanto eto
Sekadidi eboyo selo.”
3 Yohanes əmfo ni utidi
wə Onanto eto Unyɛləkətidi
Yesaya lɛtɛyi útsyə nkə,
“Utidi utsyuə lɛ bofa
bembembe lə
mfiminti katɛyi nkə,
‘Bɛlɔ Bonamute eto
kusu bitsyə.
Bɛtsyɔnsə wə kusu
bitsyə itə wə bɔyɛ!’ ”
4 Nya awu nnya Yohanes
lékpee, ɔtɔmini ku lekoko
eto bise béfi bédi nnya. Nya
úfi kubukikue eto abɔsu
ókle nkɛ. Nya wə didisa
dídi bekpəsə ku bablɔ.
5 Nya betidi dítsyi
Yerusalem eto umə ku
Yudea eto kasɔ ku Yordan
eto Ketu eto lekpake mfó
kenke bəbə wə ɔflɔ.
6 Bələkə mə asa bua kasɔ
nya úfləsə mə ntu lə Yordan
eto ketu kafo.
7 Se Yohanes dínyə
Farisifɔ ku Sadukifɔ kpə ba
díbə wə ɔflɔ bə lə ufləsə mə
ntuu, ɔ́tɛyi mə nkə, “Mi
mba nte fe bawa eto
befluflu! Owoe lɛlɛ mi kɔlɛ
nkə bitsyetsyi lə Onanto eto
kotonənə ko nlɛ bubə eto
kɛnyɛ?
8 Beté lə mi eyifosa əsuə
biənkə bɛtsyi bɛwuninsə lə
mi abua əsuə.
9 Nya biembu biə se ini
Abraham eto befluflu bini
esoo, Onanto embunə mi
koto. Bɛlɔ bɛnɔ biə Onanto
ebofo befluflu buləkə
ketsyiko aba nyamfo əsuə
kətə Abraham.
10 “Bebe se banlɛ kefiebi
bəńyə bə baala eyi nyamə
taa keyudu ke. Kuyi saa ko
laanwɔ ebibi sɛɛ, boola ko
befi bakpe lə ditefɛnku
kəmiə.
11 “Mɔɔ, ntu məəfləsə mi
nnya nlɛ bote bə bɛtsyi
bɛwuninsə lə mi
abuayifoyifo əsuə. Fɛɛ nwə
ntəkə mɛ kama ɔnlɛ bubəə,
wə ebufi Onanto eto

Lɛwɔnɔ ku ute ufləsə mi ntu. Ɔmɔ oso mɛ, nya mənńyə ntə bə nyifo wə keyifo kulaa tsya.
12 Utsyi wə kɔfɛ ko wuufi ɔflɛ wə kamɔ uləkə kofo fɛ lə ufi ke okpo lə unwu. Fɛɛ kofo ko luubuu, wootonsə ko lə utə wə laanni kulefe kulefe, kəmiə!”

Yohanes Ǝfləsə Yesu Ntu.
13 Lefe nəmfoó, Yesu etsyi Galilea eto kasɔ úbə Yohanes ɔflɔ lə Yordan eto Ketu nkə lə Yohanes lə ufləsə wə ntu.
14 Fɛɛ se Yohanes mánla nkə lə ufləsə Yesu ntu esoo, ɔ́tɛyi wə nkə, “Mɔ bomu ele bə mbə fə ɔflɔ, nya inni fə ele bə bə mɔ ɔflɔ fə mfləsə fə ntu.”
15 Fɛɛ Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Fəə, tɔnɔ lə eyifo nnya nko te mɔmɔ. Itsyise nko fɛ yuutə buyifo lesa nə ni Onanto eto lelabi nɛ.” Nyaso Yohanes átɔnɔ útə wə.
16 Nya se Yohanes dífləsə Yesu ntu ólosə koo, ɔ́bɔ lə ntu bomə əsuə, nya mfó əmə kato léna nwaa nya úńyə Onanto eto Lɛwɔnɔ nlɛ bɔyifə kəbə kasɔ fe lɛblɛkpa seka díbə dísiə lə wə əsuə.
17 Nya bánɔ ɔkɔɛ dítsyi kato ɔnlɛ bɔtɛyi nkə, “Nwəmfo ni mɔ Ubi Lala wə mankeko, wə eto asa leedufə mɛ ənə tinti nɛ.”

4

Obonsam Áto Yesu Óbe.
1 Nyamfo eto kamaa, Onanto eto Lɛwɔnɔ ákpa Yesu dísuko mfiminti bə lə Obonsam lə oto wə obe.
2 Nya se Yesu lékle kɛnyɛ itə eyifosi anaa, kukpɛnsɛ álɛ wə.
3 Mfó nya olontidi əmə díbə wə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Lə Onanto eto Ubi fenii, tɛyi abambi nyamfo lə efiani didisa.”
4 Mfó Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lə bɔtɛyi nkə, ‘Inni didisa mate ləəntə utidi nkpə. Bomu ditiki saa nə laabɔ ketsyi lə Onanto eto kɛnyɛ, ni ləətə nkpə sitinti nɛ.’ ”
5 Mfó nya Obonsam əmə lékpa Yesu úsuko Yerusalem, Umə Kɛnkɛ əmə. Nya úfi wə úsu útəkə lə Yudafɔ eto Disumuyo eto kaka nso botaka eto disinti.
6 Mfó ɔ́tɛyi wə nkə, “Lə Onanto Kosate eto Ubi fenii, sa əbə əńyə lə kasɔ. Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə,
‘Onanto ebotsyese wə
batɔnkpe
nkə bakɔbe fə lə ani
bə lə fə kokpa lə kɔyɛ
butusə lə abambi
əsuə.’ ”
7 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Fɛɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue komə ke lɛ bɔtɛyi nkə, ‘Manto fə Onamute Onanto abe.’ ”
8 Mfó nya Obansam əmə lékpa Yesu úsuko kɔtini ko letaka eto disinti nya óte wə kawunsiə eto sekakedikɔ kenke ku ke diyənde.
9 Nya ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Muufi asa nnyamfo kenke ntə fə, lə ebose akonki esumu mɛ.”

10 Mfó nya Yesu dítə wə
mbuayɛ nkə, “Satana, du
mɛ lə ɔflɔ! Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə, ‘Fə
Onamute Onanto hã ele bə
se akonki ətə, esumu.’ ”
11 Mfó nya Obonsam dídu
lə Yesu ɔflɔ, nya Onanto eto
batɔnkpe díbə bawunsə ko
wə.

Yesu Ɜtsyə Wə Keyifo Kasɔ
Lə Galilea.

12 Se Yesu lɛnɔ nkə bəmuə
Yohanes béti bákpe lə
diyoo, údu úsu Galilea.
13 Wənsiə lə Nasaret,
bomu údu úsu úsiə lə
Kapernaum, ni umə wə
nkpe lə Galilea eto Ditumbu
kplɛ ɔflɔ lə Sebulon ku
Naftali eto lekpake mfó.
14 Úsiə mfo nya Onanto
eto Unyɛləkətidi Yesaya eto
kɛnyɛ ka ɔ́tɛyi útsyə díbə
kətə nkə,

15-16 “Sebulon eto kasɔ ku
Naftali eto kasɔ eto
betidi
ba nkpə lə ketuntu
əsuə,
lə lekpo eto kusu ɔflɔ lə
Yordan eto Ketu eto
ditukpenkpe nə nse
lə Galilea eto kasɔ kaka
betidi
ba lenni Yudafɔ
luunyə diyənde kplɛ!
Nya mba nkpe lə ukpə
eto bulə kəmiə,
Onanto eto diyənde
ebuyənde lekpo mə lə
əsuə.”

17 Ídu lə lefe nəmfó Yesu
étsyiko letsya bobe katɛyi
nkə, “Bisinkli lə mi abua
kama itsyise Onanto eto
Sekadidi ebɔfi.”

Yesu Ákpadi Mba Laata
Asabu Ena Nkə Bətəkəko
Wə.

18 Nya se Yesu lɛyɛ lə
Galilea eto ditumbukplɛ ɔflɔ
ɔntɔɔ, únyə bayimisani inuə
ba ni mba laata asabu. Mə
ni Simon wə baakpo Petro
ku wə ɔyimisani Andrea ba
díkata asabu lə
ditumbukplɛ nəmə.
19 Yesu átɛyi mə nkə,
“Bibə bitəkəko mɛ, idu
mɔmɔ ɛntɔɔ, moote mi kase
biuləkə betidi bitə Onanto.”
20 Mfó báyani mə asabu
bətsyə nya bətəkəko wə
bédu.
21 Nya se ɔ́yɛ sɛkɛ úsu
sɛtɔɔ, usi únyə bayimisani
inuə ba baakpo Yakobo ku
Yohanes ba ni Sebedeo eto
bebi. Mə ku mə anto
Sebedeo əmə ákɛ lə ɔklɔ
kafo bákalɔ mə asabu fɛ
Yesu lékpadi mə.
22 Lamfolamfoo, báyani
mə anto ku ɔklɔ əmə bətsyə
nya bətəkəko wə bédu.

Yesu Átsya Efimbi Akpa
Akpa Lə Mə Nti.

23 Yesu áyɛ lə Galilea eto
kasɔ kenke nya óte asa lə
Yudafɔ eto ntsyakɔ. Nya
óbe Onanto eto Sekadidi eto
Ditiki Sɛɛ nəmə letsya. Nya
ótsya betidi ba efimbi ate
ate nlɛ bulə kenke.
24 Nyamfo ətə bə wə diye
ku ditiki nəmə áyɛ éfia Siria
eto kasɔ kenke. Nyaso
betidi ákpa mə befimfi ba
efimbi ate ate nlɛ bulə
báboko wə ɔflɔ. Mə
bətsyuəə, awɔnɔ bua dísiə
mə lə əsuə kakpe mə bulə.
Bətsyuə kəkpəkasankli eto
bufi díkələ nya bətsyuəə,

ani ku akpa díkpə mə. Yesu átsya məmblɛ kenke.
25 Sitiditu kplɛ sia ditsyi Galilea eto kasɔ ku Kəmə Lefosi ka nkpe mfó ku Yerusalem ku Yudea eto kasɔ ku nsɔ bo nkpe lə Yordan eto Ketu eto lekpake nə nse əbə bətəkə ko wə.

5

Yesu Áte Betidi Asa Lə Kɔtini Ǝsuə.
1 Se Yesu dínyə sitiditu sia dítəkəko wəə, óbe úsu kɔtini kato nya úsiə kasɔ. Mfó nya wə bakasebi díbə wə ɔflɔ.
2 Nya útsyiko mə asa bote nkə,
3 “Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba nyi bə beyifo bakombo lə lɛwɔnɔ əsuə,
itsyise Onanto eto sekakedikɔ eyifo mə sele.
4 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba leewi kaminsəku.
Mə Onanto loomansə lɛkɔ nɛ.
5 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba laabokosə əsuə kasɔ.
Məə ni mba luudi sɛkplɛ lə kasɔ kamfo eto bikə əsuə.
6 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba laakplatsya keklekle bə bəəsiə nkpə sɛɛ lə Onanto eto ənəmi.
Mə ni mba luunyə asa nnya luuyuəsə mə kafo nɛ.
7 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba ləənyə mə bətsyuə kaminsə.
Onanto ebunyə mə kaminsə.
8 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba eto ketu lekpa kɛnkɛ.
Mə luunyə Onanto nɛ.
9 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba laalɔ bətsyuə nti kaboko diyuə.
Onanto ebokpo mə wə bebi tinti.
10 Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba eto kama baati kate ohiã se bensi nkpə sɛɛ ekeyifo lə Onanto lelabi əsuə eso.
Onanto eto sekakedikɔ eyifo mə sele.
11 “Onanto ákpo mi atsyɔ lə betidi aaka mi, kate mi ohiã nya baatɛyi bidia saa lə mi əsuə se bitəkəko mɛ eso.
12 Binyə disuəyuə lə beto keyudu, itsyise mi kayofofo fui lə Onanto eto kato. Nko ke ete báte Onanto eto bənyɛləkətidi ba lɛtɔ mi sɛtɔ ohiã nɛ.

Mba Ntəkəko Yesu Eyifo Fe Mmba Ku Diyənde.
13 “Bite fe mmba bitə betidi ba kenke. Fɛɛ lə kamini ábɔ lə mmba bomə əsuəə, ənsiəmbofo kamini bokpe lə mu bio. Nya se bunsibə kutəkə saa esoo, buwui hã ele bə befi mu bewui lə betidi lə bayɛ lə mu əsuə bafe.
14 “Biyifo fe diyənde bitə kawunsiə kenke. Umə wə bála bətəkə lə kɔtini əsuəə, ambiɔ.
15 Kuutsyuə saa anto okandiɛ kefi asa keti wə. Bomu bufi beefi wə kətəkə lə wə kətəkəkɔ əsuə kaka

wuutə diyənde utsyuə saa wə nkpe lə diyo nəmə.
16 Nko ke ele bə mi okandiɛ yənde utə lə betidi lə bənyə nɛ. Bə lə bənyə asa sɛɛ nnya bieyifo lə befi atɛsə bətə mi Anto wə nkpe kato.”

Yesu Ǝbə Kawunsiə Bə Lə Ubə Ɔflɔsə Asa Nnya Moses Léte.

17 Yesu esi ɔ́tɛyi nkə, “Biembu biə mbə miə maninsə Moses eto afi nnya ókpe, nye Onanto eto bənyɛləkətidi léte. Məmbə miə maaninsə nnya kon. Bomu mbə miə lə mbə mflɔsə nnya.
18 Nya nla miə bete sitinti minkə, lə kase kato ku kasɔ nsi nkpee, kulesa saa embɔbɔ lə kɔfi komə əsuə isu ese lefe nə lesa saa luubə elo.
19 Lə nyaso lə utsyuə ataka uńyə lə kɔfi komə eto lesa sɛkɛ ditsyuə əsuəə, nya ote betidi bamba nkə mə tsya yifo nkoo, boofi wə fe ɔfɛfɛ lə Onanto eto sekakedikɔ. Fɛɛ utidi wə ke luuyifo lə kɔfi komə əsuə nya woote betidi bamba tsya nkə beyifo nkoo, boofi wə fe ɔkplɛnyə tinti lə Onanto eto sekakedikɔ.
20 Nyaso nlɛ mi bɔtɛyi wuee minkə, fɛ biofo Onanto eto sekakedikɔ budufəə, ele bə bisiə nkpə sɛɛ lə Onanto eto ənəmi bo lɛlɛkɛ bonso kase kɔfi eto bateasa ku Farisifɔ kulaa tsya nsi.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Lɛblɔfi Ǝsuə.

21 “Kɔɔ bɛnɔ bátɛyi betidi bənkə, ‘Manlo utidi.’ Nya utidi wə leeyifo nkoo, ele bə bakponko wə lekpo.
22 Fɛɛ mɔmɔɔ, mɔ lɛ mi bɔtɛyi minkə, utsyuə saa ke luunyə ɔblɔ lə wə ɔyimi əsuəə, bookponko wə lekpo. Nya utidi wə tsya lɔɔtɛyi wə ɔyimitsyuə nkə, ‘Eyifo utidi bimbaa,’ bookpa wə besuko beninə eto ənəmi. Nya utidi wə lɔɔtɛyi wə ɔyimitsyuə nkə, ‘Eyifo ubukii,’ Onanto ebunə wə koto lə ditefɛnku manlo kəmiə.
23 Nyaso lə ibə bə efi fə ətəsa atɔnko lə Onanto kedikətəkɔ eto leba əsuəə, nya fakloma fə lesatsyuə kpe lə fə ku fə ɔyimitsyuə lenti,
24 yani fə kedi kamə ətsyə lə Disumuyo mfó lə esu lə fonko fə ɔyimitsyuə lə bekpo ntu lə bətsyuə nti fɛ lə efi fə kedi kamə esu ətə Onanto.
25 “Lə utsyuə aala nkə weefi fə usuko kɔfi ɔflɔɔ, bɛbɛ lefe lə fonko wə lə bɛlɔ bətsyuə nti. Lenni nkoo, lə fonko wə esu lekpo etii, utidi əmfo ebufi fə okpe lə okponkpo eto ani. Nya wuntsya luufi fə okpe mba lɛmuə betidi eto ani nya bookpe fə lə diyo.
26 Nya nlɛ fə bɔtɛyi kasini minkə ebɔkɛ lə mfó isu ese lefe nə foofo kayo ka fensi alosə.

Yanle Bə Bəsə Ku Bəsiə Fe Bətsyuə Kama.

27 “Bɛnɔ bátɛyi bənkə, ‘Yanle bə bəsə ku bəsiə fe bətsyuə kama.’

28 Fɛɛ mɔ lɛ mi bɔtɛyi
minkə utsyuə saa kee loobe
usionko nya wɔɔkɛ wə
ɔkɔɛɛ, ókpo wə lə wə utu
kəmiə koko.
29 Nyaso lə fə kodiani eto
dinəmi əətə nkə dufə lə
lebua əsuəə, ləkə ni ato
akpe. Ɛlɛkɛ itə fə bə nyansə
fə əsuə eto lekpa ditsyuə
enso bə befi fə utidi əmə
kenke bato bakpe lə
utemanlo kəmiə.
30 Nya lə fə kodiani əətə
fəəyifo lebuaa, la ko ato
akpe. Ɛlɛkə itə fə eso bə
nyansə fə əsuə eto lekpa
lɔni enso bə fə utidi əmə
kenke dufə lə utemanlo
kəmiə.

*Yesu Áte Asa Itsyi Lə
Kusənini Ku Kusiənini Ǝsuə.*

31 "Bátɛyi bənkə, 'Utsyuə
saa ke lɔɔni wə usiəə, ele bə
utə wə kukue nkə ɔ́ni wə.'
32 Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi
minkə, lə osani utsyuə áni
wə usiə, nya yanyɛ lə
disenkpo əsuə esoo, osani
əmə dítə usio əmə lekpo
kusə. Nya dimanyɛ lə osani
wə ke luufi usio əmə tsya
ákpo kusiə.

*Yesu Áte Asa Itsyi Lə
Asakpadikpadi Ǝsuə.*

33 "Kɔɔ bɛnɔ tsya bátɛyi
betidi bənkə, 'Mankpadi asa
esi etudi kɛnyɛ lə nnya
əsuə. Bomu yifo lə ntamu
bo faka fətə Bonamute
əsuə.'
34 Fɛɛ mɔmɔɔ, nlɛ mi
bɔtɛyi minkə mankpadi asa
ətsyə kɛnyɛ saa. Mankpadi
asa nnya nkpe kato itsyise
Onanto eto lekankpomɛ ni
mfó.
35 Mankpadi asa nnya
nkpe lə kasɔ tsya itsyise
Onanto eto akpa eto kətəkɔ
ini. Nya mankpadi
Yerusalem, itsyise mfó ni
baka eto Oka wə ni
Ǝsuəalenyə Kenke eto umə
nɛ.
36 Mankpadi fə disi tsya
itsyise əmbə əsuəale foofo
fə disi eto sɛwɔni eto lɛ ɔni
buyifo uflubi lee ona.
37 Tə lə mi ee lə iyifo ee,
nya lə mi oowo lə iyifo
oowo ete. Lesa bamba sa
enso nyamfo eto bɔtɛyii,
etsyi lə olontidi əmə ɔflɔ.

*Yesu Áte Bo Nkə Boantisə
Oko.*

38 "Bɛnɔ bátɛyi bənkə,
'Bafo dinəmi lə dinəmi eto
kɛnyɛ, nya lɛnyi lə lɛnyi eto
kɛnyɛ.'
39 Fɛɛ mɔmɔɔ, mɔ lɛ mi
bɔtɛyi minkə, mantisə fə
ɔyimitsyuə eto kabua ka
úyifo eto oko. Lə utsyuə ásɔ
fə lə kodianitosii, tsyi
nkonse tsya ətə wə.
40 Nya lə utsyuə aala nkə
woasama fə lə ofo fə awu
katoo, wuninsə fə kafia tsya
ətə wə.
41 Nko ke lə əsuəalenyə
eto utsyuə anyikə fə okpe
nkə tsyi wə bikə lə bɛyɛ
disunkpo lɔnii, yɛnko wə
nnya ənuə.
42 Lə utsyuə atɔ fə
lesatsyuə, fi ni ətə wə. Nya
lə utsyuə tsya atɔ nkə dia
lesa ətə wə, dia ni ətə wə.

*Yesu Áte Bo Nkə Bola Bo
Balo.*

43 “Bɛnɔ bátɛyi bənkə, ‘La
fə bayɛtsyuə lə ekisi fə olo!’
44 Fɛɛ mɔmɔɔ, nlɛ mi
bɔtɛyi minkə bela mi balo lə
beto ola lə mba leekisi mi
eto disi.
45 Bə lə befiani Onanto wə
nkpe kato eto bebi tinti.
Itsyise wə ləətə kofe laafa
kətə betidi bua ku mba
leeyifo kasɛɛ kenke
tsyɛtsyɛɛtsyɛ. Nya ɔsɔmi
tsya laani kətə betidi ba
leeyifo kasɛɛ ku mba
leenyifo kasɛɛ ta.
46 Lə betidi ba laala mi ete
mi tsya laalaa, nte kayofofo
ka Onanto luutə mi. Nko ke
te mba laafo umənko kula
tsya leeyifo nɛ.
47 Nya lə mi bayɛtsyuə
mate ete biəsiəsəə, nyalɛ
bienyifo tɔ kulesa nə eto ani
ele bə basɔ mi.
Mamfokanɔfɔ tsya eyifo nko
ke.
48 Bomuu, bɛflɔ fe kase mi
Anto wə nkpe kato lɛflɔ
seka.

6

*Yesu Áte Asa Itsyi Lə
Kafoɛkpɛyifoyifo Ǝsuə.*

1 “Bebe kukɔnɔ biə
bienyifo kesumu eto kasɛɛ
ka ele bə biyifo biləkə bete
lə betidi lə bənyə. Itsyise lə
biyifo nkoo, biensiembunyə
kayofofo saa itsyi lə mi Anto
wə nkpe kato ɔflɔ.
2 Nyaso lə ətə okombo
utsyuə lesatsyuəə, mambe
nya letsya lə betidi lə banɔ
fe kase ənəmi ənəmi eto
betidi leeyifo lə ntsyakɔ ku
lə umə eto kabia. Beeyifo
nko bə lə betidi lə batɛsə
mə. Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə boonyə mə kayofofo
koko.
3 Nyaso fəə, lə awunsəko
okomboo, yifo nko bə fə
ɔyɛtsyuə kulaa tsya embote
lesa nə feyifo.
4 Itə bə iyifo abiɔnsa nya
kuutsyuə saa lembunyə
enso fə Anto Onanto wə
ləənyə asanyata, bə lə ofo fə
nya kayo.

*Yesu Áte Asa Itsyi Lə
Olatoto Ǝsuə.*

5 “Lə bɛlɛ ola botoo,
bienyifo fe kase ənəmi
ənəmi eto betidi leeyifo.
Baala buńyə lə Yudafɔ eto
kalakatokɔ ku lə obia bə lə
utsyuə saa lə unyə mə. Nlɛ
mi bɔtɛyi sitinti miə, boofo
mə kayofofo saa koko.
6 Fɛɛ lə alɛ ola botoo, dufə
lə fə diyo kəmiə lə eti siku
lə ato ola ətə fə Anto wə
kuutsyuə saa ləənnyə. Nya
fə Anto wə ləənyə fə eyifosa
kulakula saa, ebofo fə nya
kayo.
7 “Lə bɛlɛ ola botoo,
biendi etiki kpenkpenkpe
katɛyi, kalɔ bɔtɛyi fe kase
bamamonyə leeyifo. Beebu
bə lə batɛyi etiki
kpenkpenkpee, nya mə
bəfiə loofo mə olatoto nɛ.
8 Bienyifo fe mə, itsyise
Mi Anto Onanto yi asa nnya
behiã fɛ biatɔ wə.
9 Nyaso nnyə mmə ele bə
beto ola,
‘Boanto wə nkpe kato,
tə lə bakpasə fə diye.
10 Fə sekakedidi lə sibə.
Beyifo lə fə lelabi əsuə
lə kasɔ mfo fe kase inte
kato.

11 Tə bo bo mmi eto didisa.
12 Fi bo abua atsyɛ bo
fe kase bo tsya leefi
katsyɛ mba laata bo
kebu.
13 Məntə lə budufə lə
botokabe əsuə,
ləələkə bo etsyiko lə abua
əsuə.
Itsyi sekadidi ku əsuəale
ku diyənde eyifo fə ale
lefe saa.
Ibə itə.'
14 "Nya lə bifi mi bətsyuə
eto botakebu bɛtsyɛ məə,
mi Anto Onanto tsya ebufi
mi ale tsya ɔtsyɛ mi.
15 Fɛɛ lə biemfi mi
bətsyuə eto botakebu bɛtsyɛ
məə, mi Anto Onanto tsya
embufi mi botakebu ɔtsyɛ
mi.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə
Kɛnyɛklekle Ǝsuə.

16 "Nya lə békle kɛnyɛɛ,
mənyənkisə ənəmi eyifo fe
kase ənəmi ənəmi eto betidi
leeyifo seka. Beenyənkisə
ənəmi sekasitsyuə bə lə
utsyuə saa luunyə mə nkə
balɛ kɛnyɛ bokle. Nlɛ mi
bɔtɛyi wuee minkə boofo
mə kayofofo saa bálosə.
17 Lə bɛlɛ kɛnyɛ bokle nɛ,
biflə ənəmi lə besadi disi.
18 Nyamfo luutə bə betidi
embote bənkə bɛlɛ kɛnyɛ
bokle. Bomu bə lə mi Anto
wə boənnyə hã lə ote. Bə lə
mi Anto wə ləənyə lesa saa,
lə ofo mi nya kayo.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Onanto
Eto Sekakedikɔ Eto
Bikenyənyə Ǝsuə.

19 "Bianlɔ əsuə eto bikə
bitsyə lə kasɔ kamfo, kaka
balɛ ku kosansa laabiasə
bikə nya beyu tsya laaba
biku kedufə ayo keyu mi.
20 Bomu bɛlɔ mi bikə
bitsyə lə Onanto eto. Mfoo,
balɛ embobiasə mi nye beto
kosonsa nya beyu tsya
lemboba siku beyu mi.
21 Itsyise kaka fə bikə bia
lefo koya ntee, mfo fuufi fə
ənəmi ətəkə nɛ.

Yesu Áte Asa Lə Kase Ǝnəmi
Diyifo Diyənde Itə Utidi.

22 "Ǝnəmi eyifo fe okandiɛ
itə utidi. Lə fə ənəmi alɛkɛɛ,
fə əsuə kenke ebokpa fe
okandiɛ.
23 Fɛɛ lə fə ənəmi annlɔ
kənyəə, fə utidi eto umu
əmə kenke ebɔkɛ lə ketuntu
əsuə. Nyaso lə diyənde nə
nkpe lə fə afiani ketuntuu,
fə ketuntu kamə ebɔkɛ ale
tinti.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Onanto
Ku Bikə Kamabutəkəko
Ǝsuə.

24 "Kuutsyuə saa embofo
banamute inuə busumu.
Woola ɔni, ukisi unuəfə.
Uutsyue ɔni koto nya wɔɔni
unuəfə. Ǝmbofo Onanto ku
atabi bɔkɔ kesumu.
25 Nyamfo eso minlɛ mi
bɔtɛyi minkə bianso mi
nsusu bufi kətəkə lə lesa nə
biudi nye biunə nye asa
nnya biɔlɛ lə mi əsuə.
Itsyise nkpə afo koya eso
didisa. Nya əsuə eto uyi
tsya lefo koya eso asa nnya
biɔlɛ.
26 Bebe baklɔbɛ, baamfo
kakuɛ nya bəmləkə edisa
nye eyibibi kətsyə əsuə lə
kewũ, fɛɛ mi Anto Onanto
aabe mə! Nya ntsyə fə
woombobe mi enso mə, lefe

nə eto lefe befo koya benso mə.
27 Nya mi utsyuə ebofo nkpə busiə diyi lɔni kasonsə kaso kase elee, lə ufi nya okpe lə wə nsusu əsuə kekleke nko?
28 “Bibu bebe kase dituwinimi lə dimə laanɔ bobee. Kaanta olokotutu nya keendi kafia kefi keti əsuə.
29 Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi minkə Oka Salomo kulaa tsya lə wə kɔlɔkɔ eto diyənde əsuəə, mánnɔ bobe fe dituwinimi nə ləəmə mfó.
30 Lə nko Onanto ləətə sefa kɔlɔkɔ komfo eto oklee, sefa sia ləəńyə mmi ete nya kəsiəsə ete baala se kato kakpé lə ditefɛnku kəmiəə, ntsyə Onanto lembutə bo alɛsa kpə enso sefa eto ale? Ntsyə wəmbutə mi kɔlɔkɔ enso? Bimbə bofokanɔ kpə!
31 “Lə nyaso biensisiə bikebu disi katɔ biənkə, ‘Sieti buunyə lesaatsyuə budi nye lesaatsyuə bunə nye lesaatsyuə bɔlɛ lə əsuə?’
32 Asa nyamfo eyifo asa nnya bamamonyə ləəsiə kebu disi ketsyiko. Mi Anto wə nkpe kato yi nkə asa nyamfo kenke ebohiã mi.
33 Bomu bitə lə mi abɛbɛsa tutɛ lə idi kase Onanto luudi seka lə mi əsuə le befiani basɛɛ. Nya wuufi asa bamba nya kenke loofe itə mi tsya, utə mi.
34 Nyaso biənsiə bikebu disi itsyi lə kusɛ ko nlɛ bubə əsuə. Diyi nəmfó tsya ebubə ku ni bulə. Yanle bə bufi bulə bamba bokpe lə mi eto bole əsuə.

7

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Utidi Bamba Eto Lekpo Bokponko Ɜsuə.

1 “Mankponko betidi bamba lekpo bə lə Onanto tsya lə ɔyɛ fə lekpo bokponko.
2 Kase faaklá asa yeeyi kaba kakpo kətə utidii, nko ke eto okle Onanto looklá utə fintsya nɛ!
3 “Ntsyə fɛ fanlɛ dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə ɔyimitsyuə eto dinəmi bobe fɛ fannlɛ dikubi kplɛ nə ntəkə lə fə léle bunyə?
4 Ntsyə fɛ foofo fə ɔyimitsyuə bɔtɛyi fənkə, ‘Lekpakpa, tə lə nləkə dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə lə dinəmi,’ se dikubi kplɛ ntəkə lə fə kosate eto lele əsuə?
5 Fə ənəmi ənəmi eto utidi! Ka dikubi kplɛ nə ntəkə fə lə dinəmi buləkə fɛ lə ənyə kusu ələkə fə ɔyimitsyuə eto lele kɛkɛ nə ntəkə wə lə dinəmi.
6 “Biemfi asa nnya diyifo kɛnkɛ beto bitə bakpa. Lə bifi bitə məə, mə bomu ebɔtsyi bawuninsə bənə mi. Biemfi mi atsyabi nya lefo koya beto bekpe bakplako. Lə bifi bitə məə, bɔɔnwɔ nya ku mə akpa bakpe lə kota.
7 “Bɛtɔ asa lə befi bətə mi. Bɛbɛbɛ asa lə binyə. Bɛsɔ siku lə basini mi.
8 Itsyise utsyuə saa wə laatɔ asaa, bəətə wə. Nya utsyuə saa wə laabɛbɛɛ, wəənyə. Nya utsyuə saa, wə lɛsɔ sikuu, bɔɔsini wə.

9 “Minti eto Owoe lə wə
ubi atɔ wə abolo, wuufi
lebambi utə wə?
10 Nye lə ɔtɔ wə lɛkpɛ,
wuufi owa utə wə?
11 Mimba ni babuayifo
kulaa yi kase buifi asa sɛɛ
bitə mi bebi. Nya ntsyə
yuutsyə ku Boanto wə nkpe
kato itə bo? Ntsyə yoofo
bubə bə weembufi wə asa,
asa sɛɛ, utə betidi ba laatɔ
wə?
12 Asa nnya biala biə
betidi bamba yifo bətə mii,
mitsya yifo nnya bitə mə
nko. Nyamfo ete Moses eto
kɔfi ku Onanto eto
bənyɛləkətidi nlɛ bote nɛ.

Bɛyɛ Lə Kesie Ka Nso Bɔfɛ Befe.

13 “Bɛyɛ lə kesie kɛkɛ befe
bidufə kəmiə. Itsyise lə
bɛyɛ lə kesie ka lɛmɔ ku
kusu ko disensə ko diyuə ku
bɔyɛɛ, yookpa mi isuko
katsylɔkɔ ka ni ute kəmiə.
Nya ko əsuə betidi kpə nyɛ
nɛ.
14 Fɛɛ nkpə eto kusu afɛ,
nya ko bɔyɛ kesu mfó kpe
ale, nya betidi esiani hã
ləənyə ko.

Kuyi Saa Ku Ko Ebibi.

15 “Bebe mi əsuə sinini lə
bidiabidia eto bənyɛləkətidi
əsuə. Bəəbə mi ɔflɔ fe
basamu seka lə dinyəbi
əsuə. Fɛɛ lə mə kəmiəə,
baso bekiti.
16 Biunyə mə bitsyə lekpo
lə mə eyifosa əsuə. Kanyi
aannwɔ eyibibi nnya bedi.
Nya otonkpa anwɔ nnya
bendi.
17 Nko ini bə kuyi sɛɛ saa
aanwɔ ebibi sɛɛ. Nya kuyi
bua saa aanwɔ ebibi bua.
18 Kuyi sɛɛ saa aannwɔ
ebibi bua nko ke kuyi bua
saa laannwɔ ebibi sɛɛ nɛ.
19 Kuyi saa ko laannwɔ
ebibi sɛɛ, baala ko kefi
kakpe lə ute.
20 Nyaso badiantidi ba
ləələkə Onanto eto Ditiki
Sɛɛ nəmə kɛnyɛɛ, biunyə
mə bitsyə lekpo lə mə
eyifosa əsuə.

Bikeyifo Onanto Eto Alasa.

21 “Inni utsyuə saa ke
laakpadi mɛ nkə,
‘Bonamute, Bonamutee,’
luudufə Onanto eto
sekakedikɔ. Bomu betidi ba
leeyifo mɔ Anto wə nkpe
kato eto alasa luudufə mfó.
22 Lə diyi fɛfɛ ayoo, betidi
kpə bɔtɛyi mɛ bə,
‘Bonamute, Bonamute! Lə
fə diye əsuə nya búdi fə
Ditiki Sɛɛ nəmə nya búyifo
ayanisa kpə bóla awɔnɔ bua
kpə búləkə lə betidi əsuə.’
23 Mfó nya mɔɔtɛyi mə
minkə, ‘Minyi mi kulaa o-o!
Bidu mɛ lə ɔflɔ, mi
babuayifotidi.’

Yesu Ate Asa Itsyi Lə Bayoto Inuə Bətsyuə Ǝsuə.

24 “Nyaso utidi wə ke
laanɔ mɔ etiki nya weeyifo
lə nnya əsuəə, wə ni
obesibe nɛ. Ute fe utidi wə
léto wə diyo uńyənsə lə
koba əsuə.
25 Ɔsɔmi áni nya ntu díyi
boba bokpo, nya ufiebi
kekleke lɛsɔ ɔyɛ lə diyo
nəmə əsuə ófe. Fɛɛ díamba
itsyise óto ni utəkə lə koba
əsuə.

26 Fɛɛ utsyuə saa wə laanɔ
mɔ etiki fɛ woanyɛ lə nnya
əsuəə, okateko ubuki. Ute
fe utidibuki wə léto wə diyo
uńyənsə lə kɔwinimi əsuə.
27 Ɔsɔmi áni nya ntu díyi
bóba bókpo mfó, nya ufiebi
kekleke lɛsɔ ɔ́yɛ lə diyo
nəmə əsuə ófe, nya léba
kploo lékpo lə kasɔ."

Yesu Áte Asa Ku Ǝsuəale.
28 Se Yesu léte asa nyamfo
kenke ólosəə, wə asatete
eyifo məmblɛ yanii.
29 Wə asatete ményifo fe
kase afi eto bateasa laate.
Bomu óte asa fe nwə nkpe
əsuəale lə asa nnya óte
əsuə.

8

Yesu Átsya Osani Utsyuə.
1 Lefe nə Yesu lɛyifə kɔtini
komə úbə kasɔɔ, betidi kpə
ətəkəko wə.
2 Mfó nya osani utsyuə wə
nlɛ bufi sía bufi díbə́ óse
akonki lə wə ənəmi ɔ́tɛyi
nkə, "Bonamute! Lə alaa,
ebofo butə bə mɔ əsuə le."
3 Yesu ənə wə kɔni útidi
wə, nya ɔ́tɛyi wə nkə, "Nla.
Fə əsuə le." Lamfolamfo
bufi bomə əyuə utidi əmə.
4 Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi
wə nkə, "Be kukɔnɔ, nya
mensu atɛyi kuutsyuə saa
kulesa. Bomu fi fə əsuə esu
ate Onanto eto usumunyə
wə luudi fə adansiɛ nkə fə
bufi əyuə fə sitinti. Nya lə
efi kedi ka Moses eto kɔfi
lɛtɔ ətə. Bə lə utsyuə saa lə
ote nkə bufi bomə əyuə fə
sitinti."

Yesu Átsya Romafɔ Eto
Omamanyə Ninə Eto
Uyifoyifo Utsyuə.
5 Se Yesu dídufə
Kapernaun eto umə́ə,
Romafɔ eto Omamanyə
Ninə utsyuə əbə ɔ́lɛ wə
lekpakpa nkə,
6 "Bonamute! Mɔ
uyifoyifo lɛ bufi kekleke.
Olabe lə diyo ɔnnlɛ bofo
botaka."
7 Yesu átɛyi wə nkə,
"Muusu lɛ nsu ntsya wə."
8 Omamanyə ninə əmə ətə
wə mbuayɛ nkə,
"Bonamute, oolo! Yəńyə itə
bə mɔ diyo. Tɛyi ditiki lɔni
ete mɔ uyifoyifo əmə eto
bufi ebuyuə wə.
9 Mintsya eyifo nwə nkpe
lə beninə eto kalɔ, nya
bamamanyə bətsyuə tsya
nkpe mɛ kalɔ. Lə ntɛyi
utsyuə miə, 'Suu' weesu.
Nya lə ntɛyi obamba tsya
miə, 'Bəə,' wəəbə. Nya lə
ntɛyi mɔ uyifoyifo miə,
'Yifo nəmfoo,' weeyifo ni."
10 Se Yesu lɛnɔ etiki
nyamfoo, íyifo wə yanii nya
ɔ́tɛyi betidi ba dítəkəko wə
mfó nkə, "Nlɛ mi bɔtɛyi
sitinti minkə lə Israelbebi
nti kulaa tsyaa, mənnyə tɔ
bofokanɔ kplɛ bomfo eto
okle!
11 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə betidi kpə ebutsyi
kofekatokɔ ku ko
diyokedufəkɔ bəbə bəsiə
kasɔ bedi lesa ku Abraham,
Isak ku Yakob lə Onanto eto
sekakedikɔ.
12 Fɛɛ mimba ni
sekakedikɔ siamə eto bebii,
boofi mə batobakpe lə

ketuntu ka nkpe lə se kama mfo. Mfó boowi nku bayimi anyi."

13 Nya kamaa, nya Yesu lɛtɛyi bamamanyə eto uninə əmə nkə, "Du esu diyo, yuubə itə fə fe kase fáfo fánɔ əsuə." Nya omamanyə ninə əmə eto uyifoyifo eto əsuə dímuə wə ale lə lefe nəmfó əsuə ke.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

14 Se Yesu dísu Petro eto diyoo, únyə nkə atikesi əmuə Petro eto usiəambe kekleke, nya onlabe.

15 Mfó əmə nya Yesu lɛkɔbe wə lə kɔni nya atikesi nyamə léyani wə nya ótaka úsu úyifo wə afɔ.

16 Se ditsyitsyo lefe léyoo, bákpa betidi kpə ba awɔnɔ bua díkələ báboko Yesu ɔflɔ. Yesu lə ditikididi lɔni əsuəə, óla awɔnɔ bua nyamə úləkə lə mə əsuə. Nya ótsya befimfi bamə kenke mə efimbi.

17 Úyifo nyamfo bə lə ditiki nə Onanto eto Unyɛləkətidi Yesaya lɛtɛyi utsyə lə ibə itə nkə,

"Wə kosate átsya bo
kəsuəfi,
nya ótsya bo efimbi
kenke."

Betidi Inuə Ba Léla Bə Bəətəkəko Yesu.

18 Lefe nə Yesu dínyə betidi kpə ba ńyə wə lə ɔflɔɔ, ótɛyi wə batɔnkpe bamə nkə, bətə lə bayila ditumbukplɛ nəmə besu ni lekpake nənse.

19 Afi eto oteasa utsyuə əbə wə ɔflɔ mfó. Nya ótɛyi Yesu nkə, "Oteasa, muutəkəko fə nsu kaka ke fantɔ."

20 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Nkpafləbɛ kpe əbiə nnya eto kafo baalabe, nya baklɔbɛ nkpe ayo. Fɛɛ Utidi Eto Ubii, əmbə kaka wuuluə wə disi."

21 Nya utidi bamba utsyuə wə ni okasebi lɛtɛyi nkə, "Bonamute, tə mɛ kusu lə nsu mbikə mɔ anto fɛ."

22 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Təkəko mɛ. Tə mba nsi nkpə fe bekpənkpə lə besu bebikə mə bekpənkpətsyuə."

Yesu Éti Ufiebi Wə Lɛsɔ Kekleke Kusu.

23 Yesu ku wə bakasebi édufə lə ɔklɔ utsyuə kafo.

24 Yanklɛ ufiebi étsyiko bɔsɔ kekleke lə ditumbukplɛ nəmə əsuə. Nya ɔnlɛ ntu bɔsɔ kakpo lə ɔklɔ əmə kafo, nya íyifo fe woonya udufɔ lə ntu kasɔ. Fɛɛ Yesu wəə lábe selabe.

25 Bakasebi bamə ésu básanklisə wə nya bátɛyi wə bənkə, "Bonamute, ləkə bo! Boəbə bukpə lo."

26 Mfó nya Yesu lɛtɔ mə nkə, "Beso bɛnlɛ sikpi bote nko? Mi mba eto bofokanɔ lemfui!" Mfó nya ótaka úúnyə nya ókpe ufiebi ku ntu bomə kɛnyɛ nkə bəyuə kɛnyɛ. Nya lesa saa díyuə kɛnyɛ kananana.

27 Iyifo utsyuə saa mfó yanii. Nya bátɔ əsuə bə, "Nte utidi wə eto okle ni nwə mfo? Ufiebi ku ntu kulaa tsya eetsyue wə koto!"

Yesu Átsya Betidi Inuə Bətsyuə Ba Ɜsuə Awɔnɔ Bua Dísiə.

28 Se Yesu lɛyila ditumbukplɛ úsu ni lekpake nənse údufə Gadara eto kasɔɔ, betidi inuə ba əsuə awɔnɔ bua nsi ábɔ betsyi lə edi nti bəbə bátsyako wə. Nya se bakɛ sikpi tinti esoo, kuutsyuə saa mánkatɔnɔ nkə woayɛ kusu komfo ofe.

29 Lamfolamfo, báfa ku ɔkɔɛ bembembe nya bátɔ wə bənkə, "Fə Onanto eto Ubi, be nkpe lə bonko fə lenti mfo? Bubə fəbə fə etsyiko bo koto bunə katɔnsə fɛ lə lefe nəmə lə leyoo?"

30 Bakplako eto lekpa kplɛ ditsyuə əńyə lə mfó ɔflɔ békedi lesa.

31 Nyaso awɔnɔ bua nyamə álɛ Yesu lekpakpa bənkə, "Lə ebola bo ələkə lə mfoo, nyalɛ la bo esu akpe lə bakplako eto lekpa kplɛ nə ńyə mə əsuə."

32 Mfó Yesu dínyənki ókpe mə ɔ́tɛyi nkə, "Bidu bisu." Nyaso bédu mfó bésu bédufə lə bakplako bamə əsuə. Nya bakplako bamə kenke dítsyetsyi báwunini lə kɔtini komə eto kotosi bésu bédufə lə ditumbukplɛ nəmə əsuə nya bənə ntu bəkpə.

33 Lə nyaso mba laase bakplako bamə étsyetsyi besu umə. Bátɛyi lesa saa nə díbə lə bakplako bamə ku betidi ba awɔnɔ bua disiə lə əsuə əsuə.

34 Nyaso utsyuə saa lə umə əmə ésu nkə wəənyə Yesu. Nya se bənyə wəə, bálɛ wə lekpakpa bə udu lə mə kasɔ.

9

Yesu Átsya Utidi Utsyuə Wə Leba Onkpo Lə Kasɔ.

1 Yesu édufə lə ɔklɔ nya usinkli ɔ́yɛ lə ditumbukplɛ əsuə úsu wə umə.

2 Mfó nya bákpa osani utsyuə wə léba onkpo kasɔ lə belabekə əsuə báboko wə ɔflɔ. Se Yesu dínyə nkə báfo bánɔ tinti esoo, ɔ́tɛyi nwə léba onkpo kasɔ əmə nkə, "Ubi, kpe utu. Mfi fə abua ntsyɛ fə."

3 Mfó afi eto bateasa bətsyuə ba díńyə mfó lɛtɛyi bənkə, "Utidi əmfo lə mbusiotiki budi."

4 Yesu ənyə mə nsusu bomfo utsyə lekpo nya ɔ́tɔ mə nkə, "Beso bɛnlɛ nsusu bua bomfo eto okle bufi?

5 Nya nte etiki nnya eto bɔtɛyi diyuə enso, 'Mfi fə abua ntsyɛ fə,' lee batɛyi bə 'Taka, lə ayɛ edu'?

6 Bə lə nləkə nte mi miə Utidi Eto Ubi kpe əsuəale bə lə ufi abua ɔtsyɛ lə kawunsiə mfoo," ɔ́tɛyi utidi əmə léba onkpo kasɔ mfó nkə, "Taka əńyə, lə efi fə belabekə lə edu esu diyo."

7 Mfó nya osani əmə létaka nnya úfi wə belabekə nnya údu úsu diyo.

8 Lefe nə betidi bamfó dínyə nyamfoo, sikpi əmuə mə nnya bátɛsə Onanto bə úfi əsuəale nyamfo eto okle útə betidi.

Yesu Ákpadi Mateo Nkə Utəkəko Wə.

9 Yesu édu mfó nya se ɔnyɛ ɔntɔɔ, únyə nwə laafo umənko utsyuə wə baakpo Mateo wə nsi lə wə keyifokɔ. Nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Təkəko mɛ.” Mfó əmə nya Mateo létaka útəkəko wə.

10 Lefe nə Yesu nsi ɔnlɛ lesa budi lə Mateo eto diyoo, mba laafo umənko kpə ku babuayifo bətsyuə əbə bákɔ ku Yesu ku wə bakasebi əsuə lə lesakedikɔ mfó.

11 Mfó nya Farisifɔ ba dínyə nyamfoo, lɛtɔ wə bakasebi bənkə, “Beso mi oteasa ku mba laafo umənko ku babuayifo leedi lesa kakɔ?”

12 Yesu ánɔ lesa nə bátɛyi nyaso útə mbuayɛ nkə, “Betidi ba nkpe əsuəale manhiã ofanyə enso mba ni befimfi hã.

13 Bisu lə bisu bɛbɛbɛ nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto kasɔ bənkə, ‘Kaminsənyənyə maabɛbɛ, nya inni bebukilolo kətə kedi.’ Məmbə miə məəbə nləkə betidi sɛɛ, bomu babuayifo eso mimbə.”

Bátɔ Yesu Etiki Itsyi Lə Wə Asatete Fɔfɔ Ǝsuə.

14 Mfó nya Ntufləsətidi Yohanes eto bakasebi díbə bátɔ Yesu bənkə, “Beso bonko Farisifɔ laakle kɛnyɛ lə lefe lefe əsuə, fɛɛ fə bakasebi laankle kɛnyɛ?”

15 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Bibubibu biə okafɔsə eto baklobo ba nkpe lə wə ɔflɔ yifo mə əsuə yooyooyoo ku kaminsə lə lefe nə eto lefe onkpe lə mə ɔflɔ? Yanle bə ibə nko kulefe! Fɛɛ diyi ditsyuə ebubə nə əsuə bookpa okafɔsə əmə bedunko lə mə ɔflɔ. Lə lefe nəmfó əsuəə, bookle kɛnyɛ bəsiə.

16 “Kuutsyuə saa emfi kafia eto lefianku fɔfɔ katale kətəkə lə kakoko əsuə. Itsyise lefianku fɔfɔ nəmə ebunə ni əsuə diləkə lə lekoko nəmə əsuə itə bə dibiə koko nəmə ebola disensə lekpe.

17 “Nko ke kuutsyuə saa leemfi nte fɔfɔ kakpo lə kubukikuetobe koko kafo itsyise nte bomə ebɔkpɔ itə otobə əmə eboba nya nte bomə luuwi nya otobe əmə loobia. Bomu beefi nte fɔfɔ kakpo lə kubukikuetobe fɔfɔ kafo. Nya asakpa ənuə nyamə ebutsyə kukɔnɔ.”

Yesu Áwunsəko Usio Utsyuə Ku Yairo Eto Ubi Ɔni Tsya.

18 Lefe nə Yesu nlɛ mə etiki budinkoo, Yudafɔ eto katsyakɔ eto uninə utsyuə əbə wə ɔflɔ nya óse akonki, ɔ́lɛ wə lekpakpa ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ ubisiobi əkpə mɔmɔmɔmɔ, tsya bə lə əbə efi fə ani ətəkə wə lə əsuə lə otaka.”

19 Nyaso Yesu átaka útəkəko wə ku wə bakasebi.

20 Se ɔntɔɔ, usionko utsyuə wə kɔtɔ díkakpo lə lefosi alɛ ənuə sɔ̃ɔ̃ əsuə tsya ətəkəko Yesu kama nya útidi wə awu eto kotosi.

21 Úyifo nko nya ɔ́tɛyi wə əsuə lə bofokanɔ əsuə nkə, “Lə ntidi wə awu koo, mɔ bufi ebɔyɛ mɛ.”

22 Yesu átsyi ɔ́wuninsə́
únyə́ wə́ nya ɔ́tɛyi wə́ nkə́,
“Muə utu alɛ, mɔ ubi. Fə́
bofokanɔ átsya fə́.” Lə́ lefe
nəmfo əsuə tututuu, bufí
bomə́ əyuə wə́.
23 Nnya kamaa, Yesu ésu
katsyakɔ eto uninə́ əmə́ eto
diyo nya se únyə́ mba leefe
nkpatsyaku ku mba nlɛ
bofa kewi nkuu,
24 ɔ́tɛyi mə́ nkə́, “Utsyuə
saa bɔ usu lekple, disiobi
nəmə́ mənkpə́, bomu selabe
ete onlabe.” Mfo bétsyiko
wə́ bumə́.
25 Nya se bála betidi bamə́
babɔsɛɛ, Yesu édufə́ diyo nə́
ubisiobi əmə́ nlabe, nya
ɔ́kɔbe wə́ lə́ kɔni, nya ótaka
úsiə́.
26 Ditiki nəmfo ésensə́
léba lékpo lə́ kasɔ kamə́ eto
lekpake nəmfó kenke.

Yesu Átsya Bənəmba Inuə́ Bətsyuə́.

27 Se Yesu dídu mfó ɔnyɛ
ɔntɔɔ, bənəmba inuə́
bətsyuə́ átaka bətəkəko wə́
ku kudu bembembe bátɛyi
bənkə́, “Oka, David eto ubi!
Nyə́ bo kaminsə́!”
28 Nya se Yesu dísu údufə́
diyoo, bənəmba inuə́ bamə́
edufə́ mfó. Nya Yesu lɛtɔ
mə́ nkə́, “Befo bɛnɔ biə́
moofo mi botsya?”
Mfó bəmənkli kɛnyɛ
bátɛyi bənkə́, “Ɛɛ! Bofo
bɔnɔ.”
29 Mfó nya Yesu dítidi mə́
ənəmi nya ɔ́tɛyi mə́ nkə́,
“Tə́ lə́ ibə́ itə́ fe kase befo
bɛnɔ.”
30 Nya ete mə́ ənəmi
lɛsini. Nya Yesu díkə́ mə́ ato
kekleke nkə́, “Biantɛyi
kuutsyuə saa nyamfo.”
31 Fɛɛ se bédu mfóo, bábe
ditiki nəmfo letsya utidi sa
anɔ lə́ lɛkpɔ nəmfó kenke
itsyi lə́ Yesu əsuə́.

Yesu Átsya Utidi Utsyuə́ Lendi Etiki.

32 Se betidi bamfo dídu
bantɔɔ, betidi bətsyuə́ ákpa
osani utsyuə́ wə́ lɛwɔnɔ bua
dítə́ ɔnnlɛ etiki bofo budi
báboko Yesu ɔflɔ.
33 Óla lɛwɔnɔ bua nəmə́
úlə́kə́ lə́ wə́ əsuə́. Mfó nya
utidi əmə́ dítsyiko etiki
budi. Nyamfo éyifo betidi
ba ńyə́ mfó yanii, bátɛyi
bənkə́, “Boənnyə́ tɔ nyamfo
eto okle bunyə́ kulefe lə́
Israel eto kasɔ!”
34 Fɛɛ Farisifɔ bətsyuə́
átɛyi bənkə́, “Awɔnɔ bua
eto oka wə́ ləətə́ wə́
əsuəale, nya úfi ɔnlɛ awɔnɔ
bua nyamfó bola kələkə́
nɛ.”

Betidi Eto Asa Ǝnə́ Yesu Kafo.

35 Yesu áyɛ ótsyilama
kəmə́ ku mbuto bo nkpe lə́
lekpake nə́ lɛfi mfó. Óte asa
lə́ Yedafɔ eto ntsyakɔ. Óbe
Ditiki Sɛɛ nəmə́ letsya óte
asa itsyi lə́ Onanto eto
sekakedikɔ əsuə́. Nya ótsya
betidi efimbi efimbi kenke.
36 Nya se únyə́ sitiditu
siamə́ə, mə́ asa ənə́ wə́ kafo
itsyise əsuə́ ába mə́, nya
bánkɛ ɔwɔnsəkotsyuə́ saa,
nya beyifo fe basamu ba
ləmbə́ obebe.
37 Nyaso ɔ́tɛyi wə́
bakasebi nkə́, “Bɛkuɛnke

bia díkayo buləkə fui, fɛɛ beyifoyifo bamə emfui.
38 Nyaso bɛlɛ ɔkuɛnsate əmə lekpakpa lə otsyese beyifoyifo lə bəbə bawunsə lə bələkə bɛkuɛnkə biamə.”

10

Yesu Ǝtə Wə Batɔnkpe Lefosi Inuə Bamə Ǝsuəale.

1 Yesu ákpadi wə batɔnkpe lefosi inuə bamə ɔ́kɔ nya útə mə əsuəale nkə bala awɔnɔ bua bələkələ betidi əsuə nya lə batsya mə efimbi, efimbi saa tsya.
2 Batɔnkpe lefosi inuə bamə eto aye ni
Simon wə bensi baakpo
Petro ku wə ɔyimi
Andrea
ku Yakobo ku wə ɔyimi wə
baakpo Yohanes baa
ni Sebedeo eto bebi
3 ku Filipo ku Bartolomeo
ku Toma
ku Mateo wə laafo umənko
ku Yakobo wə ni Alfeo eto
ubi ku Tadeo
4 ku Simon wə ditsyi Kana
ku Yuda Iskariot wə dídu
Yesu útə.

Bisu Bebe Ditiki Sɛɛ Nəmə Letsya.

5 Yesu ətsyə lefosi betidi inuə bamfo kusu nya ótsyese mə nya úkə mə ato nkə, “Biensu betidi ba lenni Yudafɔ eto kasɔ nye bidufə Samariafɔ eto umə saa tsya kafo.
6 Bomu bisu Israel bebi ba diyifo fe basamu ba lénya kusu ɔflɔ.
7 Bisu bebe letsya biənkə, ‘Onanto eto Sekakedidi eboyo selo.’
8 Betsya befimfi lə betakasə mba díkpə. Betsya mba nlɛ bufisia bufi, lə bela awɔnɔ bua bitsyiko lə betidi əsuə. Bíanya əsuəale nyamfo bitsyiko mɔ ɔflɔ nyaso mi tsya biemfi nnya bete befo atabi.
9 Bientsyi atabi saa lə mi katobe.
10 Mi kuutsyuə mentsyi otobe fe mba laatɔ asa, awu nuəfə, afɔkpa nye ɔlɛ uyi ɔyɛ kusu. Uyifoyifo əńyə utə lesa nə wuudi.
11 “Lə bidufə umə nye kebuto kətsyuəə, bɛbɛbɛ utidi sɛɛ wə loola nkə woafo mi. Bɛsɔnɔ lə wə ɔflɔ lə bɛkɛ mfo isu ese lefe nə biudu.
12 Lə bidufə diyo ditsyuə, bisiəsə mə biənkə, ‘Diyuə itə mi.’
13 Lə báfo mi ku kafo faa, bitə lə mi diyuə eto kəsiə kamfó lə kəsiə ku diyo nəmfó kenke eto utsyuə saa. Nya lə bamfo mii, diyuə eto kəsiə kamfó bə mi ɔflɔ.
14 Nya lə diyo nye umə əmə eto betidi mámfo mi nye báni bámfo mi ditikii, nyalɛ bidu mfó lə bɛflɛ mi nkpafo eto site bekpo lə umə əmə.
15 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə lə diyi fɛfɛ nə Onanto lookponko kawunsiə eto betidi lekpo əsuəə, wuunyə Sodom ku Gomora eto betidi kaminsə kulaa tsya oso umə əmfo eto bale.

Betidi Bətsyuə Ǝəbɔkpɔ Mi Bəńyə Mi Lə Ǝsuə.

16 “Bɛlɔ bɛnɔ! Nlɛ mi botsyese fe basamu lə bekiti eto nti. Bitəkə ənə fe bawa

seka, nya bɛlɛ mi əsuə kukɔnɔ fe ablonima.
17 Bebe mi əsuə kukɔnɔ, itsyise betidi ebumuə mi, bakpa mi besuko akpokakpokɔ. Bɔɔblɛ mi lə Yudafɔ eto ntsyakɔ.
18 Lə mɔ disi esoo, bookponko mi akpo lə Aba eto beninə ku baka eto ənəmi. Lə mfóo, bɛtɛyi mə ku mba lenni Yudafɔ Ditiki Sɛɛ nəmə.
19 Lə bákpa mi bésuko lekpokakpokɔɔ, biembu disi lə lesa nə biɔtɛyi, nye kase biɔtɛyi nnya. Lə lefe nəmfo ayoo, boote mi lesa nə biɔtɛyi.
20 Itsyise inni mi loote etiki nnya buidi, bomu mi Anto Onanto eto Lɛwɔnɔ luudi etiki ɔyɛ lə mi əsuə.
21 "Betidi ebudu mə bayimi bətə bə balo. Nya antomə tsya luuyifo nko ke ku mə bebi. Bebi ebotaka bəńyə lə mə antomə əsuə bedu mə bətə bə balo.
22 Utsyuə saa ebukisi mi lə mɔ disi eso. Fɛɛ utsyuə saa wə luuńyə kekleke lə wə bofokanɔ əsuə isu ese kalosəkɔɔ, boofo wə lə nkpə.
23 Lə bati mi kama lə umə ɔnii, bitsyetsyi bisu umə bamba. Nya nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, biembuyifo mi keyifo belosə lə Israel eto kəmə ka kenke fɛ mɔ, Utidi Eto Ubi luubə.
24 "Okasebi saa aanso wə oteasa. Odomunyə saa tsya aanso wə onamute.
25 Nyasoo, ele bə imi, okasebi saa nkə wuubə utsyə fə wə oteasa seka. Nya ndomunyə tsya luubə utsyə fe wə onamute. Nya lə bákpadi oyosate utsyuə bə Awɔnɔ bua eto ɔtɔnkotɔnko nyaalɛ nte aye bua nya eto okle bembokpo diyo nəmə eto bebi?

Mante Betidi Sikpi.
26 "Nyaso biante betidi sikpi, itsyise lesa saa nə əsuə béti asa bakulaa, bɔɔsini asa lə nnya əsuə, nya asakulakula saa ebɔbɔɔ lekple banɔ.
27 Lesa nə minlɛ mi bɔtɛyi lə ketuntu lefee, bɛtɛyi nnya lə kalekpakpa əsuə. Nya lesa nə batɛyi mi lə kawɛ əsuə, bebe nya letsya lə utsyuə saa lə ɔnɔ.
28 Biante mba ini etidisuə ete boofo bolo fɛ bembofo okla bolo sikpi. Bomu bete Onanto wə loofo utidi eto əsuə eto sinə ku lɛwɔnɔ bolo lə ute wə laatonsə asa sikpi.
29 Lə efi kablɛ kanii, foofo ntsyuɛ nnuə boya tsyaa, ke kani kplo embukpə lə inni Boanto Onanto eto lelabi.
30 Nya mimii, Onanto yi mi disi eto sɛwɔni eto leklabi kenke.
31 Nyaso biante sikpi, itsyise befo koya beso baklɔbɛ kpə.

Kɛnyɛbulәkə Kate Lə Yesu Eto Dikiti Sɛɛ Ǝsuə Ku Wə Bɔni.
32 "Utsyuə saa wə luuləkə kɛnyɛ lə betidi nti ɔtɛyi nkə uyifo mɔ olee, mintsya ebofo wə fe moole lə mɔ Anto Onanto eto ənəmi kato.

33 Fɛɛ lə utsyuə áni mɛ lə
betidi ba tã eto ənəmii,
mintsya ebɔni wə lə mɔ
Anto wə kato eto ənəmi.

Betidi Ebusənsə Lə Mɔ Disi.
34 "Biembu biə mbə diyuə
kabokokɔ lə kawunsiə. Owo
lo! Məmbə diyuə kabokokɔ,
bomu kabia!
35 Mbə miə məənə kabia
nkpe
'lə bebisaibi ku mə antomə
lenti,
lə bebisiobi ku mə
ambemə lenti,
lə bebisiə ku mə bese ambe
mə lenti.
36 Nya utidi eto olo sitintii,
ebutsyi wə kosate eto
diyo kafo.'
37 "Nya utsyuə saa wə
laala wə anto nye ambe oso
mɛɛ, məńyə itə bə uyifo mɔ
okasebi. Nko ke ini bə
utsyuə saa ke laala wə
ubisaibi nye ubisiobi kulaa
tsya oso mɛɛ, yənńyə itə bə
uyifo mɔ okasebi.
38 Utsyuə saa ke
dímentsyi wə uyikabie ɔyɛ
mɔ kayɛkɔ utəkəko mɛɛ,
mənńyə utə bə uyifo mɔ
okasebi.
39 Utsyuə saa ke lela nkə
waata wə nkpə eto disii,
ebonyansə mu. Fɛɛ utsyuə
saa ke loonyansə wə nkpə lə
mɔ butəkəko esoo, wuunyə
nkpə manlo sitinti.

Onanto Ebofo Betidi Ba Lefo Yesu Banɔ Kayo.
40 "Utsyuə saa ke loofo
mii, mɔ ofo. Nya utsyuə saa
ke loofo mɛɛ, ofo nwə
létsyese mɛ tsya.
41 Utsyuə saa ke loofo
Onanto eto unyɛləkətidi nkə
uyifo Onanto eto
unyɛləkətidi esoo, ebunyə
kedikɔ lə unyɛləkətidi eto
kayofofo ka woofo lə nnya
əsuə. Utsyuə saa ke loofo
utidi wə ni ɔsɛɛ itsyise uyifo
ɔsɛɛnyə esoo, wə ku utidi
əmə ebofo kayofofo itsyi lə
keyifo ka úyifo eso.
42 Bebe nyamfo kukɔnɔ bə
utsyuə saa wə luutə ntu
yududu eto lɛkɔbetɔ mɔ
bakasebi bamfo eto utsyuə
lə mə nti lə mɔ disii, ebunyə
kayofofo lə nnya eso
kokooko."

11

Ntufləsətidi Yohanes Átsyese Batɔnkpe Yesu Ɔflɔ.
1 Lefe nə Yesu díləkə wə
bakasebi lefosi inuə bamfo
útsyə mə kusu ólosəə, údu
mfó úsu óte asa nnya óbe
nnya letsya lə kəmə kamə
ku nka letsyilama mfó.
2 Lefe nəməə, se
Ntufləsətidi Yohanes wə
nkpe lə Aba eto diyo lɛnɔ
asa nnya Yesu nlɛ buyifoo,
ókpe wə bakasebi bətsyuə
Yesu ɔflɔ.
3 Bésu bátɔ Yesu bənkə,
"Tɛyi bo. Fə ni utidi wə
Yohanes lɛtɛyi nkə əəbə
bubəə, lee bobe obamba
kusu?"
4 Mfó nya Yesu dítə mə
mbuayɛ nkə, "Bisinkli bisu
bɛtɛyi Yohanes asa nnya
bɛnlɛ bɔnɔ ku nnya bɛnlɛ
bunyə.
5 Bənəmba lɛ bunyə, nya
mba leba bankpo lə kasɔ lɛ
bɔyɛ. Mba nlɛ bufisia bufi
eto əsuə lɛ bokpa, batoti lɛ

bɔnɔ, balɛ bekpənkpə botakasə kənyənsə, nya banlɛ bakombo Ditiki Sɛɛ nəmə bɔtɛyi.

6 Diyuə itə mba dimənyə kabua saa lə mɛ əsuə.”

7 Se Yohanes eto bakasebi bamə dídu bantɔɔ, Yesu édi betidi bamə etiki itsyi lə Yohanes əsuə ótɛyi nkə, “Se bísu Yohanes ɔflɔ lə mfimintii, be béfo bɛnɔ biə biunyə? Lefanto nə ufiebi nlɛ bɔsɔ kafe lee?

8 Be bísu kabekɔ fɛɛ? Utidi wə nkpe bikə lə əsuə bia laanɔ bobe lee? Betidi ba laakpe bikə biamfo eto oklee, Lekayo baakɛ.

9 Bɛtɛyi mɛ lesa nə kon bísu kabekɔ! Biə biesu bebe Onanto eto unyɛləkətidi lee? Ee, lə sitinti wə uni nɛ. Fɛɛ nwə bínyəə, so Onanto eto unyɛləkətidi kulaa tsya.

10 Itsyise Yohanes ni nwə əsuə báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue bənkə, Onanto átɛyi nkə,

‘Mootsyese mɔ ɔtɔnkpe
ntɔnsə fə bubə
lə ubə ɔlɔ fə kusu
utsyə.’

11 Nya nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə Ntufləsətidi Yohanes amɔ oso utsyuə saa wə usio léle lə kawunsiə kamfo. Fɛɛ nwə nso bɔfɛ lə Onanto eto sekakedikɔɔ, amɔ oso Yohanes əmə.

12 Idu lə Ntufləsətidi Yohanes eto lefe ibə ese mɔmɔɔ, balɛ bota kekleke ku kənəmisɛ lə kato eto sekakedikɔ siamə əsuə. Fɛɛ mba ńyə lə se əsuə ku kənəmisɛ tinti lɛ bokplatsya bə beeti se bubə kusu.

13 Ibə ese lə Yohanes eto lefee, Onanto eto bənyɛləkətidi ku Moses eto afi edi etiki itsyi lə sekakedikɔ siamə əsuə.

14 Nya lə bela biə biafo mɔ dítiki bɛnɔɔ, Yohanes ni Elia, wəə eto bubə bátɛyi bətsyə.

15 Nwə ato nkpee, utsyue ato lə ɔnɔ.

16 “Nya mɔmɔɔ, be muufi mmi eto betidi nkatesə ko? Beyifo fe bekpefi ba laakpe kɔyɛ lə asi. Lekpa lɔni afa kakpadi mə bətsyuə katɛyi nkə,

17 ‘Búse kusiəkpakpa eto
ese butə mi,
Fɛɛ bɛni kewui buwui.
Bóto keku eto ese butə mi,
Fɛɛ bienwi nku.’

18 Itsyise lefe nə Yohanes díbəə, ókle kɛnyɛ nya wənnə nte. Nya utsyuə saa lɛtɛyi nkə, ‘Utsyi lɛwɔnɔ bua.’

19 Fɛɛ se Utidi Eto Ubi díbəə, údi únə. Nya utsyuə saa lɛtɛyi nkə, ‘Be utidi əmfo! Uyifo udikpuu ku utenə, mba laafo umənko ku babuayifo eto ɔyɛtsyuə!’ Fɛɛ utidi eto eyifosa əsuəə, nya woələkə Onanto eto kobe ko nkpe wə kate nɛ.”

Kəmə Kətsyuə Eto Betidi Mamfo Yesu Banɔ.

20 Kəmə ka əsuə Yesu díyifo ayanisa kpə eto betidi mántsyi báwuninsə bafo banɔ. Nyaso ílə wə itə mə.

21 Ɔtɛyi nkə, “Mbɔbɔɛ məətə fə Korasim! Nya mbɔbɔɛ məətə fə Betsaida! Lə ayanisa nnya béyifo lə mi ete béyifo lə Tiro ku Sidon innii, eni mfó eto betidi ebɔtsyi bawuninsə

kokoko, befi atoku eto mfia beti, bediki ntɔ lə əsuə ete bə bani mə abua.
22 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, Onanto ebunyə Tiro ku Sidon eto kəmə kaminsə eso mi.
23 Nya fə Kapernaum, bubu fanlɛ fə Onanto ebobesə fə kato? Boobokosə fə kasɔ bato fə bakpe lə ditefɛnku kəmiə ke! Lə ayanisa nnya minyifo lə fə ete mínyifo lə Sodom, eni usi okpe eyo mmi!
24 Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti minkə lə lekpo yi fɛfɛɛ, Onanto ebunyə Sodom kaminsə tinti oso fə!”

Yesu Ákpadi Betidi Nkə Bəbə Bətsyə Ɔwɛ Lə Wə Ɔflɔ.

25 Lə lefe nəmfoo, Yesu átɛyi nkə, “Anto, kato ku kasɔ eto Onamute. Maasɔ fə ani, itsyise ələkə asa nnya lɛkula babesibe ku bekuente áté mba lennyi kulesa.
26 Ee, Anto, sitinti, nko fála fə ibə itə nɛ.
27 “Mɔ Anto éfi asa nnya kenke útə mɛ. Kuutsyuə saa enyi Ubi əmə enso Anto. Nya kuutsyuə saa enyi Anto əmə enso Ubi əmə ku mba Ubi əmə laala nkə wəələkə wə oté.
28 “Bibə mɔ ɔflɔ mimba ntsyi bike kinkinki bia nlɛ mi bulə, lə ntə lə bitsyə ɔnwɛ.
29 Bibə lə busie mɔ bitsyike butə bətsyuə lə bekase asa bitsyiko mɔ ɔflɔ, itsyise nkpe lefonə nya mimbokosə əsuə kasɔ lə lɛwɔnɔ əsuə.
30 Itsyise bitsyikə bia muutsyisə mi əyuə, nya bitsyikə bia muutsyisə mi tsya eyifo fomfloo.”

12

Yesu Ku Farisifɔ Akɛ Kənə Lə Ɔnwɛditsyəyi Ǝsuə.

1 Lə lefe kliminti ditsyuə kamaa, Yesu ku wə bakasebi ésu báyɛ akpa eto ɔkuɛ utsyuə kafo báfe lə Ɔnwɛditsyəyi. Se kukpɛnsə lɛlɛ wə bakasebi baməə, bétsyiko edisa nyamə bufəsə kayimi.
2 Se Farisifɔ bamə dínyə nyamfoo, bátɛyi Yesu bənkə, “Fə bakasebi éyifo lesa nə díńyə lə bo Ɔnwɛditsyəyi eto afi əsuə!”
3 Mfó Yesu dítə mə mbuayɛ ɔ́tɔ mə nkə, “Bíankla lesa nə Oka David díyifo lə lefe nə kukpɛnsɛ lɛlɛ wə ku wə betidi?
4 Údufə Onanto eto diyo, nya wə ku wə betidi dífi lesa nə bákpo atsyɔ bətə Onanto bédi, lə lefe nə eto lefe kɔfi məntə kusu nko, ini mba ləətə Onanto kedi hã nkpe kusu beedi lebolo nəmə.
5 Nye bíankla lə Moses eto afi biənkə lə Ɔnwɛditsyəyi saa, besumunyə ba nkpe lə Onanto eto Disumuyo ékeyifo asa nnya díńyə lə diyi nəmə əsuə, tsya fɛɛ bánlo mə dikpi lə nnya əsuə?
6 Nlɛ mi bɔtɛyi minkəə, lesaatsyuə kpe mi lenti mfo nə lɛmɔ lenso Disumuyo Kplɛ.
7 Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nkə, ‘Kaminsənyənyə ni lesa nə maabɛbɛ, inni bebuki eto

kedítətə.’ Lə bə bɛnɔ nyamfo kasɔ tutuutuu, eni biembokpo akpofukutu belo betidi ekpi.

8 Itsyise Utidi Eto Ubi ni Ɔnwɛditsyəyi eto Onamute.”

Yesu Átsya Utidi Wə Eto Kɔni Díkpə.

9 Mfó nya Yesu dídu úsu Yudafɔ eto Katsyakɔ kətsyuə.

10 Mfóo, úsu únyə osani utsyuə wə eto kɔni, kɔni díkpə. Betidi bətsyuə ákɛ mfó ba léla bə bábɛbɛ etiki bətə wə bə óta kɔfi ubu, nyaso bátɔ wə bənkə, “Kɔfi ətə kusu bə batsya ufimfi lə Ɔnwɛditsyəyi?”

11 Yesu átɔ mə nkə, “Lə ibə bə mi utsyuə eto osamu ákpia údufə lə dibiəku əsuə lə Ɔnwɛditsyəyii, wəmbunə wə uləkə?

12 Fɛɛ utidi afo koya oso osamu! Nyalɛ, bo kɔfi məntə bo kusu nkə bɔwunsəko kuutsyuə lə Ɔnwɛditsyəyi.”

13 Mfó nya ɔ́tɛyi osani wə eto kɔni díkpə nkə, “Nə fə kɔni etsyue.” Únə ko útsyue, nya kɔni komə disi kótsya wə fe kase kunuəfə komə nte.

14 Nya Farisifɔ ba díńyə mfó dídu nya béfi nsusu bə boolo Yesu.

Yesu Ni Uyifoyifo Wə Onanto Díləkə.

15 Se Yesu lɛnɔ nkə bákle kɛnyɛ lə wə əsuəə, údu mfó, nya betidi kpə dítəkəko wə. Ótsya befimfi kenke.

16 Nya úti mə kusu nkə bəntə lə betidi lə bate bə wə uni.

17 Ɔtɛyi nyamfo nko bə lə Onanto eto nnya ɔ́tɛyi útsyə ɛyɛ lə wə Unyɛləkətidi Yesaya əsuə lə ibə itə sitinti nkə,

18 “Nwə mfo ni mɔ uyifoyifo
wə mínləkə mintsyə,
nwə maala, nya məənyə
disuəyuə lə wə tinti.
Muutə mɔ Lɛwɔnɔ lə dibə
disiə lə wə əsuə,
nya woobe mɔ
lekpokponkpo letsya
utə kawunsiə kenke.
19 Weembunə etiki ku betidi
nye ofã kuutsyuə,
nya bəmbɔnɔ wə etiki
ku bofa lə obia.
20 Wɔɔkɛ dibusə utə mba
ləmbə əsuəale.
Nya wuunyə mba
diyifole saa ləmbə lə
əsuə kaminsə.
Wɔɔlɛnko nko kekleke isu
ese lefe nə mɔ
ɔnukualɛ eto
lekpokponkpo
luutəkə kato.
21 Nya betidi ba kenke
luufi mə kusubebe
bətəkə lə wə.”

Bátɛyi Bənkə Yesu Eto Ǝsuəale Ábɔ Itsyi Wo Buti Lə Awɔnɔ Bua Eto Ɔtɔnkotɔnko Ɔflɔ.

22 Mfó nya betidi bətsyuə lékpa osani utsyuə wə awɔnɔ bua nlɛ bulə, wə ni unəmba nya uyifo nwə lendi etiki tsya báboko Yesu ɔflɔ. Yesu átsya wə itə ófo etiki budi, kənyə asa tsya.

23 Ayanisa nnya Yesu díyifo mfó éyifo betidi bamfó yanii, nya bátɔ

bənkə, “Inni nwəmfo ni Oka David eto ufluflu wə bákpo ɔhile bətsyə?”

24 Se Farisifɔ lɛnɔ nyamfoo, bátɛyi bənkə, “Woala ɔwɔnɔ bua kələkə ɛyɛ lə əsuəale nya awɔnɔ bua eto ɔtɔnkotɔnko Beelsebul dítə wə əsuə.”

25 Yesu áte mə nsusu nyaso ótɛyi mə nkə, “Sekakedikɔ saa sia laama akpa akpa, kəńyə lə bətsyuə əsuəə, ebɔkɛ sɛklɛ. Nya umə nye diyo saa nə laama akpa akpa kəńyə lə bətsyuə əsuəə, eboba lə akpa.

26 Nyaso lə lekpa lɔni lɛ lekpa nuəfə bɔkpɔnko lə Obonsam eto sekakedikɔɔ, ete bənkə dioba akpa, nya diəmbɔklɛ fɛ dioba lekpo lə kasɔ.

27 Lə bɛlɛ bɔtɛyi biə awɔnɔ bua eto ɔtɔnkotɔnko eto əsuəale əsuə maayɛ kala awɔnɔ bua kələkə lə betidi əsuəə, nyalɛ bawe eto əsuəale əsuə mba ntəkəko mi laayɛ kala mə kələkə? Lesa nə mi kosate eto mba ntəkəko mi leeyifoo, lə bote bə bɛnlɛ sitinti bɔtɛyi.

28 Inni Beelsebul bomuu, Onanto eto Lɛwɔnɔ ni ləətə mɛ əsuəale bə nla awɔnɔ bua lə betidi əsuə. Nyamfo lɛ bote bə Onanto eto Sekadidi ébutsyə kasɔ lə mi nti koko.

29 “Kuutsyuə saa embofo botaka kedufə lə əsuəaletidi eto diyo ete utsyiko wə bikə butsyi, lenni bə ófo əsuəaletidi əmə bumuə kakle fɛ woofo budufə lə diyo nəmə ketsyi wə bikə.

30 “Utidi wə ke lentəkəko mɛɛ, uńyə mɛ lə əsuə. Nya nwə ke lanwunsəko mɛ lə bɔsɛketsyue əsuə eesensə nnya.

31 Lə nyamfo esoo, nlɛ mi bɔtɛyi minkə, boofi abua saa béyifo ku etiki bua saa bédi batsyɛ mə, fɛɛ nwə ke luudi etiki nnya diíyə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə alɛɛ, bembufi nnya batsyɛ wə.

32 Nya utsyuə wə ke luudi etiki uńyə lə Utidi Eto Ubi əsuəə, boofo bufi katsyɛ wə, fɛɛ utsyuə saa ke luudi etiki uńyə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuəə, bembufi batsyɛ wə lə nkpə bomfo lee mbo luubə əsuə tsya.

Kuyi Saa Kuyi Eto Ebibi Ǝsuə Baayɛ Kənyə Nko Eto Okle Kuni.

33 “Kuyi sɛɛ saa aanwɔ ebibi sɛɛ, nya kuyi bua saa tsya aanwɔ ebibi bua. Bəətsyə kuyi lekpo ɛyɛ lə ebibi nnya koanwɔ əsuə.

34 Mimba lɛbɔ bitsyi lə bawa eto kafo əsuə! Asa sɛɛ aambɔ ketsyi lə mi kɛnyɛ! Itsyise lesa nə diyi mi ketu əsuəə, nnya mi kɛnyɛ ləələkə katɛyi nɛ.

35 Utidi sɛɛ, asa sɛɛ laabɔ ketsyi lə wə nya ini nnya wəələkə katɛyi nɛ. Nya utidi bua tsyaa, abua nnya nkpe lə wəə, nnya wəələkə katɛyi nɛ.

36 Nla miə ekpa ko mi wee bə, lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, utsyuə saa ebutə etiki bimba saa nnya lɛbɔ lə wə kɛnyɛ eto nkunta.

37 Itsyise fə kosate eto etiki nnya lɛbɔ fə lə kɛnyɛɛ, nya buufi bakponko fə

lekpo balofə dikpi lee bətə fə lɛbɛ nɛ.”

Yesu Áni Nkə Weembuyifo Ayanisa Saa Ote.

38 Mfó nya afi eto bateasa ku Farisifɔ bətsyuə lɛtɛyi Yesu bənkə, “Oteasa, bola boə yifo ayanisa ətsyuə até lə bobe.”

39 Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Bebe, mi mmi eto betidi ba leesumu bəfiə ku asa bimba. Bela biə biənyə ayanisa itsyi mɔ ɔflɔ, fɛɛ biembunyə ayanisa saa enso nnya dítsyi Onanto eto Unyɛləkətidi Yona ɔflɔ.

40 Fe kase Yona dísiə eyi ətsyə ku ntsye ntsyə lə lɛkpɛ kplɛ ditsyuə eto kafoo, nko ke Utidi Eto Ubi tsya lɔɔkɛ lə eyi ətsyə ku ntsye ntsyə əsuə lə kasɔ kəmiə nɛ.

41 Lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, Ninive eto betidi ebuńyə balo mi dikpi itsyise bátsyi bawuninsə se bánɔ Yona lébe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya. Nya lə ntɛyi mi, utsyuə kpe mi lenti mfo wə lɛmɔ onso Yona.

42 Lə Lekpoyi Fɛfɛɛ, Besio eto Oka wə dítsyi Ɔnwɛdikue ebotaka uńyə olo mi dikpi, itsyise ɔyɛ utsyi taa mfó úsu Oka Salomo ɔflɔ nkə lə usu ɔnɔ Oka Salomo eto abesibetiki. Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, lesatsyuə nə nso Oka Salomo eto kobe kpe mi lenti mfo.

Lɛwɔnɔ Bua Esi Disinkli Dibə Lɛlɛ Kəsiəkɔ Bɔbɛbɛ.

43 “Nlɛ mi bɔtɛyi minkə, lə bala lɛwɔnɔ bua bələkə lə utidi əsuəə, diesukayɛ nlebe nlebe bo lekoe kabɛbɛ kasɔnɔkɔ. Nya lə diənnyə kedufəkɔ saa,

44 diatɛyi ni əsuə nkə, ‘Muusinkli nsu kaka mínsiə kɔ.’ Lə dibə dinyə nkə mfó te fufuu, bákpa mfó nya betsyue bikə kukɔnɔ lə ni kafoo.

45 Diesinkli kesu kakpa awɔnɔ bua akuanse bamba nnya nkpe ale enso ni nya beesinkli kesu kəsiə mfó. Nya lə kalokɔɔ, utidi əmə eto asayifoyifo aabia kaso nnya kɔ. Nko yuutsyə itə mi mmi eto betidi bua bamfo nɛ.”

Báwoe Ni Yesu Eto Batokpenyə Tinti?

46 Lefe nə Yesu nsi nlɛ etiki budi ku betidi bamәə, wə ambe ku wə bayimisani əbə bəńyə lə lekple mfó nya bála bə bedinko wə etiki.

47 Nya betidi ba díńyə mfó eto ɔni dísu ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Bebe, fə ambe ku fə bayimisani ńyə lə lekple bə bala bə beedinko fə etiki.”

48 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Owoe ni mɔ ambe nya bawe ni mɔ bayimisani?”

49 Nya óté wə bakasebi kɔni ɔ́tɛyi nkə, “Nnyə mɔ ambe ku mɔ bayimisani!

50 Utsyuə saa wə leeyifo mɔ Anto wə nkpe kato eto lelabii, wə ni mɔ ɔyimisani ku mɔ ɔyimisio ku mɔ ambe nɛ.”

13

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə Nwə Dísə Eyibibi Ǝsuə.

1 Diyi nəmfó kee, Yesu édu lə diyo úsu lekpo

kɛnyɛ. Úsiə lə kasɔ útsyiko asa boté.
2 Betidi ba díbə bátsyilama wə efui tinti eso údufə lə ɔklɔ utsyuə nya úsiə lə kasɔ, nya sitiditu siamə díńyə lə utuflɔ mfó.
3 Údi mə etiki kpə ɔ́yɛnko lə akpá əsuə nkə, “Lefe nə léfe məə, utsyuə uni ésu úsə eyibibi lə ɔkuɛ.
4 Se ɔnlɛ eyibibi nyamə busəə, ətsyuə álo ékpo lə kusu ɔflɔ nya baklɔbɛ díbə básɛ nnya bámini.
5 Eyibibi nyamə ətsyuə tsya álo ékpo lə abanse əsuə, kaka sitə lemfui. Íkə mlə itsyise site siamə memfui.
6 Fɛɛ se kofe lefaa, eyibibi nyamə díkəə, áblobe nya íkpə itsyise nnya keyudu méndufə isu kasɔ etsyo.
7 Eyibibi nyamə eto ətsyuə álo ékpo lə biyu nti. Nya se íkee, biyu biamə áto íti nnya.
8 Fɛɛ eyibibi nyamə eto ətsyuə álo ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuə nya se íkə ébee, ɛnwɔ ebibi. Ǝtsyuə anwɔ kolofa, ətsyuə tsya awosi akua, nya ətsyuə tsya lɛnwɔ awosi ətsyə.”
9 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Fə ke ato nnya laanɔ asa nkpee, nɔ!”

Onanto Ǝləkə Wə Sekakedikɔ Eto Asakulakula Óte Mi.

10 Nya Yesu eto bakasebi díbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Beso feedi betidi etiki kayɛnko lə akpá əsuə?”
11 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Mimii, béfi kato eto sekakedikɔ eto asakulakula bətə mi, fɛɛ inni betidi bamba.
12 Utidi wə ke asa ntee, buusi bətə wə bawunsə nya wɔɔkɛ kpə. Nya utidi wə kulesa lentee, nnya nte wə tsyaa, bɔɔlɛ nnya bafo wə lə ani.
13 Nnya eso meedi mə etiki kayɛnko lə akpá əsuə ni nkə, balɛ asa bunyə ku ənəmi, fɛɛ bəannyə kətsyə lekpo. Balɛ bɔnɔ, tsya fɛɛ baannɔ nye banɔ kasɔ.
14 Nyaso Unyɛləkətidi Yesaya eto nnya ɔ́tɛyi utsyə əbə itə nko bə,
‘Betidi bamfo ebɔnɔ bãã,
fɛɛ bəmbɔnɔ kasɔ!
Boonyə asa bãã, fɛɛ
bəmbunyə ekpanko
mə
15 Itsyise disi əkpə betidi
bamfó.
Lenni nko inii, eni mə
ənəmi ebunyə asa
wuee.
Mə ato tsya ebɔnɔ asa
nnya mə nsusu tsya
lɔɔnɔ asa kasɔ,
nya bɔɔtsyi mə ənəmi
bətə mɛ, nko Onanto
lɛtɛyi nɛ, nya
mootsya mə bufi.’
16 Fɛɛ mii, disiɛkpɛ kpe mi tinti, itsyise mi ənəmi əənyə asa nnya mi ato tsya laanɔ asa.
17 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, Onanto eto bənyɛləkətidi ku basɛɛ kpə ábɛbɛ bə lə bənyə asa nnya bɛnlɛ buunyə, fɛɛ bənyə nya lə banɔ asa nnya bɛnlɛ bɔɔnɔ, fɛɛ bánnɔ.”

Yesu Ǝləkə Nwə Dísə Eyibibi Eto Lekpá Kasɔ Óte.

18 Yesu átɛyi wə bakasebi
nkə, “Bitsyue ato lə bɛnɔ lə
nlèkə nwə dísə eyibibi eto
lekpá eto kasɔ nte mi.
19 Utsyuə saa wə laanɔ
Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə
Onanto eto Sekadidi eto
letsyabebe fɛ woannɔ ni
kasɔɔ, eyifo fe eyibibi nnya
lélo ékpo lə usunte ɔflɔ nya
olontidi əmə ləəbə kənə
nnya báto mfó kələkə lə mə
akɔɛsi.
20 Eyibibi nnya lélo ékpo
lə kabansesɔɔ, ńyə itə betidi
ba laanɔ ditiki nəmə nya
baafo ni ku disuəyuə
lamfolamfo.
21 Fɛɛ se dianyɛ kedufə lə
mə ketu kesu kəmiə esoo,
diənsiə lə mə kaklɛ. Nyaso
lə bulə nye kamatiti kətsyuə
əbə lə mə əsuə iku lə ditiki
nəmə esuəə, yealo mə ani
lamfolamfo nya bəətə disi.
22 Eyibibi nnya dídufə lə
biyu nti ni betidi ba laanɔ
ditiki nəmə. Fɛɛ disibubu lə
kawunsiə kamfo eto bikə ku
ke setabikɛ sia laawɛ utidi
kakpee, aato keti ditiki
nəmə, itə diannwɔ ebibi.
23 Nya eyibibi nnya lélo
ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuə ni
betidi ba laanɔ ditiki nəmə
nya baanɔ ni kasɔ. Nya
dianwɔ ebibi, ətsyuə kolofa,
ətsyuə awosi akua, nya
ətsyuə tsya awosi ətsyə.”

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Sefa Wunyɛwunyɛ Ǝsuə.

24 Yesu átɛyi mə lekpá
bamba nkə, “Onanto eto
sekakedikɔ ale utsyuə wə
díse eyibibi sɛɛ lə wə ɔkuɛ.
25 Lə ketsye eto lefe nə
utsyuə saa nlabe selabee,
olontidi utsyuə ésu úsə
eyibibi wuliwuli ókpo lə
akpa nyamə nti nya údu.
26 Se eyibibi nyamə lébe
itsyiko bɔnwɔɔ, sefa sia
olontidi əme dísu úse ókpo
lə ɔkuɛ əmə tsya étsyiko
əsuə buləkə kate.
27 “Mfó nya ɔkuɛnsate eto
beyifoyifo dísu bátɔ wə
bənkə, ‘Boanto, búnyə boə
eyibibi sɛɛ fesə lə fə ɔkuɛ
əmə. Nya se sefa siamfo
dítsyi?’
28 “Útə mə mbuayɛ nkə,
‘Olontidi utsyuə díyifo
nyamfo nɛ.’
“Bátɔ wə bənkə, ‘Ala fə
busu busu sefa siamə
buləkə?’
29 “Útə mə mbuayɛ nkə,
‘Owo, itsyise lə bisu sefa
siamə kesukɔ kələkəə, biofo
akpa eto ətsyuə tsya busu
kələkə ku sefa siamə.
30 Bitə lə sefa siamə ku
akpa nyamə lə ińyə isu ese
diləkəfe. Lefe nəmfóo,
muutə beyifoyifo bamə tɔ̃
baka sefa siamə buləkə
kakle etsyu, etsyu batonsə fɛ
lə batɔ bələkə akpà nyamə.
Nya lə bekpa ebibi nyamə
bekpo lə mɔ kenwu əsuə.’ ”

Yesu Átɛyi Lekpá Úfi Diyibibi Nə Nso Bɔfɛ Ókatesə Ko Onanto Eto Sekakedikɔ Busənsə Ǝsuə.

31 Yesu esi ɔ́tɛyi mə lekpá
bamba ditsyuə nkə,
“Onanto eto sekakedikɔ ale
utidi wə léto diyibibi kɛkɛ
ditsyuə lə wə kasɔ.
32 Diyifo diyibibi nə nso
bɔfɛ lə ni bətsyuə nti. Fɛɛ lə
díkə lébee, diamɔ kafiani

kuyi ko laaso bɔmɔ lə ko bətsyuə kenke nti. Diesense kalɛ nya baklɔbɛ ləəbə kato ayo lə ko kalɛ əsuə.”

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə Ǝyənkisəsa Nnya Beefi Katsyakasə Ku Nnamfo Ǝsuə.

33 Yesu esi ɔ́tɛyi mə lekpa bamba nkə, “Nyə mə Onanto eto sekakedikɔ nte. Site fe usio wə dífi əyənkisəsa otsyakasə ku ntabinamfo eto utu utsyuə isu ese lefe nə nnamfo wɔwɔ bomə kenke letaka.”

Yesu Áte Asa Ɛyɛ Lə Akpa Ǝsuə.

34 Yesu éfi akpá óte betidi bamə asa nyamfo kenke. Wéndi mə etiki saa nnya dímanyɛ lə akpá əsuə.

35 Úyifo nko itə lə ditiki nə Onanto eto Unyɛləkətidi lɛtɛyi utsyə lə ibə itə nkə, “Muudi mə etiki nyɛnko lə akpá əsuə.
Muudi mə etiki nnya nkpe lə kakula əsuə idu lə kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ ke.”

Yesu Ǝləkə Lekpá Nə Ɔ́tɛyi Itsyi Lə Sefa Wunyɛwunyɛ Ǝsuə Eto Kasɔ.

36 Yesu édu lə betidi bamə ɔflɔ nya úsu diyo. Nya wə bakasebi díbə wə ɔflɔ bátɛyi wə bənkə, “Ləkə lekpá nə fátɛyi bo itsyi lə sefa wunyɛwunyɛ sia lɛkɛ lə ɔkuɛ əmə kasɔ ate bo.”

37 Yesu átɛyi mə nkə, “Nwə dísə eyibibi sɛɛ nyamə ni mɔ, Utidi Eto Ubi.

38 Ɔkuɛ əmə ni kawunsiə. Nya eyibibi sɛɛ nyamə ni mba nkpe lə sekakedikɔ siamə. Sefa siamə ni betidi ba ni olontidi əmə eto bale.

39 Nya olontidi wə dísə sefa bua siamə ni Obonsam. Bidikə diləkəfe ni kawunsiə eto kalosəkɔ. Nya mba ləələkə bidike biamə ni Onanto eto batɔnkpe.

40 “Fe kase baakpa sefa kətsyə ditsyu katonsəə, nko ke yuubə lə kawunsiə eto kalosəkɔ nɛ.

41 Mɔ, Utidi Eto Ubi, ebotsyese mɔ batɔnkpe lə bələkə asa nnya ləətə boeyifo abua ku babuayifo kenke betsyiko Onanto eto sekakedikɔ.

42 Boofi məmblɛ bato bakpe lə ditefɛnku manlo kəmiə. Mfó boowi nku bayimi animi!

43 Nya Onanto eto betidi luuyənde fe kofe lə mə Onanto eto umə. Mba ato nkpee, tsyue ato lə banɔ!

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə Bike Bia Lefo Konya Bia Béfi Bákula Ǝsuə.

44 “Onanto eto sekakedikɔ ale bikə bia lefo koya béfi bákula lə ɔkuɛ utsyuə, nya utsyuə dísu ɔ́kɛ nnya nya úsi úfi ɔ́kula. Únyə disuəyuə tinti, nyaso úsu úfi wə lesa saa óte nya úfí úsu óya ɔkuɛ əmə.”

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə Otsyabi Wə Léfo Koya Utsyuə Ǝsuə.

45 Yesu esi ɔ́tɛyi nkə, “Onanto eto sekakedikɔ ale nwə laate bikə wə nlɛ atsyabi nnya laanɔ bobe tinti bɔbɛbɛ.

46 Se úsu únyə ɔni wə lefo koya tinti onsoo, úfi lesa saa nə nte wə úsu óte nya úsu óya otsyabi əmə.”

Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə Mba Laata Asabu Ǝsuə.

47 Yesu átɛyi nkə, “Onanto eto sekakedikɔ esi sele asabu nnya báta bákpo lə lekpo, nnya bələkə akpɛ ate ate kpə.

48 Nya lefe nə asabu nyamə díyii, bənə nnya bábɔnko lə ntu báboko ditukpenkpe nya bəsiə lə kasɔ nya básɛ akpɛ nyamə bələkə. Básɛ edidi bákpo lə etsyitsya, nya básɛ nnya beendi béwui.

49 Nko ke yuutsyə lə kawunsiə eto kalokɔ nɛ. Onanto eto batɔnkpe ebubə bələkə betidi sɛɛ betsyiko lə babua nti.

50 Nya booto babuayifo bakpe lə ditefɛnku manlo kəmiə. Mfó nya nkuwiwi ku anyiyimiyimi lɔɔkɛ.”

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Asa Fɔfɔ Ku Akoko Ǝsuə.

51 Yesu átɔ mə nkə, “Bɛnɔ asa nyamfo kasɔ?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Ee.”

52 Nyaso Yesu átɛyi mə nkə, “Nyalɛ, nyamfo lɛ bote nkə, afi eto oteasa saa wə léfiani Onanto eto sekakedikɔ eto okasebi, ale Onamute utsyuə wə ləələkə bike fɔfɔ ku bekoko lə mi kakulakɔ kaboko lekple.”

Nasaretfɔ Áni Yesu.

53 Nya se Yesu lɛtɛyi akpá nyamfo kenke ólosəə, údu mfo.

54 Úsinkli úsu mə umə, nya óte asa lə mə katsyakɔ. Nya betidi ba lɛnɔ wə asatetee, íyifo mə yanii, nya bátɔ bə, “Sieti nwə mfo lékase kobe komfo eto okle útsyiko? Nya sie únyə əsuəale nnya ufi ɔnlɛ ayanisa nyamfo buyifo kate?

55 Inni wə ni nwə laawoe keyi eto ubi əmə lee? Nya eni Maria tsya ni wə ambe, nya wə bayimisani tsya ni Yakob, Yosef, Simon ku Yuda, nya wə bayimisio kenke tsya nkpe bo lenti mfo lee?

56 Nya lə sieti ɔkɛ wə kobe ku əsuəale nyamfo eto okle utsyiko?”

57 Nko ini bə wə asa eyifo mə kɛnyɛlele, nyaso báni wə.

Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Onanto eto Unyɛləkətidi kpe dibu lə kalebe saa, enso wə umə ku wə batokpenyə hã eto nti bə beembu wə.”

58 Se bámfo bánɔ esoo, Yesu ménYifo ayanisa kpə lə mə nti.

14

Herodes Ǝtə Nkə Balo Yohanes Ntufləsətidi.

1 Lə lefe nəmfóo, Herodes wə dídi Seka Lə Galilea eto kasɔɔ, ánɔ etiki itsyi lə Yesu əsuə.

2 Ɔtɛyi wə beyifoyifo nkə, “Utidi emfo ni Ntufləsətidi Yohanes wə bátakəsə betsyiko ɔkɔmə úbə nkpə, nyaso onkpe əsuəale weeyifo ayanisa kate nɛ.”

3 Ɔtɛyi nko itsyise Herodes
ni nwə dítə bəmuə Yohanes
bákpe lə Aba eto diyo.
Úyifo nko lə Herodia wə ni
wə ɔyimi Filipo eto usiə eso.
4 Itsyise Ntufləsətidi
Yohanes átɛyi Herodes nkə,
“Onanto eto kɔfi məntə
kusu bə fi fə ɔyimi eto usiə
Herodia.”
5 Nyamfo eso Herodes ála
nkə lə balo Yohanes. Fɛɛ
óte Yudafɔ eto betidi sikpi,
itsyise bébu Yohanes fe
Onanto eto Unyɛləkətidi.

6 Diyi lɔnii, se Herodes nlɛ
wə leleyi budii, ókpadi
betidi bəbə. Nya Herodia
eto ubisiobi díbə uwi kewi
lə betidi kpə bamə eto
ənəmi. Nyamfo ákpe
Herodes disuəyuə tinti.
7 Mfó útsyə kɛnyɛ útə wə
nkə, “Ekpe lə lesa saa bə
muutə fə lesa nə ke fatɔ!”

8 Wə ambe ətə ɔtɔ nkə,
“Tə mɛ mɔmɔ mɔmɔ mfoo,
Ntufləsətidi Yohanes eto
disi nə béfi bətəkə lə ɔkpɛ
tɛnklɛ əsuə.”
9 Lesa nə disiobi nəmfo
lɛtɔ ələ Herodes efensɛ. Fɛɛ
lə kɛnyɛ ka úkətsyə lə wə
beninə ku mba ókpadi
óboko mfó eto ənəmi esoo,
útə nkə beyifo lə disiobi
nəmə eto nnya ɔtɔ əsuə
bətə wə.
10 Nyaso ókpe utidi úsu
óla Yohanes wə lɛkɛ lə Aba
eto diyo eto disi.

11 Béfi disi nəmə nkpe lə
ɔkpɛ tɛnklɛ əsuə bətə
disiobi nəmə nya wuntsya
dífi ni úsu útə wə ambe.
12 Yohanes eto bakasebi
əbə bétsyi wə ɔkɔ əmə bésu
bébike, nya bésu bátɛyi
Yesu.
13 Lefe nə Yesu lɛnɔ nkə
bálo Yohanes, úsiə lə ɔklɔ
údu mfó úsu kaka lɛbiɔ.
Fɛɛ se betidi lɛnɔ nkoo,
bédu lə mə kəmə, báyɛ
akpa bésu kaka onkpe.
14 Mfó nya Yesu lɛbɔ lə
ɔklɔ əmə kafo. Nya se únyə
sitiditu siamə, mə asa ənə
wə kafo nya ótsya mba ni
befimfi.

Yesu Ǝtə Betidi Akpi Anɔ
Lesa Bédi.
15 Ditsyitsyo nəmfóo, wə
bakasebi əbə wə ɔflɔ nya
bátɛyi bənkə, “Kale ebolo,
nya mfo tsya atsyo ku umə.
Nyaso yani betidi bamfo lə
besu mbuto bo nkpe mfó lə
besu baya lesatsyuə bedi.”
16 Yesu ətə mə mbuayɛ
nkə, “Yanle bə bedu. Mi
kosatee, bitə mə lesatsyuə lə
bedi.”
17 Bátɛyi wə bənkə, “Lesa
nə nte bo ete ni abolo anɔ
ku akpɛ ənuə.”
18 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, “Bifi nnya beboko mɛ
mfo.”
19 Ɔtɛyi betidi bamfó nkə
bəsiə kasɔ lə sefa əsuə. Nya
ufi abolo anɔ ku akpɛ ənuə
nyamə, nya óbesə wə
ənəmi kato nya ósɔ Onanto
ani. Úbudi abolo nyamə
nya úfi útə wə bakasebi.
Nya bakasebi bamə tsya dífi
nnya bətə betidi bamə.
20 Utsyuə saa édi úmi.
Nya se wə bakasebi lɛsɛ
nnya bédi díbuu, íyi
etsyitsya lefosi ənuə.
21 Basani ba dídi lesa
nəmə eyifo fe basani akpi

anɔ. Fɛɛ bánkla besio ku bekpefi bákpe lenti.

Yesu Áyɛ Lə Galilea Eto Ditumbukplɛ Ǝsuə.

22 Mfó nya Yesu dítə wə bakasebi lébe bédufə lə ɔklɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə bákatɔ lə ditumbukplɛ nəmə eto lekpake nə nse. Wə akɛ mfó nkə lə utsyə betidi bamə kusu.
23 Se útsyə betidi bamə kusu olosəə, wə mate ábe úsu kɔtini kato úsu óto ola. Se ketsye lefe léyoo, wə mate hã ákɛ mfó.
24 Lə lefe nəmfóo, ɔklɔ əmə ébɔyɛ ótsyo. Ufiebi lɛ bɔsɔ kekleke ketinkəsə kufuə komə, nya ntu nlɛ bɔsɔ kedufə lə ɔklɔ əmə kafo fe wuufusə.
25 Nya fe kolensiəntu kplɛ eto abombo ətsyə ku olosiə eto abombo akua nti sekaa, Yesu áyɛ lə ntu əsuə úbə údufə wə bakasebi bamə ɔflɔ.
26 Lefe nə bənyə bə ɔyɛ lə ntu əsuə mfóo, báte sikpi nya bátɛyi bənkə, “Ɔkɔ uni!” Nyaso bétsyiko bofa ku sikpi bembembe!
27 Fɛɛ Yesu édi mə etiki lamfolamfo ɔ́tɛyi nkə, “Bekpe utu! Mɔ uni! Biante sikpi!”
28 Mfó nya Petro lɛtɛyi nkə, “Bonamute, lə fə uni sitintii, tə lə nyɛ lə ntu əsuə mbə ntu fə.”
29 Yesu átɛyi wə nkə, “Bə!”
Nya Petro lɛbɔ lə ɔklɔ əmə kafo nya útsyiko bɔyɛ lə ntu bomə kesu Yesu ɔflɔ.
30 Fɛɛ se únyə kase ufiebi əmə nkpe kɛnyɛ alee, sikpi əmuə wə nya útsyiko bonya kedufə lə ntu bomə kəmiə. Mfó nya Petro lefã ɔ́tɛyi nkə, “Bonamute, fo ətə mɛ!”
31 Lamfolamfo Yesu ənə kɔni útsyue, ɔ́kɔbe wə nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Fə bofokanɔ lə mɛ əmbə ale! Beso fáyaki?”
32 Se mə inuə bamə dídufə lə ɔklɔ əmə kafoo, ufiebi əmə ko lɛyɛ bɔsɔ.
33 Mfó nya bakasebi bamə lése akonki básumu wə. Nya bátɛyi wə bənkə, “Onanto eto ubi feni sitinti!”

Yesu Átsya Befimfi Lə Genesaret.

34 Se báyila ditumbukplɛ nəmə báyo ditukpenkpe nə nsee, báyifə lə Genesaret eto kasɔ.
35 Mfoó, betidi bamə ənyə Yesu bətsyə lekpo. Nyaso bésu bákpa befimfi ba kenke nkpe lə lekpake nəmfó báboko Yesu ɔflɔ.
36 Bálɛ wə lekpakpa bə lə utə lə befimfi lə betidi wə awu eto atosi ete. Nya mba kenke dítidi wə awu eto atosii, mə bufi əyuə mə.

15

Bɛni Onanto Bə Lə Bítəkəko Mi Batekoko Banakoko Eto Asatete Kama.

1 Nya Farisifɔ bətsyuə ku afi eto bateasa bətsyuə ba dítsyi Yerusalem díbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə,
2 “Beso fɛ fə bakasebi leenyifo lə bo banamə eto akpa əsuə? Bəəmflə mə ani kukɔnɔ fe kase bo akpa laate fɛ beedi lesa!”
3 Yesu átɔ mə nkə, “Nya beso biani nya bienyifo lə

Onanto eto afí əsuə fɛ
biətəkəko mi batekoko,
banakoko eto asatete kama?
4 Itsyise Onanto átɛyi nkə,
‘Bu fə anto ku fə ambe. Nya
utidi wə laakpadi wə anto
ku ambe diye bua ditsyuəə,
ele bə balo wə.’
5 Fɛɛ mi áte biə utidi nwə
lesatsyuə nte nkə woofo ni
bufi kawunsəko wə anto
nye ambe fɛ ɔ́tɛyi nkə, ‘Mfi
lesa nəmfo ntsyə kɛnyɛ miə
muufi ni ntə Onanto.’
6 Ɛyɛ lə nyamfo əsuəə,
yensi fe bə bebu mə anto
mə. Kusu komfo əsuə nya
biayɛ kani Onanto eto kɔfi
itə lə bitəkəko mi kosate eto
asatete kama nɛ.
7 Mi ənəmi ənəmi eto
betidi! Asa nnya Onanto eto
Unyɛləkətidi Yesaya lɛtɛyi
útsyə lə mi əsuə əbə itə nko
sitinti.
8 Onanto átɛyi nkə,
‘Betidi bamfo efi mə kɛnyɛ
eto etiki fufu balɛ mɛ
dibu butə.
Fɛɛ lə mə utu kəmiəə,
baanla mɛ.
9 Bimba ete beeyifo mɔ
keyifo.
Itsyise kawunsiə eto
betidi eto asa ete
baate lə mɔ ale eto
kɛnyɛ.’ ”

Asa Nnya Leetsyi Utu
Kəmiəə Nnya Laanansə Utidi
Nɛ.

10 Mfó nya Yesu lékpadi
sitiditu siamə oboko wə ɔflɔ
nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bitsyue
ato lə bɛnɔ asa nyamfo
kasɔ!
11 Inni lesa nə leedufə
utidi eto kɛnyɛ laabiasə wə,
bomu etiki nnya laabɔ
ketsyi lə wə kɛnyɛɛ, nnya
laabiasə wə nɛ.”
12 Nya wə bakasebi díbə
wə ɔflɔ bátɛyi wə bənkə,
“Eyi fənkə se Farisifɔ lɛnɔ
asa nnya fátɛyii, éla mə
kɛnyɛ lele tinti?”
13 Yesu ətə mə mbuayɛ
nkə, “Kuyi saa kuyi ko mɔ
Anto wə nkpe Kato
dímantoo, boosu ko bewi.
14 Nyaso biankpe mə
kɛnyɛ. Bete fe bənəmba ba
nyɛnko bənəmba bamba.
Nya lə unəmba ɔni yɛnko
unəmba bambaa, mə inuə
ba tã ebudu banɔ bedufə lə
kubiə kafo.”
15 Petro átɛyi wə nkə,
“Ləkə lekpa nəmfo kasɔ ate
bo.”
16 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Nyalɛ betidi ba laannɔ asa
kasɔ ete binsi binii?
17 Binyi biə lesa saa nə
didufə utidi lə kɛnyɛ, ayɛ
kedufə wə lə kafo, nya
weeşie ni kabɔsə fe ɔflɔ
kewi?
18 Fɛɛ etiki nnya laabɔ
ketsyi lə wə kɛnyɛ, aabɔ
ketsyi lə wə utu kəmiə. Nya
nyamfo ləətə utidi laanansə
əsuə lə kesumu eto kusu
əsuə nɛ.
19 Itsyise itsyi lə wə utu
kəmiə nya diətə weeyifo asa
bua fe ditidilo, sɛsɔnɔdi nye
disenkpo, setsyetɔ, kuyu ku
bidiatɛyitɛyi ku betidi eto
ayebiasəbiasəə, laabɔ ketsyi
nɛ.
20 Asa nyamfo eto kakle
laanansə utidi nɛ. Fɛɛ lə
utidi məmflə kɔni fɛ udi
lesa fe kase Farisifɔ laatee,
nyamfo aannansə utidi.”

Yesu Átsya Usio Utsyuə Eto Ubi.

21 Yesu édu mfó úsu lekpake nə lɛfi kəmənkplɛ inuə ka ni Tiro ku Sidon ɔflɔ.

22 Mfó nya Kana eto usio utsyuə díbə Yesu ɔflɔ, nya ókafã bembembe kalɛ wə lekpakpa nkə, “Mɔ Onamute, Oka David eto kafo eto ubi, nyə mɛ kaminsə! Lɛwɔnɔ bua əbə disi lə mɔ ubisiobi əsuə nya dítə ɔnlɛ kanyi bunyə fefe!”

23 Fɛɛ Yesu ménfe kɛnyɛ ɔtɛyi wə kulesa. Mfó nya wə bakasebi lɛnyi besu balɛ wə lekpakpa bátɛyi wə bənkə, “La wə lə udu, itsyise utəkəko bo ɔlɛ bofã ketisə bo ato!”

24 Nya Yesu dítə mə mbuayɛ nkə, “Israel bebi nte fe basamu ba lénya ɔflɔ hã Onanto lékpe mɛ nkə nsu.”

25 Mfó nya usio əmfo díbə óse akonki lə wə ɔflɔ ɔ́tɛyi wə nkə, “Mɔ Onamute, wunsəko mɛ!”

26 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Yanlɛkɛ bə befi bekpefi eto didisa bato bakpe mə bakpa.”

27 Usio əmə ətə mbuayɛ nkə, “Mɔ Onamute, ite nko sitinti. Fɛɛ bakpa bamə tsya aafo didisa wɛlɛwɛlɛ nə lélo lékpo kasɔ lə mə onamute eto ɔpunu kalɔ budii.”

28 Mfó nya Yesu dítə wə mbuayɛ nkə, “Eyifo usio wə nkpe bofokanɔ tinti! Lesa nə fanlɛ bɔbɛbɛɛ, lə ibə itə fə.” Nyaso lə lefe nəmə tutuutu wə ubisiobi əmə əmuə ale.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

29 Yesu édu mfó, nya ɔyɛ lə Galilea eto ditumbukplɛ ɔflɔ óbe kɔtini kutsyuə nya úsiə kasɔ.

30 Betidi kpə əbə wə ɔflɔ nya bákpa mba léba bankpoo kasɔ, bənəmba, abafa, bamumu, ku befimfi bamba kpə báboko wə ɔflɔ, nya ótsya mə bufi.

31 Iyifo betidi bamə yanii se bənyə bamumu nlɛ etiki budi, mba léba bankpoo kasɔ nlɛ botaka kayɛ, abafa nlɛ bɔyɛ, bənəmba nlɛ asa bunyə nya bátɛsə Israel eto Onanto.

Yesu Ǝtə Betidi Akpi Ana Lesa Bédi.

32 Yesu ákpadi wə bakasebi óboko wə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Sitiditu siamfo eto asa lɛ mɛ kaminsə, itsyise bəbə mɛ ɔflɔ diyi tsyəfə sɔ̃ɔ̃ nɛ, nya kulesa ente mɔmɔ boodi. Manla miə lə yani mə lə bedu ku kafo fufu, lə ənəmi lə isu enako mə lə kusu.”

33 Wə bakasebi átɔ wə bənkə, “Sieti buunyə didisa butə mə lə mfimnti mfo bə lə betidi ba kpenkpe mfo lə bedi bemi?”

34 Yesu átɔ mə nkə, “Didisa lesia nte mi?”

Nya bátɛyi wə bənkə, “Abolo akuanse ku akpɛ kɛkɛ asiani ete nte.”

35 Nyaso Yesu átɛyi sitiditu siamə nkə bəsiə kasɔ.

36 Úfi abolo akuanse ku akpɛ nyamə, nya ɔ́sɔ Onanto ani, nya úbudi nnya nya úfi útə wə bakasebi

bamə. Nya bésie nnya bətə betidi bamə.
37 Məmblɛ édi lesa nəmə bemi. Nya se básɛ nnya wɛlɛwɛlɛ nnya díbuu, íyi etsyitsya akuanse.
38 Basani ba dídi lesa nəmə eboyo akpi ana. Fɛɛ bánkla besio ku bekpefi bakpe lenti.
39 Se Yesu dítsyə betidi bamə kusu olosəə, údufə lə ɔklɔ nya údu úsu Magadan eto lekpake eti.

16

Farisifɔ Ku Sadukifɔ Bətsyuə Átɔ Yesu Bənkə Uyifo Ayanisa Ɜtsyuə Ote Mə.

1 Farisifɔ ku Sadukifɔ bətsyuə əbə Yesu ɔflɔ bə lə bato wə babe. Nyaso bátɛyi wə bənkə, “Yifo ayanisa ətsyuə ate bo lə bote boə etsyi Onanto ɔflɔ sitinti.”
2 Fɛɛ Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lə kofe lɛ diyo budufə nya binyə asɔmiloku lɛsɛ həə, biatɛyi biənkə kalesɛ ebusiə kusɛɛ.
3 Nya kolesiəntu lə kofe lɛ boto nya kawunsiə ditsyiko bona tũũ, biatɛyi biənkə ɔsɔmi əbə bɔni. Bialɛ ola akafo bote kase kawunsiə luubə kətsyə lə binyə asɔmiloku eto ditsyəbi. Fɛɛ beso biəmbofo asa nnya luubə lə lefe nəmə bote!
4 Mi mmi eto betidi bua ba leesumu bəfiə! Bela biə nyifo ayanisa nte mi lə binyə? Kulefe, membuyifo! Ayanisa nnya eto okle boote mi ete ni nnya díbə lə Yona əsuə.” Nyaso ótaka údu lə mə ɔflɔ.

Etiki Itsyi Lə Farisifɔ Ku Sadukifɔ Eto Asatete Ɜsuə.

5 Se bakasebi bamə lɛyila ditumbukplɛ nəmə bésu ni lekpake nə nsee, bənyə bə báta əsuə béntsyi dídisa saa bésuko.
6 Yesu átɛyi mə nkə, “Bebe sinini lə Farisifɔ ku Sadukifɔ eto əyənkisəsa nnya baakpe lə asa əsuə.”
7 Mfó nya bétsyiko mə əsuə bɔtɔ bənkə, “Nnya bóentsyi didisa saa eso ɔnlɛ bɔtɛyi mməə.”
8 Yesu áte lesa nə banlɛ bɔtɛyi, nyaso ɔ́tɔ mə nkə, “Beso bɛnlɛ bɔtɛyi lə mi nti itsyi lə didisa nəmə bíentsyi eso əsuə? Mi bofokanɔ emfui!
9 Nyaso biannɔ tɔ asa kasɔ? Biankloma tɔ lefe nə mínsie abolo anɔ míntə betidi akpi anɔ dídi bémi? Nya etsyitsya asia nnya wɛlɛwɛlɛ dibu díyi?
10 Nya abolo akuanse nya mímfi míntə betidi akpi anaa, etsyitsya asia díyi se békpa nnya díbu?
11 Ntsyə ibə fɛ biannɔ kasɔ biə inni didisa əsuə míndi mi etiki mintsyiko? Bebe sinini lə Farisifɔ ku Sadukifɔ lə mə əyənkisəsa əsuə!”
12 Nyamfo əsuə fɛ bakasebi bamə lɛnɔ kasɔ bə inni əyənkisəsa əsuə ɔnlɛ mə kɔlɛ bɔlɛ nɛ. Bomu lə asa nnya Farisifɔ ku Sadukifɔ laate əsuə ɔnlɛ.

Petro Ɜləkə Ɔtɛyi Nkə Yesu Ni Utidi Wə Bákpo Ɔhile Bətsyə.

13 Yesu ésu lekpake nə lɛfi
Kaisarea Filipi eto umə.
Mfó nya ɔ́tɔ wə bakasebi
nkə, “Owoe betidi laatɛyi bə
mɔ, Utidi Eto Ubi, ni?”

14 Bətə mbuayɛ bənkə,
“Bətsyuə bə fə ni
Ntufləsətidi Yohanes.
Bətsyuə tsya bə fə ni Elia,
nya babamba tsya bə
Yeremiya nye Onanto eto
Unyɛləkətidi bamba utsyuə
feni.”

15 Mfó nya Yesu lɛtɔ mə
nkə, “Nya mi nkpə? Owoe
biatɛyi biə wə mini?”

16 Simon Petro ətə
mbuayɛ nkə, “Fə ni Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.
Fə ni Onanto wə nsi nkpə
eto Ubi.”

17 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
“Simon, Yona eto ubi, átɛyi
nnya ɛlɛkɛ. Itsyise ɔnukualɛ
əmfo mámbɔ utsyi lə
utidinini saa eto kɛnyɛ.
Bomu mɔ Anto wə nkpe
katoo, wə díləkə nnya óte fə
nɛ.

18 Nyaso nlɛ fə bɔtɛyi
minkə fə Petro, fə diye ni
leba. Nya leba nəmfo əsuə
mooto mɔ bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa nəmə ńyənsə,
nya ukpə eto əsuəale kulaa
tsya embutəkə ni kato.

19 Muufi Onanto eto
sekakedikɔ eto kasafui ntə
fə. Lesa saa nə fookle lə
kasɔ mfoo, bookle ni kato.
Nya lesa saa nə foonyankli
lə kasɔ mfoo, boonyankli ni
tsya kato.”

20 Mfó nya Yesu lékpe wə
bakasebi kɔfi nkə, “Biantɛyi
kuutsyə saa biənkə mɔ ni
Nwə Bákpo Ɔhile Bətsyə
əmə.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Kanyinyənyə Ku Wə Ukpə Ǝsuə.

21 Idu lə lefe nəmfó ɛntɔɔ,
Yesu étsyiko wə bakasebi
etiki bɔtɛyi kakpasə wuee
nkə, “Ele bə nsu Yerusalem
lə nsu nyə kanyi lə beninə,
besumunyə ninə ku lə afi
eto bateasa eto ani. Boolo
mɛ. Fɛɛ lə diyi tsyəfə əsuəə,
Onanto ebotakasə mɛ
utsyiko ɔkɔmə nsinkli mbə
nkpə.”

22 Petro ákpa wə úsuko
lɛkpɔ, nya utsyiko buyənki
kakpe wə katɛyi nkə,
“Kulefe, Bonamute! Nyamfo
eto okle okakaaka! Yəmbə
fə lə əsuə kulefe, kulefe!”

23 Yesu átsyi ɔ́wuninsə
ɔ́tɛyi Petro nkə, “Obonsam,
du mɛ lə ɔflɔ! Eyifo nwə eto
eyifosa dińyə mɛ lə əsuə,
itsyise fə nsusu bomfo
menyifo Onanto eto nle,
bomu utidinini eto nle.”

24 Nya Yesu lɛtɛyi wə
bakasebi nkə, “Lə utsyuə
aala nkə wəətəkəko mɛɛ,
ele bə ɔni wə əsuə lə utsyi
wə uyikabie utəkəko mɛ.

25 Utsyuə saa wə laala nkə
waata wə nkpə eto disii,
woonyansə mu. Nya utsyuə
saa wə loonyansə wə nkpə
lə mɔ butəkəko əsuəə,
wuunyə mu.

26 Nte kutəkə ko utidi
luunyə lə kawunsiə eto bikə
kenke afiani wə bele nya
ónyansə wə nkpə. Nye be
utidi luufi oflomako bə lə
unyə nkpə manlo?

27 Itsyise Utidi Eto Ubi
ebubə ku Onanto eto
batɔnkpe lə Onanto eto
diyənde əsuə, nya moofo
utsyuə saa kayo lə keyifo ka
úyifo əsuə.
28 Nlɛ mi bɔtɛyi kakpasə
wuee minkə, betidi bətsyuə
kpe mi lenti mfo ba
lembukpə isu ese lefe nə
bənyə Utidi Eto Ubi dibə fe
Oka."

17

Yesu Eto Ditsyəbi Áfloma.

1 Eyi akua kamaa, Yesu
ákpa Petro ku Yakobo ku
wə ɔyimi Yohanes mate
úsuko kɔtini ko letaka eto
disi kato.
2 Se bəńyə mfóo, bənyə bə
Yesu eto əsuə áfloma. Wə
ənəmi lɛ buyənde fe kofe,
nya awu nnya onkpe diflubi
futututu ɛnlɛ boto lə ənəmi.
3 Mfó nya bakasebi itsyə
bamə dínyə Moses ku Elia
banlɛ etiki budi ku Yesu.
4 Nya Petro lébesə ɔkɔɛ
kato ɔ́tɛyi Yesu nkə,
"Bonamute, ɛlɛkɛ tinti bə
búbə mfo! Lə aalaa, mooto
ebu ətsyə. Fə lɔni, Moses
lɔni nya Elia tsya lɔni."
5 Se ɔnlɛ nyamfo bɔtɛyii,
lɛsɔmiloku nə nlɛ buyənde
ábɔ díti mə, nya bánɔ ɔkɔɛ
lɛbɔ utsyi lɛsɔmiloku nəmə
kəmiə nlɛ bɔtɛyi nkə, "Nyə
mɔ Ubi lala, wə əsuə
məənyə disuəyuə. Bitsyue
wə koto!"
6 Se bakasebi itsyə bamfo
lɛnɔ ɔkɔɛ əmfoo, sikpi
əmuə mə tinti nya béfi
ənəmi béfusə kasɔ.
7 Yesu ésu mə ɔflɔ nya
útidi mə ɔ́tɛyi nkə, "Betaka
bińyə! Biante sikpi!"
8 Se bátakasə ənəmi bábe
katoo, bənnyə kuutsyuə saa
enso Yesu mate hã.
9 Se banlɛ bɔyifə lə kɔtini
komə kəbə kasɔɔ, Yesu əkə
mə ato nkə, "Biantɛyi
kutsyuə saa lesa nə bínyə
mfo isu ese lefe nə batakasə
mɔ, Utidi Eto Ubi, betsyiko
ɔkɔmə mimbə."
10 Mfó nya bakasebi bamə
lɛtɔ Yesu bənkə, "Beso afi
eto bateasa laatɛyi bənkə
ele bə Elia ka bubə ɔtɔnsə?"
11 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
"Sitinti ele bə Elia ka bubə
ɔtɔnsə bə lə ɔlɔ lesa saa
utsyə.
12 Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi minkə
Elia ébubə koko, tsya bənyə
wə bətsyə lekpo, nya béyifo
wə disale nə kee bála. Nko
ke booyifo mɔ, Utidi Eto Ubi
tsya disiale nɛ."
13 Mfó bakasebi bamə léte
bə Ntufləsətidi Yohanes
ɔnlɛ.

Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua
Ditsyuə Utsyiko Lə Osaibi
Utsyuə Ǝsuə.

14 Lefe nə Yesu ku wə
bakasebi díbə báyo sitiditu
siamə ɔflɔ, osani utsyuə əbə
óse akonki lə Yesu ɔflɔ.
15 Nya ɔ́tɛyi wə nkə,
"Bonamute, nyə mɔ ubisaibi
əmfo kaminsə! Ɔlɛ
budukanɔ eto bufi bufi nya
ɔnlɛ kanyi bunyə tinti. Lefe
kpə weedu kanɔ kedufə lə
ute nye ntu əsuə tsya.
16 Nkpa wə mboko fə
bakasebi ɔflɔ, fɛɛ bámfo wə
botsya."

17 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mii, mmi eto betidi, beso biamfo mɛ kanɔ nya bitidi ato mə? Nte lefe nə eto okle ele bə nkɛ mi lə ɔflɔ? Nte lefe nə eto lefe ele bə mfi nnə mi! Bekpa osaibi əmə beboko mɛ mfo!”

18 Mfó Yesu léto ɔkɔɛ ókpe lɛwɔnɔ bua nə nlɛ dikpefi nəmə bulə nya lɛbɔ wə lə əsuə! Nya bufi bomə díyuə wə lamfolamfo.

19 Kamaa, bakasebi bamə mate əbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Beso bóamfo lɛwɔnɔ bua nəmə bola kələkə?”

20 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mi bofokanɔ məmmuə ale. Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə lə mi bofokanɔ te fenkə diyibibi nə nso bɔfɛ kenkee, ele bə ibə itə bə biofo kɔtini komfo bɔtɛyi biənkə, ‘Nyi mfo, esu mə!’ Nya yuubə itə. Kulesa əmbə biəmbofo buyifo.

21 Fɛɛ ɛyɛ lə olatoto ku kɛnyɛklekle əsuə hã fɛ biofo lɛwɔnɔ bua nəmfo eto okle bola kələkə.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Ǝsuə.

22 Lefe nə bakasebi bamə kenke díbə bátsya lə Galilea, Yesu átɛyi mə nkə, “Boofi Utidi Eto Ubi bakpe betidi lə ani,

23 nya boolo wə. Fɛɛ lə diyi tsyəfə əsuəə, Onanto ebotakasə wə utsyiko ɔkɔmə oboko nkpə.” Nyamfo álo bakasebi bamə ani.

Báfo Oko Lə Onanto Eto Disumuyo.

24 Lefe nə Yesu ku wə bakasebi díbə bédufə Kapernaum, Yudafɔ eto mba laafo Disumuyo eto oko əbə bátɔ Petro bənkə, “Mi oteasa tsya aafó Disumuyo eto oko əmə?”

25 Petro ətə mbuayɛ nkə, “Ee, woafó.”

Nya se Petro dísu údufə diyo, Yesu áka wə bɔtɔ nkə, “Simon, be ni fə nsusu? Bawoe eto ani ele bə bafo oko bətə kawunsiə eto baka? Bəmənyə eto ani lee bafɔ?”

26 Petro ətə mbuayɛ nkə, “Bafɔ.”

Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Nyalɛ ete bə yanle bə bəmənyə fo oko saa nɛ.

27 Fɛɛ se boanla boə boata kuutsyuə saa bubu esoo, su ditumbukplɛ eto kɛnyɛ lə ata osakɛ. Lɛkpɛ tutɛ nə fuuləkəə, ebunyə atabi lə ni kɛnyɛ nnya looyo afo boofə eto oko əmə. Ləkə nya, lə esu afo bokufə eto oko.”

18

Yesu Ǝləkə Nwə Ni Ɔkplɛnyə Kenke Óte.

1 Lefe nəmfóo, bakasebi bamə əbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Owoe ni ɔkplɛnyə kenke lə Onanto eto sekakedikɔ?”

2 Lə nyasoo, Yesu ákpadi dikpefi kɛkɛ ditsyuə úbə úńyənsə lə mə nti.

3 Nya ɔtɛyi nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, lə biamfloma mi ditsyəbi biyifo fe bekpefii, biembudufə Onanto eto sekakedikɔ.

4 Utidi wə ni ɔkplɛnyə kenke lə Onanto eto

sekakedikɔɔ, wə ni utidi wə laabokosə wə əsuə kasɔ fe dikpefi nəmfo eto okle.

5 “Nya utsyuə saa wə loofo bekpefi bamfo eto utsyuə lə mɔ disii, mɔɔ ini ófo.

Məntə Lə Kuutsyuə Lə Udufə Lə Lebua Ǝsuə.

6 “Fɛɛ lə utsyuə ebutə bekpefi ba léfo mɛ bánɔ mfo eto ɔni kplo lə onya kusu lə mɔ wə bofokanɔ əsuəə, yɔɔlɛkɛ itə wə eso lə befi ukue batsyasə lə kukuə kplɛ bakpe wə lə simuə bato wə bakpe lə lekpo eto kaka letsyo, lə unə ntu ukpə.

7 “Mbɔbɔɛ itə kawunsiə kamfo eto asa nnya loofo butə utidi dufə lə lebua lə onya kusu! Asa nyamfo eto okle ebubə kokooko. Fɛɛ mbɔbɔɛ itə nwə əsuə nyamfo lɔɔyɛ ibə.

8 Lə fə kɔni nye kokpa əətə feeyifo lebua, la ko ələkə ato akpe. Ɛlɛkɛ itə fə bə yɛ edufə lə nkpə kəmiə kɔni kɔnwɛ nye kokpa kɔnwɛ enso bə yɛ ani ənuə nye akpa ənuə lə befi fə bato bakpe lə ditefɛnku manlo kəmiə.

9 Nya lə fə dinəmi əətə feeyifo lebua, ləkə ni ato akpe! Ɛlɛkɛ itə fə bə nyə nkpə ku dinəmi lɛwɛ enso bə kɛ ənəmi ənuə lə befi fə bato bakpe lə ditefɛnku manlo kəmiə.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Osamu Wə Lenya Ǝsuə.

10 “Bebe kukɔnɔ biə biemfi ekpefi kɛkɛ bamfo eto kuutsyuə fe mba dimanle kulesa. Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə bakpe Onanto eto batɔnkpe kato ba ləənyə lə mɔ Anto eto ənəmi lefe saa lə mə kutsyə.

11 Itsyise Utidi Eto Ubi əbə nkə lə ofo betidi ba lénya kusu lə nkpə.

12 “Lə utsyuə kpe basamu kolofa kɔni, nya ɔni lénya lə mə ntii, be bibu biə wuuyifo? Weemboyani awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə bamə utsyə lə kɔtini əsuə mfó bekedi, nya wuusu ɔbɛbɛ ɔni əme lénya? 13 Nya lə únyə wəə, mɔtɛyi mi miə wuunyə disuəyuə tinti lə wə əsuə enso awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə ba dímanya mfó əsuə.

14 Nko ke inte itə mi Anto wə nkpe kato nɛ, nkə woannla nkə bekpefi kɛkɛ bamfo eto kuutsyuə lə onya.

Yɛnko Fə Ɔyimitsyuə Wə Léta Fə Úbu Lə Kusu Ǝsuə.

15 “Lə fə ɔyimitsyuə áta fə úbuu, su wə ɔflɔ, lə ələkə wə botakebu ate wə. Nya tə lə nyamfo lə ɛkɛ lə fonko wə eto nti ete. Lə ɔ́nɔ fə kasɔɔ, te fə esinkli eyifo lɔni ku fə ɔyimi nɛ.

16 Fɛɛ lə wəmbɔnɔ fə kasɔɔ, tə lə betidi inuə nye itsyə lə banɔ ko mi lə adansiɛ seka eso, fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyi.

17 Nya lə mfó tsya ɔni woannɔ kasɔɔ, nyalɛ tə lə bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə lə banɔ. Nya lə mfó tsya woannɔ kasɔɔ, ləkə ato lə wə əsuə fe utidi wə

ləmbə bofokanɔ nye nwə laafo umənko.

18 “Nyaso nlɛ mimblɛ bɔtɛyi minkə lesa saa nə biokle lə kasɔ mfoo, bookle ni kato. Nya lesa saa ke bionyankli lə kasɔ mfoo, boonyakli ni kato tsya.

19 “Nya nsi nlɛ mi bɔtɛyi tsya minkə, lə mi inuə eto kɛnyɛ eyifo kani lə kasɔ mfo bɛnlɛ lesaatsyuə bɔtɔɔ, mɔ Anto wə nkpe kato ebuyifo ni utə mi.

20 Itsyise kaka mi inuə nye itsyə letsya lə mɔ diye əsuəə, nkpe mi lenti.”

Ele Bə Bukefi Bo Bayimitsyuə Eto Botakebu Bukatsyə Mə Lefe Saa.

21 Nya Petro lɛnyi ɔ́fi Yesu nya ɔ́tɔ wə nkə, “Bonamute, lə mɔ ɔyimitsyuə ata mɛ ubuu, sesia ele bə mfi ntsyɛ wə? Sekuanse lee?”

22 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Inni sekuanse ete! Bomu awosi akuanse eto sekuanse.

23 “Itsyise Onanto eto sekakedikɔ te fe Oka wə lela nkə weebu nkunta ku wə beyifoyifo.

24 Kase útsyə kasɔ koo, bákpa osani utsyuə wə nsi wə kayo kplɛ báboko wə ɔflɔ.

25 Kulesa ente wə wuufi ofo kayo kamə esoo, oka əmə ətə nkə bate wə ku wuusiə ku wə bebi ku lesa saa nə nte wə lə befi bafo kayo kamə.

26 “Itə uyifoyifo əmfo áse akonki lə oka əmə ənəmi ɔ́lɛ wə lekpakpa ɔ́tɛyi nkə, ‘Tsyə əsuə ko mɛ, moofo fə kayo kamə kenke.’

27 Wə asa ənə oka əmə kafo, nyaso úfi kayo kamə kenke ɔ́tsyɛ wə nya óyani wə údu.

28 “Nya se uyifoyifo əmfo díduu, ótsyako wə uyifotsyuə, wə dísiə wə sika flubia sɛkɛ eto kayo. Mfó nya úmuə wə lə ale əsuə lə simuə ku lɛkɔɛlonlobi ɔ́tɛyi wə nkə, ‘Fo mɛ kayo ka fensi mɛ!’

29 “Wə uyifotsyuə əmə álɛ wə lekpakpa ɔ́tɛyi wə nkə, ‘Tsyə əsuə ko mɛ, moofo fɛ kayo ka kenke minsi fə!’

30 “Fɛɛ ɔ́ni nya útə nkə beti wə bakpe lə Aba eto diyo isu ese lefe nə woofo kayo ka kenke unsi wə.

31 Se wə beyifotsyuə dínyə lesa nə díbəə, ílə mə tinti nya bésu bátɛyi Oka əmə lesa saa nə díbə.

32 “Nyaso ókpadi wə uyifoyifo əmə óboko wə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə, ‘Fə ndomunyə bua! Mfi fə kayo ka fensi mɛ kenke ntsyɛ fə itsyise álɛ mə lekpakpa eso.

33 Kase mínyə fə kaminsəə, nko ke ele bə eni fintsya nyə fə ɔyimitsyuə uyifoyifo kaminsə nɛ.’

34 Kafo ányi Oka əmə tinti nya útə nkə bənə wə koto bakpe wə lə diyo isu ese lefe nə woofo kayo kamə kenke olosə.”

35 Mfó Yesu lélosə nkə, “Nko ke mɔ Anto wə nkpe kato luuyifo utsyuə saa lə mi nti wə lembufi ɔtsyɛ wə

ɔyimitsyuə itsyi taa wə lɛkɔɛsi ke nɛ.”

19

Yesu Áté Asa Itsyi Lə Kusənini Ku Kusiənini Ǝsuə.

1 Se Yesu lɛtɛyi asa nyamfo ólosəə, údu lə Galilea úsu Yudea eto lɛkpɔ nə nkpe lə Yordan eto ketu eto lekpake nə nse.

2 Betidi kpə ətəkəko wə nya ótsya mə efimbi, efimbi mfó.

3 Mfó nya Farisifɔ bətsyuə díbə wə ɔflɔ bə baato wə babe, nya bátɔ wə bənkə, “Bo kɔfi ətə kusu nkə osani ni wə usiə lə kusu saa ola əsuə?”

4 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Biankla tɔ lə Awɔnisa Kɛnkɛ bə taa ketsyikokɔɔ, nwə díyifo kawunsiəə, usio ku osani úyifo betidi?

5 Nya Onanto lɛtɛyi nkə, ‘Lə nyamfo eso osani luudu lə wə anto ku ambe utsyə nya wuufi kusiə, nya mə inuə bamə loofiani utidi ɔni.’

6 Itsyise lə nnya kamaa, bensiyifo betidi inuə. Bomu bafiani utidi ɔni. Nyaso yanle bə utidi sense lesa nə Onanto dífi ókɔ lə bətsyuə.”

7 Farisifɔ bamə átɔ wə bənkə, “Nyalɛ beso Moses dítə kusu nkə ele bə osani tə wə usiə kukue nkə ɔlɛ wə bɔni fɛ lə ɔni wə?”

8 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Mi letotidi eso Moses dítə kusu nkə bɛni bese ku bəsiə nɛ. Yɛntsyə nko lə kasɔ ketsyikokɔ.

9 Nyaso nlɛ mi bɔtɛyi minkə osani wə ke lɛni wə usiə, nya inni lə disenkpo eso nya úsu úfi usio bambaa, ókpo kusiə.”

10 Wə bakasebi átɛyi wə bənkə, “Lə nko usə ku usiə eto nti eto etiki ntee, nyalɛ ɛlɛkɛ eso lə bemfi kusiə nye bənsiə kusə.”

11 Yesu átɛyi mə nkə, “Inni utsyuə saa loofo asatete nyamfo bofo nko, enso mba Onanto dítə nnya nko hã.

12 Esu kpə kpe nyaso betidi leemfi bəsiə. Bətsyuə nko bále mə nɛ. Bətsyuəə, betidi díyifo mə nko. Bətsyuə tsya emfi bəsiə itsyise bala bə beefi mə əsuə bətə Onanto eto sekakedikɔ eto keyifo. Nwə loofo wə əsuə bufi kətə asatete nyamfoo, tə lə uyifo nko.”

Bákpa Bekpefi Baboko Yesu Ɔflɔ.

13 Betidi bətsyuə ákpa bekpefi báboko Yesu ɔflɔ bə lə ufi ani utəkə lə mə, lə oto ola utə mə, fɛɛ wə bakasebi énye nki bákpe betidi bamə.

14 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə bakasebi bamə nkə, “Bitə bekpefi kusu lə bəbə mɛ ɔflɔ, nya bienti mə kusu, itsyise Onanto eto sekakedikɔ eyifo fə mba laabokosə əsuə kasɔ fe ekpefi bamfo eto okle eto kale.”

15 Nya Yesu dífi wə ani útəkə lə mə ókpo mə atsyɔ, nya údu lə mə ɔflɔ.

Yɔɔkɛ Ale Itə Batabinyə Bə Bedufə Onanto Eto Sekakedikɔ.

16 Osani utsyuə əbə Yesu ɔflɔ diyi lɔni nya ɔ́tɔ wə nkə, “Oteasa, nte lesa sɛɛ nə ele bə nyifo fɛ lə nnyə nkpə manlo?”
17 Mfó Yesu dítə wə mbuayɛ nkə, “Beso fanlɛ mɛ kasɛɛ ka ele bə beyifo bɔtɔ? Utidi ɔni hã nkpe wə ni ɔsɛɛ. Lə ala fə əənyə nkpə manloo, yɛ lə Onanto eto afi nyamə əsuə.”
18 Ɔtɔ nkə, “Nte afi nnya?”
Yesu átɛyi wə nkə, “Manlo utidi, mendi sɛsɔnɔ, menyu, manla fuutsyuə kɛnyɛ,
19 bu fə anto ku fə ambe, nya lə ala fə ɔyimitsyuə fe kase faala fə əsuə.”
20 Mfó nya okosobi əmfo dítə mbuayɛ nkə, “Mbuyifo lə afi nyamfo kenke əsuə. Be disi ibu bə nyifo?”
21 Yesu átɛyi wə nkə, “Lə aala fə aaflɔɔ, su lə esu efi fə lesa saa nə nte fə ate. Nya lə efi atabi nnya fənyə esu ətə bakombo, nya fuunyə bikə ətsyə kato nɛ. Nyamfo eto kamaa, sinkli əbə ətəkəko mɛ.”
22 Fɛɛ se okosobi əmə lɛnɔ nyamfoo, údu ku bulə lə lɛkɔɛsi. Itsyise bikə kpə akɛ wə.
23 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə bakasebi nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi kakpasə wuee minkə, yɔɔkɛ ale itə batabinyə bə bedufə Onanto eto sekakedikɔ.
24 Nsi nlɛ bɔtɛyi bio minkə, iyuə itə ɔtɔmini ku lekoko bə ɔyɛ lə okabikə eto ofo ofe enso bə otabinyə dufə lə Onanto eto sekakedikɔ.”
25 Lefe nə bakasebi bamə lɛnɔ nyamfoo, íyifo mə yanii, nyaso bátɔ bənkə, “Nyalɛ owoe ko luunyə nkpə manlo?”
26 Yesu ábe mə tũũ nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Kawunsiə eto utidi saa əmbofo nyamfo buyifo. Fɛɛ Onanto, wə ebofo lesa saa buyifo.”
27 Mfó nya Petro lɛtɛyi wə nkə, “Bee! Bóayani lesa saa bútsyə bə lə butəkəko fə. Be bo luunyə?”
28 Yesu átɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, lefe nə mɔ, Utidi Eto Ubi, luubə lə mɔ diyənde əsuə mbə nsiə lə mɔ lekankpomɛ əsuə lə kawunsiə fɔfɔ kaməə, mi lefosi inuə ba dítəkəko mɛ tsya ebusiə lə akankpomɛ əsuə bə lə bekponko Israel bebi eto lefosi mmfo nnuə bomə lekpo.
29 Nyaso utsyuə saa wə léyani diyo nye bayimisani nye bayimisio nye anto nye ambe nye bebi nye kakuɛ utsyə nkə lə utəkəko mɛ esoo, ebunyə nnya kayofofo kolofa ku kama. Nya Onanto ebutə wə nkpə bo ləmbɔkɛ kalosəkɔ.
30 Fɛɛ betidi kpə ba ntɔ sɛtɔ mɔmɔɔ, ebubə bafe kama. Nya mba ntəkə kama mɔmɔɔ, ebubə bafe batɔ sɛtɔ.

20

Diyi Diyi Eto Beyifoyifo Bətsyuə Lə Eyibibi Eto Ɔkuɛ.

1 “Onanto eto sekakedikɔ ale eyibibi eto ɔkuɛmfo utsyuə wə létaka ku olesiətu nkə weesu ɔbɛbɛ

diyi eto beyifoyifo bətsyuə lə beyifo keyifo bətə wə lə ɔkuɛ.
2 Ɔkuɛmfo əmə ku beyifoyifo bamə átɔnɔ lə diyi eto keyifo eto kayofofo əsuə, ini sika flubia sɔni eto atabi, nya bédu bésu eyibibi eto ɔkuɛ əmə.
3 “Se ɛsɔ abombo ɔwɔnɔmbəə, osani əmə esi úsu asi nya únyə se basani bətsyuə ńyə mfó banlɛ kulesa buyifo.
4 Nyaso ɔ́tɛyi mə nkə, ‘Mi tsya su biyifo keyifo lə mɔ eyibibi eto ɔkuɛ lə mfo mi kayo ka dińyə itə.’
5 Nyaso bésu ɔkuɛ əmə.
“Nya lə lefosi abombo ənuə ku lə kakɔmi eto abombo ətsyə eto lefee, usi úyifo nko ke.
6 Se ibu sɛkɛ lə abombo anɔ lə ɛsɔɔ, usi úsu asi mfó nya únyə betidi bətsyuə nsi ńyə mfó. Ɔtɔ mə nkə, ‘Beso binyə mfo diyi wɔlɔlɔlɔ bɛnlɛ diyi bobiasə keyifo menyifo menyifo?’
7 “Bətə wə mbuayɛ bənkə, ‘Kuutsyuə saa məntə bo keyifo nkə buyifo.’
“Nyaso ɔ́tɛyi mə nkə, ‘Nyalɛ, mi tsya su mɔ eyibibi eto ɔkuɛ bisu biyifo keyifo.’
8 “Se ditsyitsyo lefe léyoo, ɔkuɛnsate əmə átɛyi beyifoyifo eto uninə nkə, ‘Kpadi beyifoyifo bamə lə afo mə kayo, tsyiko lə mba díbə fɛfɛ əsuə, lə esu alosə lə mba leka bubə əsuə.’
9 “Báfo betidi ba díbə keyifo ku ditsyitsyo eto abombo anɔ eto utsyuə saa sika flubia sɔni sɔni.
10 Nya se éyo mba leka keyifo bubə ku olesiəə, bébu bə boofo mə kayo baso mə bətsyuə. Fɛɛ mə tsya eto utsyuə saa áfo diyi eto kayofofo kani kamə, ini sika flubia sɔni.
11 Se báfo atabi nyaməə, betsyiko bunyenki kakpe ɔkuɛnsate əmə bənkə,
12 ‘Betidi fɛfɛ ba báfo éyifo keyifo lebombosɔsɔ lɔni hã, nya bomba mfo díńyə lə kofe buyifo keyifo diyi wɔlɔlɔlɔ tsyaa, kayofofo kani ete bətə bo!’
13 “Mfó ɔkuɛnsate əmə lɛtɛyi mə ɔni nkə, ‘Ɔyimitsyuə, nɔ. Mántafa fə. Lee, inni diyi lɔni eto keyifo eto kayofofo ka ni sika flubia sɔni əsuə bókpe asi?
14 Nyaso fo fə kayofofo lə edu esu diyo. Iyifo mɔ lelabi miə məətə utidi fɛfɛ əmfo kayofofo fe kase mínkətə fə ke.
15 Lee, mimbə kusu meeyifo ku mɔ atabi kase maala? Lee, mɔ kafoɛkpɛ ka meeyifo nlɛ fə ənəmi bɔsɛ?’ ”
16 Nyaso Yesu álosə ɔtɛyi nkə, “Betidi ba ni bafɛfɛ ebofiani betutɛ nya mba ni betutɛ loofiani bafɛfɛ.”

Yesu Esi Údi Etiki Ditsyəfə Itsyi Lə Wə Ukpə Ǝsuə.

17 Se Yesu ku wə bakasebi lefosi inuə bamə lɛyɛ bantɔ lə Yerusalem, ókpa mə úsuko lɛkpɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə,

18 “Bɛnɔ, bɔtɔ lə
Yerusalem kaka boomuə
Utidi Eto Ubi bakpe lə
besumunyə ninə ku afi eto
bateasa eto ani. Nya boolo
wə dikpənkpi.
19 Nya boofi wə bakpe lə
mba lenni Yudafɔ eto ani bə
bakpe wə kofani, bablɛ wə,
basɔ wə bamanklasə lə
uyikabie əsuə bə lə ukpə.
Fɛɛ lə diyi tsyəfə əsuəə,
Onanto ebotakasə wə
utsyiko ɔkɔmə ubə nkpə.”

Yakobo Ku Yohanes Eto Ambe Átɔ Yesu Nkə Ɔwunsəko Wə Bebi.

20 Nya Sebedeo eto usiə
lékpa wə bebi inuə óboko
nya base akonki lə Yesu ɔflɔ
nya ólɛ wə lekpakpa nkə
ɔwunsəko mə.
21 Nya Yesu lɛtɔ wə nkə,
“Be fanlɛ bɔbɛbɛ?”
Mfó usiɔ əmə dítə
mbuayɛ nkə, “Tsyə mɛ
kɛnyɛ fənkə lə edufə lə fə
sekakedikɔɔ, ebusiəsə mɔ
bebisaibi inuə bamfo, ɔni lə
fə kodiani nya unuəfə lə fə
kəməni.”
22 Yesu átɛyi mə nkə,
“Biante lesa nə bɛnlɛ bɔtɔ.
Kanyi ka məəbə bunyəə, mi
tsya ebofo ke butsyi?”
Bətə mbuayɛ bənkə, “Ee,
boofo.”
23 Mfó Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Sitinti, biofo butsyi. Fɛɛ
mimbə kusu məələkə futsyə
luusiə lə mɔ kodiani nye
kəməni. Nsiəkɔ bomfo te ítə
betidi ba mɔ Anto lɛlɔ utsyə
itə mə.”
24 Lefe nə bakasebi lefosi
fɛfɛ lɛnɔ bayimi inuə bamfo
eto etiki nyamfoo, kafo ányi
mə tinti!
25 Nyaso Yesu ákpadi mə
ɔkɔ nya ótɛyi mə nkə, “Biyi
biə betidi ba lenni Yudafɔ
eto baka kpe əsuəale kenke
lə mə betidi əsuə nya mə
batɔnkotɔnko tsya nkpe
əsuəale kekleke lə mə əsuə.
26 Fɛɛ inni nko ele bə itsyə
lə mimba lefo bɛnɔ nti. Lə
utsyuə lə mi nti aala nkə
weeyifo ɔkplɛnyə, ele bə
uyifo uyifoyifo utə bafɛfɛ.
27 Nyaso lə utsyuə lə mi
nti aala nkə weeyifo ututɛɛ,
ele bə uyifo wə əsuə
uyifoyifo utə bafɛfɛ kenke.
28 Nko ke ini nɛ bə mɔ,
Utidi Eto Ubi, məmbə miə
besumu mɛ. Bomu bə lə
nsumu nya lə mfi mɔ nkpə
ntə lə betidi kpə eto disi.”

Yesu Átsya Bənəmba Inuə.

29 Kase Yesu ku wə
bakasebi nlɛ budu lə Yeriko
eto umə, betidi kpə ətəkəko
mə.
30 Bənəmba inuə ba nsi lə
kusu ɔflɔɔ, ánɔ bə Yesu əbə
ɔlɛ bofe, nyaso bétsyiko
bofa katɛyi bənkə,
“Bonamute, Oka David eto
ubi! Nnyə bo kaminsə!”
31 Betidi bamə átɛyi
bənəmba bamə bənkə
bedika. Fɛɛ mfe bomu báfa
bembembe enso bátɛyi
bənkə, “Bonamute, Oka
David eto ubi! Nyə bo
kaminsə!”
32 Yesu əkənə únyə nya
ókpadi mə nkə bəbə nya ɔtɔ
mə nkə, “Be bela biə nyimfo
ntə mi?”
33 Mfó bətə mbuayɛ
bənkə, “Anto, bola boə tə lə
bunyə asa.”
34 Mə asa ənə Yesu kafo
nya utidi mə ənəmi.

Lamfolamfo, mə ənəmi ásini nya bənyə asa, nya bətəkəko wə.

21

Yesu Édufə Yerusalem Fe Oka Seka.

1 Se Yesu ku wə bakasebi lɛnyi bafi Yerusalem nya bédufə Betfage lə Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuəə, Yesu ála wə bakasebi inuə ɔ́tɔnsə.
2 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bikatɔ lə kebuto ka nkpe sɛtɔ mfó. Mfóo, biunyə ɔflimu wə nńyə lə ukuə nya wə ubi nńyə wə lə akɔ. Nyankli wə ku ukuə lə akpa mə aboko mɛ.
3 Nya lə utsyuə átɔ mi lesaatsyuəə, bɛtɛyi wə biənkə, ‘Bonamute lɛ mə bohiã.’ Ete booyani mə lamfolamfo bətə mi.”
4 Nyamfo əbə itə fe kase Onanto eto unyɛləkətidi utsyuə lɛtɛyi utsyə nkə,
5 “Bɛtɛyi Sion eto umənkplɛ
eto betidi biənkə,
‘Bebe, mi Oka lɛ mi ɔflɔ
bubə!
Obokosə əsuə kasɔ nya unsi
lə ɔflimu
ku ubi əsuə ɔnlɛ bubə.’
”
6 Nyaso bakasebi inuə bamfó ésu nya béyifo fe kase Yesu lékpe mə nkə beyifo.
7 Bákpa ɔflimu ku ubi əmə báboko, nya béfi mə mfia bésensə bákpo lə mə əsuə nya Yesu lébe úsiə lə mə əsuə.
8 Betidi bətsyuə lɛ keyudu boto. Nya bətsyuə tsya léla sekabe ku keyilɛ bésensə bákpo lə kusu.
9 Nya betidi ba ntɔ ku mba ntəkə kenke nlɛ bofa katɛyi bənkə,
“Yuu, yuuduu, itə Oka
David eto ubi wə nlɛ
bubə o-o!
Atɛsə itə nwə nlɛ bubə lə
Bonamute eto diye
usuə!
Yuu, yuuduu itə Onanto!”
10 Lefe nə Yesu dídufə Yerusalem, umə əmə kenke ko dítinkə. Nya betidi lɛtɔ bənkə, “Owoe uni?”
11 Betidi bətsyuə ətə mbuayɛ bənkə, “Nwə mfo ni Onanto eto Unyɛləkətidi Yesu wə dítsyi Nasaret lə Galilea eto kasɔ nɛ!”

Yesu Ála Mba Laate Bikə Úlək Lə Onanto Eto Disumuyo.

12 Yesu ésu údufə Disumuyo Kplɛ nya óla betidi ba kenke nlɛ bikə bote ku booya mfó úləkə lə diyo nəmə. Úkə kapunu ka betidi nlɛ atabi bofloma ku mba laate ablonima eto akpomɛ uwui.
13 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue bə Onanto átɛyi nkə, ‘Bookpo mɔ diyo nkə, ola katokɔ.’ Fɛɛ mi efi ni bíyifo beyu eto kabiɔkɔ!”
14 Nya bənəmba ku abafa díbə wə ɔflɔ lə Disumuyo mfó nya Yesu létsya mə bufi.
15 Se besumunyə ninə ku afi eto bateasa dínyə ayanisa nya Yesu nlɛ buyifo ku bekpefi ba nlɛ kudu bokpo katɛyi bənkə, “Atɛsə

itə Oka David eto ubi," lə Disumuyo mfóo, kafo ányi mə tinti.

16 Nyaso bátɔ Yesu bənkə, "Alɛ lesa nə bekpefi bamə nlɛ bɔtɛyi mfó bɔnɔ?"

Nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, "Nlɛ bɔnɔ. Nya nyi tsya minkə békla nyamfo lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue bə,

'Ǝtə bekpefi ku bebisambi
fə befi atɛsə
nnya lɛflɔ tinti bətə fə.' "

17 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu édu lə besumunyə ninə ku afi eto bateasa bamfó ɔflɔ nya úsu údufə Betania eto umə kaka úsu ólabe.

Yesu Ékudi Kudiyi Kutsyuə.

18 Se kale dísiə nya se úsinkli ɔnlɛ umə bubə ku olesiəə, kukpənsɛ álɛ wə.

19 Únyə kudiyi kutsyuə lə kusu ɔflɔ mfó nya ótsyi úsu ko ɔflɔ. Fɛɛ wənnyə kulesa lə ko enso ko afanto. Nyaso ótɛyi kuyi komə nkə, "Ensiembɔnwɔ ebibi kulefe tsya." Lamfolamfo kudiyi komə áblobe.

20 Se bakasebi bamə dínyə nkoo, éyifo mə yanii. Nya bátɔ bənkə, "Be dítə bə kudiyi komfo léblobe nko mmə?"

21 Yesu ətə mbuayɛ nkə, "Sitinti minlɛ mi bɔtɛyi minkə lə bekpe bofokanɔ bo ləmbə kayakii, biofo nnya mínyifo kudiyi komfo buyifo. Fɛɛ inni nyamfo mate. Bomu biofo kɔtini komfo bɔtɛyi biə, 'Nyi lə mfo esu edufə lə lekpo kafo,' nya yuubə itə nko.

22 Nya lesa saa nə biɔtɔ Onanto lə olatoto əsuə lə bofokanɔ əsuəə, biunyə ni."

Bátɔ Yesu Ǝsuəale Nnya Onkpe.

23 Se Yesu dísinkli úbə Disumuyo Kplɛ mfó nya ɔnlɛ asa botee, besumunyə ninə ku Yudafɔ eto beninə bamə əbə bátɔ wə bənkə, "Nte əsuəale nnya fankpe feeyifo asa nyamfo eto okle? Nya owoe dítə fə əsuəale nyamfo?"

24 Mfó nya Yesu dítə mə mbuayɛ nkə, "Mintsya mɔɔtɔ mi ditiki lɔni hã nnɔ. Nya lə bitə mɛ mbuayɛɛ, mɔɔtɛyi mi əsuəale nnya minkpe meeyifo asa nyamfo eto okle.

25 Owoe ɔflɔ Yohanes léfo əsuəale fɛ úfləsə betidi ntuu? Onanto ɔflɔ lee, nye lə utidi ɔflɔ?"

Mfó bétsyiko mə əsuə bɔtɔ kanɔ bə, "Be ele bə bɔtɛyi? Lə bɔtɛyi boə Onanto ɔfləɔ, wɔɔtɔ bo nkə, 'Nyalɛ beso biamfo Yohanes bɛnɔ?'

26 Fɛɛ lə bɔtɛyi boə utidi ɔfləɔ, bɔlɛ sikpi bote lesa nə betidi luuyifo, itsyise məmblɛ áfo bánɔ bə Yohanes eyifo Onanto eto unyɛləkətidi."

27 Nyaso bətə Yesu mbuayɛ bənkə, "Bunyi kaka ófo əsuəale utsyiko."

Nya ótɛyi mə nkə, "Nko ke mintsya lɛmbɔtɛyi mi kaka mímfo əsuəale mintsyiko fɛ meeyifo asa nyamfo eto okle nɛ."

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Bəyimisani Inuə Bətsyuə Ǝsuə.

28 “Ntsyə bibu itsyi lə
ditiki nəmfo əsuə? Utidi
utsyuə ákɛ wə lɛkɛ bebisaibi
inuə. Ɔtɛyi uninəle nkə,
‘Ubi, su eyifo keyifo lə mɔ
eyibibi eto ɔkuɛ mmi.’

29 “Útə mbuayɛ nkə,
‘Məmbə busu.’ Fɛɛ kamaa,
ɔ́tsyi wə nsusu ɔ́wuninsə
nya úsu.

30 “Anto əmə ésu wə ubi
nuəfə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nko
ke. Wə átɔnɔ nkə, ‘Yo o-o,
nto, muusu.’ Fɛɛ wénsu.

31 “Mə inuə bamə eto ntii,
mə owoe díyifo lə mə anto
eto lelabi əsuə?”

Bətə mbuayɛ bənkə,
“Uninəle əmə.”

Nyaso Yesu átɛyi mə nkə,
“Nlɛ mi bɔtɛyi kakpasə
minkə beyu ku basɔnɔdi lɛ
mi bofe kaaka mi Onanto
eto sekakedikɔ budufə.

32 Itsyise Ntufləsətidi
Yohanes əbə mi ɔflɔ nkə
wəəbə ote mi kusu sɛɛ ko
biɔyɛ, fɛɛ bíamfo wə bɛnɔ.
Fɛɛ beyu ku basɔnɔdi bomu
áfo wə bánɔ. Nya se bínyə
nyamfo bítsyə lekpo tsyaa,
bíamfloma mi nsusu biə
biafo wə bɛnɔ.

33 “Bɛnɔ lekpa bamba
nəmfo. Ɔkuɛmfo utsyuə
əsiə wə léfo eyibibi eto
ɔkuɛ, nya ókpe ɔkpɔ
otsyilama wə. Óto kaka
beeke eyibibi eto nte kələkə
nya óto nwə laase ɔkuɛ əmə
eto kəsiəkɔ. Nya úfi ɔkuɛ
əmə ókpe beyifoyifo
bətsyuə lə ani nkə bakase
wə, nya údu úsu kusu.

34 Se lefe léyo bə balɛ
eyibibi nyaməə, ɔkuɛnsate
əmfo ákpe wə ndomufɔ nkə
besu bafo wə kedikɔ baboko
wə.

35 “Ɔkuɛmfo eto beyifoyifo
bamfo əmuə wə ndomufɔ
bamfo nya báblɛ ɔni, bálo
ɔni, nya bákpɔ ɔni tsya aba.

36 Nyamfo eto kamaa,
osate əmə esi ótsyese
ndomufɔ bamba ba nso
mba kɔ utu. Nya beyifoyifo
bamə disi béyifo mə tsya
nko ke.

37 Kalosəkɔɔ, óla wə
kosate eto ubi ótsyese mə.
Nya ɔ́tɛyi nkə, ‘Mfo nnɔ miə
boobu mɔ ubi babe.’

38 “Fɛɛ se beyifoyifo bamə
dínyə wə ubi əmfoo, bátɛyi
mə əsuə bənkə, ‘Nnyə
ɔkuɛmfo eto ubi wə ləəkə
bikə biamə budii. Bibə lə
bolo wə lə bɔlɛ wə kedikɔ
bofo.’

39 Nyaso bəmuə wə nya
báto wə bakpe lə ɔkpɔ əmə
eto kama, nya bálo wə.”

40 Mfó nya Yesu lɛtɔ mə
nkə, “Mɔmɔɔ, lə eyibibi eto
ɔkuɛnsate əmə əbəə, be
wuuyifo beyifoyifo bamə?”

41 Bətə mbuayɛ bənkə,
“Woolo betidi bua bamfó
kaminsə mənyəmənyə, ufi
eyibibi eto ɔkuɛ əmə okpe
beyifoyifo bamba ba luutə
wə, wə kutsyə lə balɛ
eyibibi nyamə.”

42 Yesu átɛyi mə nkə,
“Bíankla tɔ lesa nə nkpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə bənkə,

‘Leba nə mba laato ayo lɛni
bə dimbə kɔnɔɔ,

ni bomu díbə lefiani nə
nso bofe lə afɛfɛ
kenke nti.
Bonamute ni nwə díyifo
nyamfo.
Sitintii, iyifo lesa nə
laanɔ bobe tinti!’ ”
43 Nya Yesu disi ótɛyi mə
nkə, “Nyaso nlɛ mi bɔtɛyi
minkə boofo Onanto eto
sekakedikɔ lə mi ani befi
bətə betidi ba lɔɔnwɔ ebibi
nnya lɛlɛkɛ.
44 Nya utsyuə saa ke
lɔɔtsyinini udu ɔnɔ lə leba
nə báni mfó əsuəə, wuufəsə
blublublu. Nya lə ibə bə
leba nəmə tsya asɔ utsyuə
lə əsuəə, dioba wə dikuə wə
blublublu.”
45 Lefe nə besumunyə
ninə ku Farisifɔ lɛnɔ Yesu
eto akpá nyamfoo, báte bə
mə ɔnlɛ.
46 Nyaso bála bə bəmuə
wə. Fɛɛ báté sitiditu siamə
sikpi, itsyise məmblɛ kenke
ébu Yesu fe Onanto eto
Unyɛləkətidi.

22

*Yesu Átɛyi Lekpá Itsyi Lə
Kusiəkpakpa Eto Diyikedikɔ
Ǝsuə.*
1 Yesu esi óté mə asa ɛyɛ
lə akpá əsuə nkə,
2 “Onanto eto sekakedikɔ
te fe mmə. Lefe lɔnii, Oka
utsyuə édi kusiəkpakpa eto
diyisɛɛ útə wə ubisaibi.
3 Óla wə beyifoyifo ókpe
nkə besu bakpo betidi ba
ókla utsyə nkə bafe bəbə
diyisɛɛ nəmə kedikɔ. Fɛɛ
bánla bə bəəbə.
4 “Nyaso óla wə beyifoyifo
bamba ókpe nkə batɛyi
betidi ba ókla utsyə nkə,
‘Lesalidife nəmə eboyo!
Bálo mɔ banantsyui ku
banatsyui eto akpɔ nnya
nkpe ayinkua bufi bɔlɛ mi
kama bobe. Nya búkalɔ lesa
saa bútsyə. Nyaso bibə
kusiə komə kakpakɔ!’
5 “Fɛɛ mbamə bákla eto
kuutsyuə saa mémbu wə
úbə. Bomu bédu bésu nlebe
bamba bo bála. Ɔni édu úsu
wə ɔkuɛ, nya obamba tsya
dídu usu wə bikəkatekɔ.
6 Nya bababamba tsya
dímuə beyifoyifo bamə nya
báblɛ mə nya bálo mə.
7 Oka əmə ənyə ɔblɔ tinti,
nya ótsyese wə
bamamanyə nya bésu bálo
bewudifɔ bamə kenke nya
bátonsə mə umənkplɛ əmə.
8 “Nyaso ókpadi wə
beyifoyifo nya ótɛyi mə nkə,
‘Mɔ ubi eto kusiəkpakpa eto
diyisɛɛ didi nəmə eto lefe
éboyo. Fɛɛ betidi ba mínkla
miə bəbə diyi nəmə kedikɔ
mənńyə itə diyisɛɛ nəmə.
9 Nyaso mɔmɔɔ, bisu umə
eto kesunte lə bekpadi
utsyuə saa wə ke biunyə biə
bəbə diyisɛɛ nəmə kedikɔ
mfo.’
10 Mfó nya beyifoyifo
bamə dísu kesunte nya
bákpadi utsyuə saa wə
bənyə, babua ku basɛɛ
kenke nya kusiəkpakpa eto
diyo nəmə díyi kenke.
11 “Nya se Oka əmə díbə
diyo nəmə nkə wəəbə obe
betidi ba díbə mfóo, únyə
osani wə dímankpe awu
nnya baakpe kesu
kusiəkakpakɔ.

12 Oka əmə átɔ wə nkə,
‘Ɔhɔ, ntsyə ibə bə əbə mfo
se fəmankpe kusiəkakpa
eto awu?’ Fɛɛ wámfo kɛnyɛ
buləkə.
13 “Mfó nya ɔ́tɛyi wə
beyifoyifo nkə, ‘Bekpe wə
amla lə ani ku akpa, lə beto
wə bekpe lə ketuntu ka
nkpe lekple. Mfó wuuwi
keku ɔyimi animi nɛ.’ ”
14 Nya Yesu lélosə nkə,
“Onanto ákpadi betidi kpə,
fɛɛ esiani ete úləkə lə mə
nti.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə
Umənkofofo Ǝsuə.

15 Farisifɔ bətsyuə ésu
bákpe disi lə kase bɔɔyɛ
bəmuə Yesu ɛyɛ lə wə kɛnyɛ
eto etikididi əsuə.
16 Nyaso bátsyese mə
bakasebi bətsyuə ku betidi
ba ntekeko Herodes eto
ditsyukpa kama lə Yesu ɔflɔ.
Nya se bésuu, bátɛyi wə
bənkə, “Oteasa, buyi boə
eyifo ɔnukualɛtidi nya faate
Onanto bofokanɔ eto asa lə
kusu əsuə sitinti, itsyise
aambe utidi eto ənəmi
keyifo lesa saa. Nya ememfi
kukətsyuə lə betidi eto
etikididi əsuə tsya.
17 Nyaso tɛyi bo lesa nə
febu. Bo kɔfi ətə bo kusu
nkə bofó umənko butə
Romafɔ eto Okankplɛ lee,
yəntə kusu nko?”
18 Fɛɛ se Yesu mfe nyi mə
nsusu bua esoo, ɔ́tɛyi mə
nkə, “Mi ənəmi ənəmi eto
betidi! Beso biala biə biato
mɛ bebe?
19 Bete mɛ atabi nnya
biefi kafo umənko əmə lə
mbe.” Béfi atabi nyamə
báboko wə.
20 Mfó nya Yesu lɛtɔ mə
nkə, “Owoe báta bətəkə
mfo, nya owoe eto diye
báwɔni bətəkə mfo?”
21 Bətə mbuayɛ bənkə,
“Okankplɛ Kaisare eto ale
ini.”
Nyaso Yesu átɛyi mə nkə,
“Bifi lesa nə ni Kaisare eto
ale bitə Kaisare. Lə bífi lesa
nə ni Onanto eto léle bitə
Onanto.”
22 Se bánɔ nyamfo, íyifo
mə yanii nya bédu wə lə
ɔflɔ.

Yesu Áte Nkə Bekpənkpə Si
Bootaka.

23 Diyi nəmfo kee,
Sadukifɔ ba laatɛyi bə
bekpənkpə ensiembotaka
betsyi ɔkɔməə, əbə Yesu
ɔflɔ ku etiki ətsyuə.
24 Bátɛyi wə bənkə,
“Oteasa, Moses átɛyi bo
nkə, lə osani utsyuə əkpə
nya óyani wə usiə utsyə nya
wonko wə dímanle bebii,
elebɛ osani əmə eto
ɔyimisani fi ɔkɔsiə əmə ufi.
Lə wonko wə ale bebii,
boofi bebi bamə fe osani
əmə díkpe eto bebi.
25 Mɔmɔɔ, ibə bə
bayimisani ekuanse əsiə lə
bo nti mfo. Ɔyimisani ninə
kenke éfi usio, nya wonko
wə mánle fɛ osani əmə
díkpə. Nya wə ɔyimisani
wə ntəkə wə kama dífi
ɔkɔsiə əmə.
26 Nko ibə ɔyimisani nuəfə
ku utsyəfə isu ese okuansele
məmblɛ dífi usio əmə bafia
nya mə nti kuutsyuə ku usio
əmə mánle fɛ békpə.

27 Lə kalosəkɔɔ, usio əmə
tsya əbə úkpə.
28 Mɔmɔɔ, lə diyi nə
bekpənkpə lootaka betsyi
ɔkɔməə, owoe eto usiə
wuudi se məmblɛ kenke
díkefi wə bənyə?”
29 Yesu ətə mə mbuayɛ
nkə, “Bényа kusu tinti.
Itsyise biannɔ Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue komə
kasɔ, nya binyi kulesa lə
Onanto eto əsuəale əsuə.
30 Lə bekpənkpə esi
bataka bəbə nkpəə, bootsyə
fe Onanto eto batɔnkpe ba
nkpe lə Onanto eto kato,
nya bembufi bəsiə nye
bəsiə besə tsya.
31 Nya bíankla asa nnya
Onanto lɛtɛyi mi itsyi lə
bekpənkpə eto botaka ketsyi
ɔkɔmə əsuə? Ɔtɛyi nkə,
32 ‘Mɔ ni Abraham eto
Onanto ku Isak eto Onanto
ku Yakob eto Onanto!’ Uyifo
mba nkpe nkpə eto Onanto
inni mba díkekpə.”
33 Se sitiditu siamə lɛnɔ
asa yamfoo, íyifo mə yanii,
lə wə asatete əsuə.

Yesu Édi Etiki Lə Kɔfi Ko
Nso Bofe Ǝsuə.

34 Se Farisifɔ lɛnɔ bə Yesu
asɔ Sadukifɔ kasɔɔ, bésu
bátsya.
35 Nya mə ɔni wə ni afi
eto oteasa, ála nkə lə ɔtɔ
Yesu etiki ətsyuə lə umuə
wə lə wə etiki əsuə. Ɔtɛyi
nkə,
36 “Oteasa, nte kɔfi ko nso
bofe lə afi nyamə kenke
nti?”
37 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
“La fə Onamute wə ni fə
Onanto ku fə utu kenke ku
fə lɛwɔnɔ kenke ku fə nsusu
kenke.
38 Kɔfi komfo ni kɔkplɛ
kenke ko nso bofe tsya nɛ.
39 Kunuəfə ko lefe lele ko
ni, ‘La fə ɔyimitsyuə fe kase
faala fə əsuə.’
40 Moses eto kɔfi komə ku
Onanto eto bənyɛləkətidi
eto asatete kenke kpəsə lə
afi ənuə nyamfo əsuə.”

Owoe Ni Nwə Onanto Lékpo
Ɔhile Utsyə?

41 Se Farisifɔ bətsyuə
létsyaa, Yesu átɔ mə nkə,
42 “Ntsyə ni mi nsusu lə
Nwə Onanto Lékpo Ɔhile
Utsyə Ǝsuə? Owoe eto ubi
uni?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Oka
David eto ubi uni.”

43 Mfó nya Yesu lɛtɔ mə
nkə, “Lə nko inii, ntsyə fɛ
Oka David ɛyɛ lə Onanto eto
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale
əsuəə, lékpadi wə nkə
Onamute. Oka David átɛyi
nkə,

44 ‘Bonamute átɛyi mɔ
Onamute nkə,
“Siə mfo lə mɔ kodiani
isu ese lefe nə muutə
efi fə akpa ətəkə fə balo
lə disinti.” ’
45 Nya lə Oka David ákpo
Nwə Onanto Lékpo Ɔhile
Utsyə nkə Onamutee, ntsyə
ibə bə Nwə əmə esi uyifo
Oka David eto ubi?”
46 Mə nti eto kuutsyuə
mámfo Yesu mbuayɛ butə.
Nya idu dinəmfo entɔɔ, mə
kuutsyuə ménsifo wə ditiki
saa bɔtɔ.

23

Yesu Ǝləkə Afi Eto Bateasa Ku Besumunyə Ninə Eto Asayifoyifo Óte.

1 Nyamfo eto kamaa, Yesu édi sitiditu siamə ku wə bakasebi etiki.
2 Ɔtɛyi nkə, “Afi eto bateasa ku Farisifɔ kpe əsuəale, bə baté Moses eto kɔfi komə.
3 Nyaso ele bə biyifo lə lesa nə ke batɛyi mi əsuə kukɔnɔ. Fɛɛ biəntəkəko mə eyifosa kama itsyise bəənsiə nkpə lə asa nnya baate əsuə.
4 Baakle bikə bia nkpe kalende ku nkpe ale ku butsyi ketsyisə betidi, tsya fɛɛ bembokpe fə lɛ kɔni etsyi bikə biamə.
5 “Beeyifo lesa saa bə lə betidi lə bənyə mə. Be Awɔnisa Kɛnkɛ eto etiki nnya báwɔni bákpe lə mə nto ku anii, be kase báwɔni nya ɛmɔɔ, ku kase bankpimi nnyaa! Be kase tsya aboyo nnya mfaka lə mə awu nnya bankpe eto nyɛ əsuə dikulə!
6 Baala nkplɛkɔ sɛɛ busiə lə eyi kedikɔ ku nsiəkɔ bo bebu bətsyə bakplɛnyə lə Yudafɔ eto ntsyakɔ.
7 Baala bə betidi kəsiəsə mə kəbə kasɔ ku dibu lə asi bakpadi mə bə Oteasa.
8 “Yanle bə bakpadi mi bə Oteasa itsyise mimblɛɛ, bayimi bini lə bətsyuə nya Oteasa ɔni kplo nkpe mi.
9 Nya yanle bə bekpadi kuutsyuə saa lə kasɔ mfo biə mi Anto, itsyise Anto ɔni hã nkpe mi lə kato.
10 Biəntə bakpadi mi Ɔtɔnkotɔnko, itsyisee Ɔtɔnkotɔnko ɔni hã ete nkpe bo, wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.
11 Nwə ni ɔkplɛnyə lə mi nti yifo nwə ni mi uyifoyifo.
12 Utsyuə saa wə laabesə əsuə katoo, boobokosə wə kasɔ. Nya nwə laabokosə wə əsuə kasɔɔ, boobesə wə kato.

Boonə Ǝnəmi Ǝnəmi Eto Betidi Koto Kekleke.

13 “Mbɔbɔɛ məətə mi, afi eto bateasa ku Farisifɔ! Mi ənəmi ənəmi eto betidi! Mi díti Onanto eto sekakedikɔ eto kusu bekpe betidi, nya mi kosate endufə mfó, nya bieti betidi bamba ba nlɛ bokplatsya kekleke tsya kusu biə bendufə.
14 Mbɔbɔɛ məətə mi afi eto bateasa ku Farisifɔ! Mi ni ənəmi ənəmi eto betidi. Biesu bakɔbəsiə ɔflɔ biə biawunsəko mə, fɛɛ biawɛ mə kalɛ mə lesa saa kafo. Nya biato kala kɛntsyɛ bimba. Lə nyamfo esoo, mi kotonənə ebɔkɛ ale eso!
15 “Mbɔbɔɛ məətə mi afi eto bateasa ku Farisifɔ! Ǝnəmi ənəmi eto betidi bini! Biayila lekpo akpa akpa ku biayɛ kafe lə nsɔ nsɔ əsuə lə biləkə utidi ɔni eto okla bitə Onanto. Nya lə befo utsyuə buyifo nkoo, biatə woabia nnya ləətə bə udufə lə diteféɛnku nəme kəmiə enso mi kosate kulaa tsya!
16 “Mbɔbɔɛ məətə mi, bənəmba ba ni batɔnkotɔnko! Biatɛyi biə, ‘Lə utsyuə akpadi Disumuyo eto diyee, yeambiasə kulesa. Fɛɛ lə okpadi sika sia nte lə

Disumuyo mfóo, nnya akle
wə bə uyifo lə akpadi
nyamə əsuə kokooko.'
17 Bənəmba eto bamumu!
Nte nnya nso bofe, sika
siamə lee, Disumuyo ka dítə
sika siamə díyifo kɛnkɛ?
18 Biate tsya biə, 'Lə
utsyuə ataninko Disumuyo
eto lebaa, kataninko kamə
mankle wə, fɛɛ lə otaninko
ətəsa nnya ntəkə lə
Disumuyo eto leba nəmə
əsuəə, nnya akle wə.'
19 Nya ntsyə béba ənəmi
mmə! Nte nnya nso bofe,
ətəsa nnyamə lee,
Disumuyo eto leba nə dítə
ətəsa nnyamə díyifo kɛnkɛ.
20 Nyaso lə utidi éfi
Disumuyo eto leba nəmə
óka ntamuu, ɔlɛ mu boka
ɛyɛ lə keditətə eto leba
nəmə ku keditətə kenke ka
ntəkə lə leba nəmə əsuə.
21 Nya lə óka ntamu
okpadi Disumuyo Kplɛɛ, ɔlɛ
mu boka kakpadi Disumuyo
ku Onanto we nsi lə mfó
tsya.
22 Nya lə utsyuə ákpadi
katoo, ɔlɛ Onanto eto
lekankpomɛ ku nwə ləəsiə
lə ni bokpadi.

23 "Məətə mi mbɔbɔɛ, mi
afi eto bateasa ku Farisifɔ!
Mi ənəmi ənəmi eto betidi!
Biefi kayoma eto bekolenkə
bia laanyi fififi bia biakpe
eto lekpafosile kətə Onanto,
fɛɛ bɛni nya bienyifo lə kɔfi
eto asa tete nnya nso bofe
əsuə, nnya ni bɔyɛ lə kusu
əsuə, kaminsənyənyə, ku
ɔnukualɛdidi. Nyamfo ele
bə biyifo bifi bekpe lə afɛfɛ
nyamə əsuə.

24 Mi batɔnkotɔnko ba ni
bənəmba! Biayɛ ekubi
kələkə lə nte əsuə, fɛɛ asa
nnya biamini amɔ eso
ɔtɔmini ku lekoko.
25 "Mbɔbɔɛ məətə mi afi
eto bateasa ku Farisifɔ!
Ǝnəmi ənəmi eto betidi!
Biəflə mi akɔbe ku kakpɛ
eto kama, fɛɛ nnya kafoo
eyi ku asa bua fe kase mi
tsya lebia nya biyi ku asa
nnya béfo lə əsuəale ku lə
mɔ hã ete eto lɛlɛkɛsə əsuə.
26 Fə Farisinyə unəmba,
tsyiko fə lɛkɔbe buflə lə
kafo, ete ni kama tsya ebole
kɛnkɛnkɛ.
27 "Mbɔbɔɛ məətə mi afi
eto bateasa ku Farisifɔ!
Ǝnəmi ənəmi eto betidi
bini! Bite fe edi nnya bákua
bəńyənsə laanɔ bobe. Fɛɛ
nnya kəmiə eyi ku bakɔ
bubu ku ekubi biabia.
28 Nko ke bele betidi ba
lɛlɛkɛ lə betidi eto ənəmi,
fɛɛ biyi ku kawɛ ku ditsyəbi
bua.

Yesu Átɛyi Afi Eto Bateasa
Ku Farisifɔ Eto Kotonənə
Utsyə.

29 "Mbɔbɔɛ məətə mi afi
eto bateasa ku Farisifɔ!
Ǝnəmi ənəmi eto betidi!
Bieku edi sɛɛ kətə Onanto
eto bənyɛləkətidi ba dísiə
nkpə sɛɛ nya bialɔ nnya
kukɔnɔ.
30 Nya biatɛyi biə, 'Lə
nnya ete busiə nkpə lə lefe
nə bo banamə dísiəə, eni
bienyifo lesa nə béyifo, balo
Onanto eto bənyɛləkətidi.'
31 Nyaso befo nnya sitinti
biə, mi eyifosa afo nnya
ekpe bə biyifo mba lélo
Onanto eto bənyɛləkətidi
eto befluflu.

32 Nyaso bisukosə lə
belosə lesamə mi banamə
dítsyə kasɔ.
33 “Mi betidi bua, biyifo fe
bawa eto bebi eto bebi!
Bibu biə biofo butsyetsyi
kedu lə Onanto eto
kotonənə lə ditefɛnku
manlo əsuə?
34 Lə nyamfo esoo, nlɛ mi
bɔtɛyi minkə, mootsyese mi
Onanto eto bənyɛləkətidi,
babesibe ku bateasa, Biolo
mə bətsyuə, bɛsɔ bətsyuə lə
uyikabie, nya biɔblɛ
bətsyuə lə Disumuyo, nya
biutəkəko mə idu lə umə
isu umə.
35 Lə nyamfo esoo,
kotonənə itə mba lélo betidi
ba dímenyifo kabua saa
ebutəkə mi lə əsuə, idu lə
Abel wə dímenyifo ɔsɛɛ nyə
lə Onanto eto ənəmi eto
kɔtɔ, isu Sakaria, Barakia
eto ubi, nwə belo lə
Disumuyo ku kedikətəkɔ
eto leba eto nti eto kɔtɔ.
36 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə kɔtɔ komfó kenke
təkə mmi mba nsi nkpə
mmi lə əsuə.

Yesu Eto Lelabi Amɔ Itə Yerusalem.

37 “Yerusalem, Yerusalem,
fə lélo Onanto eto
bənyɛləkətidi nya fákpɔ
Onanto eto batɔnkpe ba
ótsyese aba! Nla sesia sesia
miə maasɔ fə betidi lebo lə
mɔ akɔ, fe kase ukusɛsiəle
laakpa wə bebi kakpe lə wə
mbamba kalɔ, fɛɛ biəntə
kusu nko.
38 Lə nnya esoo, fə
Disumuyo ebubu kətsyə
fufu.
39 Idu mɔmɔ ɛntɔɔ, nlɛ mi
bɔtɛyi miə, biensi embunyə
mɛ bio isu se lefe nə bɛtɛyi
biə, ‘Onanto kpo nwə nlɛ
bubə lə Bonamute eto diye
əsuə atsyɔ.’ ”

24

Yesu Átɛyi Kase Booba Yudafɔ Eto Disumuyo Kamə.

1 Se Yesu lɛbɔ lə
Disumuyo mfo ɔntɔɔ, wə
bakasebi əbə wə ɔflɔ bə
baaté wə kase báto
Disumuyo nəmə ku ke ayo
kenke.
2 Fɛɛ ótɛyi mə nkə, “Bɛlɔ
bebe nyamfo kukɔnɔ.
Itsyise nlɛ mi bɔtɛyi minkə
booba ayo nyamfo kenke,
bə lɛ leba lɔni embubu
ditəkə lə ni utsyuə əsuə.
Boosensə nyamblɛ bewui.”

Yesu Átɛyi Wə Bakasebi Lefe Nə Bulə Ku Kamatiti Duutu Mə.

3 Se Yesu dísu unsi lə
Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini
əsuəə, wə bakasebi əbə wə
ɔflɔ buɛɛ nya bátɔ wə
bənkə, “Tɛyi bo lefe nə
kawunsiə eto kalosəkɔ
luubə ku lesa nə luubə nnya
loote bə fə businkli kəbə eto
lefe eboyo.”
4 Yesu átɛyi mə nkə,
“Bebe kukɔnɔ biə kuutsyuə
saa manwɛ mi okpe.
5 Betidi kpə ebubə ba
luufi mɔ diye bəbə batɛyi
mi bənkə, ‘Mɔ ni Nwə Ǝmə
Bákpo Ɔhile Bətsyə,’ bə lə
bawɛ betidi kpə bakpe.
6 Biɔnɔ ama eto kudu ku
ama eto etiki lə
katsyontsyokɔ ku kaka lɛfi.
Fɛɛ bíəntə lə nyamfo lə
ekpe mi sikpi. Ele bə asa

nyamfo bə, fɛɛ yante bə kalosəkɔ eboyo tɔ.
7 Nsɔ eto betidi ebɔkpɔ ama ku mə bətsyuə. Nya sekakedikɔ ebotaka siŕyə lə se utsyuə əsuə. Nya kukpɛnsɛ luubə lə nlebe kpə. Nya nsɔ tsya luutinkə lə nlebe nlebe.
8 Nyamfo kenke ebuyifo fe kase kalelefo ləətsyə usio kasɔ ku bunə.
9 “Lə lefe nəmfóo, boomuə mi befi mi bakpe lə ani bətə bə bate mi ohiã, nya boolo mi kulaa tsya. Kawunsiə eto betidi kenke ebukisi mi lə mɔ disi eso.
10 Betidi kpə ebonyansə mə bofokanɔ. Boofi mə bətsyuə bakpe lə ani bətə balo nya bookisi mə bayimi bətsyuə.
11 Betidi kpə ebɔbɔ batɛyi bidia bənkə mə ni Onanto eto bənyɛləkətidi nya bɔɔwɛ betidi kpə bakpe.
12 Abuayifoyifo ebufui ekpe nya mba dikafo banɔ kpə eto lelabi itə bətsyuə lɔɔni.
13 Fɛɛ nwə luunyə kekleke isu ese kalosəkɔ, ebunyə nkpə manlo.
14 Boobe Onanto eto sekakedikɔ eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya lə kawunsiə bafia, itə lə utsyuə saa lə uŕyə kusu ɔnɔ ni, nnya kama fɛ kalosəkɔ luubə nɛ.

Kanyinyənyə Kplɛ Ka Eto Okle Dimənbə Tɔ Kənyə Ebubə.

15 “Buinyə ekpinsa nyamə luubə iŕyə lə kakɛnkɛkɔ kamə fe kase Onanto eto unyələkətidi Daniel lɛtɛyi útsyə. Yuuŕyə lə kakɛkɛnkɔ kamə. Nya fə ke lékla kukue komfoo, nɔ nyamfo kasɔ wuee.
16 “Nya lə lefe nəmfóo, mimba nkpe lə Yuda eto kasɔ, tsyetsyi besu atini əsuə.
17 Utidi wə ntəkə lə diyo disi, wanyifə ubə kasɔ nkə wəəbə ufi kulesa lə wə diyo kafo.
18 Utidi wə nkpe lə ɔkuɛ mensi sinkli ubə oto nkə wəəbə ufi wə kafia.
19 Fɛɛ mbɔbɔɛ məətə bafonlɛ ku bebiambe ba nlɛ bebisambi bɔyimisə lə lefe nəmfo əsuə.
20 Bɛlɛ Onanto lekpakpa biə mmi ditsyetsyife nəmə məntəkə lə lɛyɔ lefe nye Ɔnwɛditsyəyi əsuə.
21 Itsyise kayinyənyə kekleke ka luubə lə lefe nəmfóo, ke okle məmbə tɔ kənyə itsyi lə kawunsiə eto ketsykokɔ ke. Nya ke okle tsya ensiembubə kənyə.
22 Fɛɛ Onanto ébose nnya uyi útsyə nkə wuuləkə eyi nyamə ubu. Lenni nko esoo, eni utidi sa embubu usiə lə nkpə. Fɛɛ lə betidi ba Onanto díkələkə utsyə esoo, wuuləkə eyi nyamə ubu.
23 “Nyaso lə utsyuə átɛyi mi nkə, ‘Bebe! Nnyə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə nkpe mfo o-o,’ nye ‘Nnyə wə nkpe mməə,’ mamfo wə anɔ.
24 Itsyise badia ba laatɛyi bə mə ni mba Bákpo Ɔhile Bətsyə ku mba tsya bə mə ni Onanto Eto Bənyɛləkətidi ebotaka bəbə. Nya booyifo ayanisa kplɛ kplɛ kpə bate,

bə lə boofo kulaa tsya,
bɔɔwɛ betidi ba Onanto
díləkə utsyə bakpe.
25 Bɛnɔ biə mbɔtɛyi mi
nyamfo ntɔnsə fɛ lə lefe
nəmə lə leyo.
26 “Nye lə betidi átɛyi mi
bənkə, ‘Okpe lə mfimintii,’
biensu bebe. Nye lə bátɛyi
mi bə ‘Okpe lə diyo kafo
mfoo,’ biamfo bɛnɔ.
27 Itsyise Utidi Eto Ubi eto
bubə ebutsyə fe kase kato
laato ɔsi mia mia, lə
kofekatokɔ kənyəndə kakpo
lə kofe eto diyokedufəkɔ
seka.
28 Kaka lesakpənkpə ntee,
mfo ebintsyə ləəsiə nɛ.

Asa Ǝtsyuə Ebote Lefe Nə Kalosəkɔ Nlɛ Boyo.

29 “Lə kanyinyənyə kamfo
eto kamaa, kofe ebona tũũ,
nya kofande tsya
ensiembuyənde, nya
befandebi loolo bitsyi kato,
nya kato eto əsuəale
luutinkə nya yɔɔnyi lə nnya
ńyənkɔ.
30 “Nya Utidi Eto Ubi eto
ditsyəbi nəmə lɔɔbɔ bənyə
ɔnlɛ bubə lə asɔmiloku
əsuə. Nya kawunsiə eto
betidi kenke luuwi nku lə
bənyə Utidi Eto Ubi ntəkə lə
asɔmiloku əsuə ɔnlɛ bubə lə
diyənde ku əsuəale kplɛ
əsuə.
31 Buufe kakpatsyaku kplɛ
nya wootsyese wə batɔnkpe
kawunsiə eto akpɔ ana
nyamə, nya bookpa betidi
ba úləkə útsyə idu lə
kawunsiə eto disi lɔni isu
disi nə.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kudiyi Ǝsuə.

32 “Bekase asa itsyi lə
kudiyi əsuə lə kase koata
kabɔ afanto fɔfɔ. Lefe nə
binyə kudiyi ditsyiko bota
kələkə afantoo, biate biə
kasɔminte boyo kalo.
33 Nko ke lə binyə asa
nnya kenke mínkatɛyi
míntɔnsəə, bete biə
kalosəkɔ kamə eboyo kalo.
34 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə asa nyamfo kenke
ebubə fɛ mba nsi nkpə mfo
luukpə balo.
35 Kato ku kasɔ ebubə
kafe, fɛɛ mɔ etiki embubə
efe kulefe.

Kuutsyuə Saa Enyi Lefe Nə Yesu Nsi Luubə Bio.

36 “Kuutsyuə saa enyi diyi
nye lefe nəmə kalosəkɔ
luubə. Onanto eto Batɔnkpe
nye Ubi əmə kulaa tsya
enyi. Anto hã nyi.
37 Utidi Eto Ubi eto bubə
ebuyifo fe kase íbə lə Noa
eto lefe.
38 Lə lefe nə lɛtɔ ntu eto
buyi bomәə, betidi ékedi,
bəkənə, basani ku besio
ákakpa bətsyuə isu ese diyi
fɛfɛ nə Noa dídufə lə kufue
komə kafo.
39 Fɛɛ bánte lesa nə nlɛ
bubə isu ese lefe nə ɔsɔmi
lɛni, ntu díyi bókpa məmblɛ
kenke búdunko. Nko ke
yuutsyə lə Utidi Eto Ubi eto
dibəfe tsya nɛ.
40 Lə lefe nəmfóo, basani
inuə ebuńyə lə ɔkuɛ
bekeyifo keyifo fɛ wookpa
ɔni udunko nya uubu ɔni
bətsyə.
41 Besio inuə ebuńyə
bəkəkuə antabi, fɛɛ Onanto

ebutsyi ɔni udunko nya uubu ɔni utsyə.

42 “Nyaso bitəkə ənə, itsyise binnyi diyi nə mi Onamute luubə.
43 Lə oyosate áte dinə uyu luubə wə keyukɔ, eni wuutəkə ənə ukase ni. Nya weembutə kusu nkə uyu əmə dufə, oba wə diyo uyu wə.
44 Nko ke ele bə fintsya muə əsuə ətsyə, itsyise Utidi Eto Ubi əmə ebubə lə lefe nə fannlɛ wə kusu bobe.

Ele Bə Uyifoyifo Yifo Asa Lə Kusu Ǝsuə.

45 “Owoe ni uyifoyifo sɛɛ wə ni obesibe? Wə ni uyifoyifo wə, wə Onamute dífi útsyə lə wə beyifotsyuə eto kɛnyɛ, nkə úkətə mə lesa lə lefe əsuə.
46 Nte disuəyuə nə eto okle yuudi itə uyifoyifo əmfo lə wə Onamute əbə unyə wə ɔnlɛ buyifo lə kusu əsuə!
47 Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti minkə Onamute əmfo ebufi uyifoyifo əmfo utsyə lə wə bikə kenke eto kɛnyɛ.
48 Fɛɛ lə uyifoyifo bua unii, wɔɔtɛyi wə əsuə nkə, ‘Mɔ Onamute embubə mɔmɔ!’
49 Nyaso wuutsyiko wə beyifoyifotsyuə bɔblɛ, nya ukedi, ukənə ku betekpe.
50 Nya wə Onamute əmə ebubə lə diyi lɔni nə ɔnlɛ wə kusu bobe ku lefe nə unnyi.
51 Onamute əmə ebunə wə koto sitinti. Nya wuunə wə koto kekleke fe kase ińyə itə ənəmi ənəmi eto betidi seka! Mfó nya wuuwi keku wɔɔyimi animi!

25

Ele Bə Bumuə Ǝsuə Busiə Bukabe Kusu.

1 “Lefe nəmfóo, mmə seka Onanto eto sekakedikɔ luutsyə nɛ. Yuutsyə fe mbitɛ lefosi ba léto mə kakandiɛ bə beesu batsyako ɔkafɔse utsyuə.
2 Mə nti eto ɛnɔ eeninə, nya ɛnɔ fɛfɛ tsya eyifo babesibe.
3 Ɛnɔ ba leeninə étsyi kakandiɛ, fɛɛ béntsyi nnuəbi lə asa əsuə báwunisə.
4 Nya babesibe bamə alɛɛ, mə étsyi nnuəbi báwunsə lə mə asa əsuə ku kakandiɛ kamə.
5 Se Okafɔse əmə léfe kama ku bubə esoo, mbitɛ bomə étsyiko selabe butinkə nya bálabe selabe.
6 “Ntsyenti lefee, bánɔ kudu bənkə, ‘Nnyə okafɔse əmə nlɛ bubə! Betaka, bibə betsyako wə!’
7 “Mfó nya mbitɛ bomə létaka nya bábesə mə kakandiɛ eto ute kato.
8 Nya mba leeninə lɛtɛyi babesibe bamə bə, ‘Bitə bo mi nnuəbi bomə eto ntsyuə itsyise bo kakandiɛ lɛ bɔni.’
9 “Nya babesibe bamə lɛtɛyi mə bənkə, ‘Bo nnuəbi emboyo itə bo ku mi, nyaso bisu mba laate ɔflɔ, lə bisu beya butsyuə bitə əsuə.’
10 “Nya kase bésu mu kayakɔ koo, okafɔse əmə əbə údufə. Mbitɛ ɛnɔ ba dímuə əsuə əkəko wə bédufə lə kaka banlɛ kusiə

komə bokpa mfó nya béti siku.
11 “Kamaa, mbitɛ fɛfɛ bomə tsya əbə bédufə nya bétsyiko siku bɔsɔ katɛyi nkə, ‘Boanto, Boanto! Sini bo lə budufə!’
12 “Nya okafɔse əmə lɛtɛyi mə nkə, ‘Kulefe, minnyi mi!’ ”
13 Mfó nya Yesu lélosə ɔ́tɛyi nkə, “Nyaso bimuə əsuə bitsyuə, itsyise binyi diyi nye lefe nə muubə.

Ele Bə Bɔlɛ Asa Nnya Onanto Dífi Ókpe Bo Lə Ani Kukɔnɔ.

14 “Lefe nəmfóo, Onanto eto sekakedikɔ ebutsyə fe mmə. Lefe lɔnii, Osani utsyuə akɛ, wə léla nkə lə usu kusu kutsyuə nyaso ókpadi wə beyifoyifo nya úfi wə bikə ókpe mə lə ani.
15 Útə utsyuə saa lesa nə wuukefi keyifo lə wə əsuəale əsuə, nya ɔnii, útə wə sika eto atabi akpi anɔ. Nya obambaa, útə wə akpi ənuə. Utsyəfəə, útə wə kɔkpi kɔni. Nya údu úsu wə kusu komə.
16 Uyifoyifo wə léfo atabi eto akpi anɔɔ, ésu ɔ́tsyi ɔ́wuninsə lə nnya əsuə nya únyə akpi anɔ útəkəsə.
17 Nko ke nwə bətə akpi ənuə tsya dínyə akpi ənuə útəkəsə.
18 Fɛɛ uyifoyifo wə bətə sika eto atabi kɔkpi kɔnwɛɛ, úsu úku dibiə nya úfi wə Onamute eto atabi nyamə ɔ́kula mfó.
19 “Lə lefe kɛntsye eto kamaa, beyifoyifo bamfo eto Onamute əmə ésinkli úbə nya údufə lə nkunta ku mə.
20 Uyifoyifo wə léfo sika eto atabi akpi anɔ, éfi akpi anɔ bamba óboko nya ɔ́tɛyi nkə, ‘Bonamute, ətə mɛ sika eto akpi anɔ, nya mínyə akpi anɔ bamba mínkpe.’
21 “Wə Onamute əmə átɛyi wə nkə, ‘Alɔ éyifo, uyifoyifo sɛɛ. Éyifo asa lə kusu əsuə nya fálɛ asa sɛkɛ ola, nyaso muufi fə ntsyə lə asa kpə eto kɛnyɛ. Dufə əbə lə əbə ənyənko mɛ disuəyuə!’
22 “Nya uyifoyifo nuəfə wə bətə sika eto akpi ənuə tsya díbə nya ɔ́tɛyi nkə, ‘Bonamute, ətə mɛ sika eto atabi akpi ənuə nya mínyə akpi ənuə bamba mínkpe.’
23 “Wə Onamute əmə átɛyi wə nkə, ‘Uyifoyifo sɛɛ, éyifo lesa saa lə kusu əsuə tinti! Se fálɛ asa sɛkɛ ola lə kusu əsuə esoo, muufi fə ntsyə lə kpə eto kɛnyɛ. Bə lə əbə ənyənko mɛ disuəyuə!’
24 “Mfó nya uyifoyifo wə léfo sika eto atabi kɔkpi kɔnwɛ tsya díbe nya ɔ́tɛyi nkə, ‘Bonamute, nyi minkə eyifo utidi wə eto asa nkpe ale nnya fəəfəsə asa lə kaka fámanto kuətsyuə. Nya faalɛ asa lə kaka fémense kulesa.
25 Nya se mínte sikpi esoo, mfi fə atabi nyamə nya mínku dibiə mímfi nnya mínkpe. Nyaso nyə fə atabi ni nyamfo.’
26 “Wə Onamute əmə átɛyi wə nkə, ‘Fə uyifoyifo bua, ɔflɔ́. Eyi fə meefi lesa

kaka lə mánkpe nya
məəfəsə asa lə kaka mánto
kulesa.
27 Nyalɛ beso fémemfi mɔ
atabi ésuko atabi kətsyəkɔ
bə lə mbəə, lə nnyə nnya
kutəkə?'
28 "Mfó nya onamute əmə
lɛtɛyi nkə, 'Mɔmɔ, lɛ atabi
nyamfo afo lə wə ani lə befi
nnya bitə nwə nkpe akpi
lefosi.'
29 Itsyise utidi wə nkpe
asaa, wə ke bonsi boofi
ditsyuə bakpe bawunsə nɛ.
Nya utidi wə kulesa lentee,
sɛkɛɛ nte wə tsyaa, bɔɔlɛ ni
bafo wə lə ani.
30 Nya uyifoyifo bimba
əmfo alɛɛ, beto wə bekpe lə
ketuntu ka nkpe lə lekple.
Kaka mfóo, wuwi keku unə
wə animi.

Utidi Eto Ubi Ebokponko
Kawunsiə Eto Betidi Lekpo.

31 "Lefe nə Utidi Eto Ubi
əmə luubə lə wə diyənde
əsuə ku Onanto eto
batɔnkpe kenkee, wuusiə lə
wə lekankpomɛ əsuə.
32 Nya kawunsiə eto ese
eto betidi kenke lɔɔbɔ
bəńyə lə wə ənəmi. Nya
wuusənsə mə lə akpa ənuə
fe kase nwə laayɛnko
bebuki leesənsə basamu
kələkə lə bate nti.
33 Wuuńyəsə betidi sɛɛ lə
wə kodiani, nya wuutə mba
ni betidi bua ńyə lə wə
kəməni.
34 "Nya Oka əmə lɔɔtɛyi
mba ńyə wə lə kodiani nkə,
'Bibə, mi mba mɔ anto
lékpo atsyɔ! Bibə bidufə lə
sekakedikɔ ka bálɔ bətsyə
itə mi idu taa kawunsiə eto
ketsyikokɔ ke.
35 Kukpɛnsɛ álɛ mɛ nya
bítə mɛ lesa míndi, utukuɛ
álɛ mɛ, nya bítə mɛ ntu
mínnə. Nyifo ɔfɔ nya béfo
mɛ békpe lə mi ayo.
36 Lefe nə mínyɛ leyaa,
bítə mɛ kafia nti. Nya lefe
nə mínlɛ bufii, bɛlɛ mɛ ola.
Lefe nə bákpe mɛ lə diyo,
bíbə bebe mɛ.'
37 "Mfó nya betidi sɛɛ
bamə lɔɔtɔ wə bənkə,
'Bonamute, dimanfe búnyə
kukpɛnsɛ nlɛ fə fɛ bútə lesa
fédi, nye bútə fə ntu fənə?
38 Dimanfe búnyə fə ɔfɔ fɛ
bófo fə nye fányɛ leya bútə
fə kafia féti?
39 Dimanfe bónɔ bə alɛ
bufi nye bə akɛ lə diyo fɛ
búbə bóbe fə?'
40 "Mfó nya Oka əmə
luutə mbuayɛ nkə, 'Nlɛ mi
bɔtɛyi minkə, lefe saa nə
fáwunsəko utsyuə wə
ləmbə dibu saa lə mɔ
bayimi bamfo ntii, mɔ
féyifo fətə.'
41 "Mfó wɔɔtɛyi mba ńyə
lə wə kəməni nkə, 'Bidu mɛ
lə ɔflɔ, mi mba Onanto
díkudi! Bisu bidufə lə
ditefɛnku manlo nə Onanto
létsyaka útə Obonsam ku
wə batɔnkpe!
42 Kukpɛnsɛ álɛ mɛ, fɛɛ
bɛni bíəntə mɛ lesa ndi.
Utukuɛ álɛ mɛ, fɛɛ bíəntə
mɛ ntu nko ke.
43 Nyifo ɔfɔ wə díbə ɔ́sɔnɔ
mi, tsya bíamfo mɛ. Nyɛ
leya tsya bíenti mɛ kafia.
Nnɔ bufi, bákpe mɛ lə diyo,
fɛɛ bíəmbə bisiəsə mɛ.'
44 "Mfó buutə wə mbuayɛ
bənkə, 'Boanto, lemanfe
búnyə kukpɛnsɛ lɛlɛ fə, nye
ututkuɛ lɛ fə, nye féyifo ɔfɔ,

nye fányɛ leya, nye fanlɛ
bufi, nye fakɛ lə diyo fɛ
bóəmbə bobe nye
bɔ́wunsəko fə?'
45 "Oka əmə ebutə
mbuayɛ nkə, 'Nlɛ mi bɔtɛyi
minkə, lefe nə eto lefe
bíenyifo kasɛɛ bítə betidi ba
bíembu kulesa lə mɔ
bətsyuə bamfo ntii, mɔ uni
bíenyifo kulesa bitə!' "
46 Yesu átɛyi ólosə nkə,
"Nyaso boofi mba mfo
batsyese kanyi kənyəkɔ itə
manlo manlo. Nya betidi
sɛɛ bamfóo, mə ebunyə
nkpə bo ləmbɔkɛ kalokɔ
kulefe kulefe."

26

Yudafɔ Eto Beninə Ákpe Disi Bə Baalo Yesu.

1 Se Yesu lɛtɛyi asa
nyamfo kenke ólosəə, ɔ́tɛyi
wə bakasebi nkə,
2 "Iyifo mi bote bənkə ibu
eyi ənuə lə Ukpə Asa Bo
Ɔyila eto Diyi nəmə lə leyoo,
nya boofi Utidi Eto Ubi bətə
bə basɔ wə bamanklasə lə
kuyi əsuə."
3 Nya besumunyə ninə ku
umə eto beninə dísu bátsya
lə Usumunyə ninə Kenke
Kayafa eto diyo.
4 Befi nsusu bə boomuə
Yesu kalɔkalɔ lə balo wə.
5 Bátɛyi tsya bənkə,
"Yanle bə bumuə wə lə diyi
nəmə budi kəmiə, lenni nko
betidi bamə ebunyənki
bataka bəńyə bo lə əsuə."

Usio Utsyuə Édiki Yesu Nnuəbi Fifi Lə Betania.

6 Yesu ésu Simon wə dífi
bufi sia eto diyo lə Betania.
7 Lefe nə Yesu nsi ɔnlɛ
budii, usio utsyuə əbə wə
ɔflɔ, wə dítsyi nnuəbi
alabasta eto dituntu nə
ókpo nnuəbi tɔ bo laanyi
fififi, bo léfo koya tinti
óboko mfó, nya úfi mu
ókpo Yesu lə disi.
8 Se Yesu eto bakasebi
dínyə nyamfoo, kafo ányi
mə. Bátɔ əsuə bənkə, "Beso
óbiasə nnuəbi bomfo nko?
9 Boofo nnuəbi bomfó
boté itə koya kplɛ, befi atabi
nyamə bətə bakombo!"
10 Se Yesu lɛnɔ lesa nə
banlɛ bɔtɛyii, ɔ́tɛyi mə nkə,
"Beso bɛnlɛ usio əmfo bule?
Lesa sɛɛ dini úyifo útə mɛ.
11 Bakombo kpe mi lenti
lefe saa. Fɛ, mɔɔ inni lefe
saa mɔɔkɛ mi lə ɔflɔ.
12 Se usio əmfo dífi
nnuəbi bomfo ókpo mɛ lə
əsuə, ɔ́lɔ mɛ utsyə itə mɔ
bubike.
13 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə kawunsiə eto kaka
ke boobe Ditiki Sɛɛ nəmfo
letsyaa, boofi nnya usio
əmfo díyifo bakakloma wə."

Yuda Iskariot Átɔ Atabi Nkə Lə Uləkə Yesu Utə.

14 Mfó nya bakasebi lefosi
inuə bamə eto ɔni, wə
baakpo Yuda Iskariot dísu
besumunyə ninə ɔflɔ.
15 Nya úsu ɔ́tɔ mə nkə,
"Be biutə mɛ lə ndu Yesu
ntə mi?" Bákla sika flubia
fosi ətsyə béfi bətə wə.
16 Idu lə lefe nəmfóo,
útsyiko esu bɔbɛbɛ kase
wuudu Yesu utə mə.

Yesu Kụ Wə Bakasebi Édi Ukpə Ása Bo Ɔyila Eto Diyi.

17 Lə Abolo Menyenki eto
Eyididi eto diyi tutɛ əsuəə,

bakasebi bamə əbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Sie faala fə bɔlɔ butsyə butə fə itə Ukpə Ása Bo Ɔyila eto diyi nəmə budi?”

18 Ɔtɛyi mə nkə, “Bisu osani utsyuə əmə ɔflɔ lə umə əmə lə bɛtɛyi wə biə, ‘Oteasa nkə, “Mɔ lefe éboyo. Mɔ ku mɔ bakasebi ebudi Ukpə Ása Bo Ɔyila eto didisa nəmə lə fə diyo.” ’ ”

19 Bakasebi bamə éyifo fe kase Yesu lɛtɛyi mə, nya bánwa Ukpə Ása Bo Ɔyila eto didisa nəmə bətsyə mfó.

20 Se ditsyitsyo lefe léyoo, Yesu ku wə bakasebi lefosi inuə bamə əbə bəsiə kasɔ itə lesa budi.

21 Lə lesa nəmə kedikɔɔ, Yesu átɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi minkə, mi nti eto ɔni ebudu mɛ utə.”

22 Ditiki nəmfo ələ bakasebi bamə tinti nya bétsyiko wə bɔtɔ ɔni ɔni bənkə, “Bonamute, mɔ fanlɛ lee?”

23 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Utidi wə bonko wə nlɛ kɔni bokpe lə ɔkpɛ ɔni kedi uni luudu mɛ utə.

24 Mɔ, Utidi Eto Ubi, ebukpə fe kase báwɔni lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə. Fɛɛ mbɔbɔɛ itə utidi wə luudu Utidi Eto Ubi utə. Lə nnya ete bánle utidi əmə eni ɛlɛkɛ itə wə eso.”

25 Yuda wə ləəbə Yesu budu kətə tsya átɔ nkə, “Oteasa, sitinti inni mɔ fanlɛ, lee?”

Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Fə lɛtɛyi.”

Bedi Kakle Fɔfɔ Eto Lesa.

26 Se banlɛ lesa budii, Yesu éfi abolo, nya ɔ́sɔ ani nya úbudi wə nya úfi útə wə bakasebi ɔ́tɛyi nkə, “Befo lə bidi. Nyamfo ni mɔ əsuə eto sinə nɛ.”

27 Nya úfi lɛkɔbe ku nte nya ɔ́sɔ Onanto ani, nya úfi útə mə nkə, “Mimblɛ fo binə.

28 Nyə mɔ kɔtɔ ko ni kakle lə Onanto ku wə betidi eto nti. Kɔtɔ ko minfi minlɛ bokpo kasɔ lə betidi kpə eto disi, bə lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə.

29 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, mensiembunə nte bomfo eto okle isu ese lefe nə mɔ ku mi luunə nte fɔfɔ lə mɔ Anto eto sekakedikɔ.”

30 Nyamfo eto kamaa, bésə kusə bátɛsə Onanto, nya bédu bésu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə.

Yesu Átɛyi Utsyə Nkə Petro Ǝbɔni Wə.

31 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Mmi eto ketsye kamfoo, mimblɛ ebutsyetsyi bidu mɛ lə ɔflɔ, nya mɔ mate luubu. Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue átɛyi nkə,

‘Onanto ebolo nwə ləətsyə
basamu bamə
nya basamu bamə
luusənsə.’

32 Fɛɛ lə batakasə mɛ betsyiko ɔkɔməə, mɔɔtɔ mi sɛtɔ nsu Galilea.”

33 Petro éfe kɛnyɛ ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Lə bafɛfɛ kenke ani fə tsyaa, memboyani fə ntsyə kulefe!”

34 Mfó nya Yesu lɛtɛyi Petro nkə, “Nlɛ fə bɔtɛyi minkə ketsye kamfo fɛ

ukusɛ luutə kɛnyɛ, əbɔtɛyi sitsyə fənkə enyi mɛ.”
35 Petro ətə mbuayɛ nkə, “Məmbɔni fə kulefe, lə ibə bə bonko fə kpe kulaa tsya.” Nya bakasebi fɛfɛ kenke tsya lɛtɛyi nko.

Yesu Áto Ola Lə Getsemane.
36 Nya Yesu ku wə bakasebi dísu kaka baakpo Getsemane, nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bisiə mfo lə nsu sɛtɔ mə nsu nto ola.”
37 Ókpa Petro ku Sebedeo eto bebi inuə bamə ɔ́yɛnko. Údufə lə kawɛndo əsuə, nya útsyiko butinkə kekleke.
38 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Kanyi ka nkpe mɛ lə utu fui tinti bə kába mɛ əsuə. Bisiə mfo lə bikase ku mɛ.”
39 Ɔyɛ úsu sɛtɔ sɛkɛ nya ókpo lə kasɔ úfusə ənəmi, nya óto ola nkə, “Mɔ Anto, lə yɔɔlɛkɛɛ, takasə bulə bomfo lə mɛ əsuə. Fɛɛ menyifo lə mɔ lelabi əsuə bomu lə fə lelabi əsuə.”
40 Se úsinkli úsu bakasebi itsyə bamə ɔflɔ, únyə nkə bálabe selabe, nya ɔ́tɔ Petro nkə, “Nyaso mi basini bamfo embofo ənə butəkə ku mɛ itə lebombosɔsɔ lɔni hã ete?
41 Bitəkə ənə lə beto ola bə biembudufə lə botokabe əsuə. Lɛwɔnɔ nəmə lɛ bola, fɛɛ əsuə eto sinə ayɔkpɔ.”
42 Yesu esi úsu dinuəfə úsu oto ola ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ Anto, lə kanyi eto lɛkɔbe nə məəbə bunə mfo embofe mɛ, nya iyifo fə lelabi bə nnə ni kokooko, nyalɛ tə lə ibə itə nko.”
43 Se úsinkli úbə bioo, únyə nkə bakasebi bamə si balɛ selabe ko, nya bannlɛ ənəmi bofo buminkli kulaa tsya.
44 Yesu esi údu lə mə ɔflɔ ditsyəfə úsu óto ola fe kase óto ibə éfe.
45 Nya úsinkli úbə bakasebi bamə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bisi belabe selabe bɛlɛ ɔnwɛ butsyə? Bebe! Lefe nəmə eboyo bə befi Utidi Eto Ubi əmə bakpe lə betidi bua eto ani.
46 Betaka lə budu. Bebee, nwə nlɛ mɛ budu kətə ebɔfi.”

Yudafɔ Eto Beninə Ǝmuə Yesu.
47 Yesu əńyə ɔlɛ mə etiki budinko fɛ Yuda wə ni lefosi inuə bamə eto ɔni díbə údufə. Betidi ba ni besumunyə ninə ku batɔnkotɔnko ba bələkə ətəkəko wə, nya béntsyi nlande ku keyi.
48 Udundukətə əmə ətə báte batɔnsə bə, “Utidi wə mɔɔbuta nsiəsəə, wə ni utidi wə bɛnlɛ bɔbɛbɛ nɛ. Bimuə wə.”
49 Yuda ésu Yesu ɔflɔ nya lə kase únyə wə koo, ɔ́tɛyi wə nkə, “Oteasa, diyuəsə itə fə.” Mfó nya ɔ́buta wə.
50 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Ɔhɔ, kɔse lə eyifo lesa nə fəbə keyifokɔ!”
Mfó nya betidi bamə díbə Yesu ɔflɔ nya bəmuə wə nya bákɔbe wə kekleke.
51 Mba ntəkəko Yesu eto ɔni ələkə wə kalande nya ówe Usumunyə Ninə eto ndomunyə eto koto.
52 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Fi fə kalande akpe lə ke kakpekɔ. Betidi ba leetsyi

kalande lə betidi əsuəə,
kalande əsuə baayɛ kəkpə.
53 Biante biə moofo
bɔwunsəko bɔtɔ ketsyiko
mɔ Anto ɔflɔ lee, nya
lamfolamfoo, wootsyese wə
batɔnkpe eto bamamanyə
eto akpa lefosi ənuə itsyi
kato?
54 Fɛɛ lə ibə nkoo, ntsyə fɛ
nnya báwɔni bákpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
luubə itə?"
55 Nya Yesu dítsyi ənəmi
útə sitiditu siamə nya ɔ́tɔ
mə nkə, "Beso ele bə bitsyi
keyi ku nlande bibə biə bibə
mɛ kəmuəkɔ fe nwə ńyə lə
Aba əsuə? Diyi saa, nkɛ lə
Onanto eto kesumuyo mfó
nkate asa, fɛɛ bíəmmuə mɛ.
56 Asa nyamfo kenke əbə
nko bə lə asa nnya
bənyələkətidi lɛtɛyi bətsyə
lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə lə ibə itə nko." Mfó
nya wə bakasebi kenke
dítsyetsyi bédu lə wə ɔflɔ.

*Bákponko Yesu Lekpo Lə
Yudafɔ Eto Lekpokakpokɔ
Kplɛ.*

57 Mba dímuə Yesu ákpa
wə bésuko Usumunyə Ninə
Kenke Kayafa eto diyo kaka
besumunyə ninə ku umə
eto beninə ku afi eto
bateasa létsya bensi.
58 Petro ətəko mə kama
kama úsu taa Usumunyə
Ninə Kenke eto lekpata kafo.
Úsu úsiə lə bamamanyə
bamə ɔflɔ nkə lə obe kase
ditiki nəmə dubə ibə.
59 Besumunyə ninə ku
bakponkpo ba dísiə mfó
kenke ábɛbɛ betidi ba luubə
bala etiki bətəkə Yesu lə
bənyə kusu balo wə.
60 Fɛɛ bənnyə kulesa saa,
ite bə betidi kpə əbə bála
bidia bətəkə wə lə əsuə
tsyafɛ.

Betidi inuə bətsyuə əbə
61 nya bátɛyi bənkə,
"Utidi əmfo átɛyi nkə,
'Mooba Onanto eto
kesumuyo nəmfo, nya lə eyi
ətsyə əsuəə, muusinkli nto
ni nńyənsə.' "

62 Usumunyə Ninə Kenke
átaka úńyə nya ɔ́tɔ Yesu
nkə, "Anlɛ etiki nnya banlɛ
bɔtɛyi kətəkə fə lə əsuə mfo
bɔnɔ? Ǝmbə Kulesa fɔɔtɛyi
lə nnya əsuə?"
63 Fɛɛ Yesu édi bi,
wóantɛyi kulesa.

Usumunyə Ninə Kenke
əmə esi ɔ́tɛyi wə nkə, "Lə
Onanto wə nsi nkpe eto
diye əsuəə, nlɛ fə bɔtɛyi
minkə tɛyi bo lə fə ni
Onanto eto Ubi wə Bákpo
Ɔhile Utsyə əmə."

64 Mfó nya Yesu dítə
mbuayɛ nkə, "Ee, ite fə kase
fátɛyi. Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi
minkə idu mɔmɔ ɛntɔɔ,
buinyə Utidi Eto Ubi se unsi
lə Ǝsuəalenyə Kenke eto
kodiani. Nya biunyə se unsi
lə asɔmiloku əsuə utsyi kato
ɔnlɛ bubə!"

65 Lə nyamfo əsuəə,
Usumunyə Ninə Kenke əmə
áfuadi wə awu ku lɛblɔfi
nya ófa ɔ́tɛyi nkə, "Édi
mbusiotiki! Boensihiă
badansiɛ saa! Bíɔnɔ
mbusiotiki nnya údi mfo!
66 Ntsyə bibu?"

Məmblɛ ətə mbuayɛ bənkə, “Údi dikpi nya uńyə utə ukpə!”
67 Nya bétufə ntufə bákpo wə lə ənəmi nya báblɛ wə. Nya mba lɛsɔ wə lə atosi,
68 átɛyi bənkə, “Lə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə fenii, tɛyi bo futsyə lɛsɔ fə!”

Petro Étudi Nkə Únyi Yesu.
69 Petro əsiə lə lekple lə kpakpaakpe mfó fɛ Usumunyə Ninə Kenke eto usumubisiobi díbə mfó nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Fintsya ətəkəko Yesu wə ditsyi Galilea eto kasɔ.”
70 Fɛɛ ɔ́ni nnya lə betidi bamfo kenke eto ənəmi ɔ́tɛyi nkə, “Mante lesa nə fanlɛ bɔtɛyi mfo!”
71 Nya údu mfó úsu úńyə lə diyo nəmə eto kesie. Usumubisiobi bamba tsya ənyə Petro nya ɔ́tɛyi mba díńyə mfó nkə, “Wuntsya ətəkəko Yesu Nasaretnyə əmə.”
72 Bio Petro esi ɔ́ni nya óka ntamu ɔ́tɛyi nkə, “Minyi osani əmə ko!”
73 Yanklɛ fɛ mba ńyə mfo díbə bátɛyi Petro bənkə, “Ɛkpɛ mə ɔni feni, itsyise fə etikididi əələkə fə kate wuee.”
74 Nya Petro lɛtɛyi nkə, “Ekpe lə lesa saa bə ɔnukualɛ minlɛ bɔtɛyi minkə Onanto lə unə mɛ koto lə sidia minlɛ bɔtɛyi!”
Lefe nəmfo tutuutu nnya ukusɛ dítə kɛnyɛ.
75 Nya Petro lékloma lesa nə Yesu lɛtɛyi nkə, “Fɛ ukusɛ luutə kɛnyɛɛ, əbɔtɛyi sitsyə fənkə enyi mɛ.” Ɔbɔ úsu lekple nya úwi keku kekleke.

27

Yudafɔ Eto Beninə Ákpa Yesu Bésuko Pilato Ɔflɔ.
1 Se kale dísiə ku olesiətu, Besumunyə ninə ku umə eto beninə kenke átsya nya báse uyi bə boolo Yesu.
2 Bákpe wə lə amena nya bákpa wə bésu bákpe Romafɔ eto Aba eto Uninə Pilato lə ani.

Yuda Álo Ǝsuə.
3 Se Yuda, wə dídu Yesu lɛnɔ nkə bálo wə dikpənkpii, ífi wə tinti, nya úsinkliko sika flubia awosi ətsyə nyamə úsuko besumunyə ninə ku umə eto beninə bamə.
4 Ɔtɛyi nkə, “Nyifo kabua bə mfi utidi wə dímenyifo kabua ntə miə balo!”
Bətə mbuayɛ bənkə, “Nyamfo manka bo nkpə. Fə etiki ni nyamfó!”
5 Yuda éfi atabi nyamə óto ókpe lə Onanto eto Disumuyo mfó, nya usu ókpe ukuə úkpe.
6 Nya besumunyə ninə bamfó lɛsɛ atabi nyamə nya bátɛyi bənkə, “Atabi nyamfo eyifo kɔtɔ eto atabi, nya iyifo lesa nə ńyə lə bo kesumu eto kɔfi əsuə bə bufi atabi nyamfo bokpe lə bo kesumu eto otobe. Bo kɔfi eti nyamfo kusu.”
7 Se bákpe disii, báse nya uyi bənkə befi atabi nyamə bésu báya Asa eto Otonto eto Kasɔ itə bafɔ eto kebikekɔ.

8 Nyamfo esoo, bətəkə
kasɔ kamə diye bə Kɔtɔ eto
Kasɔ ibə ese lə mmi.
9 Itə lesa nə Onanto eto
unyɛləkətidi Yeremia lɛtɛyi
útsyə díbə itə nkə, “Béfi
sika flubia eto atabi fosi
ətsyə, nya Israelfɔ lɛtɔnɔ bə
boofo lə wə disi
10 béfi báya Otonto eto
Kasɔ, fe kase Bonamute léla
nkə nyifo.”

Pilato Átɔ Yesu Etiki.

11 Bákpa Yesu báboko
Romafɔ eto Aba eto Unyɛsiə
Ninə Pilato eto ənəmi. Nya
ɔ́tɔ wə nkə, “Fə ni Yudafɔ
eto Oka əmə?”
Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Ee.
Átɛyi kukɔnɔ.”
12 Fɛɛ wántɛyi kulesa itsyi
lə besumunyə ninə ku umə
eto beninə eto nyɛ bo banlɛ
bola kətəkə wə əsuə.
13 Mfó nya Pilato lɛtɔ wə
nkə, “Etiki nnya banlɛ
bɔtɛyi lə fə əsuə mfo manka
fə lee?”
14 Fɛɛ íyifo Aba eto uninə
əmə yani tinti se Yesu lɛni
wémfe kɛnyɛ útə mbuayɛ
saa.

Pilato Álo Yesu Dikpənkpi.

15 Ídi Aba eto uninə lesa
nə úkeyifo lɛlɛ saa lə bəəbə
Ukpə Ásə Bo Ɔyila eto diyi
budi, bə oyani mba béti
bákpe lə Aba eto diyo eto
ɔni wə betidi kpə bamə lɛtɔ,
utə mə.
16 Lə lefe nəmfóo, mba
bákpe lə diyo mfó eto ɔni
akɛ, wə betidi nyi kukɔnɔ
nya baakpo wə bə Baraba.
17 Nyaso lefe nə betidi kpə
díbə bátsyaa, Pilato átɔ mə
nkə, “Owoe biala biə nyani
ntə mi? Baraba lee, lee Yesu
wə betidi laakpo bə Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə?”
18 Úyifo nko itsyise óte
nkə kekisi eso Yudafɔ eto
beninə bamfo lékpa wə
báboko.
19 Lefe nə Pilato nsi ɔnlɛ
lekpo nəmə bokpoo, wə usiə
átsyese wə ɔtɔnkpe nkə,
“Ləkə fə ani lə utidi wə
dímenyifo kabua saa mfo
eto etiki əsuə, itsyise nsiə
kola kənə eto ketsye itsyi lə
wə əsuə, nnya dítə sikpi
dímuə mɛ tinti!”
20 Besumunyə ninə ku
umə eto beninə ábiasə
betidi ba létsya mfo eto ato
bənkə batɔ Pilato lə oyani
Baraba utə mə lə balo Yesu.
21 Fɛɛ Pilato átɔ betidi ba
létsya mfó nkə, “Betidi inuə
bamfo eto nti, nte nwə bela
biə nyani ntə mi?”
Bətə mbuayɛ bənkə,
“Baraba!”
22 Nya Pilato dísi ɔ́tɔ mə
nkə, “Nyalɛ, be ele bə nyifo
ku Yesu wə baakpo bə Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə
mɔmɔ?”
Məmblɛ kenke ətə
mbuayɛ bənkə, “Sɔ wə
amanklasə lə kuyi əsuə!”
23 Fɛɛ Pilato átɔ mə nkə,
“Nte kabua ka úyifo?”
Mfóo, bétsyiko bofa
bembembe katɛyi bənkə,
“Sɔ wə amanklasə lə
uyikabie əsuə!”
24 Se Pilato dínyə nkə
wensiembofo kulesa buyifo
lenni bulə ebubəə, úfi ntu
nya úflə ani lə sitiditu nəmə
eto ənəmi nya ɔ́tɛyi nkə,
“Nnyə mɔ ani, nnyə mɔ

akpa, mɔ ani əmbə lə osani əmfo eto bolo əsuə! Mi etiki ini."
25 Sitiditu siamə kenke ətə mbuayɛ bənkə, "Wə ukpə bə utəkə lə bo ku bo bebi lə əsuə!"
26 Mfó nya Pilato léyani Baraba útə mə. Nya se útə báblɛ Yesu bálosə, óyani wə útə nkə básɔ wə lə uyi əsuə.

Romafɔ Eto Bamamanyə Ákpe Yesu Kofani.

27 Nya Pilato eto bamamanyə lékpa Yesu bésuko Aba eto uninə eto diyo, nya bamamanyə ba kenke díbə bátsyilama wə.
28 Bələkə wə awu lə əsuə nya béfi awu sia bákpe wə.
29 Nya béfi biyu bédi lekpakpa bétsyisə wə lə disi fɛ béfi uyi bákpe wə lə kodiani. Nya báse akonki lə wə ənəmi fe oka seka nya bəmə wə bátɛyi bənkə, "Yuu, yuuduu,! Yudafɔ eto Oka lə usiə nkpə kɛntsyɛɛ!"
30 Bétufə ntufə bákpo wə lə əsuə nya bálɛ uyi əmə báfo básɔ wə lə disi.
31 Se bəmə wə bálosə nkoo, bələkə wə awu sia nyamə lə əsuə nya besi béfi wə awu nyamə bákpe wə. Nya bákpa wə báyɛnko bésu wə kasɔkɔ lə uyikabie əsuə.

Básɔ Yesu Bamanklasə Lə Uyikabie Ǝsuə.

32 Lefe nə bédu lə umə báyɛ bantɔɔ, bátsyako osani utsyuə wə ditsyi Kirene wə baakpo Simon. Bamamanyə bamə áhiɛ wə bə ofo Yesu eto uyikabie komə utsyi.
33 Nya bésu báyo kaka baakpo Golgata eto kasɔnɔnɔ ni Ditidisikɔbe ku kalua.
34 Bətə Yesu nte bo bátsyakasə ku kofa ko nkpe kalo bə unə. Fɛɛ se útu mu óbee, ɔ́ni wənnə mu.
35 Mfó nya bamamanyə bamə lɛsɔ wə bamanklasə lə uyikabie əsuə, nya bákpo asa basɛɛ fɛ bésie wə awu bətə bətsyuə.
36 Nya kamaa, bəsiə mfó bákase wə.
37 Lə wə disi katoo, báwɔni asa bámanklasə lə uyi əmə əsuə. Nnya báwɔni bənkə lesa nə eso bálo wə ni bə, "Nnyə Yesu, Nwə Ni Yudafɔ Eto Oka."
38 Básɔ beyu inuə bətsyuə tsya lə uyikabie əsuə bákɔ lə Yesu əsuə. Ɔni áfaka lə wə sediani nya ɔni tsya léfaka lə wə simənі.
39 Betidi ba kenke lɛyɛ mfó étinkəsə mə esi nya báka Yesu fefe.
40 Bátɛyi bənkə, "Fə ni nwə lɛtɛyi fənkə eboba Desumuyo Kplɛ akpo lə kasɔ, esinkli ato ni əńyənsə lə eyi ətsyə əsuə nɛ! Ləkə fə əsuə, lə Onanto eto Ubi feni! Yifə lə uyikabie komə əsuə əbə kasɔ."
41 Nko ke besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə eto beninə tsya dímə wə bátɛyi bənkə,
42 "Ófo betidi bamba lə nkpə, fɛɛ wəmbofó wə əsuə buləkə! Lə Yudafɔ eto Oka unii, ɔyifə lə kuyi əsuə mɔmɔ ubə, lə bofo wə bɔnɔ!
43 Ófó Onanto ɔ́nɔ, nya waakpadi wə əsuə nkə Onanto eto Ubi. Nyaso bitə

lə bobe lə Onanto aala wəə, lə uləkə wə mɔmɔ lə bobe!”
44 Nko ken beyu ba ku wə básɔ lə kuyi əsuə tsya léka wə nɛ.

Yesu Ǝkpə.

45 Idu lə kakɔmi eto abombo lefosi ənuəə, kawunsiə kenke ána tũũ isu ese lə ketsyitsyokɔmi eto abombo ətsyə.
46 Fe abombo ətsyə etii, Yesu áfa bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Nyamfo eto kasɔ ni, “Mɔ Onanto, mɔ Onanto! Beso fáyani mɛ fətsyə?”
47 Betidi bətsyuə díńyə mfó ánɔ lesa nə ɔ́tɛyi, nya bátɛyi bənkə, “Ɔlɛ Elia bokpadi!”
48 Mə ɔni étsyetsyi nya úfi okosa wə bákpe lə nte eto sonkpe, nya úfi mu ku uyi úsuko nkə lə utə wə lə unə.
49 Fɛɛ betidi bamba átɛyi bənkə, “Bińyə lə bobe! Bitə lə bobe lə Elia ebubə uləkə wə utsyiko kuyi komfo əsuə.”
50 Yesu esi ófa bembembe nya úkpə.
51 Lamfolamfoo, Disumuyo Kplɛ eto kafia kplɛ dísie lə akpa ənuə itsyi kato ibə kasɔ. Nya kasɔ kamə kenke dítinkə, nya aba léba.
52 Edi ásini, nya Onanto eto betidi kɛnkɛ kpə ba díkekpə létaka bəbə nkpə.
53 Bábɔ lə mə edi kafo nya se Yesu létaka útsyi ɔkɔmə úbə nkpəə, bésu Yudafɔ eto Umə Kɛnkɛ əmə kafo kaka betidi kpə dínyə mə.
54 Se Omamanyə ninə ku bamamanyə ba díńyə bákase Yesu dínyə kase kasɔ dítinkə ku asa nnya díbə mfó kenkee, sikpi əmuə mə tinti! Nya bátɛyi bənkə, “Sitintii, utidi əmfo éyifo Onanto eto Ubi.”
55 Besio kpə ba dítsyi Galilea ba díkawunsəko Yesu əńyə lə kɔsɛsɛ bákabe asa nnya díbə.
56 Mə bətsyuə ni Maria Magdalene, ku Maria wə ni Yakobo ku Yosef eto ambe ku Sebedeo eto usiə.

Yosef Wə Dítsyi Arimatea Ébikə Yesu Eto Ɔkɔ.

57 Se éyo ditsyitsyo lefee, otabinyə utsyuə wə baakpo Yosef, nya úyifo Yesu eto okasebi wə ditsyi Arimatea əbə.
58 Úsu Pilato ɔflɔ nya ɔ́tɔ wə nkə lə ofo Yesu eto ɔkɔ. Pilato ətə kusu nkə befi ɔkɔ əmə bətə Yosef.
59 Nyaso Yosef áfo ɔkɔ əmə nya úfi kafia flubia kətsyuə úmli wə.
60 Nya úfi wə úsu úbikə lə kebikekɔ lə wə kosate eto kudi fɔfɔ ko bələkə lə koba kəmiə. Nya ominansə leba nə lɛmɔ úti ko kɛnyɛ nya údu.
61 Maria Magdalene ku Maria nuəfə əsiə mfó balɛ kudi komə bobe.

Bamamanyə Áse Yesu Eto Kudi.

62 Nya se kale disiə nya ini Ɔnwɛditsyəyii esoo, usumunyə ninə ku Farisifɔ ésu Pilato ɔflɔ.
63 Nya bátɛyi wə bənkə, “Uninə, lefe nə odiantidi

əmə dísiə nkpəə, ɔ́tɛyi nkə, ‘Lə nkpəə, bootakasə mɛ betsyiko ɔkɔmə lə eyi ətsyə eto kama.’
64 Nyaso tə lə bamamanyə lə base kudi komə kukɔnɔ isu ese diyi tsyəfə nəmə, kase wə bakasebi lembusu beyu ɔkɔ əmə bedunko batɛyi betidi bənkə ótaka utsyi ɔkɔmə. Lə ibə nkoo, sidia sia bɔɔtɛyi əbɔkɛ seso nsia kɔ.”
65 Mfó nya Pilato lɛtɛyi mə nkə, “Bitə lə bamamanyə lə besu base kudi komə fe kase boofo.”
66 Nyaso bésu bálɔ béti leba nə béti lə kudi komə kɛnyɛ kekleke bətsyə ko lekpo, bə lə utsyuə etidi ni lə bənyə bətsyə lekpo, nya bətsyə bamamanyə bə base ko.

28

Onanto Átakasə Yesu Utsyiko Ɔkɔmə.

1 Lə Ɔnwɛditsyəyi eto kamaa, əni Kɔsida eto kolensiəntoo, Maria Magdalene ku Maria nuəfə ésu bə besu babe kudi komə.
2 Lamfolamfoo, kasɔ étinkə kekleke. Onanto eto Ɔtɔnkpe utsyuə áyifə utsyi kato úbə ɔ́minansə leba kplɛ nəmə nya úsiə lə ni əsuə.
3 Wə ditsyəbi ékeyənde fe kase ɔsi laato nya wə awu diflubi futututu fe aklala seka.
4 Sikpi əmuə mba nlɛ mfó bose nya bétinkə tinti, nya bákpo kasɔ mfó fe bukpə békpe.
5 Onanto eto Ɔtɔnkpe əmfó édinko besio bamə etiki nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Biante sikpi! Nnyi miə Yesu wə básɔ bámanklasə lə kuyi əsuə bɛnlɛ bɔbɛbɛ.
6 Umbə mfo! Bátakasə wə fe kase ɔ́tɛyi ɔtɔnsə. Bibə bebe kaka ólabee.
7 Mɔmɔɔ, bisu mlə lə bisu bɛtɛyi wə bakasebi biə, ‘Bátakasə wə betsyiko ɔkɔmə úbə nkpə, nya ɔntɔ mi sɛtɔ úsu Galilea. Mfó biunyə wə nɛ.’ Bekloma nnya míntɛyi mi mfo.”
8 Nyaso bédu lə kudi komə ɔflɔ lə sikpitete ku disuəyuə tsya əsuə. Nya bétsyetsyi bə beesu batɛyi wə bakasebi.
9 Lamfolamfoo, Yesu átsyako mə, nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Diyuə itə mi.” Báyɛ bétu wə bábokosə əsuə kasɔ bákɔbe wə lə akpa nya bésumu wə.
10 Yesu átɛyi mə nkə, “Biante sikpi. Bisu bɛtɛyi mɔ bayimi biə besu Galilea, mfó buunyə mɛ nɛ.”

Bamamanyə Ba Lése Kudi Komɛ Átɛyi Lesa Nə Bənyə.

11 Lefe nə besio bamfó dísinkli bantɔɔ, bamamanyə ba lése kudi komə ésu umə nya bátɛyi besumunyə ninə bamə asa nnya kenke díbə mfó.
12 Besumunyə ninə bamə ku umə eto beninə ákpe disi béfi nsusu. Bətə bamamanyə bamə atabi eto akplɛ,
13 nya bátɛyi mə bənkə, “Bɛtɛyi biənkə lefe nə bélabe selabe ku ketsyee,

wə bakasebi əbə béyu wə
ɔkɔ əmə bédunko.
14 Nya lə Romafɔ eto Aba
eto uninə anɔ nyamfoo,
buutə ɔnɔ kasɔ boə inni mi
díyifo kulesa, nyaso yanle
bə balo mi dikpi.”
15 Bamamanyə bamə áfo
atabi nyamə nya béyifo fe
kase bátɛyi mə. Nyaso
nyamfo ni ditiki nə lɛyɛ
létsyilama Yudafɔ ntii taa
mmi nɛ.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Wə Bakasebi.

16 Lə nnya eto kamaa,
bakasebi lefosi ɔnwɛ bamə
ábe bésu kɔtini ko nkpe lə
Galilea əsuə kaka Yesu
lɛtɛyi mə utsyə.
17 Se bənyə wəə, bésumu
wə, ite bə mə bətsyuə áyaki
tsya.
18 Yesu ányi ɔfi mə nya
ɔ́tɛyi mə nkə, “Onanto éfi
kato ku kasɔ kenke eto
əsuəale útə mɛ.
19 Nyaso bisu kawunsiə
eto betidi kenke ɔflɔ lə
biyifo mə mɔ bakasebi.
Bifləsə mə ntu lə Anto ku
Ubi ku Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto
diye əsuə,
20 nya bete mə bə betsyue
lesa saa nə mínte mi koto.
Nya lə sitintii, mɔɔkɛ ku mi
lefe saa, isu ese lə kawunsiə
eto kalosəkɔ.”

MARKO
Ditiki Sɛɛ Nə Marko Lɛwɔni

Ntufləsətidi Yohanes Ábe Letsya Itsyi Lə Ditiki Sɛɛ Nəmə Ǝsuə.

1 Nyamfo ni Ditiki Sɛɛ itsyi lə Yesu Kristo wə ni Onanto kosate eto ubi əsuə eto ketsyikokɔ.

2 Lə lefe kɛntsyɛ nə léfe məə, Onanto eto unyələkətidi Yesaya áwɔni utsyə nkə Onanto átɛyi wə ubi nkə,

“Mootsyese ɔtɔyɛ ntɔnsə.
Wə lɔɔlɔ betidi utsyə itə fə bubə.
3 Ǝbɔnɔ se nkomə eto utidi əmfo luusu kabe letsya lə mfiminti akatɛyi nkə,
‘Bimuə əsuə bitsyə itə Bonamute əmə.
Bimuə əsuə kukɔnɔ itə wə bubə.’ ”

4 Nko eto ɔtɔyɛ əmə ni Yohanes. Wə ni díbə ɔkɛ lə mfiminti kaka úkəfləsə betidi ntu lə ketu fe kase Yudafɔ leeyifo. Nya ɔnlɛ bofa kabe letsya nkə ele bə betidi tsyi mə akɔɛsi bawuninsə lə bayɛ asa bua buyifo lə bafo ntu fləsəfləsə eto lekpa lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə. 5 Betidi kpə etsyi Yudea eto kasɔ ku mə umənkplɛ wə baakpo Yerusalem nya bésu mfiminti bomfó bə lə banɔ Yohanes eto kɔtɔ ko bákpe wə eto etiki. Bələkə mə abua báte Onanto nya Yohanes díflesə mə ntu lə ketu ka baakpo Yordan.

6 Yohanes ákpe ɔflimu eto bisə eto awudindi nya úfi kubukikuə eto abɔsu ókle wə nkɛ. Didisa nə úkədi didi bablɔ ku bəkpəsə.

7 Wə etiki nnya ɔnlɛ ditsya bobe ni nkə, “Utidi wə ntəkə mɛ kama ɔnlɛ bubəə, so mɛ famfamfa nya yəńyə itə bə ńyə lə wə kɛnyɛ nyifo wə keyifo blɛmblɛ.

8 Mɔɔ, ntu eto bufləsə eto lekpa ete maafo buyifo. Fɛɛ wə ebufi Onanto eto Lɛwɔnɔ ufləsə mi ntu.”

Yohanes Ǝfləsə Yesu Ntu.

9 Yanklɛ fɛ Yesu ditsyi umə wə baakpo Nasaret lə Galilea eto kasɔ, ubə udufə, nya Yohanes díyifo wə ntufləsəfləsə eto lekpa lə Yordan.

10 Lə kase Yesu nlɛ bɔbɔ lə ntu bomə əsuə kabe katoo, únyə nkə Onanto eto kato lɛ bɔsini nya Onanto eto Lɛwɔnɔ lɛyifə dísiə lə wə əsuə lə lɛblɛkpa eto ditsyəbi əsuə.

11 Nya bánɔ ɔkuɛ ditsyi kato ɔnlɛ bɔtɛyi nkə, “Fə ni mɔ ubi wə mankeko, nya məənyə disuəyuə lə fə.”

12 Lamfolamfo, Onanto eto Lɛwɔnɔ ákpa Yesu úsuko mfiminti bomə kafo.

13 Wə mate əsiə mfó eyifosi ana. Lə lefe nəmfó əsuəə, Obonsam áto Yesu óbe. Nya Onanto eto batɔyɛ díbə bawunsə ko wə.

Yesu Ǝləkə Wə Bakasebi Tutɛ.

14 Lə lefe nə bəmuə Yohanes bákpe lə Aba eto

diyoo, Yesu édu mfó úsu Galilea úsu údi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə mfó.
15 Ɔkɛ mfó katɛyi nkə, “Lefe sɛɛ nəmə eboyo. Onanto eto sekakedikɔ eto lefe əbɔfi. Bisinkli lə mi asa bua eto kama lə befo Ditiki Sɛɛ nəmfo bɛnɔ.”
16 Se Yesu nlɛ botsyilama lə ditumbukplɛ nə nkpe lə Galilea eto kasɔ ɔflɔɔ, únyə mba ləələkə akpɛ inuə, ba ni Simon ku wə ɔyimisani Andreas, ba nlɛ mə asabu bota mfó.
17 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Bibə bitəkəko mɛ idu mɔmɔ ɛntɔɔ, nya moote mi kase biuləkə betidi bitə Onanto.”
18 Lamfolamfo báyani mə asabu bətsyə nya bátaka bətəkəko wə.
19 Ɔyɛ úsu sɛtɔ sɛkɛ nya únyə bayimisani inuə bətsyuə ba ni Sebedeo eto bebi ba ni Yakobo ku Yohanes. Besi mə ɔklɔ kafo balɛ mə asabu bɔlɔ.
20 Kase Yesu dínyə mə koo, ókpadi mə nkə bətəkəko wə. Mə tsya átaka akpa akpa báyani mə anto Sebedeo ku wə beyifoyifo bətsyə lə ɔklɔ əmə kafo bətəkəko Yesu.

Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua Lə Osani Utsyuə Ǝsuə.

21 Yesu ku mba ntəkəko wə ésu bédufə umə wə baakpo Kapernaum. Nya lə Yudafɔ eto Ɔnwɛditsyəyi nə ntəkə lə mə mfó eto busu əsuə eto kamaa, Yesu ésu Yudafɔ eto katsyakɔ nya útsyiko mə Anantotiki bote.
22 Iyifo mba kenke lɛnɔ wə asatete nyamə yanii, itsyise ɛbɔ lete lə mba laate asa itsyi lə Yudafɔ eto afi əsuə. Bomu wə asatete eyifo nnya nkpe kalende nya itsyi taa wə utu kəmiə.
23 Lə lefe nəmə tutuutuu, osani utsyuə lɛwɔnɔ bua nsi wə lə əsuə akɛ lə katsyakɔ kamə mfó,
24 nya ófa bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Yesu Nasaretnyə, be fanlɛ bɔbɛbɛ ketsyiko lə bo ɔflɔ mfo? Bubə fəbə fə əəbə atsylɔsə bo lee? Nyi futsyə feni. Fə ni Onanto eto Ɔkɛnkɛnyə wə ótsyese nɛ.”
25 Yesu éti lɛwɔnɔ nəmə kusu nya ókpe ni kɔfi nkə, “Dika, nya lə abɔ lə osani əmə əsuə.”
26 Lɛwɔnɔ nəmfo étinkəsə osani əmə keklekle nya dítə ófa bəmbəəmbə fɛ lɛbɔ lə wə əsuə.
27 Itə iyifo mba kenke díńyə mfó yanii, nya bátɔ mə əsuə bənkə, “Nte asatete fɔfɔ nnya eto okle nɛ? Utidi əmfo kpe əsuəale woafo etiki budi ku awɔnɔ bua nya beetsyue wə etiki ato.”
28 Itə esoo, Yesu eto diye áyɛ letsyo lə Galilea eto kasɔ kenke.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

29 Yesu ku wə bakasebi ku Yakobo ku Yohanes édu lə katsyakɔ kamə nya bésu Simon ku Andreas eto diyo.
30 Se bésu bédufə mfóo, betidi bətsyuə átɛyi Yesu bənkə, Simon eto usiəambe áyila, atikesi əmuə wə olabe.
31 Nyaso Yesu ésu wə ɔflɔ, nya ɔ́kɔbe wə lə kɔni

ótakasə úńyənsə.
Lamfolamfo wə bufi bomə
áyɛ wə nya ótaka útə mɛ
lesa bédi.
32 Se ditsyitsyo lefe léyoo,
betidi ákpa befimfi kenke
ku mba awɔnɔ bua díkakpe
bulə kpə báboko Yesu bə lə
otsya mə bufi.
33 Nya umə əmə kenke eto
betidi díbə bəńyə lə kesie
mfó bánlɛ bobe.
34 Yesu átsya betidi kpə
ba nlɛ bufi ateate bufi nya
óla awɔnɔ bua lə betidi kpə
əsuə ku mba awɔnɔ bua nsi
lə əsuə, itsyise Yesu yi nkə
awɔnɔ bua nyamə yi futsyə
uni, nyaso wántɔnɔ nkə
awɔnɔ nyamə tɛyi kulesa
itsyi lə wə əsuə.

*Yesu Ábe Ditiki Sɛɛ Nənə
Letsya Lə Galilea Eto Kasɔ.*

35 Kolensiənto fɛ kale
luusiəə, Yesu átaka ɔ́bɔ lə
diyo nəmə. Úsu kaka
kutsyuə saa ləmbə nya óto
ola útə Onanto.
36 Kamaa, Simon ku wə
bayɛtsyuə ésu bábɛbɛ Yesu.
37 Lə lefe nə bənyə wəə,
bátɛyi wə bənkə, “Utsyuə
saa əbə ɔlɛ fə bɔbɛbɛ.”
38 Fɛɛ Yesu átɛyi mə nkə,
“Bitə lə busu umə bamba.
Efe bə ndi Anantotiki lə mfó
tsya, itsyise nyamfo ni mɔ
keyifo ka mimbə keyifokɔ lə
kawunsiə nɛ.”
39 Nyaso ɔ́yɛ ótsyilama
Galilea eto kasɔ kenke, nya
úkedi Anantotiki nyamə lə
Yudafɔ eto ntsyakɔ kpə nya
óla awɔnɔ bua ɔ́bɔsə lə
betidi əsuə tsya.

*Yesu Átsya Osani Utsyuə Wə
Nlɛ Bufisia Bufi.*

40 Osani utsyuə wə nlɛ
bufisia bufi əbə Yesu ɔflɔ.
Óse akonki ɔ́lɛ wə lekpakpa
nkə lə ɔwunsəko wə. Ɔtɛyi
wə nkə, “Lə alaa, ebofo mɛ
botsya nya yuuyuə mɛ
tsya.”
41 Wə etiki nyamə ənə
Yesu kafo, nyaso únə wə
kɔni nya útidi wə. Nya
ɔ́tɛyi wə nkə, “Nla nko. Fə
əsuə kenke lə yele.”
42 Lamfolamfo bufi bomə
əyuə wə.
43 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
nkə udu, nya ókpe wə kɔfi
keklekle nkə,
44 “Mənńyə lə kusu atɛyi
betidi nnya dibə, bomu su
lə efi fə əsuə esu ate Onanto
eto Usumunyə. Lə efi
nkpata bo Mose eto kɔfi lɛtɔ
esuko. Nyamfo luuləkə ete
bənkə bufi bomə əyuə fə
nɛ.”
45 Tsya lefe nə nwə əmə
dídu ɔntɔɔ, útsyiko bofa
katɛyi kase Yesu létsya wə.
Lə nnya esoo, Yesu ménsifo
umə saa busu, itsyise betidi
kpə lɛ wə ɔflɔ bubə.
Nyamfo esoo, Yesu kosate
átsyimɛ lə uməmflɔ kaka
kuutsyə ləmbə. Nya betidi
ditsyi nlebe nlebe kpə, bəbə
wə ɔflɔ mfó.

2

*Yesu Átsya Abafa Wə Léba
Onkpoo Kasɔ.*

1 Lə eyi ətsyuə eto kamaa,
úsinkli úsu Kapernaum nya
lə wə businki kəbə əsuəə,

betidi ánɔ bə úsinkli úbə otɔ.
2 Nya betidi kpə díbə diyo
nə ɔkɛ, ku ni kayoma kenke.
Nya ɔkɛ mfó úkedi mə etiki.
3 Mfó nya betidi ena
léboko ufimfi wə léba
onkpo kasɔ wə ɔflɔ.
4 Nya se banlɛ kusu bunyə
lə bayɛnko wə lə kesie
bedufənko wə diyo kafo lə
kase betidi mfui esoo, bésu
bábe letsya bələkə ofo nya
báyɛnko ufimfi əmə ku wə
belabekə báyifəsə bətsyə le
Yesu eto akɔ.
5 Se Yesu dínyə kase sɔ̃ɔ̃
báfo bánɔ bə woofo ufimfi
əmə botsya esoo, Yesu átɛyi
nwə léba onkpo kasɔ əmə
nkə, “Ubi, mfi fə abua ntsyɛ
fə.”
6 Fɛɛ afi eto bateasa ba
lɛkɛ mə lenti mfó ebu lə mə
akɔɛsi əsuə bátɛyi bənkə,
7 “Beso woatɛyi nko? Ɔlɛ
mbusiotiki budi. Onanto hã
laafo abua bufi katsyɛ!”
8 Yesu áte mə nsusu nyaso
ɔ́tɛyi mə nkə, “Beso ele bə
nyamfo lə mi?
9 Nte nya diyuə enso
bɔtɛyi, ‘Mfi fə abua ntsyɛ
fə,’ lee ‘Taka lə efi fə
belabekə lə ayɛ edu’?
10 Nyaso lə itə bə befo
bɛnɔ biə Utidi Eto Ubii,
nkpe əsuəale bə mfi betidi
eto abua ntsyɛ le kawunsiə
kamfo. Bɛnɔ?” Mfó əmə́ə,
Yesu esi útsyi wə ənəmi útə
ufimfi əmə nya ɔ́tɛyi wə
nkə,
11 “Taka lə efi fə belabekə
lə esu diyo.”
12 Nya osani əmfo létaka
lamfolamfo úfi wə okla nya
údu lə betidi bamə ńyə mfó
nti. Nyamfo éyifo betidi ba
kenke nyə mfó yanii. Nya
ítə béfi atəsə banlɛ Onanto
butə. Məmblɛ átɛyi bə
bənnyə tɔ nyamfo eto okle
bənyə.

Yesu Ákpadi Lewi Nkə
Utəkənko Wə.

13 Nya Yesu disi údu úsu
Galilea eto Ditumbukplɛ
kɛnyɛ nya betidi bamə
kenke díbə wə ɔflɔ mfó, nya
óte mə Anantotiki.
14 Kase ɔ́nlɛ bɔyɛ kafe lə
ditumbukplɛ nəmə ɔflɔ
mfóo, úsu únyə Lewi wə ni
Alfeo eto ubi wə nsi lə kaka
woafo umənko. Nya Yesu
lɛtɛyi wə nkə, “Taka lə
ətəkəko mɛ!” Nyaso Lewi
átaka kpla nya útəkəko wə.
15 Ketsyitsyokɔmii, Yesu
ku wə bakasebi ku betidi
kpə ba ntəkəko wə, ésu
Lewi eto bə lə besu bedi
lesa ku wə. Mba dítəkəko
wə eto bətsyuə éyifo mba
laafo umənko ku babuayifo.
16 Nya afi eto bateasa ba
ni Yudafɔ eto lekpa nə
baakpo Farisifɔ tsya akɛ
mfó. Nyaso lefe nə afi eto
bateasa ba ni Farisifɔ bamə
dínyə bə Yesu si ɔ́lɛ lesa
budi ku babuayifo, bátɔ wə
bakasebi bənkə, “Ntsyəso
wonko mba laafo umənko
ku babuayifo nsi banlɛ lesa
budi?”
17 Se Yesu lɛnɔ etiki nnya
bánlɛ budii, ɔ́tɛyi mə nkə,
“Betidi ba nkpe əsuəale
manhiã ofanyə enso mba ni
befimfi hã. Məmbə miə
məəbə nləkə betidi sɛɛ,

bomu babuayifo eso mimbə.”

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Asatete Koko Ku Afɔfɔ Ǝsuə.

18 Lə lefe ditsyuə se Yohanes ku wə bakasebi ku Farisifɔ lɛkɛ lə kɛnyɛkekle əsuəə, betidi bətsyuə əbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Beso fɛ fə bakasebi laankle kɛnyɛ fe kase Yohanes eto bakasebi ku Farisifɔ laakle?”

19 Yesu ətə mə mbuayɛ lə lekpa seka ɔ́tɛyi nkə, “Nyalɛ Okafɔsə eto bakloboo, bani lesa budi lə kusiə kakpakɔ kamə? Lee, yanle bə bənyə disuəyuə ku okafɔsə əmə nkpe mə lentii?

20 Yuubə diyi ditsyuə bə lə bələkə okafɔsə əmə lə mə nti, baklobo bamə ebokle kɛnyɛ beyifo yoyoyo.

21 Kuutsyuə saa emfi lefianku fɔfɔ kaka kama lə kafia koko ka nlɛ bola əsuə, lefianku fɔfɔ nəmə ebunə kafia koko kamə kala lə bəflə kə, nya luutə dibiə koko nəmə sənsə lɛmɔ leso kɔ.

22 Nnya kamaa, bankpo ntə fɔfɔ lə kubukikuətobe koko wə bákakpo ntə bənyə kafo. Ntə fɔfɔ bomə ebɔkpɔ bobe kato itə bə kubukikuetobe koko əmə ebola itə bə ntə ku kubukikuətobe əmə ebuyifo asɔsɔ. Bomu ntə fɔfɔɔ, ubukikuətobe fɔfɔ əsuə baakpo mu.”

Yesu Ni Ɔnwɛditsyəyi Eto Onamute.

23 Lefe lɔni lə Ɔnwɛditsyəyii, se Yesu ku wə bakasebi nyɛ lə anta eto ɔkuɛ utsyuə banlɛ bofee, bəfəsə anta ətsyuə balɛ bɔyimi.

24 Nyaso Farisifɔ bətsyuə átɔ Yesu bənkə, “Beso fə bakasebi ləəyifo nko? Bo kɔfi məntə kusu bə beyifo nko lə Ɔnwɛditsyəyi.”

25-26 Lə nnya əsuə Yesu átɔ mə nkə, “Biankla lə Onanto eto Kukuə Kɛnkɛ eto Awɔnisa lesa nə Oka David díyifo? Lə lefe nə kukpənsɛ lɛlɛ wə ku wə bayɛtsyuəə, Oka David ésu kaka bəətə Onanto kedi lə Usumunyə Ninə Kenke wə baakpo Abiatar eto lefe. Úləkə didisa kɛnkɛ nə ntə mfó itə mba ləətə wə kedi hã lə Disumuyo údi nya útə wə bayɛtsyuə tsya ditsyuə bédi. Moses eto kɔfi məntə nkomə eto diyifobi nəmfo kusu, tsya bántɛyi mə kulesa.”

27 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Onanto ətsyə Ɔnwɛditsyəyi itə utidi eto lɛlɛkəsə. Inni utidi bətsyə itə diyi nəmə eto lɛlɛkɛsə.

28 Nyaso mɔ, Utidi Eto Ubii, mɔ ke ni Ɔnwɛditsyəyi eto Onamute.”

3

Yesu Átsya Nwə Eto Kɔni Díkpə Lə Ɔnwɛditsyəyi.

1 Lə lefe bamba əsuəə, Yesu esi úsu Yudafɔ eto katsyakɔ. Utsyuə akɛ mfó wə eto kɔni díkpə konyoma.

2 Betidi ba lɛkɛ mfó eto bətsyuə ńyə balɛ bobe lə wootsya utidi əmə lə ɔnwɛditsyəyi nəmə əsuə lə babe lə buunyə etiki lə wə əsuə.

3 Yesu ákpadi utidi əmə
eto kɔni díkpə útsyə lə
betidi ba kenke eto ənəmi.
4 Nya útsyi wə ənəmi útə
betidi bamə kenke nya ɔ́tɔ
mə nkə, "Ɛlɛkɛ bə utidi yifo
kasɛɛ lə Ɔnwɛditsyəyi, lee
Ɔnwɛditsyəyi eyifo diyi nə
utidi loobiasə asa? Iyifo diyi
nə bəətə nkpə, lee iyifo diyi
nə baa biasə nkpə?" Fɛɛ
bámfo wə kulesa bɔtɛyi.
5 Yesu étsyi ɔ́wuninsə nya
óbe mə ku lɛbləfi itsyise ílə
wə lə lɛkɔɛsi se bánla bə
baawunsəko mə bətsyuə
eso. Nya ɔ́tɛyi ufimfi əmə
nkə, "Nə fə kɔni etsyue."
Únə ko útsyue. Nya ete
kɔni komə létsya wə.
6 Lə nnya əsuəə, Farisifɔ
bamə édu nya bésu bátsya
ku Herod eto betidi nya
bákpe disi lə kase bɔɔyɛ
balo Yesu.

Yesu Átsya Betidi Kpə Lə
Galilea Eto Ditumbukplɛ
Ɔflɔ.

7-8 Nya Yesu ku wə
bakasebi lɛyɛ bésu Galilea
eto ditumbukplɛ ɔflɔ. Nya
sitiditu kplɛ sia ditsyi
Galilea ku Yudea ku
Yerusalem ku Idumia eto
kasɔ ku mba ditsyi Yordan
eto ketu eto lekpake nə nse
ku mba ditsyi Tiro ku Sidon
tsya ətəko wə bəbə. Nnya
ni bənkə wə ayanisa nnya
ɔnlɛ buyifo əbɔyɛ etsyo
nyaso betidi kpə ála bə befi
mə ənəmi bənyə wə.
9-10 Lə lefe nəmfó se Yesu
díkatsya betidi kpə esoo,
befimfi kpə lɛ bokplatsya bə
lə betidi wə ko lə bəmuə
ale. Nyaso Yesu átɛyi wə
bakasebi nkə babɛbɛ ɔklɔ
bəńyənsə lə utuflɔ, itə bə lə
betidi bamə əbə befuii,
woofo bobe kədufə lə wə
kafo.
11 Lɛwɔnɔ bua əsiə lə
betidi bətsyuə ba díbə mfó
əsuə. Lə bənyə, bənyə Yesu
koo, békedu kanɔ nya
bákafa katɛyi bənkə, "Fə ni
Onanto eto Ubi."
12 Nya Yesu káninko mə
nkə bəntə lə betidi lə bate
futsyə uni.

Yesu Ǝləkə Lefosi Batɔnkpe
Inuə Itə Wə Ǝsuə.

13 Nyamfo eto kamaa,
Yesu ábe úsu kɔtini disi.
Nya mfóo, ókpadi mba óla
nkə bakɛ ko wə.
14 Betidi bamfo əbə wə
ɔflɔ nya úləkə lefosi inuə lə
mə nti. Nya útəkə mə diye
nkə batɔnkpe. Ɔtɛyi mə nkə,
"Nləkə mi minkə bɛkɛ mɛ lə
ɔflɔ lefe saa. Mootsyese mi
lə bisu bidi Anantotiki.
15 Nya biɔkɛ əsuəale bela
awɔnɔ bua bitsyiko lə betidi
əsuə."
16-19 Betidi lefosi inuə ba
úləkə eto aye ni Simon wə
Yesu dítə diye nkə Petro ku
Yakobo ku wə ɔyimisani
kɛkɛ Yohanes ba ni Sebedeo
eto bebi ba Yesu dítəkə diye
nkə Boanerges eto kasɔ ni
nkə, beedi etiki ku utə fe
kase kato laafa kekumi
bembembe, bafɛfɛ ni
Andreas ku Filipo ku
Bartolomeo ku Mateo ku
Toma ku Yakobo wə ni
Alfeo eto ubi ku Tadeo ku
Simon wə lə lefe ditsyuə nə
lefe léta mə kasɔ disi ku
Yuda Iskariot, nwə luubə
uləkə Yesu utə.

Afi Eto Bateasa Áka Yesu.

20 Se Yesu dídu mfóo, údu
úsu diyo ditsyuə. Nya betidi
kpə esi bəbə mə ɔflɔ mfó.
Itə bə ibə ɛkɛ ale itə Yesu ku
wə bakasebi bə bánkɛ lefe
kulaa tsya lə bedi lesa.
21 Se wə kosate eto betidi
lɛnɔ nkoo, bésu bə lə besu
bənə wə besuko diyo, itsyise
bátɛyi bənkə, "Disi abia
wə."
22 Nya afi eto bateasa ba
ditsyi Yerusalem lɛtɛyi
bənkə, "Lɛwɔnɔ bua əbə
disi lə Yesu əsuə. Nya
awɔnɔ bua eto
ɔtɔnkotɔnkoo, ni nwə dítə
wə əsuəale fɛ ɔnlɛ awɔnɔ
bua nyamfó bola kabɔnko lə
betidi əsuə."
23 Nyaso Yesu ákpadi
betidi bamə nya údi etiki ko
mə lə lekpa əsuə nkə,
"Ntsyə yuubə bə Obonsam
ebofo wə əsuə bola ketsyiko
lə utidi əsuə?
24 Lə ibə bənkə
sekakedikɔ áma se əsuə lə
akpaa, nya akpa akpa
nyamə nlɛ bɔkpɔ lə mə əsuə
ntii, nkomə eto sekakedikɔ
siamə əmbofo buńyə.
25 Lə diyo ditsyuə eto
betidi əsənsə lə mə bətsyuə
əsuəə, anto ku anto nlɛ
bɔkpɔ lə mə bətsyuə əsuəə,
diyo nəmfó əmbofo buńyə.
26 Nyaso lə Obonsam
ataka uńyə ɔnlɛ bɔkpɔ ku
wə əsuə ku wə sekakedikɔ
sia lema akpa akpaa,
sekakedikɔ siamfó ebusənsə
nya wə sekakedidi ebolo.
27 "Iyifo etiki eto ɔnukualɛ
bə utidi əmbofo botaka
kesu ketu əsuəaletidi lə wə
diyo, ketsyi wə bikə. Fɛ
woofo budufə lə wə diyo
nəmə, tsyisɛ umuə
əsuəaletidi əmə okle.
28 "Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə Onanto ebufi lebua
saa nə betidi díyifo ku diye
bua saa nə baakpadi
Onanto ɔtsyɛ.
29 Fɛɛ diye bua saa nə
utidi lookpadi Onanto eto
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛɛ, Onanto
əmbufi ni ɔtsyɛ wə kulefe.
Itsyise wuufi lebua nəmfo
fenkə lebua nə
wembotasuə."
30 Yesu átɛyi nyamfo nko
itsyise betidi bənkə lɛwɔnɔ
bua kpe lə wə əsuə.

Bawoe Ni Yesu Eto
Batokpenyə Tinti?

31 Lə lefe nəmə əsuəə,
Yesu eto bayimisani ku wə
ambe əbə mfó. Bəńyə lə
lekple nya bákpe wə utidi
bə bahiã wə.
32 Nyaso betidi ba
létsyilama wə átɛyi Yesu
bənkə, "Be, fə ambe ku fə
bayimisani ńyə lə lekple bə
bə."
33 Nyaso Yesu átɔ mə nkə,
"Owoe ni mɔ ambe? Bawoe
ni mɔ bayimisani?"
34 Nya ótsyilamasə ənəmi
nya óbe betidi ba nsi
letsyilama wə mfó nya ɔtɛyi
nkə, "Bee, nyə mbamfo ni
mɔ ambe nye mɔ
bayimisani.
35 Utsyuə saa wə leeyifo
Onanto eto lelabii, wə ni mɔ
ɔyimisani nye mɔ ɔyimisio,
nye mɔ ambe nɛ."

4

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə
Eyibisense Ǝsuə.

1 Yesu esi ésu Galilea eto
ditumbukplɛ flɔ nya ɔnlɛ
Ditiki Sɛɛ nə mə bote. Nya
lə kase betidi ba létsyilama
wə mfui esoo, údufə lə ɔklɔ
kafo lə ntu bomə əsuə, nya
úsiə kasɔ. Nya betidi bamə
díńyə lə ntu kɛnyɛ fɛ Yesu
dídi ko mə etiki.
2 Lefe kpə lə wə asatete
əsuəə, údi etiki ɔ́yɛnko lə
akpa əsuə lə ufi uləkə asa
nnya óla nkə loote mə kasɔ.
Asa nnya óte mə ni nkə.

3 “Bɛnɔ! Lefe lɔnii,
ɔkuɛmfo ɔni ésu ɔkuɛ nkə
lə usu usiə eyibibi ətsyuə.
4 Lə lefe nə ɔnlɛ eyibibi
nyamə busəə, íbə bə ətsyuə
álo ékpo lə usunte ɔflɔ, nya
baklɔbɛ díbə básɛ nnya
bámini.
5 Ǝtsyuə álo ékpo lə aba
əsuə, kaka sitə lemfui.
Nyaso eyibibi nyamfo əkə
mlə.
6 Fɛɛ se kofe lébe kɛnyɛɛ,
éblobe nya íkpə. Nnya ni
bə, nnya keyudu mənnyə
didisa itsyi lə aba nyamə
eso.
7 Eyibibi nyamə eto
ətsyuə ésu ékpo lə biyu nti.
Nya kanyi kamə léto kéti
nnya. Nyaso yámfo bɔnwɔ.
8 Nya íbə bə ətsyuə álo
ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuə. Nya
íkə, nya yébe kukɔnɔ nya
yɛnwɔ ebibi. Nya ətsyuə
lɛnwɔ ebibi fosi ətsyə, ebibi
fosi akua, ətsyuə lɛnwɔ
kolofa.”

9 Lə kalosəkɔɔ, Yesu átɛyi
mə nkə, “Nyaso fə ke nkpe
atoo, tsyuə ato kukunɔ lə
anɔ.”

Yesu Ǝləkə Lekpa Nəmə
Kasɔ Óte Mba Ntəkəko Wə.
10 Lə lefe nə Yesu mate
insii, wə bakasebi lefosi
inuə bamə ku mba
ləətəkəko wə əbə wə ɔflɔ
nya bátɔ wə bə uləkə lekpa
nəmə kasɔ ote mə.
11 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Mimii, béfi Onanto
sekakedikɔ eto akulasa bətə
mi. Fɛɛ mba díbuu, nye
bafɛfɛ ba lentəkəko mɛ,
əbɔnɔ mɔ asatete nyamə
ɛyɛ lə akpa əsuə hã.
12 Nyaso íbə itə fe kase
Onanto eto unyɛləkətidi
lɛwɔni útsyə nkə,
‘Buukabe tsyaa, bəəmbunyə
bətsyə lekpo.
Buukətsyue ato tsyaa,
bəəmbɔnɔ kasɔ.
Nnya ni bə lə banɔ nye
bənyə tsyaa,
bəəmbɔnɔ kasɔ.
lə betsyi mə ənəmi bətə
Onanto,
bə lə ufi mə abua ɔtsyɛ
mə.’ ”
13 Nya Yesu lɛtɔ mə nkə,
“Biannɔ lekpa nəmfo eto
kasɔ? Ntsyə fɛ biofo lekpa
bamba saa kasɔ bɔnɔ?
14 Ɔkuɛmfo əmə lɛ Onanto
eto etiki busənsə.
15 Betidi bətsyuə ale kase
eyibibi ətsyuə luubə ekpo lə
kusu ɔflɔ. Lə kase banlɛ
bɔnɔɔ, ete Obonsam əəbə
nya wəənwə nnya kələkə lə
mə nsusu əsuə.
16 Betidi bamba tsya ale
eyibibi nnya ləəbə kakpo lə
aba əsuə. Lə lefe nə banlɛ
nnya bɔnɔɔ, yeakpe mə
disuəyuə.
17 Tsya ditiki nəmə eto
keyudu ənńyə kasɔ kukɔnɔ.
Baafo kanɔ itə lefe kliminti

ete. Nya lefe nə ke kənə nye
bulə sɛkɛ díbə lə mə əsuə lə
ditiki nəmə esoo, beesinkli
kama.
18 “Nya betidi bətsyuə
tsya te fe eyibibi nnya díbə
íkə lə kanyi nti. Nya
mbamfó ni betidi ba laanɔ
ditiki nəmə.
19 Fɛɛ kawunsiə kamfo
eto bulə ku atabi bɔbɛbɛ
kekleke ku əsuə eto lɛlɛkəsə
ku kawunsiə eto kamini
bɔbɛbɛ aafo mə ketu.
Nyamfo laakle kemli ditiki
nəmə itə bə diamfo ebibi
bɔnwɔ.
20 “Nya betidi bətsyuə te
fe eyibibi nnya lélo ékpo lə
kasɔ sɛɛ əsuə. Baafo etiki
nyamə ku utu faa, nya
baanwɔ ebibi kpə. Ǝtsyuə
aanwɔ ebibi fosi ətsyə, nye
awosi akua nye kolofa.”

*Okandiɛ Eto Keyifo Ndi Bə
Utə Diyəndɛ.*

21 Yesu esi ɔ́tɔ mə nkə,
“Utidi aato okandiɛ kefi
kakpe lə ditsyitsya kalɔ nye
lə mpa kalɔ? Inni okandiɛ
eto kətəkəkɔ baato okandiɛ
kətəkə?
22 Lesa nə ke nkpe lə
kakula əsuəə, əbɔbɔ lə
lekple utidi saa nyə. Lesa
nə ke nkpe lə kakula əsuə
əbɔbɔ tɛnklɛ utsyuə saa
nyə.
23 Nyaso lə bekpe atoo,
bɛnɔ kukɔnɔ!”
24 Yesu esi ɔ́tɛyi nkə, “Bifi
mi ato bekpe kukɔnɔ lə lesa
nə bɛnlɛ bɔnɔ əsuə. Kase
faakla asa yeeyi kaba kakpo
kətə utidii, nko ke eto okle
Onanto lookla utə fintsya
nɛ!
25 Utidi wə ke asa ntee,
buusi bətə wə bawunsə.
Nya utidi wə kulesa lentee,
nnya nte wə tsyaa, bɔɔlɛ
nnya bafo wə lə ani.”

*Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə
Eyibibi Boto Ǝsuə.*

26 Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə,
“Onanto eto sekakedikɔ ale
osani wə laato eyibibi.
27 Diyi saa woalabe
kataka, nya nkomə eto
eyibibi nyamə nlɛ bukə
kabe. Fɛɛ unnyi kase asa
nlɛ butsyə nkomə.
28 Nnya ni bənkə kasɔ ka
báto diyibibi nəməə, ke
laalɛ ni ola nko. Tutɛ, lə
díkəə, díabɔ afanto, nya uyi
laabɔ. Nya lə ébee, yeawɔ
ebibi kpə.
29 Lə ebibi nyamə ábe
ɛsɛɛ, ɔkuɛmfo əmə əbə kala
nnya. Itsyise nnya lɛlɛfe
eboyo.”

*Lekpa Itsyi Lə Diyibibi Kɛkɛ
Ǝsuə.*

30 Yesu átɔ nkə, “Be muufi
nkatesə ku Onanto eto
sekakedikɔ. Nte lekpa nə
ele bə mfi nləkə nyamfo eto
kasɔ?
31 Ite fenkə utidi éfi
diyibibi nə nso bɔfɛ lə
kawunsiə úsu óto.
32 Lefe ditsyuə eto kamaa,
diəkə kafiani kuyi. Nya
nkomə eto kuyi komfo
laamɔ kaso ɔkuɛ eto ediyi
fɛfɛ kenke. Koata kalɛ kpə.
Nya bakləbɛ laato ayo lə
kuyi komə eto kalɛ əsuə.”
33 Yesu édi mə etiki
nyamfo lə kase utsyuə sa
loofo kasɔ bɔnɔ.
34 Etiki saa wuudi məə,
woatɛyi nnya kayɛ lə akpa
əsuə. Lə lefe nə itə kusu bə

wonko wə bakasebi bamə hã sii, nya fɛ wəələkə nnya kasɔ kate mə nɛ.

Yesu Éti Ufiebi Eto Ǝsuale Kusu.

35 Diyi nəmfó eto ditsyitsyo lefee, Yesu átɛyi wə bakasebi nkə, “Bitə lə bɔyila ditumbukplɛ nəmfo busu ni lekpake nə nse.”

36 Nyaso bédu lə betidi əto ditsyukpa nəmfo ɔflɔ bésu bedufə bəsiə lə ɔklɔ wə Yesu dísiə əsuə, nya bétsyiko ditumbukplɛ nəmə bɔyila. Kaklɔ bamba tsya əńyə mfó.

37 Yanklɛ fɛ ufiebi ko dítsyiko bɔsɔ bembembe nya ɔ́sɔ ntu ókpo lə ɔklɔ əmə kafo, nya ibu sɛkɛ lə ntu lə buyi ɔklɔ əmə lə onya udu fə lə ntu kasɔ.

38 Lə lefe nəmfóo, Yesu əsiə lə ɔklɔ əmə eto kama, úfi wə disi útəkə lə esunde əsuə nya ɔnlɛ selabe. Nyaso básanklisə wə nya bátɛyi wə bənkə, “Oteasa, ɛnlɛ fə bulə bənkə boəbə bukpə?”

39 Yesu átaka úńyə nya ófa ɔ́tɛyi nkə, “Ufiebi, yɛ bɔsɔ!” Nya ɔ́tɛyi ntu bomə tsya nkə, “Ntu yɛ bonwa!” Nya ufiebi əmə disinkli ɔ́yɛ bɔsɔ, nya ntu bomə eto ənəmi disinkli búyuə buɛɛ kananaa.

40 Nya Yesu lɛtɔ wə bakasebi nkə, “Beso biate sikpi mmə? Bíamfo tɔ bɛnɔ?”

41 Sikpi əmuə mə sefensə, nya bétsyiko mə bətsyuə bɔtɔ bənkə, “Owoe ko ni utidi əmfo? Bə ntu bomə ku ufiebi kenke etsyue wə etiki koto!”

5

Yesu Ála Awɔnɔ Bua Lə Osani Utsyuə Ǝsuə.

1 Nyamfo eto kamaa, Yesu ku wə bakasebi édu bésu Galilea eto Ditumbukplɛ eto situma sia nse lə Gerasefɔ eto kasɔ.

2 Le kase Yesu lɛbɔ le ɔklɔ əmə kafo koo, osani utsyuə wə lɛwɔnɔ bua nsi lə əsuəə, əbə ótsyako wə. Osani əmfo ábɔ lə edi nnya lɛfi mfó nti.

3 Itsyise mfó úkəsiə nɛ. Lə lefe nə lefe mməə, betidi ba kenke mámfo wə bumuə kakpe lə amana.

4 Lə lefe kpə əsuəə, bákafo wə ani ku akpa bokle. Fɛɛ wókala nnya bufəsə kabɔ. Utidi əmfo akɛ əsuəale tinti, itə bə kutsyuə saa mánkamfo wə bumuə kətsyə.

5 Kətsyə ku kakɔmi kenke úkatsyilama lə betidi eto edi ku atini nyamə nti, nya úkakpo kudu, ékefi abambi katsya wə əsuə.

6 Utidi əmfo əńyə kɔsɛsɛ fɛ únyə Yesu. Nyaso útsyetsyi úsu óse akonki lə Yesu eto ənəmi.

7 Nya ófa bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Onanto Fanlonlo eto Ubi! Be nkpe lə mɔ ku fə lenti mfo? Nlɛ fə lekpakpa, se mɛ uyi lə Onanto eto diye əsuə fənkə embunə mɛ koto!”

8 Ɔ́tɛyi nkomə, itsyise ɔ́nɔ bə Yesu Yesu áto ɔkuɛ nkə, “Lɛwɔnɔ bua bɔ lə osani əmfo əsuə.”

9 Nya Yesu lɛtɔ wə nkə,
“Ntsyə baakpo fə?”
Nya útə mbuayɛ nkə, “Mɔ
baakpo omantsya itsyise
bomba nkpe lə nwə mfo
əsuəə, bufui.”
10 Nya ɔ́lɛ Yesu lekpakpa
nkə woanla mə lə kasɔ
kamə.
11 Lə lefe nəmfó əsuəə,
bakplako kpə əńyə lɛ kɔtini
komə ɔflɔ balɛ budi.
12 Nya awɔnɔ nyamfo lɛlɛ
Yesu lekpakpa bənkə, “La
bo akpe lə bakplako ba ńyə
lə mmə, lə budu budufə lə
mə əsuə.”
13 Nya ɔ́tɔnɔ útə mə, nya
awɔnɔ nyamə lɛbɔ lə osani
əmfo əsuə nya bédu bésu
bédufə lə bakplako bamə
əsuə. Nya bakplako bamə
kenke, ba eto utu luuyifo fe
akpi ənuəə, dítsyetsyi bésu
báwunini lə kɔtini komə eto
kotosi bésu bédufə lə
ditumbukplɛ nəmə nya
bánya bátsylɔ kenke.
14 Nya mba nlɛ bakplako
bamə bobee, dítsyetsyi
bésu umə əmə ku mba lɛkɛ
lə wə ɔflɔ mfó, nya bésu
batɛyi betidi ba kenke lesa
nə díbə. Mba bátɛyi ésu
mfó, bésu bábe lesa nə
díbə.
15 Nya lefe nə bəbə Yesu
ɔflɔɔ, bənyə utidi wə awɔnɔ
bua kpə dísiə lə əsuə mfó.
Nya únsi lə kasɔ, ónkpe
awu, íkakpa ko wə. Nya
sikpi dímuə məmblɛ kenke.
16 Betidi ba leka wə
búnyəə, átɛyi lesa saa nə
díbə lə utidi əmə ku
bakplako bamə əsuə.
17 Nyaso bálɛ Yesu
lekpakpa bə udu lə mə kasɔ.
18 Lefe nə Yesu nlɛ budufə
lə ɔklɔ əmə əsuəə, osani
əmə əsuə awɔnɔ bua dísiəə,
alɛ wə lekpakpa nkə, “Tɔnɔ
lə ntəkəko fə lə bukayɛ
katsyilama.”
19 Fɛɛ Yesu mántɔnɔ.
Bomu ɔ́tɛyi wə nkə, “Sinkli
esu fə betidi ɔflɔ lə atɛyi mə
kase Onamute əmə lɛwunsə
ko fə ku kase únyə fə
kaminsə.”
20 Nyaso osani əmfo édu
úsu ótsyilama Kəmə Lefosi
kamə nya ɔ́tɛyi betidi bamə
lesa saa nə Yesu díyifo útə
wə. Nya íyifo mba lɛnɔ
nnya yanii.

Yesu Átsya Yairo Wə Ndi Yudafɔ Eto Katsyakɔ Eto Uninə Eto Ubisiobi Nya Ótsya Usio Fimfi Utsyuə Tsya.

21 Yesu əsiə lə ɔklɔ úsinkli
úsu ditumbukplɛ nəmə eto
Yudafɔ eto lekpake nə nse.
Se úsu údufə ditumbukplɛ
nəmə eto kɛnyɛ mfóo, betidi
kpə əbə bátsyilama wə.
22 Nya Yudafɔ eto
katsyakɔ eto uninə ɔni
utsyuə wə baakpo Yairo əbə
mfó. Se únyə Yesuu, óse
akonki lə wə akɔ.
23 Nya ɔ́lɛ wə lekpakpa
kekleke nkə, “Mɔ ubisiobi
kɛkɛ lɛ bufi kekleke. Nyaso
bə lə əbə efi fə kɔni ətəkə lə
wə bə lə əsuə lə imuə wə
ale lə ɔkɛ nkpə.”
24 Nyaso Yesu átaka
útəkəko wə.
Nya lə kase betidi ba
díkəko Yesu difui esoo,
bátsyilama wə se bántɔ.

25 Nya usio utsyuə akɛ lə
mə nti, wə kɔtɔ díkakpo lə
lefosi alɛ ənuə sɔ̃ɔ̃ əsuə.
26 Ɔkɛ lə kanyi əsuə lə lefe
nə eto lefe mba leeyifo afa
díkətə wə afa kulaatsya.
Wóbiasə wə atabi kenke
ótsya bufi bomfo, tsya bufi
bomə mányuə wə. Kato
bomu bóbe.
27 Ɔnɔ etiki itsyi lə Yesu
əsuə, nyaso útəkəko betidi
ba dítəkəko Yesu kama.
28 Ɔtɛyi wə əsuə nkə, “Lə
mfó wə awu butidi koo, eni
bufi bomə əbɔyɛ mɛ.”
29 Nyaso lefe nə útidi Yesu
eto awuu, kɔtɔ komə
díkakpo wəə, ála kplo
lamfolamfo! Nya únyə
utsyə lekpo lə wə əsuə nkə
wə bufi bomə áyɛ wə, nyaso
kanyi ka ɔnlɛ bunyəə, álo.

30 Lamfolamfo Yesu áte
nkə əsuəale ətsyuə ábɔ wə
lə wə əsuə. Nyaso úkənə
úńyə, nya ɔ́tsyi ɔwuninsə,
nya ɔ́tɔ betidi bamə
ntəkəko wə nkə, “Owoe ni
futsyə dítidi mɛ awu?”

31 Wə bakasebi bamə átɔ
wə bənkə, “Be kase betidi
bamfo letsyilama fə. Beso
faatɔ fə, owoe ni futsyə
dítidi fə?”

32 Tsyaa, Yesu esi úkənə
úńyə ɔlɛ ənəmi
botsyilamasə kabe lə woofo
futsyə dítidi wə bunyə.

33 Usio əmə mfó ənyə
utsyə lekpo nkə lesatsyuə
əbə wə lə əsuə. Nyaso lə
sikpitete ku ketinkə əsuəə,
ɔ́bɔ úbə óse akonki lə Yesu
eto akɔ. Nya ɔ́tɛyi wə lə
ɔnukualɛ əsuə, lesa nə díbə.

34 Yesu átɛyi wə nkə, “Mɔ
ubisiobi, fə bofokanɔ átsya
fə. Su lə diyuə əsuə. Fə
kanyi ensiəmbu sinkli kəbə
bio.”

35 Lə lefe nə Yesu nlɛ
nyamfo bɔtɛyii, batɔnkpe
bətsyuə étsyi Yudafɔ eto
katsyakɔ kamə eto uninə
əmə eto diyo bəbə nya
bátɛyi wə bənkə, “Fə ubi
əmə ébukpə koko. Beso
fensi fanlɛ Oteasa əmfo
bulə?”

36 Yesu méntsyue ditiki nə
mba nlɛ bɔtɛyi mfó ato.
Bomu ɔ́tɛyi Yairo nkə,
“Mante sikpi, fo anɔ ete.”

37 Nya Yesu lékpa Petro
ku Yakobo ku wə ɔyimisani
Yohanes mate hã, nya bésu
Yairo eto diyo.

38 Nya lefe nə bédufə diyo
nəmə, nya Yesu dínyə kase
banlɛ kanyi bunyə kakpo
edu kewi nkuu,

39 údufə lə mənti nya ɔ́tɔ
mə nkə, “Be léboko kudu
komfo bokpo? Beso bɛnlɛ
nku? Dikpefi nəmfó
ménkpə. Selabe ete
onlabe.”
40 Se ɔ́tɛyi nkoo, betidi ba
ńyə mfó étsyiko wə bumə.

Nyaso Yesu ətə nkə
məmblɛ bɔ besu lekple, nya
útə ubi əmə eto anto ku
ambe ku wə bakasebi itsyə
bamə nkə bedufə kaka ubi
əmə díkpe ónlabe lə kasɔ.

41 Yesu ákɔbe usiobi kɛkɛ
əmə lə kɔni nya ɔ́tɛyi wə
nkə, “Talita Koumu.” Nya
kasɔ lə sele siamə ni nkə,
“Disiobi, nlɛ fə bɔtɛyi
minkə, taka əńyə!”

42 Lamfolamfo, disiobi
nəmə nə dikafo lefosi alɛ
ənuəə, átaka úńyə nya
útsyiko bɔyɛ katsyilama. Se
íbə nkoo, íyifo məmblɛ
yanii.
43 Nyaso Yesu əkə mə ato
kekleke nkə bantɛyi
kuutsyuə saa. Nya kamaa,
ɔ́tɛyi mə nkə, “Bitə wə
lesatsyuə lə udi.”

6

Yesu Eto Umə Eto Betidi Áni Wə.

1 Yesu édu mfó úsu wə
umə kaka úsiə óbe, ku wə
bakasebi.
2 Nya lə Yudafɔ eto
Ɔnwɛditsyəyi əsuəə, úsu ɔlɛ
Anantotiki búdi lə Yudafɔ
eto katsyakɔ mfó. Nyaso
íyifo betidi ba kenke lɛnɔ
wə asatetee yanii.
Bátɔ bətsyuə bənkə,
“Sieti ókase etiki nyamfo
eto okle utsyiko? Nte kobe
ko eto okle nkpe wə bə
woafo ayanisa nyamfo eto
okle buyifo?
3 Inni wə ni Maria eto ubi
wə ni nwə laawe keyi? Lee
inni wə ni Yakobo ku Yose
ku Yuda ku Simon eto
ɔyimisani? Nya wə
bayimisio tsya nkpe mfo!”
Nyaso betidi bamfo mámfo
wə.
4 Yesu átɛyi mə nkə,
“Onanto eto unyələkətidi
kpe dibu lə nlebe kpə. Fɛɛ
lə wə kosate eto umәə, lə
wə betidi ntii, ku lə wə
kosate eto diyo eto betidi
eto ənəmii, umbə dibu saa.”
5-6 Nnya ni bənkə wə
kosate eto umə eto betidi
mámfo wə banɔ, etiki
nyamfo éyifo Yesu yanii
tinti. Lə nyamfo eso
wóamfo ayanisa kpə buyifo
mfó enso nnya úfi wə ani
útəkə befimfi bətsyuə lə
əsuə nya mə bufi díyuə mə.

Yesu Ákpe Lefosi Bakasebi Inuə Bamə Kɔtɔ.

Lə nyamfo eto kamaa,
Yesu átsyilama mbuto bo
letsyilama mfó, kate
Anantotiki nyamə.
7 Nya ókpadi wə bakasebi
lefosi inuə bamə utsyə, nya
óla mə ótsyese inuə inuə.
Útə mə əsuəale nkə baso
awɔnɔ bua ani.
8 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Mi
kuutsyuə saa manlɛ kulesa
usuko kusu komə, enso uyi
wə baalɛɛ kɔni hã. Bientsyi
didisa nye otobe fenkə mba
laatɔ asa kafe. Bientsyi
atabi lə mi katobe.
9 Bekpe mi afɔkpa, tsya
bientsyi akpesa bamba saa
enso nnya benkpe.”
10 Usi ɔ́tɛyi mə nkə, “Kaka
kee bafo mii, bɛkɛ mfó isu
ese lefe nə biuudu.
11 Lə bídufə umə utsyuə
nya betidi bamfó dímamfo
mi nye báni bə
beembutsyue mi ditiki
kotoo, bidu lə bɛflɛ mi
nkpafo eto sitə bekpo mfó.
Nyamfo loote Onanto eto
kotonənə eto ditsyəbi nə
ləəbə bubə itə mə lə umə
əmə.”
12 Nyaso bakasebi bamə
édu bésu bátsyilama bédi
Anantotiki nyamə budi kafe
bə utsyuə saa sinkli lə
abuayifoyifo kama.

13 Bála awɔnɔ bua kpə lə
betidi əsuə. Nya bédiki
befimfi kpə nnuəbi itə
bəmuə ale.

Oka Herodes Ǝtə Bála
Yohanes Ntufləsətidi Eto
Disi.

14 Lə lefe nəmfóo, Oka
Herodes ákanɔ asa nnya
kenke nlɛ búbə bónɔ, itsyise
Yesu eto diye áyɛ letsyo ésu
kalebe saa. Betidi bətsyuə
ákatɛyi bənkə, "Yohanes wə
ni ntufləsətidi ésinkli úbə
nkpə! Nyaso onkpe əsuəale
ɔnlɛ ayanisa buyifo nɛ!"

15 Bətsyuə tsya ákatɛyi
bənkə, "Wə ni Onanto eto
Unyɛləkətidi Elia."

Betsyuə tsya bə, "Wə ni
Onanto eto Unyɛləkətidi,
itsyise útə fe Onanto eto
bənyɛləkətidi eto ɔni."

16 Lefe nə Herodes lɛnɔ
nyamfóo, wuntsya átɛyi
nkə, "Yohanes wə útə bála
disi uni disi ósankli utsyi
ɔkɔmə úbə!"

17 Ɛtɔnsəə, Herodes
kosate dítə kusu nkə bəmuə
Yohanes, nya útə kusu nkə
bakle wə, befi wə bakpe lə
diyo. Herodes éyifo nyamfo
itsyi lə Herodia wə úsu úfi,
wə dídi wə ɔyimi Filipo eto
usiə eso.

18 Yohanes ákatɛyi
Herodes nkə, "Yanlɛkɛ bə fo
fə ɔyimisani eto usiə efi."

19 Nyaso Yohanes eto etiki
əkələ Herodia, nyaso
úkəkisi wə. Nya ɔ́bɛbɛ kusu
nkə lə olo wə.

20 Tsyaa, wámfo kusu
bunyə lə Herodes eso.
Itsyise Herodes áte Yohanes
sikpi se unyi nkə Yohanes
éyifo ɔnukualɛtidi ku utidi
wə díyifo kɛnkɛ eso. Nyaso
úkase wə. Lefe kpə, óla nkə
lə úkanɔ wə asatete, ite bə
wə etiki nyamə káto wə lə
lɛkɔɛsi lɛ ónɔ nnya tsya fɛ.

21 Lə kalosəkɔɔ, íbə bə
Herodia ənyə kusu ko ɔnlɛ
bɔbɛbɛ. Diyi nəmfó didi
Herodes eto leleyi. Herodes
ákpadi wə beninətidi lə wə
sekakedikɔ ku wə
bamamanyə eto beninə ku
Galilea eto kasɔ eto beninə
kplɛkplɛ lə wə lesakedikɔ.

22 Herodia eto kebitɛ əbə
mfó úwi kewi ókpe
disuəyuə nya Oka Herodes
ku wə bahɔ lə lesakedikɔ
mfó tinti.

Nyaso Oka Herodes átɔ
kebitɛ kamə nkə, "Be faala
fə lə ntə fə?"

23 Nya usi ɔ́tɛyi wə tsya
nkə, "Ekpe lə mɔ
lekankpomɛ, minkə muutə
fə lesa nə ke fɔɔtɔ mɛ, lə mɔ
sekakedikɔ eto kutsyə kulaa
tsya!"

24 Nyaso usiobi əmfo
átaka úsu ɔ́tɔ wə ambe nkə,
"Be ele bə ntɔ?"

Nya wə ambe lɛtɛyi wə
nkə, "Tɔ wə Yohanes
Ntufləsətidi eto disi."

25 Disiobi nəmfo ésinkli
kpla dísu diyo nəmə kafo
nya ɔ́tɛyi Herodes nkə, "Nla
minkə la Yohanes
Ntufləsətidi eto disi ətəkə lə
ɔkpɛ tɛnklɛ əsuə ətə mɛ
mɔmɔmɔmɔ!"

26 Nyamfo ába oka
Herodes lɛkɔɛsi, fɛɛ
wənsiəmbofo ntamu bo óka
utsyə lə beninətidi bamfó
eto ənəmi butu.

27 Lə nyaso ókpe wə
oblafɔ lamfolamfo nkə usu

ola Yohanes eto disi lə ufi oboko. Nya oblafɔ əmfó dídu úsu Aba eto diyo nə baakpe betidi, mfó úsu óla Yohanes eto disi.
28 Kamaa, úfi disi nəmə útəkə lə ɔkpɛ tɛnklɛ əsuə nya úfi ni oboko disiobi nəmə. Nya wuntsya dífi ni úsu útə wə ambe.
29 Lefe nə Yohanes eto bakasebi lɛnɔ ditiki nəmfoo, bésu báfo wə ɔkɔ bésu bébikə.

Yesu Ǝtə Betidi Akpi Anɔ Lesa Bédi.
30 Batɔnkpe ba Yesu lékpe nkə besu batsyilama lekpake mfóo, ésinkli bəbə bátɛyi wə nnya kenke bésu beyifo ku asa nnya báte.
31 Nya kaka mə ku Yesu lɛsɔnɔ eto betidi kpə ba nlɛ búbə kédu étsyiko bufui. Nyaso Yesu ku wə bakasebi mánkɛ lefe lə bedi lesa kula tsya. Nyaso Yesu átɛyi mə nkə, “Bitə lə bo hã lə busu kaka lɛbiɔ lə busiə mfó butsyə ɔnwɛ sɛkɛ.”
32 Nyaso bésu bédufə lə ɔklɔ lə besu kaka betidi ləmbə.
33 Fɛɛ lefe nə bántɔɔ, betidi kpə ənyə mə bətsyə lekpo, nya bétsyetsyi bátɔ sɛtɔ bésu baka mfó budufə fɛ Yesu ku wə bakasebi dísu bédufə mfó.
34 Se Yesu lɛbɔ lə ɔklɔ əmə únyə sitiditu siamәə, mə asa ənə wə kafo itsyise bətsyə fe basamu ba ləmbə obebe. Nyaso útsyiko mə asa kpə bote itsyi lə Onanto əsuə.
35 Lefe nə ditsyitsyo léyoo, wə bakasebi ányi bésu wə ɔflɔ nya bátɛyi wə bənkə, “Kale bolo. Nya kase mfo diyifo ntɛntii, bəəmbunyə kulesa bedi.
36 Nyaso ləkə məmblɛ kusu lə bedu. Lə bedufə kəmə ku mbuto bo lɛfi mfoo, boofó lesatsyuə bunyə kaya kedi.”
37 Yesu átɛyi mə nkə, “Mi kosatee, bitə mə lesatsyuə lə bedi.”

Nya bátɛyi wə bənkə, “Nyamfó ebofo fe utsyuə eto afa mflamfla eto kayofofo! Ala fə bobiasə nyamfo lə mə budi əsuə?”
38 Nya Yesu lɛtɔ mə nkə, “Abolo asia bɛnlɛ? Bisu bebe!”

Nya se bésu bábee, bátɛyi wə bənkə, “Abolo anɔ ku akpɛ ənuə ete ntə.”
39 Yesu átɛyi wə bakasebi nkə bətə lə betidi bamə kenke lə bəsiə kasɔ lə sefa siamə əsuə mfó lə etsyukpa etsyukpa əsuə.
40 Nyaso betidi bamfo kenke əsiə kasɔ lə etsyukpa etsyukpa əsuə ətsyuə fe betidi kolofa nya ətsyuə fe betidi awosi anɔ.
41 Nya Yesu dífi abolo ku akpɛ nyamə, nya se óbe kato, nya ɔ́sɔ Onanto ani. Nya úbudi abolo nyamə nya úfi nnya útə wə bakasebi nkə bəsiə bətə etsyukpa etsyukpa nyamə. Nya úsiə akpɛ nyamɛ tsya nko útə mə.
42 Mba kenke lɛkɛ mfó édi bémi.
43 Nya se wə bakasebi lɛsɛ didisa nə díbu bakɔɔ, díyi lefosi etsyitsya kplɛ ənuə.

44 Nya mba dídi lesa
nəmfo eto basani mate
éyifo betidi akpi anɔ.

Yesu Áyɛ Lə Ntu Ǝsuə.

45 Lamfolamfo Yesu átɛyi
wə bakasebi nkə bedufə lə
ɔklɔ əmə lə besu umə wə
baakpo Betsaida, lə
ditumbukplɛ nəmə eto
lekpake nə nse. Nya útə nkə
sitiditu siamə sənsə sidu.
46 Nyamfo eto kamaa,
wuntsya édu óbe kɔtini
komə nkə lə usu oto ola.
47 Se éyo ketsyee, ɔklɔ
əmə áyo ditumbukplɛ nəmə
eto ntinti, Yesu mate hã
díbu uńyə mfó.
48 Únyə nkə wə betidi
édufə lə bulə əsuə ku kase
bánlɛ ɔklɔ əmə bofo bonwa
itsyise ufiebi lɛ bɔsɔ kələ
mə. Nyaso lə kolensiənto
kplɛɛ, Yesu áyɛ lə ntu bomə
əsuə úsu mə ɔflɔ eti nkə lə
ɔyɛ ofe.
49 Nya se bənyə wə lə ntu
bomə əsuəə, báfa bátɛyi
bənkə, “Ɔkɔ ni.”
50 Məmblɛ áte sikpi se
bənyə wə.

Nyaso Yesu átɛyi mə
lamfolamfo nkə, “Biante
sikpi! Mɔ uni! Bimuə utu
bɛlɛ!”
51 Nya óbe údufə lə mə
ɔklɔ əmə kafo, nya ete
ufiebi əmə lɛyɛ bɔsɔ.
Nyamfo éyifo wə bakasebi
yanii ku kafɔsu.
52 Itsyise bánte kase ko
íbə fɛ útə betidi akpi anɔ
bamfo lesa bédi banɔ. Mə
nsusu mánkpa ko mə lə
nyamfó əsuə, itsyise bámfo
wə bánɔ.

*Yesu Átsya Befimfi Lə
Genesaret Eto Kasɔ.*

53 Se bédufə ditumbukplɛ
nəmə eto lekpake nə nsee,
báyifə lə Genesaret eto
kasɔ. Nya bátsyasə mə ɔklɔ
əmə mfó.
54 Kase báyifə lə ɔklɔ əmə
koo, betidi ətsyə Yesu lekpo.
55 Nyaso betidi bamə
étsyetsyi bésu bátɛyi mə
betidi kenke lə kasɔ kamə.
Nya kaka ke bánɔ bə Yesu
kpee, bétsyi befimfi lə mə
belabekə əsuə báboko wə
ɔflɔ.
56 Nya kaka ke Yesu dísu
koo, umə ni o-o, kebuto keni
o-o, betidi ko díketsyi mə
befimfi kaboko obia nya
bánlɛ wə lekpakpa bənkə
utə lə betidi wə awu eto
atosi ete. Nya mba dítidi
nnyaa, əmuə ale.

7

*Biankl ɛnko Anasa Bɛni
Onanto.*

1 Farisifɔ ku afi eto
bateasa ba dítsyi Yerusalem
əbə bátsyilama Yesu.
2 Bənyə bə wə bakasebi si
balɛ lesa budi nya bətsyuə
məmflə mə ani fe kase
Farisifɔ laate betidi bə ele
bə bəflə.
3 Bənyə nyamfo bətsyə
lekpo itsyise Farisifɔ ku
Yudafɔ fɛfɛ kenke eeyifo lə
mə batekoko, banakoko eto
akpa nnya báyani bətsyə
nya báte mə əsuə.
4 Nya lə báya lesa saa
betsyiko bikəkatekɔ tsyaa,
ele bə bəflə mə ani fɛ lə
bedi. Nya ele bə beyifo lə
afi kpə nnya bəbə bétu, fe

kase bəəflə akɔbe ku ekplibi ku kalɔtsyi.

5 Lə nyaso Farisifɔ ku afi eto bateasa átɔ Yesu bənkə, “Beso fə mba ntəkəko fə ləənyifo lə bo batekoko ku banakoko eto akpa əsuə? Nya banlɛ asa budi lə mə ani məfləmfləmflə əsuə?”

6 Yesu ələkə kɛnyɛ ɔ́tɛyi nkə, “Ǝnəmi ənəmi eto betidi bini! Lesa nə Onanto eto Unyɛləkətidi Yesaya lɛwɔni ɔ́tɛyi utsyə lə mi əsuəə, íbə ítə sitinti! Ɔtɛyi bo nkə, Onanto átɛyi nkə,

‘Betidi bamfoo, ənəmi
ənəmi eto dibu ete
bəətə mɛ,
banla mɛ itsyi lə mə
akɔɛsi.
7 Bimba ete ini bə bálɛ mɔ
lelabi buyifo.
Baate kawunsiə eto afi
nnya betidi dítsyə
fenkə mɔ afi ini.’

8 Nnya lete bə bifi mɔ kɔfi bɛkula nya bɛnlɛ mi kawunsiə mfo eto akpa boté.”

9 Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə, “Bekpe awɛsu ətsyuə nnya biefi akayɛ lə nnya əsuə kani Onanto eto kɔfi budi, keyifo batekoko ku banakoko eto akpa.

10 Onanato eto Unyɛləkətidi Moses áwɔni útsyə nkə, ‘Bu fə anto ku fə ambe. Ɔtɛyi tsya nkə fəə ke léka fə anto ku fə ambee, ele bə balo fə.’

11 Fɛɛ biatɛyi biənkə ɛlɛkɛ bə utidi ebofo lesa bɔni butə wə anto ku ambe ba lesa lehiã, ku nsusu bə lesa nəmə eyifo kɛnkɛ, kato taflatsyə ku nsusu bə wuufi lesa nəmə utə Onanto bomu eso.

12 Nya ɛyɛ le bo akpa əsuəə, boata Onanto eto kɔfi kebu.

13 Nko ini bə biefi mi bana eto akpa kaninsə Onanto eto afi. Nya bieyifo asa bamba kpə tsya fe nyamfo eto okle.”

Asa Nnya Laabɔ Ketsyi Utidi Eto Lɛkɔɛsi Ləətə Weeyifo Lebua Nɛ.

14 Lə nnya kamaa, Yesu esi ókpadi sitiditu siamə nkə bányi bafi wə. Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Mimblɛ kenke bitsyue mɛ ato lə bɛnɔ kasɔ.

15 Lesa nə ke utsyuə dídi ókpe lə kafo əmbutə obiasə wə əsuə. Bomu lesa nə ke ditsyi lə wə lɛkɔɛsi ɔtɛyii, nnya ni lesa nə ləətə weeyifo lebua nɛ.

16 Mimblɛ kenke bitsyuə ato lə bɛnɔ mɛ kasɔ.”

17 Lə nyamfo eto kamaa, se údu lə mə ɔflɔ úsu diyoo, wə bakasebi átɔ wə bənkə uləkə lekpa nəmə eto kasɔ ote mə.

18 Yesu átɛyi mə nkə, “Lə biannɔ lekpa nəmfo kasɔɔ, nyalɛ mi nsusu əmbə kulesa kasɔ bofo bɔnɔ! Ekpa bənkə lesa nə didufə lə utidi kafoo, əmbutə utidi əmə yifo lebua,

19 itsyise yeendufə lə wə utu kəmiə. Wə kafo bomu yuudufə nya yɔɔyɛ ɛbɔ lə wə kafo fe lesa biabia.” Nyaso nnya Yesu lɛtɛyi mfoo, ate bənkə didisa saa alɛkɛ itə budi.

20 Nya úsukosə ɔ́tɛyi nkə, “Lesa nə lɛbɔ itsyi lə utsyuə

eto lɛkɔɛsii, ni laabiasə utidi nɛ.
21 Itsyise nsusu bua saa
aabɔ ketsyi lə utidi eto
lɛkɔɛsi kəmiə nya mu ləətə
wəəyifo asa bua nɛ. Asa
nyamfó ni fenkə, lɛsɔnɔdi
ku kuyu ku ditilo ku
disənkpo, kusiə kamafefe
ku sidikpuu,
22 ku nsusu bua fifi ku
kawɛ ku disiale, sidia
tɛyitɛyi kabiasə utidi eto
diye ku nsusu bua kekleke
fifi lə sisə ku sisiə əsuə, nya
ləənə utidi kakpe lə kofani
əsuə, ənəmi sɛsəsɛsə lə
utidi bamba eto bikə əsuə,
diye biasəbiasə, əsuə kato
bobesə, ebukisa yifoyifo,
koto mentsyue mentsyue.
23 Asa bua nyamfo kenke
aabɔ ketsyi lə utidi eto
lɛkɔɛsi, nya laabiasə utidi
nɛ."

Usio Wə Lenni Yudanyə Áfo Yesu Ɔnɔ.

24 Nyamfo eto kamaa,
Yesu édu úsu umə utsyuə lə
Tiro eto kasɔ. Úsu diyo
ditsyuə kaka wóanla nkə
kuutsyuə saa te nkə okpe
mfó, tsyafɛ wóamfo bɔbiɔ.
25 Mfóo, se usio utsyuə wə
lɛwɔnɔ bua nlɛ wə ubi bulə
lɛnɔ nkə Yesu kpe lə mfóo,
úbə wə ɔflɔ akpa akpa nya
óse akonki lə wə ənəmi.
26 Usio əmfo enni
Yudanyə. Bále wə lə umə
wə baakpo Foinike lə Siria
eto kasɔ. Nya ɔ́lɛ Yesu
lekpakpa nkə ola lɛwɔnɔ
nəmə ɔbɔnko lə wə ubi
əsuə.
27 Nya Yesu lékpasə wə
nkə, "Tutɛɛ, tə bekpefi lesa
etɔ. Yanlɛkɛ bə befi bekpefi
eto lesa bətə bakpa."
28 Lə nnya əsuə usio əmfo
ətə wə mbuayɛ nkə, "Ao,
mɔ Onamute, bakpa bamə
lə ɔpunu kalɔ lə lesakedikɔ
mfóo, ebunyə lesa nə
bekpefi bamə nlə budi eto
nə lookpoo kasɔ bedi."
29 Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə,
"Lə kase fətə mbuayɛ mfo
esoo, du esu diyo. Ebunyə
se lɛwɔnɔ nəmə díkayani fə
ubi əmə."
30 Nyaso usio əmfo édu
úsu diyo. Lə mfóo, únyə
nkə wə ubi labe lə wə
kalabekɔ, nya lɛwɔnɔ bua
nəmə lénsisi wə lə əsuə.

Yesu Átsya Osani Wə Ni Ototi Ku Ɔmumu.

31 Se Yesu lídu lə Tiro eto
lekpake mfóo, ɔ́yɛ lə Sidon
úsu Galilea eto
Ditumbukplɛ kama kaka
Kəmə Lefosi kamə nkpe eti.
32 Nya mfóo, betidi
bətsyuə ákpa utidi utsyuə
wə ni ototi ku ɔmumu
báboko wə ɔflɔ nya bálɛ wə
lekpakpa bə utəkə ani lə wə
əsuə.
33 Nyaso Yesu ákpa wə
usuko lɛkpɔ kaka betidi ku
kudu ləmbə, nya úfi wə
animi ókpe wə lə ato. Útufə
ntufə ókpo lə wə animi nya
ɔ́kɔbe utidi əmə eto
odiakami.
34 Nya Yesu lébesə wə
ənəmi óbe kato nya ɔ́wɔnɔ
fũũ, nya ɔ́tɛyi osani əmə
nkə, "Hefata," eto kasɔ ni
bəə, "Sini!"
35 Lamfolamfo, osani əmə
eto ato ásini nya wə

odiakami tsya lényankli nya ófo etiki budi.
36 Yesu ákpe betidi ba dinyə mfó kɔfi nkə bántɛyi utidi saa kulesa, itsyi lə lesa nə bənyə mfó. Fɛɛ bimbaa ete ɔninko mə, itsyise kase ókpe mə kɔfii, nko kə banlɛ nnya bokpantsyasə nɛ.
37 Nya betidi ba kenke lɛnɔ asa nyamfóo, iyifo mə naa efensə! Nya bátɛyi mə əsuə bə, “Wəəyifo lesa saa kukɔnɔ. Wəətə bamumu leedi etiki, nya batoti tsya laanɔ asa!”

8

Yesu Ǝtə Betidi Akpi Ana Lesa Bédi.
1 Lə eyi nyamfó əsuəə, betidi kpə əbə bátsya mfó. Nya se kulesa dímántsyə boodi esoo, Yesu ákpadi wə bakasebi óboko wə akɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə,
2 “Betidi bamfo eto asa lɛ mɛ kaminsə, itsyise eyi ətsyə sɔ̃ɔ̃ ni nyamfo se bəbə mɔ ɔflɔ nɛ. Nya mɔmɔɔ, kulesa ente boodi.
3 Lə nyani mə beluu, kukpɛnsɛ ebɔlɛ mə kola disi lə kusu itsyise mə bətsyuə etsyi katsyontsyokɔ.”
4 Nya wə bakasebi lɛtɔ wə bənkə, “Se utidi luunyə lesa utə betidi bamfo lə mfiminti mfo bə bedi bemi?”
5 Mfó Yesu lɛtɔ mə nkə, “Abolo asia nte mi?”
Bátɛyi wə bənkə, “Abolo akuanse.”
6 Yesu átɛyi məmblɛ nkə bəsiə kasɔ. Nya úfi abolo akuanse nyamə, nya ɔ́sɔ Onanto ani, nya úbudi nnya úfi útə wə bakasebi nkə befi bətə betidi bamə kenke. Nya mə tsya dífi nnya bésiə bətə mə.
7 Akpɛ asiani tsya ətsyə. Yesu éfi nnya tsya nya ɔ́sɔ ani. Nya úfi nnya útə wə bakasebi nkə besiə nnya tsya bətə mə.
8-9 Betidi bamfó kenke édi bémi. Betidi bamə eto utu ebuyifo akpi ana. Se bédi bálosəə, bakasebi bamə ásɛ abolo wɛlɛwɛlɛ nnya díbu nya íyi etsyitsya kplɛkplɛ akuanse. Nnya kamaa, Yesu ələkə betidi bamfo kenke kusu nya bédu.
10 Nya Yesu ku wə bakasebi dídufə lə ɔklɔ báyila ditumbukplɛ bésu Dalmanuta eto lekpake.

Farisifɔ Átɔ Yesu Bənkə Uyifo Ayanisa Ote Mə.
11 Farisifɔ bətsyuə əbə Yesu ɔflɔ nya bétsyiko wə etiki bunənko lə befi bato wə babe. Nyaso bátɛyi wə bə uyifo ayanisa ətsyuə ote mə lə bate bə Onanto ɔflɔ útsyi úbə.
12 Nyamfo ələ Yesu tinti nya óla ɔwɔnɔ nya ɔ́tɔ mə nkə, “Beso kon mmi eto betidi laabɛbɛ bə bəənyə ayanisa fɛ lə bafo banɔ? Kulefe, nlɛ mi bɔtɛyi minkə, membuyifo ayanisa nnya eto okle bela biə biənyə mfo!”
13 Nya údu lə mə ɔflɔ, nya úsinkli údufə lə ɔklɔ nya ɔ́yila ditumbukplɛ nəmə úsu ni lekpake nə nse.

Yesu Ǝkə Mə Ato Lə Bidia Eto Asatete Ǝsuə.

14 Kase banlɛ
ditumbukplɛ nəmə bɔyilaa,
wə bakasebi bamə áta əsuə
béntsyi abolo kpə.
15 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Bekpe kobe lə bitsyue ato
lə bɛnɔ etiki itsyi lə oka
Herodes ku Farisifɔ eto
əyənkisəsa əsuə.”
16 Lefe nəmfóo, mə sɔ̃ɔ̃
dínyə mfó bánlɛ etiki búdi
katɛyi bə, “Lee nnya
buuntsyi abolo kpə eso ɔnlɛ
bɔtɛyi nkoo?”
17 Fɛɛ se Yesu nyi etiki
nnya banlɛ bɔtɛyi esoo, ɔ́tɔ
mə nkə, “Beso bɛnlɛ etiki lə
abolo butsyi əsuə? Ibə ese
mɔmɔɔ, biənyətɔ nye bɛnɔ
kasɔ? Bitidi ato ko!
18 Bekpe ənəmi, tsya fɛ
biənnyə! Bekpe ato, tsya fɛ
biannɔ!
19 Bíankloma lefe nə
ménsie abolo anɔ míntə
betidi akpi anɔ dídi?
Etsyitsya kplɛ asia nnya
wɛlɛwɛlɛ díbu díyi?”
Bátɛyi wə bənkə, “Lefosi
etsyitsya ənuə.”
20 Yesu esi ɔ́tɔ mə nkə,
“Nya lə lefe nə mínsiə abolo
akuanse míntə betidi akpi
anaa, nnya wɛlɛwɛlɛ díbuu,
etsyitsya asia íyi?”
Bátɛyi wə bənkə,
“Akuanse.”
21 Nya ɔ́tɔ mə nkə, “Ibə
ese mɔmɔɔ, biante tɔ futsyə
mini?”

Yesu Átsya Unəmba Utsyuə
Lə Umə Wə Baakpo
Betsaida.

22 Se Yesu ku wə bakasebi
dídufə Betsaida, betidi
bətsyuə ákpa unəmba
utsyuə báboko Yesu ku wə
bakasebi ɔflɔ nya bálɛ wə
lekpakpa bə lə ufi wə kɔni
utəkə lə wə.
23 Yesu ákɔbe nwə əmə lə
kɔni nya ókpa wə ɔ́bɔnko lə
umə nti. Se útufə ntufə
ókpo lə unəmba əmə eto
ənəmii, úfi wə ani útəkə lə
wə əsuə, nya ɔ́tɔ wə nkə,
“Alɛ lesatsyuə bunyəə?”

24 Nya utidi əmə létakasə
wə ənəmi óbe kato nya
ɔ́tɛyi nkə, “Ee, nlɛ betidi
bunyə, tsya beyifo fe eyi.
Fɛɛ balɛ bɔyɛ katsyilama.”

25 Nya Yesu disi útidi wə
ənəmi. Lə lefe nuəfə
nəmfoo, utidi əmə ásini wə
ənəmi kukɔnɔ, nya wə
ənəmi lékpa, nya únyə lesa
saa kukɔnɔ.
26 Nya Yesu díləkə wə
kusu nkə udu usu wə diyo,
wensisinkli usu umə əmə
nti.

Petro Átɛyi Nkə Yesu Ni Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

27 Lə nnya kamaa, Yesu
ku wə bakasebi édu mfó
bésu kebuto kətsyuə ka lɛfi
Kaisarea Filipi eto kasɔ eti.
Nya lefe nə bányɛ lə kusu
bantɔɔ, Yesu édi mə etiki
ɔ́tɛyi nkə, “Bɛtɛyi mɛ, futsyə
betidi laatɛyi bə wə mini?”

28 Bátɛyi wə bənkə,
“Bətsyuə lɛ bɔtɛyi bə fə ni
Ntufləsətidi Yohanes. Nya
bətsyuə tsya nlɛ bɔtɛyi
bənkə fə ni Onanto eto
Unyɛləkətidi Elia. Nya
bətsyuə tsya nlɛ bɔtɛyi
bənkə fə ni Onanto eto mba
ləələkə wə kɛnyɛ eto mba
kɔ eto okle ɔni.”

29 Nya Yesu disi ɔtɔ mə nkə, “Mimi nkpə, owoe biebu biə wə mini?”

Petro átɛyi wə nkə, “Fə ni nwə Onanto lékpo ɔhile útsyə.”

30 Nya Yesu díkə mə ato nkə bántɛyi ku utsyuə saa, lesa nə benyi itsyi lə wə mfo.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Kanyinyənyə Ku Wə Ukpə Ku Wə Businkli Kataka Ǝsuə.

31 Nya Yesu dítsyiko wə bakasebi asa ətsyuə bóte, ɔtɛyi mə nkə, “Ele bə ibə itə bə Utidi Eto Ubi nyə kanyi lə Yudafɔ eto beninə ku besumunyə ninə ku afi eto bateasa eto ani, bani wə. Boolo wə, tsya lə diyi tsyəfəə wootaka.”

32 Ɔtɛyi mə nyamfo ókpasə, bə lə banɔ kasɔ. Nya Petro lékpa wə usuko ɔflɔ wonko wə inuə, nya ɔninko wə.

33 Tsyaa, se Yesu díkənsə óbe wə bakasebii, údi etiki ku lɛblɔfi ókpe Petro nkə, “Obansam, du mɛ lə ɔflɔ!” Nya ɔlɔ bɔ́tɛyi nkə, “Anla asa nnya Onanto lala, bomu nnya betidinini lala!”

34 Nyaso Yesu ákpadi betidi eto ditsyukpa nəmə ku wə bakasebi óboko wə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Lə utsyuə ala nkə wəətəkəko mɛɛ, ele bə uləkə wə ato ku wə əsuə utsyiko lə wə alasa əsuə nya lə utsyi wə uyikabie utəkəko mɛ.

35 Itsyise nwə ke lela nkə wəələkə wə nkpəə, woo nyansə mu. Nya utidi wə ke loonyansə wə nkpə lə mɔ disi ku lə Ditiki Sɛɛ nəmfo esoo, wuunyə nkpə manlo.

36 Nte kutəkə ko utudi luunyə lə kawunsiə kamfo eto bikə kenke afiani wə bele fɛ wənnyə nkpə manlo?

37 Nye be utidi luufi ofloma ko bə lə unyə nkpə manlo?

38 Mɔmɔ mfoo, betidi kpə lə asa bua buyifo ketsyi kama kakpe Onanto. Nyaso lə utsyuə efi mɔ ku mɔ asatete fe afanisa mɔmɔɔ, wuuntsya ebudi kofani lə mɔ, Utidi Eto Ubi, ɔflɔ lə lefe nə muubə ku Onanto eto Batɔnkpe kɛnkɛ ku lə Onanto eto diyənde əsuə.”

9

1 Nya Yesu disi ɔ́tɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə mi bətsyuə əmbukpə isu ese lefe nə biunyə Onanto əmə eto sekakedikɔ luubə ku əsuəale.”

Yesu Eto Ǝsuə Bofloma.

2 Eyi akua eto kamaa, Yesu ákpa Petro, ku Yakobo ku Yohanes bésu kɔtini kutsyuə əsuə. Mə hã dísu bəsiə mfó. Lefe nə bakasebi bamfo ńlɛ bobee, bənyə bə Yesu eto ditsyəbi áfloma.

3 Nya wə awu nnya onkpe léfloma íflubi futututu enso kase utidi luuflə wə bikə ku ntu biole nya bɛnlɛ buyənde.

4 Nya bənyə Onanto eto bənyɛləkətidi ba koko, Mose ku Elia lɛbɔ bánlɛ etiki budi ku Yesu.

5-6 Sikpi əmuə bakasebi bamə kenke itsyise bánte

lesa nə bánlɛ bɔtɛyi. Nya Petro wə dímante lesa nə woatɛyi, lɛtɛyi Yesu nkə, “Oteasa, bo mfo eto bubə alɛkɛ tinti. Tə lə boto ebu ətsyə. Lɔni itə fə, lɔni itə Mose, nya lɔni tsya itə Elia.”

7 Nya lɛsɔmiloku ditsyuə díbə díti məmblɛ kenke, nya bánɔ ɔkɔɛ lɛbɔ utsyi lə asɔmiloku nyamə əsuə nlɛ bɔtɛyi nkə, “Nwə mfo ni mɔ ubi lala wə mankeko. Bitsyue wə koto.”

8 Akpaakpa mfóo, bátsyilamasə ənəmi tsya bənyə kuutsyuə saa enso Yesu hã ńyə ku mə mfó.

9 Lefe nə bésinkli banlɛ kɔtini komə bɔyifə kəbə kasɔɔ, Yesu əkə mə ato nkə, “Biantɛyi kuutsyuə lesa nə bínyə mfo isu ese bə, mɔ, Utidi Eto Ubi, ataka ntsyi ɔkɔmə mbə.”

10 Béti etiki nyamfo bákpe lə mə nti, fɛ lə mə mate sii, nya bákatɔ mə əsuə bənkə, “Be ni bə wootaka utsyi ɔkɔmə ubə eto kasɔ?”

11 Nya bátɔ Yesu bənkə, “Beso afi eto bateasa bamə laatɛyi bənkə ele bə ibə bə Onanto eto Unyɛləkətidi Elia tɔ Kristo eto bubə?”

12 Yesu átɛyi mə nkə, “Sitinti baatɛyi. Ele bə Onanto eto Unyɛləkətidi Elia tɔ Kristo eto bubə lə ubə ɔlɔ lesa saa utsyə. Fɛɛ báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukuə tsya bə Utidi Eto Ubi ebudi ohiã tinti nya bɔɔni wə. Be bibu biə nyamfo tsya lɛ bote?

13 Nlɛ mi bɔtɛyi minkə Onanto eto Unyɛləkətidi Elia búbə koko. Fɛɛ betidi mámfo wə ku dibu. Bomu béyifo wə kase ke bála. Nyamfo əbə itə fe kase Onanto eto bɛnyɛləkətidi lɛwɔni bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə.”

Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua Nə Dísiə Lə Osaibi Utsyuə Ǝsuə.

14 Lefe nəmfóo, se Yesu ku bakasebi itsyə bamə dísinkli bəbə bakasebi fɛfɛ ɔflɔɔ, bənyə bə betidi kpə ńyə bátsyilama mə, nya afi eto bateasa bətsyuə nlɛ mə etiki bunə nko.

15 Se betidi bamfó kenke dínyə Yesu nlɛ bubəə, íyifo mə yanii, nya bétsyetsyi bésu bátsyako wə bəsiəsə wə.

16 Yesu ótɔ wə bakasebi bamə nkə, “Nte kənə ka mi ku mə nlɛ?”

17 Nya osani utsyuə wə ńyə lə betidi bamə nti lɛtɛyi Yesu nkə, “Oteasa, nkpa mɔ ubi mboko fə ɔflɔ, itsyise lɛwɔnɔ bua si wə lə əsuə itə waamfo etiki budi.

18 Lefenə ke lɛwɔnɔ bua nəmfo nlɛ wə bulɔə, dietsyi wə kasɔ lə kasɔ, nya efu laabɔ wə lə kɛnyɛ nya woayimi anyi, nya wə əsuə kenke laasie kəkləkə. Nya mínkpa wə mimboko fə bakasebi minkə lə batsya wə, fɛ bamfo.”

19 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Ei! Mii, mmi eto betidi, mi bofo kanɔ əmbə ale! Nte lefe nə eto okle ele bə bonko mi yɛ fɛ lə befo bɛnɔ? Nye nte lefe kɛntsyɛ nə ele bə nyɛnko mi fɛ lə bɛnɔ asa kasɔ? Bekpa ubi əmə beboko mɛ!”

20 Nya bákpa wə búsuko
Yesu. Nya kase lɛwɔnɔ bua
nəmfo dínyə Yesu ko,
dítinkəsə ubi əmə nya dínə
wə lɛɛsɔ lə kasɔ lɛnlɛ
bowaninsə, akaminansə lə
kasɔ, nya efu nlɛ bɔbɔ lə wə
kɛnyɛ.
21 Nya Yesu lɛtɔ wə anto
nkə, "Se ítsyiko wə buyifo
məə, yɔ́ɔ klɛ?"
Osani əmə átɛyi wə nkə,
"Ítsyə wə kasɔ lə wə sikpefi
lefe ke.
22 Lɛwɔnɔ nəmə
aakplatsya sesiasesia nkə lə
lelo wə, lə ibə nkoo, dietə
nkə lə udu ɔnɔ udufə lə utə
nye ntu əsuə. Nlɛ fəə
lekpakpa, nyə bo kaminsə,
lə ebofo lə awunsə ko bo!"
23 Yesu átɛyi wə nkə,
"Beso faatɛyi mɛ fənkə lə
moofo? Lesasa ebofo bubə
kətə lə afo mɛ ɔnɔ."
24 Lamfolamfo, ubi əmə
eto anto átɛyi bembembe
nkə, "Mfo nnɔ, tsyaa bumbə
ale kpə. Wunsəko mɛ lə mɔ
bofo kanɔ lə bumuə ale."
25 Nya lefe nə Yesu dínyə
nkə betidi kpə lə bɔkpɔ lə
banyi bafi məə, údi lɛwɔnɔ
nəmfo etiki nkə, "Lɛwɔnɔ
bua nə ləətə betidi lannɔ ku
leendi etiki, nlɛ fə bɔtɛyi
minkə bɔ lə ubi əmfo əsuə,
nya mensi sinkli edufə lə
wə kulefe kulefe bio!"
26 Lɛwɔnɔ nəmfo áfa
bembembe, nya dítinkəsə
wə kekleke nya lɛbɔ wə lə
əsuə. Ubi əmfo álabe mfó
fe bukpə ukpə. Nya utsyuə
saa wə ńyə mfó nlɛ bɔtɛyi
nkə, "Ukpə!"
27 Nya Yesu lɛkɔbe ubi
əmə lə kɔni nya ótaka úńyə.
28 Lə nyamfo eto kama se
Yesu dídufə diyo ditsyuəə,
wə bakasebi átɔ wə buɛ
bənkə, "Beso bo dímamfo
lɛwɔnɔ nəmfo bola kələkə
lə ubi əmə əsuə?"
29 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
"Siankpa utidi əmə éboto
ola sesia sesia sesia nya
ókle kɛnyɛɛ, nya fɛ woofo
lɛwɔnɔ nəmfo eto okle bola
kələkə lə utidi əsuə nɛ."

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wuukpə Ǝsuə.

30 Yesu ku wə bakasebi
édu mfó báyɛ lə Galilea eto
kasɔ. Yesu mánla nkə
kuutsyuə saa te kaka onkpe,
31 itsyise úkate wə
bakasebi asa. Ɔtɛyi mə nkə,
"Osani utsyuə ebufi Betidi
kenke eto Ubi utə, nya
wuufi wə utə betidi nkə
balo. Nya lə diyi tsyəfə
əsuəə, wuusinkli otaka ubə
nkpə."
32 Tsya bánnɔ lesa nə
ɔ́tɛyi mə mfo eto kasɔ, nya
báte sikpi ku kase bɔɔtɔ wə
ditiki nə ɔ́tɛyi mfo eto kasɔ.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Nwə Ndi Ɔkplɛnyə Kenke Ǝsuə.

33 Se bésu bédufə
Kapernaum eto umməə, bésu
bédufə diyo lɔni. Mfóo,
Yesu átɔ wə bakasebi nkə,
"Nte ditiki nə bɛnlɛ bunə lə
mi nti se bónlɛ bubə?"
34 Tsya bəntə wə mbuayɛ
saa. Itsyise se bánlɛ bubəə,
bəkənə etiki bə bala bə
baate utsyə wə ni ɔkplɛ
kenke lə mə nti.
35 Nya Yesu dísiə lə kasɔ
nya ókpadi wə bakasebi
lefosi inuə bamə, nya ɔ́tɛyi
mə nkə, "Mi futsyə lela nkə

weedi ɔkplɛnyə kenke lə mi ntii, ele bə uyifo wə əsuə fenkə nwə ləmbə kulesa nti, nya wuusumu wə bətsyuə.”
36 Nya útə dikpefi díbə únyə lə mə sɛtɔ. Nya útsyi dikpefi nəmfo útəkə lə wə akpa nya ótɛyi mə nkə,
37 “Utsyuə saa léfo dikpefi lə mɔ disii, mɔ ni ófo. Nya utsyuə saa loofo mɛɛ, inni mɔ mate ete ofo. Bomu ófo mɔ Anto wə létsyese mɛ tsya.”

Utsyuə Saa Wə Leenkisi Mii, Uyifo Lɔni Ku Mi.

38 Nya, okasebi wə baakpo Yohanes lɛtɛyi Yesu nkə, “Oteasa, búnyə osani utsyuə wə nlɛ awɔnɔ bua bóla lə fə diye əsuə. Nya búti wə kusu buə usinkli ɔyɛ, itsyise umbə lə bo nti.”
39 Yesu átɛyi mə nkə, “Bienti wə kusu, itsyise utsyuə saa wə leeyifo ayanisa lə mɔ diye əsuəə, əmbudi mɔ etiki bua.
40 Nya utsyuə saa wə ləənnyə lə bo əsuəə, bonko wə eyifo bani.
41 “Nya mətə lə bete biə utsyuə saa wə luutə mi ntu nkə binə itsyise biyifo mɔ balee, Onanto ebofo wə nnya kayo.

Biəntə Kulesa Saa Lə Iti Mi Bofokanɔ Kusu.

42 “Lə ibə bə utidi utsyuə ətə bə dikpefi nə díkənyə bofokanɔ lə mɛ ésinkli kama lə nnya əsuəə, wuunyə kotonənə tinti. Lə befi ukuə bátsyasə lə lebambi kplɛ əsuə befi bakpe wə lə simuə befi wə bato bakpe lə ditumbukplɛ, yɔɔlɛkɛ itə wə eso.
43-44 “Nyaso lə fə kɔni kɔni abiasə fə bofokanɔɔ, tɔnɔ lə ala ko ələkə! Ɛlɛkɛ bə yɛ kɔni kɔwɛ esu nkpə manlo kəmiə enso bə kɛ ani ənuə lə Onanto lə oto fə okpe lə ditəfɛnku əsuə kaka baatonsə asa bua.
45-46 Nyaso lə fə kokpa kɔni laabiasə fə bofokanɔɔ, la ko ələkə. Ɛlɛkɛ eso bə kɛ kokpa kɔwɛ lə ənyə nkpə manlo, enso bə akpa ənuə kɛ fə lə bato fə bakpe lə utə əmə kəmiə.
47 Nya lə fə dinəmi aakpa fə kesuko asa bua kəmiəə, nə ni ələkə. Ɛlɛkɛ eso lə akpe dinəmi lɛwɛ nya fedufə lə Onanto eto sekakedikɔ enso bə kɛ ənəmi ənuə lə befi fə bato bakpe lə utə manlo kəmiə,
48 wə eto asa bátɛyi bənkə,
‘Ekuklubi nnya laabiasə asa
mfóo, əənkpə kulefe.
Nya ute wə laatonsə asa
mfóo, aanni kulefe.’
49 Itsyise fe kase beefi mba kakpe lə didisa dialɛkɛɛ, nko kə Onanto leefi kanyinyənyə eto utə kakpasə wə betidi əsuə nɛ.
50 “Mba alɛkɛ. Fɛ lə bóyansə mu kamini, ənsiəmbofo kamini bokpe lə mu bio. Nyaso, tə mba eto lɛlɛkəsə lə bɔkɛ mi lə əsuə. Lə bisiə lə diyuə əsuə ku mi bətsyuə.”

10

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Kusə Ku Kusiənini Ǝsuə.

1 Nya se Yesu dídu mfó,
ɔ́yila Yordan eto ketu úsu
Yudea eto kasɔ. Betidi kpə
esi bəbə bátsyilama wə mfó
tsya, nya úkate mə asa mfó
itsyi lə Onanto əsuə fe kase
úkala buyifo.
2 Farisifɔ bətsyuə əbə wə
ɔflɔ bə lə itə kusuu, lə
bənyə kusu lə wə əsuə.
Bátɔ Yesu bənkə, “Nyalɛ
Onanto eto kɔfi ətə kusu
bənkə osani ɔni wə usiə?”
3 Nya Yesu tsya lítə
mbuayɛ ɔ́tɔ mə nkə, “Nte
kɔfi ko Mose lékpe mi?”
4 Bətə mbuayɛ bənkə,
“Mose ətə kusu nkə osani
wə ke lensianla wə usiəə,
ɔwɔni kukuə lə utə wə bote
fɛ lə oyani wə.”
5 Yesu átɛyi mə nkə,
“Moses wəə ni Onanto eto
Unyɛləkətidi áwɔni nyamfo
nko útə mi itsyi lə mi
letotidi eso.
6 Taa kawunsiə eto
diyifofee, Onanto éyifo
osani ku usio, fe kase
báwɔni bákpe lə Kukue
Kɛnkɛ əsuə.
7 Awɔnisa Eto Kukuə
Kɛnkɛ átɛyi nkə, ‘Lə
nyamfo eso osani du lə wə
anto ku ambe ɔflɔ usu ɔkɔ
ku wə usiə,
8 nya mə inuə bamə
loofiani əsuə eto sinə sɔni.’
Nyaso lə Onanto eto ənəmii,
bafiani utidi ɔni. Inni inuə!
9 Nyaso betidi ba Onanto
lɛkɔ banii, kawunsiə kamfo
eto utidi saa əmbə kusu
wəəsənsə mə nti.”
10 Kama se bésu bédufə lə
diyo kəmiəə, wə bakasebi
átɔ wə asa itsyi lə ləsanə
ɔ́tɛyi lə kɔfi komfó əsuə.
11 Yesu ələkə kasɔ óte mə
nkə, “Osani wə looyani wə
usiə usu nya úfi obambaa,
udi kɔsɔnɔ, ota wə usiə
koko əmə ubu.
12 Nko ke lə usio ani wə
usiə nya usu usiəko úsiə
kusə bamba tsyaa, wuntsya
akpo kusə óta wə usiə koko
əmə úbu.”

Yesu Ákpo Bekpefi Bətsyuə Atsyɔ.

13 Lə lefe nəmə tutuutuu,
betidi bətsyuə ákpa mə
bebi báboko Yesu ɔflɔ bə lə
ufi wə ani utəkə mə lə əsuə
okpo mə atsyɔ. Fɛɛ wə
bakasebi ənyənki bákpe
mə.
14 Se Yesu dínyə nyamfoo,
kafo ányi wə nya ɔ́tɛyi wə
bakasebi nkə, “Bitə lə
ekpefi lə bəbə mɔ ɔflɔ,
bienti mə kusu. Itsyise
Onanto eto sekakedikɔ tə itə
mba laabokosə mə əsuə
kasɔ fe kase ekpefi kɛkɛ
bamfo leeyifo.
15 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə utidi wə ke ləmbofo
Onanto eto Sekadidi fe kase
dikpefi kɛkɛ laabokosə wə
əsuə kasɔɔ, wəmbudufə
Onanto eto sekakedikɔ
kulefe.”
16 Nya ɔ́buta dikpefi saa,
útəkə wə kɔni nya ókpo mə
atsyɔ.

Otabinyə Utsyuə Átɔ Yesu Kusu Ko Wɔɔyɛ Lə Unyə Nkpə Manlo.

17 Lefe nə Yesu létaka
úńyə lə uluu, osani utsyuə
étsyetsyi úbə óse akonki lə
wə ənəmi, nya ɔ́tɔ wə nkə,
“Oteasa Sɛɛ, be ele bə nyifo
fɛ lə nyə nkpə manlo?”

18 Yesu átɔ wə nkə, “Eyi
lesa nə eso fakpadi mɛ fə,
ɔsɛɛ? Utidi saa meenyifo
ɔsɛɛ, enso Onanto.
19 Eyi Onanto eto afi nnya
kenke. Manlo utidi, mankpo
kusə nye mamfe fə usiə
kama, menyu, mantɛyi sidia
lə fuutsyuə əsuə nye ala wə
kɛnyɛ, manwɛ utidi lə afo
wə bikə, bu fə anto ku fə
ambe.”
20 Osani əmfo esi ɔ́tɛyi wə
nkə, “Oteasa, idu lə mɔ
sikpefi ibə ese lə mii, nlɛ afi
nyamfo kenke budi.”
21 Yesu ábe wə ku lelabi
nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Lesakpa
lɔni hã dibu ele bə yifo. Su
lə esu efi fə bikə bia kenke
nte fə ate, lə efi atabi
nyamfó efi ətə bakombo. Lə
nnya əsuəə, ebofiani
otabinyə lə Onanto eto.
Nyamfo eto kamaa, du lə
əbə ətəkəko mɛ lefe saa!”
22 Se osani əmfo lɛnɔ
ditiki nəmfoo, élo wə ani
nnya údu ku nkuɛnlo,
itsyise bikə kpə kpe wə.
23 Yesu átsyi ɔwininsə nya
ótsyilamasə ənəmi óbe wə
bakasebi nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Ekpe ale tinti fɛ batabinyə
loofo Onanto eto sekakedikɔ
budufə.”
24 Ditiki nəmfo ábiasə wə
bakasebi bamfo eto nsusu.
Fɛɛ Yesu esi átɛyi mə nkə,
“Mɔ bebi, bɛnɔ kase enkpe
ale itə batabinyə bə bənyə
kusu bedufə Onanto eto
sekakedikɔ!
25 Mə mfó budufə kpe ale
eso kase ɔdɔmini ku lekoko
lɔɔyɛ lə okaasa eto ofo ofe!”
26 Se ɔ́tɛyi mə ditiki
nəmfoo, isi ébiasə mə
nsusu ekpe blɛmblɛ! Nya
banlɛ mə əsuə bɔtɔ bənkə,
“Nyalɛ owoe ko luunyə
nkpə manlo?”
27 Nyaso Yesu ábe mə tũũ,
nya ɔ́tɛyi nkə, “Utidi saa
əmbə loofo nyamfo buyifo.
Fɛɛ wə Onantoo, wə ebofo
lesa saa buyifo.”
28 Nya Petro dídi etiki
ɔ́tɛyi nkə, “Bóyani bo lesa
saa butsyə bubə butəkəko
fə!”
29 Nya Yesu lɛtɛyi nkə,
“Nlɛ mi bɔtɛyi minkɛ mimi
ebunyə bikə kpə enso mbia
béyani bitsyə. Itsyise utidi
saa wə léyani wə oto nye
bayimisani nye bayimisio,
nye ambe, nye anto, nye wə
bebi, nye wə ɔkuɛ útsyə lə
mɔ butəkəko esoo, nya lə
usənsə Ditiki Sɛɛ nəmfoo,
30 wuunyə asa nyamfó eto
nnya kolofa ku kama lə kasɔ
kamfo. Wuunyə kato ku
bayimisani ku bayimisio, ku
ambemə ku bebi ku kakuɛ
kpə. Fɛɛ betidi ebokpe wə
bulə tsya. Nya nyamfo eto
kamaa, wuunyə nkpə manlo
lə kawunsiə fɔfɔ ka luubə.
31 Fɛ betidi kpə ba ntɔ
sɛtɔ mɔmɔɔ, ebubə bafe
kama. Nya mba nkpe kama
mɔmɔɔ, mə loofe batɔ sɛtɔ
nɛ.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wuukpə Ǝsuə.

32 Lə lefe nə bányɛ lə
kusu baatɔ lə Yerusalem
eeto umə́ə, Yesu átɔ sɛtɔ fɛ
wə bakasebi dítəkə. Nya
bulə butsyuə eto okle dídufə
lə bakasabi bamfó əsuə nya
sikpi dímuə betidi ba

ntəkəko mə tsya. Yesu esi ókpadi wə bakasebi nya ókpa mə úsuko kaka kudu ləmbə nya ɔ́tɛyi mə asa nnya ləəbə wə butu.

33 Ɔ́tɛyi mə nkə, “Bɛnɔ! Bɔtɔ lə Yerusalem eto umə kaka boomuə mɛ, mɔɔ ni Utidi Eto Ubi, nya boofi mɛ bakpe lə besumunyə ninə ku afi eto bateasa eto ani. Boolo mɛ dikpəkpi nya buufi mɛ bakpe lə mba lenni Yudafɔ eto ani.

34 Nya bookpe mɛ kɔfiɔ, nya bootufə ntufə bakpo mɛ lə əsuə, bablɛ mɛ, balo mɛ. Fɛɛ lə diyi tsyəfə əsuəə, muusinkli ntaka mbə nkpə bio.”

Yakobo Ku Yohanes Álɛ Yesu Lekpakpa Bə Utsyə Mə Lə Nkplɛkɔ.

35 Nya Sebedeo eto bebi ba ni Yakobo ku Yohanes díbə Yesu ɔflɔ nya bátɛyi wə bankə, “Oteasa, bokpe kətsyuə boə boatɛyi lə eyifo ətə bo.”

36 Yesu átɔ mə nkə, “Be ini?”

37 Bátɛyi wə bənkə, “Lə əsiə lə fə lekankpomɛ lə fə sekakedikɔ eto diyənde əsuəə, bo tsya aala boə lə bubə busiə lə fə akɔ mfó. Bo ɔni lə usiə lə fə kodiani nya unuəfə tsya lə usiə lə fə kəməni.”

38 Yesu átɛyi mə nkə, “Biante lesa nə bɛnlɛ bɔtɔ! Befo bɛnɔ biə biəfo ntu bunə lə kanyi eto lɛkɔbe nə məənə əsuə? Nya biofo ntufləsəfləsə eto lekpa nə moofo lə kawunsiə mfo bofoo?”

39 Nya bətə mbuayɛ bənkə, “Boofo.”

Yesu átɛyi mə nkə, “Ee, biofo bunə lə lɛkɔbe bua nə eto okle məənə, nnya biofo ntu fləsəfləsə eto lekpa nə eto okle maafo mfo.

40 Fɛɛ mimbə kusu bə nləkə utidi wə luusiə lə mɔ kodiani nye kəməni. Mɔ Anto wə ni futsyə luutə betidi ba úkalɔ mfó utsyə útə.”

41 Lefe nə bakasebi lefosi fɛfɛ lɛnɔ etiki nyamfoo, bənyə ɔblɔ bákpe Yakobo ku Yohanes.

42 Nyaso Yesu ákpadi məmblɛ kenke utsyə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Biyi biənkə Aba eto beninə kpe əsuəale lə mə betidi ba nkpe lə mə kalɔ əsuə. Nya nkomə eto beninə tidi bamfó akɛ ale əkələkə kayinkə mba nkpe mə kalɔ.

43 Fɛɛ yanle bə itsyə nko lə mi nti. Lə mi nti eto utsyuə aala nkə weedi ɔtɔnkotɔnkoo, ele bə obokosə əsuə kasɔ usumu bafɛfɛ.

44 Nya lə mi nti eto utsyuə aala nkə woafo diye kplɛɛ, ele bə uyifo nwə ləənnə əsuə, laabokosə əsuə kasɔ kabɛbɛ bafɛfɛ eto lɛlɛkəsə.

45 Itsyise Utidi Eto Ubi kulaa tsya məmbə nkə besumu mɛ. Bomu bə lə usumu betidi lə ufi wə nkpə utə lə betidi kpə eto diləkə.”

Yesu Átsya Unəmba Bartimeo.

46 Nnya kamaa, Yesu ku wə bakasebi ésu Yeriko. Nya se banlɛ budu lə umə əməə, betidi kpə ətəkəko

mə. Nya lefe nə bányɛ kusuu, báfe unəmba utsyuə wə baakpo Bartimeo eto kasɔ ni Timeo eto ubi. Nya unsi mfó ɔnlɛ asa bɔtɔ.
47 Se ɔ́nɔ nkə́ Yesu Nasaretnyə uni nlɛ bofee, ófa bembembe ɔ́tɛyi nkə́, "Yesu! David eto ubi! Be mɛ lə ənyə mɛ kaminsə!"
48 Betidi kpə́ ba nlɛ bofe mfó ənyənki bákpe wə bənkə́ usinkli ɔyɛ kudu komə. Tsya mfe fɛ usi ófa bembembe nkə́, "David eto ubi! Be mɛ lə ənyə mɛ kaminsə!"
49 Nya se Yesu lɛnɔ nkoo, úkənə úńyə nya ɔ́tɛyi nkə́, "Bekpadi wə bitə mɛ."
Nyaso bákpadi unəmba əmfo bátɛyi bə́, "Nyə disuəyuə! Taka mlə́, itsyise ɔlɛ fə bokpadi."
50 Lamfolamfo, úlə́kə wə awu kato óto ókpe, nya ótaka úńyə, nya úsu Yesu flɔ.
51 Yesu átɔ wə nkə́, "Be faala fə nyifo ntə́ fə?"
Unəmba əmə átɛyi wə nkə́, "Oteasa, tə lə mɔ ənəmi lə ɛsini lə nkənyə!"
52 Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə́, "Su. Fə bofokanɔ átsya fə." Nya lamfolamfo, wə ənəmi lɛsini nya útsyiko asa bunyə. Nya útəkəko Yesu, nya məmblɛ lídu.

11

Báfo Yesu Fe Oka Lə Yerusalem.
1 Lefe nə bányi bafi Yerusalem nya bédufə Betfage ku kaka letsyilama Betania mfóo, báyo Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini. Nya mfó Yesu lékpe wə bakasebi inuə nkə́ beákatɔ.
2 Nya ɔ́tɛyi mə nkə́, "Lə bidufə umə tutɛɛ, biunyə biənkə́ bátsyasə ɔflimubi wə ku ukuə, wə ku utsyuə saa díməsiə tɔ unyə. Benyankli wə lə ukuə lə bifi wə beboko mɛ.
3 Nya lə utsyuə átɔ mi nkə́, 'Beso bɛnlɛ wə buləkə?' bɛtɛyi wə biə mi Onamute ahiã wə, nya businkli bufi wə boboko mlɛ."
4 Nyaso betidi inuə bamfo ésu nya bənyə bə ɔflimubi ńyə lə ukuə, úńyə lə futsyə eto kəsiə. Nya bələkə wə ku ukuə əmə.
5 Betidi bətsyuə ba ńyə mfó átɔ mə bənkə́, "Be bɛnlɛ wə bonyankli keyifo ko?" 6 Bátɛyi mə fe kase Yesu lɛtɛyi mə. Nya mə tsya dítə mə kusu bə banyankli wə.
7 Se báboko Yesu ubuki əmfoo, béfi mə mfia bətəkə lə ubuki əmə əsuə nya Yesu lébe úsiə lə wə.
8 Betidi kpə́ éfi mə mfia bətsyə lə kasɔ, bətsyuə tsya əfəsə kalɛ ku afanto lə kaflɔ bésense bákpo lə kusu bə lə ɔyɛ ofe.
9 Betidi ba kenke ntɔ sɛtɔ ku mba ntəkə́ kamaa káfa bembembe kákatɛyi bə́,
"Hosiana!
Bɔlɛ atɛsə́ butə́ nwə́ nlɛ
bubə́ lə Onanto eto
diye əsuə.
10 Bifi atɛsə́ bitə́ bo ona Oka
David eto sekakedikɔ
sia nlɛ bubə́.
Hosiana itə́ Onanto wə nkpe
kato fanlofanlo."

11 Se údufə Yerusalem,
Yesu ésu Yudafɔ eto
Disumuyo. Nya ótsyilamasə
ənəmi ɔ́lɛ ola óbe lesa saa
nə nkpe mfó. Fɛɛ se kale
mfe nlɛ bolo esoo, údu úsu
Betania ku wə bakasebi.

Yesu Ékudi Kudiyi Kutsyuə.

12 Se kale dísiə, bédu lə
Umə Betania bánlɛ bubəə
nya kukpɛnsɛ étsyiko Yesu
bɔlɛ.

13 Únyə kɔsɛsɛ nkə kuyi
kutsyuə ko laawɔ eyibibi
baakpo fiki ko léta afanto
kpə nyə mfó. Nyaso úsu
nkə weesu obe lə kɔ́nwɔ
ebibi. Fɛɛ se úsu údufə kuyi
komə kalɔɔ, únyə nkə
kóanwɔ ebibi saa. Afanto
hã kóto. Lefe nə ele bə kusi
kɔnwɔ tsya mányo tɔ.

14 Nyaso Yesu édi kuyi
komə etiki ɔ́tɛyi nkə,
“Ensiembɔnwɔ ebibi bio.”
Wə bakasebi ánɔ se ɔ́tɛyi
nko.

Yesu Ála Mba Nlɛ Bikə Bote
Lə Disumuyo.

15 Se bésu bédufə
Yerusalem, Yesu ésu Yudafɔ
eto Disumuyo, nya útsyiko
betidi ba nlɛ asa bote ku
mba nlɛ bikə bote lə diyo
nəmə bola, úkə mba nlɛ
atabi bofloma eto kapunu
úwi. Nya úkə mba nsi banlɛ
ablonima tsya bote eto
akpomɛ úwi itsyise wóanla
nkə kuutsyuə saa ubə ukayɛ
lə Disumuyo ɔflɔ mfó kafe
ku mə bikə.

16 Nya wóantɔnɔ nkə
kuutsyuə saa fi kulesa úbə
katekɔ lə kesumukɔ eto diyo
nəmə mfó.

17 Nya óte betidi bamfó
asa ɔ́tɛyi mə nkə, “Bawɔni
lə Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukuə
əsuə bə, Onanto átɛyi nkə,
‘Bookpo mɔ diyo,
diyo nə kawunsiə kenke
eto betidi luubə bato
ola bətə Onanto.’
Fɛɛ mimi éfi ni bíyifo beyu
eto kabiɔkɔ katafa betidi.”

18 Besumunyə ninə ku afi
eto bateasa ba lɛkɛ mfó ánɔ
etiki nnya Yesu lɛtɛyi.
Nyaso bábɛbɛ kusu ko
bɔɔyɛ balo wə. Tsyaa balɛ
sikpi bote ɛyɛ lə kase betidi
ba tã laala wə asatete eso.

19 Se éyo ditsyitsyo lefee,
Yesu ku wə bakasebi édu lə
Yerusalem eto umə əmə.

Bənyə Bə Kudiyi Komə Yesu
Díkudi Ǝkpə.

20 Se kale dísiə eto
olesiəə, nya se bányɛ lə
kusu bánlɛ bubəə, bənyə bə
kudiyi komə ébukpə koko
kenke taa ko keyudu ke.

21 Petro ákloma lesa nə
díbə, nya ɔ́tɛyi Yesu nkə,
“Oteasa, be kuyi komə
fékudii, kúkpə!”

22 Yesu átɛyi mə nkə,
“Befo Onanto bɛnɔ.

23 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə, utsyuə saa wə
lɔɔtɛyi kɔtini komfo nkə
kɔnyi kusu kudufə lə
lekpoo, nya wanyaki lə wə
lɛkɔɛsi, nya ófo ɔ́nɔ nkə lesa
nə ɔ́tɛyi ebubə itəə, Onanto
ebuyifo nnya utə wə.

24 Nyaso nlɛ mi bɔtɛyi
minkə, lesa nə ke biɔtɔ
Onanto ɛyɛ lə olatoto əsuəə,
befo bɛnɔ biə dioka mi
kɔni. Onanto ebuyifo lesa
nə mə utə mi.

25 Nya lə bibə ola katokɔ
kətə Onanto nya bekloma
biə utidi utsyuə áta mi
úbuu, bifi bɛtsyɛ wə itə bə
mi Anto wə nkpe kato tsyaa,
lə ufi mi asa bua ɔtsyɛ mi.
26 Fɛɛ lə biemfi bɛtsyɛ
wəə, mi Anto wə nkpe kato
tsya əmbufi ɔtsyɛ mi."

Betidi Ákpe Kədiə Ku Yesu Itsyi Lə Kaka Wə Ǝsuəale Ditsyi.

27 Yesu ku wə bakasebi
édufə Yerusalem. Nya Yesu
nyɛ lə kesumukɔ mfó
botsyilamaa, nya
besumunyə ninə ku afi eto
bateasa ku umə eto beninə
bətsyuə díbə wə ɔflɔ.
28 Nya bátɔ wə bənkə,
"Owoe dítə fə əsuəale fɛ
feeyifo asa nyamfo? Nya
owoe tsya dítə fə kusu
nko?"
29 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
"Tutɛɛ, mɔɔtɔ mi ditiki lɔni
hã. Nya lə bitə ni mbuayɛɛ,
mɔɔtɛyi mi nwə eto əsuəale
əsuə minlɛ asa nyamfo
buyifo.
30 Bɛtɛyi mɛ kaka Yohanes
léfo əsuəale utsyiko fɛ
úfləsə betidi ntu? Ǝsuəale
nyaməə, Onanto ɔflɔ itsyi
lee utidi ete dítə wə kusu?"
31 Bétsyiko etiki nyamfo
bunə lə mə nti, nya bátɔ mə
əsuə bənkə, "Ntsyə ele bə
bɔtɛyi kɛɛ? Lə bɔtɛyi boə
nkomə eto əsuəale nyamə
etsyi Onanto ɔflɔɔ, wɔɔtɔ bo
nkə, 'Lə nko inii, beso
bíamfo Yohanes bɛnɔ?'
32 Fɛɛ lə bɔtɛyi wə boə,
utidi ete letsyese wə tsyaa!"
Balɛ sikpi bote kase bɔtɛyi
nko tsya itsyise utsyuə saa
áfo ɔnɔ nkə Yohanes eyifo
Onanto eto unyɛləkətidi.
33 Nyaso bátɛyi Yesu
bənkə, "Bunyi."

Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
"Mintsya əmbɔtɛyi mi itsyi
lə əsuəale nnya minkpe eso
fɛ maafo nyamfo buyifo!"

12

Yesu Átɛyi Lekpa Únyə Lə Yudafɔ Eto Beninə Ǝsuə.

1 Nya Yesu lɛtɛyi mə lekpa
nkə, "Lefe lɔnii, osani
utsyuə áfo nte eto eyi eto
ɔkuɛ. Nya ókpe ɔkpɔ
ótsyilama wə. Nya úləkə
dibiə lə koba əsuə kaka
wuukəkə eyibibi nyamə eto
ntu ukakpo. Nya óto kalebe
kani letaka kaka bookənyə
bakase ɔkuɛ əmə. Nya úfi
ɔkuɛ əmə ókpe lə wə
beyifoyifo bətsyuə eto ani
nkə bakase wə, lə lesa nə ke
bənyə lə ɔkuɛ əməə, lə befi
baboko lə besie bətsyuə.
Nya údu úsu kusu.
2 Se lefe léyo bə balɛ
eyibibi nyaməə, osani əmə
ákpe mə wə uyifoyifo ɔni
nkə lə bɔɔlɛ eyibibi
nyaməə, lə batsyɛ nya lə
akpa ənuə lə osani əmə lə
ofo wə lekpa oboko wə.
3 Fɛɛ beyifoyifo bamfo ko
dímuə wə uyifoyifo əmfo
báblɛ nya bála wə bátsyese
nya údu anifufu.
4 Nya osani əmfo disi
ótsyese uyifoyifo bamba.
Nya se úsuu, beyifoyifo
bamfo lɛblɛ wə nya ófo

lefabe lə disi, nya bákpe wə kofani tinti.
5 Nya osani əmfo disi ótsyese wə uyifoyifo bamba bio, nya báblɛ wuntsya nya bálo wə. Nnya kamaa, usi ótsyese wə beyifoyifo kpə. Nya báblɛ bətsyuə nya bálo bafɛfɛ.
6 "Utidi wə dibu wə bio wootsyese wə ni osani əmfo kosate eto ubi lala. Lɛfɛfɛɛ, ótsyese wə. Nya ɔ́tɛyi wə əsuə nkə, 'Mfo nnɔ miə boobu mɔ ubi.'
7 "Fɛɛ beyifoyifo bamə átɛyi mə əsuə bənkə, 'Nyə nwə luudi Bonamute eto bikə. Bibə lə bumuə wə bolo, lə bɔlɛ wə kedikɔ bofo bofianinsə bo kale.'
8 Nyaso bəmuə ubi əmfo. Nya bálo wə. Béfi wə bəduə lə ɔkuɛ əmə eto kama."
9 Nya Yesu lɛtɔ mə nkə, "Be befo bɛnɔ biə osani əmfó ebuyifo? Mɔɔtɛyi mi minkə wuusu mfó usu olo beyifoyifo bamfó, ɔlɛ ɔkuɛ əmfo ofo okpe betidi bambaa kɔni.
10 Ntɔ bíankla lə Awɔnisa
Kɛnkɛ Eto Kukuə kaka
bátɛyi bənkə,
'Leba nə mba laato ayo lɛni
bə dimbə kɔnɔɔ,
ni bomu díbə lefiani nə
nso bofe lə afɛfɛ
kenke nti.
11 Bonamute ni nwə díyifo
nyamfo.
Iyifo lesa nə laanɔ bobe
sitinti!' "
12 Nya se bánɔ nyamfoo, Yudafɔ eto beninə ákplatsya kekleke bə lə bəmuə Yesu. Itsyise bənyə bə lekpa nəmə ɔ́tɛyi itsyi lə mə əsuə. Fɛɛ báte sitiditu sia ńyə mfó sikpi. Nyaso bédu lə wə ɔflɔ.

Yudafɔ Eto Beninə Ábio Yesu Uyibi Lə Etiki Ǝsuə.

13 Kamaa, bátsyese Farisifɔ ku Herodes eto betidi bətsyuə lə Yesu ɔflɔ bə lə besu betsyue wə etikididi ato lə bənyə kabua lə wə esuə.
14 Se bésu wə ɔflɔɔ, bátɛyi wə bənkə, "Oteasa, buyi boə fəə, ɔnukualɛtidi feni. Nya eentsyi fə etiki kawuninsə lə ədufə betidi ənə. Aante betidi eto ənəmi sikpi, ɔkplɛ lee, ɔkɛkɛ. Nya ni bə Onanto eto kusu sɛɛ əsuə hã faate saa kayɛnko. Nyaso tɛyi bo lə ɛlɛkɛ bə boko oko butə Romafɔ eto Okankplɛ Kaisare
15 Bofo lee boamfo?"
Fɛɛ Yesu yi mə nkə ənəmi ənəmi eto betidi beni, nya ɔ́tɔ mə nkə, "Beso biala biə biato mɛ bebe? Beboko mɛ atabi lə mbe."
16 Báboko wə ani. Nya ɔ́tɔ mə nkə, "Owoe eto disi ku diye ntəkə lə nnya əsuə mfo?"
Mfó bətə mbuayɛ bə, "Okankplɛ Kaisare ni."
17 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, "Nyaso bifi lesa nə ni Okankplɛ Kaisare eto lele bitə wə. Lə bifi lesa nə ni Onanto eto lele bitə Onanto."
Lə nyamfo esoo, iyifo mə naa.

Ditsyukpa Bamba Áto Yesu Bábe Lə Bəkpənkpə Ǝsuə.

18 Sadukifɔ bətsyuə əbə Yesu ɔflɔ. Mə laate bənkə lə utidi əkpəə, woensibusinkli

otaka ubə nkpə. Bəbə bə
bátɔ Yesu ditiki ditsyuə.
19 Bátɛyi wə bənkə,
"Oteasa, Moses áwɔni lə afi
nnya útə bo nkə, 'Lə osani
utsyuə əkpə nya óyani wə
usiə utsyə nya bánle bebi
saa, nyalɛ ele bə osani əmfo
eto ɔyimisani, fi usio əmə
ufi. Nya wə ku ɔkɔsiə əmə
lə bale bebi. Nya bebi
bamfóo, betidi ebunyə mə
fe osani wə dimankɛ ubi
saa eto bale.'
20 Nya íbə lefe lɔni bə,
bayimisani ekuanse əsiə.
Ututə éfi kusiə nya úkpə le
lefe nə bánle ubi saa.
21 Nya unuəfə tsya dífi
wə, nya wuntsya díkpə lefe
nə eto lefe wonko usio əmfo
dímanle ubi saa. Nko kə íbə
lə wə əsuə bə banle ubi saa.
22 Nko íbə bə mə ekuanse
ba kenke éfi usio emfo
bafia. Fɛɛ məmblɛ kenke
əkpə lefe nə mə ku usio
əmfo dímanle bebi saa.
Nnya kama kamaa, usio
əmfo tsya əkpə.
23 Mɔmɔɔ, nnya ni bənkə
lə lefe nə bəkpənkpə kenke
lootaka betsyi ɔkɔmə bəbə
nkpəə, mə nti eto owoe
luudi usio əmfo eto usə se
mə betidi ekuanse bamə lə
lefe ditsyuəə, dikefi wə fe
kusiə?"
24 Nya Yesu dítə mbuayɛ
nkə, "Inni nko ini kulaa.
Nnyə minkə bíannɔ ditiki
nəmfo kasɔ, itsyise biannɔ
etiki nya nkpe lə Awɔnisa
Kɛnkɛ Eto Kukuə eto kasɔ
nya binyi Onanto eto
əsuəale. Nyaso beta wə
bibu.
25 Lə lefe nə bəkpənkpə
lootakaa, bootsyə fe Onanto
eto batɔnkpe, nyaso
bembufi bəsiə nye bəsə.
26 Nya lə bəkpənkpə eto
businkli kataka əsuə, Moses
áwɔni lesatsyuə lə Awɔnisa
Kɛnkɛ Eto Kukuə əsuə itsyi
lə biyu eto eyi kpufɛɛ nnya
díńyə utə əsuə. Onanto lídi
wə etiki. Lee biankloma?
Mfó ɔ́wɔni nkə Onanto átɛyi
wə nkə, 'Mɔ ni Abraham eto
Onanto ku Isak eto Onanto
ku Yakob eto Onanto tsya.'
27 Nnya kasɔ ni bənkə
betidi ba díkəkpə ebusinkli
bəbə nkpə, nya wə kə ni mə
Onanto. Fɛɛ mi bíonya
ɔnukualɛsu komfo koko!"

Kɔfi Eto Oteasa Ɔni Átɔ Yesu Nkə Nte Kɔfi Ko Nso Bofe Lə Afi Nnya Kenke Nti?

28 Afi eto oteasa wə díńyə
mfó ánɔ etiki nya banlɛ
bɔtɛyi. Nya ánɔ nkə Yesu
ətə etiki nyamə eto mbuayɛ
kukɔnɔ. Nyaso ɔ́nyi úsu
Yesu ɔflɔ nya ɔ́tɔ nkə, "Nte
kɔfi ko ni nko nso bofe lə afi
nnya kenke nti?"
29 Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə,
"Kɔfi ko nso bofe ni nko
báwɛni bənkə, 'Israel eto
betidi, bɛlɔ bɛnɔ kukɔnɔ!
Onanto ni bo Onamute, nya
Onanto ɔni hã nkpe.
30 Nyaso ele bə ala Onanto
wə ni fə Onamute ku fə utu
kenke, ku fə lɛwɔnɔ kenke
ku fə nsusu kenke, ku fə
əsuəale kenke.'
31 Nya kɔfi ko nsi ntəkə lə
nkomfo eto kama ni bə, 'La
fə ɔyimitsyuə fe kase faala
fə əsuə.' Kɔfi saa ensibə ko
ntəkə afi nyamfo kato."

32 Nya osani əmə dítə
mbuayɛ nkə, “Oteasa, átɛyi
nnya kukɔnɔ! Lesa nə
fátɛyi eyifo ɔnukualɛ bə
Onanto ni bo Onamute, wə
kama Onanto saa ensibə.
33 Nya ele bə Utidi saa la
Onanto itsyi lə wə utu ku
wə nsusu kenke ku wə
əsuəale kenke. Nya ele bə
ola wə utiditsyuə fe kase
woala wə əsuə. Ɛlɛkɛ eso bə
utidi di afi ənuə nyamfo, eso
bə ufi bebuki ku keditətə
bamba utə Onanto.”
34 Se Yesu dínyə kasɔnɔnɔ
ka əsuə osani əmfo lɛyɛ útə
mbuayɛɛ, ɔ́tɛyi wə nkə, “Fə
alɛɛ, ibu sɛkɛ ete lə edufə
Onanto eto sekakedikɔ.”
Nyamfo eto kamaa,
kuutsyuə saa mensi kpe
ɔkɔɛ nkə woatɔ Yesu kulesa
tsya.

Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

35 Lefenə Yesu lɛkɛ lə
Yudafɔ eto Disumuyo ɔnlɛ
Anantotiki bote mfóo, ɔ́tɔ
nkə, “Ntsyə ibə fɛ afi eto
bateasa bamə nlɛ bɔtɛyi
bənkə Utidi wə Nlɛ Bubəə,
ábɔ utsyi Oka David eto
kafo?
36 Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
áwunsəko Oka David átɛyi
nkə,
‘Onanto átɛyi mɔ Onamute
nkə,
“Siə mfo lə mɔ kodiani
isu ese lefe nə muutə
efi fə akpa ətəkə fə
balo lə disinti.” ’
37 Nyalɛ lə David kosate lə
Utidi wə Nlɛ Bubə bokpo
nkə wə Onamutee, nyalɛ
ntsyə ibə fɛ wə kosate loofo
David eto kafo eto ubi
budi?”
Nya betidi kpə dínyə
banlɛ etiki nnya Yesu nyə
ɔnlɛ budi bɔnɔ ku disuəyuə.

Yesu Ǝkə Betidi Ato Lə Afi Eto Bateasa Ǝsuə.

38 Se Yesu nlɛ betidi
bamfó asa botee, ɔ́tɛyi mə
nkə, “Bebe sinini lə afi eto
bateasa əsuə. Baala awu
kplɛ bokpe nya baala bɔyɛ
kafe kaka betidi luunyə mə
bəsiəsə ku dibu.
39 Bala nsiəkɔ kplɛ busiə
lə Yudafɔ eto ntsyakɔ ku lə
asakedikɔ.
40 Bələkə bakɔbəsiə kɔhɔ.
Kamaa, baalɛ mə bikə kafo.
Nya bato kala kɛntsyɛɛ kate
əsuə bə beyi Onanto. Mə
kotonənə əbɔkɛ ale eso
betidi fɛfɛ eto ale!”

Ɔkɔsiə Okombo Utsyuə Ǝtə Asa Nnya Dídufə Onanto Ǝnə.

41 Nya Yesu díkənə úsiə lə
kedi kətəkɔ lə Disumuyo
kaka banlɛ atabi boko, nya
únsi ɔnlɛ bobe kase betidi
nlɛ bofe kesu kako asa.
Batabinyə kpə áko atabi
kpə.
42 Nya ɔkɔsiə okombo
utsyuə tsya díbə ófe nya úfi
atabi sɛkɛ úsu óko.
43 Nya Yesu lékpadi wə
bakasebi utsyə nya ɔ́tɛyi mə
nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə lə Onanto eto
ənəmii, ɔkɔsiə okombo
əmfo eto atabi nnya ókoo,
édufə ənə eso nnya betidi
bamfo kenke léko.
44 Sitintii, betidi bamfo
kpe kɔni kalende. Fɛɛ nnya
nte mə eto sɛkɛ ete baboko.
Nya usionko əmfo alɛɛ, ite

bə okombo ni tsyaa, ufi lesa nə ntə wə kenke úbə óko. Lesa nə ele bə wuufi oya lesa udii, nnya ni lesa nə úfi úbə óko mfo nɛ.”

13

Yesu Átɛyi Etiki Ɔtɔnsə Utsyiko Lə Yerusalem Eto Disumuyo Eto Boba Ǝsuə.

1 Se Yesu lɛbɔ lə Yudafɔ eto Disumuyo mfóo, wə bakasebi eto ɔni átɛyi wə nkə, “Oteasa, be aba nnya laanɔ bobe mfo beefi báto diyo kplɛ nəmfo ku kase baato nii! Dianɔ bobe!”

2 Yesu átɛyi wə nkə, “Bɛlɔ bebe diyo kplɛ nəmfo kukɔnɔ, itsyise aba nya béfi báto ni eto lɛɛ lɔni embubu ditəkə lə ni utsyuə əsuə! Diyo nəmfo kenke eboba lekpo lə kasɔ nnya aba nyamfó kenke looba isensə ekpo.”

Yesu Átɛyi Mba Ntəkəko Wə Nkə Buubə Bənyə Kanyi Balo Mə.

3 Yesu édu úsu úsiə lə Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini komə əsuə. Nya mfóo, úsiə ɔnlɛ Disumuyo nəmə bobe katsyese. Nya Petro ku Yakobo ku Yohanes ku Andreas hã díbə wə ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə,

4 “Onamute, dimamfe ayo nyamfó looba? Tɛyi bo asa nnya luubə lə bote boə lefe nəmə eboyo bə nkomə eto asa nyamfo ebubə?”

5 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Bebe sinini, nya biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwɛ mi okpe.

6 Betidi kpə ebubə lə mɔ diye əsuə nya bɔɔtɛyi mi bənkə, ‘Nnyə mɔ ni nwə bákpo ɔhile əmə,’ nya bɔɔwɛ betidi kpə bakpe.

7 Nya yenyifo mi bulə lə bɛnɔ ama eto kɔsɔ lə mi ɔflɔ nye lə katsyontsyokɔ. Ele bə asa nyamfo eto kakle bə. Tsya inni nnya kasɔ ni bənkə kawunsiə eto kalokɔ eboyo.

8 Kasɔ ka ebotaka nka lema. Nya sekakedikɔ ka ebotaka nka lema. Nsɔ ebutinkə lə kalebe saa, nya kukpɛnsə luubə. Asa nyamfo ebuyifo fe kase kalefo ləənə usionko.

9 “Ele bə ibə bə lə mi kosate bimuə əsuə bitsyə. Boomuə mi bakpa mi besuko Yudafɔ eto beninə eto ənəmi. Bɔɔblɛ mi lə ntsyakɔ. Booləkə mi bəńyənsə lə baka ku nsɔ eto beninə eto ənəmi lə mɔ disi eso, nya biɔtɛyi mə ditiki itsyi lə mɛ əsuə.

10 Tsya fɛ kalosəkɔ luubəə, yuubə bə batɛyi kawunsiə eto əsə kenke eto betidi Onanto eto ditiki nəmfo.

11 Nya lə lefe nə bəmuə mi besuko lekpokakpokɔɔ, biembu disi bɛtɔnsə itsyi lə lesa nə biɔtɛyi əsuə. Lə lefe nəmə ayoo, lə bɛtɛyi ditiki nə Onanto eto Lɛwɔnɔ lookpe mi kɛnyɛ nkə bɛtɛyi. Itsyise inni mi kosate ləəbə etiki budi. Bomu Onanto eto Lɛwɔni loote mi lesa nə biɔtɛyi.

12 “Ɔyimi ebudu ɔyimi utə bə balo. Nya antomə tsya luuyifo nko ke ku mə bebi.

Bebi ebotaka bəńyə lə mə
antomə əsuə bedu mə bətə
bə balo.
13 Bookisi mi lə mɔ disi.
Fɛɛ utsyuə saa wə luunyə
kekleke lə wə bofokanɔ
əsuə isu ese kalosəkɔɔ,
Onanto ebuləkə wə utsyiko
lə kotonəne ko bətsyə itə
babuayifo əsuə.

Yesu Ǝkə Mə Ato Lə Bule Bo Ləəbə Bubə Ǝsuə.

14 "Mɔmɔɔ, bifə ato lə
bɛlɔ bɛnɔ kukɔnɔ. Lə binyə
lesa nə Onanto leekisi nlɛ
bubə lə wə Disumuyo
kɛnkɛ, ka nlɛ mfo kɔfiɔ
bokpe nya dimanle bə ɛkɛ
mfoo, betidi ba nkpe lə
Yuda tsyetsyi besu babiɔ lə
atini əsuə.
15 Nwə ntəkə lə wə ditsya
əsuəə, mensi bu disi nkə
woayifə ubə ufi kulesa lə wə
diyo.
16 Utsyuə wə nńyə lə ɔkuɛ
membu disi nkə wəəsinkli
ubə oto nkə wəəbə ufi wə
kafia.
17 Lefe nəmfó ebɔkɛ ale
tinti itə besionko ba ni
bafondɛ, nye mba nlɛ
bebisambi ba nlɛ bɔyimi.
18 Bɛlɛ Onanto lekpakpa
bə lefe nəmə məntəkə lə
lɛyɔ lefe!
19 Itsyise bulə bo luubə lə
lefe nəmfóo, əbɔkɛ ale leso
mbo ke díkəbə bófe saa idu
lə kawunsiə eto kasɔ
ketsyikokɔ ibə ese mi eto
lefe nəmfo. Nya bulə bomfo
eto okle ensiembubə inyə
kulefe.
20 Fɛɛ Onanto əbɔtɛyi
utsyə nkə wuuləkə eyi
nyamə ubu. Itsyise lenni
nkoo, kuutsyuə saa embubu
usiə. Tsya lə wə betidi ba
úkələkə utsyə esoo,
wuuləkə lefe nəmə ubu.
21 "Nyaso lə utsyuə atɛyi
fə nkə, 'Bebe! Nnyə Kristo
mfo,' nye utsyuə tsya nkə,
'Nyə wə nkpe mməə,'
mamfo anɔ!
22 Itsyise mba luuyifo mə
əsuə fe Kristo nye Onanto
eto bənyɛləkətidii, kpə
ebotaka bəńyə. Booyifo
ayanisa kpə ku asa nnya
nkpe sikpi, itə bə lə boofoo,
bɔɔwɛ Onanto eto betidi ba
úkələkə utsyə taa kɔ kulaa
tsya bakpe.
23 Nyaso bimuə əsuə
bitsyə! Ńtɛyi mi lesa saa
ntɔnsə fɛ lə lefe nəmə lə
leyo.

Yesu Átɛyi Kase Utidi Eto Ubi Luubə Bio.

24 "Nya lə eyi nnya
luutəkə lə bulə bomfo eto
kamaa,
'kofe əmbofa bio,
nya kofande tsya
lembuyənde.
25 Befandebi ebuyifo fe
bofankli bɛnlɛ ketsyi
kato kəbə kasɔ,
nya kato eto asa kenke
luutinkə.'
26 "Lefe nəmfóo, betidi
ebunyə mɛ, Utidi Éto Ubi,
nlɛ bubə lə asɔmiloku əsuə.
Nya muubə ku Onanto eto
əsuəale lə diyənde kplɛ
əsuə.
27 Nya mootsyese mɔ kato
eto batɔnkpe kawunsiə eto
akpɔ ana nyamə lə nsu
nləkə mɔ betidi ba
mínkələkə míntsyə itsyi lə
kawunsiə eto lekpake

nəmfo isu ese lə kalosəkɔ ka nse.

Yesu Nkə Kuutsyuə Saa Enyi Lefe Nə Wuusinkli Ubə.

28 “Bekase asa itsyi lə koto əsuə. Lə ibə bə binyə se kuyi komfó lɛ afanto fɔfɔ buləkəə, eté mi bə kasɔmite əbɔfi.
29 Nko ke lə ibə bə binyə asa nnya míntɛyi mi mfo lɛ kasɔ butsyə ku bubəə, ete biote biə kawunsiə kamfo eto kalosəkɔ əbɔfi nnya ikəbə eyo fə kəsiə pɛɛ!
30 Sitinti nlɛ mi bɔtɛyi minkə asa nyamfo kenke ebubə itə fɛ efe nəmfo eto betidi luukpə balo.
31 Kato ku kasɔ kenke ebubə kafe. Fɛɛ mɔ ditiki embubə lefe kulefe.
32 “Tsyaa, kuutsyuə saa enyi diyi nye lefe nə asa nyamfo luubə itə, Onanto eto batɔnkpe ku mɔ, Onanto eto Ubi kulaa tsya enyi, enso mɔ Anto hã nyi.
33 Bebe kukɔnɔ lə bimuə əsuə bitsyə itsyise binyi lefe nə nyamfó luubə itə.
34 Mɔ bubə ebuutsyə fe kase osani utsyuə luudu lə wə umə nkə wəəsu kusu, nya óyani wə beyifoyifo utsyə lə diyo. Útə utsyuə saa keyifo ka wuukeyifo. Nnya kamaa, ɔ́tɛyi nwə laase wə diyo nkə ɔlɔ ose wə diyo kekleke.
35 “Nko kə ele bə mi tsya muə əsuə binyə. Itsyise binnyi lefe nə mi Oyosate luubə udufə. Yoofo bubə bə wuubə ku kakɔmi lefe, nye ntsyetsyi, nye kolensiənto kplɛ ko bekusɛ ləətə kɛnyɛ, nye olesiə.
36 Lə ibə bə ubə ofuaa, yanle bə ibə bə ubə unyə mi bɛnlɛ selabe.
37 Lesa nə minlɛ mi bɔtɛyi mfoo, nlɛ nnya bɔtɛyi itə betidi ba ta. Nnya ni bə bimuə əsuə bitsyə.”

14

Yudafɔ Eto Batɔnkotɔnko Ákle Bə Bəəmuə Yesu.

1 Ibu eyi ənuə fɛ lə Yudafɔ lə bedi mə eyi nnya baakpo Ukpə Ása Bo Ɔyila ku Nnamfokuã Eto Abolo Eto Eyi, nyna beefi kakloma mə budu lə Egipte. Besumunyə ninə ku afi eto bateasa bətsyuə ákɛ mfó békebu disi lə kusu ko bɔɔyɛ kalɔkalɔ bəmuə Yesu balo.
2 Bátɛyi lə mə nti bənkə, “Yanle bə ibə nko lə eyisɛ nyamə eto lefe. Itsyise lenni nkoo, betidi ebunyə ɔblɔ bataka bəńyə bo lə əsuə ibə ekpe bule.”

Usionko Utsyuə Éfi Nnuəbi Bo Laanyi Fififi Ókpo Yesu Lə Disi.

3 Yesu ésu Betania eto umə lə Simon wə díkefi bufisia únyə eto diyo. Lə lefe nə Yesu nsi mfó ɔ́nlɛ lesa budii, usionko utsyuə wə nlɛ nnuəbi bo laanyi fififi eto dituntu nə baakpo alabasta əbə mfó. Baakpo nnuəbi bomfó, bo lefo koya tintii bə naadi. Usionko əmfo ásini dituntu nəmə nya ɔ́wuninsə nnuəbi bomə ókpo Yesu lə disi.

4 Nyamfo ələ betidi ba
díńyə mfó. Nya kafo lɛnyi
mə bátɛyi bətsyuə bənkə,
“Beso woabiasə nnuəbi
bomfo nko?
5 Eni ofo mu bote kənyə
fe lɛlɛ wɔlɔlɔ eto kayo, ufi
usu utə bakombo.” Nyaso
béyənki bákpe wə bákpo
wə kudu.
6 Nyaso Yesu átɛyi mə
nkə, “Beyani wə kpoo! Be
so biayani wə lə bɛyɛ wə
bulə? Lesa sɛɛ úyifo útə mɛ.
7 Bakombo kpe mi lenti
lefe saa. Nya biofo mə
bɔwunsəko lə lefe nə ke
beela. Mɔ alɛɛ, inni lefe saa
mɔɔkɛ mi lenti.
8 Usionko əmfo éyifo lesa
nə wofo buyifo. Úfi nnuəbi
bomfo ókpo mɛ lə əsuə ɔ́lɔ
mɛ utsyə itə muukpə fɛ
buubikə mɛ.
9 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə kaka ke boobe
Onanto eto ditiki sɛɛ nəmə
letsya lə kawunsiə kamfoo,
bɔɔtɛyi nnya usionko əmfo
tsya díyifo mfo kefi
kakloma wə.”

Yuda Átɔnɔ Nkə Wuudu Yesu Utə.

10 Nyaso Yuda Iskariot wə
ni Yesu eto bakasebi lefosi
inuə bamə eto ɔnii, ésu
besumunyə ninə bamə ɔflɔ
nkə woote Yesu udi utə mə.
11 Ǝsuə əyuə mə tinti se
bánɔ etiki nnya úbə ɔ́tɛyi
mə, nya mə tsya lɛtɛyi bə
buutə wə atabi. Nyaso Yuda
ákabɛbɛ kusu ko wɔɔnyɛ
ote mə kase boomuə wə.

Yesu Ku Wə Bakasebi Édi Ukpə Ása Bo Ɔyila Eto Lesa.

12 Lə diyi tutɛ lə
Nnamfokuã eto Diyididi nə
baalo Ukpə Ása Bo Ɔyila Eto
Asamubi lə mə lekpa əsuəə,
Yesu eto bakasebi átɔ wə
bənkə, “Se faala fə bɔlɔ
butsyə itə Ukpə Ása Bo Ɔyila
eto diyisɛ nəmə eto budi?”
13 Nyaso Yesu ələkə
bakasebi inuə lə mə bətsyuə
nti nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Mi
bisu umənkpɛ əmə nya
biotsyako utsyuə wə ntsyi
ntu ku ɔlɔtsyi. Bitəkəko wə
bisu diyo nə əsuə wuudufə.
14 Nya lə bɛtɛyi Oyosate
əmə biənkə, ‘Oteasa əmə lɛ
bɔtɛyi nkə, te bo diyo nə
kafo wonko wə bakasebi
luubə bedi mə lesa lə Ukpə
Ása Bo Ɔyila Eto Diyisɛ
nəmə əsuə.’
15 Mfóo, woote mi diyo nə
lɛmɔ kafo lə diyo nəmə eto
abanslo kaka bálɔ asa
bətsyə kukɔnɔ itə bo.”
16 Bakasebi bamfo édu
búsu umə, nya bənyə lesa
saa fe kase Yesu lɛtɛyi mə.
Nya béyifo Ukpə Ása Bo
Ɔyila əmfo eto lesa nəmə
bətsyə mfó.
17 Se ditsyitsyo lefe léyoo,
Yesu ku wə bakasebi lefosi
inuə bamə ésu mfó.
18 Nya lə lefe nə bénsi
bánlɛ búdii, Yesu átɛyi nkə,
“Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə
mi ɔni wə bonko wə nlɛ
kɔni bokpe lə ɔkpɛ kedi lesa
mfoo, ebote mɛ udi.”
19 Ditiki nəmfo éyifo mə
buɛɛ ku sikpi, nya bétsyiko
wə bɔtɔ ɔni, ɔni, bənkə,
“Sitinti, nyi miə inni mɔ ni
fanlɛ, lee mɔ ni?”

20 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
“Mi lefosi inuə eto ɔni ni.
Nya ni bə bonko wə nlɛ kɔni
bokpe lə ɔkpɛ ɔni mfo kedi.
21 Mɔ, wəə ni Utidi Eto
Ubi ebukpə fe kase báwɔni
bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ Eto
Kukuə əsuə. Fɛɛ ilə mɛ itə
futsyə əmə itsyise woəbə
ohiã bunyə fefe. Lə nnya
ete bánle utsyə əmfóo, eni
yɔɔlɛkɛ eso!”

Bonamute Eto Ditsyitsyosa Fɛfɛ.

22 Lə lə lefe nə bánlɛ lesa
búdii, Yesu éfi abolo ətsyuə.
Nya lefe nə úkasɔ Onanto
anii, úbudi nnya wɛlɛwɛlɛ
nnya úsie ni útə wə
bakasebi. Nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Befo nyamfo lə bidi.
Nyamfo ni mɔ usuə eto sinə
nɛ.”
23 Nya úfi lɛkɔbe ku nte,
nya se ɔ́sɔ Onanto anii, úfi
útə mə nya bənə.
24 Nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Nyamfo ni mɔ kɔtɔ ko
muufi ntə lə betidi kpə eto
disi, ko Onanto luufi uyifo
ketsyue fɔfɔ lə wə ku wə
betidi eto nti.
25 Lə ɔnukualɛ əsuəə,
mensiəmbunə nte fɔfɔ
bomfo bio, isu ese lefe nə
muunə nte fɔfɔ bomfo eto
okle lə Onanto eto
sekakedikɔ.”
26 Nya bése kusə béfi
bátɛsə Onanto nya bédu
bésu Nnuəbi eto Eyi eto
Kɔtini.

Yesu Átɛyi Utsyə Nkə Petro Ebɔni Wə.

27 Mfó Yesu lɛtɛyi wə
bakasebi nkə, “Mi utsyuə
saa ebutsyetsyi óyani mɛ
utsyə. Itsyise Onanto átɛyi
lə Awɔnisa Kɛnkɛ Eto
Kukuə əsuə nkə, fe kase
báwɔni bətsyə bə
‘Moolo nwə laase basamu
bamə,
nya wə basamu
luusənsə.’
28 Fɛɛ lə ntaka ntsyi lə
ɔkɔmə mbəə, mɔɔtɔ mi nsu
Galilea.”
29 Nya Petro lɛtɛyi wə nkə,
“Mɔ alɛ məmbutsyetsyi
ndu fə lə ɔflɔ kulefe, lə ibə
bə bafɛfɛ kenke ebuyifo nko
kulaa tsya.”
30 Yesu átɛyi Petro nkə,
“Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti minkə
fɛ ukusɛ luutə kɛnyɛ
dinuəfə lə kətsyə kamfoo, fə
kosate əbɔni mɛ sitsyə.”
31 Petro esi óse wə uyi
óka ntamu ɔ́tɛyi nkə, “Lə
ibə bənkə balo bonko fə
tsyaa, məmbɔni fə ntɛyi
minkə minyi fə.” Nnya ke
wə bakasebi bamə tsya
lɛtɛyi nɛ.

Yesu Áto Ola Lə Bulə Ǝsuə Lə Getsemane.

32 Nya bédu Getsemane.
Nya Yesu lɛtɛyi wə bakasebi
nkə, “Bisiə lə kasɔ mfo lə
nsu nto ola.”
33 Nya ókpa Petro ku
Yakobo ku Yohanes ɔ́yɛnko.
Nya se lesa nə nlɛ wə bubə
lə əsuə nlɛ wə bulə esoo,
34 ɔ́tsyi ɔ́wininsə nya ɔ́tɛyi
mə nkə, “Nyamfo lɛ mɛ
bulə lə utu ku kanyinyənyə
itə ukpə. Bianlabe selabe.
Bińyə bisəkə mɛ mfo.”
35 Se ɔ́nyi úsu sɛtɔ sɛkɛɛ,
ókpo lə kasɔ nya óto ola ɔ́lɛ
wə anto lekpakpa nkə, “Lə

yuuyifo fə lelabii, nyalɛ tə bulə bomfo lə bofe mɛ.”
36 Nya ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ Anto, Onanto! Aafo lesa saa buyifo. Lə aalaa, nyalɛ takasə bulə bomfo lə mɛ əsuə. Tsya inni lə mɔ lelabi əsuə bomu lə fə lele əsuə.”
37 Lefe nə úsinkli úbə wə bakasebi itsyə bamə ɔflɔɔ, úbə únyə nkə bálabe selabe. Nya ɔ́tɔ Simon Petro nkə, “Simon, selabe fanlɛɛ? Ǝmbofo ənə butəkə lebombosɔsɔ lɔni kplon tsya ete?”
38 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bitəkə ənə bisiə bikato ola bə biəmbudufə lə botoo kabe əsuə. Lɛwɔnɔ nəmə lɛ bola, fɛɛ əsuəale əmbə.”
39 Úsinkli úsu bio nkə weesu oto ola fe ditutɛ ke.
40 Úsinkli úbə wə bakasebi ɔflɔ bio nya usi úbə únyə nkə besi bálɛ selabe. Bánlɛ mə ənəmi bofo buminkli. Nya bánte lesa nə bɔtɛyi wə lə nnya əsuə.
41 Se úsinkli úbə ditsyəfəə, ɔ́tɔ mə nkə, “Bola bela biə bialabe bitsyə ɔnwɛ? Isiə, betaka! Lefe nəmə eboyo. Bebe! Ubə mɔ, Onanto eto Ubi, bufi kakpe babuayifo eto ani. Bebe məə, se baankpee kusu banlɛ bubə.
42 Betaka lə busu botsyako mə. Bebe nwə dífi mɛ ókpe mə lə ani nlɛ bubəə.”

Bəmuə Yesu.

43 Mə ku Yesu si bəńyə mfó bálɛ etiki fɛ Yuda wə ni lefosi bakasebi inuə bamə eto ɔni díbə. Besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə əmə eto beninə kpə ətəkəko wə bəbə. Bétsyi keyi ku nlanle.
44 Nwə dídu wə útə mfóo, ébɔtɛyi betidi bamfo utsyə nkə, “Utidi wə biunyə muusiəsə mfiɔ lə kolaa, wə ni nwə əmə nɛ. Bimuə wə, lə bekpa wə bidunko.”
45 Nyaso se Yuda lɛyɛ úsu útu Yesu, ókpadi wə nkə, “Oteasa!” Nya ɔ́fiɔ wə lə kola.
46 Nyaso bəmuə Yesu nya bákɔbe wə kekleke.
47 Nya mba díńyə lə Yesu ɔflɔ eto ɔni díləkə wə kalanle nya óla Usumunyə Ninə Kenke eto odomunyə eto koto.
48 Nya Yesu lɛtɔ mə nkə, “Beso ele bə bitsyi keyi ku nlanle fɛ lə bibə bimuə mɛ lə əsuale əsuə fe uyu mini?
49 Bo ku mi ete lɛkɛ lə Disumuyo mfó diyi saa, nya minkɛ mfó mínkate Anantotiki nyamə mfó tsya bíəmmuə mɛ. Bə lə kase Onanto eto Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukuə lɛtɛyi utsyəə, lə ibə itə nko.”
50 Nya wə bakasebi kenke dítsyetsyi báyani wə bətsyə.
51 Lə lefe nəmə mfoo, okosobi utsyuə wə nti kafia əsuə ntəkəko wəə, ənyə lesa nə kenke díbə. Bamamanyə bamə ála lə bəmuə okosobi əmfo. Fɛ ini wə kafia ete bákɔbe, nya ɔ́kpɔ
52 ɔ́bɔ mə lə ani. Nya útsyətsyi údu leyaleya. Nya óyani wə kafia ókpe mə lə ani.

Bákpa Yesu Bésuko Yudafɔ Eto Beninə Eto Ǝnəmi.

53 Nya bákpa Yesu bésuko
Usumunyə Ninə Kenke eto
diyo. Mfó nya besumunyə
beninə bamə ku umə eto
beninə ku afi eto bateasa
létsya bénsi. Mə ni Yudafɔ
eto beninə.
54 Petro ətəkəko mə kama
kama nya úsu údufə lə
usumunyə ninə eto diyo
nəmə. Nya úsu úsiə lə
bamamanyə bamə ɔflɔ ɔ́nlɛ
ute bɔyifə.
55 Besumunyə ninə ku
Yudafɔ eto beninə kenke ba
dísiə mfó ákplatsya babe lə
boofo kabua kətsyuə bunyə
lə Yesu əsuə lə bayɛ bəmuə
wə balo. Tsya bámfo kabua
saa bunyə lə wə əsuə.
56 Betidi kpə əbə bedi etiki
bátɛyi bidia lə wə əsuə,
tsyaa mba díbə eto etiki áta
ibu lə bətsyuə əsuə.
57 Nya bətsyuə létaka
bátɛyi nya bála wə kɛnyɛ
bənkə,
58 “Bɔnɔ bə ɔ́tɛyi nkə,
‘Mooba Onanto eto
Disumuyo nə báto mfo, tsya
lə diyi tsyəfə əsuəə,
muusinkli nto lebamba nə
bémfi betidi eto ani báto.’ ”
59 Fɛɛ mə tsya eto
etikididi mánkate ku mə
bətsyuə eto ale.
60 Usumunyə ninə kenke
átaka úńyə lə mə nti nya
ɔ́tɔ Yesu nkə, “Anlɛ etiki
nnya banlɛ bɔtɔ bɔnɔ?
Embutə mbuayɛ? Be nkpe
fə fɔɔtɛyi?”
61 Tsya Yesu édi bi, wémfə
kɛnyɛ ɔ́tɛyi kulesa.

Usumunyə ninə kenke
əmfo esi ɔ́tɔ wə nkə, “Fə ni
Nwə mə Bákpo Ɔhile,
Onanto əmə boatɛsə eto
Ubi?”
62 Yesu átɛyi wə nkə, “Mɔ
ni. Nya biuunyə Utidi Eto
Ubi se unsi lə Ǝsuəaletidi
Onanto eto kodiani. Nya
biunyə se unsi lə asɔmiloku
utsyi kato ɔnlɛ bubə!”
63 Lə lefe nəmfó tututuu,
Usumunyə Ninə Kenke
əmfo kosate ko léfuadi wə
awu ku lɛbləfi ɔ́tɛyi nkə,
“Fənkə bee? Badansiɛ sa
nńsife itə bo bio itsyi lə
mba ńyə mfo kama!
64 Údi mbusiotiki úńyə lə
Onanto əsuə! Ntsyə binyə lə
wə əsuə?”

Nya məmblɛ lɛtɔnɔ bálo
wə dikpi bə ele bə ukpə.
65 Mə nti eto bətsyuə
étsyiko ntufə butufə kákpo
Yesu. Nya bákle wə ənəmi
nya bétsyiko wə bɔsɔ. Nya
bánlɛ wə bɔtɛyi bənkə,
“Tɛyi bo futsyə lɛsɔ fə!”
Nya bamamanyə bətsyuə
lékpa Yesu bédunko, nya
básɔ wə lə atosi.

Petro Étudi Kɛnyɛ Lə Yesu Ǝsuə Nkə Unyi Wə.

66 Lə lefe nəmfóo, Petro
ébubə úsi lə Usumunyə
Ninə Kenke əmə eto diyo fɛ
usiobi wə nkpe wə lə ɔflɔ
díbə.
67 Lefe nə únyə Petro nsi
lə uté ɔflɔ ɔnlɛ wə bɔyifəə,
ɔ́tɛyi wə nkə, “Fintsya
ébutəkəko Yesu Nasaretnyə
əmə ənyə!”
68 Nya Petro dítudi kɛnyɛ
ɔ́tɛyi nkə, “Bee? Mánnɔ lesa
nə fanlɛ bɔtɛyi mfo eto
kasɔ!” Nya ótaka údu úsu
úńyə lə kesiə ɔflɔ. Kase óyo

kəsiə kamə ko ukusə ko dítə kɛnyɛ.

69 Usiobi əmfo esi úbə mfó úbə óbe wə, nya usi útsyiko betidi ba díńyə mfó bɔtɛyi nkə, “Osani əmfo eyifo mə nti eto ɔni!”

70 Tsya Petro esi útudi kɛnyɛ nko ke.

Yanklɛ fɛ mba ńyə mfó lɛtɛyi wə bənkə, “Yanle bə ani fə enni mə ɔni, itsyise fintsya etsyi Galilea eto kasɔ.”

71 Nya Petro léfa ɔ́tɛyi nkə, “Ekpe lə Onanto bə lə sidia minlɛ bɔtɛyii, lə unə mɛ koto! Minyi utidi əmə əsuə bɛnlɛ etiki budi ketsyiko mfo!”

72 Lamfolamfo, ukusɛ ko disi útə kɛnyɛ dinuəfə, nya Petro lékloma nkə Yesu átɛyi wə nkə, “Fɛ ukusɛ luutə kɛnyɛ dinuəfəə, əbutudi kɛnyɛ sitsyə fə enyi mɛ.” Nya ílə Petro lə utu nya úwi keku.

15

Bákpa Yesu Bésuko Pilato Ɔflɔ Lə Bakponko Wə Lekpo.

1 Olesiənto əmfóo, besumunyə ninə, átsya ku Yudafɔ eto beninə ku afi eto bateasa ku Yudafɔ eto batɔnkotɔnko kenke. Se béfi nsusu lə etiki nyamə əsuə ku kase bɔɔyɛ ku nnya. Bákle Yesu nya bákpa wə bésuko Aba eto Unyɛsiə Ninə itə Romafɔ eto Aba wə baakpo Pilato ɔflɔ.

2 Mfóo, Pilato átɔ Yesu nkə, “Fə ni Yudafɔ eto Oka?”

Yesu átɛyi wə nkə, “Ee, lə kase fanlɛ bɔtɛyi.”

3 Besumunyə ninə bamə ála etiki kpə bətəkə Yesu.

4 Nyaso Pilato esi ɔ́tɔ wə nkə, “Ɜmbuləkə kɛnyɛ lə etiki saa əsuə? Tsyue koto lanɔ etiki nnya banlɛ bɔtɛyi lə fə əsuə!”

5 Tsya, Yesu ménsitɛyi kulesa, nyaso íyifo Pilato yanii!

6 Lefe saa lə eyo nkomə eto diyididi əsuəə, íyifo Pilato eto lekpa nə ókayani betidi bua ba bákpe lə diyo eto ɔni wə bála kətə mə.

7 Lə lefe nəmfóo, bəmuə osani wə baakpo Baraba bákpe le diyo. Úyifo futsyə lɛkɛ lə betidi ba létaka bənyə lə Romafɔ eto Aba əsuə nti. Nya lə kudu ko bákpo bələ betidi ku betidi ba bálo esoo, bəmuə wə ku mba dítəkəko wə bákpe lə a Aba eto diyo.

8 Nyaso se betidi kpə díbə bátsyaa, bátɛyi Pilato bənkə okloma kase wəənyə mba baakpe lə ayo kaminsə fe kase wókala buyifo lɛlɛ saa.

9 Ɔ́tɔ mə nkə, “Bela biənkə nyani Yudafɔ eto Oka əmə ntə mi?”

10 Pilato átɔ mə nko itsyise óte nkə kekisi əsuə eso besumunyə ninə lékpa Yesu báboko wə ɔflɔ.

11 Nya besumunyə ninə bamə lídi betidi bamə bákpe bənkə bátɛyi Pilato bənkə, óyani Baraba bomu utə mə.

12 Pilato esi údi betidi eto ditsyukpa nəmə etiki nya ɔ́tɔ mə nkə, “Be bela biə

nyifo ku utidi əmə biakpo
biə Yudafɔ eto Oka mfo?”
13 Nya báfa bátɛyi wə
bənkə, “Sɔ wə lə uyikabie
əsuə!”
14 Pilato átɔ mə nkə, “Nte
kabua ka úyifo eso?” Tsya,
məmblɛ esi báfa bembembe
bátɛyi bənkə, “Sɔ wə
amanklasə lə uyikabie
əsuə!”
15 Se Pilato léla nkə
weeyifo lə mə lelabi əsuə
esoo, óyani Baraba útə mə.
Nya útə béfi kekuefiofio
báblɛ Yesu, nya úfi wə ókpe
lə bamamanyə eto ani nkə
besu basɔ wə bamanklasə lə
uyikabie əsuə.

*Bamamanyə Bamfó Ákpe
Yesu Kofani.*

16 Bamamanyə bamə
ákpa Yesu bésuko Aba eto
Unyɛsiə Ninə eto diyo nya
bákpadi bamamanyə fɛfɛ
bə bəbə mfó.
17 Nya béfi kafia sia eto
awu bákpe Yesu fe Oka nya
béyifo biyu eto lekpakpa
béti wə lə disi fe
lekankpakpa.
18 Nya banlɛ wə kɔfiɔ
bokpe ákatɛyi bənkə, “Yuu,
yuuduu,! Yudafɔ eto Oka lə
usiə nkpə kɛntsyɛɛ!”
19 Básɔ wə lə disi ku
lekete nya bétufə ntufə
bákpo wə lə əsuə. Nya báse
akonki lə wə ɔflɔ bákpe disi
kasɔ ku dibu bətə wə.
20 Se bəmə wə nya bákpe
wə kofani bálosəə, bələkə
awu sia nyamə lə əsuə nya
bésinkliko nnya ókpe kɔ
bákpe wə. Nya bákpa wə
bésuko kaka bɔsɔ wə
bamanklasə lə uyikabie
əsuə.

*Básɔ Yesu Bámanklasə Lə
Uyikabie Ǝsuə.*

21 Lefe nə bántɔɔ,
bátsyako osani wə baakpo
Simon wə ditsyi dibutu ɔ́ntɔ
lə Yerusalem. Nyaso
bamamanyə bamə áhiɛ wə
bənkə ɔwunsəko Yesu lə
utsyinko wə uyikabie əmə.
Simon əmfó etsyi Sireni eto
kasɔ, nya wə bebi ni
Aleksandra ku Rufo.
22 Bákpa Yesu bésuko
kaka baakpo Ditidisikɔbe.
23 Mfó bətə wə nte bo
bátsyakasə ku kofa ko
loobokosə kanyinyənyə
kamə kasɔ bə unə, fɛɛ Yesu
áni wənəə.
24 Nnya kamaa,
bamamanyə bamə ásɔ wə
bámanklasə lə uyikabie
əsuə. Nya béfi afetu bákpo
básɛ lə bate lekpa nə luutu
utsyuə saa fɛ bésense awu
nyamə bətə bətsyuə.
25 Básɔ wə bamanklasə lə
uyikabie əsuə lə olesiə əmfó
eto abombo ɔwɔnɔmbə lefe.
26 Nya báwɔni asa lɛ
otabo kɛkɛ əsuə básɔ lə wə
disi kato nnya nlɛ bote lesa
nə eso bálo wə ni bənkə,
“Ǝnyə Yudafɔ Eto Oka.”
27-28 Nya básɔ beyu inuə
tsya lə eyi əsuə báwunsə lə
Yesu əsuə. Ɔni áfaka lə wə
kodiani eto kutsyə nya ɔni
tsya léfaka lə kəməni.
29 Mba kenke lɛyɛ mfó
bafe étinkəsə mə esi bákpe
Yesu kɔfiɔ bátɛyi bənkə,
“Ɛhɛɛ! Inni fə lɛtɛyi fə
eboba bo Disumuyo kplɛ

akpo lə kasɔ esinkli ato kə lə eyi ətsyə əsuə kɛɛ?
30 Yifə əbə kasɔ lə ələkə fə əsuə etsyiko ukpə eto ani lə bobe!”
31 Nko kə basumufɔ ninə ku afi eto bateasa bamə tsya dímə wə bátɛyi mə bətsyuə bənkə, “Úləkə betidi bamba utsyiko lə ukpə əsuə, fɛɛ wembofo wə əsuə buləkə ketsyiko lə ukpə əsuə!
32 Lə wə baakpo Israelfɔ eto oka, wə ni Kristo əməə, wə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə sitintii, uləkə wə əsuə lə ɔyifə lə uyikabie əsuə ubə kasɔ bə lə bofo bɔnɔ!” Betidi inuə ba básɔ bafakasə lə eyikabie əsuə ku Yesu mfóo, tsya áka wə.

Yesu Ǝkpə.

33 Se éyo kakɔmi lefee, kasɔ mfó kenke ko léna. Nya ítsyə nko ísu ése abombo etsyə.
34 Nya lə lefe nəmfóo, Yesu áfa bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Eli, Eli, lama sabaktani?” Etiki nyamfo eto kasɔ ni bə, “Mɔ Onanto, mɔ Onanto! Beso fáyani mɛ fətsyə?”
35 Betidi bətsyuə díńyə mfó ánɔ lesa nə ɔ́tɛyi, nya bátɛyi bətsyuə bə, “Ɔlɛ Onanto eto Unyɛləkətidi Elia bokpadi.”
36 Mə ɔni étsyetsyi úsu úfi okosa wə bákpe lə ntə eto sonkpe əsuə nya óbesə wə kato ku uyi útə Yesu nkə unə. Nya ɔ́tɛyi bafɛfɛ nkə, “Bińyə lə bobe! Bitə lə bobe lə Onanto eto Unyɛləkətidi Elia ebubə uləkə wə utsyiko lə uyikabie komfo əsuə!”
37 Nya Yesu léfa bembembe nya úkpə.
38 Lə lefe nəmfó əsuə tutuutuu, kafia kplɛ ka léfakanya kéti Yudafɔ eto Disumuyo eto Kakɛnkɛkɔ Kenke eto ənəmii, léfuadi lə akpa ənuə itsyii kato ibə kasɔ.
39 Nya se omamanyə ninə wə díńyə lə uyikabie əmə ɔflɔ lɛnɔ Yesu eto bofa nya únyə kase úkpəə, ɔ́tɛyi nkə, “Sitinti utidi əmfo eyifo Onanto eto Ubi.”
40 Besionko bətsyuə tsya əńyə kɔsɛsɛ bákabe. Maria Magdalene ku Salome ku Maria nwə eto bebi ni Yakobo kɛkɛ ku Yosef, akɛ mə lenti.
41 Lefe nə Yesu lɛkɛ lə Galileaa, mə dítəkəko wə bákawunsə ko wə nɛ. Besionko bamba kpə ba dítəkəko wə bésu Yerusalem tsya əńyə mfó.

Bébikə Yesu.

42 Asa nyamfo əbə lə diyi nə bəəmuə əsuə itə bə lə kofe edufə diyoo, lə bedi Ɔnwɛditsyəyi eto diyi. Nya se kale nlɛ boloo,
43 Yudafɔ eto okponkpo ɔni wə baakpo Yosef wə ditsyi Arimatea eto uninə, ákpe ɔkɔɛ úsu únyə Pilato. Yosef éyifo Yudafɔ eto Uninə kplɛ wə lɛkɛ dibu nya úkabe kusu itə Onanto eto Sekakedidi eto bubə. Se óyo Pilato ɔflɔɔ, ɔ́lɛ wə lekpakpa nkə utə wə kusu lə usu uləkə Yesu eto ɔkɔ əmə usu ubikə fɛ lə eyo Ɔnwɛditsyəyi əmə.

44 Se Pilato lɛnɔ nkə Yesu
ébukpə kokoo, íyifo wə naa.
Nyaso ókpadi wə
omamanyə ninə wə díńyə lə
etsyuesa nyamfó eto kɛnyɛ,
nya ɔ́tɔ wə lə sitinti ini bə
Yesu ébukpə koko.
45 Nya se uninə əmfo
lɛtɛyi wə nkə ɔnukualɛ inii,
Pilato ətə Yosef kusu nkə
usu uləkə ɔkɔ əmə.
46 Nya Yosef dísu úləkə
Yesu eto ɔkɔ nya úfi kafia
kpaa fɔfɔ ka óya úmli wə.
Nya úfi wə úsu úbikə lə
kudi ko bələkə lə koba
kəmiə bətsyə koko lə kɔtini
ɔflɔ. Nya útə nkə
baminansə leba kplɛ lɔni
beti lə kudi komə eto kɛnyɛ.
47 Lə lefe nəmfóo, Maria
Magdalene ku Maria wə ni
Yosef eto ambe əńyə mfó
nya bábe kaka bébikə Yesu
eto ɔkɔ əmə.

16

Yesu Átaka Utsyi Ɔkɔmə.

1 Kəsiəsə eto ditsyitsyoo,
lefe nə békedi Ɔnwɛditsyəyi
bálosəə, Maria Magdalene
ku Maria wə ni Yakobo eto
ambe ku Salome ésu báya
nnuəbi bo laanyi fififi bənkə
beesu bediki Yesu eto ɔkɔ.
2 Nyaso se kale dísiə
kɔsida eto olesiəə, bátaka
bésu kudi komə eti.
3-4 Se bántɔɔ, bákatɔ mə
bətsyuə bənkə, “Owoe
buunyə lɔminansə leba kplɛ
nəmə lə kudi komə eto
kɛnyɛ utə bo?” Bátɔ mə
əsuə nko itsyise leba nəmə
amɔ tinti. Nya se bésu
bédufə mfóo, bənyə bənkə
futsyə ébubə ɔ́minansə leba
nəmə lə mfó. 5 Nyaso se
bédufə kudi komə kafoo,
bənyə okosobi utsyuə se
únsi lə kodiani. Nya ónkpe
awu nnya diflubi futututu!
Difufu əmuə mə.
6 Nya okosobi əmə lɛtɛyi
mə nkə, “Biante sikpi! Nyi
minkə Yesu Nasaretnyə əmə
bɛnlɛ bɔbɛbɛ, nwə básɔ
báfakəsə lə uyikabie əsuə.
Umbə mfo! Ótaka okpe
nkpə! Bebe! Mfo bálabesə
wə nɛ.
7 Nyaso bisu bɛtɛyi wə
bakasebi ku Petro tsya
biənkə, ‘Yesu tɔ mi sɛtɔ, ɔtɔ
lə Galilea. Mfó ti biunyə wə
fe kase ɔ́tɛyi mi utsyə.’ ”
8 Nyamfo ákpe besionko
bamə difufu, nya bédu lə
kudi komə ɔflɔ ku ketinkə,
bánte lesa nə beeyifo, nya
bákpe etsyi ani. Kase
bánkpe lə kusu bántɔɔ,
bántɛyi kuutsyuə kulesa,
itsyise sikpi əmuə mə.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Maria Magdalenyə.

9 Se Yesu létaka utsyi
ɔkɔmə Kɔsida komfo eto
olesiəə, utidi tutɛ wə úləkə
əsuə óte ni Maria
Magdalenyə, nwə əsuə óla
awɔnɔ bua akuanse utsyiko
lə lefe nə ditsyuə əsuə.
10 Úsu ɔ́tɛyi Yesu eto
bayɛtsyuə ba nlɛ nku buwi
lə wə ukpə əmə eso.
11 Nya se Maria lɛtɛyi mə
nkə Yesu kpe nkpə nya
únyə wəə, bámfo wə bánɔ.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Bakasebi Inuə Bətsyuə Lə Kusu.

12 Nyamfo eto kamaa,
Yesu ələkə əsuə óte
bakasebi inuə lə lefe nə
bányɛ lə kusu bántɔ. Fɛɛ
bənnyə wə betsyə lekpo
mlə.
13 Kama se bésu bátee,
bésinkli bésu bátɛyi bafɛfɛ.
Tsyaa, mbamə mámfo mə
bánɔ.

Yesu Ǝləkə Wə Ǝsuə Óte Bakasebi Lefosi Ɔnwɛ Bamə.

14 Fɛfɛfɛɛ, Yesu ələkə wə
əsuə óte wə lefosi bakasebi
ɔnwɛ lə lefe nə bénsi bánlɛ
budi. Nyaso únyenki ókpe
mə lə kase mə bofokanɔ
ləmbə ale, nya betidi ato
fefe, se bamfó betidi ba
díkənyə wə se ótaka utsyi
ɔkɔmə úbə nkpə bofo kanɔ.
15 Ɔtɛyi mə nkə, "Bisu
kawunsiə kenke lə bebe
Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə
ditsya bitə betidi ba kenke.
16 Utidi wə lefo Ditiki Sɛɛ
nəmfo ɔnɔ nya utə bəəfləsə
wə ntuu, Onanto ebufi wə
abua ɔtsyə wə. Nya utidi
wə dimamfo ɔnɔɔ, Onanto
embofo wə.
17 Nya Onanto ebutə
bafokanɔfɔ lə mɛɛ, əsuəale
beyifo ayanisa kpə. Boola
awɔnɔ bua lə mɔ diye əsuə.
Bɔɔtɛyi belebele kpə bia
benyi.
18 Nya lə bəmuə owa nye
bənə kenii, yembuyifo mə
kabua saa. Lə bətəkə
befimfi anii, boomuə ale."

Onanto Akpa Yesu Usuko Kato.

19 Lefe nə Bonamute Yesu
dídi mə etiki ólosə mfó eto
kamaa, Onanto étsyi wə
úsuko kato kaka wuunsi lə
kakplɛkɔ lə wə Anto ɔflɔ lə
kodiani.
20 Nya wə batɔnkpe
létsyilama nlebe saa kenke
bátɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə. Nya
Onamute əmə dísiə ko mə
ɔwunsəko mə nya béyifo
ayanisa nnya lete bə mə
ditiki nəmə eyifo ɔnukualɛ
ɛyɛ lə ayanisa kpə nnya
béyifo əsuə.

LUKA
Ditiki Sɛɛ Nə Luka Lɛwɔni

1 Mɔ ɔyimisani Tiofilo,
betidi kpə ákplatsya kase
boofo, lə bawɔni lesa saa nə
díbə lə bo nti bətsyə.
2 Báwɔni nnya fe kase
betidi ba dínyə asa nyamfó
lɛtɛyi bo idu lə nnya kasɔ
ketsyikokɔ nya bábe Onanto
eto Ditiki nəmə letsya báte
tsya.
3 Nyaso, Tiofilo lala, se
míndufə lə asa nyamfo
mínto nnya mímbe kenke
idu lə kasɔ ketsyikokɔ ke
esoo, mfi nsusu lə nnya
əsuə minkə ɛlɛkɛ bə nwɔni
asa nyamfo lə ekpa ɛyɛ lə
kusu əsuə mfi ntə fə.
4 Nlɛ nyamfo buyifo nko
bə lə ənyə ɔnukualɛ eto
ditiki nəmə bə lə ate asa
nnya báte fə.

Bátɛyi Yohanes Ntufləsətidi Eto Bole Bətsyə.

5 Lə lefe nə Herodes lídi
seka lə Yudea eto kasɔ
əsuəə, Onanto eto
usumunyə utsyuə wə
baakpo Sakaria akɛ mfó.
Ɔbɔ utsyi lə besumunyə ba
ləətə kedi eto ditsyukpa nə
baakpo Abia əsuə. Sakaria
eto usiə wə baakpo Elisabet
tsya ábɔ utsyi lə Onanto eto
Usumunyə wə baakpo
Aaron éto kafo əsuə.
6 Usə ku usiə bamfo əsiə
nkpə sɛɛ lə Onanto eto
lelabi əsuə. Nya béyifo lə
wə afi kenke əsuə kukunɔ.
7 Ubi saa mankɛ mə,
itsyise Elisabet anle. Nya
mə inuə bamə tsya ébobe
báfe.
8 Diyi lɔnii, Sakaria akɛ lə
Yudafɔ eto Kedikətəkɔ ɔlɛ
wə Kesumuyifo buyifo
itsyise wə ditsyukpa ítu.
9 Nya lə mə kesumu eto
lekpa əsuəə, bákpo básɛ
bənyə bə Sakaria ni nwə
əsuə ítəkə. Nyaso wə ni
nwə bələkə bə usu otonsə
elufui utə Onanto lə
Kedikətəkɔ eto leba nəmə
əsuə. Mfó nya údufə Yudafɔ
eto kedikətəkɔ kamə.
10 Nya lefe nə ɔkɛ mfó
ɔnlɛ elufui botonsəə, betidi
fɛfɛ əńyə lə lekple balɛ ola
boto.
11 Mfó Onanto eto
ɔtɔnkpe utsyuə wə díńyə lə
kaka ɔnlɛ elufui botonsə eto
sediani díləkə əsuə óte wə.
12 Se Sakaria dínyə wəə,
óyakla nya óte sikpi tinti.
13 Fɛɛ Onanto eto ɔtɔnkpe
emfó átɛyi wə nkə,
“Sakaria, mante sikpi!
Onanto ánɔ fə olatoto, nya
fə usiə Elisabet ebole
ubisaibi utə fə. Nya fuutəkə
wə diye fənkə Yohanes.
14 Lə wə bole əsuəə,
ebunyə disuəyuə tinti. Nko
ke tsya betidi kpə luunyə
disuəyuə nɛ.
15 Woofiani utidi kplɛ lə
Bonamute eto ənəmi. Yanle
bə unə ntə bo nkpe ale nye
ntə saa eto okle tsya. Nya
idu lə wə lelefee, Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ ebusiə ko wə.
16 Nya ɛyɛ lə wə əsuəə,
Israel bebi ebusinkli bəbə
mə Onamute Onanto ɔflɔ.
17 Wə ni nwə lɔɔtɔ
Bonamute eto bubə lə

əsuəale ku utu bokpe əsuə fe kase Onanto eto Unyɛləkətidi Elia dítsyə. Nya wuutə diyuə luubə bebi ku antomə nti. Nya wuunə koto tsyuetsyue okpe lə betidi ba ditidi ato əsuə bə lə bekefi nsusu sɛɛ bayɛ lə kusu əsuə lə mə asayifoyifo əsuə. Nyamfo luutə Bonamute eto betidi lə bəsiə bakabe kusu itə wə bubə.”

18 Mfó nya Sakaria lɛtɔ ɔtɔnkpe əmfó nkə, “Be luutə bə mfo nyamfo nnɔ? Itsyise mbobe mfiani uninəsə nya mɔ usiə tsya díkafiani uninəsiə.”

19 Lə nnya əsuə ɔtɔnkpe əmə ətə mbuayɛ nkə, “Mɔ ni Gabriel wə ləəńyə lə Onanto eto ənəmi. Wə létsyese mɛ nkə ntɛyi fə Ditiki Sɛɛ nəmfo.

20 Fɛɛ ámamfo mɔ kɛnyɛ eto dikiti nəmfo ánɔ. Ite bə ámamfo anɔ tsyaa, yuubə itə lə lefe nə Onanto dítsyue útsyə əsuə. Se fámamfo ánɔ eso ebofiani ɔmumu isu ese lefe nə diyi nəmə léyo fɛ fə odiakami looyankli edi etiki.”

21 Lə lefe nə asa nyamfo kenke díbəə, íyifo betidi ba kenke díńyə bensekə Sakaria lə lekple mfó yanii, itsyise bánte lesa nə eso éfo wə lefe kpə nko lə Yudafɔ eto kedikətəkɔ kamə nko.

22 Se ɔ́bɔ úbə lekplee, wénsifo mə etiki budinko. Nyaso bənyə bə únyə buləkəkate butsyuə lə Yudafɔ eto kedikətəkɔ mfó. Nyaso ɔ́nnlɛ etiki bofo budi nɛ, ini ani ete úfi ɔ́nlɛ mə etiki budi.

23 Se Sakaria eto kesumu eto lefe léloo, úsinkli úsu diyo.

24 Nyamfó eto kamaa, Elisabet ésu ɔ́lɛ kafo, itə eso wénsikabɔ kesu umə bio. Nya ɔ́kula əsuə itə afa anɔ sɔ̃ɔ̃.

25 Lə nnya eso Elisabet átɛyi nkə, “Mɔmɔɔ, be asa nnya Bonamute díyifo útə mɛɛ, nya úləkə kofani lə mɛ əsuə lə betidi ba kenke eto ənəmi.”

Bátɛyi Yesu Eto Bole Bətsyə.

26 Lə Elisabet eto kafolɛlɛ eto kofa kuande əsuəə, Onanto átsyese wə ɔtɔnkpe Gabriel nkə usu umə wə baakpo Nasaret lə Galilea eto kasɔ.

27 Onanto eto Ɔtɔnkpe əmfo étsyi kɛnyɛ úsuko kebitɛ ka bátɔ bətə osani wə baakpo Yosef wə ditsyi Oka David eto kafo. Kebitɛ kamə eto diye ni Maria.

28 Onanto eto Ɔtɔnkpe əmfo əbə Maria ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Nsiəsə fə lə diyuə əsuə! Fəə bənə kafo! Bonamute si ko fə.”

29 Ɔtɔnkpe əmfo eto kɛnyɛ ka óboko éyifo Maria yanii, nya itə wə disibubu lə kəsiə kamə əsuə.

30 Lə nnya əsuə ɔtɔnkpe əmə átɛyi wə nkə, “Maria, mante sikpi. Onanto ənə fə kafo tinti.

31 Ebɔlɛ kafo nya foole ubisaibi, nya fuutəkə wə diye fə Yesu.

32 Woofo diye tinti nya bookpo wə bə Onanto wə ni Ǝsuəalenyə Kenke eto ubi. Nya Boanto Onanto luutə

nkə ubi əmə di seka fe wə
ona Oka David ke.
33 Nya wuudi seka lə
Yakob eto kafo eto bebi
əsuə isu manlo manlo. Nya
wə sekakedikɔ embolo
kulefe kulefe.”
34 Lə nnya əsuəə, Maria
átɔ Ɔtɔnkpe əmə nkə,
“Ntsyə nyamfo loofo bubə
kətə, se minyi osani?”
35 Onanto eto ɔtɔnkpe
əmə ətə mbuayɛ nkə,
“Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ebɔyifə
disiə lə fə nya Ǝsuəalenyə
Kenke eto əsuəale loola
disiə lə fə. Nyaso ubi wə
foole ebuyifo Ɔkɛnkɛnyə
nya bookpo wə bə Onanto
eto Ubisaibi.
36 Mɔmɔɔ, nla miə lə ate
fə, fə otokpenyə wə baakpo
Elisabet wə ni uninəsiə wə
baakpo okonɔ, fe ɔ́lɛ kafo
kofa kuande nɛ.
37 Itsyise kulesa əmbə ale
itə Onanto eto buyifo.”
38 Nya Maria lɛtɛyi wə
nkə, “Bee, Boanto Onanto
eto uyifoyifo mini. Utə ibə
itə mɛ lə əsuə fe kase
fátɛyi.” Lə nnya əsuə nya
Onanto eto ɔtɔnkpe əmə
dídu.

Maria Ésu Elisabet Ɔflɔ.

39-40 Lə lefe nəmə əsuəə,
Maria əmuə əsuə
mləmləmlə nya ɔ́kɔse úsu
Yudea eto umə wə nkpe lə
atini nti. Usu Sakaria eto
diyo nya úsiəsə Elisabet.
41 Se Elisabet lɛnɔ Maria
eto kəsiə kaməə, ubi wə
lɛkɛ wə lə kafo ko lɛkpɔ,
nya Elisabet díyi ku Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ kenke.
42 Mfó nya óbesə ɔkɔɛ
kato ɔ́tɛyi nkə, “Bákpo fə
atsyɔ lə besio kenke nti, nya
bákpo ubi wə fəəbə bole
tsya atsyɔ!
43 Fɛɛ ntsyə minyə disi
ɛkpɛ mmə bə mɔ Onamute
eto ambe lə ubə mɔ ɔflɔ?
44 Akpa akpa se mínɔ fə
kəsiəə, ubi wə nkpe mɛ lə
kafo ábe ósa ku disuəyuə.
45 Disuəyuə itə fə sitinti,
itsyise áfo kɛnyɛ ka
Bonamute létsyese fə ánɔ
bə yuubə itə nko.”

Maria Ǝsə Atɛsə Eto Kusə.

46 Lə nnya əsuəə, nya
Maria lɛtɛyi nkə,
“Mɔ okla lɛ mɔ Onamute
bɔtɛsə.
47 Nya mɔ lɛwɔnɔ nlɛ
disuəyuə bunyə lə fə
Onanto wə ni mɔ
Ofomfokətə əsuə,
48 itsyise ókloma únə mɛ
kafo,
mɔ, wə uyifoyifo wə
dimanle kulesa.
Nya idu mɔmɔ ɛntɔɔ,
kawunsiə eto betidi
kenke ebokpo mɛ bə
nwə bákpo atsyɔ.
49 Itsyise Ǝsuəalenyə
Kenke éyifo asa kplɛ
útə mɛ,
nya wə diye eyifo
kɛnkɛ.
50 Wə kaminsənyənyə kpe
lefe saa
itə wə bebi eto bebi ba
kenke ləətə wə dibu.
51 Wə kɔni éyifo asa kplɛ,
nya úsensə mba
laabesə əsuə kato lə
mə nsusu əsuə.
52 Óbokosə baka kplɛ kasɔ
lə mə akankpomɛ
əsuə,

nya óbesə mba
laabokosə mə əsuə
kasɔɔ, kato.
53 Útə nkə betidi ba
kukpɛnsɛ nlɛ kenke lə
bənyə asa sɛɛ bedi
bemi tɔ,
nya óla batabinyə
ótsyese ani fufu.
54 Ókloma kɛnyɛ ka
útsyə útə bó bana eto
bana,
nya úbə ɔnlɛ Israel eto
kuse eto betidi kenke
bɔwunsəko.
55 Ókloma ɔlɛ
kaminsənyənyə bufi
kətə Abraham
ku wə bebi eto bebi isu
manlo manlo!”
56 Maria ákɛ lə Elisabet
ɔflɔ fenkə afa ətsyə fɛ
úsinkli úsu oto.

Bále Yohanes Ntufləsətidi.

57 Se Elisabet eto ubi eto
lelefe léyoo, óle ubisaibi.
58 Nya Elisabet eto
bayotsya ku wə batokpenyə
lɛnɔ asa sɛɛ nnya Bonamute
əmə díyifo útə wə. Nya
məmblɛ dínyənko wə
disuəyuə tinti.
59 Se ubi əmə léfo eyi
mflamflaa, bəbə bənkə
baala wə lelo nya bála bə lə
befi wə anto eto diye
Sakaria bətəkə wə.
60 Fɛɛ wə ambe
mántɔnɔko mə nko nya
ótɛyi mə nkə, “Kpa o-o! Bifi
diye Yohanes bitəkə wə.”
61 Mfó bétsyiko etiki bunə
ku wə katɛyi bənkə, “Fə
otokpenyə saa əmbə baakpo
nko.”
62 Nya bátɔ wə anto lə ani
eto eyifosa əsuə bə ote diye
nə woala nkə bəfi bətəkə
wə ubi əmə.
63 Mfó nya Sakaria léfo
leba nə əsuə baawɔni asa
kətəkə nya ɔ́wɔni nkə, “Wə
diye ni Yohanes.” Nya íyifo
məmblɛ yanii.
64 Lamfolamfo Sakaria
étsyiko etiki budi nya ɔ́tɛsə
Onanto.
65 Sikpi əmuə mba wonko
mə nsi lə koyotsya nya ítə
ditiki nəmfo dísensə dísu
kəmə kpə lə Yudea eto atini
əsuə mfó kenke.
66 Betidi ba kenke lɛnɔ asa
nyamfo etsyiko disi bubu
katɔ mə əsuə bənkə, “Nte
utidi wə eto okle ubi əmfo
luubə ofiani?” Itsyise íləkə
ete wuee bə, Bonamute eto
kɔni təkə lə wə əsuə.

Sakaria Ǝləkə Onanto Eto Katɛyikətsyə Óte.

67 Mfó nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
lɛyifə dísiə lə ubi əmə eto
anto Sakaria əsuə nya údi
Onanto etiki ɔ́tɛyi utsyə
nkə,
68 “Atɛsə itə Bonamute,
Israel eto Onanto,
itsyise úbə nkə
woawunsəko wə kuse
nya lə uləkə mə.
69 Úləkə Ofomfokətə Kplɛ
útə bo lə Oka David
wəə ni wə eto uyifoyifo
eto kafo eto ubi.
70 Útsyə kɛnyɛ kamfó
kokooko ɛyɛ lə wə
bənyɛləkətidi kɛnkɛ
əsuə nkə,
71 wuuləkə bo utsyiko lə
balo
ku mba leekisi bo kenke
eto ani.
72 Ɔtɛyi útsyə nkə wuunyə
bo banamə kaminsə

nya wookloma kɛnyɛ ka
ókle ku mə.
73 Nya ɔ́tɛyi bo anto
Abraham kɛnyɛ
klekle kamfo utsyə
nkə,
74 wuuləkə bo utsyiko lə
bo balo eto ani,
nya wookpe bo əsuəale
busumu wə sikpi
manté manté.
75 Nya wuuyifo bo kɛnkɛ bə
lə buyifo mba nyɛ lə
kusu sɛɛ əsuə lə wə
ənəmi lə bo nkpə
kenke əsuə.
76 Nya fə, mɔ ubi, bookpo fə
bənkə Onanto wə nso
kenke eto
Unyɛləkətidi.
Ɛbɔtɔ̃ Onamute əmə eto
bubə nya fɔɔlɔ kusu
ətsyə itə wə.
77 Nya ebutə wə betidi te bə
boonyə bofokətə
itsyise boofi mə abua
batsyɛ mə.
78 Bo Onanto kpe lefonə nya
woabe bo ku
kaminsənyənyə.
Wuutə bofokətə eto
diyənde bə itə bo itsyi
kato.
79 Nya wuutə diyənde
nəmfo nkə dibə ditə
lekpasə itə mba nkpe
lə ketuntu əsuə
ku mba nkpe lə ukpə
eto sikpitete əsuə
bə lə okpa bo ɔyɛnko
udufənko diyuə eto
kusu əsuə.”
80 Nya ubi əmə lébe nya
ɔkɛ ale lə əsuə ku lɛwɔnɔ
əsuə. Nya úsiə lə mfiminti
isu ese lefe nə ɔ́bɔ úbə
Israel eto kuse eto ənəmi.

2

Bále Yesu.
1 Nya lə lefe nəmfoo,
Romamfɔ eto Okankplɛ
Kaisare Augusto ətə əsuəale
nkə bawɔni betidi ba kenke
nkpe lə Roma eto
sekakedikɔ eto kasɔ eto aye.
2 Nya ni betidi eto aye
wɔniwɔni tutɛ nɛ, lə Aba
eto uninə wə baakpo
Kirenio eto Sekadidi lə Siria
eto kasɔ əsuə.
3 Nyaso utidi saa ésu wə
umə lə usu ɔwɔni wə diye.
4 Lefe nəmfo nya Yosef
tsya létaka útsyi Nasaret
eto umə lə Galilea eto kasɔ
úsu Betlehem eto umə lə
Yudea eto kasɔ lə kaka bále
Oka David. Yosef ésu mfó
itsyise uyifo Oka David eto
kafo eto ubi.
5 Ókpa Maria wə bátɔ
bətə wə nya ɔnlɛ kafo tsya
ɔ́yɛnko nkə lə ɔwɔni wə
diye.
6 Nya lefe nə bakɛ lə
Betlehem mfóo, lefe áyo
Maria bə ole.
7 Óle wə ubi tutɛ wə ni
osaibi lə diyo nə bebuki
laalabe. Nya úfi kafia úmini
wə, nya úfi wə ólabesə lə
lesa nə əsuə bebuki bamfó
leedi lesa, itsyise kasɔnɔkɔ
mánkɛ lə bafɔ eto kedufəkɔ.

Onanto Eto Batɔnkpe Áboko
Mba Laabe Basamu
Kɛnyɛtsyətsyə Eto Ditiki Sɛɛ.
8 Lə kasɔ kamə əsuə
mfóo, mba laabe basamu
bətsyuə akɛ mfo kabe mə
bebuki ketsye ka kenke.
9 Onanto eto ɔtɔnkpe
utsyuə ələkə əsuə óte mə
nya Onanto əmə eto

diyənde əyənde ekpo mə lə əsuə. Lə nyamfo eso bate sikpi tinti!

10 Fɛɛ Onanto eto ɔtɔnkpe əmə átɛyi mə nkə, “Biante sikpi. Mboko mi Ditiki Sɛɛ nə looboko disuəyuə ku diyuə tinti itə betidi ba kenke.

11 Nya lə mmi eto diyi nəmfoo, bále Ofomfokətə wə ni Bonamute Kristo bətə mi lə Oka David eto umə.

12 Nya lesa nə biufi binyə bitsyə lekpoo, ni bə biunyə ubisambi wə béfi kafia bémli nya onlabe lə bebuki eto kedikɔ.”

13 Lefe nəmfo tutuutu, Onanto eto batɔnkpe eto ditsyukpa kplɛ lɔni étsyi kato díbə bələkə əsuə báte, nya bákɔ ku ɔtɔnkpe ɔni əmfó nya banlɛ Onanto bɔtɛsə katɛyi bənkə,

14 “Dibu ku atɛsə itə Onanto
wə nkpe kato
fanlofanlo,
nya diyuəsə itə kasɔ eto
betidi ba kenke
ləədufə Onanto ənə!”

15 Nya lə lefe nə Onanto eto batɔnkpe bamfo dídu lə mə ɔflɔ bésinkli bésu katoo, mba laabe basamu bamə átɛyi mə əsuə bənkə, “Bitə lə busu Betlehem lə busu bobe asa nnya díbə fe kase Boanto díləkə óte bo.”

16 Nyaso bákɔse bésu nya bənyə Maria ku Yosef ku ubisambi wə nlabe lə bebuki eto kedikɔ mfó.

17 Nya se bənyə wə nkoo, bátɛyi lesa saa nə Onanto eto ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi mə itsyi lə ubi əmə əsuə.

18 Lefe nəmfo se betidi ba kenke lɛnɔ mba laabe basamu bamə eto etiki nyamfoo, íyifo mə yani tinti.

19 Maria ákloma asa nyamfo kenke nya úkebu disi ketsyi lə nnya əsuə ɛyɛ etsyo.

20 Lefe nəmfóo, se mba laabe basamu bamə dísinklii, bátɛsə Onanto lə lesa saa nə bánɔ ku bənyə tsya əsuə, itsyise nyamblɛ kenke əbə itə pɛpɛɛpɛ fe kase Onanto eto ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi mə.

Bətəkə Ubisambi Ǝmə Diye.

21 Nya lə diyi mflamflale əsuə, se lefe léyo bə bala ubi əmə leloo, bətəkə wə diye bənkə Yesu fe kase Onanto eto Ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi utsyə fɛ bálɛ wə kafo.

Bákpa Yesu Bésuko Yudafɔ Eto Disumuyo.

22 Lefe áyo itə bə Yosef ku Maria yifo əsuə eto okla buflə eto lekpa fe kase Moses eto kɔfi lɛtɔ. Nyaso bákpa ubisambi əmə tsya bésuko Yerusalem bə lə befi wə bakpe Bonamute lə ani.

23 Nko ini báwɔni bətsyə lə Onanto eto kɔfi eto kukue əsuə bənkə, “Ubisaibi tutɛ ku ubuki sende tutɛ saa, ele bə bələkə wə bətsyə kutsyə befi bakpe Bonamute lə ani.”

24 Nyaso bésu Yerusalem bə lə befi kedi bətə Bonamute lə kase kɔfi lɛtɔ əsuəə, ablonima ənuə nye ablɛkpa ənuə beefi kətə kedi kamə.

25 Nya lə lefe nəmfoo, osani utsyuə wə baakpo

Simeon ákɛ lə Yerusalem. Nya úyifo utidi sɛɛ wə laate Onanto sikpi nya uńyə ɔnlɛ kusu bobe itə Israel eto buləkə. Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dísiəko wə,

26 nya lése wə uyi nkə weembukpə isu ese lefe nə eto lefe uunyə Onanto eto Nwə Bákpo Ɔhile Bətsyə, wə eto etiki Onanto lɛtɛyi utsyə.

27 Lefe nəmfoo, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə ákpa Simeon úsuko Yudafɔ eto Disumuyo mfó. Nya se anto ku ambe bamə lékpa ubisambi Yesu əmə bésukoo, bátɛyi bə bəbə bə beyifo lesa saa nə ele bə beyifo bətə wə fe kase kɔfi létee,

28 Simeon áfo ubisambi əmə ɔ́lɛ lə wə ani, nya ɔ́tɛsə Onanto ɔ́tɛyi nkə,

29 “Boanto Onanto, mɔmɔɔ,
se fékeyifo lə fə
kɛnyɛtsyətsyə əsuə
esoó,
ebofo mɛ kusu buləkə,
mɔ fə usumunyə, bə
lə nsu lə diyuə əsuə.

30 Mɔ kosate ébufi mɔ
ənəmi nnyə
Ofomfokətə əmə
31 fətə fə ubə lə kusə
komə eto betidi kenke
lə bənyə wə ku
dinəmi.

32 Wə ni diyənde nə luuləkə
lesa nə faala lə lekple
lete betidi ba lenni
Yudafɔ.
Nya wuufi dibu oboko fə
kusə Israel eto betidi
eto nti.”

33 Asa nnya Simeon lɛtɛyi mfo éyifo Yosef ku Maria yanii.

34 Nya Simeon lékpo mə atsyɔ nya ɔ́tɛyi ubi əmə eto ambe Maria nkə, “Ubi əmfo eyifo Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə. Nya wə ni Ofomfokətə nye budukanɔ itə Israel bebi kpə. Uyifo lekpotsyətsyə itsyi lə Onanto ɔflɔ, nya betidi kpə lootaka bənyə lə wə əsuə.

35 Nya wuutə nkə betidi kpə ləkə mə nsusu bo bakula bate utsyuə saa nyə. Nya ɛyɛ lə nyamfo əsuə esoo, ebunyə kanyi fe kase lesiabi laase utidi eto utu kedunsə.”

36-37 Mfó əmə́ə, usio ɔni utsyuə wə ni Onanto eto Unyɛləkətidi ákɛ mfo baakpo bə Hana. Nya wə anto Fanuel étsyi Aser eto kafo. Alɛ akuanse hã úsiə ku wə usə fɛ usə əmə díkpə. Nya úyifo ɔkɔsiə wə lébe bembembe. Ófo alɛ fosi mflamfla alɛ ana. Úkesu Yudafɔ eto Disumuyo mfo lefe saa, ákatɛsə Onanto ketsye ku kakɔmi nya úkato ola kákle kɛnyɛ tsya.

38 Lə lefe nəmfó tutuutuu, wuntsya əbə ɔ́sɔ Onanto ani, nya ɔ́tɛyi itsyi lə ubi əmə əsuə útə betidi ba kenke ńyə banlɛ Onanto kusu bobe bə wuuləkə Yerusalem.

Bésinkli Bésu Nasaret.

39 Nya se Yosef ku Maria lélosə mə lekpa nəmə buyifo fe kase Onanto eto kɔfi letee, bésinkli bésu mə umə Nasaret lə Galilea eto kasɔ.

40 Ubi əmə ábe ɔ́bɔ disi nya ɔ́kɛ əsuəale, nya óte

kobe tinti. Nya Onanto
dínyə disuəyuə lə wə əsuə.

Yesu Ésu Yudafɔ Eto
Disumuyo.

41 Lɛlɛ saa lɛlɛɛ, Yesu eto
anto ku ambə ékesu
Yerusalem késu kédi diyi nə
baakpo Ukpə Ása Bo Ɔyila.
42 Nyaso se Yesu léfo
lefosi alɛ ənuəə, bési bésu
Yerusalem fe kase békeyifo
kɔ seka.
43 Nya se bédi diyi nəmə
bálosə nya banlɛ businkli
kesu mə umə́ə, Yesu wə esi
ɔ́kɛ kama lə Yerusalem mfó.
Fɛɛ wə anto ku ambe
mánte nko.
44 Mə ébu bənkə ɔkɛ lə
betidi bamə nti nyaso bédu
báyɛ diyi wɔlɔlɔlɔ eto kusu
fɛ bétsyiko wə bɔbɛbɛ lə
bahɔ ku batokpenyə nti.
45 Nya se bənnyə wə esoo,
bésinkli bésu Yerusalem
bésu balɛ wə bɔbɛbɛ.
46 Nya lə diyi tsyəfəə,
bésu bənyə wə lə Yudafɔ
eto Disumuyo kaka wə ku
Yudafɔ eto bateasa nsi. Mfó
úsiə ɔnlɛ mə asa nnya bánlɛ
bɔtɛyi ato butsyue nya ɔnlɛ
mə etiki bɔtɔ lɔni lɔni kanɔ.
47 Nya mba lɛnɔ asa nnya
díkabɔ lə wə kɛnyɛɛ, íyifo
mə yanii lə wə asa
kasɔnɔnɔ kpə ku kase úfi
ɔnlɛ asa nnya bátɔ wə kasɔ
buləkə eso.
48 Íyifo wə anto ku ambə
mə yanii se bənyə wə lə
mfo nko. Nya wə ambe lɛtɔ
wə nkə, “Ubi, ntsyəso féyifo
bo nyamfo eto okle? Mɔ ku
fə nto kenke ákɛ lə bulə
əsuə nya búsu bɔnlɛ
botsyilama kabɛbɛ fə.”
49 Mfo nya Yesu dítə
mbuayɛ ɔ́tɔ nkə, “Beso ibə
bə bísu bɛlɛ botsyilama
kabɛbɛ mɛ? Binyi biə mɔ
Anto eto diyo ele bə nkɛ
lee?”
50 Fɛɛ məə, bánnɔ lesa nə
ɔ́tɛyi mə mfó eto kasɔ.
51 Mfó nya Yesu dítəkəko
mə nya bédu bésu Nasaret,
nya óbokosə əsuə kasɔ útə
mə. Nya asa nyamfo kenke
lɛkɛ lə wə ambe eto nsusu
kəmiə ɛɛyɛ etsyo.
52 Nya Yesu lebe ɔ́bɔ disi
lə kobetete ku lə əsuə eto
sinə əsuə, nya ófo diye lə
betidi kenke ku lə Onanto
eto ənəmi.

3

Ntufləsətidi Yohanes Ábe
Ditiki Sɛɛ Nəmə Letsya.

1-2 Íyifo lɛlɛ lefosi nɔnde
se Okankplɛ Kaisare Tiberio
lídi seka, Unyɛləkətidi
Yohanes wə ni Sakaria eto
ubi wə léfo kɛnyɛ utsyiko
Onanto ɔflɔ lə lefe nə ɔ́kɛ lə
mfiminti. Nya Pontio Pilato
lídi Aba eto unyɛsiə lə
Yudea eto kasɔ əsuə. Nya
Herodes díkedi seka lə
Galilea eto kasɔ. Nya lə lefe
nəmə mfóo, Herodes eto
ɔyimisani Filipo tsya lídi
seka lə kasɔ ka baakpo
Iturea ku Trakoniti eto
lekpake əsuə. Nya Lisania
tsya díkedi seka lə Abilene
eto kasɔ əsuə. Nya lə lefe
nəmfoo, Annas ku Kayafa
ni Onanto eto Besumunyə
Ninə Kenke.
3 Nyaso Yohanes áyɛ
ótsyilama Yordan eto Ketu
eto ditukpenkpe ku lekpake

mfó kédi Anantotiki kátɛyi nkə, “Bitsyi bɛwuninsə lə mi abua əsuə lə befo ntufləsəfləsə eto lekpa lə Onanto lə ufi mi abua ɔtsyɛ mi.”

4 Nya nko seka ini báwɔni lə Onanto eto Unyɛləkətidi Yesaya eto kukue banlɛ bɔtɛyi bənkə,

“Utidi utsyuə kpe lə
mfiminti ɔlɛ bofa
katɛyi nkə,
‘Bińyə bikabe kusu itə
Bonamute.
Bimuə mi əsuə bitsyə
kukɔnɔ itə wə bubə.
5 Biti okplo saa okplo
nya beba atini ku
akpenkpe kenke
bekatesə.
Lə bɛtsyɔnsə esu nya lebo.
Nya nlebe bo diyifo
kplobi kplobii, biyifo
mu tsyɛtsyɛtsyɛ.
6 Nya betidi kenke luunyə
Ofomfokətə wə
Onanto letsyese nɛ!’ ”

7 Betidi kpə əbə bə Yohanes fləsə mə ntu. Fɛɛ Yohanes átɛyi mə nkə, “Mi mba nte fe bawa eto befluflu! Owoe lɛlɛ mi kɔlɛ nkə bitsyetsyi lə Onanto eto kotonənə ko nlɛ bubə eto kɛnyɛ?

8 Bete lə mi eyifosa əsuə biənkə bɛtsyi bɛwuninsə lə mi abua əsuə. Nya biembu biə se ini Abraham eto befluflu bini esoo, Onanto embunə mi koto. Bɛlɔ bɛnɔ biə Onanto ebofo befluflu buləkə ketsyiko aba nyamfo əsuə kətə Abraham.

9 Bebe se banlɛ kefiebi bəńyə bə baala eyi nyamə taa keyudu ke. Kuyi saa ko laanwɔ ebibi sɛɛ, boola ko befi bakpe lə diteféenku kəmiə.”

10 Nyaso betidi bamə átɔ wə bənkə, “Nyalɛɛ, be ele bə buyifo mɔmɔ?”

11 Mfó nya útə mə mbuayɛ nkə, “Mi utsyuə wə nkpe awu leyo lekpe sinuəə, ufi lekpe lɔni utə utidi wə ləmbə kuətsyuə. Nya utidi wə didisa nte tsyaa, usie ni nko ke.”

12 Mba laafo umənko bətsyuə tsya əbə bə bəfləsə mə ntu. Bátɔ wə bənkə, “Oteasa, be ele bə buyifo?”

13 Mfó nya Yohanes lɛtɛyi mə nkə, “Biamfo umənko besonsə kase kɔfi dítə mi kusu nkə befo.”

14 Bamamanyə bətsyuə tsya átɔ wə bənkə, “Nya bo nkpə? Be ele bə buyifo?”

Mfó ɔ́tɛyi mə tsya nkə, “Bitə lə mi kayo ka banlɛ mi bofo lə kemi mi. Nya lə nyamfo eto kamaa, biensu bɛnyinkə utidi kuutsyuə bekpe lə əsuəale lə befo wə atabi saa, nye bela utidi kuutsyuə kɛnyɛ lə kusu bua əsuə belo wə dikpi.”

15 Betidi bamfo eto kusubebe esi ébe kato ekpe nya békebu bə Yohanes nkpa ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə, wə bəńyə banlɛ kusu bobe.

16 Nyaso Yohanes ákpasə məmblɛ nkə, “Mɔɔ, ntu ete meefi kəfləsə mi. Fɛɛ utidi utsyuə təkə mɛ kama ɔlɛ bubə wə lɛmɔ nya onkpe əsuəale onso mɛ famfamfa! Məńyə tsya kon ntə bə mbə kasɔ miə maanyankli wə afokpa eto kekue lə akpa

əsuə ntə wə tsya. Nya utidi
əmfo ebufi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
ku uté ufləsə mi fe ntu.
17 Ɔlɛ wə kɔfɛ ko wuufi
ɔflɛ wə kamɔ uləkə kofo
uwí nya wookpa kamɔ
kosate okpo lə unwũ. Fɛɛ
kofo saa kofoo, wootonsə ko
lə ute wə lɛmbɔni kulefe
kulefe."
18 Nya Yohanes lídi betidi
Anantotiki lə esu kpə əsuə,
nya ólɛ mə kɔlɛ nkə batsyi
mə ditsyəbi ku mə nkpə bo
bensi bawuninsə.
19 Nya se Oka Herodes wə
ni Aba eto Unyɛsiə lɛlɛ wə
ɔyimi eto usiə wə baakpo
Herodia ófo lə əsuəale ku lə
asa bua kpə nya úyifo esoo,
Yohanes ənyənki okpe wə.
20 Idu ɛkɔ lə nyamfo
əsuəə, útə bəmuə Yohanes
béti bákpe lə diyo.

Yohanes Ǝfləsə Yesu Ntu.

21 Se Yohanes dífləsə
betidi kenke ntu ólosəə,
úfləsə Yesu tsya ntu. Nya se
Yesu nlɛ ola botoo, kato
ásini.
22 Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə eto
ditsyəbi nte fe lɛblɛkpaa,
áyifə díbə dísiə lə wə əsuə.
Mfó nya bánɔ Onanto eto
ɔkɔɛ wə dítsyi kato díkatɛyi
nkə, "Fə ni mɔ Ubi lala. Fə
asa eedufə mɛ ənə tinti."

Nyə Betidi Bamfo Ni Yesu Eto Bana.

23 Yesu áfo fe alɛ fosi
ətsyə fɛ útsyə wə keyifo
kasɔ. Betidi eto nsusu ni bə
wə anto ni Yosef
wə eto anto ni Eli
24 wə eto anto ni Mata
wə eto anto ni Lewi wə eto
anto ni Melki
wə eto anto ni Yanai wə eto
anto ni Yosef
25 wə eto anto ni Matatia wə
eto anto ni Amos
wə eto anto ni Nahum wə
eto anto ni Hesli
wə eto anto ni Nagai
26 wə eto anto ni Mahat
wə eto anto ni Matatia wə
eto anto ni Semein
wə eto anto ni Yosef wə eto
anto ni Yoda
27 wə eto anto ni Yohanan
wə eto anto ni Resa
wə eto anto ni Sorobabel wə
eto anto ni Sealtiel
wə eto anto ni Neri
28 wə eto anto ni Melki
wə eto anto ni Adi wə eto
anto ni Kosam
wə eto anto ni Elmadam wə
eto anto ni Er.
29 wə eto anto ni Yosua wə
eto anto ni Elieser
wə eto anto ni Yorim wə eto
anto ni Matat
wə eto anto ni Lewi
30 wə eto anto ni Simeon
wə eto anto ni Yuda wə eto
anto ni Yosef
wə eto anto ni Yonam wə
eto anto ni Eliakim
31 wə eto anto ni Melea wə
eto anto ni Mena
wə eto anto ni Matata wə
eto anto ni Natan
wə eto anto ni David
32 wə eto anto ni Isai
wə eto anto ni Obed wə eto
anto Boas
wə eto anto ni Salmon wə
eto anto ni Naheson
33 wə eto anto ni Aminadab
wə eto anto ni Admin
wə eto anto ni Arni wə eto
anto ni Hesron
wə eto anto ni Peres wə eto
anto ni Yuda
34 wə eto anto ni Yakob wə
eto anto ni Isak
wə eto anto ni Abraham wə
eto anto ni Tara
wə eto anto ni Nahor
35 wə eto anto ni Serug
wə eto anto ni Regu wə eto
anto ni Peleg

wə eto anto ni Eber wə eto
anto ni Sala
36 wə eto anto ni Kainan wə
eto anto ni Arfaksad
wə eto anto ni Sem wə eto
anto ni Noah
wə eto anto ni Lamek
37 wə eto anto ni Metusala
wə eto anto ni Henok wə
eto anto ni Yared
wə eto anto ni Mehaleel wə
eto anto ni Kainan
38 wə eto anto ni Enos wə
eto anto ni Set
wə eto anto ni Adam wə eto
anto ni Onanto.

4

Obonsam Áto Yesu Óbe.

1 Se Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dísiə
lə wə əsuəə, Yesu édu lə
Yordan eto Ketu mfó. Nya
Lɛwɔnɔ nəmə lékpa wə
dísuko mfiminti kaka
kuutsyuə ləmbə.
2 Mfo nya Obonsam
lékplatsya óto wə óbe lə
eyifosi ana sɔ̃ɔ̃ əsuə. Nya
lefe nəmfó kenke, Yesu
méndi kulesa nyaso lə
kalosəkɔɔ, kukpɛnsɛ álɛ wə.
3 Mfó nya Obonsam lɛtɛyi
wə nkə, “Lə Onanto eto Ubi
fenii, tɛyi lebambi nəmfo lə
efiani didisa.”
4 Fɛɛ Yesu átɛyi wə nkə,
“Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukue
átɛyi nkə, ‘Inni didisa mate
ləətə utidi nkpə.’ ”
5 Lə nnya kamaa,
Obonsam esi ókpa wə
úsuko kaka letaka
fanlofanlo. Nya óte wə
kawunsiə eto asa ku nnya
sekakedikɔ kenke lə lefe
kliminti əsuə.
6 Nya ɔ́tɛyi wə nkə,
“Muufi kawunsiə eto
əsuəale ku ke setabikɛ ntə
fə, itsyise befi nnya bətə
mɛ, nya moofo nnya bufi
kətə nwə ke minla.
7 Nyaso asa nyamfo kenke
ebofiani fə ale lə akpe disi
kasɔ esumu mɛ.”
8 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
nkə, “Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue lɛ bɔtɛyi nkə,
‘Bonamute Onanto hã ele bə
utidi fi dibu utə, okpe disi
kasɔ usumu.’ ”
9 Nyamfo eto kamaa,
Obonsam ákpa Yesu úsuko
Yerusalem lə Yudafɔ eto
Disumuyo eto kaka nso
botaka nya ɔ́tɛyi wə nkə,
“Lə Onanto eto ubi fenii,
yani fə əsuə əbə asɔ lə kasɔ.
10 Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə,
‘Onanto ebutə nkə wə
batɔnkpe
ńyə bakase fə.’
11 ‘Bɔɔkɔbe fə lə ani,
itə bə embutusə kokpa
lə leba əsuə kulaa
tsya.’ ”
12 Fɛɛ Yesu átɛyi wə nkə,
“Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
átɛyi nkə, ‘Manto fə
Onamute Onanto abe.’ ”
13 Se Obonsam léto Yesu
óbe nko ólosəə, údu wə lə
ɔflɔ nya óyɛ wə bulə itə lefe
ditsyuə.

Yesu Étsyiko Wə Keyifo Kasɔ Lə Galilea.

14 Nya Yesu dísinkli úsu
Galilea eto kasɔ nya Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ eto əsuəale lɛkɛ wə
lə əsuə. Nya wə diye
dísensə isu lekpake nəmfó
kenke.
15 Óte asa lə Yudafɔ eto
ntsyakɔ nya utidi saa lɛtɛsə
wə asatete.

Báni Yesu Lə Nasaret.

16 Lə nyamfó eto kamaa,
Yesu ésu Nasaret eto umə
wə úsiə óbe. Nya lə
Ɔnwɛditsyəyii, úsu Yudafɔ
eto katsyakɔ fe kase woala
buyifo. Nya ótaka úńyə nkə
lə okla asa lə Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue əsuə.
17 Mfó nya béfi Onanto
eto unyɛləkətidi Yesaya eto
kukue bətə wə. Ɔsini kukue
komə nya útsyiko bokla lə
kaka báwɔni bənkə,
18 “Onanto eto Lɛwɔnɔ si
mɛ lə əsuə, bédiki mɛ
nnuəbi,
itsyise úləkə mɛ nkə
mfó Ditiki Sɛɛ nəmfo
mboko bakombo.
Nya ótsyese mɛ nkə nsu
mbe buləkə eto letsya
ntə betidi ba bəmuə
bakpe lə diyo.
Nya mba eto ənəmi
lébaa, lə bənyə asa.
Nya betidi ba báyinkə
bakpe lə kasɔ nlɛ
kanyi bunyə, lə bənyə
bɔbɔkafe.
19 Nya lə ntə lə bate bə
Onanto eto lefe nə
wuuləkə wə betidi
eboyo.”
20 Nya Yesu díti kukue ko
mə, nya úsinkli ko útə wə
ɔwunsəkotsyuə nya úsiə
kasɔ. Betidi bamə kenke éfi
mə ənəmi bətəkə lə wə əsuə
nya bəńyə banlɛ wə bobe
kpoo.
21 Nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Awɔnisa Kɛnkɛ nnya eto
etiki bɛnɔ mínkla mfoo, ibə
itə lə mmi eto diyi nəmfo.”
22 Nya wə etiki nnya údi
əmuə mə lə utu tinti nya
kase odiakami tsya létaka
wə mləmləmləə, ətə iyifo
mə yanii. Nya bátɔ mə əsuə
bənkə, “Inni Yosef eto ubi
ni nwə mfo, fɛɛ?”
23 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Nyi miə biɔtɛyi mɛ lekpa lə
nnya minlɛ bɔtɛyi mfo əsuə
biə, ‘Ofate, tsya fə əsuə.’
Nya binsi biɔtɛyi mɛ tsya
biə, ‘Asa nnya eto okle bónɔ
bə éyifo lə Kapernaum, yifo
nnya lə fə kosate eto umə
mfo tsya.’ ”
24 Nya Yesu disi ɔ́tɛyi mə
nkə, “Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi
minkə, bəəntə Onanto eto
unyɛləkətidi kuutsyuə dibu
lə wə kosate eto umə.
25 Ɛkpɛ ini bə bakɔbəsiə
kpə ákɛ lə Israel eto kasɔ lə
lefe nə Onanto eto
Unyɛləkətidi Elia lɛkɛ. Nya
ɔsɔmi lɛyɛ bɔni itə alɛ ətsyə
ku kutsyə. Nya kukpɛnsɛ
kplɛ díbə lə kasɔ kamə
kenke əsuə.
26 Fɛɛ Onanto mánkpe
Elia kɔtɔ nkə usu kutsyuə
saa ɔflɔ lə Israel, enso
ɔkɔsiə utsyuə lə Sarep eto
umə lə Sidon eto kasɔ.
27 Nya tsyaa, betidi kpə
ákɛ ba díkefi bufisia lə
Israel eto kasɔ lə Onanto eto
Unyɛləkətidi Elisa eto lefe.
Fɛɛ wántsya mə kuutsyuə
enso Naeman wə ditsyi Siria
eto kasɔ mate hã.”
28 Se betidi ba lɛkɛ mfó
lɛnɔ nyamfoo, kafo ányi mə
tinti.
29 Nya bátaka bəńyə nya
bála Yesu bələkə lə umə
əmə kafo bésu bəńyənsə lə
umə əmə eto kɔtini ko əsuə
bála umə əmə eto kotosi ku
nsusu bə lə bəkə wə bakpe
lə kukpio kafo.

30 Fɛɛ Yesu áyɛ lə mə nti ɔ́bɔ údu.

Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua Lə Utidi Utsyuə Ǝsuə.

31 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu édu úsu Kapernaum eto umə lə Galilea eto kasɔ. Mfó nya útsyiko betidi asa bote lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə.

32 Nya lə wə etikididi ku əsuəale esoo, wə asatete éyifo betidi bamə yanii.

33 Osani utsyuə ákɛ lə Yudafɔ eto katsyakɔ mfó wə əsuə lɛwɔnɔ bua dísiə. Nya ófa ku ɔkɔɛ bembembe ɔ́tɛyi nkə,

34 “Yesu Nasaretnyə, be fanlɛ bɔbɛbɛ ketsyiko lə bo ɔflɔ mfo? Bubə fəbə fə əəbə atsylɔsə bo lee? Nyi futsyə feni. Fə ni Onanto eto Ɔkɛnkɛnyə wə ótsyese nɛ!”

35 Mfó nya Yesu léla Lɛwɔnɔ bua nəmə ɔ́bɔsə lə wə əsuə ɔ́tɛyi nkə, “Yɛ kudu bokpo! Lə abɔ lə utidi əmə əsuə!” Lɛwɔnɔ bua nəmə étsyi osani əmə ɔ́sɔ lə kasɔ lə mə ənəmi, nya lɛbɔ lə wə əsuə dídu. Fɛɛ utidi əmə mámfo lefabe saa.

36 Iyifo betidi bamfó kenke yanii nya bátɔ bətsyuə bənkə, “Nte etiki nnya eto okle ni nyamfo? Utidi əmfo kpe əsuəle nya wəəkumi kakpe awɔnɔ bua kələkə lə betidi əsuə.”

37 Nya asa nnya bátɛyi lə Yesu əsuə mfóo, dísensə ɛyɛ ísu kuse komfó kenke.

Yesu Átsya Betidi Kpə.

38 Yesu édu lə Yudafɔ eto katsyakɔ mfó úsu Simen eto diyo. Atikesi əmuə Simon eto usiəambe élabesə kekleke. Nya bətə Yesu léte.

39 Lə nnya əsuəə, úsu úńyə lɛ wə ɔflɔ lə wə kalabekɔ, nya óla bufi bomə úləkə lə wə əsuə. Nya lefe nə bufi bomə lɛyɛ wəə, ótaka nya útsyiko lesa bonwa kətə mə.

40 Nya se kofe nlɛ diyo budufəə, bákpa befimfi ba nlɛ bufi ate ate kenke báboko Yesu ɔflɔ. Nya úfi ani útəkə mə lə əsuə ɔni, ɔni nya ótsya məmblɛ bufi.

41 Awɔnɔ bua kpə eto kakle tsya ábɔ lə betidi kpə əsuə nya báfa bátɛyi bənkə, “Fə ni Onanto eto Ubi kosate əmə!” Fɛɛ Yesu éti awɔnɔ bua nyamə kusu nya wəntə kusu nkə batɛyi kulesa, itsyise béyi bə wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

Yesu Áte Asa Ótsyilama.

42 Se kale disiəə, Yesu édu lə umə əmfó úsu kaka lɛbiɔ. Mfó nya betidi dítsyiko wə bɔbɛbɛ katsyilama. Nya se bənyə wəə, bákplatsya bə lə ɔyɛ budu lə mə ɔflɔ.

43 Fɛɛ ɔ́tɛyi mə nkə, “Ele bə nsu ndi etiki lə kəmə bamba tsya itsyi lə Onanto eto Sekakedidi əsuə, itsyise nyamfo eso Onanto létsyese mɛ nɛ.”

44 Nyaso údi Anantotiki lə Yudafɔ eto ntsyakɔ kenke lə kasɔ kamə.

5

Yesu Ákpadi Wə Bakasebi Tutɛ.

1 Diyi lɔnii, se Yesu díńyə
lə ditumbukplɛ nə baakpo
bə Genesaret ɔflɔɔ, betidi
kpə ákpɔ bə lə banyi bafi
wə lə banɔ Anantotiki nnya
ɔnlɛ budi.
2 Yesu ənyə nkə kaklɔ
inuə ńyə lə ditumbukplɛ
nəmə ɔflɔ mfó nya mba
laata asabu kələkə akpɛ
ébudu bésu mə asabu
kəfləkɔ.
3 Nya Yesu lébe údufə lə
Simon eto ole kafo, nya
ɔ́tɛyi wə nkə, onwa ɔklɔ
əmə usuko ntu bomə əsuə
sɛkɛ. Yesu əsiə lə ɔklɔ əmə
kafo nya óte betidi bamə
asa.
4 Se óte mə asa ólosəə,
Yesu átɛyi Simon nkə, “Nwa
ɔklɔ əmə esuko kaka ntu
letsyo sɛkɛɛ, lə fonko fə
bayɛtsyuə lə beta mi asabu
lə biləkə binə.”
5 Nya Simon dítə mbuayɛ
nkə, “Bonamute, ketsye
kamfo kenke búyifo keyifo
kekleke tsya bóənləkə
kulesa. Fɛɛ lə kase fátɛyi
esoo, muutə lə bota asabu
nyamə.”
6 Se báta asabu nyaməə,
bələkə akpɛ kpə itə bə
asabu nyamə étsyiko bola.
7 Lə nyamfo esoo, básɔ
ani bákpadi mə bətsyuə ba
nkpe lə ɔklɔ nuəfə bátɛyi
bənkə bəbə bawunsəko mə.
Bəbə nya bənə asabu
nyamə bələsə nya binə
biamə díyi kaklɔ inuə kamə
kinkinki ibu sɛkɛ lə kanya
kedufə lə ntu əsuə.
8 Se Simon Petro dínyə
nnya díbə mfoo, óse akonki
lə Yesu eto ənəmi nya ɔ́tɛyi
wə nkə, “Bonamute,
mannyi əbə mɛ ɔflɔ, itsyise
obuayifo mini.”
9 Binə kpə bia bələkə mfó
esoo, íyifo wə ku wə
bətsyuə yanii.
10 Nko ke íyifo Simon eto
bayɛtsyuə, Yakobo ku
Yohanes ba ni Sebedeo eto
bebi tsya nɛ.
Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi
Simon nkə, “Mante sikpi.
Idu mɔmɔ ɛntɔɔ, mfe betidi
fuukələkə.”
11 Se báyo ditukpenkpee,
báyani lesa saa bətsyə nya
bédu bətəkəko Yesu.

*Yesu Átsya Ufimfi Utsyuə Wə
Nlɛ Bufisia Bufi.*

12 Lefe lɔnii, Yesu ésu
umə utsyuə kaka utidi
utsyuə nlɛ bufisia bufi. Nya
se utidi əmfo dínyə Yesu,
ókpo kasɔ lə Yesu eto ənəmi
nya ɔ́lɛ wə lekpakpa ɔ́tɛyi
nkə, “Bonamute! Lə aalaa,
ebofo butə mɔ bufi bomfo
yuə mɛ.”
13 Yesu ənə kɔni útidi wə
nya ɔ́tɛyi osani əmə nkə,
“Nla nko. Lə nyasoo, bufi
bomə yuə fə.” Lamfolamfo,
bufi bomə əyuə wə.
14 Mfó nya Yesu lékpe wə
kɔfi nkə, “Mantɛyi utidi sa
nyamfo. Bomu yɛ tentente
lə edu lə efi əsuə esu ate
Onanto eto usumunyə. Wə
loobe fə unyə nkə əmuə ale
nya uudi fə adansiɛ itə utidi
saa nkə sitintii, bufi bomə
əyuə fə. Nya lə efi lɛninsɔ
ətə fe kase Moses eto kɔfi
lɛtɔ.”
15 Fɛɛ Yesu eto etiki
nyamfo ésensə ɛyɛ etsyo.
Nya betidi kpə díbə bə lə
banɔ wə asatete nya lə

ótsya mə bufi bo nlɛ mə bulə.
16 Fɛɛ ɔ́kabɔ kesu kaka lɛbiɔ úsu úkato ola.

Yesu Átsya Nwə Léba Ónkpo Kasɔ.

17 Diyi lɔni se Yesu lɛkɛ mfó ókaté asaa, Yudafɔ eto ditsyukpa lɔni nə baakpo Farisifɔ ku afi eto bateasa bətsyuə ba ditsyi nlebe nlebe lə Galilea ku Yudea eto nsɔ ku Yerusalem əbə mfó. Nya Onanto eto əsuəale nnya Yesu leefi katsya befimfi tsya əsiə wə lə əsuə.
18 Nya mfóo, betidi bətsyuə étsyi utidi wə léba onkpo kasɔ lə belabekə əsuə báboko wə ɔflɔ. Nya bábɛbɛ kusu ko bɔɔyɛ befi wə bedufənko diyo kafo lə befi wə bətsyə lə kasɔ lə Yesu eto ənəmi.
19 Fɛɛ betidi bamə eto etu esoo, bámfo kusu bunyə. Nko esoo, bétsyi wə báyɛnko lə diyo eto letsya. Nya bələkə ofo lə letsya əsuə nya báyifəsə wə ku wə belabekə bətsyə lə kasɔ lə Yesu eto ənəmi lə betidi bamə eto nti lə diyo kafo mfó.
20 Nya se Yesu dínyə mə bofokanɔ esoo, ɔ́tɛyi utidi əmə nkə, “Osani, mfi fə abua ntsyɛ fə!”
21 Mfó nya Farisifɔ ku afi eto bateasa dítsyiko mə əsuə bɔtɔ bə, “Owoe ni nwə mfo leedi mbusiotiki kefi wə əsuə kakatesə ko Onanto nko! Onanto hã ni futsyə wə loofo utidi eto abua bufi katsyɛ wə!”
22 Nya se Yesu dínyə mə nsusu útsyə lekpo esoo, ɔ́tɔ mə nkə, “Beso bɛnlɛ nsusu bomfo eto okle bufi?
23 Nte nnya nso buyuə ku bɔtɛyi, ‘Befi fə abua bátsyə fə,’ lee ‘Taka əńyə lə ayɛ edu’?
24 Muuləkə nte mi miə Utidi Eto Ubi kpe əsuəale lə kawunsiə kamfo bə ufi abua ɔtsyɛ.” Nyaso ɔ́tsyi ɔ́wuninsə nya ɔ́tɛyi nwə léba oonkpo kasɔ nkə, “Nlɛ fə bɔtɛyi minkə taka lə efi fə okla lə esu diyo!”
25 Mfo əməə, osani əmə átaka uńyə lə betidi bamə eto ənəmi nya úfi wə okla, nya údu ɔ́ntɔ lə diyo ɔnlɛ Onanto bɔtɛsə.
26 Nyamfó éyifo betidi bamfó kenke yanii! Nya se sikpi dímuə məmblɛ kenke lə nnya əsuə esoo, bátɛsə Onanto nya bátɛyi bənkə, “Nte ayanisa nnya búnyə mfo mmi məə?”

Yesu Ákpadi Lewi.

27 Nyamfo eto kamaa, Yesu ábɔ útsyi lə diyo nəmə kafo nya únyə utsyuə wə laafo umənko wə baakpo Lewi nkpe lə wə keyifokɔ. Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Taka lə ətəkəko mɛ.”
28 Lewi áyani lesa saa útsyə nya ótaka útəkəko wə.
29 Lewi ətə bánwa lesa kən nya úfi útsyue ɔpunu ókpe Yesu disuəyuə lə wə diyo. Nya betidi kpə díbə mfó ku mba laafo umənko tsya.
30 Farisifɔ ku afi eto bateasa ba díbə katsyakɔ

mfó étsyiko etiki bunə ku Yesu eto bakasebi katɛyi bə, “Beso biedi kənə ku mba laafo umənko ku babuayifo bamfo?”

31 Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Betidi ba nkpe əsuəale manhiã ofanyə enso mba ni Onanto hã.

32 Məmbə miə məəbə nləkə betidi sɛɛ, bomu babuayifo eso mímbə.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Kɛnyɛklekle Ǝsuə.

33 Betidi bətsyuə átɔ Yesu bənkə, “Ntsyə ibə bə Yohanes eto bakasebi aakle kɛnyɛ nya baato ola, nya mba ntəkəko Farisifɔ tsya leeyifo nko, fɛɛ fə bale leedi kənə lefe saa?”

34 Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Bubu bibu biənkə baklobo ebofo kɛnyɛ bokle lə lefe nə eto lefe okafɔsə əmə nkpe lə mə lenti? Kulefe! Yembubə itə nkomə!

35 Fɛɛ diyi ditsyuə ebubə ni lefe nə bookpa okafɔsə əmə bedunko lə mə ɔflɔ. Nya lə lefe nəmfó əsuəə, insini utidi saa luubə ɔtɛyi mə fɛ bookle kɛnyɛ.”

36 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu esi ɔ́tɛyi mə lekpa nəmfo nkə, “Utidi kuutsyuə embofuadi kafia fɔfɔ ufi otale kakoko. Lə utsyuə éyifo nkoo, ebunyə fə obiasə kafia fɔfɔ kamə. Nya kakoko kamfó tsya ku kafɔfɔ kamə əmbɔlɛkɛ itə boka kətəkə lə bətsyuə əsuə.

37 Nya bemfi nte fɔfɔ kakpo lə kubukikuetobe. Lenni nkoo, nte fɔfɔ bomə ebɔkpɔ bobe kato nnya luutə kubukikuetobe komə la nya nte bomə tsya luuwui buyifo nsɔsɔ.

38 Nyasoo, ntə fɔfɔ beefi kakpo lə kubukikuetobe fɔfɔ əsuə.

39 Nya mɔmɔ tsyaa, utidi kuutsyuə ənnə nte koko kesi kala nkə wəənə mfɔfɔ lamfolamfo, etsyisee, wɔɔtɛyi nkə, ‘Ntutɛ, bo ni nkokoo, alɛkɛ boso!’ ”

6

Yesu Ku Farisifɔ Ákpe Kənə Itsyi Lə Ɔnwɛditsyəyi Ǝsuə.

1 Lə Yudafɔ eto Ɔnwɛditsyəyi lɔnii, Yesu ku wə bakasebi ákayɛ lə kusu kutsyuə ko lɛyɛ lə anta eto ɔkuɛ utsyuə kafo kafe. Mfó nya wə bakasebi dítsyiko anta nnya ńyə mfó bufəsə kəfə akayimi.

2 Mfó nya Farisifɔ bətsyuə lɛtɔ mə bənkə, “Beso bɛnlɛ lesa nə bo kɔfi diməntə bo kusu nkə buyifo lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə buyifo?”

3 Nya Yesu dítə mbuayɛ ɔ́tɔ mə nkə, “Bíankla lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə lesa nə Oka David díyifo lə lefe nə kukpɛnsɛ lɛlɛ wə ku wə betidi ba dítəkəko wə?

4 Oka David ésu údufə Onanto eto kedikətəkɔ úsu úfi lesa nə béfi bətə Onanto kedii, údi. Nya útə wə bətsyuə tsya ni ditsyuə bédi lə lefe nə iyifo botakebu lə bo kɔfi əsuə bə utidi bamba lə udi lesa nəmfo. Kuutsyuə sa əmbə kusu enso Onanto eto Usumunyə hã.”

5 Lə nnya kalosəkɔɔ, Yesu
átɛyi mə nkə, “Utidi Eto
Ubii, wə ni Onamute itə
Ɔnwɛditsyəyi nɛ.”

*Yesu Átsya Osani Wə Eto
Kɔni Kɔní Díkpə Konyoma.*

6 Lə Ɔnwɛditsyəyi bamba
əsuəə, Yesu ésu Yudafɔ eto
katsyakɔ nya ɔnlɛ asa bote.
Osani utsyuə ákɛ mfó wə
eto kodiani díkpə konyoma.

7 Nya se kɔfi eto bateasa
ku Farisifɔ bətsyuə
díkabɛbɛ kusu ko əsuə
bɔɔyɛ bəmuə Yesu bə óta
kɔfi ubu esoo, béfi ənəmi
bətəkə lə wə kekleke balɛ
bobe lə wootsya bufi lə
Ɔnwɛditsyəyi.

8 Fɛɛ se Yesu dínyə mə
nsusu utsyə lekpo esoo,
ótɛyi osani əmə nkə, “Taka
əńyə, lə abɔ əbə sɛtɔ mfo.”
Nya osani əmə létaka úbə
úńyə lə mə ənəmi.

9 Nya Yesu lɛtɔ mə nkə,
“Be kɔfi dítə bo kusu nkə
buyifo lə Ɔnwɛditsyəyi
əsuə? Ɛlɛkɛ bə buyifo kasɛɛ
lə Ɔnwɛditsyəyi lee bə
buyifo kabua? Nye, ɛlɛkɛ bə
bafo utidi lə nkpə lee
babiasə mu bomu?”

10 Yesu átsyilamasə
ənəmi óbe mə nya ótɛyi
osani əmə nkə, “Nə fə kɔni
etsyue, nya úyifo nko.” Nya
wə kɔni komə létsya wə.

11 Nyaso məmblɛ kenke
éyenki ku lɛblɔfi nya
bétsyiko nsusu bufi lə lesa
nə boofo Yesu buyifo əsuə.

*Yesu Ǝləkə Lefosi Batɔnkpe
Inuə Bamə.*

12 Lə lefe nəmfóo, Yesu
ábe úsu kɔtini disi. Ɔkɛ mfó
óto ola útə Onanto ketsye
kamfó kenke.

13 Se kale dísiəə, ókpadi
wə bakasebi kenke útsyə
nya úləkə lefosi inuə ba
útəkə diye nkə wə
Batɔnkpe.

14 Mə ni Simon wə útəkə
diye nkə Petro ku wə ɔyimi
Andreas ku Yakobo,
Yohanes ku Filipo ku
Bartolomeo,

15 ku Mateo ku Tomas, ku
Alfeo eto ubi Yakobo ku
Simon wə baakpo bə utidi
wə laakpɔ kətə wə umə

16 ku Yakobo eto ubi Yuda
ku Yuda Iskariot wə léfiani
nwə lídu Yesu útə.

Yesu Átsya Betidi Kpə Bufi.

17 Lə lefe nə Yesu ku wə
batɔnkpe lɛyifə bétsyi kɔtini
koə eto disi bəbəə, bəbə
bəńyə lə kaka diyifo tsyɛ
tsyɛ tsyɛ nya mba dítəkəko
wə eto bətsyuə kpə ákɛ mfó
nya sitiditu kplɛ sia dítsyi
Yudea eto kasɔ əsuə kenke
ku Yerusalem eto kəmə ka
lɛfi lekpo kɛnyɛ ka ni Tiro
ku Sidon.

18 Bəbə bə lə banɔ asa
nnya Yesu díkate ku lə
otsya mə efimbi kpə nnya
banlɛ. Betidi ba awɔnɔ bua
díkelə tsya əbə nya ótsya
mə bufi.

19 Betidi bamfo kenke
ákplatsya bə lə betidi Yesu
lə mə efimbi lə ɛyɛ mə,
itsyise əsuəale ətsyuə eto
okle ákabɔ ketsyi lə Yesu
əsuə nnya díkatsya betidi
bamə kenke.

*Atsyɔkpokpo Itə Bətsyuə Ku
Kanyinyənyə Itə Bətsyuə.*

20 Yesu átakasə ənəmi
óbe wə bakasebi, nya ɔ́tɛyi
mə nkə,
“Ǝsuə ebuyuə mi bakombɔ,
itsyise Onanto eto
sekakedikɔ eyifo mi
kale!
21 Ǝsuə ebuyuə mimba
kukpɛnsə nlɛ mɔmɔ,
itsyise biumi!
Ǝsuə ebuyuə mimba nlɛ
nku mɔmɔ,
itsyise biumə simə!
22 Ǝsuə ebuyuə mi lə betidi
eekisi mi,
nya baani mi, nya
baaka mi,
nya baatɛyi mi bənkə
bekpe ditsyəbi bua lə
mɔ wə ni Utidi Eto
Ubi eso!
23 “Binyə disuəyuə lə
nyamfo kenke əbə, lə biwi
kewi ku disuəyuə, itsyise
Onanto ebutə mi kayofofo
kplɛ lə Onanto eto oto kato.
Itsyise asa nyamfo eto okle
mə bana díyifo Onanto eto
bənyɛləkətidi ba lɛkɛ kɔ
kenke nɛ.
24 Fɛɛ mbɔbɔɛ itə mi
batabinyə,
itsyise bíofo mi
disuəyuə eto kayofofo
lə kasɔ mfo!
25 Mbɔbɔɛ məətə mimba
díkedi bími mɔmɔ,
itsyise kukpɛnsɛ ɛbɔlɛ
mi!
Mbɔbɔɛ məətə mimba nlɛ
simə bumə mɔmɔ,
itsyise mi asa ebɔkɛ
kaminsə nya biuwi
nku!
26 Mbɔbɔɛ məətə mi mba
betidi kenke laatɛsə
mɔmɔ,
itsyise nko ke ibə bə mə
banamə lɛtɛsə betidi
ba lɛwɛ betidi bə mə
ni Onanto eto
bənyɛləkətidi nɛ.

Bela Mi Balo.

27 “Fɛɛ mimba nlɛ mɔ
etiki bɔnɔɔ, nlɛ mi bɔtɛyi
minkə bela mi balo lə biyifo
kasɛɛ bitə mə.
28 Nya betidi ba leekudi
mii, bekpo mə atsyɔ. Nya
betidi ba laalo fə sɛsi nye
beeyifo disialee, to ola lə mə
disi.
29 Nya lə utsyuə ásɔ fə lə
kotosii, tsyi nkonse tsya ətə
wə. Nya lə utidi utsyuə éfi
fə awu katoo, tə lə ufi nnya
kalɔ tsya lə woala.
30 Utidi saa wə laadia asa
lə fə ɔflɔɔ, tə wə. Nya lə
utsyuə éfi fə ləsatsyuəə,
mantɛyi fə usinkliko ni
oboko.
31 Lesa nə faala fə beyifo
bətə fəə, ni ke ele bə fintsya
yifo ətə betidi nɛ.
32 “Lə ibə bə betidi ba
laala mi ete mi tsya laalaa,
nte atɛsə nye lɛninsɔ nə
biunyə bitsyiko lə nnya
əsuə? Mba ni babuayifo
tsya aala betidi ba laala
məə.
33 Nya lə betidi ba díyifo
fə kasɛɛ ete fintsya leeyifo
kasɛɛ kətəə, nte lɛninsɔ nə
ele bə befi bətə fə? Mba ni
babuayifo tsya eeyifo nkoo.
34 Nya lə betidi ba ni mba
leesinkli kəbə kətsyə fə lə
nnya kɛnyɛ hã faadia asa
kətəə, beso faala fə batɛsə
fə? Babuayifo tsya aaba
kətə mə bayɛtsyuə bə lə
bətsyə mə nnya lə kɛnyɛ!

35 Bomuu, bela mi balo lə biyifo mə kasɛɛ. Beba asa bitə mə, nya biambe kusu biə besinkliko kulesa bəbə bətsyə lə nnya kɛnyɛ kokooko. Lə biyifo nkoo, biunyə kayofofo kplɛ lə nnya disi. Nya bookpo mi bə Onanto wə ni Onanto Fanlofanlo eto bebi. Itsyise Onanto kpe kafoɛkpɛ itə mba ləənnyə kasɛɛ kətsyə lekpo ku mba nkpe disiale kulaa tsya.

36 Biyifo mba ləənyə asa kaminsə fe kase mi Anto Onanto ləənyə kaminsə.

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Ɔyimitsyuə Dikpi Bolo Ǝsuə.

37 “Biankponko betidi bamba akpo lə Onanto tsya lə ɔyɛ mi lekpo bokponko. Bianlo betidi dikpi, lə Onanto tsya lə ɔyɛ mi dikpi bolo, bifi asa bɛtsyɛ betidi lə Onanto tsya lə ufi ɔtsyɛ mi.

38 Ele bə bitə betidi asa bə lə Onanto tsya lə utə mi asa. Lə sitintii, Onanto ebuyisə mi kenwu keyi kaba kakpo ɛyɛ lə wə lefonə eso. Kase faaklá asa yeyi kaba kakpo kətə utidii, nko eto okle ke Onanto looklá utə fə nɛ.”

39 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə lekpa nkə, “Unəmba anyɛnko wə unəmbatsyuə. Lenni nkoo, mə inuə ba tã ebudu banɔ bedufə lə dibiə kafo.

40 Okasebi saa ante kaso wə oteasa. Fɛɛ lefe nə okasebi əmə lelosə asa bokasee, wəətsyə fe wə oteasa ke.

41 “Ntsyə fɛ fanlɛ dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə ɔyimitsyuə lə dinəmi bobe fɛ fannlɛ dikubi kplɛ nə ntəkə lə fə lele bunyə?

42 Ntsyə fɛ foofo fə ɔyimitsyuə bɔtɛyi fənkə, ‘Lekpakpa, tə lə nləkə dikubi kɛkɛ nə ntəkə fə lə dinəmi’ se dikubi kplɛ ntəkə lə fə kosate eto lele əsuə? Fə, ənəmi ənəmi eto utidi! Ka dikubi kplɛ nə ntəkə fə lə dinəmi buləkə fɛ lə ənyə kusu ələkə fə ɔyimitsyuə eto lele kɛkɛ nə ntəkə lə wə lele.

Kuyi Saa Ku Ko Awɔnsa.

43 “Kuyi sɛɛ aannwɔ ebibi bua, nya kuyi bua tsya laannwɔ ebibi sɛɛ.

44 Kuyi saa eto ebibi əsuə beefi kətsyə ko lekpo. Banlɛ koto eto awɔnsa lə kanyi əsuə, nya banlɛ awɔnsa nya beedi lə otonkpa tsya əsuə.

45 Utidi sɛɛ saa, asa sɛɛ laabɔ ketsyi lə wə asayifoyifo əsuə nnya leetsyi lə wə utu kəmiə. Nya utidi bua tsya ləələkə asa bua kate ketsyiko lə wə utu kəmiə. Itsyise asa nnya nkpe lə utidi eto utu kəmiəə, nnya ni lesa nə laabɔ ketsyi lə wə kɛnyɛ nɛ.

Nɔ Yesu Eto Ditiki Lə Ayɛ Lə Ni Ǝsuə.

46 “Beso biakpadi mɛ biə Bonamute, Bonamute, fɛ bienyifo lə lesa nə maatɛyi mi əsuə?

47 Utidi saa wə ləəbə mɛ ɔflɔ nya wəəbə nkə wəəbə ɔnɔ lesa nə maatɛyi nya weeyifo lə nnya əsuəə, moote mi futsyə eto okle uni.

48 Ute fe utidi wə laato
diyo nya óba kakplo nya
óse ni unyənsə lə aba əsuə
fɛ óto diyo nəmə unyənsə.
Se ketu díyi nya káyɛ mfó
káfee, kulesa ményifo diyo
nəmə, itsyise dińyə lə
kəńyəkɔ sɛɛ.
49 Fɛɛ utidi saa wə laanɔ
mɔ ditiki nya woenyifo lə ni
əsuəə, uyifo fe utidi wə léto
diyo nya wánse ni lə kasɔ
ka nkpe ale əsuə nya wénku
kasɔ fɛ útsyiko ofatiə əmə
bose lə umuə sui. Nyaso
lefe nə ketu díyi kába káyɛ
lə diyo nəmə ɔflɔ káfee,
léba kenke lékpo lə kasɔ!”

7

Yesu Átsya Romafɔ Eto Bamamanyə Eto Uninə Eto Uyifoyifo.

1 Se Yesu lɛtɛyi betidi
bamfo asa nyamfo kenke
olosəə, údu úsu
Kapernaum.
2 Romafɔ eto
omamanyəninə utsyuə akɛ
mfó nya ɔkɛ uyifoyifo wə
eto asa óla tinti. Uyifoyifo
əmə ánɔ bufi kekleke, nya
ɔkɛ lə ukpə ku menkpə eto
nti.
3 Se uninə əmfo lɛnɔ Yesu
eto kɔsɔɔ, ókpe Yudafɔ eto
beninə bətsyuə nkə batɛyi
wə lə ubə otsya wə
uyifoyifo əmə utə wə.
4 Bəbə Yesu ɔflɔ nya bálɛ
wə lekpakpa kekleke bənkə,
“Utidi əmfo əńyə utə bə
wunsəko wə,
5 itsyise woala bo kuse eto
betidi. Nya wə kosate léto
bo katsyakɔ útə bo.”
6 Lə nyamfo eso Yesu
átaka útəkəko mə.
Yesu ménsitsyonko diyo
nəmə fɛ uninə əmfo lékpe
wə bayɛtsyuə bətsyuə nkə
besu batɛyi wə bənkə,
“Boanto, mensilə əsuə fə
əəbə. Itsyise mɔɔ, mənńyə
ntə bə lə əbə mɔ diyo.
7 Nya mənńyə ntə tsya bə
mbə ntsyako fə, nńyə lə fə
ənəmi. Nyasoo, fə tɛyi ditiki
ete, mɔ uyifoyifo eto əsuə
ebumuə ale.
8 Mintsya nyifo uninə wə
nkpe lə beninə ba nsi nso
mɛ eto əsuəale eto kalɔ.
Nya nkpe bamamanyə ba
nkpe mɛ kalɔ. Lə ntɛyi nwə
miəkə, ‘Su,’ woesu. Nya lə
ntɛyi obamba tsya miə, ‘Bə,’
wəəbə. Nya lə ntɛyi mɔ
uyifoyifo miə, ‘Yifo mməə,’
woəyifo.”
9 Se ɔ́tɛyi nkoo, íyifo Yesu
yanii. Mfó əmə nya ɔ́tsyi
ɔ́wuninsə ɔ́tɛyi sitiditu sia
ba dítəkəko wə mfó nkə,
“Nlɛ mi bɔtɛyi minkə mənyə
tɔ bofokanɔ bomfo eto okle
lə Israelfɔ nti tɔ kulatsya!”
10 Mfó əmə nya betidi ba
bátsyese mfó dísinkli bésu
oto nya bənyə bə uyifoyifo
əmə eto bufi əyuə wə.

Yesu Átakasə Ɔkɔsiə Utsyuə Eto Ubi Wə Díkpə.

11 Nyamfo eto kamaa,
Yesu ésu umə wə baakpo
Naim, nya wə bakasebi ku
betidi kpə bətsyuə dítəkəko
wə bésu.
12 Lefe nə óyo umə əmə
eto kabɔsiee, ótsyako
bətsyuə ba nlɛ keku nya
banyɛ banlɛ bɔbɔ lə umə

əmə. Ɔkɔsiə eto ubi ɔni kplo eto ɔkɔ ni wə béntsyi banlɛ bɔbɔnko bantɔ kebikəkɔ nɛ. Nya umə eto betidi kpə dítəkəko wə.

13 Se Yesu dínyə usio əmfoo, wə asa álɛ wə kaminsə. Mfó nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Sinkli ayɛ keku.”

14 Yesu édufə mə lenti nya útidi ɔkɔ əmə, nya mba ntsyi wə əmə díńyə. Mfó Yesu lɛtɛyi nkə, “Okosobi! Nlɛ fə bɔtɛyi minkə taka!”

15 Nya ɔkɔ əmə létaka úsiə nya útsyiko etiki budi. Nya Yesu dífi wə ókpe wə ambe lə kɔni.

16 Íyifo betidi bamfó kenke yanii ku sikpi tinti, nya bátɛsə Onanto. Lə nyamfo eso bátɛyi bənkə, “Onanto eto Unyɛləkətidi wə nkpe kɛnyɛ ale tinti əbə údufə bo lenti! Onanto áyifə úbə nkə lə ubə uləkə wə betidi!”

17 Yesu eto etiki nyamfó esensə éba ékpo lə Yudea eto kasɔ ku lekpake nəmfo kenke.

Yohanes Ntufləsətidi Átsyese Batɔnkpe Yesu Ɔflɔ.

18 Lefe nəmfóo, se Yohanes eto bakasebi lɛtɛyi Yohanes asa nyamfoo, ókpadi inuə lə mə nti,

19 nya óla mə ótsyese Bonamute Yesu ɔflɔ ku kɛnyɛ kamfo nkə, “Fə ni utidi wə bə ɔlɛ bubə lee, lee buńyə bukabe utidi bamba kusu?”

20 Nyaso se bəbə Yesu ɔflɔɔ, batɛyi wə bənkə, “Ntufləsətidi Yohanes ni nwə lékpe bo nkə bubə bɔtɔ fə nkə, ‘Fə ni utidi wə bə ɔlɛ bubə lee, lee buńyə bukabe utidi bamba kusu?’ ”

21 Lə lefe nəmfó əsuəə, Yesu átsya betidi kpə bufi nya óla awɔnɔ bua, nya útə bənəmba kpə dínyə asa.

22 Mfoti əmə nya útə mbuayɛ ɔ́tɛyi Yohanes eto batɔnkpe nkə, “Bisinkli bisu bɛtɛyi Yohanes asa nnya bínyə ku nnya bɛnɔ banlɛ bɔtɛyi bənkə bənəmba lɛ bunyə, mba léba bankpoo kasɔ lɛ bɔyɛ kafe, mba nlɛ bufisia bufi eto əsuə lɛ bokpa, batoti lɛ asa bɔnɔ, bəkpənkpə lɛ botaka kəbə nkpə, nya maatɛyi bakombo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə.

23 Disuəyuə itə utidi wə dímənnyə kabua lə mɛ əsuə.”

24 Se Yohanes eto batɔnkpe dídu eto kamaa, Yesu étsyiko etiki budi ketsyiko lə Yohanes əsuə kate betidi bamfó nkə, “Lə lefe nə bɛbɔ bisu kaka Yohanes nkpe lə mfiminti mfóo, be ni lesa nə bibu biə biusu binyə? Utidi wə nte fe lefanto nə ufiebi nlɛ bɔsɔ ketinkəsə lee?

25 Be tutuutu ni lesa nə bísu kabekɔ? Lee Utidi wə nkpe awu nnya laanɔ bobe? Betidi ba laakpe awu nnya lefo koya nya beedi nkpəə, mə kakɛnkɔ ni bakankplɛ eto ayo.

26 Bɛtɛyi mɛ lesa nə bísu kabekɔ! Onanto eto unyɛləkətidi utsyuə bísu kabekɔ? Lə sitintii, nlɛ mi bɔtɛyi minkə oso Onanto eto unyɛləkətidi.

27 Itsyise Yohanes əsuə eto
etiki nya Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue lɛtɛyi ni nkə,
‘Mootsyese mɔ ɔtɔnkpe
ntɔnsə fə bubə,
nya wɔɔtɔ ɔlɔ kusu utsyə
utə fə bubə.’ ”
28 Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə,
“Yohanes so utidi saa wə
bale lə kawunsiə kamfo.
Fɛɛ utidi wə ni ɔkɛkɛ kulaa
tsya lə Onanto eto
sekakedikɔ, so Yohanes.”
29 Ɛtɔnsəə, betidi bamə
kenke ánɔ Yohanes eto
Ditiki Sɛɛ nə údi nya titlu
mə ku mba laafo umənko
tsya áfo lesa nə Onanto nlɛ
bɔbɛbɛ ketsyiko mə ɔflɔɔ,
ku mə ketu kenke nya
Yohanes dífləsə mə ntu.
30 Fɛɛ Farisifɔ ku afi eto
bateasa kplɛ áni lesa nə ni
Onanto eto ketsyue itə mə
nya bántɔnɔ bə Yohanes
fləsə mə ntu.
31 Yesu ésukosə wə etiki
sɛtɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Mɔmɔɔ, be ele bə mfi mi
mmi eto betidi nkatesə ko
kɛɛ? Ntsyə bente kɛɛ?
32 Bete fe bekpefi kɛkɛ ba
laakpe kɔyɛ lə obia. Mə
bətsyuə lɛ kudu bokpo
katɛyi mə bətsyuə bə,
‘Búsə kusiəkpakpa eto əsə
bútə mi,
fɛɛ bíenwui kewui!
Búsə keku eto əsə bútə mi,
tsya bíenwi nku.’
33 Ntufləsətidi Yohanes əbə,
nya ókle kɛnyɛ, nya wənnə
ntə saa tsya, fɛɛ bɛlɛ bɔtɛyi
biə, ‘Lɛwɔnɔ bua si wə lə
əsuə.’
34 Nya Utidi Eto Ubi tsya
díbə nya wəə, údi únə. Nya
bɛnlɛ bɔtɛyi biənkə, ‘Bebe
udikpu ku utənə əmfoo!
Uyifo mba laafo umənko ku
babuayifo eto ɔyɛtsyuə!’
35 Fɛɛ betidi ba kenke
ləətəkəko Onanto eto kobe
kamaa, balɛ buləkə kate lə
mə eyifosa əsuə bə nnya ni
kobe tinti nɛ.”

Yesu Ésu Simon Eto Diyo.

36 Farisinyə utsyuə ákpadi
Yesu nkə ubə udi lesa lə wə
diyo. Nya se Yesu dísu
mfóo, úsiə kasɔ lə ɔpunu
ɔflɔ nkə lə udi lesa.
37 Usio wə dísiə nkpə bua
utsyuə akɛ lə umə əmə.
Nyaso se ɔ́nɔ nkə Yesu əbə
Farisinyə əmə eto diyo
lesakedikɔɔ, úfi nnuəbi bo
laanyi fififi bo nkpe lə
dituntu nə laanɔ bobe əsuə
úsuko mfó.
38 Úsu úńyə lə Yesu ɔflɔ
nya úwi binəntu okpo wə lə
akpa. Nya usio əmə dífi wə
disi eto sɛwɔni ɔ́si binəntu
bia lékpo lə Yesu eto akpa
mfoo, nya ɔ́kɔbe wə akpa
ɔnlɛ bɔfiɔ ku lelabi. Nya úfi
nnuəbi bomə ókpo lə Yesu
eto akpa tsya.
39 Se Farisinyə wə lékpadi
Yesu dínyə nyamfoo, úbu
disi ɔ́tɛyi nkə, “Lə utidi
əmfo ete ni Onanto eto
Unyɛləkətidi tintii, eni ele
bə ote usio wə eto okle díbə
ɔnlɛ wə butidi mfo, eni óte
nkpə bua bo tsya unsi!”
40 Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə,
“Simon, nkpe lesatsyuə nə
minla miə matɛyi fə.”
Nya Simon lɛtɛyi nkə,
“Oteasa, tɛyi mɛ.”
41 Yesu ətsyə kasɔ ɔ́tɛyi
Simon nkə, “Utidi utsyuə
ákɛ mfo wə díkaba atabi
ukətə betidi, nya betidi inuə

bətsyuə dísiə wə kayo. Ɔni dísiə wə sika eto atabi akpi alofa anɔ. Nnya unuəfə dísiə wə atabi akpi fosi anɔ.

42 Se kulesa dímətsyə mə boofo kayo kamə esoo, úfi kayo kamə kenke ɔ́tsyɛ mə. Nya betidi inuə bamfo eto ntii, owoe fafo fanɔ fə woola otabinyə əmfo oso?"

43 Nya Simon lɛtɛyi wə nkə, "Mfo nnɔ miə utidi wə úfi kayo ka nso utu ɔ́tsyɛ."

Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Átɛyi ɛlɛkɛ."

44 Yesu étsyi ɔwuninsə óbe usio əmə nya ɔ́tɛyi Simon nkə, "Alɛ usio əmfo bunyə? Se mímbə fə ɔflɔɔ, əməntə mɛ ntu fə mflə akpa. Fɛɛ usio əmfo éfi wə binəntu úflə mɛ akpa, nya úfi wə disi eto sɛwɔni ɔ́si nnya.

45 Ámamfo mɛ ku disuəyuə abuta mɛ alɛ. Fɛɛ idu lə lefe nə mímbə mfo, wóanyɛ tɔ mɔ akpa bɔlɛ kafiɔ.

46 Fəə, əməntə mɛ nnuəbi saa fə mfi nkpo lə disi. Fɛɛ wə éfi nnuəbi bo laanyi fififi ókpo mɛ lə akpa.

47 Nyaso nlɛ fə bɔtɛyi minkə, lelabi nə úləkə óte mɛ esoo, ófo abua kpə nya úyifo kenke eto bufikatsyɛ. Nya utidi wə díyifo abua sɛkɛ béfi bátsyɛ wə, nko ke wə lelabi tsya lɛfɛ nɛ."

48 Mfó nya Yesu lɛtɛyi usio əmə nkə, "Befi fə abua batsyɛ fə."

49 Se betidi ba tsya dísiə lə kedikɔ mfo lɛnɔ Yesu eto asa nnya ɔ́tɛyii, batɔ mə əsuə bənkə, "Owoe ni nwə mfo wə laafo betidi eto abua kulaa tsya bufi katsyɛ?"

50 Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi usio əmə nkə, "Fə bofokanɔ ələkə fə, nyaso du esu lə diyuə əsuə."

8

Besio Ba Dítəkəko Yesu.

1 Nya lefe ditsyuə eto kamaa, Yesu átsyilama nti bomfo úsu kəmə ku mbuto ntsyuə. Nya úkedi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə. Batɔnkpe lefosi inuə ba úləkə tsya ətəkəko wə.

2 Besio ba Yesu létsya bufi akpa akpa ku mba óla awɔnɔ bua úləkə lə mə əsuə eto bətsyuə tsya əkətəkəko wə. Nya utsyuə wə lɛkɛ lə mə nti ni Maria wə baakpo Magdalanyə nwə əsuə Yesu léla awɔnɔ bua akuanse úləkə.

3 Usio bamba tsya ákɛ lə mə nti mfó wə baakpo bə Yohana nwə eto usə baakpo Kusa wə díyifo keyifo lə Oka Herodes eto lekpokakpokɔ nya údi uninə utsyuə wə díkabe mfó. Besio kpə bətsyuə ku nwə baakpo Susana tsya ətəkəko Yesu nya banlɛ mə asa bufi kawunsə ko wə ku wə bakasebi.

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Nwə Dísə Eyibibi Ǝtsyuə Ǝsuə.

4 Betidi kpə éketsyi kəmə ate ate ate kəbə Yesu ɔflɔ. Nnya lə lefe nə betidi kpə díbə bátsyaa, Yesu átɛyi mə lekpa nəmfo nkə,

5 “Ɔkuɛmfo utsyuə ésu
nkə wəəsə eyibibi ətsyuə.
Nya lefe nə ɔnlɛ eyibibi
nyamə busəə, íbə bə ətsyuə
álo ekpo lə kusu nya betidi
lémankli nya, nya baklɔbɛ
lɛsɛ nnya bamini.
6 Ǝtsyuə tsya álo ekpo lə
akpankplamboe əsuə. Nya
se íkəə, yənyə ntu ku sitə
sɛɛ. Nyaso yɛylɔbe nya
íkpə.
7 Eyibibi nyamə ətsyuə
édufə lə biyufa nti. Nya
biyufa biamə lébe bíti
eyibibi nyamə, nya békle
nnya kenke itə íkpə.
8 Nya abamba dísu ékpo
lə kasɔ sɛɛ əsuə. Nya se
íkəə, ɛnwɔ ebibi alofa,
alofa.”

Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi
mə nkə, “Nyaso fəə ke ato
nnya laanɔ asa nkpee, tsyue
ato lə anɔ!”

*Lesa Nə Eso Yesu Lídi Mə
Etiki Lə Akpa Ǝsuə.*

9 Yesu eto bakasebi átɔ wə
lekpá nəmfó eto kasɔ.
10 Mfó ɔ́tɛyi mə nkə,
“Onanto éfi wə sekakedikɔ
eto asakulakula eto kobe útə
mi. Fɛɛ betidi bambaa, akpá
əsuə bɔɔnɔ nnya itə bə,
‘balɛ bunyə tsyaa,
bembunyə.
Nya balɛ bɔnɔ tsyaa, bəmbə
kasɔ bɔnɔ.’

*Yesu Ǝləkə Lekpá Lə Nwə
Dísə Eyibibi Eto Kasɔ.*

11 “Lekpá nə míntɛyi eto
kasɔ ni bə, eyibibi nyamə ni
Onanto eto ditiki.
12 Nya eyibibi nnya díbə
ekpo lə kusu ɔflɔ te fe betidi
ba laanɔ, fɛ Obonsam əbə
kələkə ditiki nəmə lə mə
akɔɛsi. Nya wəətə nkə
bembofo bofo kanɔ bə lə
Onanto lə ofo mə bulək.
13 Nya, nnya díbə ékpo lə
akpankplamboe əsuəə, te fe
betidi ba lɛnɔ ditiki nəmə
nya báfo ni ku disuəyuə
lamfolamfo, fɛɛ díendufə lə
mə akɔɛsi sitinti. Nyaso
baafo kanɔ itə lefe kliminti
hã. Nya lə lefe nə botokabe
sɛkɛ díbə mə lə əsuəə,
bəətə disi.
14 Eyibibi nya lékpo lə
biyufa ntii, te fe betidi ba
laanɔ ditiki nəmə, fɛɛ
kawunsiə eto bulə ku kə asa
eto bɔbɛbɛ ku kawunsiə
kamfo eto kamini eesensə
keti mə, nya yəəntə kusu bə
ebibi nyamə be, ɛsɛ lə balɛ
nnya.
15 Nya eyibibi nnya díbə
ékpo lə kasɔ sɛɛ əsuəə, te fe
betidi ba laanɔ ditiki nəmə
nya baafo ni kakpe lə utu
kəmiə. Nya baabokosə əsuə
kasɔ nya bəəńyə kekleke isu
ese lə kalosəkɔ itə bə baawɔ
ebibi kpə.

*Tə Lə Fə Okandiɛ Lə Uyənde
Utə Betidi.*

16 “Utidi kuutsyuə anto
okandiɛ kefi asa keti wə nye
ufi wə usu okpe lə lesa kalɔ.
Bomu weefi wə kətəkəkɔ kaka betidi ba
ləəbə mfó luunyə asa wuee.
17 Lesa saa nə béfi bákula
lə kalebe saa, ebɔbɔ lə
lekple bənyə. Nya lesa nə
ke béti bákpee, ebɔbɔ lə
lekple bənyə.
18 “Bebe əsuə kukɔnɔ lə
etiki nnya bianɔ əsuə. Utidi
wə ke asa ntee, buusi bətə
wə bawunsə. Nya utidi wə
ke kulesa lentee, nnya úbu

nkə ite wə tsyaa, bɔɔlɛ nnya bafo wə lə ani.”

Owoe Ni Yesu Eto Ambe Ku Wə Bayimi?

19 Yesu eto bayimi ku mə ambe əbə wə ɔflɔ, fɛɛ bamfó kusu bunyə bənyə Yesu itsyi lə sitiditu sia eso.
20 Utidi utsyuə ésu ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Fə ambe ku fə bayimi ńyə lə lekple balɛ fə bɔbɛbɛ.”
21 Mfó nya Yesu lɛtɛyi məmblɛ nkə, “Mɔ ambe ku mɔ bayimi ni mba laanɔ Onanto eto ditiki nya beeyifo lə ni əsuə.”

Yesu Éti Ufiebi Kusu.

22 Diyi lɔnii, Yesu édufə ɔklɔ kafo ku wə bakasebi. Mfó nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bitə lə bɔyila ditumbukplɛ nəmə busu lekpake nə nse.” Nyaso bédu bésu.
23 Se bányɛ lə ntu bomə əsuə bantɔɔ, Yesu álabe selabe. Nya lə lefe nəmə əsuəə, ufiebi étsyiko bɔsɔ kekleke nya ntu dítsyiko bɔsɔ kedufə lə ɔklɔ əmə kafo itə bə bédufə lə ukpə ku mənkpə eto nti.
24 Bakasebi bamə ésu básanklisə Yesu nya bátɛyi wə bənkə, “Boanto! Boanto! Boəbə bukpə!”

Mfó nya Yesu létaka úńyə nya óto ɔkɔɛ uti ufiebi ku ntu bo nlɛ bonwa kakpanka, nya nyamblɛ díyuə kɛnyɛ nya lesa saa diyuə kanana.
25 Nya ɔ́tɔ bakasebi bamə nkə, “Beso bimbə bofokanɔ?”

Fɛɛ iyifo mə naa, nya sikpi tsya dímuə mə. Nya bátɔ mə bətsyuə bənkə, “Owoe ko ni utidi əmfo? Woedi ufiebi ku lekpo etiki nya yetsyue wə koto!”

Yesu Ála Awɔnɔ Bua Úləkə Lə Utidi Utsyuə Ǝsuə.

26 Yesu ku wə bakasebi áyila bésu bédufə Gadara eto kasɔ lə ditumbukplɛ eto lekpake nə nkpiɔ Galilea eto kasɔ.
27 Se Yesu lɛbɔ lə ɔklɔ əmə əsuə koo, osani utsyuə wə awɔnɔ bua nsi lə əsuə étsyi umə əmə úbə ótsyako wə. Yóofo lefe kpə se utidi əmfo díkayɛ leyaleya katsyilama. Nya wóakatɔnɔ nkə woəsiə lə diyo enso lə edi nti.
28 Se únyə Yesuu, ófa nya óto wə əsuə ókpo lə kasɔ lə Yesu eto akɔ. Nya ɔ́tɔ wə bembembe nkə, “Yesu, Onanto Fanlofanlo eto Ubi! Be nkpe lə bonko ku fə lenti mfo? Nlɛ fə lekpakpa, mənnə mɛ koto!”
29 Utidi əmfo átɛyi nyamfo, itsyise Yesu áto ɔkuɛ ókpe lɛwɔnɔ nə nsi lə wə əsuə mfó, nya ɔ́tɛyi ni nkə, “Bɔ wə lə əsuə!” Lefe kpə lə lɛwɔnɔ nəmə əsiə utidi əmə lə əsuəə, lə bákle wə ani ku akpa kulaa tsya bákpe wə lə amanaa, úkəfəsə amana nyamə nya lɛwɔnɔ nəmə díkənə wə kesuko mfiminti.
30 Yesu átɔ wə nkə, “Ntsyə baakpo fə?”

Mfó nya útə mbuayɛ nkə, “Mɔ baakpo bə Omantsya.” Ɔ́tɛyi nko itsyise awɔnɔ bua kpə dídufə ísiə wə lə əsuə.
31 Mfóo, awɔnɔ bua nyamə álɛ Yesu lekpakpa

yənkə woanla nnya otsyese kaka awɔnɔ bua ləəsiə kənyə kanyi.

32 Mfóo, bakplako kpə əńyə lə kɔtini əsuə békedi. Nya awɔnɔ bua nyamə lɛlɛ Yesu lekpakpa bənkə utə lə bedufə lə bakplako bamə əsuə. Nya Yesu dítə mə kusu.

33 Nyaso bábɔ lə utidi əmə əsuə nya bédufə lə bakplako bamə əsuə. Nya məmblɛ dítsyetsyi báwunini lə kɔtini komə eto kotosi nya bédufə lə ditumbukplɛ nəmə nya bánya bátsylɔ kenke.

34 Lefe nə betidi ba díkabe bakplako bamə dínyə asa nnya díbə mfóo, bétsyetsyi bésu bátɛyi betidi ba lɛkɛ lə umə ku mbuto bo letsylama mfó kenke.

35 Nya betidi bamə lɛbɔ bésu bə lə besu babe lesa nə díbə. Nya se bésu báyo Yesu ɔflɔɔ, bənyə osani wə əsuə Yesu léla awɔnɔ bua utsyiko nya unsi lə Yesu eto akɔ untəkə ənə wuee nya onkpe awu lə əsuə unsi kpoo. Mfóo, məmblɛ áte sikpi.

36 Betidi ba dínyə kase asa nyamfó díbəə, átɛyi mba mfó kase Yesu létsya utidi wə əsuə awɔnɔ bua dísiə fɛ íkakpa wə.

37 Lə nyamfo esoo, Gadare eto kasɔ eto betidi átɛyi Yesu bənkə udu lə mə kasɔ, itsyise sikpi əmuə mə tinti. Nyaso Yesu édufə lə ɔklɔ údu.

38 Mfó nya utidi wə əsuə Yesu léla awɔnɔ bua úləkə álɛ Yesu lekpakpa nkə, “Tə kusu lə ntəkəko fə.” Fɛɛ Yesu mántɔnɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə,

39 “Sinkli esu oto lə esu atɛyi lesa nə Onanto diyifo útə fə.” Lə nyaso utidi əmfó ésu ɔ́yɛ lə kəmə ka nkpe mfó úkatɛyi asa nnya kenke Yesu díyifo útə wə.

Yesu Átsya Yairo Eto Ubisiobi Ku Usio Utsyuə Wə Dítidi Wə.

40 Lefe nə Yesu dísinkli úsu ɔ́yila ditumbukplɛ nə nkpe mfó, betidi bamfó áfo wə kukɔnɔ, itsyise məmblɛ əsiə bákabe wə kusu.

41 Mfó nya osani wə baakpo Yairo wə lídi Yudafɔ eto katsyakɔ eto uninə ɔni əbə óse akonki lə Yesu eto akɔ nya ɔ́lɛ wə lekpakpa nkə utəkəko wə lə besu wə diyo,

42 itsyise wə ubisiobi ɔni wə díkafo fe alɛ lefosi ənuə, labe ɔlɛ bufi nya okpe lə ukpə ku mənkpə eto nti.

Se Yesu lɛyɛ ɔntɔɔ, betidi kpə ətəkəko wə báma wə bákpe.

43 Nya lə betidi bamfó ntii, usio wə kɔtɔ díkakpo itə lefosi alɛ ənuə sɔ̃ɔ̃ tsya akɛ mə lenti. Usio əmfo ábiasə wə atabi kenke nkə lə otsya wə bufi bomə, fɛɛ ókplatsya ɔ́nɔ.

44 Ɔyɛ buɛɛ lə Yesu eto kama lə betidi nti nya útidi wə awu eto kotosi. Lamfolamfo kɔtɔ komə áyɛ wə bokpo.

45 Mfó nya Yesu lɛtɔ nkə, “Owoe dítidi mɛ?”

Fɛɛ kuutsyuə saa mántɔnɔ. Mfó nya Petro lɛtɛyi wə nkə, “Boanto, be kase betidi kpə ntəkəko fə nya bama fə bakpe!”

46 Tsyaa, Yesu átɛyi nkə, “Nnyi miə utidi utsyuə étidi mɛ, itsyise əsuəale ətsyuə ábɔ lə mɛ əsuə.”

47 Se usio əmə léte nkə wəmbofo əsuə bɔbiɔsə esoo, útsyiko butinkə nya óse akonki ókpe disi kasɔ lə Yesu eto akɔ. Mfó nya ɔ́tɛyi lesa nə eso útidi Yesu eto awu lə betidi ba kenke eto ənəmi. Nya úləkə ɔ́tɛyi lesa nə eso útidi wə awu ku kase bufi bomə lɛyɛ wə lamfolamfo.

48 Lə nyamfo eso Yesu átɛyi wə nkə, “Mɔ ubisiobi, fə bofokanɔ átsya fə. Su lə diyuə əsuə.”

49 Lefenə Yesu nsi ɔnlɛ etiki budii, ɔtɔyɛ ɔni əbə údufə wə dítsyi Yudafɔ eto katsyakɔ eto uninə wə baakpo Yairo ɔflɔ. Nya úbə ɔ́tɛyi wə nkə, “Fə ubisiobi əmə ébukpə koko, nyaso yɛ oteasa əmə bulə.”

50 Fɛɛ Yesu ánɔ ditiki nəmə nya ɔ́tɛyi Yairo nkə, “Mante sikpi. Fə fo anɔ fə ubi əmə ebɔkɛ ale.”

51 Lə lefe nə bésu bédufə Yairo eto diyo mfóo, wəntə utidi saa kusu nkə udufə diyo kafo enso Petro ku Yohanes ku Yakobo ku ubisiobi əmə eto anto ku ambe hã.

52 Nya betidi kpə díńyə mfó banlɛ nku buwi ku kudu lə ubi əmə eso. Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Biensiwi keku. Ubi əmə mənkpə. Selabe ete ɔnlɛ.”

53 Mfóo, nya məmblɛ dímə wə, itsyise mə yi bənkə úkpə.

54 Yesu ákɔbe wə lə kɔni nya ókpadi wə nkə, “Ubi, taka əńyə!”

55 Usiobi əmə ésinkli úbə nkpə nya ótaka úńyə lamfolamfo. Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə bətə ubisiobi əmə lesatsyuə lə udi.

56 Asa nyamfo kenke éyifo wə antomə yanii, fɛɛ Yesu əkə mə ato nkə bantɛyi utidi saa lesa nə díbə mfó.

9

Yesu Ákpe Wə Bakasebi Lefosi Inuə Bamə Kɔtɔ.

1 Lə nyamfó eto kamaa, Yesu ákpadi wə bakasebi lefosi inuə bamfó óboko wə akɔ nya útə mə kusu ku əsuəale lə befi bala awɔnɔ bua kenke ku lə batsya efimbi akpa akpa tsya.

2 Nya óla mə ótsyese nkə besu bedi betidi etiki itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə lə batsya befimfi bufi.

3 Fɛ booduu, Yesu átɛyi mə nkə, “Bientsyi kulesa bisuko lə mi esu bɔyɛ əsuə fe uyilɛlɛ nye fe mba laadia asa eto katobe nye didisa nye atabi. Nya bientsyi akpesa bamba kulaa tsya.

4 Diyo nə kee baafo mii, bisiə mfó isu ese lefe nə ke biudu lə umə əmə.

5 Nya kaka ke bamfo mii, bidu lə umə əmfó lə bɛflɛ mi akpa eto utembu bekpo mfó. Nyamfo loote Onanto eto kotonənə eto ditsyəbi nə ləəbə bubə itə lə umə əmə.”

6 Nya bakasebi bamə dídu
bésu bátsyilama mbuto
bomə kenke nya bédi
Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə,
bátsya befimfi kalebe saa
tsya.

Oka Herodes Eto Nsusu Lə
Yesu Ǝsuə Ákpe Wə Bulə.

7 Se Oka Herodes wə nlɛ
seka budi lə Galilea eto kasɔ
lɛnɔ asa nnya kenke nlɛ
bubəə, wə nsusu ələ wə
itsyise betidi bətsyuə lɛ
bɔtɛyi bənkə Ntufləsətidi
Yohanes ni nwə disi ótaka
utsyi ɔkɔmə úbə nkpə.

8 Nya bətsyuə tsya nlɛ
bɔtɛyi bənkə Elia ni nwə
disi úsinkli úbə. Nya
bətsyuə tsya nlɛ bɔtɛyi
bənkə Onanto eto
bənyɛləkətidi koko bətsyuə
eto ɔni uni wə dísinkli úbə
nkpə.

9 Mfó nya Oka Herodes
lɛtɛyi nkə, “Mɔ dítə kusu
miə bala Yohanes eto disi,
nyaso owoe uni wə disi úbə
ɔnlɛ asa nyamfo buyifo nya
maanɔ wə diye mfo?”
Nyaso Oka Herodes kábɛbɛ
kusu ko wɔɔyɛ lə unyə Yesu.

Yesu Ǝtə Betidi Akpi Anɔ
Lesa Bédi Bémi.

10 Se bakasebi bamə
dísinkli bəbə bátɛyi Yesu
lesa saa nə béyifo. Mfó nya
ókpa mə hã ɔ́yɛnko nya
bédu bésu umə wə baakpo
Betsaida.

11 Se betidi kpə lɛnɔ nkoo,
bətəkəko wə bésu mfó.
Yesu tsya áfo mə nya údi
mə etiki utsyi lə Onanto eto
sekakedikɔ əsuə, nya ótsya
mba bufi nlɛ bulə.

12 Se kale nlɛ boloo, lefosi
bakasebi inuə bamə əbə
Yesu ɔflɔ nya bátɛyi wə
bənkə, “Tə lə betidi bamfo
lə bedu lə besu mbuto bo
nkpe lə lekpake mfó, lə
babɛbɛ lesa ku kasɔnɔkɔ,
itsyise mfo eyifo ntɛnti.”

13 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Bitə mə lesatsyuə lə bedi.”

Mfó nya bátɛyi wə bənkə,
“Didisa nə bɔnlɛ mfo eyifo
abolo anɔ ku akpɛ ənuə.
Ala fə busu boya lesa
boboko betidi kpenkpe
bamfo?”

14 Nya basani bamə eyifo
akpi anɔ.

Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
bakasebi nkə, “Bitə lə betidi
bamə lə bəsiə lə etsyukpa
etsyukpa fe betidi awosi
anɔ anɔ.”

15 Nya se bakasebi bamə
ditə bəsiə nko,

16 Yesu éfi abolo anɔ ku
akpɛ ənuə nyamə nya
óbesə wə ənəmi kato. Ɔsɔ
Onanto ani, úbudi nnya nya
úfi útə wə bakasebi nkə befi
besiə bətə betidi bamə.

17 Nya məmblɛ dídi bémi
nya bakasebi bamə lɛsɛ
nnya wɛlɛwɛlɛ díbu nya íyi
etsyitsya lefosi ənuə.

Petro Átɛyi Nkə Yesu Ni Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

18 Diyi lɔni se Yesu mate
nlɛ ola botoo, wə bakasebi
əbə wə ɔflɔ. Nya ɔ́tɔ mə
nkə, “Owoe betidi laatɛyi bə
wə mini?”

19 Mfó nya bələkə kɛnyɛ
bátɛyi bənkə, “Bətsyuə
aatɛyi bənkə fə ni
Ntufləsətidi Yohanes.
Betsyuə tsya bə Elia. Nya

bətsyuə laatɛyi bə Onanto eto unyɛləkətidi koko eto ɔni wə disi úsinkli úbə nkpə feni.”

20 Mfó nya ɔ́tɔ mə nkə, “Nya mimii, owoe biebu biə wə mini?”

Mfó nya Petro dítə mbuayɛ nkə, “Fə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Kanyinyənyə Ku Wə Ukpə Ǝsuə.

21 Yesu əkə mə ato kekleke nkə bántɛyi utidi saa ditiki nəmfo.

22 Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə, “Ele bə ibə bə mɔ, Utidi Eto Ubi, nyə kanyi tinti lə beninə ku besumunyə eto beninə ku afi eto bateasa eto ani nya bɔɔni mɛ boolo mɛ. Fɛɛ lə diyi tsyəfə esuəə, Onanto ebotakasə mɛ utsyiko ɔkɔmə mbə nkpə.”

23 Mfó nya ɔ́tɛyi məmblɛ kenke nkə, “Lə utsyuə ala nkə wəətəkəko mɛɛ, ele bə uləkə wə ato ku wə əsuə utsyiko lə wə alasa əsuə nya lə utsyi wə uyikabie utəkəko mɛ diyi saa.

24 Itsyise utidi saa wə laala nkə waata wə disi eto nkpə, woonyansə mu. Nya utidi saa wə loonyansə wə nkpə nkə lə utəkəko mɛ, wuunyə nkpə manlo.

25 Nte kutəkə ko utidi luunyə lə únyə kawunsiə ka kenke eto bikə nya ónyansə wə nkpə manlo?

26 Lə mɔ ku mɔ asa nnya maate kenke álɛ utidi utsyuə kofanii, wə tsya ebɔlɛ Utidi Eto Ubi kofani lə lefe nə uubə lə wə diyənde ku wə Anto eto diyənde ku batɔnkpe kɛnkɛ kenke eto diyənde əsuə.

27 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə mi bətsyuə ba nkpe mfoo, embukpə isu ese lefe nə bənyə Onanto sekadidi siamə.”

Yesu Eto Ditsyəbi Áfloma Lə Kɔtini Ǝsuə.

28 Fe Kɔsida kɔni eto kama se Yesu lɛtɛyi nyamfoo, ókpa Petro ku Yohanes ku Yakobo ɔ́yɛnko bésu bábe kɔtini besu ko disinti ola katokɔ.

29 Se ɔnlɛ ola botoo, wə ənəmi eto ditsyəbi afloma nya wə awu nnya onkpe léfloma iflubi futututu ɛnlɛ boto lə ənəmi.

30 Lamfolamfoo, betidi inuə bətsyuə əbə bəńyə lə wə ɔflɔ ba ni Moses ku Elia nya banlɛ wə etiki budinko.

31 Bábɔ ku Onanto eto sekakedikɔ eto diyənde nya bédi etiki ku Yesu itsyi lə kusu ko diyifo Onanto eto lelabi nkə ɔyɛ lə ko əsuə lə ukpə lə Yerusalem.

32 Petro ku wə bətsyuə álabe selabe sio sio sio, tsya básankli bənyə diyənde kplɛ nə əsuə Yesu lɛkɛ ku betidi inuə ba wonko mə díńyə mfó.

33 Se betidi inuə bamfo nlɛ budu lə Yesu flɔɔ, Petro átɛyi Yesu nkə, “Bonamute, bo mfo bubə alɛkɛ itə bo tinti! Tə lə boto ebu ətsyə mfo. Lɔni itə fə, lɔni itə Moses, nya lɔni tsya itə Elia.” Nya asa nnya ɔnlɛ bɔtɛyi mfo kenkee, wóante lefe nə ɔ́tɛyi nnya tsya.

34 Lefe nə úńyə ɔnlɛ etiki
budii, lɛtɔntɔ ábɔ díti mə
kenke. Nya bakasebi bamə
léte sikpi lə lefe nə lɛtɔntɔ
nəmfo léba lékpo mə lə
əsuə.
35 Mfó əmə bánɔ ɔkɔɛ
utsyuə lə lɛtɔntɔ nəmə kafo
wə lɛtɛyi nkə, “Nyə nwə
mfo ni mɔ Ubi Wə Bákpo
Ɔhile Bətsyə. Bitsyue wə
ditiki koto!”
36 Se ditiki eto ɔkɔɛ əmə
lélaa, bənyə bənkə Yesu
mate ete díńyə mfó.
Bakasebi bamə éfi nnya
bənyə mfó bákula, bántɛyi
utidi saa nnya kulesa lə lefe
nəmə.

*Yesu Ála Lɛwɔnɔ Bua
Utsyiko Lə Osaibi Utsyuə
Ǝsuə.*

37 Se kale dísiəə, Yesu ku
wə bakasebi itsyə bamə
áyifə betsyi kɔtini komə
əsuə bəbə kasɔ. Nya bəbə
bétu betidi kpə bətsyuə.
38 Mfó əmə nya osani
utsyuə léfa ɔ́tɛyi nkə,
“Oteasa! Nlɛ fə lekpakpa, be
mɔ ubi əmfo! Wə ete ni mɔ
ubi nɛ!
39 Lɛwɔnɔ bua ditsyuə
əsiə wə lə əsuə nya diətə
woafa bembembe.
Diətinkəsə wə kekleke
kəmuə wə kasɔ lə kasɔ nya
waafo afabe nya efu laabɔ
wə lə kɛnyɛ. Yeeyifo wə nko
kekleke kaklɛ fɛ lɛwɔnɔ
nəmə laataka lə wə əsuə.
40 Nlɛ fə bakasebi
lekpakpa minkə bala
lɛwɔnɔ bua nəmə bətə mɛ,
fɛɛ bámfo ni bola.”
41 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, “Mi mmi eto betidi,
beso biamfo mɛ kanɔ nya
bitidi ato mmə? Nte lefe nə
eto okle ele bə mfi nkɛ mi lə
ɔflɔ isu ese? Nya nte lefe nə
sɔ̃ɔ̃ ele bə nkpe utu ntə mi
fɛ lə ndu mi lə ɔflɔ.” Nya
ɔ́tɛyi osani əmə nkə, “Kpa
fə ubi əmə aboko mfo.”
42 Kase ubi əmə nlɛ bubə
koo, lɛwɔnɔ nəmə ko dísiə
wə lə əsuə dímuə wə lɛsɔ lə
kasɔnti nya dítinkəsə wə.
Mfó nya Yesu díti lɛwɔnɔ
nəmə kusu nya ótsya ubi
əmə nya úfi wə útə wə anto.
43 Onanto eto əsuəale
kplɛ nyamfo éyifo betidi
bamfó kenke yanii.

*Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə
Wə Ukpə Ǝsuə.*

Yesu eto eyifosa kenke
édufə mə lə əsuə iyifo mə
yanii lə lefe nə Yesu lɛtɛyi
wə bakasebi nkə,
44 “Bianta lesa nə məəbə
mi bɔtɛyi əsuə! Nyamblɛ
ebubə itə itsyi lə Utidi Eto
Ubi əsuə, buufi wə bakpe lə
betidi eto ani.”
45 Fɛɛ wə bakasebi bamə
mánnɔ asa nyamfo eto kasɔ.
Iyifo lesa nə béfi bákula
mə, fɛɛ báte sikpi lə kase
bɔɔtɔ wə lesatsyuə itsyi lə
nnya əsuə lə banɔ kasɔ.

*Yesu Ǝləkə Utidi Wə Ni
Ɔkplɛnyə Kenke Óte.*

46 Kənə kətsyuə əbə
kédufə lə bakasebi bamə nti
itsyi lə futsyuə ni ɔkplɛnyə
onso lə mə nti.
47 Nya se Yesu léte mə
nsusu esoo, úfi dikpefi
ditsyuə úbə úńyənsə lə mə
ənəmi.
48 Mfó nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Utidi wə ke loofo dikpefi
nəmfo lə mɔ diye əsuəə, ófo

mintsya. Nya utidi wə loofo mɛɛ, oofo utidi wə létsyese mɛ. Itsyise utidi wə laabokosə əsuə kasɔ kenke lə mi ntii, wə ni utidi wə nso kenke nɛ."

Utidi Wə Ke Leenkisi Mii, Uńyə Mi Kama.

49 Mfó əmə nya Yohanes lɛtɛyi wə nkə, "Bonamute, búnyə utidi ɔni wə nlɛ awɔnɔ bua bola kələkə lə fə diye əsuə nya bɔ́tɛyi wə boənkə úsinkli ɔyɛ, itsyise umbə bo lenti."

50 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə bakasebi bamə nkə, "Bienti wə kusu, bete biənkə uńyə mi kama."

Samaria Eto Betidi Bətsyuə Áni Yesu.

51 Nya se lefe nə ele bə Onanto kpa Yesu usuko kato nlɛ boyoo, Yesu áse uyi nkə wuusu Yerusalem.

52 Ótsyese batɔnkpe bətsyuə nkə bátɔ bésu umə utsyuə wə nkpe lə Samaria eto kasɔ lə besu bəmuə əsuə bətsyə itə wə bubə.

53 Fɛɛ se umə əmfo eto betidi léte bə wɔɔyɛ mfo ofe lə ɔtɔ lə Yerusalem esoo, bámfo wə.

54 Mfó se bakasebi ba ni Yohanes ku Yakobo dínyə nko esoo, bátɔ Yesu bənkə, "Bonamute, aala fə bokpadi ute utsyi kato ubə ɔtsylɔsə mə?"

55 Mfó nya Yesu lɛtsyi ɔ́wuninsə, úyenki ókpe mə.

56 Nya Yesu ku wə bakasebi bamə léfe bésu umə bamba.

Betidi Bətsyuə Ála Bə Bəətəkəko Yesu.

57 Se banyɛ bantɔɔ, osani utsyuə átɛyi Yesu nkə, "Muutəkəko fə nsu kaka ke fantɔ."

58 Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Nkpaflɔbɛ kpe əbiə nnya kafo baalabe, nya baklɔbɛ nkpe ayo. Fɛɛ Utidi Eto Ubi əmbə kaka wuuluə wə disi."

59 Nya Yesu lɛtɛyi utidi bamba nkə, "Təkəko mɛ."

Fɛɛ utidi əmfo nkə, "Bonamute, tə mɛ kusu lə nsu mbikə mɔ anto fɛ."

60 Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Tə mba nsi nkpə fe bekpənkpə lə besu bebikə mə bekpənkpə tsyuə. Nya mii, bisu bikatɛyi Onanto eto sekakedikɔ eto ditiki nəmə."

61 Utidi ɔni tsya nkə, "Bonamute, muutəkəko fə. Fɛɛ tə mɛ kusu lə nsu nkla mɔ betidi fɛ."

62 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Nwə ditsyə keyifo kasɔ ku dinwuə, fɛ weesinkli kabe kamaa, məńyə utə keyifo kətə Onanto eto sekakedikɔ."

10

Yesu Ákpe Betidi Fosi Akuanse Ku Inuə Kɔtɔ.

1 Lə nyamfo eto kamaa, Bonamute ələkə betidi fosi akuanse ku inuə bamba nya óla mə ótsyese inuə, inuə nkə besu kəmə ku mbuto bo útsyue útsyə nkə lə usu ɔyɛ ofe.

2 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, "Bɛkuɛnkə bia díkayo buləkə fui, fɛɛ beyifoyifo bamə emfui. Nyaso bɛlɛ ɔkuɛnsate əmə lekpakpa lə

otsyese beyifoyifo lə bəbə bawunsə lə bələkə bɛkuɛnkə biamə.
3 Bisu! Nlɛ mi botsyese fe asamubi lə bekiti eto nti.
4 Bientsyi atabitobe nye asatɔtɔ eto katobe nye afokpa, nya biənńyə lə kusu bisiəsə kuutsyuə saa.

5 “Diyo saa biudufə, bisiəsə mə bɛtɛyi biənkə, ‘Diyuə itə diyo nəmfo ku ni betidi.’
6 Nya lə utidi utsyuə wə laala diyuə kpe lə mfóo, bitə lə mi diyuə lə ditəkəko futsyə əmə. Fɛɛ lə kuutsyuə saa əmbə lə mfóo, bidu ku mi diyuə eto kəsiə kamə.
7 Bisiə lə diyo nə ke bɛsɔnɔ. Nya lesa saa nə ke boofi bətə mi, bidi lə binə faa. Itsyise uyifoyifo saa, əńyə itə kayofofo. Biekedu lə diyo lɔni bisu lebamba.

8 “Nya umə saa wə báfo mii, bidi lesa saa nə bootə mi.
9 Betsya befimfi ba nkpe lə umə əmə. Nya bɛtɛyi umə əmə eto betidi biənkə, ‘Onanto eto sekakedidi ebɔfi mi.’
10 Fɛɛ lə bisu umə utsyuə nya báni bámfo mii, bidu bisu obia nti lə bɛtɛyi biənkə,
11 ‘Mi umə əmfo eto utembu bo nkpo bo lə akpa kulaa tsyaa, nnyə mu bɔ́flɛ bókpo mi mfo. Fɛɛ bekloma biə Onanto eto sekadidi eto lefe ebɔfi mi!’
12 Nya nlɛ mi bɔtɛyi sitinti kekleke minkə lə diyi nə bookponko betidi lekpo ayoo, Onanto ebunyə Sodom eto umə kulaa tsya kaminsə eso umə əmfo.

Kəmə Kətsyuə Mámfo Yesu Eto Ditiki.
13 “Mbɔbɔɛ məətə mi Korasimfɔ! Nya mbɔbɔɛ məətə mi Betsaidafɔ! Itsyise lə ayanisa nnya mínyifo lə mi nti ete mínyifo lə Tiro ku Sidon eto kəmə bua inii, eni bəsiə lə kasɔ, béfi afianku báyimi, bédiki ntɔ lə əsuə, nnya léte bənkə báni abua nnya béyifo!
14 Onanto ebunyə Tiro ku Sidon eto kəmə kaminsə eso mi lə Lekpoyi əsuə.
15 Nya fə Kapernaum eto umə, bubu fanlɛ fə babesə fə ku fə betidi kato eso? Bɔɔtsylɔsə mi, bato mi bakpe lə ute!”
16 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə bakasebi nkə, “Utidi wə ke lɔɔnɔ mi ditikii, mɔ ditiki ɔnɔ. Nya utidi saa wə lɛni mii, mɔ ɔ́ni. Nya utidi saa wə lɛni mɛ, wote nkə ɔ́ni Onanto wə létsyese mɛ.”

Betidi Fosi Akuanse Ku Inuə Bamə Ésinkli Bəbə Bésu Yesu Ɔflɔ.
17 Betidi fosi akuanse ku inuə bamə ésinkli bəbə ku disuəyuə. Nya bəbə bátɛyi wə bənkə, “Bonamute, awɔnɔ bua kulaa tsya étsyue bo ditiki koto se bóla nnya búləkə lə fə diye əsuə.”
18 Yesu átɛyi mə nkə, “Nnyə Obonsam se ófankli útsyi kato úbə kasɔ fe ofamfa seka.
19 Bɛnɔ kukɔnɔ! Ntə mi əsuəale bə biofo buńyə lə bawa ku bakpoe əsuə. Ku lə

beso olontidi eto əsuaəle kenke ani nya kulesa saa embuyifo mi.

20 Fɛɛ yenyifo mi disuəyuə bə awɔnɔ bua etsyue mi ditiki ato. Bomu binyə disuəyuə bə Onanto áwɔni mi aye ókpe lə wə sekakedikɔ kato."

Yesu Ǝnyə Disuəyuə.

21 Lə lefe nəmfo əsuəə, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ákpe disuəyuə lə Yesu əsuə kenke nya Yesu lɛtɛyi nkə, "Anto, kato ku kasɔ eto Onamute, maasɔ fə ani, itsyise asa nnya féfi fákula bekuente ku babesibe, ələkə nnya áte mba lenni kulesa ku mba nte fe bekpefi. Sitintii, Anto, nko nkpe fə ɔkɔɛ nɛ."

22 Nya usi ɔ́tɛyi nkə, "Mɔ Anto éfi asa nnya kenke utə mɛ. Kuutsyuə saa enyi nwə ni Onanto eto Ubi əmə, enso Onanto mate hã. Nya kuutsyuə saa lenyi utidi wə Anto əmə tsya ni, enso wə Ubi ɔni kplo wə mate hã ku betidi ba Ubi əmə díləkə nkə bate Anto əmə tsya."

23 Nya Yesu lɛtsyi ɔ́wuninsə ɔ́be wə bakasebi bamə nya ɔ́tɛyi mə mate buɛɛ nkə, "Ǝsuə yuə mi sitinti bə bɛlɛ asa nnya bɛnlɛ bunyə mfo bunyə!

24 Nlɛ mi bɔtɛyi minkə, Onanto eto bənyɛləkətidi kpə ku baka tsya ála bə lə bənyə lesa nə bɛnlɛ bunyə, fɛɛ bənnyə, nya lə bánnɔ lesa nə bɛnlɛ bɔnɔ, fɛɛ bɔ́nnɔ."

Yesu Átɛyi Mə Samarianyə Wə Diyifo Utidi Utsyuə Uni Kafoɛkpɛ Eto Lekpa.

25 Kɔfi eto oteasa utsyuə əbə nkə woato Yesu obe. Nya ɔ́tɔ wə nkə, "Oteasa, be ele bə nyifo fɛ lə nyə nkpə manlo?"

26 Yesu ətə mbuayɛ ɔ́tɔ wə nkə, "Be Asawɔniwɔni Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyi? Nya ntsyə faanɔ ditiki nəmə kasɔ?"

27 Nya osani əmə dítə mbuayɛ nkə, "La Bonamute Onanto ku fə utu kenke, ku fə lɛwɔnɔ kenke ku fə əsuəale kenke ku fə nsusu kenke tsya, nya laala fə ɔyimitsyuə fe fə əsuə ke."

28 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, "Átɛyi ɛlɛkɛ nko. Yifo nko ete ebunyə nkpə manlo."

29 Fɛɛ se kɔfi eto oteasa əmə léla lə utə wə əsuə lɛbɛ esoo, usi ɔ́tɔ Yesu nkə, "Owoe ni mɔ ɔyimitsyuə?"

30 Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, "Lefe ditsyuə nə léfe məə, osani utsyuə étsyi Yerusalem ɔ́tɔ lə Yeriko nya beyu dímuə wə lə kusu. Báblɛ wə nya bələkə wə bikə kenke lə əsuə nya báyani wə betsyə mfó lə ukpə ku mənkpə eto nti. 31 Íbə bə Onanto eto usumunyə utsyuə əbə ɔlɛ bɔyɛ kafe lə kusu komə mfó. Fɛɛ se únyə utidi əmfo lə kusu ɔflɔ, ɔ́yɛ lə lekpake bamba fe údu.

32 Nko kə Lewinyə, utsyuə tsya díbə ɔ́yɛ mfo ɔnlɛ bofe. Nya se únyə osani əmə,

wuntsya áyɛ lə ɔflɔ bamba ófe údu.
33 Fɛɛ Samarianyə utsyuə wə dibə óyɛ lə kusu mfo ɔnlɛ bofe, əbə útu utidi əmə. Nya se únyə wə, wə asa ənə wə kafo.
34 Ɔyɛ úsu wə ɔflɔ nya úfi nnuəbi ku ntə ókpo lə wə afabe nyamə əsuə nya ókle nnya kenke, nya útsyi osani əmə útəkə lə wə ubuki əsuə. Nya úfi wə úsuko bafɔ eto kasɔnɔkɔ nya ólɛ wə ola óbe wə. 35 Se kale disiə, úləkə atabi ətsyuə útə nwə laabe bafɔ eto kasɔnɔkɔ kamə nya ɔ́tɛyi wə nkə, ‘Kalɛ wə ola. Nya lə nsinkli mbə nlɛ bofe mfoo, moofo fə lesa nə ke fesi fábiasə lə wə bobe əsuə.’ ”
36 Mfó əmə nya Yesu lɛtɔ afi eto oteasa əmə nkə, “Nya lə fə nsusu əsuə, betidi itsyə bamfo nti eto owoe lə fə ənyəsa əsuə, ni utidi wə didufə lə bewudifɔ bamfo eto ani eto ɔyimitsyuə?”
37 Afi eto oteasa əmə ətə mbuayɛ nkə, “Utidi wə dinyə wə kaminsə.” Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Fintsya su lə esu eyifo nko.”

Yesu Ésu Marta Ku Maria Ɔflɔ.

38 Se Yesu ku wə bakasebi lɛyɛ lə kusu bantɔ, bésu bedufə kebuto kətsyuə. Usio utsyuə wə baakpo Marta ákpa wə úsuko wə diyo.
39 Ɔyimisio utsyuə akɛ Marta wə baakpo Maria. Usio əmfo əsiə lə Yesu ɔflɔ nya ɔnlɛ wə asa nnya ɔnlɛ bote bɔnɔ.
40 Diyo bobe eto asa nnya dísu ítəkə lə Marta mate əsuə étsyiko wə bulə. Nya úbə ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Bonamute, yenyifo fə kulesa bə mɔ ɔyimisio áyani diyo bobe eto asa buyifo nyamfó kenke utəkə mɛ lə əsuə? Tɛyi wə lə ubə ɔwunsəko mɛ!”
41 Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “O Marta! Be kase fanlɛ əsuə bulə lə asa kpə əsuə.
42 Fɛɛ lesa lɔni ete loohiã bə babɛbɛ. Nya lesa nəmə ni nə Maria díləkə nɛ. Nya bensiembofo ni lə wə ani.”

11

Yesu Áte Wə Bakasebi Kase Booto Ola.

1 Diyi lɔnii, Yesu ákɛ lə kalebe kətsyuə ókato ola. Se ólosə, wə bakasebi eto ɔni, əbə wə ɔflɔ úbə ɔ́tɛyi wə nkə, “Bonamute, te bo kase buukato ola fe kase Yohanes léte wə bakasebi.”
2 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Lə bɛlɛ ola botoo,
bɛtɛyi biənkə,
‘Bo Anto,
tə lə bakpasə fə diye.
Fə sekadidi lə sibə.
Beyifo lə fə lelabi əsuə
lə kasɔ mfo fe kase inte kato.
3 Tə bo bo diyi saa eto didisa.
4 Nya lə efi bo abua atsyɛ bo,
fe kase bo tsya leefi katsyɛ utidi saa wə laata bo kebu.
Nya məntə lə budufə lə botokabe əsuə
nya le ələkə bo etsyiko lə abua əsuə.’ ”

5 Nya Yesu lɛtɛyi wə
bakasebi nkə, “Lə ibə bə mi
nti eto utsyuə áyɛ úsu wə
ɔyɛtsyuə eto diyo ku
ntsyenti úsu ɔ́tɛyi wə nkə,
‘Ɔyɛtsyuə, dia ələmbo ətsyə
ətsyuə ətə mɛ,
6 itsyise mɔ ɔyɛtsyuə ɔni
etsyi kusu ubə ɔsɔnɔ mɛ
mɔmɔ. Nya didisa saa ente
muutə wə!’
7 “Nya fə ɔyɛtsyuə əmə
lɛtɛyi fə nkə, ‘Məmbə ələ
mɛ! Bɔnko mɔ bebi ebolabe
nya búti siku lə diyo. Mensi
embofo botaka mɔmɔ kəbə
kətə fə kulesa.’
8 Lə íbə bə ɔ́tɛyi nkoo, be
ni lesa nə fuuyifo? Nlɛ mi
bɔtɛyi minkə lə mə
sɛyɛtsyuə mate esoo,
wəmbotaka. Fɛɛ lə kase
fənyə fanlɛ wə lekpakpa
bɔlɛ hã esoo, wootaka utə fə
lesa saa nə fanlɛ bɔbɛbɛ.
9 “Bɛtɔ asa lə befi bətə mi.
Bɛbɛbɛ asa lə binyə. Bɛsɔ
siku lə basini mi.
10 Itsyise utsyuə saa wə
laatɔ asaa, bəətə wə. Nya
utsyuə saa wə laabɛbɛɛ,
wəənyə. Nya utsyuə saa wə
laasɔ sikuu, bɔɔsini wə.
11 “Nya mimba ni
bebiantoməə, biefi owa kətə
lə lɛkpɛ nə ubi lɛtɔ mi eto
kɛnyɛ?
12 Nye okpoe bomu biefi
kətə wə lə dikusɛmfɔ nə ɔ́tɔ
eto kɛnyɛ?
13 Mimba ni babuayifo
kulaa tsya yi kase buifi asa
sɛɛ bitə mi bebi. Nya ntsyə
yuutsyə ku Boanto wə nkpe
kato itə bo? Ntsyə yoofó
bubə bə wəmbufi wə
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ utə betidi ba
laatɔ wə?”

Betidi Bətsyuə Ǝnə Etiki Itsyi Lə Yesu Ku Beelsebul Eto Ǝsuəale Ǝsuə.

14 Lefe lɔnii, Yesu ákala
lɛwɔnɔ bua nə ləəndi etiki
ketsyiko lə osani utsyuə
əsuə. Nyaso se lɛwɔnɔ
nəmə lɛbɔ lə utidi əmə əsuə
ko, utidi əmə étsyiko etiki
budi. Nyamfo éyifo betidi
ba díńyə mfó yanii.
15 Fɛɛ mə bətsyuə átɛyi
bənkə, “Awɔnɔ bua kenke
eto uninə wə baakpo
Beelsebul eto əsuəale əsuə
woafo nya bola kələkə lə
betidi əsuə.”
16 Nya bətsyuə tsya léla
bə baato Yesu babe eso
bátɛyi wə bənkə úyifo
ayanisa ətsyuə lə uləkə ote
nkə Onanto ɔflɔ utsyi.
17 Fɛɛ Yesu wə ate mə
nsusu lə wə əsuə. Nyaso
ɔ́tɛyi mə nkə, “Sekakedikɔ
saa sia lema akpa akpa nya
mə sɔ̃ɔ̃ nlɛ bɔkpɔ lə bətsyuə
əsuə, sekakedikɔ siamfo
eboba. Nya diyo nə ke eto
betidi ləəńyə lə bətsyuə
əsuə, diyo nəmə eboba.
18 Nyaso lə boma kpe lə
Obonsam eto sekakedikɔɔ,
ntsyə fɛ wə sekakedikɔ
siamə luunyə? Bɛlɛ bɔtɛyi
biənkə maala awɔnɔ bua
kələkə ɛyɛ lə Beelsebul eto
əsuəale nnya wəətə mɛ eso.
19 Nya lə Beelsebul əsuə
maala məə, bawoe əsuə
mba ntəkəko mi laayɛ kala
awɔnɔ bua kələkə lə betidi
əsuə? Mi kosate eto mba
ntəkəko mi lɛ buləkə kate
nkə bidia baatɛyi.
20 Owo lo! Onanto eto
əsuəale bomu əsuə maala
awɔnɔ bua kələkə. Nyalɛ
nyamfo lɛ buləkə kate mi

wuee nkə, Onanto eto sekakedidi ébubə sékpe lə mi nti koko.
21 “Lə əsuəaletidi utsyuə əmuə əsuə ku wə bemamakə uńyə ɔlɛ wə diyo bosee, te fə bike bia nte wə embonya.
22 Fɛɛ lə utidi wə nkpe ale nso wə əbə nkə woakpɔ ku wə nya óso wə anii, woalɛ wə bemamakə bia əsuə ufi wə disi utəkə kafo nya woalɛ utidi əmə eto bikə kafo kesiə kətə bətsyuə.
23 “Utidi wə ke ləmbə lə mɔ lekpakee, te fə uńyə lə mɛ əsuə sitinti. Nya utidi wə ke laankpa asa kətsyə ditsyu ku mɛ, te fə ɔlɛ nnya busense kewi.

Lɛwɔnɔ Bua Eto Businkli Kəbə.
24 “Lə lɛwɔnɔ bua ábɔ lə utidi əsuəə, diesu katsyilama nlebe nlebe bo lekoe kabɛbɛ kaka diɔkɛ ditsyə ɔnwɛ. Nya lə díənnyə kedufəkɔɔ, diatɛyi əsuə nkə, ‘Muusinkli nsu mɔ diyo nə mínsiə kɔ.’
25 Nyaso diesinkli kesu kabe əkənyə nkə bákpa diyo nəmə kafo kɛnkɛnkɛ nya lesa saa nte kukɔnɔ.
26 Lə nnya esoo, diabɛbɛ awɔnɔ bua akuanse nnya nkpe disiale enso ni nya bəəbə bə lə bəsiə mfo. Lə kalosəkɔ, utidi əmfo eto nkpə bo woəsiə abia kaso mbo úsiə kɔ kulaa tsya.”

Yesu Áte Asa Itsyi Lə Utidi Wə Nkpe Le Disuəyuə Kosate Ǝsuə.
27 Lefe nə Yesu lɛtɛyi asa nyamfoo, usio utsyuə wə lɛkɛ lə betidi bamə nti áfa bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Onanto lə okpo usio wə lélé fə ku nwə dítə fə lɛmi fáyimi atsyɔ!”
28 Nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Betidi ba laanɔ Onanto eto ditiki nya beeyifo lə ni əsuə, mə bomu ele bə bənyə disuənyuə nɛ!”

Yesu Áni Nkə Weembuyifo Ayanisa.
29 Nya se betidi bamə dítsyiko bufui lə Yesu əsuəə, úsukosə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bebe kase mi mmi eto betidi nkpe sibusufɔ! Ayanisa eto buləkə kate nya baala bə bəənyə, fɛɛ bembunyə anyinisa saa enso nya díbə lə Yona əsuə seka.
30 Fe kase Onanto eto unyɛləkətidi Yona eto ale díbə itə lə Ninivefɔ əsuəə, nko ke Utidi eto Ubi tsya eto ale luubə fe ditsyəbi itə mmi eto betidi nɛ.
31 Nya lə diyi fɛfɛ eto Lekpoyi əsuəə, Besio eto Oka wə dítsyi Ɔnwɛdikue ebotaka uńyə nya woote mi lɛnimi lə lɛwɔ olo mi dikpi, itsyise ótaka útsyi lə wə kasɔ ka letso famfamfa úsu nkə lə ɔnɔ Oka Salomo eto kobetete eto asa. Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi minkə utidi wə nso Salomoo, wə ni nwə mfo nɛ.
32 Ninivefɔ ebotaka bəńyə lə Lekpoyi Fɛfɛ əsuə nya boolo mi mmi eto betidi bamfo dikpi. Itsyise lefe nə Yona lɛtɛyi mə Onanto eto ditikii, bátsyi báwuninsə nya báyɛ mə abua buyifo. Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi sitinti

minkə, utidi ɔni utsyuə kpe lə mi nti mfo wə lɛmɔ onso Yona kulaa tsya!

Yesu Ǝləkə Lesa Nə Ləətə Utidi Ləəyənde Óte.

33 “Utidi kuutsyuə saa anto okandiɛ kefi kakula nye kakpe lə asa kalɔ. Bomu weefi wə kətəkə lə wə kətəkəkɔ kaka betidi ba ləəbə mfó luunyə asa wue.

34 Utidi eto ənəmi eyifo fe okandiɛ itə wə utidi əmə. Lə fə ənəmi ənyə asa kukɔnɔɔ, fə utidi əmə kenke tsya, yuutə ənyə asa ekpa kenke. Fɛɛ lə fə ənəmi əmbə kɔnɔɔ, te fə fə utidi əmə kenke kpe lə ketuntu əsuə.

35 Nyaso lɔ abe fə əsuə kukɔnɔ bə diyənde nə nkpe fə lə əsuə mamfiani ketuntu.

36 Lə diyənde akpasə fə əsuə kenke nya fə kukalebe saa ləmbə lə ketuntu əsuəə, te fə fə kalebe saa ebunyə lekpasə fe kase okandiɛ ləəyənde nya wə diyənde laakpo fə lə əsuə seka.”

Yesu Álo Yudafɔ Eto Batɔnkotɔnko Bamə Dikpi.

37 Se Yesu dídi etiki ólosəə, Farisinyə ɔni utsyuə ákpadi wə nkə ubə udi lesa lə wə diyo. Mfó nya úsu úsiə lə kasɔ lə diyo nəmə lə udi lesa.

38 Íyifo Farisinyə əmə buɛ se únyə nkə Yesu məmflə kɔni fe kase mə lekpa lete fɛ útsyiko budi.

39 Nyaso Bonamute Yesu átɛyi wə nkə, “Mɔmɔɔ, mi Farisifɔ biəflə mi kedikpɛ ku akɔbe eto kama, fɛɛ lə ɔnukualɛ əsuəə, biyi ku lefomfi ku asa buayifoyifo sɔ̃ɔ̃.

40 Bieninə! Inni Onanto əmə ete ni nwə díyifo asa nnya kenke eto kafo ku kama lee ntsyə?

41 Bifi lesa saa nə nkpe lə mi kakpɛ ku akɔbe kafo bitə bakombo bə lə mi lesa saa lə ele kɛnkɛnkɛ lə Onanto eto ənəmi.

42 “Mbɔbɔɛ məətə mi Farisifɔ! Biefi mi edisa ku mi nyoma eto bekolenkə ku seko ku afantosi akpa akpa, nnya laanyi fififi eto lekpafosile kətə Onanto. Fɛɛ bɛni asa sɛɛ buyifo lə kɔnukualɛsu əsuə nya biannla Onanto tsya. Nyamfo ni lesa nə ele bə biyifo bɛkɔ lə nnya bímfi bɛnlɛ buyifo koko, nya yanle bə biləkə ku kuətsyuə bitsyɛ kama.

43 “Mbɔbɔɛ məətə mi Farisifɔ! Itsyise biala biə biəsiə lə nsiəkɔ kplɛ bo nso lə ntsyakɔ. Nya biala biə betidi kəsiəsə mi ku dibu lə obia.

44 “Mbɔbɔɛ məətə mi, itsyise bite fe edi nnya mbikə lə kasɔ bəənyə kətsyə lekpo, nya betidi laayɛ lə nnya əsuə kafe itsyise baante nko.”

45 Mfó əmə kɔfi eto oteasa ɔni lə mə nti átɛyi wə nkə, “Oteasa, lə atɛyi nyamfo nkoo, áka bontsya.”

46 Nya Yesu dítə wə mbuayɛ nkə, “Mbɔbɔɛ məətə mi afi eto bateasa tsya. Itsyise bietsyisə betidi bikə bia bembofo butsyi. Nya biemfi nsusu kabe biə

biawunsəko mə lə mi butsyi əsuə.
47 “Mbɔbɔɛ məətə mi sitinti, itsyise béto edi kukɔnɔ bitə Onanto eto bənyɛləkətidi. Fɛɛ Onanto eto bənyɛləkətidi bamfoo, lə ɔnukualɛ əsuəə, mi bana mə lélo mə.
48 Nya mi kosatee, bɛtɔnɔ lə nyamfo əsuə biə lesa nə mi anto mə díyifo álɛkɛ. Mə lélo Onanto eto bənyɛləkətidi bamə nya mi léto mə edi.
49 Nyamfo eso Onanto lə wə kobetete əsuə lɛtɛyi nkə, ‘Mootsyese mɔ bənyɛləkətidi ku batɔnkpe nya boolo mə bətsyuə nya bootəkəko bətsyuə kama.’
50 Nyaso mi mmi eto betidi kenkee, boonə mi koto lə Onanto eto bənyɛləkətidi ba kenke bálo idu taa kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ kə.
51 Idu lefe nə bálo Abel ibə eyo Sakaria wə bálo lə kedikətəkɔ eto leba ku kakɛnkɛkɔ eto nti. Sitinti minlɛ mi bɔtɛyi minkə, Onanto ebunə mi, mmi eto betidi ato lə nyamfo kenke eso!
52 “Mbɔbɔɛ məətə mi kɔfi eto bateasa! Itsyise diyo nə kafo kobe nkpee, bíti ni siku bílə́kə safui bídunko. Fɛɛ mi kosate áni biə biembudufə lə ni kafo. Nya bieti betidi bamba ba nlɛ bokplatsya bə beedufə lə ni tsya kusu.”
53 Se Yesu dídu lə kaka mfóo, Farisifɔ ku kɔfi eto bateasa étsyiko bunyənki nya bátɔ wə etiki kpə ku lɛblɔfi.
54 Nya banlɛ kusu bɔbɛbɛ lə kase bɔɔyɛ bəmuə wə lə wə ditiki əsuə bə ɔtɛyi kabua.

12

Yesu Ǝkə Ato Lə Betidi Eto Ǝnəmi Bobe Keyifo Asa Ǝsuə.
1 Se betidi akpi akpi bətsyuə díbə bátsya mfóo, itə bə bétsyiko bətsyuə bukə kamanklii, Yesu étsyiko wə bakasebi etiki budi katɛyi nkə, “Bebe sinini lə Farisifɔ eto bidiabidia eto asayifoyifo nnya laayansə betidi əsuə.
2 Lesa saa nə betidi díyifo bákula, əbɔbɔ lə lekple utidi saa nyə wuə, nya akulasa saa əbɔbɔ bate.
3 Nyaso lesa saa nə ke bátɛyi lə kaka lenaa, diɔbɔ lə lekple banɔ. Nya asa nnya bátɛyi lə kawɛ əsuə lə diyo kəmiəə, booləkə nnya babe letsya utsyuə saa nɔ.

Bete Onanto Sikpi, Ni Utidi.
4 “Bayɛtsyuə, nlɛ mi bɔtɛyi minkə, bianté sikpi betidi ba laafo etidisuə ete bolo nya bensiembofo kulesa buyifo lə nnya kama.
5 Utidi wə ele bə bete sikpii, muuləkə wə nte mi. Bete sikpi Onanto wə lə ólo fə ólosəə, nya unsi onkpe əsuəale uufi fə oto okpe lə ditefɛnku nə ləənyə lefe saa kəmiə. Befo mɛ bɛnɔ biə, wə ni utsyuə ele bə bete sikpi nɛ.
6 Inni pɛsewa inuə ete baate ntsyuɛ nnɔɔ? Fɛɛ Onanto anta mə kuutsyuə saa əsuə.

7 Mi disi eto sɛwɔni kulaa
tsya, Onanto yi se leklambi.
Nyasoo, biensite sikpi itsyise
befo koya beso baklɔbɛ kpə.

Bińyə Lə Yesu Eto Kama
Kekleke.

8 “Nlɛ mi bɔtɛyi kasini
minkə, utidi wə ke lɔɔtɛyi lə
betidi eto ənəmi nkə uyifo
mɔ olee, Utidi Eto Ubi tsya
ebofo wə fe wə ole lə
Onanto eto batɔnkpe eto
ənəmi.

9 Fɛɛ utidi wə lɔɔni mɛ lə
betidi eto ənəmii, Utidi Eto
Ubi tsya ebɔni wə lə Onanto
eto batɔnkpe kenke eto
ənəmi.

10 Nya utidi saa wə lɔɔtɛyi
lesatsyuə uńyə lə Utidi Eto
Ubi əsuəə, Onanto ebufi
ɔtsyɛ wə. Fɛɛ utidi wə luudi
mbusiotiki lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
əsuəə, Onanto embufi nnya
ɔtsyɛ wə kulefe.

11 “Lə ibə bə bakpa mi
besuko Yudafɔ eto katsyakɔ
nye baka eto ənəmi bə
baakponko mi lekpoo,
biəntə lə ilə mi lə lesa nə
biusu bɛtɛyi əsuə nye kase
biota mi əsuə disi.

12 Itsyise Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
ebote mi lesa nə biɔtɛyi lə
lefe nəmə ayo.”

Lekpa Itsyi Lə Otabinyə Wə
Leeninə Utsyuə Ǝsuə.

13 Utidi utsyuə ákɛ mfo lə
betidi nti wə lɛtɛyi Yesu
nkə, “Oteasa, tɛyi mɔ ɔyimi
fənkə usie bo anto eto bikə
bia utsyə bo lə mfo mɔ
bele.”

14 Mfó Yesu dítə mbuayɛ
nkə, “Osani, owoe dítə mɛ
kusu nkə nsie bikə nye
nyifo okponkpo lə mi inuə
eto bikə busie əsuə?”

15 Mfó nya ɔ́tɛyi məmblɛ
nkə, “Bitəkə ənə lə bebe
kukɔnɔ lə bikətantə ku
kunənkpə saa eto okle əsuə,
itsyise utidi eto nkpə sitinti
manyɛ lə bikə bia nkpe wə,
lə uyifo otabinyə kulaa tsya
əsuə.”

16 Yesu ésukosə ɔ́tɛyi mə
lekpa nəmfo nkəə,
“Otabinyə utsyuə əsiə lə lefe
nə léfe mmə wə lɛkɛ nsɔ
kpə bo lɛlɛkɛ bidikə tinti.

17 Lə nyamfo eso úfi
nsusu nkə, ‘Se mənnyə kaka
muutsyə mɔ bidikə
biamfoo, be ele bə nyifo?

18 “ ‘Lesa nə ele bə nyifo
ni bə mooba mɔ kenwu ka
kɔ nya mooto kafɔfɔ ka
lɔɔmɔ eso nka kɔ. Mfó
muunyə kətsyəkɔ itə mɔ
bidikə ku bikə kenke.

19 Nya mɔɔtɛyi mɔ əsuə
minkə disiɛkpɛ kpe mɛ.
Nkpe asa sɛɛ kpə nnya
mɔɔlɔ ntsyə itə alɛ kpə.
Muusiə ntsyə ɔnwɛ nya
muudi, nnə nya muudi
nkpə nyə disuəyuə.’

20 “Fɛɛ Onanto átɛyi wə
nkə, ‘Fə utidimumu! Ketsye
kamfo hã moofo fə nkpə lə
fə ani. Nya owoe luudi asa
nnya fála fə alɔ ətsyə fə
əsuə mfo?’ ”

21 Mfó nya Yesu lélosə wə
etiki nkə, “Mmə yuutsyə itə
betidi ba laabɛbɛ asa kpə
kətsyə əsuə lə kasɔ mfo nya
baanlɔ kulesa kətsyə lə
Onanto eto nɛ.”

Ka Ase Lə Onanto Ǝsuə.

22 Nya Yesu lɛtɛyi wə
bakasebi nkə, “Nyaso nlɛ mi

bɔtɛyi minkə biankpɔnko əsuə lə lesa nə biudi bisiə nkpə nye lesa nə biɔlɛ əsuə.
23 Nkpə afo koya boso didisa, nya etidisuə tsya afo koya eso lesa nə bɔɔlɛ lə əsuə
24 Bɛlɛ ənəmi bebe baklɔbɛ ba laamfó ɔkɔɛ nya bəəmfəsə nye bələkə bidikə lə ɔkuɛ tsya. Bəmbə kenwu nye bikə kətsyəkɔ. Fɛɛ Onanto əətə mə didisa! Nya mimba lefo koya benso baklɔbɛ nkpə!
25 Nya mi utsyuə ebofo nkpə busiə diyi lɔni kplo kasonsə alɛ nnya ele bə usiə ɛyɛ lə wə lekplatsya əsuə?
26 Nya lə biembofo kulesa buyifo lə asa kɛkɛ nyamfo əsuəə, beso bia bakplatsya kele əsuə lə asa bamba tsya əsuə?
27 “Bibu bebe kase dituwinimi ləəmə kanɔ bobee. Kaanta olokotutu nya keendi kafia kefi keti əsuə. Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi minkə Oka Salomo kulaa tsya lə wə kɔlɔkɔ eto diyənde əsuəə, mánnɔ bobe fe dituwunimi nə ləəmə mfó.
28 Lə Onanto ləətə sefa kɔlɔkɔ komfo eto oklee, sefa sia ləəńyə mmi ete nya lə kəsiəsə ete baala se kato kakpé lə ditefɛnku kəmiəə, ntsyə yuubə bə Onanto əmfo kə embutə mi alɛsa nnya ləmboso sefa eto ale nyamə? Be dítə eso mi bofokanɔ ləmbə ale mmə?
29 Nyaso biante sikpi lə bɛsɛsə ənəmi bikatɔ biənkə be biudi nye be biunə.
30 Itsyise betidi ba dímamfo Onanto bánɔɔ, mə ni mba leefi mə ənəmi kətəkə lə asa nyamfo əsuə nɛ. Mi Anto yi nkə asa nyamfo kenke afe itə mi.
31 Bomu bikebu disi ketsyiko lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə nya uufi nyamfo kenke utə mi.

Bifi Mi Kusubebe Bitəkə Lə Onanto Eto Sekakedikɔ Eto Asa Ǝsuə.
32 “Mi ditsyukpa kɛkɛ nə ntəkəko mɛ, biante sikpi. Itsyise iyifo Onanto eto lelabi bə utə mi kəsiəkɔ lə wə sekakedikɔ.
33 Bifi mi bikə bia nte mi bisu bete lə bifi atabi nyamə bitə bakombo. Lə bɛbɛbɛ otabitobe wə ləəmbobia bitsyə əsuə lə Onanto eto. Mfóo, nya mi bikə bia lefo koya luutsyə kpoo nya biembolo kulefe. Itsyise uyu saa əmbofo budufə mfo nya balɛ lembobiasə mi.
34 Itsyise kaka fə bikə bia lefo koya ntee, mfo mi ketu tsya luusiə nɛ.

Yesu Átɛyi Wə Bakasebi Nkə, Bəmuə Ǝsuə Bətsyə.
35 “Bimuə əsuə bitsyə itə lesa nə ke luubə, lə mi kakandiɛ lə kəkənyə. Nya biəntə lə mi okandiɛ lə ɔni.
36 Bimuə əsuə bińyə fe kase beyifoyifo ləəńyə kəsəkə mə Onamute wə luutsyi kusiə kakpakɔ ubə. Lə ubə ɔsɔ sikuu, lə basini bətə wə lamfolamfo.
37 Beyifoyifo ba Onamute luubə unyə nkə bəńyə balɛ bose itə wə bubəə, ebunyə disuəyuə tinti! Nlɛ mi bɔtɛyi minkə, wɔɔwuninsə

kafia lə lɛmɔkɔsi ɔtsyimi, nya wuutə nkə bəsiə lə wə kedikɔ, nya wə kosate luutə mə lesa bedi.
38 Lə ibə bə ntsyenti nye kolensiənto kplɛ úbə nya únyə mə se bəńyə bensəkə wə bubəə, nte disuəyuə nə eto okle wookpe mə!
39 Mɔmɔɔ, bete biə lə oyosate ebote lefe nə uyu luubə uyu wəə, eni wəmbutə wə kusu nkə oba udufə wə diyo.
40 Nyaso nko ele bə itsyə mi tsya bə bińyə bikabe kusu nɛ, itsyise mɔ, Utidi Eto Ubi, ebubə udufə lə lefe nə bɛnnlɛ wə kusu bobe.”

Uyifoyifo Wə Leetsyue Koto Ku Nwə Leentsyue Koto.

41 Mfó əmə nya Petro lɛtɔ Yesu nkə, “Bonamute, bo fanlɛ lekpa nəmfo bɔtɛyi kətə, lee dińyə itə utidi saa?”
42 Nya Yesu ditə mbuayɛ nkə, “Uyifoyifo ni nwə ntəkə ənə nya weeyifo keyifo lə ɔnukualɛ eto kusu əsuə, wə ni nwə wə Onamute leefi kətsyə lə wə beyifoyifo fɛfɛ eto kɛnyɛ nɛ. Nya wə ni futsyə luutə wə beyifoyifo fɛfɛ mə didisa lə lefe sɛɛ əsuə nɛ.
43 Bebe, lə uyifoyifo əmə afo nya woeyifo ke kukɔnɔ fɛ wə Onamute díbəə, wuunyə disuəyuə tinti lə uyifoyifo əmə əsuə!
44 Sitintii, nlɛ mi bɔtɛyi minkə wə Onamute əmfó ebufi uyifoyifo əmə utsyə lə wə bikə kenke eto kɛnyɛ.
45 “Fɛɛ lə uyifoyifo əmə átɛyi nkə, ‘Mɔ Onamute ésu kusu wəəmbubə mlə,’ nyaso útsyiko budi kənə kəkpə ntə nya woablɛ beyifoyifo fɛfɛ ba ni basani ku besio kenke ku disialee,
46 wə Onamute ebubə lə lefe nə wə uyifoyifo lenyi, ɔnnlɛ kusu bobe. Mfó Onamute əmə ebunə wə koto kekleke ko dinyə itə mba ditidi ato bamfó eto okle.
47 “Uyifoyifo wə nyi lesa nə wə Onamute laala nkə uyifo utə wə fɛ woani ni buyifo se woanla nkə woeyifo lə nnya əsuə esoo, ablɛ hã buukablɛ wə nya luutə ofo afabe lə wə əsuə.
48 Fɛɛ uyifoyifo wə lennyi lesa nə wə Onamute laala nkə uyifo fɛ uyifo lesa nə dińyə itə kotonənə, sɛkɛ ete boonə wə koto. Utidi saa wə bətə asa kpəə, nko ke ele bə uyifo asa kpə nɛ. Nyaso utidi saa wə bətə asa kpə isi ensoo, nko ke ele bə uyifo keyifo isi eso nɛ.

Betidi Eto Nti Ebusənsə Lə Yesu Eso.

49 “Mfi Onanto eto kotonənə ko nte fe ute seka mboko kawunsiə. Nya nla sitinti minkə eni utsyiko buńyə koko.
50 Ntufləsəfləsə eto bulə kplɛ butsyuə kpe ele bə mfo fe kase ketu leetsyi utidi kedunko. Nya membunyə lɛwɔnɔ nsiə isu ese lefe nə bulə bomfó díbə bófe.
51 Bíbu biə mbə kawunsiə miə məətə mi diyuə? Owo lo! Inni diyuəsə, bomu nti busənsə eso.
52 Nya idu mɔmɔ ɛntɔɔ, ayo nnya fe kaka betidi ɛnɔ

nkpee, boosensə lə bətsyuə əsuə. Inuə ebotaka bəńyə lə itsyə əsuə nya itsyə lootaka bəńyə lə inuə əsuə.
53 Ubianto ebotaka uńyə lə wə bebisaibi əsuə, nya bebisaibi lootaka bəńyə lə mə anto əsuə. Ambemə ebotaka bəńyə lə mə bebisiobi əsuə, nya bebisiobi tsya lootaka bəńyə lə mə ambemə əsuə. Nya bəsəambe mə lootaka bəńyə lə mə bebisaibi eto bəsiə əsuə, nya bebi eto bəsiə lootaka bəńyə lə mə bəsəambemə əsuə."

Yesu Ǝkə Betidi Ba Údinko Etiki Ato.
54 Yesu átɛyi betidi bamfó tsya nkə, "Lə binyə biə lɛsɔmiloku ana ditsyi kofe eto diyo kedufəkɔ lə difule lɛlɛ bubəə, biatɛyi mfó əmə biə ɔsɔmi ebubə ɔni. Nya yəəbə kətə nko.
55 Nya lə binyə biə ufiebi lɛ bɔsɔ ketsyi Ɔnwɛdukuə eti ɔnlɛ bubəə, biatɛyi biə utefofo nye diwi ɛbɔkɛ. Nya yəəbə kətə nko.
56 Ǝnəmi, ənəmi eto betidi, lə binyə kato ku kasɔ eto ditsyəbii, biate lefe nə ɛnlɛ bote, beso bɛnnlɛ mɔmɔ eto lefe kasɔ bɔnɔ kələkə kate?

Yesu Áte Nkə Balɔ Betidi Inuə Eto Nti Bətsyə.
57 "Beso biamfo budufə lə asa kəmiə kabe lɛsɛ nə ele bə biyifo?
58 Lə utidi utsyuə ákpadi fə etiki lə lekpokakpokɔ nkə fonko wə ákɛ etiki ətsyuəə, yɛ lə kusu saa əsuə lə alɔ etiki nyamə ətsyə fɛ lə bidufə lekpokakpokɔ. Leni nkoo, wuufi fə utə bakponkpo nya mba ləəmuə betidi luufi fə bato bakpe lə diyo.
59 Nya nlɛ fə butə bote minkə ebɔkɛ mfó isu ese lefe nə fafó fə kotonənə eto kayo kenke falosə."

13

Lə Biantsyi Akɔɛsi Bɛwuninsəə, Bionya.
1 Lə lefe nəmfóo, betidi bətsyuə ákɛ mfó ba lɛtɛyi Yesu kase Pilato lélo Galileafɔ bətsyuə lə lefe nə bəkətə Onanto kedi.
2 Mfó nya Yesu lɛtɔ mə nkə, "Bibu biənkə se bálo Galileafɔ bamfo nko esoo, mə abua nnya béyifo amɔ eso Galileafɔ fɛfɛ kenke?
3 Owo lo! Inni nko ini kon! Fɛɛ nnya míntɛyi mi ni bə, lə bianyɛ mi asa bua buyifoo, nko ke mi tsya luubə bikpə nɛ.
4 Nya betidi lefosi mflamfla ba Siloa eto diyo kplɛ nəmə léba lékpo mə lə əsuə bəkpəə, bibu biə lə nyamfo eso beyifo babuatidi banso mba nsi lə Yerusalem mfó kenke?
5 Owo lo! Inni nko ini kon! Nlɛ mi bɔtɛyi minkə lə bientsyi mi akɔɛsi bɛwuninsə, nko ke mimblɛ kenke luubə bikpə fe mə ke nɛ."

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Kudiyi Ko Laannwɔ Ǝsuə.
6 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə lekpa nəmfo nkə, "Lefe ditsyuə nə lefe mə, osani

utsyuə ákɛ mfó wə lɛkɛ kudiyi kutsyuə lə wə ɔkuɛ. Úsu nkə lə usu ɔbɛbɛ kuyi komə eto ebibi, fɛɛ wənnyə ku ətsyuə.

7 Mfó əmə ɔ́tɛyi nwə laabe wə ɔkuɛ əmə nkə, ‘Bebe! Alɛ ətsyə ni nyamfo nɛ se məəbə mfo kəbə kabɛbɛ kuyi komfo eto ebibi kanɔ nɛ. La ko akpo kasɔ, itsyise kumbə kutəkə saa itə kasɔ ka əsuə kuńyə mfo.’

8 “Fɛɛ nwə laabe ɔkuɛ əmə ətə mbuayɛ nkə, ‘Bonamute, yani ko lə kusi kunyə lɛlɛ lɔni kplo lə bobe. Muuku ko kalɔ ntsyilama nkpo asa nnya lɔɔlɛkəsə kasɔ kamə lə bobe.

9 Nya lə kofó ebibi kpə bɔnwɔɔ, ɛlɛkɛ. Fɛɛ lə koamfo bɔnwɔ lɛlɛ nə luubə, ebofo ko bola kakpo kasɔ.’ ”

Kənə Bio Esi Kəbə Itsyi Lə Ɔnwɛditsyəyi Ǝsuə.

10 Nya lə Ɔnwɛditsyəyi lɔni əsuəə, Yesu ákɛ mfó úkate asa lə Yudafɔ eto katsyakɔ kətsyuə.

11 Nya usio utsyuə tsya ákɛ mfó wə lɛwɔnɔ bua ditsyuə díkələ fe lefosi alɛ mflamfla sɔ̃ɔ̃. Lɛwɔnɔ nəmə ətə bə usio əmə ənwə úkənə lefe saa eso woamfo bɔtsyɔ kəńyə tente.

12 Se Yesu dínyə wəə, ókpadi wə nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Usio, báyankli fə lə fə bufi əsuə!”

13 Nya Yesu dífi wə ani útəkə lə usio əmə əsuə. Lamfolamfo, usio əmə átaka úńyə ɔ́tsyɔ nya ɔ́tɛsə Onanto.

14 Nwə laabe Yudafɔ eto katsyakɔ kamə ənyə ɔblɔ tinti lə kase Yesu létsya ufimfi əmə lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə eso. Nyaso ɔ́tɛyi betidi bamfó kenke nkə, “Bokpe eyi akua nnya ele bə bufi buyifo bo nyifo. Nyaso bekpe eyi nyamfo bə lə lesatsyuə lɛ mii, bibə lə batsya mi, inni lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə!”

15 Mfó əmə nya Bonamute dítə wə mbuayɛ nkə, “Mi, ənəmi ənəmi eto betidi, mii, biələkə bebuki ba leeyifo mi keyifo nye leetsyi mi bikə ketsyiko lə kakuɛ nya biakpa mə kesuko ntu kənəkɔ lə Ɔnwɛditsyəyi.

16 Nya mɔmɔɔ, biənyə Abraham eto ketsyikɔ eto ubi sionko wə ńyə mfo, wə Obonsam dífi kəkuə ókle lefosi alɛ mflamfla sɔ̃ɔ̃ ni nyamfo. Yenyifo lesa nə lɛlɛkɛ bə bələkə wə lə kəkuə lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə?”

17 Etiki nnya Yesu díləkə ɔ́tɛyi mfo ətə bə kofani əmuə wə balo, nya betidi bamba dínyə disuəyuə lə anyinisa nnya kenke ɔnlɛ buləkə kate eso.

Yesu Éfi Onanto Eto Sekakedikɔ Ókatesə Ko Diyibibi Nə Nso Bɔfɛ.

18 Mfó əmə nya Yesu lɛtɔ mə nkə, “Biyi kase Onanto eto Sekadidi laayɛ kesensə? Nya be ele bə bufi nnya bokatesə ko?

19 Bebe! Osani utsyuə éfi diyibibi ditsyuə nə nso bɔfɛ óto lə wə ɔkuɛ. Se diyibibi nəmə díkəə, díbə lébe

léfiani kuyi kplɛ kutsyuə eto kɔlɔmɔ əsuə bakl͡ɔbɛ díbə báto ayo bakpe.”

Yesu Éfi Onanto Eto Sekakedikɔ Ókatesə Ko Ǝnyənkisəsa.

20 Yesu esi ótɛyi mə lekpa bamba nkə, “Be muufi Onanto sekadidi nkatesə ko?
21 Usio utsyuə éfi əyənkisəsa úfi ótsyakasə ku nnamfo eto ɔkpɛ ɔni, nya ófɔkɔtisə ówɔ mu isu ese lefe nə əyənkisəsa nyamə léba ídufə lə nnamfo bomə kenke əsuə nya dítə botaka.”

Yesu Átɛyi Nkə Nkpə Eto Kesie Mammɔ.

22 Yesu ésu ɔ́yɛ lə kəmə ku mbuto kafo nya óte betidi asa lə lefe nə ɔntɔ lə Yerusalem.
23 Mfó əmə nya utidi utsyuə lɛtɔ wə nkə, “Bonamute, ɛkpɛ ini bə betidi ba luubə bənyə bofo, əmbufui lee ntsyə ini?”

Mfó əmə nya Yesu dítə mbuayɛ nkə,

24 “Bekpe ale lə bɛyɛ lə kesie ka nso bɔfɛ bidufə. Itsyise betidi kpə ebola sitinti bə baayɛ mfo lə bedufə, fɛɛ bəmbofo budufə.
25 Lefe ebubə leyo itə buudufə nya Onamute əmə lootaka uńyə nya wuuti kesie kamə. Nya mimba dibu biińyə lə lekple biu kasɔ siku katɛyi biənkə, ‘Onamute, sini bo!’

“Fɛɛ Onamute əmə ebuləkə kɛnyɛ ɔtɛyi nkə, ‘Minnyi mi ku kaka bitsyi!’
26 “Nya biɔtɛyi biənkə, ‘Bo ku fə lídi búnə, nya fáte asa lə bo umə!’
27 “Fɛɛ usi ɔɔtɛyi mi nkə, ‘Minnyi mi! Bidu mɛ lə akɔ mi babuayifotidi.’
28 “Mfo əmə nya nku buwi ku animi bunə lɔɔkɛ lə lefe nə biunyə Abraham ku Isak ku Yakob Ku Onanto eto bənyɛləkətidi kenke lə Onanto eto sekakedikɔ lə lefe nə Onanto léla mi ɔnlɛ bɔtɛyi nkə biendufə mfó.
29 Betidi ebutsyi kofekatokɔ ku diyo kedufəkɔ bəbə. Nya mba ditsyi ɔnwɛ kato ku ɔnwɛ dikuə ebotsya nya boodi bənə lə Onanto eto sekakedikɔ.
30 Nya betidi bətsyuə ba ni bafɛfɛ, mə luubə bedi betutɛ. Nya mba ni betutɛ eto bətsyuə, mə luubə bafiani bafɛfɛ nɛ.”

Yesu Kpe Lelabi Utə Yerusalem.

31 Nya lə lefe nəmfo kəmiə, Farisifɔ bətsyuə əbə Yesu ɔflɔ nya bátɛyi wə bənkə, “Kɔse lə abɔ mfo edu mɔmɔ mɔmɔ lə esu kalebe bamba, itsyise Oka Herodes ala nkə wə alo fə.”
32 Mfo əmə nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Bisu bɛtɛyi wə obiasətidi əmfó biənkə mɔ nlɛ bɔtɛyi minkə, ‘Mmi, moola awɔnɔ bua nləkə nya mootsya betidi efimbi, efimbi nya banlɛ isu ese kusɛɛ. Nya lə diyi tsyəfə əsuə, moolosə mɔ keyifo.’
33 Nyaso ele bə ndiə ndiə ndiə nyɛ nsu sɛtɔ mmi isu ese kusɛɛ ku kəsiəsə. Itsyise

yanle bə ibə bə balo Onanto eto unyɛləkətidi ku utsyuə sa lə kalebesa enso lə Yerusalem eto umə kafo.
34 “Yerusalem, Yerusalem! Fə betidi laalo Onanto eto bənyɛləkətidi, nya biakpɔ aba Onanto eto batɔnkpe ba ótsyese mi. Lə lefe kpə əsuəə, nla miə lə nkpa fə betidi ntsyə ditsyu fe kase ukusɛsiəle leesensə wə mbamba keti wə bebi, fɛɛ áni.
35 Lə nyamfo esoo, Onanto ebuləkə wə ato utsyiko lə umə əmfo. Nya lə ntɛyi mi sitinti minkə, biensiembunyə mɛ bio isu ese lefe nə biudi etiki bɛtɛyi biənkə, ‘Atɛsə itə nwə luubə lə Boanto Onanto eto diye əsuə!’ ”

14

Yesu Esi Ótsya Osani Utsyuə Lə Ɔnwɛditsyəyi.

1 Lə Ɔnwɛditsyəyi ditsyuə əsuəə, Yesu ésu Farisifɔ eto beninə ɔni eto diyo lə kaka bákpadi wə bə ubə udi lesa. Nya bətsyuə akɛ mfo ékeyu kalɛ ola lə wə əsuə kekleke.
2 Mfó nya osani utsyuə wə eto ani ku akpa lɛfɔɔ, díbə wə ɔflɔ.
3 Nya Yesu lɛtɔ kɔfi eto bateasa ku Farisifɔ bətsyuə nkə, “Bo kɔfi ətə bo kusu nkə batsya utidi lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə, lee koəntə bo kusu?”
4 Fɛɛ bámfo kɛnyɛ bufə katɛyi kulesa. Mfó əmə nya Yesu lɛkɔbe utidi əmfo ókpa wə úsuko kutsyə nya ótsya wə nya útə wə kusu údu.
5 Mfó əmə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Lə mi utsyuə kpe ubi nye onantsyui nya ófankli údufə lə dibiə ditsyuə kafo lə Ɔnwɛditsyəyi, embunə wə ələkə lə Ɔnwɛditsyəyi lamfolamfo?”
6 Fɛɛ bámfo wə ditiki eto mbuayɛ butə bio.

Yesu Átɛyi Kase Baabokosə Ǝsuə Kasɔ Ku Kase Baafo Bafɔ.

7 Se Yesu dínyə kase betidi ba bákpadi báboko mfó eto bətsyuə nlɛ nsiəkɔ kplɛ bota kətə əsuə, ɔ́tɛyi mə lekpa ditsyuə nkə,
8 “Lə utidi utsyuə ákpadi fə nkə bə wə kusiəkakpakɔ, mensu əsiə lə kakplɛkɔ. Itsyise ətsyuə ókpadi utidi wə nkpe dibu onso fə tsya oboko mfó.
9 Nya utidi wə lékpadi mi inuə ba kenke díbə mfó ɔ́tɛyi fə nkə, ‘Tə lə utidi əmfo lə ubə usiə mfó.’ Yoohiã bə taka lə esu əsiə lə kaka ləmbə dibu ku kofani.
10 Bomu lə bákpadi fə bakoko kalebe kətsyuə, su əsiə lə kaka lenni kakplɛkɔ. Nya lə utidi wə lékpadi fə əbəə, mfo wɔɔtɛyi fə nkə, ‘Ɔyɛtsyuə, taka lə mfó lə əbə əsiə lə kakplɛkɔ mfo.’ Nya nyamfo ebokpe fə dibu lə betidi bamba ba bákpadi báboko mfó kenke eto ənəmi.
11 Itsyise utidi saa wə labesə əsuə kato, Onanto ebobokosə wə kasɔ. Nya utidi saa wə laabokosə əsuə kasɔ, Onanto ebobesə wə kato.”

12 Mfó nya Yesu lɛtɛyi utidi wə lékpadi wə nkə ubə kedikɔ mfó nkə, “Lə akpadi betidi fə bəbə bedi ləfə diyo, mankpadi fə bayɛtsyuə nye fə bayimi nye fə betidi nye fə bayotsya ba ni batabinyə. Itsyise mə tsya ebokpadi fə nko kə bə, bə lə əbə edi. Nya lə ibə nko, nyalɛ te fə lesa nə féyifo fətə məə, eto oko banlɛ buləkə kətə fə nɛ.
13 Bomu lə alɛ diyi nəmfo eto okle budii, kpadi bakombo ku betidi ba lamfo bɔyɛ kukɔnɔ ku mba lɛtsyini ku benəmba.
14 Nyamfo luutə Onanto kpo fə atsyɔ nɛ. Itsyise betidi bamfó əmbofo fə kayo bofo lə nnya kɛnyɛ kulesa. Onanto ebofo fə nya kayo lə diyi nə əsuə betidi sɛɛ lootaka betsyi ɔkɔmə bəbə nkpə.”

Bákpadi Betidi Bə Bəbə Diyisɛɛ Kedikɔ.

15 Se betidi ba nsi lə kedikɔ mfó etɔ ɔni lɛnɔ ditiki nəmfo, ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Sitinti, disuəyuə ebɔkɛ lə betidi ba luubə bedi lesa lə Onanto eto sekakedikɔ!”
16 Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Lə lefe nə léfe məə, osani utsyuə ákpadi betidi kpə lə wə diyi kplɛ ditsyuə eto lesakedikɔ.
17 Se lefe léyo bə betsyiko budi kənəə, óla wə beyifoyifo ókpe nkə batɛyi wə betidi ba kenke ókla utsyə nkə bəbə. Itsyise lesa saa ebɔflɔ!
18 “Fɛɛ məmblɛ kenke étsyiko taflatsyɛ boto. Utidi tutɛ átɛyi uyifoyifo ɔni əmə nkə, ‘Nya kasɔ kətsyuə nya ele bə nsu mbe kə. Nyaso tɛyi wə fənkə, “Nlɛ wə lekpakpa, məmbofo bubə.” ’
19 “Obamba tsya nkə, ‘Ńnya banantsyui lefosi ba lɔɔwunsəko mə lə ɔkuɛ. Nya kusu mintɔ miə lə nsu nto mə mbe lə boofo keyifo buyifo. Nyamfo esoo, tɛyi wə fənkə, “Nlɛ wə lekpakpa, məmbofo bubə.” ’
20 “Obamba tsya nkə, ‘Mɔmɔ ete minkpa kusiə nɛ, nyaso məmbofo bubə.’
21 “Uyifoyifo ɔni əmə esinkli úsu, úsu ɔ́tɛyi wə Onamute asa nyamfo kenke. Mfó kafo ányi wə Onamute əmə tinti nya ɔ́tɛyi wə uyifoyifo əmə nkə, ‘Kɔse lə esu əńyə lə esu ku nlebe nlebe kenke lə umə əmə lə akpa bakombo ku betidi ba lɛtsyini ku bənəmba ku mba kenke leba bankpo lə kasɔ aboko mfo.’
22 “Mfo əmə nya uyifoyifo əmə dísu úyifo nko. Nya úsinkli úbə ɔ́tɛyi wə Onamute nkə ókpadi mə, fɛɛ nsiəkɔ kpə esi bubu bute.
23 Mfó əmə nya Onamute lɛtɛyi wə nkə, ‘Su lə esu ayɛ lə umə ku mbuto eto esu lə akpe nkɛale lə akpa betidi ba kenke aboko itə lə diyo nəmə kafo kenke lə diyi.
24 Nya nlɛ fə bɔtɛyi kakpasə minkə betidi ba kenke mínkpadi miə bəbə lesakedikɔ fɛ báni, mə kuutsyuə saa embutidi mɔ lesa nəmfo kɛnyɛ babe!’ ”

Ebunyə Kanyi Lə Eyifo Okasebi.

25 Lefe ditsyuə se betidi
kpə bətsyuə dítəkəko Yesu,
ɔ́tsyi ɔ́wuninsə nya ɔ́tɛyi mɛ
nkə,
26 “Utidi saa wə luubə mɔ
ɔflɔɔ, əmbofo mɔ okasebi
budi lə waanla mɛ kasɔ wə
anto ku wə usiə ku bebi ku
wə bayimisani ku bayimisio
ku wə kosate eto əsuə kulaa
tsya.
27 Utsyuə saa ke dimentsyi
wə uyikabie ɔyɛ mɔ kayɛkɔ
utəkəko mɛɛ, mənńyə utə
bə uyifo mɔ okasebi.
28 “Lə utidi utsyuə aala
nkə woato diyo kplɛ
ditsyuə, tutɛ ele bə usiə
kasɔ ubu bikə bia kenke
loofe ku mi koya kenke obe
lə okpe atabi nya loohiãa,
bə woofo diyo nəmə boto
kalosə fɛ utsyə ni kasɔ.
29 Nya lə weenyifo
nyamfo, wəmbofo diyo
nəmə boto kalosə, lə ɔ́sisə
ni kasɔ kekleke ku abambi
fɛ utsyə kafati kasɔ boto
kulaa tsya. Nya utsyuə saa
wə luunyə nii, ebumə wə
katɛyi nkə,
30 ‘Utidi əmfo étsyiko
diyo nəmfo boto kasɔ, fɛɛ
wəmbofo ni boto kalosə.’
31 “Lə oka utsyuə átaka
ku bamamanyə akpi lefosi
nnya usu nkə woakpɔnko
oka bamba wə nkpe
bamamanyə akpi fosi ənuə,
wuusiə ubu disi obe kukɔnɔ
lə wə əsuəale nya onkpe
ebutə bə ofo wə olo əmə
bɔkpɔnko.
32 Nya lə unyə nkə umbə
əsuəale nyamfo eto okle,
wootsyese wə batɔnkpe nya
boosu batsya ku oka əmə lə
lefe nə batsyoko bətsyuə
nya bɔɔlɛ wəə lekpakpa nkə
bayɛ bɔkpɔ lə bafiani
bayɛtsyuə bomu, fɛ lə oka
əmfó lə ɔnyi ɔfi kulaa tsya.”
33 Mfó əmə Yesu lélosə wə
etiki nyamə, nya ɔ́tɛyi mə
nkə, “Nko ini itə mi bə mi
kutsyuə əmbofo mɔ okasebi
budi lə woenləkə wə ato
utsyiko lə lesa saa əsuə.

Lesa Nə Ləmbə Kutəkə,
Buufi Beefi Ni Kato Kakpe.

34 “Mba kpe alɛkɛ. Fɛɛ lə
kamini kamə alo lə mba
bomə əsuəə, kusu ku
kutsyuə saa ensimbə əsuə
bookpe kamini lə mu bio.
35 Yensilɛkɛ bə befi mu
bakpe balɛkɛsə kasɔ, nya
yanlɛkɛ itə kuku kulaa tsya.
Buwi ele bə bewi mu.
“Nyaso fəə ke ato nnya
laanɔ asa kpee, tsyue ato lə
anɔ!”

15

Bənyə Osamu Wə Lénya.

1 Diyi lɔnii, mba laafo
umənko kpə ku babuatidi
bamba əbə Yesu ɔflɔ bə
baanɔ wə ditiki.
2 Mfó nya Farisifɔ ku afi
eto bateasa dítsyiko dinyəfi
bokpe ku wə katɛyi bənkə,
“Utidi əmfo aafo babuatidi
nya wə ku mə leedi lesa
kulaa tsya!”
3 Nyaso Yesu átɛyi mə
lekpa nəmfo nkə,
4 “Lə utsyuə lə mi nti kpe
basamu kolofa, nya ɔni
lénya lə mə ntii, be fuuyifo?
Eboyani awosi ɔwɔnɔmbə
ɔwɔnɔmbə bamfó ətsyə lə

kedikɔ mfó, esu kabɛbɛ ɔni wə lénya mfó isu ese lefe nə fənyə wə.

5 Nya lə ənyə wəə, ebunyə disuəyuə tinti, nya fuutsyi wə ətəkə lə simuə.
6 Nya fuufi wə aboko oto. Nya fookpadi fə bayɛtsyuə ku mba lə koyotsya nya fɔɔtɛyi mə fənkə, ‘Nlɛ disuəyuə bunyə tinti, itsyise nnyə mɔ osamu wə lénya nyaso binyənko mɛ disuəyuə!’
7 Nya nlɛ mi bɔtɛyi minkə, nko ke disuəyuə tinti lɔɔkɛ lə Onanto eto sekakedikɔ lə obuatidi ɔni wə hã lɛtsyi lɛkɔɛsi ɔwuninsə enso disuəyuə nə boonyə lə fe betidi awosi ɔwɔnɔmbə ɔwɔnɔmbə ba dimensihiã bɔtsyi kawuninsə əsuə.

Bənyə Sika Flubia Sia Lénya.

8 “Nya lə usio utsyuə kpe sika flubia lefosi nya ónyansə sɔnii, be ele bə uyifo? Wooto okandiɛ, okpa wə diyo kafo kenke, ɔbɛbɛ se lə diyo eto akpɔ nnya kenke kukɔnɔ isu ese lefe nə unyə atabi nyamə.
9 Nya lə unyə see, wookpadi wə bətsyuə ku mba nkpe lə koyotsya, nya wɔɔtɛyi mə nkə, ‘Nlɛ disuəyuə bunyə tinti itsyise nnyə mɔ atabi nnya lénya nyaso binyə ku mɛ disuəyuə.’
10 Nya nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, nko ke Onanto eto batɔnkpe tsya luunyə disuəyuə lə obuatidi ɔni wə ditsyi lɛkɔɛsi ɔwuninsə eso.”

Ubi Wə Lénya, Ésinkli Úbə Wə Anto Ɔflɔ.

11 Yesu ésukosə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Osani utsyuə akɛ wə bebisaibi inuə lɛkɛ.
12 Nya dikpefile lɛtɛyi wə anto nkə, ‘Nto, fi mɔ kedikɔ ka luutu mɛ lə fə bikə nti ətə mɛ mɔmɔ mɔmɔ.’ Lə nyamfo eso osani əmə éfi wə bikə biamə nya úsie mi lə akpa ənuə útə wə bebi inuə bamə.
13 “Nya lə eyi asiani eto kamaa, dikpefile nəmə éfi asa nnya kenke dítu wə óte nya úfi atabi nyamə nya údu úsu kusu famfamfa kaka úsu úsiə údi nkpə bua bua, nya óbiasə wə atabi nyamə kenke.
14 Údi lesa saa nə dítsyə wə ólosə. Lə nyamfó eto kamaa, kukpɛnsɛ kekleke kutsyuə əbə lə kasɔ kamə kenke nyaso kukpɛnsɛ əbə kúmuə wə nya kulesa ménsibu wə lə udi.
15 Nyamfo esoo, úfi əsuə úsu ɔ́tsyɛ osani utsyuə nya ɔ́tɛyi nkə wuukeyifo keyifo saa ka ke eto okle wuutə wə nke uyifo. Nya osani əmə tsya dífi wə ókpe lə kaka wə bakplako nkpe banlɛ kota bɔnwɔ lə wə kebuto kətsyuə.
16 Kukpɛnsɛ esoo, óla nkə eni lə ɔkɛ bakplako eto didisa nə bəətə mə mfó eto ditsyuə lə udi, fɛɛ utidi saa məntə wə ni.
17 “Lə kalosəkɔɔ, úsinkli údufə lə wə əsuə nya ɔ́tɛyi nkə, ‘Betidi ba ni mɔ anto eto beyifoyifo, baakɛ lesa kedi kemi kulaa tsya diebu.

Nya mɔ nsi mfo nya kukpɛnsɛ luubə kolo mɛ.
18 Mootaka ńyə nsikli nsu mɔ anto ɔflɔ, lə ntɛyi wə minkə, “Mɔ Anto, nyifo kabua nya mínta Onanto ku fintsya mimbu.
19 Mensińyə ntə bə kpadi mɛ fe fə ubi. Bomu fi mɛ fe betidi ba nlɛ keyifo buyifo kətə fə eto ɔni.” ’
20 Mfó əmə nya ótaka nya úfi wə bikə nya ɔ́yifə kusu ɔntɔ lə wə anto ɔflɔ.
“Se wə anto dínyə wəə, óte nkə wə ubi uni nkpe fãã ɔnlɛ bubə. Wə ubi eto asa álɛ wə kaminsə, nya útsyetsyi úsu ɔ́buta wə ku disuəyuə.
21 “Mfo nya wə úbi lɛtɛyi wə nkə, ‘Mɔ Anto, nyifo kabua nta Onanto ku fintsya mbu. Nya mensinyə ntə bə akpadi mɛ fe fə ubi tsya!’
22 “Fɛɛ wə anto ákpadi wə beyifoyifo nya ɔ́tɛyi mə nkə, ‘Bɛkɔse! Bifi awu nnya laanɔ bobe bibə bekpe wə. Nya lə bifi lɛsukpɛ ku afokpa nnya laanɔ bobe tsya bekpe wə lə ani ku akpa.
23 Nyamfo eto kamaa, bisu bimuə lenantsyuikpɔ nə nkpe ayinkua lə belo ni. Nya bitə lə budi bunye disuəyuə.
24 Itsyise mɔ ubi əmfoo, búfi wə fe nwə díkpə. Fɛɛ úsinkli úbə nkpə. Ónya nya busi búnyə wə.’ Nyamfo eso bétsyiko diyi budi kənyə disuəyuə.
25 “Lə lefe nəmfo kenke əsuəə, wə ubi ninə ésu nkə lə usu obe mə kakuɛ. Se utsyi ɔnlɛ bubə nya ibu sɛkɛ lə udufə otoo, ɔ́nɔ əsə sənsə ku nwui wuinwui eto kɔsɔ.
26 Mfo nya ókpadi beyifoyifo eto ɔni lə mə nti nya ɔ́tɔ wə nkə, ‘Be nlɛ bubə lə oto?’
27 “Uyifoyifo əmə ətə mbuayɛ nkə, ‘Fə ɔyimisani úsinklii úbə oto nya fə anto dítə bálo lenantsyuikpɔ nə nkpe ayinkua, itsyise usinkli ubə fɛ kulesa dímənyifo wə eso.’
28 “Nyamfo ətə kafo ányi wə ɔyimisani ninə əmə tinti eso ɔ́ni nkə wəmbudufə diyo kulaa tsya. Lə nnya eso wə anto ábɔ úbə wə ɔflɔ mfó, nya úbə ɔ́lɛ wə lekpakpa nkə udufə diyo.
29 Fɛɛ wə ubi əmə ésinkli ɔ́tɛyi wə anto əmə nkə, ‘Beso mińyə minlɛ keyifo buyifo kəteə fə alɛ kpə ni nyamfo, fe fə uyifoyifo nya mənńyə lə fə əsuə kulefe kulefe, nya əməntə mɛ kulesa fe ote kulaa tsya, fə lə nyə disuəyuə ku mɔ bayɛtsyuə?
30 Fɛɛ se fə ubi wə lébiasə fə bikə nya úsu útəkəko batsyetɔ dísinkli úbə otoo, álo lenantsyuikpɔ nə dísiə ayinkua ətə wə!’
31 “Mfó əmə nya wə anto lɛtɛyi nkə, ‘Mɔ ubi, fə kpe mfo lə mɔ ɔflɔ lefe saa nya asa nnya nte mɛ kenke, eyifo fə ale.
32 Fɛɛ ɛlɛkɛ bə budi diyi bunyə disuəyuə, itsyise búfi boə iyifo fe bukpə fə ɔyimi díkpə nya úsinkli úbə nkpə.

Iyifo fe bonya ónya nya busi búnyə wə bio.’ ”

16

Nwə Laabe Bikə Utsyuə Wə Dímənyifo Asa Lə Kusu Ǝsuə.

1 Yesu átɛyi wə bakasebi nkə, “Lefe nə léfe mməə, otabinyə utsyuə akɛ mfó wə lɛkɛ uyifoyifo ɔni wə díkabe wə bikə. Nya bəbə bátɛyi otabinyə əmə bə nwə laabe wə bikə mfó lɛ wə atabi bobiasə.

2 Lə nyamfo eso otabinyə əmə ákpadi nwə laabe wə bikə mfo nya ótɛyi wə nkə, ‘Be ni nnya eto okle mínɔ itsyi lə fə əsuə mmə? Yifo nkunta itsyi lə kase fanlɛ mɔ bikə bobe əsuə kenke aboko mɛ, itsyise ensiembofo mɔ bikə bobe bio tsya.’

3 “Mfó nya uyifoyifo əmə lɛtɛyi wə əsuə nkə, ‘Mɔ Onamute əbə mɛ bola lə mɔ keyifokɔ. Be muuyifo? Mimbə əsuəale nnya mukeyifo kakuɛnyifo. Nya asa bɔtɔ tsya aalɛ mɛ kofani.

4 Ahaa! Mbote lesa nə muuyifo! Itə bə lə mɔ keyifo ábɔ mɛ lə ani tsyaa, lə mɔ bayɛtsyuə lə bafo mɛ lə mə ayo.’

5 “Lə nyamfo esoo, ókpadi betidi ba nsi wə Onamute kayo ɔni, ɔni. Ɔtɔ ututɛ nkə, ‘Kayo kasia fensi mɔ Onamute?’

6 “Oyonyə əmə ətə mbuayɛ nkə, ‘Nnuə eto atase nnya lɛmɔ kolofa kɔni.’

“Mfó əmə nya nwə laabe bikə biamə lɛtɛyi wə nkə, ‘Be fə kayo eto kukue mfo. Siə lə kasɔ lə awɔni awosi anɔ fe nnya fensi nɛ.’

7 “Nko ke ɔtɔ oyonyə bamba nkə, ‘Ntsyə ni fə ale? Kayo kasia fensi?’

“Oyonyə əmə tsya nkə, ‘Iyifo antabi eto atoku kplɛ kolofa kɔni.’

“Mfo nya nwə laabe bikə əmfo lɛtɛyi wə nkə, ‘Be fə kayo eto kukue mfo. Wɔni awosi mflamfla ətsyə.’

8 “Nyamfo esoo, Onamute əmə átɛsə nwə laabe bikə wə dímenyifo asa lə kusu əsuə əmə lə wə kobe ko óte mfo eso. Sitintii, betidi ba ləəsiə lə kawunsiə kamfo eto asa eto kɛnyɛɛ, mə etsyuesa lə mə asayifoyifo əsuə kulaa tsya so mba difi mə etsyuesa bətəkə lə Onanto eto sekadidi əsuə.”

9 Mfó nya Yesu dísukosə ótɛyi mə nkə, “Bifi mi kawunsiə eto bikə bɔkɛ bɛwunsə ko betidi. Itə lə béloo, Onanto ebofo fə okpe lə wə kəsiəkɔ.

10 “Utidi wə laalɛ asa nnya ni akɛkɛ lə kusu əsuə, wə loofo asa nnya ni akplɛ enso tsya bɔlɛ lə kusu əsuə nɛ. Nya utidi wə laanyɛ lə kusu əsuə keyifo asa nnya ni akɛkɛ, wəmbɔyɛ lə kusu sɛɛ əsuə uyifo asa nnya ni akplɛ enso tsya.

11 Lə nnya eso lə bianyɛnko kawunsiə kamfo eto asa lə kusu sɛɛ əsuəə, ntsyə yoofo bubə bə utidi ebofo mi ɔnɔ bə biɔlɛ asa nnya ni lɛwɔnɔ eto ale nnya

ni Onanto eto ətəsa ola lə
kusu sɛɛ əsuə?
12 Nya lə amanlɛ utidi
bamba eto asa nnya nkpe fə
lə ɔflɔ lə kusu sɛɛ əsuə,
ntsyə yuubə fɛ booyani fə
kosate eto ale bətə fə?
13 "Uyifoyifo saa embofo
banamute inuə busumu.
Woola ɔni, ukisi unuəfə.
Wuutsyue ɔni koto nya ɔɔni
unuəfə. Ǝmbofo Onanto ku
atabi bɔkɔ kesumu."

Yesu Áte Asa Bamba Tsya.

14 Lefe nə Farisifɔ lɛnɔ
asa nnya Yesu lɛtɛyii, bəmə
wə itsyise bála atabi fefe.
15 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, "Biyifo betidi ba laate
əsuə fe betidi sɛɛ lə
babamba eto ənəmi. Fɛɛ
Onanto yi mi akɔɛsi kafo
kenke. Itsyise asa nnya lefo
koya lə betidi eto ənəmii,
eyifo asinsa lə Onanto eto
ənəmi.
16 "Moses eto kɔfi eto
kukue ku Onanto eto
bənyɛləkətidi eto asa nnya
báwɔni bətsyəə, éyifo mə
keyifo isu ese Ntufləsətidi
Yohanes eto lefe. Nya idu lə
lefe nəmfó əsuəə, bianɔ se
baatɛyi dikiti sɛɛ nə ditsyi lə
Onanto eto sekakedikɔ
əsuə. Nya utidi saa nlɛ
bokplatsya nkə lə udufə
mfó.
17 Fɛɛ iyuə eso itə bə kato
ku kasɔ lə enya, enso bə afi
nyamfo eto awɔnisa eto
lekpa sɛkɛ saa bɔ lə Onanto
eto afi nyamə əsuə.
18 "Osani saa wə lɔɔni wə
usiə nya uufi obambaa,
okpo kusiə. Nya osani
wuufi kusiə ko bánii, okpo
kusiə.

*Yesu Átɛyi Etiki Itsyi Lə
Otabinyə Utsyuə Ku Lasaro
Ǝsuə.*

19 "Lə lefe ditsyuəə,
otabinyə sani ɔni akɛ wə
díkalɛ bikə bia lefo koya
tinti, nya úkənyə disuəyuə
lefe saa lə wə nkpə kenke
əsuə.
20 Nya okombo utsyuə wə
baakpo bə Lasaro tsya lɛkɛ
mfo. Afabe édi okombo
əmfo əsuə kenke nya
béketsyi wə bəkətsyə lə
kasɔ lə otabinyə əmə eto
diyo eto kesie.
21 Úkabe kusu nkə lə
otabinyə əmə lɛ budii,
ewuliwuli nnya díkakpo lə
kasɔ eboyo wə lə udi. Bakpa
kula tsya kəbə kadia wə
afabe nyamə.
22 "Íbə íbə bə Okombo
əmə ésu úkpə nya Onanto
eto bɔtɔnkpe díbə bétsyi wə
bésu bətsyə lə Abraham eto
akɔ kato. Otabinyə əmə tsya
əbə úkpə nya bébikə wə.
23 Nya lə ɔkɔməə, únyə
nkə ókɛ lə kanyi kənyəkɔ.
Mfó se óbesə ənəmi kato,
únyə Abraham famfamfa
nya Lasaro dísiə wə lə akɔ.
24 Mfó əmə nya ókpadi
bembembe ɔtɛyi nkə, 'Anto
Abraham! Nyə mɛ kaminsə
lə ətə lə Lasaro lə ufi lɛnimi
oto lə ntu ntsyuə əsuə lə ufi
ubə utəkə lə mɔ odiakami
əsuə lə iyuə ko mɛ. Itsyise
nlɛ kanyi bunyə lə ute əsuə
mfo!'
25 "Fɛɛ Abraham átɛyi wə
nkə, 'Ubi, kloma fənkə lə fə
nkpə disiəfee, áfo asa sɛɛ
kpə tinti. Nya Lasaro wə
alɛɛ, asa bua sɔ̃ɔ̃ ófo. Fɛɛ

mɔmɔɔ, ɔlɛ disuəyuə bunyə nya fə nlɛ kanyi bunyə.
26 Nya, nnya nsi nkpe lə nnyaa, kukpio kplɛ kutsyuə kpe mfo lə bo ku fə eto nti. Nya lə utidi utsyuə aala nkə woayila ubə mfóo, wəəmbofo. Nya nko ke kutsyuə tsya ləmbofo bɔyɛ kedu mfó kəbə bo ɔflɔ mfo.'
27 "Mfó otabinyə əmə lɛtɛyi wə nkə, 'Anto Abraham, nlɛ fə lekpakpa kpe Lasaro lə usu mɔ anto eto.
28 Mfóo, nkpe bayimisani ɛnɔ. Tə lə usu ɔlɛ mə kɔlɛ kukɔnɔ itə lə mə lə bayɛ kaka minkpe bubə, kaka kanyi nkpe mfo.'
29 "Mfó əmə nya Abraham lɛtɛyi wə nkə, 'Fə bayimisani kpe Moses ku Onanto eto bənyɛləkətidi lə ɔflɔ. Nya ele bə betsyue mə koto.'
30 "Mfó nya otabinyə əmə dítə mbuayɛ nkə, 'Anto Abraham, bəmbɔnɔ mə ditiki! Fɛɛ lə utidi utsyuə ataka utsyi ɔkɔmə mfo úsu mə ɔflɔɔ, bɔɔnɔ wə ditiki bayɛ mə asa bua buyifo.'
31 "Fɛɛ Abraham átɛyi wə nkə, 'Lə bəbɔnɔ Moses ku Onanto eto bənyɛləkətidi eto ditikii, lə yuubə bə utidi utsyuə ataka utsyi ɔkɔmə mfo usu mə ɔflɔ kulaa tsyaa, bembofo wə ditki banɔ!' "

17

Məntə Lə Utidi Lə Uyifo Lebua Lə Fə Eso.
1 Yesu átɛyi wə bakasebi nkə, "Asa nnya ləətə utidi leeyifo lebua, ebubə kokooko. Fɛɛ mbɔbɔɛ məətə utidi wə əsuə asa nyamfo lɔɔyɛ ibə!
2 Lə béfi kukuə ko lɛmɔ kutsyuə bátsyasə wə lə simuə nya báto wə bákpe lə lekpo kəmiə kulaa tsya, ɛlɛkɛ itə wə eso koto ko Onanto luunə nwə luutə bekpefi kɛkɛ bamfo eto utsyuə yifo lebua.
3 Nyaso lɔ abe asa nnya feeyifo kukɔnɔ.
"Nya lə fə ɔyɛtsyuə éyifo fə kabua kətsyuəə, kə wə ato. Nya lə údi dikpi nya ɔnɔ əsuə kasɔɔ, nyalɛ fi atsyɛ wə.
4 Lə úyifo lesa bua óta fə úbu sekuanse lə diyi lɔni əsuə nya usi usinkli úbə, úbə ɔlɛ fə lekpakpa sekuanse diyi nəmə ke əsuəə, fi atsyɛ wə."

Bálɛ Yesu Lekpakpa Bə Utə Mə Bofokanɔ Lə Bumuə Ale Boso.
5 Yesu eto batɔnkpe álɛ Yesu lekpakpa bənkə, "Bonamute, tə lə bo bofokanɔ lə bumuə ale boso."
6 Mfó əmə nya Bonamute lɛtɛyi mə nkə, "Lə bekpe bofokanɔ bo leyo fe diyibibi nə nso bɔfɛ kenkee, biofo kuyi komfo bɔtɛyi biə, 'Su lə mfo lə esu edufə lə lekpo kəmiə mə.' Nya kuuyifo nko mə.

Yesu Átɛyi Kase Uyifoyifo Sɛ Leeyifo Keyifo.
7 "Bibu nyamfo be be. Lə mi utsyuə kpe uyifoyifo wə laafo ɔkuɛ kətə wə nye ɔnlɛ fə basamu bobe nya utsyi

ɔkuɛ ubə udufəə, bɔtɛyi fɔɔtɛyi wə fə ubə usiə lə kasɔ mlə lə udi wə lesa?
8 Owo lo! Bomu ebɔtɛyi wə fə, ‘Muə fə əsuə lə atsyasə kafia lə nkɛ, lə anwa lesa, lə efi mɔ didisa ətsyə mɛ lə ndi nlosə fɛ lə fintsya lə edi.’
9 Yanle bə sɔ wə ani se ini wə uyifoyifo eto keyifo ete ini.
10 Nko ke ini itə mi tsya nɛ. Lə biyifo lesa saa nə mintɛyi mi miə biyifoo, ele bə bɛtɛyi biə, ‘Beyifoyifo ete buni. Nya lesa nə buyifoo, eyifo lesa nə ete ele bə buuyifo.’ ”

Yesu Átsya Betidi Lefosi Bətsyuə Ba Nlɛ Bufisia Bufi.

11 Nya se Yesu dídu ɔntɔ lə Yerusalem, ɔ́yɛ Samaria ku Galilea eto kumə əsuə.
12 Nya se ɔnlɛ kebuto kətsyuə budufəə, basani lefosi bətsyuə ba nlɛ bufisia bufi əbə batsyako wə. Befimfi bamfo əńyə kɔsɛsɛ.
13 Nya báfa bembembe bátɛyi bə, “Anto Yesu, be bo lə ənyə bo kaminsə!”
14 Yesu ənyə mə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bisu lə bifi mi əsuə bisu bete Onanto eto nwə ləətə wə kedi lə ɔlɛ ola obe mi.” Se bányɛ bantɔɔ, bənyə bə mə bufi áyɛ mə.
15 Fɛɛ se mə ɔni dínyə nkə wə bufi əyuə wəə, úsinkli úsu nya ɔnlɛ Onanto bɔtɛsə ku ɔkɔɛ bembembe.
16 Nya úsu óse akonki lə Yesu eto ənəmi nya ɔ́sɔ wə ani. Nya utidi əmə eyifo Samarianyə.
17 Mfó nya Yesu lɛtɔ nkə, “Nya inni betidi lefosi míntsya fɛɛ? Se ɔwɔnɔmbə fɛfɛ léfe?
18 Ntsyə ibə bə utidi wə lenni Yudanyə əmfo hã ni nwə dísinkli úbə nkə wəəbə ɔsɔ Onanto ani?”
19 Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Taka əńyə, lə edu. Fə bofokanɔ átsya fə bufi.”

Yesu Átɛyi Kase Onanto Eto Sekadidi Luutsyə.

20 Farisifɔ bətsyuə átɔ Yesu bənkə bala bə baate lefe nə kon Onanto eto sekakedikɔ luubə itə. Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Onanto eto Sekadidi embubə lə kusu ko əsuə betidi loofo bunyə.
21 Kuutsyuə əmbɔtɛyi nkə, ‘Bebe! Nnyə se mfo!’ nye ‘Nnyə se mmə.’ Itsyise Onanto eto Sekadidi siamə fe sekpe mfo lə mi nti.”
22 Nya Yesu lɛtɛyi wə bakasebi nkə, “Lefe ditsyuə ebubə nə biɔbɛbɛ biə biənyə diyi nə mɔ, Utidi Eto Ubi, luubə. Fɛɛ biembunyə!
23 Betidi bətsyuə ebubə mi nti ini mba lɔɔtɛyi mi nkə, ‘Bebe, nnyə wə mmə!’ nye ‘Bebe, nnyə wə mfo!’ Fɛɛ biensu bɛbɛbɛ mɛ mfó!
24 Itsyise fe kase ofamfa laafa ku ute ketsyi lekpake nə kesu lebamba, nko kə sitinti Utidi Eto Ubi eto bubə luutsyə nɛ.
25 Fɛɛ ele bə ibə bə wooka kanyi bunyə tinti nya mmi eto betidi lɔɔni wə.
26 “Asa nnya díbə lə Noa eto lefe, nnya kə nnya luubə

itə le lefe nə mɔ, Utidi Eto Ubi, luubə bio nɛ.
27 Betidi ékedi, bəkənə. Nya basani díkakpa bəsiə nya bəkətə besio bese isu ese diyi nə əsuə Noa dídufə lə ɔklɔ kplɛ əmə kafo. Nya ɔsɔmi lɛni nya ntubibi díyi bóba bókpo kasɔ ka kenke nya bólo betidi kenke.

28 “Nko kə yuubə itə fe kase íbə lə Lot eto lefe tsya nɛ. Betidi ékedi, bəkənə, nya bákasa asi tsya. Bətsyuə ənyə bákakpe bidikə, nya bətsyuə díkato ayo.
29 Nya diyi nə Lot lɛbɔ lə Sodom, ute ku etebambi nnya nkpe lɛyimbi bua lɛwunini itsyi kato íbə ékpo lə umə əmə əsuə nya étonsə mɛmblɛ kenke.

30 “Nko ke yuutsyə lə diyi nə əsuə mɔ, Utidi Eto Ubi, lɔɔbɔ mbə nɛ.
31 Diyi nəmfoo, utidi wə ńyə lə wə letsya əsuəə, mensitɛyi nkə weesu diyo lə usu ufi kulesa. Nko ke ini lə ɔkuɛ utsyə ńyəə, wensitɛyi nkə weesinkli ubə oto lə ubə ufi kulesa.
32 Bekloma lesa nə díbə lə Lot eto usiə əsuə!
33 Utidi saa wə lela nkə wəələkə wə nkpəə, wooyansə mu. Nya utidi saa wə leyansə wə nkpəə, wuusinkli unyə mu.

34 Nya ketsye kamfoo, betidi inuə ebolabe lə bikə biɔni əsuə, nya Onanto ebofo ɔni nya wooyani ɔni olabesə.
35 Besio inuə ebukəkuə nnamfo lə kukuə kɔni əsuə. Nya Onanto luuləkə ɔni nya wooyani ɔni uńyənsə mfó.
36 Basani inuə ebuńyə bakafo nya wuutsyi ɔni udunko nya wooyani unuəfə uńyənsə mfó.”
37 Mfó əmə nya bakasebi bamə lɛtɔ Yesu bənkə, “Bonamute, lə sie?”

Nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Kaka lesakpənkpə ntə, mfó ebintsyə laakpo nɛ.”

18

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Ɔkɔsiə Ku Okponkpo Bua Utsyuə Ǝsuə.

1 Yesu átɛyi wə bakasebi lekpa ditsyuə óte mə nkə ele bə bakato ola lefe saa nya yanle bə elo mə ani.
2 Ɔtɛyi mə nkə, “Okponkpo bua utsyuə akɛ lə umə utsyuə wə dímankate Onanto sikpi nya wénkebu utidi tsya.
3 Nya lə umə əmə kee, ɔkɔsiə utsyuə akɛ mfo wə díkesu wə ɔflɔ úsukalɛ wə lekpakpa nkə, ‘Ləkə mɛ lə mɔ olo eto bulə əsuə.’
4 “Éfo lefe kpə, okponkpo əmə áni wényifo kulesa lə etiki nyamə əsuə. Fɛɛ lə kalosəkɔɔ, ɔtɛyi wə əsuə nkə, ‘Ite bə maanté Onanto sikpi nya meemfi utidi keyifo kulesa,
5 lə bulə bo ɔkɔsiə əmfo nlɛ mɛ bulə esoo, moobe miə nwunsəko wə nla wə olo eto etiki nyamə nləkə. Lenni nko, wəəmbɔyɛ bubə nya wəəmbutə nkɛ lɛnwɔ mfe mfe.’ ”

6 Mfó nya Bonamute
dísukosə nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Bɛnɔ lesa nə okponkpo
bua əmə lɛtɛyi.
7 Nya mɔmɔɔ, yuubə bə
Onanto embuləkə wə betidi
ba leewi kakpadi wə ketsye
ku kakɔmi kato ola kətə wə
bə ɔwunseko məə? Nye
bomu ebu fənkə wə ofe
kama lə mə buləkə əsuə?
8 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə Onanto ebokpo lekpo
nya wuutə mə lɛbɛ
lamfolamfo. Fɛɛ lə Utidi Eto
Ubi əbəə, wuunyə betidi ba
léfo wə bánɔ?”

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Farisinyə Utsyuə Ku Nwə Laafo Oko Utsyuə Ǝsuə.

9 Yesu átɛyi lekpa nəmfo
utə betidi ba leebu bə mə
kakle hã ni basɛɛ nya bensi
embunyə utidi sa wə ntə fə
mə.
10 Nya ɔ́tɛyi nkə, “Lə lefe
ditsyuə əsuəə, betidi inuə
bətsyuə ésu Onanto eto
Kedikətəkɔ bə lə bato ola.
Ɔni eyifo Farisinyə nya
unuəfə diyifo nwə laafo oko.
11 Farisinyə əmə ələkə wə
əsuə lete nya óto ola nkə,
‘Onanto, maasɔ fə ani,
itsyise maansɛsə ənəmi lə
atabi əsuə, nya meenyifo
utidi kabua, nya maankpo
kusiə fe kase betidi bamba
leeyifo. Nya maasɔ fə ani
tsya, itsyise minte fe nwə
laafo oko wə ńyə mmə tsya
seka.
12 Maakle kɛnyɛ eyi ənuə
lə kɔsida saa əsuə. Nya
meefi lesa nə kee minyə eto
lekpafosile kətə fə.’
13 “Fɛɛ nwə laafo oko əmə
əńyə kɔsɛsɛ nya wónla nkə
woabesə wə ənəmi kato
kulaa tsya. Fɛɛ úfi wə ani
utəkə lə wə lɛkɔɛsi nya
ɔ́tɛyi nkə, ‘Onanto, be mɔ
obuayifo əmfo lə ənyə mɛ
kaminsə!’ ”
14 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi nkə, se
besinkli bésu ayo, nwə laafo
oko əmə ale kɛnkɛnkɛ lə
Onanto eto ənəmi nya inni
Farisinyə əmə. Itsyise utidi
saa wə laabesə əsuə kato,
Onanto ebobokosə wə kasɔ.
Nya utidi saa wə laaboko sə
əsuə kasɔɔ, Onanto ebobesə
wə kato.”

Yesu Aala Bekpefi Eto Etiki Tinti.

15 Betidi bətsyuə éfi mə
bebi báboko Yesu ɔflɔ,
katɛyi bə ufi wə ani utəkə lə
mə. Se Yesu eto bakasebi
dínyə nyamfo, béyənki
bákpe betidi bamə lə nnya
eso.
16 Fɛɛ Yesu ákpadi bekpefi
bamə óboko wə ɔflɔ nya
ɔ́tɛyi nkə, “Bitə lə bekpefi lə
bəbə mɔ ɔflɔ nya bienti mə
kusu. Itsyise Onanto eto
sekakedikɔ te itə betidi ba
laabokosə mə əsuə kasɔ fe
bekpefi bamfo eto okle.
17 Nya bekloma nyamfo
biənkə, utidi saa wə
dímamfo Onanto eto
sekadidi fe dikpefi seka,
wəmbudufə se kafo kulefe
kulefe, kulefe.”

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Batabinyə Ku Lə Onanto Eto Sekadidi Ǝsuə.

18 Yudafɔ eto uninə
utsyuə átɔ Yesu nkə,

“Oteasa sɛɛ, be ele bə nyifo fɛ lə nyə nkpə manlo?”
19 Mfó nya Yesu lɛtɔ wə nkə, “Beso faakpadi mɛ fə ɔsɛɛ? Utidi kuutsyuə saa menyifo ɔsɛɛ enso Onanto hã.
20 Nyi miə biyi kɔfi ko laatɛyi nkə, ‘Mankpo kusə nye kusiə, manlo utidi, menyu, manla fə utsyuə kɛnyɛ, nya bu fə anto ku fə ambe.’ ”
21 Mfó nya utidi əmə dítə mbuayɛ nkə, “Ntsyue afi nyamfo kenke koto kukɔnɔ, itsyi lə mɔ sikpefi lefe kə.”
22 Se Yesu lɛnɔ wə ditiki nəmə, ɔ́tɛyi wə nkə, “Ibu lesa lɔni ele bə yifo. Fi bikə bia kenke nte fə ate, lə efi atabi nyamfó ətə bakombo. Nyamfo luutə ənyə bikə ətsyə lə Onanto eto kato nɛ. Nyamfo kama lə edu əbə ətəkəko mɛ.”
23 Fɛɛ lefe nə osani əmə lɛnɔ nya mfo, əsuə ába wə itsyise bikə kpə kpe wə.
24 Yesu ənyə kase əsuə léba wə nya údi etiki ɔ́tɛyi nkə, “Ekpe ale itə otabinyə fɛ lə ofo Onanto eto sekakedikɔ budufɔ!
25 Nya ekpe ale itə otabinyə bə lə udufə Onanto eto sekakedikɔ, enso kase ɔtɔmli ku lekoko lɔɔyɛ lə okasa eto ofo ofe.”
26 Mfó nya betidi ba lɛnɔ nyamfo lɛtɔ Yesu bənkə, “Nyalɛ owoe kon luunyə bofo?”
27 Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Lesa nə utidi lembofo buyifoo, iyuə itə Onanto ku buyifo.”
28 Mfó nya Petro lɛtɛyi Yesu nkə, “Bebe, bo áyani bo ayo eto asa kenke butsyə nya búbə búntəkəko fə.”
29 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Sitinti, ɔnukualɛ uni. Nya nla miə bete biə utidi saa wə léyani wə diyo utsyə nye óyani wə usiə nye bayimisani nye wə antomə nye bebi utsyə lə Onanto eto Sekadidi esoo,
30 wuunyə asa nyamfó eto okle kpə lə nkpə bomfo kəmiə ku nkpə bo ləmbɔkɛ kaloko ku lə lefe nə luubə tsya kəmiə.”

Yesu Esi Údi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Ǝsuə.

31 Yesu ákpa wə bakasebi lefosi inuə ba úkələkə mate hã óboko wə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bɛnɔ! Bɔtɔ lə Yerusalem, kaka asa nnya kenke Onanto eto bənyɛləkətidi lɛwɔni bətsyə lə mɛ, Utidi Eto Ubi əsuə, luubə itə nko.
32 Betidi ebufi mɛ bakpe lə betidi ba lenni Yudafɔ eto ani bə lə befi mɛ beyifo əmənsa. Booka mɛ nya bootufə ntufə bakpo mɛ lə əsuə.
33 Bɔɔblɛ wə nya boolo wə. Fɛɛ lə diyi tsyəfə əsuəə, nsi wootaka utsyi ɔkɔmə ubə.”
34 Nya asa nyamfo kenkee, bakasebi bamə mánnɔ nnya kasɔ. Etiki nyamfo eto kasɔnɔnɔ tsya akula mə. Bánnɔ lesa nə Yesu lɛtɛyi mə mfo eto kasɔ.

Yesu Átsya Unəmba Ɔni Wə Laatɔ Asa Kafe.

35 Lə lefe nə Yesu ńlɛ bɔnyi kafi Yerikoo, unəmba utsyuə əsiə lə kusu ɔflɔ mfó úkatɔ asa.
36 Se ɔ́nɔ betidi kpə ba nlɛ bofe eto kuduu, ɔ́tɔ nkə, “Be nlɛ bubə?”
37 Bátɛyi wə bənkə, “Yesu Nasaretnyə uni nlɛ bofe.”
38 Mfó nya ófa bembembe nkə, “Yesu, Oka David eto ubi! Be mɛ lə ənyə mɛ kaminsə!”
39 Mfó nya betidi ba ntɔ sɛtɔ dínyenki bákpe wə bátɛyi bənkə údika. Fɛɛ mɔmɔ bomu óbesə ɔkɔɛ kato ófa bembembe nkə, “David eto ubi! Be mɛ lə ənyə mɛ kaminsə!”
40 Lə nnya eso Yesu ále únyə nya ɔ́tɛyi nkə bakpa unəmba əmə baboko wə ɔflɔ. Se úbə óyo wə ɔflɔ, Yesu átɔ wə nkə,
41 “Be faala fə nyifo ntə fə?”
Unəmba əmə ətə mbuayɛ nkə, “Antọ, nla miə lə nsi nnyə asa.”
42 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Nyalɛ sinkli ənyə asa! Fə bofokanɔ átsya fə.”
43 Lamfolamfo, usinkli únyə asa nnya útəkəko Yesu nya ɔ́yɛ ɔntɔ ɔnlɛ Onanto bɔtɛsə. Nya se betidi kpə bamfó dínyə nyamfoo, məmblɛ kenke átɛsə Onanto.

19

Yesu Édinko Sakeo Etiki.
1 Yesu ésu údufə Yeriko, nya ɔ́yɛ lə umə əmə kafo ɔntɔ.
2 Mfó nya mba laafo umənko eto uninə utsyuə wə baakpo Sakeo lɛkɛ, nya úyifo otabinyə tinti.
3 Úkabɛbɛ kusu ko əsuə wɔɔyɛ lə unyə utidi wə kon Yesu ni. Fɛɛ se úyifo utidi kliminti esoo, ɔnlɛ kusu ku kutsyuə bunyə se betidi mfui eso.
4 Nyaso útsyetsyi ɔ́tɔ betidi bamfo sɛtɔ nya óbe kuyi bə lə unyə Yesu, itsyise óte nkə wuubə ɔyɛ mfo.

5 Se Yesu léyo kuyi komə kalɔɔ, úkənə úńyə nya óbesə ənəmi kato nya ɔ́tɛyi Sakeo nkə, “Sakeo, kɔse lə ayifə əbə kasɔ, itsyise fə diyo mɔɔsɔnɔ mi nɛ.”
6 Sakeo ákɔse ɔ́yifə úbə kasɔ nya útə Yesu edufə ku disuəyuə tinti.

7 Betidi ba dínyə nyamfó étsyiko etiki budi kawɔnɔnɔ lə Yesu əsuə katɛyi bə, “Osani əmfo esukayɛ utidi əmfo wə ni obuayifo eto diyo.”

8 Mfó nya Sakeo létaka úńyə nya ɔ́tɛyi Bonamute əmə nkə, “Anto! Muufi mɔ bikə bia nkpe mɛ kenke eto kutsyə ntə bakombo. Nya betidi ba kenke eto bikə míntafa mímfoo, moofo mə nnya kayo eto sena ntsyə lə nnya kɛnyɛ.”

9 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Mmi əmfo bofo əbə diyo nəmfo, itsyise utidi wə mfo tsya eyifo Abraham eto kafo eto ubi.
10 Nya mɔ, Utidi Eto Ubii, mbə miə lə nləkə betidi ba kenke lénya kusu mboko nkpə.”

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Atabi Ǝsuə.

11 Mfó nya betidi bamfó
ńyə banlɛ asa nnya Yesu nlɛ
mə bɔtɛyi bɔnɔ. Nya
úsukosə nya ɔ́tɛyi mə lekpa
ditsyuə, itsyise ofe ɔlɛ bɔnyi
kafi Yerusalem nya bébu bə
Onanto eto Sekadidi siamə
ebubə sitinti mɔmɔ.
12 Nya ɔ́tɛyi nkə, “Lə lefe
nə léfe məə, osani wə nkpe
dibu utsyuə ákɛ mfó wə
létaka úsu kasɔ famfamfa
kətsyuə əsuə lə bətsyə wə
seka. Nya úfi nsusu nkə,
wuusinkli ubə wə umə.
13 Fɛ úduu, ókpadi wə
beyifoyifo lefosi utsyə. Nya
útə utsyuə saa atabi eto
otobe ɔni. Nya ɔ́tɛyi mə
nkə, ‘Bifi atabi nyamə beto
ɔlɔ isu ese lefe nə muubə.’
14 “Fɛɛ osani əmfo eto
umə eto betidi ékekisi wə,
nyaso bátsyese batɔnkpe
bətsyuə bətəkəko wə bə
besu batɛyi Okankplɛ nkə,
‘Boanla boə osani əmfo di
bo oka.’
15 “Tsya, bətsyə osani əmə
seka nya usi úsinkli úbə
umə əmə. Lamfolamfo, útə
bákpadi wə beyifoyifo bamə
bəbə bátsya lə wə ənəmi
nkə lə ɔnɔ kutəkə ko bənyə.
16 “Uyifoyifo tutɛ əbə nya
ɔ́tɛyi wə nkə, ‘Bonamute,
nnyə atabi eto etobe lefosi
ntəkə lə ɔni əmə fətə mɛ
mfó əsuə.’
17 “Mfó nya Onamute əmə
lɛtɛsə wə ɔ́tɛyi nkə, ‘Álɔ
eyifo! Eyifo uyifoyifo sɛɛ!
Se fálɛ keyifo kɛkɛ kamfo
ola fáyɛnko ke lə kusu sɛɛ
esoo, muufi fə ntsyə seka lə
kəmə lefosi əsuə.’
18 “Uyifoyifo nuəfə tsya
əbə ɔ́tɛyi wə nkə,
‘Bonamute, nnyə atabi eto
etobe ɛnɔ ntəkə lə ɔni wə
fətə mɛ əsuə!’
19 “Nya Onamute əmə
lɛtɛyi uyifoyifo əmə tsya
nkə, ‘Fəə, ebudi seka lə
kəmə ɛnɔ əsuə!’
20 “Uyifoyifo bamba əbə
nya ɔ́tɛyi nkə, ‘Bonamute,
nyə fə atabi eto otobe ɔni
wə fətə mɛ. Mfí nnya nkle
lə mɔ ofiamɛ əsuə nkula.
21 Nte fə sikpi itsyise eyifo
nwə nkpe ale. Nya feefi lesa
nə lenni fə lele kafloma
keyifo fə lele. Nya feefi
didisa nə fəmankpe kulaa
tsya keyifo fə lele.’
22 “Mfó nya Onamute əmə
lɛtɛyi wə nkə, ‘Uyifoyifo
bua feni! Fə kosate eto
kɛnyɛ eto etiki ni nnya
muufi nlo fə dikpi! Eyi fə
nyifo utidi wə nkpe ale. Nya
meefi lesa nə lenni mɔ lele
kafloma keyifo mɔ lele. Nya
meefi lesa lə kaka mánkpe
ku ditsyuə.
23 Nya lə eyi nkoo, beso
fémemfi mɔ atabi esu akpe
lə atabi kətsyəkɔ? Mfóo, nyi
miə muunyə kutəkə lə nnya
əsuə lə nsinkli ntsyi mbə.’
24 “Mfó nya ɔ́tɛyi betidi ba
ńyə mfo nkə, ‘Bɛlɛ atabi
nyamə befo lə wə ani bitə
uyifoyifo wə nkpe atabi eto
etobe lefosi.’
25 “Fɛɛ betidi bamfo átɛyi
wə bənkə, ‘Bonamute,
uyifoyifo əmfó ebunyə atabi
eto etobe lefosi útsyə!’

26 “Mfó nya Onamute əmə
dítə mbuayɛ nkə, ‘Nlɛ fə
bɔtɛyi sitinti minkə, utidi
wə asa ntee, wə ni nwə
Onanto luutə okpe enso nɛ.
Nya utidi wə kulesa lentee,
nnya nte wə kulaa tsyaa,
bɔɔlɛ ni bafo wə lə ani.
27 Nya mɔmɔɔ, binə mɔ
balo ba dímanla bə ndi seka
lə mə əsuə beboko mfo lə
belo mə lə mɔ ənəmi.’ ”

Yesu Édufə Yerusalem.

28 Se Yesu lɛtɛyi mə asa
nyamfo ólosəə, ɔ́tɔ mə sɛtɔ
úsu Yerusalem.
29 Lefe nə ɔnlɛ Betfage ku
Betania bɔfi lə Nnuəbi eto
Eyi eto Kɔtini ɔflɔɔ, ótsyese
wə bakasebi inuə ɔ́tɛyi nkə
bakatɔ.
30 Mfó nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Bikatɔ lə umə kɛkɛ wə
nkpe sɛtɔ mfó. Nya lə bɛlɛ
wə budufəə, biunyə ɔflimu
eto lɛkpɔ ditsyuə nə
bátsyasə lə ukuə bəńyəsə
nə utidi kuutsyuə saa
dímənsiə tɔ unyə.
Benyankli ni ku ukuə lə bifi
wə beboko mfo.
31 Lə utidi utsyuə atɔ mi
lesa nə eso bényankli nii,
bɛtɛyi wə biənkə,
‘Bonamute nlɛ ni bohiã.’ ”
32 Bakasebi bamə áyifə lə
kusu bésu bənyə lesa saa fe
kase Yesu lɛtɛyi mə.
33 Nya lə lefe nə bəńyə
banlɛ ubuki əmə bonyankli
kələkəə, ubuki əmə eto
basate átɔ mə bənkə, “Beso
bɛnlɛ wə bonyankli?”
34 Mfó nya bakasebi bamə
dítə mbuayɛ bənkə,
“Bonamute ahiã wə.”
35 Nya béfi ubuki əmə
báboko Yesu. Mfó nya béfi
mə mfia bésensə bákpo lə
ubuki əmə əsuə nya
báwunsəko Yesu óbe úsiə lə
wə.
36 Se úsiə lə wə əsuə nya
báyɛ bantɔɔ, betidi bətsyuə
éfi mə mfia bésensə bákpo
lə kusu.
37 Lefe nə Yesu ńlɛ bɔnyi
kafi Yerusalem lə kusu kaka
ɔnlɛ Nnuəbi eto Eyi eto
Kɔtini bɔyifə kəbəə, wə
bakasebi kpə bamə étsyiko
Onanto ani bɔsɔ nya báto
keyudu banlɛ bofa
bembembe lə asa kplɛ nnya
bənyə eso.
38 Nya bátɛyi bənkə,
“Atɛsə itə Oka wə nlɛ bubə
lə Bonamute eto diye
əsuə!
Diyuə lə lefo kato kenke.
Nya diyənde itə
Onanto!”
39 Mfó nya Farisifɔ ba lɛkɛ
lə sitiditu siamə nti lɛtɛyi
Yesu bənkə, “Oteasa, ninko
fə bakasebi lə bayɛ kudu
bokpo!”
40 Mfó nya Yesu dítə
mbuayɛ nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi
sitinti minkə lə bayɛ kudu
bokpoo, aba nyamfo kosate
ebutsyə kasɔ ku kudu
bokpo.”

Yesu Éwi Keku Lə Yerusalem Eto Disi.

41 Kase Yesu lɛyɛ ɔntɔ lə
Yerusalem kedufəkɔɔ, nya
únyə umə əməə, úwi keku
lə wə disi.
42 Nya ɔ́tɛyi nkə, “Nla
sitinti miə lə nnya ete
biunyə bete mmi eto diyi
nəmfo eto lesa nə loohiã itə

bə lə binyə diyuə ini! Fɛɛ ibə ese mɔmɔɔ, bɛnlɛ bunyə lə bete!
43 Lefe ditsyuə ebubə se mi balo luuńyə batsyilama mi lə kalebe saa kenke. Nya booti əbiə kenke nya kulesa lembofo budufə nye kabɔ kəbə lekple.
44 Betidi ebɔtsylɔsə umə mfo kenke nya boolo betidi ba nkpe lə wə kenke. Nya leba ku ditsyuə sa embubu ditəkə lə ni kətsyəkɔ. Itsyise bɛni nya bíənyə lə bete lefe nə Onanto díbə nkə lə ofo mi lə nkpə!”

Yesu Ála Mba Laate Bikə Lə Onanto Eto Kedikətəkɔ.
45 Yesu ésu údufə Onanto eto kedikətəkɔ nya útsyiko mba nlɛ bikə bote mfó bola kabɔsə.
46 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə Onanto átɛyi nkə, ‘Mɔ diyoo, betidi ebokpadi ni bə diyo kaka betidi laato ola.’ Nya mi dífi mfó befianisə beyu eto kabiɔkɔ!”
47 Diyi saa, Yesu ákate asa lə Onanto eto Kedikətəkɔ mfó. Onanto eto besumunyə ninə ku Afi eto bateasa ku betidi eto batɔnkotɔnko ála bə lə balo wə.
48 Fɛɛ bənyə kusu ko əsuə bɔɔyɛ, itsyise betidi kpə akɛ mfó ba eto ato léfo wə etiki nyamə kekleke eso.

20

Betidi Ǝnə Etiki Ku Yesu Itsyi Lə Wə Ǝsuəale Nnya Onkpe Ǝsuə.

1 Diyi lɔni se Yesu lɛkɛ katé betidi asa lə Onanto eto kedikətəkɔ, kedi mə Ditiki Sɛɛ eto asa, besumunyə ninə ku afi eto bateasa ku umə eto beninə əbə mfó.
2 Mfó nya bəbə bátɛyi wə bənkə, “Tɛyi bo əsuəale nnya fankpe fɛ feeyifo asa nyamfo eto okle. Nya owoe dítə fə əsuəale nyamə?”
3 Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Bitə lə ntɔ mi etiki ətsyuə lə nnɔ.
4 Nte əsuəale nnya Yohanes lɛkɛ fɛ úyifo ntufləsəfləsə eto lekpa útə betidi, Onanto ɔflɔ itsyi lee, betidi bomu ɔflɔ itsyi?”
5 Mfó nya bétsyiko kənə kasɔ lə mə nti katɛyi bə, “Be ele bə bɔtɛyi? Lə bɔ́tɛyi boə Onanto ɔflɔ únyə əsuəale nyamə utsyiko, ɔtɔ bo nkə, ‘Be díbə eso biamfó Yohanes bɛnɔ?’
6 Nya lə bɔtɛyi boə utidi ɔflɔ ófo nnya utsyiko, katsyakɔ eto betidi bamfo kenke ebubə bakpɔ bo aba, itsyise məmblɛ kenke áfo bánɔ bə Onanto eto Unyɛləkətidi wə Yohanes ni nɛ.”
7 Lə nyaso bələkə kɛnyɛ bátɛyi bənkə, “Boante kaka únyə əsuəale nyamə útsyiko.”
8 Mfó nya Yesu tsya lɛtɛyi mə nkə, “Nko ke eso mintsya məmbɔtɛyi mi kaka mimfo əsuəale fɛ meeyifo asa nyamfo eto okle.”

Yesu Átɛyi Lekpa Itsyi Lə Opanyə Útsyuə Ǝsuə.

9 Mfó nya Yesu lɛtɛyi
bətidi bamə lekpa nəmfo
nkə, “Lə lefe nə lefe mə,
osani utsyuə áfo kudiyi eto
ɔkuɛ utsyuə. Se úsu kusu
kutsyuə nkə lə usu usiə itə
lefe nə dikulə esoo, úfi wə
ɔkuɛ əmə ókpe lə beyifoyifo
bətsyuə eto ani.
10 Se lefe léyo bə betsyiko
eyibibi nyamə bɔlɛɛ,
ótsyese wə uyifoyifo utsyuə
nkə usu ofo wə kedikɔ lə
ɔkuɛ əmə əsuə lə beyifoyifo
ɔflɔ oboko wə. Fɛɛ
beyifoyifo bamə áblɛ
uyifoyifo əmə nya bála wə
babɔsɛ, nya bəntə wə
kulesa.
11 Lə nyaso ótsyese
uyifoyifo bamba. Fɛɛ
beyifoyifo bamə áblɛ
wuntsya, nya bákpe wə
kofani, nya bála wə
bátsyese, nya bəntə wə
kulesa.
12 Ótsyese uyifoyifo
tsyəfə. Nya beyifoyifo bamə
lɛblɛ wə bətəkə wə afabe lə
əsuə nya bála wə bələkə lə
mfó.
13 “Mfó əmə nya
ɔkuɛnsate əmə lɛtɔ wə əsuə
nkə, ‘Be ele bə nyifo?
Mootsyese mɔ ubi lala nya
mfo nnɔ miə boobu wə.’
14 “Fɛɛ se beyifoyifo bamə
dínyə ubi əmə, bátɛyi mə
əsuə bənkə, ‘Biənyə
ɔkuɛnsate əmə eto ubi
kosate ni nwə mfo. Bitə lə
bolo wə ete wə bikə biamfo
kenke lə befiani bo bele!’
15 Nyaso bənə wə babɔsə
lə ɔkpɔ əmə kafo nya bálo
wə.”
Mfó əmə nya Yesu lɛtɔ mə
nkə, “Be ɔkuɛnsate əmə
luuyifo beyifoyifo bamə
mfo?
16 Nla miə bete biə woolo
beyifoyifo bamə kenke nya
wuufi ɔkuɛ əmə okpe lə
beyifoyifo bamba lə ani.”
Se betidi bamə lɛnɔ nko,
bátɛyi bənkə, “Owo lo!
Yanle bə ibə nko!”
17 Yesu ábe mə tũũ nya
ɔtɔ mə nkə, “Bíankla
Awɔnisa Kɛnkɛ nyamfo eto
kasɔ nlɛ bote,
‘Leba nə mba laato ayo lɛni
bə dimbə kɔnɔɔ,
ni bomu díbə lefiani nə
nso bofe lə afɛfɛ
kenke nti?’
18 Utidi saa wə luutusə ɔsɔ
lə leba nəmə əsuə, eboba
wuli wuli wuli. Nya lə leba
nəmə tsya əbə lɛsɔ utsyuə lə
əsuəə, diukuə wə
muɛmuɛmuɛ.”

Yesu Édi Etidi Itsyi Lə Umənko Bofo Ǝsuə.

19 Afi eto bateasa ku
Onanto eto besumunyə eto
beninə ákpe nkɛale bə lə
bəmuə Yesu lamfolamfo,
itsyise bənyə bə mə ɔnlɛ
sitinti nyaso ótɛyi lekpa
nəmə nɛ. Fɛɛ báte betidi
bamfo sikpi.
20 Lə nnya esoo, bákabɛbɛ
kusu bamba ko əsuə bɔɔyɛ
bəmuə wə. Bələkə betidi
bətsyuə kalɔ kalɔ. Nya
bákle ku mə bənkə besu
Yesu ɔflɔ. Nya béyifo əsuə
fe Ditiki Sɛɛ nəmə mə
kosate léla bə lə bate itə mə
əsuə. Nya bátsyese mə
bənkə babio Yesu uyibi lə
etiki əsuə lə bənyə kusu ko
bɔɔyɛ befi wə bakpe lə
Roma eto Aba eto uninə eto
ani.

21 Lə nnya esoo, mba
laabio kanɔ asa bamfó ésu
Yesu ɔflɔ. Nya bátɔ wə
bənkə, “Oteasa, buyi
boənkə asa nnya faatɛyi ku
nnya fate kenke eyifo etiki
tlolololo. Nya buyi tsya boə
aambe utidi eto ənəmi lə alɛ
asa buyifo. Bomu aate
ɔnukualɛtiki nnya əsuə
Onanto laala nkə betidi yifo.
22 Lə nyamfo eso bola boə
boate lə bo kɔfi ətə kusu bə
bofo umənko butə Romafɔ
eto Okankplɛ lee yəntə
kusu?”
23 Fɛɛ Yesu ənyə mə
kɔwɛsu bua útsyə lekpo nya
ɔ́tɛyi mə nkə,
24 “Bifi sika flubia eto
atabi beboko lə mbe. Owoe
eto disi ku diye ntəkə mfo?”
25 Bátɛyi bənkə,
“Okankplɛ Kaisare eto ale
ini.”
Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Bifi lesa saa nə ni
Okankplɛ eto lele bitə
Okankplɛ. Nya bifi lesa saa
nə ni Onanto eto lele bitə
Onanto.”
26 Nya lə betidi eto ənəmi
mfóo, bamfó wə bumuə lə
kulesa əsuə. Mə kɛnyɛ əkpə
mə nya iyifo mə yani lə
ditiki nə Yesu lɛtɛyi eso.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə
Bəkpənkpə Eto Businkli
Kataka Ǝsuə.
27 Sadukifɔ bətsyuə mba
laatɛyi bənkə bəkpənkpə
ensi embotakaa, əbə Yesu
ɔflɔ nya bátɛyi wə bənkə,
28 “Oteasa, Moses áwɔni lə
afi nnya útə bo nkə, ‘Lə
osani utsyuə əkpə nya oyani
wə usiə utsyə nya bánle
bebi saa, nyalɛ ele bə osani
əmfo eto ɔyimisani, fi usio
əmə ufi. Nya wə ku ɔkɔsiə
əmə lə bale bebi. Nya bebi
bamfóo, betidi ebunyə mə
fe osani wə dimankɛ ubi
saa eto bale.’
29 Lə lefe ditsyuə,
bayimisani ekuanse akɛ.
Osaibi ninə éfi kusiə nya
úbə úkpə nya wə ku wə
usiə mánle ubi saa.
30 Ɔyimisani nuəfə tsya éfi
ɔkɔsiə əmə.
31 Utsyəfə tsya nko kə.
Nya lesa nəmə diyifo nko itə
bayimisani ekuanse bamfo
kenke. Məmblɛ kenke əkpə
lə lefə nə mə kuutsyuə saa
manle.
32 Lə kalosəkɔ kenke, usio
əmə kosate əbə úkpə.
33 Nya mɔmɔɔ, diyi nə
əsuə bekpənkpə luusinkli
bataka, owoe eto usiə usio
əmə luudi se məmblɛ kenke
dífi wə lə lefe nə lefe mə?”
34 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
“Nkpə bomfo əsuə ete
basani ku besio leefi bəsiə
kəsiə bese.
35 Fɛɛ basani ku besio
kenke ba díńyə itə bə
bataka betsyi ɔkɔmə bəbə
nkpə bo lensiembolo
kulefee, bensiembufi bəsiə
nye bəsiə bese.
36 Bootsyə fe kase Onanto
eto batɔnkpe nte, nya
bensiembukpə tsya. Beyifo
Onanto eto bebi itsyise
bátaka betsyi ɔkɔmə.
37 Nyamfo ni ɔnukualɛ wə
Moses díləkə ote lə Asawɔni
Kɛnkɛ eto Kukue əsuə nkə
bekpənkpə si bootaka bəbə
bəsiə nkpə. Itsyise lə lefe nə
únyə lə kuyi ko díkənyə ute

eto ənəmi, ókpadi Onamute fe Abraham eto Onanto ku Isak eto Onanto ku Yakob tsya eto Onanto.
38 Nyamfo lɛ bote bə mba díkekpə kokoo, besi nkpə. Nyaso uyifo mə Onanto tsya."
39 Mfó afi eto bateasa bamfo eto bətsyuə dítə mbuayɛ bənkə, "Oteasa, ətə mbuayɛ kukɔnɔ!"
40 Nyamfo eto kamaa, kutsyuə saa ménsikpe ɔkɔɛ lə ɔtɔ kulesa tsya.

Owoe Eto Ubi Ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə?

41 Yesu átɔ mə nkə, "Ntsyə ibə fɛ betidi lɛtɛyi bə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə ebutsyi Oka David eto bebi eto kafo?
42 Nya Oka David əmə kosate átɛyi lə kusə eto kukue əsuə nkə,
'Onamute əmə átɛyi mɔ Onamute nkə,
"Si əsiə lə mɔ kodiani eto kutsyə
43 isu ese lefe nə muufi fə balo nkpe lə fə kokpa kalɔ." '
44 Nya lə Oka David ákpadi wə nkə Onamutee, ntsyə íbə fɛ Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə luuyifo Oka David eto kafo eto ubi?"

Yesu Ǝkə Wə Bakasebi Ato Itsyi Lə Afi Eto Bateasa Ǝsuə.

45 Lə lefe nə betidi ba tã dínyə béketsyue ato lə asa nnya Yesu nlɛ bɔtɛyi, ɔ́tɛyi wə bakasebi nkə,
46 "Bebe kukɔnɔ lə afi eto bateasa əsuə. Betidi ba laala botsyilama lə mə awu kplɛ kplɛ əsuə. Nya baala bə betidi kəsiəsə mə ku dibu lə asi kafo. Mə laala nlebe kplɛ busiə lə Yudafɔ eto katsyakɔ nya baala ndikɔ kpaa busiə lə eyikedikɔ.
47 Beesu bakɔɛsiə ɔflɔ bə lə bawunsə ko mə, fɛɛ baawɛ mə kalɛ mə asa kafo. Nya baato kala kəntsyɛ, kate əsuə lə betidi eto ənəmi. Nyaso mə kotonənə ebɔkɛ ale eso utsyuə saa eto kole!"

21

Ɔkɔsiə Utsyuə Ǝtə Ǝtəsa Kplɛ.

1 Lə kedikətəkɔ mfoo, Yesu ábesə ənəmi kato nya únyə kase batabinyə leefi mə ətəsa kesu kakpe lə kedikətəkɔ eto otobe kafo.
2 Nya únyə tsya kase ɔkɔsiə okombo utsyuə dífi pesewa inuə butsyuə ókpe lə otobe əmə kafo.
3 Nya ɔ́tɛyi nkə, "Nlɛ mi bɔtɛyi minkə ɔkɔsiə okombo əmfoo, útə lesa nə nso bafɛfɛ bamfo kenke.
4 Itsyise babamba bamfoo, məə, lesa nə baala lə nə bəənyə nti, ete ni nə bətə nɛ. Fɛɛ usio əmfo wə sekombo, lesa nə kenke ntə wə nə wuudi mfó, nya ni nə úfi útə mfo nɛ."

Yesu Átɛyi Etiki Itsyi Lə Onanto Eto Kedikətəkɔ Eto Boba Ǝsuə.

5 Lefe nəmfóo, bakasebi bətsyuə akɛ mfó kedi etiki itsyi lə Onanto eto kedikətəkɔ əsuə. Nya bátɛyi kase kedikətəkɔ kamə laanɔ bobe ku kase aba nnya béfi

báto diyo nəmə laanɔ bobe ku asa nnya betidi dítə béfi bálɔ Onanto eto kedikətəkɔ kamə. Mfó əmə nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,

6 “Lesa saa nə bɛnlɛ bunyə mfoo, lefe ditsyuə ebubə se leba saa lensiembubu lə ni kəsiəkɔ. Bomu betidi ebusense ditsyuə saa lekpo lə kasɔ.”

Kanyinyənyə Ku Betidi Eto Bɔkpɔ Ku Mə Bətsyuə.

7 Mfó nya bátɔ wə bənkə, “Oteasa, dimamfe yuubə itə nko? Nya be ini buufi bunyə lə bote boə lefe nə asa nyamfo luubə éboyo?”

8 Yesu átɛyi mə nkə, “Bińyə bikabe kusu itə bə kuutsyuə saa əmbɔwɛ mi okpe. Betidi kpə ebubə batɛyi bənkə mɔ ditiki bəbə buləkə kate, bookəbə katɛyi bənkə, ‘Mɔ uni,’ nya ‘Lefe nəmə éboyo.’ Fɛɛ biəntəkəko mə kama.

9 Bíanté sikpi lə bɛnɔ lema eto kudu nya betidi letaka bəńyə lə bətsyuə əsuə. Asa nyamfo eto kakle ebutsyiko bubə, fɛɛ inni nya kasɔ ni bənkə kalosəkɔ ebubə eyo elo.”

10 Yesu esi úsukosə nya ɔ́tɛyi nkə, “Ese ebɔkpɔ ku mə bətsyuə, nya bekakedikɔ lɔɔbɔkpɔ ku mə əsuə.

11 Kasɔ ebutinkə kekleke. Nya kukpɛnsɛ tsya luubə kekleke. Nya efimbi akpa akpa tsya luubə nlebe nlebe kenke. Nya ekpinsa kpə luutsyiko bubə lə difule əsuə.

12 “Nya fɛ asa nyamfo luubə ibə, betidi ebumuə mi nya bookpe mi bulə, bate mi ohiã. Betidi ebokpa mi besuko akpokakpokɔ lə Yudafɔ eto ntsyakɔ nya bookpe mi lə ayo. Nya bookpa mi besuko baka ku Aba eto bənyɛsiə eto ənəmi bə lə bakponko mi akpo lə mɔ disi eso.

13 Nya lə lefe nəmfóo, kusu ebɔsini mi bə lə bidi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə.

14 Bimuə əsuə bitsyə bɛtɔnsə itə bə biembulə əsuə lə kusu ko biɔyɛ biləkə mi əsuə kɛnyɛ eso.

15 Itsyise muutə mi kobe ku kɛnyɛ yayaya itə bə mi balo eto kuutsyuə embofo buńyə lə mi ənəmi nye bətə mi etiki eto mbuayɛ kulefe.

16 Mi anto mə ku bayimisani ku mi betidi ku mi bayɛtsyuə ebufi mi bakpe lə ani. Nya boolo mi bətsyuə.

17 Betidi ba tã ebukisi mi lə mɔ disi eso.

18 Fɛɛ mi disi eto sɛwɔnii, lɛ sɔni kplon embonya.

19 Bińyə kekleke lə binyə nkpə bo ləmbɔkɛ kalokɔ kulefe.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Lefe Nə Booba Yerusalem Eto Umə Ǝmə Bakpo Kasɔ.

20 “Lefe nə bínyə biə bamamanyə esu bəńyə batsyilama Yerusalem, ete biote biə umə əmfo eto boba kakpo lə kasɔ eto lefe eboyo.

21 Lefe nə mfóo, betidi ba kenke nkpe lə Yudea, ele bə betsyetsyi bedu besu babiɔ

lə atini əsuə lə babɔ lə kanyi əsuə. Nya betidi bakenke nkpe lə umənkplɛ əmə kafo, ele bə babɔ lə wə bedu. Nya betidi ba kenke nkpe lə mbuto ku kəmə ka lɛfi mfo, yanle bə besu umənkplɛ əmə kafo.

22 Itsyise lefe nə mfó ni kotonənə eto eyi nnya ele bə ibə fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto etiki léte.

23 Yɔɔkɛ ale tinti itə besio ba ni bafonlɛ ku bebiambe ba nlɛ bebi bɔyimisə. Kanyinyənyə kekleke kətsyuə ebubə kasɔ kamfo əsuə. Nya Onanto eto kotonənə ebubə betidi bamfo əsuə.

24 Boolo bətsyuə ku asiabi. Nya boomuə bətsyuə lə əsuəale besuko nsɔ bamba kpə əsuə. Nya betidi ba lenni Yudafɔ, luudi sɛkplɛ baayinkə Yerusalemfɔ bakpe isu ese lefe nə Onanto lɛtɔnɔ utə mə.

Utidi Eto Ubi Ebusinkli Ubə.

25 “Ekpinsa kpə ebubə lə kofe ku kofande ku befandebi eto ənəmi əsuə. Nya kasɔ eto betidi kenke eboyansə kusubebe saa. Nya sikpi kplɛ ebubə lə betidi əsuə lə kase lekpo eto kudu ku kase diuyənki nyanklaa eso.

26 Ǝnəmi ebutsyiko betidi bonanko lə sikpi sia luumuə mə lə lefe nə befi bəńyə bensəkə itə lesa nə luubə lə kawunsiə kenke əsuə eso. Itsyise asa nnya nkpe lə difule ensiembuńyə lə nnya kəńyənkɔ.

27 Nyamfo eto kamaa, Utidi Eto Ubi ebɔbɔ ubə lə difule lə asɔmi loku kəmiə lə əsuəale kplɛ ku lə diyənde kplɛ əsuə.

28 Lefe nə asa nyamfo mfe nlɛ bubəə, bɛlɔ mi əsuə bitsyə lə bikabe kusu, itsyise mi diləkəfe ebɔfi elo.”

Bekase Asa Itsyi Lə Eyi Ǝsuə.

29 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə lekpa ditsyuə nkə, “Bibu disi bitsyi lə kudiyi ku eyi bamba kenke əsuə bebe.

30 Lə binyə biə afanto fɔfɔ etsyiko bɔbɔɔ, bete biə kasɔmite eboyo elo.

31 Nko kə ini lə binyə biə asa nyamfo nlɛ bubəə, bete biə Onanto eto Sekadidi siamə eto dibəfe fe yaala lə eyo.

32 “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə asa nyamfo kenke ebubə fɛ bətsyuə ba nsi nkpə mfo luukpə balo.

33 Kato ku kasɔ ebubə efe, fɛɛ mɔ etiki embubə efe kulefe.

Ele Bə Bińyə Bikabe Kusu.

34 “Bebe kukɔnɔ biə biemfi mi lefe bitə budi ku sitekpe eto disuəyuə mate. Nya kuutsyuə memfi wə əsuə utə bɔkpɔ lə kawunsiə kamfo eto asa əsuə. Lenni nko, diyi nəmə ebubə ditu mi lə kafuafua əsuə.

35 Nya yuuyifo fe kase uyibibiobio ləələkə ubuki seka. Etsyise yuubə lə kawunsiə kenke eto betidi əsuə.

36 Nyaso bitəkə ənə lə bińyə bikato ola lefe saa bə lə binyə əsuəale lə bɛbɔ befe lə keni saa əsuə lə lesa

saa nə luubə mfo əsuə lə itə bə biofo buŋyə lə mɔ, Utidi Eto Ubi eto lekpokakpokɔ.”

37 Lə eyi nyamfó kenke əsuəə, Yesu éfi ólɛ betidi bamfo asa bote lə Onanto eto kedikətəkɔ. Nya lə ditsyitsyo lefee, úkesu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini ékesu kalabe.

38 Nya olesiətu saa, betidi bamfo ékesu kedikətəkɔ kamə lə banɔ wə asatete.

22

Besumunyə Ninə Ákpe Disi Bə Lə Balo Yesu.

1 Lefe nə Yudafɔ leedi Nnamfokuã eto Abolo eto Diyi nə baakpo bə Ukpə Asa Bo Ɔyila ebɔfi.

2 Fɛɛ se Onanto eto besumunyə ninə mə ku afi eto bateasa díkate betidi bamfó sikpi esoo, bákabɛbɛ kusu ko əsuə bɔɔyɛ balo Yesu lə kabiɔbiɔ əsuə.

Yuda Átɔnɔ Nkə Wuudu Yesu Útə.

3 Mfó nya Obonsam dídufə lə Yuda wə baakpo tsya bə Iskariot əsuə. Nyaa uyifo Yesu eto lefosi bakasebi inuə bamə eto ɔni.

4 Nyaso Yuda ésu Onanto eto besumunyə ninə ku Onanto eto kedikətəkɔ eto mba laase mfó eto beninə ɔflɔ. Nya bédi etiki itsyi lə kusu ko əsuə wɔɔyɛ fɛ boomuə Yesu əsuə.

5 Bənyə disuəyuə, nya bátɛyi wə bə bootə wə atabi.

6 Nya Yuda tsya lɛtɔnɔ nko. Nyaso útsyiko lefe sɛɛ bɔbɛbɛ lə kusu ko əsuə wɔɔyɛ ufi Yesu okpe mə lə ani lə betidi bamə eto mante mante əsuə.

Yesu Ǝmuə Ǝsuə Itə Ukpə Asa Bo Ɔyila Eto Diyi Budi.

7 Lə nnya kamaa, diyi nə baalo basamubi itə Ukpə Asa Bo Ɔyila eto Diyi itə Nnamfokuã eto Diyididi əbə léyo.

8 Nya Yesu létsyese Petro ku Yohanes ɔtɔnsə ku kɛnyɛ kamfo nkə, “Bisu bɛlɔ Ukpə Asa Bo Ɔyila eto didisa bitsyə itə bo budi.”

9 Bátɔ wə bənkə, “Sie faala fə bɔlɔ ni butsyə?”

10 Nya útə mbuayɛ nkə, “Lə bidufə Yerusalem eto umə əmə, osani utsyuə ebubə otsyako mi wə ntsyi ntu ku ɔlɔtsyi. Bitəkəko wə lə bidufə diyo nə wuudufə.

11 Nya lə bɛtɛyi oyosate əmə biənkə, ‘Oteasa nkə bɔtɔ fə nkə, “Nte diyo nə kafo ele bə Mɔ ku mɔ bakasebi luubə bedi Ukpə Asa Bo Ɔyila eto didisa?” ’

12 Woote mi abanslo kato eto diyo kplɛ ditsyuə nə bálɔ bətsyə nya bétsyue əsiəsa lə ni kafo bətsyə. Bɛlɔ didisa nəmə bitsyə mfó.”

13 Mfó nya báyifə kusu bésu bənyə lesa saa pɛpɛɛpɛ fe kase Yesu lɛtɛyi mə. Nya bálɔ Ukpə Ása Bo Ɔyila eto edisa nyamə bətsyə mfó.

Bédi Bonamute Eto Didisa.

14 Se lefe léyoo, Yesu ku wə batɔnkpe bamə ésu bəsiə kasɔ bə lə bedi lesa.

15 Ɔtɛyi mə nkə, “Iyifo mɔ lelabi kokooko bə lə ndi Ukpə Asa Bo Ɔyila eto didisa

nəmfo ku mi fɛ lə nnyə kanyi.
16 Nya nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə mensiembudi ni bio isu ése lefe nə muudi ni lə Onanto eto sekakedikɔ.”
17 Nnya kamaa, Yesu éfi ditənəkɔbe nya ɔ́sɔ ani. Nya ɔ́tɛyi nkə, “Befo nyamfo lə binə bitə bətsyuə.
18 Nlɛ mi bɔtɛyi minkə idu mɔmɔ ɛntɔɔ, mensiembunə ntu bo lɛbɔ itsyi lə wanyi eto awɔnsa əsuə isu ese lefe nə Onanto eto sekadidi luubə.”
19 Nya úfi abolo utsyuə nya ɔ́sɔ Onanto ani. Nya úbudi nnya nya úfi útə mə. Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Nyamfo ni mɔ əsuə eto sinə sia muufi ntə Onanto kedi lə mi disi. Biyifo nyamfo bifi bikakloma mɛ.”
20 Nko ke tsya úfi ntə ku lɛkɔbe úfi utə mə lə didisa nəmə kama nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Lɛkɔbetɔ nəmfo eyifo Onanto eto ketsyue fɔfɔ ka utsyue utsyə fe ditsyəbi, nə ni mɔ kɔtɔ ko mookpo lə kasɔ lə mi disi.
21 Fɛɛ bete biə nwə dídu mɛ útəə, si ɔlɛ kɔni bokpe ko mɛ lə ɔkpɛ ɔni mfo.
22 Nya mɔ, Utidi Eto Ubi, mbə nlɛ bofe fe kase Onanto lése uyi utsyə. Fɛɛ mbɔbuɛ itə utidi wə luudu mɛ utə.”
23 Mfó nya beetsyiko bətsyuə bɔtɔ kanɔ bə owoe luuyifo nyamfo.

Owoe Ni Ɔkplɛ Lə Bakasebi Bamə Nti?

24 Kənə əbə kedufə bakasebi bamə nti itsyi nwə luudi ɔkplɛ əsuə.
25 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Betidi ba lenni Yudafɔɔ, mə baka kpe əsuəale lə mə betidi əsuə kenke. Nya baka bamfo kpe diye nə baala bə betidi bamfo kakpo məə, nə ni bə ‘Bafonətidi.’
26 Fɛɛ inni nko ele bə itsyə lə mi nti. Bomu utidi wə ni nwə nso kenke lə mi ntii, ele bə uyifo wə əsuə ɔkɛkɛ enso. Fɛɛ nwə ni ɔtɔnkotɔnkoo, ele bə ofiani nwə leesumu betidi.
27 Nya owoe ni ɔkplɛnyə onso? Nwə ləəsiə lə ɔpunu ekedi lee, nwə leesumu wə? Lə ɔnukualɛɛ, nwə ləəsiə lə ɔpunu ekedi. Fɛɛ mɔɔ, nkpe mi lə nti fe nwə leesumu.
28 Bíokpe ɔkɔɛ koko bítəkəko mɛ lə mɔ lefe kekleke kenke əsuə.
29 Nya fe kase mɔ Anto dítə mɛ əsuəale nkə ndi sekaa, nko kə mintsya luutə mi əsuəale nyamə eto okle nɛ.
30 Biudi binə lə mɔ lesakedikɔ lə mɔ sekakedikɔ. Nya biusiə lə akankpomɛ əsuə lə bidi seka lə Israel eto lefosi atobi ənuə nyamfo əsuə.”

Yesu Átɛyi Utsyə Nkə Petro Ebutudi Kɛnyɛ Lə Wə Ǝsuə.

31 Mfó nya Yesu lɛtɛyi Simon Petro nkə, “Simon, Simon! Tsyue ato lə anɔ! Onanto ətə Obonsam kusu nkə oto mimblɛ obe lə usense mi nti, mba nkpe kɔnɔku mba ləmbə kɔnɔ lə fe kase ɔkuɛmfo laaflɛ kamɔ kələkə lə kofo nti.
32 Fɛɛ Simon, mboto ola lə fə disi bə lə fə bofokanɔ lə bɔyɛ kɛnyɛ buyuə. Nya lefe

nə fuusinkli əbə mɔ ɔflɔɔ, kpe fə bayimitsyuə nkɛale.”

33 Nya Petro lɛtɛyi wə nkə, “Bonamute, nńyə nlɛ kusu bobe miə bonko fə kenke ebolabe lə Aba eto diyo nya lə nkpə ku fə kulaa tsya!”

34 Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Petro, nlɛ fə bɔtɛyi miə ketsye kamfo fɛ ukusɛ luutə kɛnyɛɛ, ebutudi sitsyə fə enyi mɛ.”

Otabitobe Ku Kusuyɛyɛtobe Ku Kalande Eto Butsyi.

35 Mfó nya Yesu lɛtɔ wə bakasebi nkə, “Lefe ditsyuə nə léfe se míntsyese mi kusu nya míntə bíentsyi otabitobe nye kusuyɛyɛtobe nye afɔkpa kuətsyuə, béhiã lesatsyuə?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Kulesa mánhiã bo kula kon.”

36 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Fɛɛ mɔmɔɔ, utidi wə nkpe atabi eto otobe utsyuə nye kusuyɛyɛtobe utsyuə, ufi ɔlɛ. Nya nwə kalande kukətsyuə lentee, ele bə ufi wə awu nye kafia ote, lə usu oya ke.

37 Nya nlɛ mi bɔtɛyi minkə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto lesa nə báwɔni bákpe mfó lɛ bɔtɛyi nkə, ‘Bákla wə bákpe lə betidi bua ntii,’ ele bə ibə itə nko lə mɛ əsuə. Itsyise lesa nə báwɔni itsyi lə mɛ əsuəə, lɛ bubə kətə.”

38 Nya bakasebi bamə lɛtɛyi bənkə, “Bonamute, bee! Nnyə nlanle nnuə nte mfo!”

Mfó nya útə mbuayɛ nkə, “Isiə.”

Yesu Áto Ola Lə Nnuəbi Eto Eyi Eto Kɔtini Ǝsuə.

39 Yesu áyɛ ɔ́bɔ lə umə əmə nya úsu Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə fe kase woala buyifo. Nya wə bakasebi bamə tsya dítəkəko wə.

40 Se óyo kaka əməə, Yesu átɛyi wə bakasebi nkə, “Beto ola, lə bɛyɛ disi butə le botokabe əsuə.”

41 Nnya kamaa, óyani mə utsyə mfó óyɛ usu sɛtɔ sɛkɛ nya óse akonki óto ola.

42 Nya ɔ́tɛyi nkə, “Nto, lə alaa, ləkə kanyi eto lɛkɔbe nəmfo etsyiko lə mɔ ɔflɔ. Fɛɛ menyifo lə mɔ lelabi əsuə, bomu lə fə lele əsuə.”

43 Mfó nya Onanto eto ɔtɔnkpe dítsyi kato úbə úləkə əsuə óte wə nya ókpe wə nkɛale.

44 Nya lə kanyi kplɛ ka ɔnlɛ bunyə esoo, usi óto ola kekleke ókpe. Nya diwi nə lɛbɔ lekpo wə eyifo fe atɔbo nya nlɛ bola kakpo lə kasɔ.

45 Se Yesu létaka lə kaka ɔnlɛ ola boto mfóo, úsinkli úsu wə bakasebi bamə ɔflɔ. Nya úbə únyə nkə bálabe selabe itsyi lə lɛwɛnlo nə əsuə bakɛ eso.

46 Mfo nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Beso bɛnlɛ selabe? Betaka lə beto ola lə kase biembudufə lə botokabe əsuə.”

Besumunyə Ninə Ǝmuə Yesu.

47 Lefe nə Yesu ńyə ɔnlɛ etikii, betidi kpə bətsyuə áyɛ bétu wə. Yuda wə ni bakasebi lefosi inuə bamə

eto ɔni lɛtɔnko mə. Ɔyɛ úsu Yesu ɔflɔ nkə lə ɔfiɔ wə lə kola.
48 Fɛɛ Yesu átɛyi Yuda nkə, “Yuda, bubə fəbə fə aafiɔ mɔ, Utidi Eto Ubi, lə kola lə efi mɛ akpe lə betidi eto ani?”
49 Lefe nə bakasebi ba lɛkɛ mfó ku Yesu dínyə lesa nə luubə ibə, bátɔ Yesu bənkə, “Bonamute, bɔkpɔnko mə ku bo nlande lee?”
50 Mfó nya bakasebi bamə nti eto ɔni lésiabe Usumunyə Ninə Kenke eto uyifoyifo eto kodianito úfə.
51 Fɛɛ Yesu áni ko mə ɔ́tɛyi nkə, “Isiə! Bitə mə kusu!” Mfó nya útidi uyifoyifo əmə eto koto nya wə koto dísinkli kótsya wə.
52 Nya Yesu lɛtɛyi besumufɔ ninə ku mba laase Disumuyo eto beninə ku kusə eto beninə ba díbə mfo bə lə bəbə bəmuə wə nkə, “Beso ele bə bifi keyi ku nlande bibə fe uwudifɔ mini?
53 Bonko mi ákɛ lə Yudafɔ eto kedikətəkɔ diyi saa tsya bíatɛtsyi biə biəmuə lə əsuəale mɛ əsuə. Fɛɛ mi lefe léyo bə biyifo nko se Obonsam eto əsuəale ntekə kato.”

Petro Áni Yesu.

54 Besumunyə ninə ku baka bamfó əmuə Yesu, nya béfi wə bésuko Usumunyə Ninə Kenke eto diyo. Nya Petro tsya dítəkəko mə kama kama.
55 Betidi bətsyuə ákpe ute utsyuə lə diyo nəmə eto lekple, nya Petro tsya dísu úsiə lə mə nti.
56 Se besio eto uyifoyifo ɔni dínyə Petro se ute díyənde okpo wə lə əsuə se usi mfóo, óbe wə tũũ nya ɔ́tɛyi nkə, “Utidi əmfo tsya əətəkəko Yesu.”
57 Fɛɛ Petro áni nyamfo nya ɔ́tɛyi nkə, “Usio, minyi wə kulaa tsya!”
58 Lə lefe kliminti ditsyuə eto kama, osani utsyuə tsya ənyə Petro wə únyi nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Fintsya mə nti eto ɔnɔ feni?”
Fɛɛ Petro esi útə mbuayɛ nkə, “Osani, nni mɔ uni!”
59 Íyifo fe lebombosɔsɔ lɔni eto kama, osani bamba utsyuə tsya ébə únyə kekleke ɔ́tɛyi nkə, “Kənə ku kətsyuə saa əmbə lə nyamfo əsuə bənkə osani əmfo tsya ətəkəko Yesu, itsyise Galileanyə uni!”
60 Fɛɛ Petro ətə mbuayɛ nkə, “Osani, mante lesa nə fanlɛ bɔtɛyi mfo kula kula!” Lamfolamfo, fe kase unsi únyə ɔnlɛ etiki, ukusɛ ko ditə kɛnyɛ.
61 Bonamute əmə ékensə óbe Petro. Mfó əmə nya Petro lékloma nkə Bonamute əmə átɛyi wə nkə, “Fɛ ukusɛ luutə kɛnyɛ ketsye kamfoo, ebutudi kɛnyɛ sitsyə sɔ̃ɔ̃ fə enyi mɛ.”
62 Petro ábɔ úsu lekple nya úwi keku kekleke.

Yudafɔ Ba Lése Yesu Ǝmə Wə Nya Báblɛ Wə.

63 Betidi ba díkase Yesu, əmə wə nya báblɛ wə.

64 Bákle wə ənəmi nya
báblɛwə, nya bátɔ wə
bənkə, “Owoe lɛsɔ fə? Tɛyi
bo!”
65 Nya báka wə lə esu
bamba kpə əsuə tsya.

Yesu Ǝnyə Lə Bakponkpo Eto Ǝnəmi.
66 Se kale dísiəə, kusə
komə eto beninə ku
besumunyə ninə ku afi eto
bateasa əbə bəsiə. Nya
bákpa Yesu bésuko mə
ənəmi.
67 Nya betidi ba díbə
batsya mfó lɛtɔ Yesu bənkə,
“Tɛyi bo lə fə ni Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə
əmə.”
Mfo nya útə mbuayɛ nkə,
“Lə ntɛyi mi lesatsyuə tsyaa,
biəmbofo bɛnɔ.
68 Nya lə ntɔ mi etiki
ətsyuə, biəmbofo kɛnyɛ
buləkə katɛyi mɛ kulesa.
69 Fɛɛ idu mɔmɔ ɛntɔɔ,
Onanto wə ni əsuəalenyə
kenke ebutsyə mɔ, Utidi Eto
Ubi, lə wə kodiani.”
70 Mfó nya məmblɛ lɛtɔ
wə bənkə, “Nyalɛ, fə ni
Onanto eto Ubi əmə?”
Útə mbuayɛ nkə, “Mi
kosate nlɛ bɔtɛyi biənkə wə
mini, nya nko ini nɛ.”
71 Bátɛyi bənkə, “Yensihiã
bo bə kuutsyuə saa si ubə
udi adansiɛ lə nyamfo əsuə.
Bo kosate ánɔ asa nnya
ɔ́tɛyi!”

23

Pilato Átɔ Yesu Etiki.
1 Nya məmblɛ létaka nya
béfi Yesu bésuko Pilato ɔflɔ.
2 Mfó bétsyiko etiki butsyi
lə wə əsuə katɛyi bənkə,
“Búmuə utidi əmfo se ɔnlɛ
bo kusə eto betidi bokpa
kayɛnko lə kusu bua əsuə.
Nya ɔnlɛ mə bɔtɛyi nkə,
bénsiko umənko bətə Roma
eto Okankplɛ. Nya úsi ɔ́tɛyi
tsya nkə wə ni Nwə Onanto
Lékpo Ɔhile Utsyə nya uni
Oka tsya.”
3 Pilato átɔ wə nkə, “Fə ni
Yudafɔ eto Oka əmə?”
Nya Yesu dítə mbuayɛ
nkə, “Nko ini fe kase fanlɛ
bɔtɛyi nɛ.”
4 Mfó nya Pilato lɛtɛyi
besumunyə ninə ku sitiditu
siamə nkə, “Mənnyə kulesa
lə utidi əmfo əsuə nə eso
ele bə nlo wə dikpi.”
5 Fɛɛ məmə əńyə kekleke
bátɛyi bənkə, “Wə asa nnya
woate ətə botaka kəńyə əbə
idufə lə Yudea eto betidi
kenke nti. Útsyə nyamfo
kasɔ lə Galilea, nya
úkaboko nnya mfo tsya.”

Herodes Átɔ Yesu Etiki.
6 Se Pilato lɛnɔ ditiki
nəmfoo, ɔ́tɔ mə nkə,
“Galileanyə ni utidi əmfo?”
7 Nyaso se óte nkə Yesu
étsyi Galilea eto lekpake nə
əsuə Herodes nlɛ seka budi
esoo, úfi wə ótsyese
Herodes ɔflɔ. Nya Herodes
əmfo akɛ lə Yerusalem lə
lefe nəmfó əsuə.
8 Ǝsuə əyuə Herodes tinti
se únyə Yesu, itsyise wɔ́ɔnɔ
wə kɔsɔ koko nya óla nkə lə
unyə wə kokooko. Nya ɔnlɛ
kusu bobe nkə wuunyə Yesu
lə uyifo ayanisa ətsyuə lə
obe.

9 Nyaso Herodes átɔ Yesu
etiki kpə, fɛɛ Yesu ménfe
kɛnyɛ utə mbuayɛ saa.
10 Besumunyə ninə ku afi
eto bateasa ábɔ bəbə sɛtɔ
nya bála nnyɛ kplɛ, kplɛ
bətəkə Yesu.
11 Herodes ku wə
bamamanyə ákpe Yesu
kɔfiɔ ku kofani. Nya béfi
awu nnya lefo koya ətsyuə
bákpe wə nya besi bákpa
wə bésuko Pilato ɔflɔ.
12 Diyi nəmfo hã əsuə nya
Herodes ku Pilato léfiani
bayɛtsyuə, itsyise kɔɔ, balo
bédi lə bətsyuə.

Pilato Álo Yesu Dikpənkpi.

13 Pilato ákpadi
besumunyə ninə ku umə
eto beninə ku betidi ba
létsya mfo ɔkɔ.
14 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Mi
lékpa utidi əmfo béboko mɛ
biə ɔlɛ betidi bokpa
kayɛnko lə kusu bua əsuə.
Nya mɔmɔɔ, ńtɔ wə etiki lə
mi kosate eto ənəmi. Nya
mənnyə kabua saa lə wə
əsuə fe kase mi léla bítəkə
wə.
15 Herodes tsya mənnyə
kulesa bua saa lə wə əsuə,
itsyise úsinkliko wə ótsyese
bo. Utidi əmfo ményifo
kulesa nə ele bə bolo wə
dikpənkpi.
16 Nyaso muutə lə bablɛ
wə kuyibi lə nyani wə lə
udu.”
17 Lə Ukpə Ásа Bo Ɔyila
eto eyididi saa əsuəə, iyifo
Pilato eto ketsyue bə oyani
mba bákpe lə diyo eto ɔni
lə mə nti utə mə.
18 Məmblɛ áfa bembembe
bátɛyi bənkə, “Lo wə! Lə
ayani Baraba ətə bo!”
19 Baraba əmfoo, bákpe
wə lə diyo ɛyɛ lə bulə
butsyuə bo ókpe únyə lə
Yerusalem eto umə ku wə
utidi wə ólo əsuə eso.
20 Nya se Pilato léla nkə lə
oyani Yesu esoo, usi údi
betidi bamə etiki.
21 Fɛɛ bákpo kudu
bembembe bákpe lə wə
etiki nnya ɔnlɛ bɔtɛyi əsuə
bə “Sɔ wə amanklasə lə
uyikabie əsuə! Sɔ wə
amanklasə lə uyikabie
əsuə!”
22 Pilato esi ɔ́tɛyi mə
ditsyəfə nkə, “Nya nte
kabua ka úyifo? Mənnyə
kabua ka úyifo eso ele bə
nlo wə dikpənkpi! Muutə lə
bablɛ wə keyibi lə nyani
wə.”
23 Fɛɛ bofa ko bensi banlɛ
bembembe katɛyi bənkə,
“Ele bə lə basɔ Yesu
bamanklasə lə uyikabie
əsuə.” Nya lə kalosəkɔ,
bətəkə wə kato.
24 Nyaso Pilato ála etiki
nyamə úləkə fe kase betidi
bamə léla.
25 Óyani utidi nwə baala
útə mə. Utidi wə
bakponkpo lékpe lə diyo itə
bulə bo ókpe ku wə
utidilolo eso. Nya óyani
Yesu ókpe mə lə ani nkə lə
beyifo lesa nə bála ku wə.

Bamamanyə Ásɔ Yesu
Bámanklasə Lə Uyikabie
Ǝsuə.

26 Bamamanyə bamə
ákpa Yesu bédunko. Nya se
bányɛ lə kusu bantɔ,

bátsyako Kirenenyə utsyuə wə baakpo Simon wə dítsyi kebuto kətsyuə ɔntɔ lə Yerusalem. Bəńyənsə wə báyinkə wə bákpe bənkə ofo uyi wə Yesu ntsyi mfo utsyi lə utəkəko wə kama.

27 Betidi kpə bətsyuə ətəkəko Yesu kama. Nya besio bətsyuə akɛ lə mə nti ba díkewi nku ku kaminsə kətə wə.

28 Yesu ékensə óbe nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Yerusalem eto besio, bienwi keku bitə mɛ. Bomu biwi lə mi ku mi bebi eto disi.

29 Itsyise lefe ditsyuə ebubə nə betidi lɔɔtɛyi bənkə, ‘Diyuə itə bakonɔ ku mba eto belefie ubi dímənsiətɔ unyə ku ami nnya bányimi tɔ bənyə!’

30 Lefe nəmfó ni lefe nə betidi lɔɔtɛyi atini bə, ‘Beba bekpo bo lə əsuə!’ Nya bɔɔtɛyi akpenkpe bə, ‘Bɛkula bo!’

31 Itsyise lə balɛ asa nyamfo eto okle buyifo lə kuyi kuã əsuəə, ntsyə yuutsyə itə kuyi koya?”

32 Bákpa betidi bamba inuə ba ni babuayifo bésu kalokɔ ku Yesu.

33 Se bésu báyo kaka baakpo Ditidisikɔbee, básɔ Yesu bámanklasə lə uyikabie əsuə mfó. Nya betidi inuə bamə tsyaa, básɔ mə bámanklasə lə keyi əsuə lə Yesu eto simənі ku sediani.

34 Mfó nya Yesu lɛtɛyi nkə, “Nto, fi atsyɛ mə, itsyise benyi lesa nə banlɛ buyifo.” Lə nyamfo eto kamaa, bamamanyə bamə ésie Yesu eto awu bətə bətsyuə lə kase asa nnya bákpo basɛ lété əsuə.

35 Betidi bamə kenke əńyə mfó balɛ bobe nya Yudafɔ eto beninə bamə ńyə bánlɛ Yesu bumə katɛyi bənkə, “Ófo betidi bamba lə nkpə, bitə lə uləkə wə əsuə lə bobe, lə wə ni Kristo, Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əmə!”

36 Nko ke bamamanyə bamfó tsya dímə wə nɛ. Bésu wə ɔflɔ nya béfi ntə bo nkpe kalo bətə wə bə unə.

37 Nya bátɛyi bənkə, “Lə fə ni Yudafɔ eto Okaa, nyalɛ kpɔ lə ələkə fə əsuə!”

38 Báwɔni etiki nyamfo lə wə disikato nya nlɛ bɔtɛyi nkə, “Nwə mfo ni Yudafɔ eto Oka əmə nɛ.”

39 Babuayifo ba básɔ bámanklasə lə eyi əsuə eto ɔni lə mə nti áka Yesu nkə, “Inni fə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə? Kpɔ lə ələkə fə əsuə, lə ələkə bo tsya!”

40 Fɛɛ unuəfə áni ko wə ɔ́tɛyi nkə, “Aante Onanto sikpi lee? Kotonənə kɔni eto okle befi bətə fə ku wə kenke.

41 Nya bo kotonənə, kɔyɛ lə kusu əsuə. Itsyise lesa nə dińyə itə boo, ni ni nə béfi bətə bo nɛ. Fɛɛ wə ménifo kabua saa.”

42 Nya ɔ́tɛyi Yesu nkə, “Yesu, kloma mɛ lə esu edufə fə sekakedikɔ!”

43 Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti miə mmi əmfo kee, ebudufə Paradiso kafo ku mɛ.”

Yesu Ǝkpə.

44-45 Nya se éyo kakɔmi eto lefosi ənuəə, kofe áyɛ bofa nya kale ku kawunsiə kenke lena tũũ itsyi lə kakɔmi isu ese lə abombo ətsyə. Nya Onanto eto kedikətəkɔ eto kafia ka mfaka mfo léla, késie lə akpa ənuə.

46 Yesu áfa ku ɔkɔɛ bembembe nkə, “Nto, mfi mɔ lɛwɔnɔ ńkpe fə lə ani!” Se ɔ́tɛyi nyamfó nkoo, óma kɛnyɛ.

47 Se omamanyə ninə əmə dínyə lesa nə díbəə, ɔ́tɛsə Onanto ɔ́tɛyi nkə, “Sitintii, utidi əmfo eyifo utidi sɛɛ.”

48 Se betidi ba díbə bə baabe lesa nə díbə nya bənyə lesa nə díbəə, bésinkli bésu ayo nya béfi ani bétsyi lə esi ku kaminsə.

49 Nya betidi ba kenke léte Yesu ku besio ba dítəkəko wə ditsyi Galilea bəbəə, əńyə kɔsɛsɛ balɛ asa nyamfo bobe.

Yosef Arimateanyə Ébikə Yesu.

50-51 Osani utsyuə ákɛ mfó baakpo Yosef wə dítsyi Arimatea lə Yudea eto kasɔ. Uyifo utidi sɛɛ wə betidi ləətə dibu tinti. Nya uńyə ɔnlɛ kusu bobe itə Onanto eto sekadidi sia nlɛ bubə. Ite bə ɔ́kɛ lə Yudafɔ eto bakponkpo nti tsyaa, wántɔnɔ ko mə lə lesa nə báse uyi ku lesa nə béyifo əsuə.

52 Úsu Pilato ɔflɔ úsu ɔ́tɔ wə nkə lə ofo Yesu eto ɔkɔ.

53 Úləkə ɔkɔ əmə nya úfi kafia flubia kətsyuə úmini wə kenke. Nya úfi wə úsu úbikə lə leba kafo eto kudi kutsyuə ko bembikətɔ kuutsyuə bənyə.

54 Diyi nəmfó eyifo Fida wə bəəmuə əsuə fɛ Ɔnwɛditsyəyi ləəsiə kale.

55 Besio ba dítəkəko Yesu se betsyi Galilea, ətəkəko Yosef bésu kudi komə eti nya bésu bábe kase bébikə Yesu əmə.

56 Nya bésinkli bésu oto nya bəkuə asa nnya laanyi fififi ku nnuəbi bo beefi kediki bakɔ lə əsuə bətsyə. Nya bətsyə ɔnwɛ lə Ɔnwɛditsyəyi fe kase mə afi nyamə léte.

24

Yesu Átaka Utsyi Ɔkɔmə.

1 Lə Kɔsida eto olensiəntoo, besio bamə ésu kudi komə ɔflɔ bétsyi afa nnya bálɔ bətsyə bésuko kudi komə ɔflɔ.

2 Mfóo, bənyə bə kudi komə eto kɛnyɛ ásini kute nya leba kplɛ nə béfi béti mfó ámina dite kutsyə.

3 Nyaso bédufə bésu kudi komə kafo, fɛɛ bənnyə Bonamute Yesu eto ɔkɔ əmə.

4 Nyamfo ətə difufu əmuə mə. Nya ete basani inuə bətsyuə díləkə əsuə báte mə. Nya bikə bia banlɛ nlɛ buyənde kaba mə ənəmi.

5 Sikpi əmuə mə tinti nyaso báse esi kasɔ bətə basani bamə. Nya basani bamə lɛtɔ mə bənkə, “Beso bɛnlɛ utidi wə nkpe nkpə bɔbɛbɛ lə bəkpənkpə nti?

6 Umbə mfo. Ótaka!
Bekloma lesa nə ɔ́tɛyi mi
lefe nə ɔkɛ lə Galilea nkə,
7 ele bə befi Utidi Eto Ubi
bakpe lə betidi bua eto ani.
Bɔɔsɔ wə bamanklasə lə
uyikabie əsuə. Nya lə eyi
ətsyə eto kamaa, wuusinkli
otaka utsyi ɔkɔmə ubə.”
8 Besio bamə ákloma wə
etiki nyamə.
9 Nya se bésinkli bétsyi
kebikəkɔ mfó bəbəə, bésu
bátɛyi bakasebi lefosi ɔnwɛ
bamə ku babamba kenke
tsya asa nyamfo.
10 Besio bamə ni Maria
Magdalene ku Yohana ku
Maria wə ni Yakobo eto
ambe. Mə ku besio bamba
ni mba lɛtɛyi batɔnkpe
bamfo asa nyamfo.
11 Fɛɛ batɔnkpe bamə efi
asa nnya besio bamə díbə
bátɛyi mə fe ebukitiki.
Nyaso bámfo mə bánɔ.
12 Fɛɛ Petro alɛɛ, ótaka
nya útsyetsyi úsu kudi
komə ɔflɔ. Nya se úsu óbe
kudi komə kafoo, únyə mfia
bo bébikə ɔkɔ əmə. Fɛɛ
wénsinyə kulesa mfó.
Nyaso usinkli úsu se íyifo
wə yanii lə kase asa nyamə
díbə eso.

Betidi Ǝnyə Yesu Lə Emaus
Eto Kusu.
13 Nya lə diyi nəmfo ke
əsuəə, Yesu eto mba
ntəkəko wə eto inuə
bətsyuə yɛ lə kusu bátɔ lə
umə kɛkɛ utsyuə wə baakpo
Emaus. Nya yuutsyə fe
esunkpo kɛntsyɛ akuanse
idu mfo isu Yerusalem.
14 Nya banyɛ mfó banlɛ
etiki budi itsyi lə lesa nə
díbə əsuə.
15 Se bányɛ bánlɛ etiki
budi kedufə lə etiki nyamə
əsuəə, Yesu kosate ésu útu
mə nya wə ku mə lɛyɛ
bantɔ. 16 Bənyə wə, fɛɛ
bəntsyə wə lekpo.
17 Yesu átɔ mə nkə, “Be
əsuə bɛnyɛ lə kusu bɛnlɛ
etiki budi ketsyiko?”
Bəkənə bəńyə. Nya mə
ənəmi nlɛ bote fe
baminsətidi.
18 Nya mə ɔni wə baakpo
Kleopa lɛtɔ Yesu nkə,
“Nyalɛ fə mate hã ete ni ɔfɔ
lə Yerusalem wə lenyi asa
nnya nlɛ bubə lə eyi nnya
kliminti mfo eto nti lee?”
19 Ɔtɔ mə nkə, “Be eto
asa?”
Bətə mbuayɛ bənkə, “Asa
nnya díbə lə Yesu
Nasaretnyə əsuə. Utidi
emfo ni Onanto eto
Unyɛləkətidi wə Onanto ku
betidi ba tã dínyə bə okpe
əsuəale tinti lə wə
asayifoyifo ku asa nnya
ɔ́tɛyi kenke əsuə.
20 Nya bo besumunyə ninə
ku bo baka dífi wə bákpe lə
Romamfɔ eto uninə lə ani
bə olo wə dikpənkpi nya
básɔ wə bamanklasə lə
uyikabie əsuə.
21 Fɛɛ búfi ənəmi butəkə
lə wə əsuə boə wə loofo
Israel eto betidi kenke lə
nkpə. Nya mmi ni diyi
tsyəfə sɔ̃ɔ̃ se asa nyamfo
díbə nɛ.
22 Bo nti eto besio bətsyuə
ətə bo ketu étinkə. Itsyise
bésu wə kudi komə ɔflɔ ku
olesiətu əmfo.
23 Fɛɛ bənnyə wə ɔkɔ
əmə. Nya bésinkli bəbə
bátɛyi bo bənkə Onanto eto

batɔnkpe bətsyuə əbə
bələkə əsuə báte mə. Nya
bátɛyi mə bənkə Yesu kpe
nkpə.
24 Bo nti eto bətsyuə ésu
kudi komə ɔflɔ mfó nya
bənyə fe kase besio bamə
lɛtɛyi pɛpɛɛpɛ, fɛɛ bənnyə
wə kosate."
25 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
"Bieninə! Nya tsyaa, mi
bofokanɔ lə asa nnya
Onanto eto bənyɛləkətidi
lɛtɛyi mi əsuə əmbə ale!
26 Binyi biənkə ele bə,
Nwə Onanto Lékpo Ɔhile
Utsyə əmə nyə kanyi kamfo
eto okle fɛ lə udufə wə
sekakedikɔ eto diyənde
əsuə?"
27 Nya Yesu díləkə asa
nyamfo kasɔ óte mə lə asa
nnya báwɔni bakpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə itsyi lə Moses eto Ǝkue
ku asa nnya kenke Onanto
eto bənyɛləkətidi lɛwɔni
bətsyə itsyi lə wə əsuə.
28 Se íbu sɛkɛ lə bedufə
umə kɛkɛ wə bántɔɔ, Yesu
éyifo fe bofe ɔnlɛ kedu.
29 Fɛɛ báninko wə bátɛyi
bənkə, "Kale ébolo kalo
nyaso kɛ lə bo ɔflɔ mfo."
Nyaso úsu ɔ́sɔnɔ lə mə ɔflɔ.
30 Úsiə lə kasɔ nkə lə udi
lesa ku mə. Nya úfi abolo
nyamə nya ɔ́sɔ Onanto ani,
nya úbudi nnya úfi útə mə.
31 Mfó nya mə ənəmi
lɛsini nya bənyə wə bətsyə
lekpo. Fɛɛ ónya fĩĩ lə mə
ənəmi.
32 Bátɛyi mə bətsyuə
bənkə, "Lefe nə ɔ́kɛ mfó
úkedinko bo etiki nya
úkələkə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue eto etiki kasɔ kate bo
lə kusuu, disuəyuə ditsyuə
eto okle akɛ bo lə lɛkɔɛsi!"
33 Bátaka lamfolamfo nya
bésinkli bésu Yerusalem.
Nya bésu bənyə lefosi ɔnwɛ
bamə ku betidi bamba bákɔ
bensi.
34 Nya bánlɛ bɔtɛyi bə,
"Bonamute átaka útsyi
ɔkɔmə sitinti, nya úləkə
əsuə óte Simon."
35 Mfó nya betidi inuə
bamə lɛtɛyi mə asa nnya
díbə lə kusu ku kase bənyə
Yesu bətsyə lekpo lefe nə
úbudi abolo nyamə útə mə.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Wə Bakasebi.

36 Se betidi inuə bamfo
nlɛ mə etiki budii, mfó əmə
Yesu kosate əbə úńyə lə mə
nti. Nya ɔ́tɛyi nkə, "Diyuə lə
disiəko mi."
37 Báyakla nya bébu
bənkə ɔkɔ banlɛ bunyə.
38 Fɛɛ ɔ́tɛyi mə nkə, "Beso
bietinkə mə! Beso biamfo
kanɔ?
39 Bebe mɔ ani ku mɔ
akpa. Nya bitidi mɛ lə bete
biə mɔ uni. Itsyise ɔkɔ
əmbə əsuə eto sinə ku
ekubi fe kase bɛnlɛ mɛ
bunyə minte mmə."
40 Se ɔ́tɛyi nkoo, úfi wə
ani ku akpa óte mə.
41 Lə kase banlɛ disuəyuə
bunyə tinti nya asa nyamə
díyifo mə yani esoo, bámfo
bofo kanɔ. Mfó nya Yesu
lɛtɔ mə nkə, "Didisa ditsyuə
te mi mfo?"
42 Béfi lɛkpɛ sənsə báboko
wə.
43 Nya ófo ni ɔ́yimi lə mə
ənəmi mfó.

44 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Asa
nyamfo əsuə tututu míntɛyi
mi lefe nə minkɛ mi lə ɔflɔ
nɛ. Lesa saa nə báwɔni lə
Moses eto afi eto kukue nye
Onanto eto bənyɛləkətidi
eto asa nnya báwɔni lə
Ǝsənkue itsyi lə mɛ əsuəə,
ele bə ibə itə nkɔ.”
45 Mfó nya ɔ́sini mə nsusu
itə lə banɔ Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue eto etiki nnya
nkpe mfó kasɔ.
46 Nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Báwɔni bətsyə bə Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə
mfo ebunyə kanyi nya
wootaka utsyi bekpənkpə
nti ubə lə diyi tsyəfə əsuə.
47 Nya wə bakasebi ebobe
letsya lə wə diye əsuə bətə
kawunsiə eto betidi kenke
bə batsyi mə akɔɛsi
bawuninsə itə lə Onanto lə
ufi mə abua ɔtsyɛ mə. Nya
letsyabebe nəmfo ebutsyə
kasɔ lə Yerusalem.
48 Mi luudi adansiɛ biləkə
ditiki nəmfo bete lə kalebe
saa.
49 Nya mɔ kosate ebufi
lesa nə mɔ Anto lɛtɛyi útsyə
ntsyese mi. Fɛɛ ele bə bińyə
bisəkə Onanto eto əsuəale
nyamfo lə Yerusalem isu ese
lefe nə biofo nyamə itsyi
kato.”

Onanto Ákpa Yesu Úsuko Kato.

50 Lə nyamfo eto kamaa,
Yesu ákpa mə nya bédu lə
Yerusalem eto umə bésu
Betania eti. Mfó óbesə ani
kato nya ókpo mə atsyɔ.
51 Nya lefe nə tututu ɔnlɛ
mə atsyɔ bokpo mfóo, údu
lə mə ɔflɔ nya Onanto étsyi
wə úsuko kato.
52 Báse akonki bésumu
wə nya bésinkli bésu
Yerusalem ku disuəyuə tinti.
53 Békesu Onanto eto
kedikətəkɔ mlə mlə mlə
késu késumu Onanto kasɔ
wə ani.

YOHANES
Ditiki Sɛɛ Nə Yohanes Lɛwɔni

Onanto Eto Ditiki Nni Nə Ləətə Nkpə.

1 Ditiki nəmə akɛ fɛ béyifo kawunsiə.
Ditiki nəmə ku Onanto lɛkɛ.
Nya Ni ku Onanto ni ɔni.
2 Ditiki nəmə ku Onanto lɛkɛ taa kasɔ ketsyikokɔ.
3 Ɛyɛ lə wəə, nya Onanto díyifo lesa saa nɛ.
Bényifo kulesa nə wə dímankɛ lenti.
4 Ditiki nəmə əətə nkpə,
nya nkpə bomə ɔflɔ betidi dínyə diyəndɛ betsyiko.
5 Diyəndɛ nəmə əəyəndɛ kakpo lə ketuntu əsuə.
Fɛɛ ketuntu kamə mamfotɔ diyəndɛ nəmə bɔninsə.
6 Onanto átsyese utidi utsyuə. Wə diye ni Yohanes.
7 Úbə nkə woedi betidi etiki itsyiko lə diyəndɛ nəmə əsuə bə lə utsyuə saa wə lɛnɔ ditiki nəmə lə ofo ɔnɔ.
8 Inni Yohanes kosate ni diyəndɛ nəmə. Bomu úbə nkə lə udi etiki itsyi lə diyəndɛ nəmə əsuə.
9 Nyamfo ni lekpasə kosate nəmə nɛ, lekpasə nə nlɛ kawunsiə bubə nə luuyəndɛ ditə utsyuə saa lekpasə.
10 Ditiki nəmə ákɛ lə kawunsiə, nya wə əsuə Onanto lɛyɛ úyifo kawunsiə, fɛɛ kawunsiə eto betidi mənnyə wə bətsyə lekpo.
11 Úbə wə kosate eto betidi ɔflɔ, fɛɛ wə betidi mámfo wə.
12 Fɛɛ bətsyuə ete léfo wə. Nya mba kenke léfo wə bánɔɔ, útə mə əsuəale nnya dítə báfiani Onanto eto bebi.
13 Bámfiani Onanto eto bebi ɛyɛ lə kawunsiə eto ditsyəbi əsuə nye ɛyɛ lə usə ku usiə eto ubilele eto ketsyue əsuə. Bomu Onanto kosate lɛtɔnɔ nkə woafo mə lə bafiani wə bebi.
14 Ditiki nəmə əbə léfiani utidinini wə dísiə lə bo nti, nya úyi ku Onanto eto lefonə ku sitinti kenke. Nya búnyə wə diyəndɛ kplɛ nə eto okle ófo útsyiko wə anto ɔflɔ fe Onanto eto Ubi ɔni kplo eso.
15 Yohanes ələkə wə óte betidi lə lefe nə óbe letsya. Ófa ɔ́tɛyi nkə, “Nwəmfo ni utidi wə əsuə míndi etiki mintsyiko minkə, ‘Nwə ntəkə mɛ kama ɔnlɛ bubəə, amɔ oso mɛ, itsyise okpe koko fɛ bále mɛ.’ ”
16 Ɛyɛ lə wə lefonə kplɛ əsuəə, ókpo bomblɛ kenke atsyɔ kpə.
17 Itsyise Onanto ətə bo kɔfi komə ɛyɛ lə Moses əsuə. Fɛɛ wə lefonə ku sitinti siamə əbə bo ɔflɔ ɛyɛ lə Yesu Kristo əsuə.
18 Kuutsyuə saa mənnyə tɔ Onanto unyə. Wə ubi ɔni kplo wə lekate ko Onanto wə nsi lə wə Anto əmə eto

akɔɔ, wə ni díbə úləkə futsyə Onanto ni óte bo nɛ.

Yohanes Ǝləkə Óte Nkə Inni Wə Ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

19 Yudafɔ eto beninə ba nkpe lə Yerusalem ákpe besumunyə ku Lewifɔ bésu Yohanes ɔflɔ. Bátɔ wə bənkə, “Owoe ko feni?”

20 Mfóo, Yohanes mánni mbuayɛ butə bomu ókpasə mə nkə, “Inni mɔ ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.”

21 Bátɔ wə bənkə, “Nyalɛ owoe feni? Fə ni Unyɛləkətidi Elia?”

Útə mə mbuayɛ nkə, “Inni mɔ ni.”

Bésukosə bátɔ wə bənkə, “Nyalɛ, fə ni Unyɛləkətidi wə bátɛyi bətsyə bə wuubə?”

Útə mə mbuayɛ nkə, “Owo lo.”

22 Nyaso bátɔ wə bənkə, “Tɛyi bo lesatsyuə nə busu bɔtɛyi mba lékpe bo kɔtɔ! Owoe feni? Nya be fanlɛ bɔtɛyi itsyi lə fə əsuə?”

23 Yohanes ətə mə mbuayɛ fe kase Unyɛləkətidi Yesaya lɛwɔni utsyə nkə, “Mɔ ni utidi wə nlɛ bofa lə mfiminti kafe eto ɔkɔɛ katɛyi nkə, ‘Bɛtsyɔnsə Bonamute eto kusu bitsyə itə wə bubə!’ ”

24 Nya betidikpekpe ba dítsyi Yudafɔ ba baakpo Farisifɔ ɔflɔ bəbəə,

25 lɛtɔ Yohanes bə, “Lenni fə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə, nye Elia, nye unyɛləkətidi əməə, ntsyə ibə fɛ fanlɛ ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo?”

26 Yohanes ətə mə mbuayɛ nkə, “Mɔ alɛɛ, meefi ntu keyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfo. Fɛɛ utidi utsyuə ńyə mi lenti, wə binnyi.

27 Utəkə mɛ kama ɔlɛ bubə nya wə afokpa eto kekue mənńyə ntə kulaa tsya bə nyankli.”

28 Asa nyamfo əbə lə Betania eto umə lə Yordan eto ketu eto ditukpenkpe nə nse. Mfó Yohanes nlɛ ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo kətə betidi nɛ.

Yesu Ni Onanto Eto Lesamubi Nə Boofi Bətə Kedi.

29 Kəsiəsəə, Yohanes ənyə Yesu nlɛ wə ɔflɔ bubə nya ɔ́tɛyi mba ńyə wə lə ɔflɔ nkə, “Nyə Onanto eto Lesamubi nə ntsyi kawunsiə eto abua ɔntɔnko.

30 Wə ni utidi wə əsuə míntɛyi mintsyiko lefe nə míndi etiki míntɛyi minkə, ‘Utidi utsyuə təkə mɛ kama ɔnlɛ bubə wə lɛmɔ onso mɛ, itsyise okpe kokooko fɛ bále mɛ.’

31 Mɔ kosate tsya mánte utidi əmə. Fɛɛ wə bubə eso mímbə minlɛ ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfo buyifo bə lə nləkə wə nte Israel eto kusə eto betidi.”

32 Mfó nya Yohanes disi ɔ́tɛyi lə wə əsuə nkə, “Nnyə miə Onanto eto Lɛwɔnɔ áyifə dítsyi kato dísiə lə wə əsuə fe lɛblɛkpa seka.

33 Tutɛ mánte miə wə uni. Fɛɛ lefe nə Onanto létsyese mɛ nkə mbə keyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəməə, ɔ́tɛyi mɛ nkə,

‘Ebunyə se mɔ Lɛwɔnɔ lɔɔyifə ditsyi kato dibə disiə lə utsyuə əmə əsuə, ete ebote fə wə ni utidi wə luufi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ukeyifo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə nɛ.’
34 Nya mínyə se íbə nkomə lə utidi əmfo əsuə. Nya minlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə wə ni Onanto eto Ubi kosate əmə nɛ.”

Betidi Tutɛ Ba Dítəkəko Yesu.
35 Kəsiəsəə, Yohanes ku wə bakasebi inuə si bəńyə mfó ke,
36 nya únyə Yesu díbə ɔnlɛ bofe. Nya se únyə wəə, ɔ́tɛyi nkə, “Bebee, nyə Onanto eto Lesamubi nəməə!”
37 Bakasebi inuə bamfo ánɔ nnya Yohanes lɛtɛyi nya bédu bésu bətəkəko wə.
38 Se Yesu lɛtsyi ɔwuninsə únyə nkə bətəkəko wəə, ɔ́tɔ mə nkə, “Be biabɛbɛ?”
Bətə wə mbuayɛ bənkə, “Rabi,” eto kasɔ ni Oteasa, “Lekpakpa, se fankpe?”
39 Ɔ́tɛyi mə nkə, “Bibə bebe.” Lefe nəmfó ebutsyə fe ditsyitsyo eto abombo ana seka.
Nyaso bətəkəko wə bésu kaka onkpe, nya bəsiə wə lə ɔflɔ diyi fɛfɛ nəmə.
40 Bakasebi inuə ba lɛnɔ Yohanes eto ditiki nəmə fɛ bətətəko Yesuu, eto ɔni ni Andrea wə ni Simon Petro eto ɔyimi.
41 Lesa tutɛ nə Andrea əmə díyifo ni bə úsu ɔ́bɛbɛ wə ɔyimi, ini Simon nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Búnyə Mesia əmə,” eto kasɔ ni Kristo wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.
42 Nya ókpa Simon úsuko Yesu ɔflɔ.
Yesu ábe wə tũũ, nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Fə ni Simon, Yohanes eto ubi. Idu mɔmɔ ɛntɔɔ, bookpo fə bə Kefas,” nye Petro eto kasɔ ni kobansə.

Yesu Ákpadi Filipo Ku Nataniel.
43 Kəsiəsiəə, Yesu ála nkə weesu kasɔ ka baakpo bə Galilea. Nya se ɔnyɛ ɔntɔɔ, únyə utsyuə wə baakpo Filipo nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Bətəkəko mɛ.”
44 Filipo etsyi Betsaida, umə wə Andrea ku Petro tsya ditsyi.
45 Se Filipo dísu únyə Nataniel, ɔ́tɛyi wə nkə, “Búunyə utidi əmə əsuə Moses ku Onanto eto bənyɛləkətidi lɛwɔni asa betsyiko bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə! Wə ni Yosef eto ubi Yesu wə ditsyi Nasaret!”
46 Nataniel átɔ nkə, “Lesa sɛɛ ditsyuə ebofo bɔbɔ ketsyi Nasaret kəbəə?”
Filipo átɛyi wə nkə, “Bə lə əbə abe!”
47 Se Yesu dínyə Nataniel lɛyɛ ɔnlɛ wə ɔflɔ bubəə, ɔ́tɛyi itsyi lə wə əsuə nkə, “Nyə Israelnyə tinti nlɛ bubə məə, woanwɛ betidi.”
48 Nataniel átɔ wə nkə, “Ntsyə féyifo fáte utidi wə eto okle mini?”
Yesu ətə mbuayɛ nkə, “Fɛ Filipo díbə ókpadi fə lə lefe nə fakɛ lə koto komə kalɔɔ, mbúnyə fə koko.”

49 Nataniel átɛyi wə nkə,
“Oteasa, eyifo Onanto eto
Ubi kosate. Fə ni Israelfɔ
eto Oka əmə!”
50 Mfó nya Yesu lɛtɔ wə
nkə, “Eni nnya míntɛyi fə
miə nnyə fə lə koto komə
kalɔ eso fáfo fánɔɔ? Ebunyə
asa nnya nsi nso nyamfo.”
51 Nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Sitinti minlɛ mi bɔtɛyi
minkə, biunyə se kato
lɔɔsini nya Onanto eto
batɔnkpe nlɛ kato bobe
kesu kayifə kəbə mɔ, Utidi
eto Ubi, ɔflɔ.”

2

Bákpa Kusiə Lə Kana.

1 Lə diyi tsyəfə əsuəə,
bákpa kusiə kutsyuə lə umə
wə baakpo Kana lə Galilea
eto kasɔ. Yesu eto ambe
Maria ákɛ mfó.
2 Nya bákpadi Yesu ku wə
bakasebi tsya báboko kusiə
kakpakɔ kamə.
3 Se nte bo banlɛ bunə
léloo, Yesu eto ambe əbə
Yesu ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə,
“Nte bo banlɛ bunə álo.”
4 Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə,
“Mbe, yanle bə tɛyi mɛ lesa
nə ele bə nyifo. Mɔ lefe
mányo tɔ.”
5 Nya Yesu eto ambe lɛtɛyi
besumubi bamə nkə,
“Biyifo lesa nə kee wɔɔtɛyi
mi nkə biyifo.”
6 Se ini lekpa ídi itə
Yudafɔ bə bəflə mə əsuə
esoo, bətsyə ntu eto kalɔtsyi
kplɛ ekua ka bələkə lə
abansə əsuə mfó. Nya
ketulɔtsyi ɛnɔ nye ekua
leeyi ɔlɔtsyi kplɛ ɔni.
7 Mfó nya Yesu lɛtɛyi
besumubi bamə nkə békuti
ntu béyisə kalɔtsyi kplɛ
kamə. Nyaso békuti ntu
béyisə kalɔtsyi kplɛ kamə
klɛlɛlɛlɛ.
8 Mfó nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Bikuti ntu bomə eto ntsyuə
bisuko utidi wə nsi lə
ketsyue kamə eto kɛnyɛ.”
Nya békuti mu bésuko wə.
9 Se útu ntu bo léfiani nte
óbee, wə ánte kaka nte
bomə dítsyi. Fɛɛ besumubi
ba díkuti ntu bomə bésuko
alɛɛ, məmə áte. Nyaso nwə
nsi lə ketsyue kamə eto
kɛnyɛ ákpadi okafɔse əmə,
10 nya ɔ́tɛyi wə nkə,
“Utsyuə saa, nte sɛɛ woaka
betidi butə bəənə, nya lə
betidi ənə bəkpə eto kamaa,
nya fɛ weefi mbo dimanlɛkɛ
kətə betidi ləənə nɛ. Fɛɛ fə
ébu nsɛɛ ətsyə kama!”
11 Nnya díbə lə Kana lə
Galilea eto kasɔ mfóo, ni
ayanisa tutɛ nnya úyifo.
Úyifo nyamfo úləkə wə
diyənde óte, nya wə
bakasebi léfo wə bánɔ.
12 Nyamfo eto kamaa,
Yesu ku wə ambe, ku wə
bayimi, ku wə bakasebi édu
bésu Kapernaum nya bəsiə
mfó eyi asiani.

Yesu Ála Mba Nlɛ Bíkə Bote Lə Disumuyo.

13 Ukpə Ásə Bo Ɔyila eto
didife eboyo elo, nyaso Yesu
ésu Yerusalem.
14 Se údufə Onanto eto
Disumuyoo, únyə se betidi
nlɛ banantsyui ku basamu
ku ablonuma bote ku mba
laafloma atabi tsya nsi lə
mə kapunu eto akɔ.

15 Nyaso ófio ukuə nya úfi wə óla basamu ku banantsyui kenke ɔ́bɔsə lə Disumuyo mfó. Úsensə mba nlɛ atabi boba eto atabi úwui nya úkə mə kapunu ókpo lə kasɔ.
16 Ɔtɛyi mba nlɛ ablonuma bote nkə, “Bitsyi asa nyamfo bɛbɔnko lə mfo, nya biemfi mɔ Anto eto diyo biyifo bikəkatekɔ.”
17 Nya wə bakasebi lékloma nnya Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyi nkə, “Onanto, mɔ lelabi itə fə Disumuyoo, ətə ənəmi asɛ mɛ lə ni əsuə.”
18 Yudafɔ eto beninə əbə Yesu ɔflɔ nya bátɔ wə bənkə, “Se féyifo asa nyamfo məə, nte ayanisa nnya fuuyifo ate bo bə akpe kusu feeyifo nnya okle?”
19 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Beba Onanto eto Disumuyo kamfo, nya mootakasə ke ńyənsə lə diyi tsyəfə əsuə!”
20 Yudafɔ bamə átɔ wə bənkə, “Disumuyo ka befi alɛfosi ana alɛ akua bátoo, bɔtɛyi fanlɛ fə ebusinkli atakasə ke əńyənsə lə eyi ətsyə əsuə?”
21 Fɛɛ bánte bə wə sinə əsuə ɔnlɛ etiki budi ketsyiko fe Onanto eto Disumuyo.
22 Nyaso lefe nə Onanto létakasə wə utsyiko ɔkɔməə, nya fɛ wə bakasebi lékloma bə ɔ́tɛyi nko utsyə. Nyaso báfo asa nnya báwɔni bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue ku nnya Yesu lɛtɛyi bánɔ.

Yesu Yi Asa Itsyi Lə Utidinini Ǝsuə Wuee.
23 Lefe nə Yesu lɛkɛ lə Yerusalem lə Ukpe Ásə Bo Ɔyila eto diyididi lefee, betidi kpə áfo wə bánɔ lə ayanisa kpə nnya bənyə úyifo eso.
24 Fɛɛ Yesu mémfi wə əsuə utə mə, itsyise uyi betidi kenke.
25 Yensife bə kuutsyuə saa si ɔtɛyi wə kulesa itsyi lə betidi əsuə itsyise wə kosate áte lesa nə lɛkɛ lə mə ketu kəmiə.

3

Yesu Áte Nikodemo Asa.
1 Lefe nəmfóo, Yudafɔ eto uninə ɔni wə baakpo bə Nikodemo akɛ lə mə ditsyukpa nə baakpo Farisifɔ nti.
2 Kətsyə kanii, úbə Yesu ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Oteasa, buyi boə fə ni nwə ditsyi Onanto ɔflɔ fəbə, itsyise kutsyuə saa embofo ayanisa nnya feeyifo buyifo lenni Onanto nsi ko wə.”
3 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Sitinti minlɛ fə bɔtɛyi minkə, lə bensinkli utidi balee, wəmbunyə Onanto eto Sekadidi siamə.”
4 Nikodemo átɔ wə nkə, “Ntsyə boofo utidi wə díkabe businkli kale bio? Businkli ele bə usinkli udufə lə wə ambe eto kafo fɛ lə besinkli bale wə dinuəfə lee?”
5 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti minkə, lə bánle utidi betsyiko lə ntu ku Onanto eto Lɛwɔnɔ nəmə əsuəə,

weembofo budufə lə Onanto eto Sekadidi siamə əsuə.
6 Utidininii, bále wə ɛyɛ lə etidisuə əsuə. Fɛɛ nnya ditsyi lə Onanto eto Lɛwɔnɔ əsuəə, bále wə lə Lɛwɔnɔ əsuə.
7 Nyaso məntə lə iyifo fə naa lə ntɛyi fə miə ele bə bale fə bio.
8 Ufiebi aasɔ kesu kakake ola, nya wə kɔsɔ hã faanɔ, fɛɛ inni lə kaka utsyi ku kaka ɔntɔ. Nko inte itə utsyuə saa wə bále ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ əsuə nɛ.”
9 Mfó nya Nikodemo lɛtɔ wə nkə, “Ntsyə nyamfo loofo bubə kətə?”
10 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Oteasa kplɛ feni lə Israel, ntsyə ibə fámannɔ nyamfo kasɔ?
11 Nlɛ fə bɔtɛyi sitinti miə asa nnya bunyii, nnya əsuə boedi etiki ketsyiko nɛ. Nya lesa nə ke búkenyəə, ni əsuə boedi adansiə nɛ. Fɛɛ biamfo bo etiki nyamə kanɔ.
12 Lə ndi fə etiki itsyi lə kasɔ mfo eto asa əsuə nya fámamfo mɛ ánɔɔ, ntsyə foofo mɛ bofo kanɔ lə ndi fə etiki itsyi lə kato eto asa əsuə?
13 Nya kuutsyuə saa ménsu tɔ kato unyə enso mɔ, Utidi Eto Ubi wə ditsyi kato úbə kawunsiə mfo.
14 “Fe kase Moses lébesə owa wə béfi situ béyifo kato lə uyi əsuə lə mfimintii, nko ke ele bə babesə mɔ, Utidi Eto Ubi kato nɛ,
15 bə utidi wə ke léfo mɛ ónɔɔ, lə unyə nkpə manlo.
16 “Itsyise Onanto ála kawunsiə kamfo kon bənkə úfi wə Ubi ɔni kplo útə nkə utsyuə saa ke laafo wə kanɔɔ, lə ɔyɛ bukpə kanya, bomu lə unyə nkpə manlo.
17 Itsyise Onanto mántsyese wə Ubi kawunsiə nkə lə ubə olo ke dikpi, bomu bə lə uyifo ke Ofomfokətə.
18 “Utidi wə ke laafo wə Ubi kanɔɔ, bembolo wə dikpi. Fɛɛ utsyuə saa wə laamfo wə kanɔɔ, bóolo wə dikpi koko itsyise wóamfo Onanto eto Ubi ɔni kplo əmə ɔnɔ eso.
19 Kase baayɛ kaalo dikpi nəmə ni bənkə, diyənde nəmə əbə kawunsiə, fɛɛ betidi aala ketuntu kaso diyənde nəmə, itsyise baala asa buayifoyifo kaso.
20 Utsyuə saa wə leeyifo asa buaa, weekisi diyənde, nya woannyi kafi ni. Itsyise woate sikpi nkə lə ɔnyi ɔfi diyəndee, yuuləkə wə asa bua nnya weeyifo ote bənyə.
21 Fɛɛ utsyuə saa wə nsi nkpə lə kusu sɛɛ əsuəə, aanyi kafi diyənde, itsyise woala nkə diyənde nəmə ləkə lete nkə kase unsi nkpə yɛ lə Onanto eto lelabi əsuə.”

Yohanes Ntufləsətidi Ǝmə Édi Etiki Lə Yesu Ǝsuə.

22 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ku wə bakasebi édu bésu Yudea eto lekpake mfó. Bəsiə mfó itə lefe ditsyuə, nya úkeyifo betidi ntufləsəfləsə eto lekpa.
23 Lefe nəməə, Yohanes tsya ákɛ lə Ainon lə Salim ɔflɔ kəfləsə betidi ntu,

itsyise ntu abɔ lə mfó nya betidi ékesu wə ɔflɔ nya úkəfləsə mə ntu.
24 Lefe nəmfóo, bəmmuə tɔ Yohanes beti bakpe lə aba eto diyo.

25 Diyi lɔnii, etikinənə ətsyuə édufə lə Yohanes eto bakasebi ku Yudanyə utsyuə eto nti itsyi lə əsuəfləflə eto lekpa əsuə.
26 Nyaso bəbə Yohanes ɔflɔ bátɛyi wə bə, “Oteasa, akloma utidi utsyuə wə fə ku wə díńyə lə Ketu Yordan eto ditukpenkpe nə nse, ini wə əsuə fédi adansiɛ fetsyiko? Wə ni nwə mfe nlɛ betidi ntufləsəfləsə eto lekpa buyifo nɛ, nya betidi ba kenke nlɛ budu kesu wə ɔflɔ.”
27 Yohanes átɛyi mə nkə, “Kuutsyuə saa embofo kulesa bɔkɛ, lenni Onanto dífi ni útə wə.
28 Mi kosate ni mɔ badansiɛ bə ntɛyi mi nkpasə wuee miə inni mɔ ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əmə. Fɛɛ Onanto létsyese mɛ nkə ntɔ wə sɛtɔ.
29 Nwə ni Okafɔsee, wə ni nwə mbə Okafɔ əmə nɛ. Fɛɛ nwə ni Okafɔse əmə eto okloboo, lə unyə ɔlɛ Okafɔse əmə eto ɔkɔɛ bɔɔnɔ, yeakpe wə disuəyuə tinti. Nko əmə eso mintsya nlɛ disuəyuə bunyə tinti fe okafɔse əmə eto oklobo nɛ.
30 Nya nko ele bə wə diye be kato lə mɔ lele lə dibə kasɔ nɛ.
31 “Nwə ditsyi kato ubəə, so utsyuə saa. Nya nwə ditsyi kasɔ mfo tsyaa, kasɔ mfo eto utidi ete uni. Nya kasɔ mfo eto asa eto etiki ete weedi. Fɛɛ nwə ditsyi kato úbəə, təkə məmblɛ kato.
32 Waatɛyi lesa nə úkənyə ku nnya úkanɔ mfó. Fɛɛ kuutsyuə saa aamfo wə sedansiɛdidi siamə.
33 Fɛɛ nwə ke léfo wə kɛnyɛ kamə ɔ́nɔɔ, lɛ uyi bose kətə nkə Onanto eyifo utintinyə.
34 Nwə Onanto létsyesee, eedi Onanto eto etiki, itsyise Onanto éfi wə Lɛwɔnɔ úyisə wə əsuə kenke.
35 Anto əmə aala wə Ubi əmə nya úfi lesa saa ókpe wə lə ani nɛ.
36 “Nwə léfo Ubi əmə ɔ́nɔɔ, kpe nkpə manlo. Nya nwə laani weentsyue Ubi əmə kotoo, weembunyə nkpə manlo bomə. Bomu Onanto eto kotonənə manlo ebutəkə wə lə əsuə.”

4

Yesu Édi Etiki Ku Samariasio Utsyuə.

1 Farisifɔ ánɔ bə Yesu lɛ ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə buyifo kətə betidi, nyaso betidi kpə təkəko wə baso Yohanes.
2 Lə sitintii, Yesu kosate ménYifo ntufləsəfləsə eto lekpa útə kuutsyuə saa, bomu wə bakasebi hã díkeyifo nko.
3 Se Yesu léte nkə Farisifɔ ánɔ ditiki nəmfo nkoo, údu lə Yudea eto kasɔ úsu Galilea eto kasɔ.
4 Nya lə kusu ko ɔnyɛ ɔntɔɔ, ele bə ɔyɛ Samaria eto kasɔ ofe.
5 Yesu ésu óyo Samaria eto umə wə baakpo Sikar,

wə lɛfi kasɔ ka mə ona Yakob dítə wə ubi Yosef.
6 Lɛtidibo ditsyuə nə Yakob díku akɛ mfó. Nya se ílə Yesu fɛ úsu óyo mfó lə nkɔminti lefe itsyi lə kusu komə eto bɔyɛ esoo, úkənə úsiə lə lɛtidibo nəmə ɔflɔ.
7 Nya ete Samariasio utsyuə díbə ntu kekutikɔ. Nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Tə mɛ ntu lə nnə.”
8 Lə lefe nə mfó əsuəə, Yesu eto bakasebi ébudu bésu umə didisa kayakɔ.
9 Usio əmə átɛyi nkə, “Beso fə Yudanyə laatɔ mɔ Samariasio fə ntə fə ntu lə ənə?” Usio əmə átɔ nko itsyise Yudafɔ ku Samariafɔ anka.
10 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Lə nnya ete fenyi lesa nə Onanto ləətə ku nwə nlɛ fə bɔtɔ nkə tə wə ntu lə unəə, eni fə bomu ebɔtɔ wə fə utə fə ntu bo ləətə nkpə.”
11 Usio əmə átɔ wə nkə, “Boanto, əmbə lesa nə beefi kekuti ntu, nya lɛtidibo nəmə tsya atsyo. Sie fuunyə ntu bo ləətə nkpə bomə etsyiko?
12 Lee fə nso bo Ona Yakob wə díku lɛtidibo nəmfo útə bo, kaka wə ku wə bebi ku wə bebuki kenke dínə ntu betsyiko?”
13 Mfó nya Yesu dítə wə mbuayɛ nkə, “Lə betidi ənə ntu bomfoo, utukuɛ si wɔɔlɛ mə.
14 Fɛɛ ntu bo mɔ luutəə, utukuɛ ensi əmbɔlɛ nwə luunə mu. Ntu bo mɔ luutə wə ebofiani nkpə eto ntu eto kayifəkɔ lə wə. Ntu bomfo ebukabɔdi lə wə nya buutə wə nkpə manlo.”
15 Usio əmfo átɛyi wə nkə, “Boanto, tə mɛ ntu bomfo bə lə utukuɛ lə ɔyɛ mɛ bɔlɛ bio, nya lə nyɛ mfo bubə kekuti ntu.”
16 Yesu átɛyi wə nkə, “Su akpadi fə usə lə bibə.”
17 Usio əmə átɛyi wə nkə, “Minsi kusə.”
Yesu átɛyi wə nkə, “Átɛyi sitinti fə ensi kusə.
18 Ébusiəko basani ɛnɔ áfe. Nya nwə fə ku wə nkpe mɔmɔ kulaa tsya enni fə usə. Sitinti fátɛyi.”
19 Usio emə átɛyi Yesu nkə, “Bonamute, nnyə miə eyifo Onanto eto unyɛləkətidi.
20 Bo Samariafɔɔ, bo banamə ésumu Onanto lə kɔtini komfo əsuə. Fɛɛ mi Yudafɔ aatɛyi biənkə Yerusalem ni kaka ele bə busumu Onanto.”
21 Yesu átɛyi wə nkə, “Usionko, fo mɛ anɔ fə lefe ditsyuə lə bubə nə betidi lensiembusumu Onanto lə kɔtini komfo əsuə nye lə Yerusalem.
22 Mi Samariafɔɔ, binyi lesa nə biesumu. Fɛɛ bo Yudafɔɔ, buyi futsyə boesumu. Itsyise Yudafɔ əsuə nnya bofokətə laayɛ kəbə.
23 Fɛɛ lefe lɛ bubə nya díkəbə tsya koko, se betidi luusumu Anto əmə ɛyɛ lə kusu sɛɛ ku lə lɛwɔnɔ eto əsuəale ku lə sitinti əsuə. Itsyise mə ni besumunyə ba eto okle Onanto laala nkə besumu wə nɛ.
24 Se Onanto ni Lɛwɔnɔ esoo, betidi ba luusumu wəə, ele bə bayɛ lə lɛwɔnɔ

nəmə eto əsuəale ku lə sitinti əsuə.”
25 Usio əmə átɛyi wə nkə,
“Nyi miə Nwə Onanto
Lékpo Ɔhile Utsyə, wə
baakpo Kristoo, ebubə. Nya
lə ubəə, wuuləkə lesa saa
kasɔ ote bo.”
26 Yesu átɛyi wə nkə, “Mɔ
nwə nlɛ etiki budi ku fə
mfoo, mɔ ni wə nɛ.”
27 Lefe nəmfóo, wə
bakasebi bamə əbə bédufə
nya íyifo mə naa se bənyə
wə ɔnlɛ etiki budi ku usio.
Fɛɛ mə kuutsyuə saa mántɔ
usio əmə bə be woabɛbɛ
nye bátɔ wə bə beso ɔnlɛ
etiki budi ku usio əmə.
28 Usio əmə áyani wə
ɔlɔtsyi əmə útsyə lə lɛtidibo
nəmə ɔflɔ nya údu úsu umə
úsu ɔ́tɛyi betidi nkə,
29 “Bibə bebe osani utsyuə
wə lɛtɛyi mɛ lesa saa nə
mínkeyifo mínyə lə mɔ
nkpə! Lee wə ni Onanto eto
nwə Bákpo Ɔhile Bətsyə
əmə?”
30 Nyaso betidi bamə ábɔ
bétsyi umə əmə bésu bə
beesu bənyə wə.
31 Lefe nəmfóo, bakasebi
bamə álɛ Yesu lekpakpa
bátɛyi bənkə, “Oteasa, bedi
lesa!”
32 Fɛɛ ɔ́tɛyi mə nkə,
“Nkpe lesa nə muudi nə
əsuə binyi kulesa saa
bitsyiko.”
33 Nyaso bakasebi bamə
étsyiko mə əsuə bɔtɔ
bənkə, “Lee utsyuə áboko
wə lesa údi?”
34 Yesu átɛyi mə nkə, “Mɔ
didisa ni bə nyifo nwə lékpe
mɛ eto lelabi, nya lə nlosə
keyifo ka útə mɛ nkə nyifo.
35 Biatɛyi biənkə, ‘Afa ana
sɔ̃ɔ̃ kama fɛ lesa loobe oto.’
Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi minkə
bɛlɛ ola bebe kakuɛ eto
ditsyəbi lə bebe kase bidikə
biamə díkabe! Bíoyo nnya
buləkə.
36 Onanto aafo kayo nwə
ləələkə bidikə lə ɔkuɛ nya
waakpa mi kakpo lə unwu
itə nkpə manlo. Lə nyamfo
eso nwə laato ku nwə
ləələkəə, məmblɛ ebunyə
disuəyuə tinti.
37 Nyaso nnya baatɛyi bə
utidi ɔni laato nya obamba
ləələkə, eyifo sitinti.
38 Mɔ létsyese mi miə
bisu biləkə bidikə lə ɔkuɛ
wə inni mi léto bikə biamə.
Betidi bamba díyifo keyifo
kekleke lə kasɔ ketsyikokɔ
lə mfó, nya mi dínyə kutəkə
lə keyifo ka mə díyifo əsuə.”

Samariafɔ Kpə Áfo Yesu Bánɔ.

39 Samariafɔ kpə lə umə
əmə áfo Yesu bánɔ ɛyɛ lə
nnya usio əmə lɛtɛyi nkə,
“Ɔtɛyi mɛ lesa saa nə
mínkeyifo lə mɔ nkpə əsuə
mínyə,” eso.
40 Nyaso se Samariafɔ
bamə díbə bənyə Yesu lə
lɛtidibo nəmə ɔflɔɔ, bálɛ wə
lekpakpa bə usiə lə mə ɔflɔ
nya Yesu dísiə mfó eyi ənuə.
41 Betidi bamba kpə esi
báfo wə bánɔ lə wə ditiki nə
údi mə eso.
42 Nya bátɛyi usio əmə
bənkə, “Bófo bónɔ mɔmɔ
inni lə nnya fátɛyi bo eso,
bomu bo kosate ánɔ etiki
nnya údi eso, nya buyi boə
wə ni kawunsiə kamfo eto
Ofomfokətə tinti əmə.”

43 Lə eyi ənuə eto kamaa,
Yesu édu mfó úsu Galilea
eto kasɔ.
44 Itsyise wə kosate ələkə
ɔ́tɛyi nkə, “Dibu ankɛ kətə
Onanto Eto Unyɛləkətidi lə
wə kosate eto kasɔ.”
45 Fɛɛ se Yesu dísu údufə
Galilea, betidi bamə áfo wə
atuu ku disuəyuə, itsyise se
bésu Ukpə Ásа Bo Ɔyila eto
Diyisɛɛ kedikɔ lə Yerusalem,
bənyə asa nnya kenke úyifo.
46 Lə nnya kamaa, Yesu
ésinkli úsu Kana lə Galilea
eto kasɔ, kaka úkatsyi ntu
ɔ́wuninsə bófiani nte. Lefe
nəmfóo, Aba eto unyɛsiə
ninə utsyuə wə dítsyi
Kapernaum eto ubi ánɔ
bufi.
47 Se ɔ́nɔ nkə Yesu etsyi
Yudea úbə Galilea, úsu wə
ɔflɔ nya ɔ́lɛ wə lekpakpa
nkə úsu Kapernaum lə usu
otsya wə ubisaibi utə wə,
itsyise wə ubi əmə fe woala
lə ukpə.
48 Yesu átɛyi wə nkə, “Lə
biənnyə nyifo ayanisa ntee,
biamfo mɛ kanɔ.”
49 Uninə əmfo álɛ wə
lekpakpa ɔ́tɛyi nkə,
“Bonamute, bə lə əbə abe
mɔ ubi əmə bə lə ɔyɛ
bukpə.”
50 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
nkə, “Su! Fə ubi əmə ebɔkɛ
nkpə.”

Uninə əmə áfo etiki nnya
Yesu lɛtɛyi wə ɔ́nɔ nya
úsinkli údu.
51 Se úsinkli ɔntɔɔ, wə
diyo eto beyifoyifo betsyuə
átsyako wə lə kusu nya
bátɛyi wə bənkə wə ubi
əmə kpe nkpə.
52 Ɔtɔ mə lefe nə tutuutu
íyuə wə ubi əmə. Nya bətə
mbuayɛ bənkə, “Kənə ku
kakɔmi lefe, fe lebombo
lɛwɛ eti nnya bɔyila bomə
léyani wə nɛ.”
53 Ubi anto əmə ákloma
nkə lefe nəmfo əsuə tutuutu
Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Fə ubi
əmə ebɔkɛ nkpə.” Nya
uninə əmfo ku wə diyo eto
betidi kenke léfo Yesu bánɔ.
54 Nyamfo díyifo ayanisa
nuəfə nnya Yesu díyifo lə
Galilea se utsyi Yudea eto
kasɔ úsu mfó nɛ.

5

*Yesu Átsya Ufimfi Utsyuə Lə
Ditumbu Ditsyuə Ɔflɔ.*

1 Lə nyamfo eto kamaa,
Yesu ésu Yerusalem se
Yudafɔ eto diyisɛɛ ditsyuə
didife léyo.
2 Lə umə əmə eto kaka
baakpo Basamu eto Kesie
ɔflɔɔ, ditumbu ditsyuə kpe
mfó nə baakpo bə Betesda
lə Hebrifɔ eto sele əsuə.
Bákpo mpatampa ɛnɔ
beńyənsə lə ditumbu nəmə
ɔflɔ.
3 Mfó befimfi kpə ateate
ba ni bənəmba, mba
lɛtsyini, ku mba leba
bankpoo kasɔ díbə kakpo.
Nya bəńyə bensekə ntu
bomə eto butinkəsə
butsyuə.
4 (Itsyise afe ətsyuəə,
Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə
kəbə kémunisə ntu bomə.
Nya ufimfi tutɛ wə ke
dídufə lə ntu bomə əsuəə,
ənyə bufitsyantsya.)

5 Osani utsyuə kálabə mfó
wə díkəfi alɛ fosi ətsyə alɛ
mflamfla sɔ̃ɔ̃.
6 Se Yesu dínyə wə nya
unyi nkə onlabe lə ufinkla
əsuə mfó itə alɛ kpəə, ɔ́tɔ
wə nkə, “Ala bə, fə bufi yɛ
fə?”
7 Ufimfi əmə ətə mbuayɛ
nkə, “Uninə, mimbə
kuutsyuə wə lɔɔwunsəko
mɛ ndufə ntu bomə kafo lə
bémunisə mu. Lə nkplatsya
miə meedufə tsyaa, utidi
bamba éboka mɛ budufə
koko.”
8 Yesu átɛyi wə nkə, “Taka
əńyə, fi fə okla lə ayɛ edu!”
9 Lamfolamfo, osani əmə
eto əsuə əmuə wə ale! Úfi
wə okla nya ɔ́yɛ údu.

Diyi nə nyamfo díbəə,
eyifo Yudafɔ eto
Ɔnwɛditsyəyi.
10 Nyaso Yudafɔ eto
beninə átɛyi osani wə Yesu
létsya bufi bənkə, “Mmi
eyifo Ɔnwɛditsyəyi. Kɔfi
məntə kusu bə lə etsyi fə
okla.”
11 Ɔ́tɛyi nkə, “Nwə létsya
mɛ bufi ke lɛtɛyi mɛ nkə,
‘Taka əńyə, fi fə okla lə ayɛ
edu!’ ”
12 Bátɔ wə bənkə, “Owoe
ni utsyə lɛtɛyi fə nkə, ‘Tsyi
fə okla lə ayɛ’?”
13 Fɛɛ nwə bátsya bufi
bomə mánte nkə utsyə əmə
ni Yesu. Nya Yesu tsya
ébonya údufə lə betidi kpə
ba díńyə mfó eto nti.
14 Nyamfo eto kamaa,
Yesu ənyə wə lə Onanto eto
kedikətəkɔ nya ɔ́tɛyi wə
nkə, “Bebe! Ǝsuə búmuə fə
ale. Nyaso mensiyifo lebua
bio! Lenni nkoo, lesa nə
nkpe ale enso mmə ebuyifo
fə!”
15 Nya osani əmə dídu
nya úsu ɔ́tɛyi Yudafɔ eto
beninə bamə nkə Yesu ni
utidi wə létsya wə bufi.
16 Nyaso bétsyiko Yesu
bulə, itsyise ótsya utidi bufi
lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə
17 Yesu átɛyi mə nkə, “Mɔ
Anto si ɔlɛ keyifo buyifo
lefe saa, nyaso ele bə
mintsya yifo nko.”
18 Lə nnya ɔ́tɛyi mfo esoo,
Yudafɔ eto beninə esi
bábɛbɛ esu kekleke bə
baalo wə. Itsyise inni
Ɔnwɛditsyəyi əsuə eto kɔfi
ete óta úbu, bomu usi ɔ́tɛyi
nkə Onanto eyifo wə Anto.
Nya nyamfo eto kasɔ ni bə
wə ku Onanto akate.

Yesu Eto Ǝsuəale

19 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə, Onanto eto Ubi
embofo kulesa buyifo lə wə
kosate eto əsuəale əsuə.
Bomu lesa nə wəənyə wə
Anto leeyifoo, ni wintsya
leeyifo nɛ.
20 Itsyise Anto əmə aala
wə Ubi əmə nya woate wə
lesa saa nə wə kosate nlɛ
buyifo. Nya woote wə asa
kplɛ kpə enso nyamfo nnya
luuyifo mimblɛ yanii.
21 Fe kaɛe Anto əmə
laatakasə bəkpenkpe
ketsyiko ɔkɔmə kaboko
nkpəə, nko ke Ubi əmə tsya
luutə nkpə mba úləkə nɛ.
22 Nya Anto əmə kosate
tsya ankponko kuutsyuə
lekpo, bomu útə wə Ubi

kusu nkə okponko betidi kenke lekpo,

23 bə lə utsyuə saa lə ufi dibu utə Ubi əmə fe kase bəətə Anto əmə dibu. Futsyə kee dímembu Ubi əməə, mémbu Anto əmə létsyesə wə tsya.

24 “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, utsyuə saa wə laanɔ mɔ ditiki nya ófo nwə létsyese mɛ ɔ́nɔɔ, wuunyə nkpə manlo. Bembokponko wə lekpo, fɛɛ ɔ́yɛ lə ukpə əsuə ófe údufə lə nkpə əsuə koko.

25 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə, lefe lɛ bubə nə bekpənkpə luutsyue Onanto eto Ubi koto, nya mba leetsyue we ɔkɔɛ koto ebunyə nkpə tinti. Lefe nəmə kulaatsya ébubə koko.

26 Fe kase Anto əmə ni nkpə eto ketsyikokɔ, nko ke útə nkə wə Ubi tsya yifo nkpə eto ketsyikokɔ nɛ.

27 Nya útə wə əsuəale nkə okponko kawunsiə kenke lekpo, itsyise wə ni Utidi Eto Ubi əmə.

28 “Biəntə lə nyamfo lə iyifo mi yanii, itsyise lefe lɛ bubə nə bekpənkpə ba nkpe lə edi lɔɔnɔ Utidi Eto Ubi əmə eto ɔkɔɛ.

29 Nya bɔɔbɔ lə edi bəbə. Mba dísiə nkpə sɛɛ ebotaka bənyə nkpə manlo. Nya mba dísiə nkpə bua, tsya ebotaka bafo dikpilolo.

30 “Məmbofo kulesa buyifo lə mɔ əsuəale əsuə. Lesa nə Onanto laatɛyi mɛɛ, nnya meefi kakpo lekpo nɛ. Nyaso mɔ lekpokponkpo yɛ lə kusu əsuə, itsyise meenyifo kulesa lə mɔ lelabi əsuə, bomu lə nwə létsyese mə eto lelabi əsuə.”

Yohanes Ǝləkə Yesu Kɛnyɛ.

31 Yesu esi ɔ́tɛyi nkə, “Lə nləkə kɛnyɛ lə mɔ kosate əsuəə, yanle bə bafo lesa nə míntɛyi əmbə kalende.

32 Fɛɛ utidi bamba kpe wə leedi adansiɛ lə mɛ əsuə, nya nyi miə adansiɛ nnya ɔnlɛ budi lə mɛɛ, kpe kalende.

33 “Bíokpe batɔnkpe Yohanes ɔflɔ nya úkatɛyi mi sitinti siamə itsyi lə mɛ əsuə.

34 Fɛɛ mɔɔ, minlɛ bɔtɛyi miə utidinini eto sedansiɛdidi lə mɛ əsuə afe itə mɛ. Bomu ńtɛyi nyamfo bə lə binyə bofokətə.

35 Yohanes ətsyə fe okandiɛ wə nlɛ bunyə nya ɔnlɛ lekpasə butə, nya béla biə biənyə disuəyuə lə wə lekpasə nəmə əsuə itə lefe sɛkɛ ete.

36 “Fɛ mɔɔ, sedansiɛ sia lɛflɔ senso Yohanes eto selee, se nkpe mɛ nɛ. Itsyise keyifo ka mɔ Anto dítə mɛ nkə nyifo nlose, ka minlɛ buyifoo, ke nlɛ adansiɛ budi lə mɛɛ nɛ. Ke nlɛ bote bə mɔ Anto əmə létsyese mɛ.

37 Nya Anto wə létsyese mɛ tsyaa, wə kosate leedi adansiə lə mɛ əsuə. Bíannɔ tɔ wə ɔkɔɛ bɛnɔ, nya bíənyə tɔ kase unte bínyə.

38 Fɛɛ biamfo wə ditiki nəmə kakpe lə mi akɔɛsi itsyise biamfo utidi wə ótsyese bɛnɔ.

39 Biakase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto asa itsyise

bibu biə biunyə nkpə manlo lə nnya əsuə. Nya ko etiki nyamfoo, lɛ etiki budi ketsyi lə mɛ əsuə!
40 Fɛɛ bɛni biə biembubə mɛ ɔflɔ lə binyə nkpə.

41 "Minlɛ kasɔ mfo eto betidi eto atɛsə bɔbɛbɛ,
42 itsyise nyi betidi ba eto okle bini, nya nyi miə bianla Onanto lə mi akɔɛsi.
43 Mbə lə mɔ Anto eto diye əsuə, fɛɛ biamfo mɛ. Nya lə utidi bamba ebubə lə wə kosate eto diye əsuə alɛɛ, biofo wə.
44 Ntsyə yuubə fɛ biofo mɛ bɛnɔ lə lefe nə eto lefe bɛnlɛ atɛsə bɔbɛbɛ ketsyiko mi bətsyuə ɔflɔ, nya biambɛbɛ atɛsə nnya ditsyi Onanto ɔni kplo əmə ɔflɔ?

45 "Fɛɛ biembu biə mɔ ni nwə loolo mi dikpi lə mɔ Anto ɔflɔ. Bomu Moses, nwə əsuə bífi mi kusubebe bítəkə, wə ni futsyə loolo mi dikpi nɛ.
46 Lə nnya ete béfo Moses bɛnɔ sitintii, eni béfo mɛ bɛnɔ, itsyise ɔ́wɔni asa utsyə itsyi lə mɛ əsuə.
47 Fɛɛ se bíamfo lesa nə ɔ́wɔni utsyə bɛnɔɔ, ntsyə yuubə fɛ biofo lesa nə maatɛyi bɛnɔ?"

6

Yesu Ǝtə Betidi Akpi Anɔ Lesa Bédi.

1 Nyamfo eto kamaa, Yesu áyila Galilea eto Ditumbukplɛ nə bensi baakpo bə Tiberia eto Ditumbukplɛ úsu ni lekpake nə nse.
2 Nya betidi kpə dítəkəko wə, itsyise bənyə ayanisa nnya úyifo ótsya mba nlɛ bufi eso.
3 Yesu ku wə bakasebi ábe bésu bəsiə lə lekpenkpe ditsyuə əsuə.
4 Lefe nə Yudafɔ leedi Ukpe Ása Bo Ɔyila eto Diyi éboyo elo.
5 Se Yesu létakasə ənəmi únyə sitiditu kplɛ sia nlɛ wə ɔflɔ bubəə, ɔ́tɔ Filipo nkə, "Sieti buunyə didisa boya butə betidi bamfo kenke lə bedi?"
6 Fɛɛ Yesu átɔ nyamfo nkə lə ufi oto Filipo obe, ite bə uyi lesa nə wə kosate ləəbə buyifo tsya fɛ.
7 Filipo ətə wə mbuayɛ nkə, "Lə bufi betidi alofa ənuə eto diyi eto kayofofo eto atabi boya didisa kulaa tsyaa, diemboyo bə betidi bamfo eto utsyuə saa nyə sɛkɛ udi!"
8 Mfó nya Yesu eto okasebi wə ni Simon Petro, eto ɔyimi wə baakpo Andrea, lɛtɛyi wə nkə,
9 "Okosobi utsyuə si mfo wə ntsyi abolo anɔ ku akpɛ ənuə. Fɛɛ bə ni nyamfo itə betidi ba kpenkpe mfo?"
10 Yesu átɛyi mə nkə, "Bitə lə betidi bamə lə bəsiə lə kasɔ lə kaka lékpa wuee." Nyaso betidi bamə kenke əsiə lə kasɔ. Basani mate eyifo fe akpi anɔ.
11 Nya Yesu dífi abolo nyamə, nya ɔ́sɔ Onanto ani nya úsie nnya útə betidi bamə nsi mfó. Nko ke úyifo ku akpɛ nyamə tsya nɛ, nya mə utsyuə saa lɛkɛ kase óla.

12 Se bédi bémii, Yesu
átɛyi wə bakasebi bamə
nkə, “Bɛsɛ nnya díbu, bə lə
ku ni ditsyuə saa lə lɛyɛ
bobia.”
13 Nyaso básɛ nnya díbu
bakɔ. Nya nnya díbu lə
abolo anɔ nnya bédi əsuəə,
éyi lefosi etsyitsya ənuə.
14 Se betidi bamə dínyə
ayanisa nnya Yesu díyifoo,
bátɛyi bənkə, “Sitinti nwə
mfo ni Onanto eto
Unyɛləkətidi wə luubə
kawunsiə nɛ!”
15 Nya, Yesu áte nkə
bəəbə wə bubə kəmuə lə
əsuəale əsuə kətsyə seka.
Itə eso úləkə əsuə lə mə nti
úsu ɔkɛ lə akpenkpe nnya
nkpe mfó nti wə mate.

Yesu Áyɛ Lə Ntu Ǝsuə.

16 Se ditsyitsyo lefe léyoo,
Yesu eto bakasebi áyifə bésu
ditumbukplɛ nemə kɛnyɛ.
17 Bédufə lə ɔklɔ utsyuə
əsuə nya bétsyiko
ditumbukplɛ nəmə bɔyila
kesu Kapernaum eti. Kale
ébolo, tsya fɛɛ Yesu məmbə
óyotɔ mə ɔflɔ.
18 Ditumbukplɛ nəmə eto
ntu étsyiko bonwa ketu
flɛmflɛmflɛ, itsyise ufiebi
étsyiko bɔsɔ kekleke.
19 Bakasebi bamə ébonwa
ɔklɔ əmə báyɛ fe esunkpo
ətsyə nye ana ku kama fɛ
bənyə se Yesu nyɛ lə ntu
bomə əsuə ɔnlɛ ɔklɔ əmə
ɔflɔ bubə. Se bənyə wəə,
sikpi ko dímuə mə!
20 Nya Yesu lɛtɛyi, mə
nkə, “Biante sikpi! Mɔ uni.”
21 Mfó fɛ əsuə diyuə mə
nɛ! Nya bətə údufə lə ɔklɔ
əmə nya ete bédufə kaka
bántɔ tsya nɛ.
22 Se kale dísiəə, betidi ba
díbu bəńyə lə ditumbukplɛ
nəmə eto situma sia nsee,
ənyə bətsyə lekpo bə diyi
nə léfee, ɔklɔ ɔni hã díńyə
lə utuflɔ mfó. Báte bə Yesu
méndufə lə ɔklɔ əmə əsuə
ku wə bakasebi fɛ bétsyiko
ditumbukplɛ nəmə bɔyila.
Bakasebi bamə mate ete
dídufə lə ɔklɔ əmə kafo.
23 Nya efue bamba nnya
ditsyi Tiberia eto umə əbə
ídufə kaka dímantsyonko
kaka bédi abolo, se
Bonamute lékasɔ Onanto
ani ólosə eto kama.
24 Se sitiditu nəmə dínyə
nkə Yesu nye wə bakasebi
mankɛ mfó esoo, bédufə lə
efue nyamə nya bédu bésu
Kapernaum bésu banlɛ
Yesu bɔbɛbɛ.

Yesu Ni Didisa Nə Ləətə Nkpə.

25 Se betidi bamə dínyə
Yesu lə ditumbukplɛ eto
lekpake nə nsee, bátɔ wə
bənkə, “Oteasa, dimamfe
fəbə mfo?”
26 Yesu ətə mə mbuayɛ
nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə, inni ayanisa nnya
bínyə mínyifo bɛnɔ kasɔ eso
bɛnlɛ mɛ bɔbɛbɛ, bomu lə
didisa nə bɛkɛ bídi bími eso.
27 Biankplatsya itə didisa
nə laabia, bomu bekplatsya
itə didisa nə lambia, nə
luutsyə itə nkpə manlo.
Didisa nəmfoo, ni ni nə
Utidi Eto Ubi luutə mi nɛ,
itsyise Anto Onanto ébutəkə
wə kɔni utsyə.”
28 Mfó nya betidi bamə
lɛtɔ Yesu bənkə, “Be ele bə

buyifo lə ete bə bɔlɛ Onanto eto keyifo buyifo?”

29 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lesa nə Onanto lela nkə biyifo ni bə befo utidi wə ótsyese bɛnɔ.”

30 Bátɔ wə bənkə, “Nte ayanisa nnya fuuyifo ate bo, bə lə bofo fə bɔnɔ? Be fuuyifo?

31 Bo banamə édi didisa nə baakpo mana lə mfiminti fe kase báwɔni bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, ‘Útə mə didisa nə dítsyi kato nkə bedi.’ ”

32 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə inni Moses ni nwə dítə mi didisa nə dítsyi kato. Bomu mɔ Anto ni nwə ləətə mi didisa tinti nə ditsyi kato.

33 Itsyise Onanto eto didisa ni nwə ditsyi kato úbə. Wə ni nwə ləətə nkpə kawunsiə nɛ.”

34 Bátɛyi wə bənkə, “Bonamute, tə bo didisa nəmfo lefe saa.”

35 Mfó Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Mɔ ni didisa nə ləətə nkpə nɛ. Fəə ke díbə mɔ ɔflɔɔ, kukpɛnsɛ əmbɔlɛ fə kulefe, nya nwə léfo mɛ ɔ́nɔɔ, utukuɛ əmbɔlɛ wə kulefe kulefe.

36 Fɛɛ ntɛyi mi minkə ite bə bíunyə mɛ tsyaa, bíamfo mɛ bɛnɔ.

37 Utsyuə saa ke mɔ Anto əmə dífi útə mɛɛ, ebubə mɛ ɔflɔ, nya nwə díbə mɛ ɔflɔɔ, məmbɔni wə kulefe.

38 Itsyise ntsyi kato mbə inni bə lə nyifo lə mɔ lelabi əsuə, bomu mbə miə lə nyifo lə nwə létsyese mɛ eto lele əsuə.

39 Nya utidi wə létsyese mɛ eto lelabi ni nkə mba kenke úfi útə mɛ eto kutsyuə mannya, bomu bə lə ntakasə mə nńyənsə lə diyi fɛfɛ əsuə lə məmblɛ kenke lə bənyə nkpə manlo.

40 Itsyise mɔ Anto eto lelabi ni nkə, utsyuə saa wə dínyə mɔ Onanto eto Ubi nya ófo mɛ ɔ́nɔɔ, lə unyə nkpə manlo, nya mootakasə wə nńyənsə lə diyi fɛfɛ əsuə.”

41 Mfó nya Yudafɔ bamə dítsyiko bɔwɔnɔnɔ lə wə əsuə itsyise ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ ni didisa nə ditsyi kato díbə” eso.

42 Nyaso bátɔ mə əsuə bənkə, “Inni Yesu əmfo wə ni Yosef eto Ubi lee? Buyi wə anto ku ambe. Ntsyə ibə fɛ woatɛyi nkə, utsyi kato úbə?”

43 Yesu átɛyi mə nkə, “Bɛyɛ kənə lə mi nti.

44 Kuutsyuə embofo mɛ ɔflɔ bubə lenni mɔ Anto əmə lékpa wə óboko mɔ ɔflɔ. Nya mootakasə wə mboko nkpə lə diyi fɛfɛ əsuə.

45 Onanto eto bənyɛləkətidi áwɔni bənkə, ‘Onanto ebote məmblɛ kenke asa.’ Nyaso utsyuə saa wə leetsyue ato nya woakase asa ketsyi lə Anto əmə ɔflɔɔ, əəbə mɔ ɔflɔ.

46 Nyamfo mante bə utsyuə ébunyə Anto əmə unyə enso nwə ditsyi Onanto əmə ɔflɔ hã díkənyə wə unyə.

47 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə nwə lefo ɔnɔɔ, nkpə
manlo kpe wə.
48 Mɔ ni dídisa nə ləətə
nkpə.
49 Mi banamə édi lesa nə
baakpo mana lə mfiminti,
fɛɛ bekpə.
50 Fɛɛ didisa nə ditsyi kato
díbəə, eyifo didisa nə
utsyuə saa ke leedi nii,
embukpə.
51 Mɔ ni didisa nə ləətə
nkpə, nə dítsyi kato díbə.
Utsyuə saa wə leedi lesa
nəmfoo, wuusiə nkpə lefe
saa. Nya didisa nə muufi
ntə kawunsiɛ eto betidi bə
lə bənyə nkpəə, eyifo mɔ
əsuə eto sinə sia muumfi
ntə."
52 Nyamfo áboko kənə
kekleke lə Yudafɔ bamə nti
nya bátɔ bə, "Ntsyə utidi
əmfo loofo wə əsuə eto sinə
bufi kətə bo nkə budi?"
53 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, "Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə, lə biendi mɔ Utidi
Eto Ubi eto əsuə eto sinə,
binə mɔ kɔtɔɔ, biembunyə
nkpə lə mi əsuə.
54 Utsyuə saa ke leedi mɔ
əsuə eto sinə nya wəənə mɔ
kɔtɔɔ, ebunyə nkpə manlo,
nya mootakasə wə mboko
nkpə, lə diyi fɛfɛ əsuə.
55 Itsyise mɔ əsuə eto sinə
ni didisa tinti nya mɔ kɔtɔ
ni ənəsa tinti.
56 Utsyuə saa ke leedi mɔ
əsuə eto sinə nya wəənə mɔ
kɔtɔɔ, okpe lə mɛ, nya
mintsya nsi nkpə lə wə.
57 Fe kase Anto wə nsi
nkpə lə mɛ nya minsi nkpə
lə wəə, nko ke utidi wə leedi
mɔ əsuə eto sinəə, luusiə
nkpə ɛyɛ lə mɛ eso nɛ.
58 Nyamfo ni didisa nə
ditsyi kato díbə. Dinte fe
didisa nə eto okle mi
banamə dídi nya bəkpə.
Utsyuə saa kee leedi didisa
nə maatɛyi mfoo, ebusiə
nkpə itə lefe nəmə kenke."
59 Asa nyamfo Yesu léte
mə lə Yudafɔ eto katsyakɔ
lə Kapernaum nɛ.

Nkpə Manlo Eto Etiki

60 Se Yesu eto bakasebi
kpə lɛnɔ etiki nyamfoo,
bátɛyi bənkə, "Ditiki nəmfo
eto kasɔnɔnɔ kpe ale tinti!
Owoe loofo ni bofo?"
61 Ite bə mə kuutsyuə
mémfe kɛnyɛ ɔ́tɛyi kulesa
tsyaa, Yesu áte nkə íkələ mə
lə akɔɛsi nya ɔ́tɔ mə nkə,
"Nyamfo ələ mi?
62 Nyalɛ, lə ibə bə binyə
Utidi eto Ubi əmə ɔntɔ kato
kaka usiə kɔɔ, ntsyə
biuyifo?
63 Onanto eto Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ ləətə nkpə. Utidi eto
əsuə eto sinə əmbə kutəkə
saa. Etiki nnya kenke
míntɛyi eyifo Onanto eto
Lɛwɔnɔ eto etiki nnya ləətə
nkpə.
64 Fɛɛ bətsyuə kpe lə mi
nti ba dímamfo bánɔ." Yesu
áte taa kasɔ ketsyikokɔ mba
dímamfo wə bánɔ ku nwə
luufi wə okpe kɔni.
65 Ɔtɛyi úsukosə nkə,
"Nyamfo eso míntɛyi mi
miə kuutsyuə saa embofo
mɛ ɔflɔ bubə lenni Anto
əmə dítə wə kusu."
66 Lə nyamfo eto kamaa,
mba dítəkəko wə kpə

ésinkli lə wə kama nya bəkətəkəko wə kama bio.
67 Mfó nya Yesu lɛtɔ wə bakasebi lefosi inuə bamə nkə, “Mi tsyaa, biusinkli mɛ kama?”
68 Simon Petro ətə wə mbuayɛ nkə, “Bonamute, owoe ɔflɔ buudu busu? Fə nkpe nkpə manlo eto etiki nyamə!
69 Nya mɔmɔɔ, bófo bónɔ nya bunyi boə fə ni Onanto eto Ubi, wə ni Ɔkɛnkɛnyə əmə.”
70 Mfó nya Yesu dítə mbuayɛ nkə, “Mɔ ni nwə díləkə mi lefosi inuə bamə tsyaa, ɔni eyifo oboatidi lə mi nti!”
71 Yesu átɛyi nyamfo itsyi lə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi əsuə. Itsyise uyifo bakasebi lefosi inuə bamə eto ɔni wə luufi wə okpe kɔni.

7

Yesu Ésu Yudafɔ Eto Mpatampa Kalɔsiəsiə Eto Diyisɛɛ Kedikɔ.

1 Lə nyamfo eto kamaa, Yesu ésu ɔ́yɛ lə Galilea eto kasɔ, nya wánla nkə weesu Yudea eto kasɔ itsyise Yudafɔ akabɛbɛ kusu lə balo wə eso.
2 Lefe nəmfoo, Yudafɔ eto Mpatampa Kalɔsiəsiə eto Diyisɛɛ nəmə éboyo.
3 Nyaso Yesu eto bayimisani átɛyi wə nkə, “Du mfo lə esu Yudea eto kasɔ lə fə bakasebi lə bənyə asa nnya fanlɛ buyifo.
4 Itsyise utidi wə laala nkə bate wəə, enyifo asa kakula. Se fanlɛ asa nyamfo buyifoo, ləkə nnya ate kawunsiə kenke lə betidi lə bate fə!”
5 Bátɛyi wə nko itsyise wə bayimisani kulaa tsya mámfo wə bánɔ.
6 Yesu átɛyi mə nkə, “Mɔ lefe mányo tɔ. Fɛɛ mii, lefe saa alɛkɛ itə mi.
7 Kawunsiə embofo mi bukisi. Fɛɛ mɔɔ, keekisi mɛ itsyise nlɛ buləkə kate minkə ke asayifoyifo eyi ku abuayifoyifo.
8 Mii, bisu diyisɛɛ nəmə kedikɔ. Mɔɔ, membusu diyi nəmə kedikɔ itsyise mɔ lefe mányo tɔ.”
9 Se ɔ́tɛyi mə nyamfoo, ɔ́tsyimɛ ɔkɛ lə Galilea mfó.
10 Fɛɛ se wə bayimisani bamə dídu bésu diyi nəmə kedikɔ eto kamaa, Yesu tsya ésu mfó, fɛɛ wənləkə wə əsuə ote, ɔ́kula əsuə.
11 Yudafɔ eto beninə ákabɛbɛ wə lə diyisɛɛ nəmə kedikɔ ákatɔ bə, “Sieti osani əmə nkpe?”
12 Betidi kpə lə sitiditu nəmə nti ékedi etiki kawɛkawɛ lə Yesu əsuə katɛyi bənkə, “Uyifo utidi sɛɛ.”
Nya bətsyuə tsya díkatɛyi bənkə, “Owo lo! Ɔlɛ betidi bɔwɛ kakpe kanyansə!”
13 Fɛɛ se banlɛ Yudafɔ sikpi bote esoo, kuutsyuə mámfo nnya buləkə katɛyi lə betidi lə banɔ.

Yesu Áte Asa Lə Diyi Nəmə Kedikɔ.

14 Se diyisɛɛ nəmə didi eto eyi leyo ni ntinti etii, Yesu

ésu Yudafɔ eto Disumuyo nya úsu óte asa mfó.
15 Wə asatete nyamə éyifo Yudafɔ bamə yanii, nya bátɛyi bənkə, “Sieti okosobi əmfo ditsyi ku kobe komfo eto okle, se wénsu asa kakasekɔ lə kukalebe saa?”
16 Mfó Yesu dítə mbuayɛ ótɛyi mə nkə, “Mɔ asatete méntsyi mɔ kosate ɔflɔ. Bomu itsyi Onanto wə létsyese mɛ ɔflɔ.
17 Utidi wə laala nkə weeyifo Onanto eto lelabii, ebote lə asa nnya maate etsyi Onanto ɔflɔ lee, mɔ kosate eto əsuəale əsuə maate nnya.
18 Utidi wə leedi etiki itsyi lə wə əsuəale əsuəə, wə əsuə eto atɛsə waabɛbɛ. Fɛ, utidi wə laala nkə waatɛsə nwə létsyese wəə, weeyifo asa kayɛnko lə sitinti əsuə nya waantɛyi sidia.
19 Inni Moses ni nwə dítə mi kɔfi komə lee? Fɛɛ mi kuutsyuə entsyue kɔfi komə koto. Beso bela biə bialo mɛ?”
20 Mfó sitiditu siamə dítə wə mbuayɛ bənkə, “Lɛwɔnɔ bua təkəko fə! Owoe nlɛ bola nkə waalo fə?”
21 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Ayanisa ani nyamfo mínyifo nya íyifo mimblɛ tã yanii mmə.
22 Moses ətə mi kɔfi nkə bela mi bebisaibi eto alo. Ite bə inni Moses uni dítsyiko nko, bomu itsyi taa mi bana lefe. Nyaso biala osaibi lelo lə Ɔnwɛditsyəyi nɛ.
23 Nya lə boofo osaibi lelo bola lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə lə kase yembonta Moses eto kɔfi ibuu, beso biənyə ɔblɔ kakpe mɛ biə ntsya utidi wə nlɛ bufi, úmuə ale kenke lə Ɔnwɛditsyəyi əsuə?
24 Biemfi ənyənsa bekpo lekpo! Bomu bekpo etiki eto lekpo ɛyɛ lə sitintisu əsuə.”

Betidi Átɔ Bánɔ Lə Yesu Ni Utidi Wə Bákpo Ɔhile Bətsyə Ǝmə.

25 Betidi bətsyuə ba dítsyi Yerusalem átɔ bə, “Inni utidi əmfo banlɛ bɔbɛbɛ bə baalo?
26 Bebe wə! Ɔlɛ etiki budi lə obianti, nya bántɛyi wə kulesa! Lee, bote bákate sitinti biənkə wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əmə?
27 Lə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əmə əbəə, kuutsyuə saa embote kaka utsyi úbə. Fɛɛ utidi əmfo alɛɛ, bomblɛ yi kaka utsyi úbə.”
28 Lefe nə Yesu díkate asa lə Disumuyo mfóo, ófa bembembe ótɔ nkə, “Inni biənkə biyi mɛ sitinti ku kaka mintsyii? Məmbə mfo lə mɔ əsuəale əsuə! Nwə létsyese mɛɛ, waantɛyi sidia. Nya mii, binyi wə.
29 Fɛɛ mɔɔ, nyi wə, itsyise intsyi wə ɔflɔ nya wə ni nwə létsyese mɛ.”
30 Nya bákplatsya bə bəmuə wə. Fɛɛ mə kuutsyuə saa mámfo wə butidi, itsyise wə lefe mányo tɔ.
31 Fɛɛ kpə lə mə nti áfo wə bánɔ nyaso bátɔ bənkə, “Nya lə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə díbəə, uteyifo

ayanisa ote enso nnya utidi əmfo díkeyifoo?”

Batsyese Mba Laase Disumuyo Bə Bəmuə Yesu.

32 Farisifɔ bamə ánɔ se sitiditu siamə nlɛ etiki nyamfo bɔtɛyi lə kawɛ lə mə nti lə Yesu əsuə, nyaso mə ku besumunyə ninə átsya nya batsyese kedikətəkɔ eto mba laase mfo bə besu bəmuə Yesu baboko.

33 Yesu átɛyi mə nkə, “Nsi mɔɔkɛ mi lenti itə lefe kliminti ditsyuə ete muusinkli nsu nwə letsyese mɛ ɔflɔ.

34 Biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ biembunyə mɛ, itsyise kaka mɔɔkɛɛ, biembofo mfó bubə.”

35 Ete Yudafɔ eto beninə lɛtɔ mə əsuə benkə, “Sieti nwə mfo laala nkə weesu fɛ boembunyə wə? Lee, bubu ɔnlɛ nkə weedu usu Helafɔ eto kəmə ka bo betidi nkpe bə lə ote Helafɔ bamə asa mfóo?

36 Nnya ɔnlɛ bɔtɛyi nkə, ‘Biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ biembunyə mɛ,’ nya ‘Kaka mɔɔkɛɛ, biəmbofo mfó bubəə,’ eto kasɔ ni be?”

37 Lə diyi fɛfɛ nə ni diyi nə nso bofe lə diyididi nəmə əsuəə, Yesu átaka úńyə nya óbesə ɔkɔɛ kato ɔ́tɛyi nkə, “Lə utukuɛ lɛ utsyuəə, utsyə əmə bə mɔ ɔflɔ lə ubə unə ntu.

38 Fe kase báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bátɛyi bənkə, ‘Utidi wə léfo mɛ ɔ́nɔɔ, ketukplo ka ləətə ntu bo ləətə utidi ləəsiə nkpə eto ntuu, ebɔbɔdi butsyi lə wə utu kəmiə.’ ”

39 Yesu átɛyi nyamfo itsyi lə Lɛwɔnɔ nə mba léfo wə bánɔ loofo əsuə. Itsyise éyo lefe nəmfoo, bəntə tɔ Lɛwɔnɔ nəmə, se bántakasə tɔ Yesu betsyiko ɔkɔmə báboko wə diyənde esuə eso.

40 Se betidi bamə lɛnɔ etiki nyamfoo, bátɛyi benkə, “Sitintii, utidi əmfo eyifo Onanto eto Unyɛləkətidi əmə.”

41 Babamba tsya átɛyi bənkə, “Nwə mfo ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə nɛ.”

Fɛɛ mə bətsyuə átɔ bənkə, “Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyəə, ebofo Galilea butsyi?

42 Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue átɛyi nkə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə ebutsyi Oka David eto kafo lə Betlehem eto umə kaka Oka David dísiə.”

43 Lə nnya eso kabakəfə édufə lə betidi bamə eto nti itsyi lə Yesu eso.

44 Bətsyuə ala bə bəəmuə wə, fɛɛ kuutsyuə saa méntidi wə.

Yudafɔ Eto Beninə Mámfo Yesu Banɔ.

45 Se mbalaase Disumuyo eto mba bákpe dísinkli besuu, Farisifɔ ku besumunyə ninə bamə ɔflɔ, bátɔ mə bənkə, “Beso bíəmmuə wə lə əsuəale beboko?”

46 Mfó nya bətə mbuayɛ bənkə, “Boannɔ tɔ kuutsyuə saa di etiki fe kase utidi əmfo didi kulefe!”

47 Farisifɔ bamə átɔ mə
bənkə, “Nyalɛ úflu mi tsyaa,
mi nsusu, ɔ́wɛ mi ókpe?
48 Bíɔnɔ tɔ bɛnɔ biə
beninə bətsyuə nye
Farisinyə utsyuə áfɔ wə
ɔ́nɔ?
49 Kulefe, kulefe! Ditiditu
nəmfo enyi Moses eto kɔfi
eto kulesa. Nyaso Onanto
eto ekudi təkəko mə!”
50 Farisifɔ eto uninə ɔni
wə baakpo Nikodemo,
ébusu Yesu ɔflɔ únyə. Ɔtɔ
mə nkə,
51 “Nyalɛ, bo kɔfi ətə bo
kusu nkə bokponko utidi
lekpo bolo wə dikpi lefe nə
eto lefe boannɔ tɔ wə kɛnyɛ
eto etiki nye batɔ wə lesa nə
úyifo?”
52 Bətə mbuayɛ bátɔ wə
bənkə, “Nyalɛ, fintsya
Galileanyə feni? Dufə lə
Anantotiki eto Ekue abe, ete
ebote fə Onanto eto
unyɛləkətidi kuutsyuə
embɔbɔ utsyi lə Galilea.”
53 (Nya utsyuə saa dídu
úsu diyo.)

8

*Usio Wə Bəmuə Lə
Kusəkpokpo Ǝsuə.*

1 Fɛɛ Yesu wə édu úsu
Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini
əsuə.
2 Kəsiəsə eto olesiə tuu,
úsinkli úsu Yudafɔ eto
Disumuyo. Betidi bamə
kenke əbə bátsyilama wə,
nya úsiə lə mə nti, útsyiko
mə asa bote.
3 Mfóo, kɔfi eto bateasa
ku Farisifɔ lékpa usio
utsyuə wə bəmuə kɔni kɔni
lə disənkpo əsuə báboko
mfó. Nya bəńyənsə wə lə
məmblɛ kenke eto ənəmi.
4 Bátɛyi Yesu bənkə,
“Oteasa, bəmuə usio əmfo
kɔni kɔni lə disənkpo əsuə.
5 Lə Moses eto kɔfi əsuəə,
ele bə boto wə okle aba
bolo,” lə bənyə etiki lə wə,
“Ntsyə fanlɛ bɔtɛyi lə nnya
əsuə?”
6 Bátɔ wə nyamfo bə lə
befi bato wə babe lə bayɛ lə
nnya əsuə bəmuə wə.
Fɛɛ Yesu əbə kasɔ nya úfi
wə lɛnimi útsyiko asa
bɔwɔni lə kasɔnti.
7 Nya se bensi bəńyə
banlɛ wə etiki bɔtɔɔ, óbesə
əsuə kato nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Mi nti eto nwə dímenyifo
tɔ lebua unyəə, di ututɛ lə
oto wə leba.”
8 Nya usi úbə kasɔ, ɔ́wɔni
asa lə kasɔnti ku wə lɛnimi.
9 Se beninə bamə lɛnɔ
nnya nkoo, məmblɛ kenke
édu ɔni, ɔni, idu lə
beninətidi əsuə. Isi íbu
Yesu ku usio əmə mate nsi
nyə mfó.
10 Yesu átakasə əsuə únyə
nya ɔ́tɔ usio əmə nkə,
“Boambe, se báfe? Nyalɛ,
mə kuutsyuə mémbu loolo
fə dikpi?”
11 Mfó usio əmə dítə
mbuayɛ nkə, “Owo lo,
Bonamute.”
Nyaso Yesu átɛyi wə nkə,
“Nko ke mintsya ləmbolo fə
dikpi nɛ. Nyaso du esu. Fɛɛ
mensisu eyifo lebua bio.”

*Yesu Ni Kawunsiə Eto
Diyənde.*

12 Yesu esi údi Farisifɔ
etiki ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ ni
kawunsiə eto diyənde. Utidi
wə ke ntekəko məə, wuunyə

diyənde nə ləətə utidi nkpə tinti nya wəəmbɔyɛ lə ketuntu əsuə kulefe."

13 Farisifɔ bamə átɛyi wə bənkə, "Alɛ etiki budi ketsyi lə fə əsuə. Nyaso nnya fanlɛ bɔtɛyi əmbə kalende saa."

14 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, "Owo lo, ite bə nlɛ etiki budi ketsyi lə mɔ əsuə tsyaa, lesa nə minlɛ bɔtɛyi kpe kalende, itsyise nyi kaka mintsyi, nya minyi kaka mintɔ. Fɛɛ mimii, binyi kaka mintsyi nye kaka mintɔ.

15 Mii, kawunsiə eto nsusu əsuə nnya biefi kakponko asa lekpo nɛ, fɛ mɔɔ, mankponko kuutsyuə lekpo.

16 Fɛɛ lə bə nyifo nkoo, mɔ lekpokponkpo ebɔyɛ lə sitinti eto kusu əsuə. Itsyise inni mɔ mate lookpo ni. Bomu Anto wə létsyese mɛɛ, əəńyə mɛ kama.

17 Nya lə mi kɔfi əsuəə, báwɔni bákpe bə, lə badansiɛ inuə eto kɛnyɛ akate lə etiki ətsyuə əsuəə, lesa nə bátɛyi kpe kalende.

18 Mɔɔ, meedi adansiɛ lə lesa nə maatɛyi əsuə, nya mɔ Anto wə létsyese mɛ tsya eedi adansiɛ lə mɛ əsuə."

19 Mfó bátɔ wə bənkə, "Se fə anto əmə nkpe?"

Yesu ətə mbuayɛ nkə, "Binyi mɛ nya binyi mɔ Anto əmə tsya. Lə bote ete bete mɛɛ, eni biote mɔ Anto tsya."

20 Yesu átɛyi nyamfo lə okokakokɔ se ɔnlɛ asa bote lə Disumuyo nəmə. Fɛɛ kuutsyuə saa məmmuə wə, itsyise wə lefe mányo tɔ.

21 Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə, "Məəbə budu lə mi ɔflɔ, nya biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ biukpə lə mi abua əsuə. Nya kaka mintɔɔ, biembofo mfó bubə."

22 Nyaso Yudafɔ bamə átɔ mə əsuə bənkə, "Wə əsuə ɔntɔ kalokɔ eso ɔ́tɛyi nkə, 'Biembofo kaka mintɔ bubə lee'?"

23 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, "Mimii, kasɔ mfo eto betidi bini. Nya mɔɔ, ntsyi kato. Mi etsyi kawunsiə mfo, fɛɛ mɔɔ, mentsyi kawunsiə mfo.

24 Nyaso míntɛyi mi minkə biukpə lə mi abua əsuə nɛ. Nya lə biamfo bɛnɔ biə mɔ ni nwə minii, biukpə lə mi abua əsuə sitinti."

25 Bátɔ wə bə, "Owoe feni?"

Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, "Lesa nə míntɛyi mi itsyi taa kasɔ ketsyikokɔɔ, ni əmə ete nɛ.

26 Nkpe etiki kpə lə mi əsuə nnya ele bə mfi nlo mi dikpi. Fɛɛ nwə létsyese mɛɛ, sitintitidi uni. Nya asa nnya minɔ mintsyiko wə ɔflɔɔ, nnya mimfi minlɛ letsya bobe kətə kawunsiə nɛ."

27 Mfóo, bánnɔ kasɔ bə Yesuu, Anto əmə əsuə ɔnlɛ etiki budi ketsyiko.

28 Nyaso ɔ́tɛyi mə nkə, "Lə bebesə Utidi Eto Ubi əmə katoo, nyafɛ biote biə mɔ ni nwə mini nɛ, nya meenyifo kulesa lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu lesa nə

mɔ Anto léte mɛ nkə ntɛyii, ni hã maatɛyi nɛ.
29 Nwə lekpe mɛ kɔtɔɔ, si ko mɛ. Wóanyani mɔ mate utsyə, itsyise meeyifo lesa nə ləəyuəsə wə kafo lefe saa."
30 Nya se ɔ́tɛyi nyamfo mməə, betidi kpə ba lɛnɔ ɔ́tɛyi nyamfoo, áfo wə bánɔ.

Yesu Ǝləkə Betidi Bą Ni Abraham Eto Bebi Óte.
31 Nyaso Yesu átɛyi Yudafɔ ba léfo wə bánɔ nkə, "Lə biyifo lə mɔ asatete əsuəə, ete bə biyifo mɔ bakasebi sitinti nɛ.
32 Biote sitinti siamə, nya sitinti siamə ebutə bisiə lə mi əsuə əsuə."
33 Bátɛyi wə bənkə, "Abraham eto befluflu buni, nya bóendi tɔ ndomufɔ butə kuutsyuə saa tɔ búnyə! Ntsyə ibə fɛ faatɛyi fənkə, bootə busiə lə bo əsuə əsuə?"
34 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, "Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə utsyuə saa ke leeyifo lebuaa, uyifo ndomunyə utə lebua.
35 Ndomunyə aamfiani oyobi wə nkpe kedikɔ kulefe. Bomu oyosate eto ubii, wə kpe kedikɔ lefe saa.
36 Nyaso lə mɔ Onanto eto Ubi ətə kusu nkə bisiə lə mi əsuə əsuə əsuəə, ete bə bisi lə əsuə əsuə sitinti nɛ.
37 Nyi miə Abraham eto bebi bini. Fɛɛ bela biə bialo mɛ, itsyise biamfo asa nnya maate mi bɛnɔ, eso.
38 Lesa nə mímfo mintsyiko mɔ Anto ɔflɔɔ, ni maatɛyi nɛ. Nya mi tsyaa, lesa nə bɛnɔ bitsyiko mi anto ɔflɔɔ, ni bɛnlɛ buyifo nɛ."
39 Yudafɔ bamə átɛyi wə bənkə, "Abraham ni bo anto."
Yesu átɛyi mə nkə, "Lə Abraham eto bebi bini sitintii, eni biuyifo asa nnya Abraham díyifo seka.
40 Fɛɛ bela biə bialo mɔ nwə laatɛyi mi sitinti sia mínɔ mintsyiko Onanto ɔflɔ. Abraham ményifo nko.
41 Asa nnya mi anto kosate díyifoo, nya bɛnlɛ buyifo nɛ."
Mfó bátɛyi wə bənkə, "Bunni basɔnɔbi! Anto ǫni nkpe bo, wə ni Onanto!"

Yesu Ǝləkə Betidi Ba Ni Balo Eto Bebi Ote.
42 Yesu átɛyi mə nkə, "Lə Onanto ete ni mi antoo, eni biala mɛ. Itsyise Onanto ɔflɔ míntsyi mímbə mfo. Inni mɔ kosate eto lelabi əsuə mímbə. Bomu wə ni nwə létsyese mɛ.
43 Ntsyə eso biannɔ lesa nə minlɛ mi bɔtɛyi kasɔ? Nnya ni bə bianla biə bianɔ ditiki nə minlɛ mi bɔtɛyi.
44 Mi anto Obonsam eto bebi bini, nya bela biə bieyifo wə lelabi. Idu taa kasɔ ketsyikokɔɔ, uyifo nwə laalo betidi. Nya woanla ditiki tinti nəmə itsyise woantɛyi sitinti kulefe. Lə ɔtɛyi sidiaa, wəələkə wə ditsyəbi kate. Itsyise nwə laatɛyi sidia uni, nya wə ni bidia kenke eto anto.
45 Fɛɛ mɔɔ se ini sitinti maatɛyi mi esoo, biamfo mɛ kanɔ.
46 Mi nti eto owoe loofo mɛ dikpi bolo nkə nyifo

lebua? Lə ntɛyi mi sitintii,
beso biamfo mɛ kanɔ?
47 Utidi wə ni Onanto eto
olee, aanɔ Onanto eto etiki.
Nnya eso biannɔ Onanto eto
etiki ni bə binni wə bale."

Yesu Ǝləkə Asa Nnya Óte
Kasɔ Óte Yudafɔ.

48 Yudafɔ átɔ Yesu bənkə,
"Lə bótɛyi boənkə
Samarianyə feni nya lɛwɔnɔ
bua təkəko fəə, bótɛyi
sidia?"
49 Yesu ətə mə mbuayɛ
nkə, "Lɛwɔnɔ bua saa
əntəkəko mɛ. Nlɛ mɔ Anto
dibu butə, fɛɛ mi əntə mɛ
dibu.
50 Mɔɔ, maambɛbɛ dibu
kətə əsuə. Fɛɛ nwə laabɛbɛ
nkə betidi tɛsə mɛɛ, kpe.
Wə ni nwə laakpo lekpo
kayɛnko lə kusu əsuə nɛ.
51 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti
minkə, lə utsyuə eetsyue
mɔ asatete kotoo,
wəmbukpə kulefe!"
52 Yudafɔ átɛyɛ wə bənkə,
"Mfe fɛ buunyə boə lɛwɔnɔ
bua təkəko fə nɛ! Abraham
əkpə, nya Onanto eto
bənyɛləkətidi tsya díkpə,
fɛɛ fə lɛ bɔtɛyi fə nwə ke
ditsyue fə asatete kotoo,
əmbukpə kulefe!
53 Bubu feebu fə fə lɛmɔ
fanso Boanto Abraham wə
díkpə, fɛɛ? Onanto eto
bənyɛləkətidi tsya əkpə!
Owoe eto okle feebu fə wə
feni?"
54 Mfó nya Yesu dítə
mbuayɛ nkə, "Lə mɔ əsuə
maatɛsɛɛ, nyalɛ mɔ atɛsə
nyamə manle kulesa. Fɛɛ
nwə laatɛsə mɛɛ, wə ni mɔ
Anto. Wə ni nwə bíatɛyi biə
wə ni mi Onanto nɛ.
55 Mii, binyi wə. Fɛ mɔɔ,
nyi wə. Lə ntɛyi miə minnyi
wəə, nyalɛ moofiani odia fe
mi ke, fɛɛ nyi wə, nya
meetsyue wə ditiki koto.
56 Mi anto Abraham ənyə
disuəyuə se ónɔ mɔ bubə
eto asa. Nyaso úfi ənəmi
útəkə lə mɔ bubə əsuə nya
únyə disuəyuə."
57 Yudafɔ bamə átɛyi wə
bənkə, "Ámamfo tɔ alɛ fosi
anɔ kulaa tsya, nya bɔtɛyi
fanlɛ bɔtɛyi fə eyi
Abraham?"
58 Mfó Yesu lɛtɛyi mə nkə,
"Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə,
mɔɔ, mfe nkpe koko fɛ bále
Abraham."
59 Ete báṣɛ abambi bə
baato wə, fɛɛ Yesu ákula
əsuə nya óbɔ údu lə
Kedikətəkɔ mfó.

9

Yesu Átsya Unəmba Utsyuə.

1 Se Yesu díbə ófe ɔntɔɔ,
únyə utidi utsyuə wə bále
unəmba.
2 Wə bakasebi átɔ wə
bənkə, "Oteasa, owoe eto
lebua dítə bále osani əmfo
unəmba? Wə kosate eso lee
wə antomə eto abua eso?"
3 Mfó Yesu dítə mə
mbuayɛ nkə, "Inni nwə mfo
nye wə antomə díyifo lebua
eso. Bomu bále wə nko bə
lə ɛyɛ lə wə əsuə lə Onanto
lə uləkə wə keyifo eto
əsuəale ote betidi.
4 Se bonkpe lə kalesiəsiə
əsuə esoo, ele bə buyifo
keyifo butə nwə létsyese
mɛ. Kale əəbə bolo nya
kuutsyuə saa lensiembofo
keyifo buyifo.

5 Lefenə eto lefe minsi
minkpe lə kawunsiəə, mɔ ni
kawunsiə eto diyənde.”
6 Se Yesu lɛtɛyi nko
ólosəə, ókpo ntufə lə kasɔ,
ɔ́wɔ site úfi se údikiti wə lə
ənəmi,
7 nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Su lə
esu əflə ntu lə Siloa eto
Ditubiə əsuə.” Siloa eto
kasɔ ni nkə́ Bákpe wə.
Nyaso osani əmə ésu úflə
ntu bomə. Nya wə ənəmi
lɛsini ɔnlɛ asa bunyə, nya
úsinkli úbə oto.
8 Wonko mba nkpe lə
koyotsya ku betidi ba kenke
díkənyə wə ɔnlɛ asa bɔtɔɔ,
átɔ bənkə, “Inni osani əmfo
ni nwə díkəsiə lə mfó úkatɔ
asa?”
9 Bətsyuə átɛyi bə wə uni.
Fɛɛ babamba átɛyi bənkə,
“Owo lo, inni wə uni. Bole
ete ole wə.”
Mfó nya utidi əmə kosate
lɛtɛyi nkə, “Mɔ uni!”
10 Bátɔ wə bənkə, “Ntsyə
ibə fɛ fanlɛ asa bunyə?”
11 Útə mbuayɛ nkə, “Utidi
wə baakpo Yesu lɛwɔ sitə
udikiti mɛ lə ənəmi nya
ɔ́tɛyi mɛ nkə nsu mflə
ənəmi lə Siloa eto ditubiə.
Nyaso nsu, nya se mímflə
ənəmi mínlosə ete
míntsyiko asa bunyə.”
12 Bátɔ wə bə, “Sieti
onkpe?”
Útə mə mbuayɛ nkə,
“Mante kaka onkpe.”

Farisifɔ Átɔ Unəmba Ǝmə
Kase Báyɛ Bátsya Wə.

13 Bákpa nwə eto ənəmi
léba kɔ əməə, bésuko
Farisifɔ bamə ɔflɔ.
14 Diyi nə Yesu lɛnwɔ sitə
údikiti lə unəmba əmə eto
ənəmi fɛ ótsya wəə, éyifo
Ɔnwɛditsyəyi.
15 Nya Farisifɔ bamə tsya
lɛtɔ osani əmə kase íyifo fɛ
útsyiko asa bunyə. Ɔtɛyi
mə nkə, “Sitə ónwɔ úfi
údikiti mɛ lə ənəmi. Nya
mímflə mɔ ənəmi ete
míntsyiko asa bunyə.”
16 Mfó nya Farisifɔ bamə
eto bətsyuə lɛtɛyi wə
bənkə, “Utidi wə díyifo
nyamfo embofo Onanto ɔflɔ
butsyi! Itsyise weenyifo lə
Ɔnwɛditsyəyi eto kɔfi əsuə.”
Fɛɛ mə bətsyuə bamba
átɛyi bənkə, “Ntsyə yoofo
bubə bə obuayifo ebofo
ayanisa nyamfo eto okle
buyifo kate?” Itə kəsənsə
édufə mə lenti.
17 Nyaso Farisifɔ bamə esi
bátɔ osani əmə bənkə, “Se
fanlɛ bɔtɛyi fənkə wə lɛsini
fə ənəmii, be ni fə nsusu
itsyi lə wə əsuə?”
Mfó nya osani əmə dítə
mbuayɛ nkə, “Onanto eto
Unyɛləkətidi uni.”
18 Yudafɔ bamə mámfo
bánɔ sitinti bə osani əmə
ába ənəmi fɛ usi útsyiko
asa bunyə isu ese lefe nə
bákpadi wə anto mə díbə.
19 Bátɔ mə bə, “Mi
ubisaibi ni nwə mfo? Biə
béle wə unəmba, nya ntsyə
iyifo fɛ omfe ɔnlɛ asa bunyə
mɔmɔ?”
20 Wə anto mə ətə
mbuayɛ bənkə, “Buyi boə
bo ubi uni. Nya bunyi tsya
boə bole wə unəmba.
21 Fɛɛ bunyi kase íyifo fɛ
omfe ɔnlɛ asa bunyə. Nya

bunyi futsyə tsya létsya wə ənəmi nyamə. Bɛtɔ wə kosate lə ɔtɛyi mi itsyise wóobe!”
22 Wə antomə átɛyi nyamfo nko itsyise balɛ Yudafɔ sikpi bote, itsyise Yudafɔ átɛyi bətsyə bə utsyəə ke lɛtɛyi nkə ófo Yesu ɔ́nɔ fe Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyəə, booləkə wə betsyiko lə mə katsyakɔ.
23 Nyamfo eso wə antomə lɛtɛyi bənkə, “Wóobe, bɛtɔ wə kosate nɛ!”
24 Bákpadi nwə bále unəmba əmə dinuəfə nya bátɛyi wə bənkə, “Te Onanto sikpi lə atɛyi bo sitinti! Buyi boə utidi wə létsya fɛ mfó eyifo obuayifo!”
25 Osani əmə ətə mə mbuayɛ nkə, “Mɔɔ, minnyi lə obuayifo ni osani əmfo lee unni. Lesa lɔni minyi mɔɔtɛyi ni bənkə, kɔɔ mba ənəmi. Fɛɛ mɔmɔɔ, mfe nlɛ bunyə!”
26 Bátɔ wə bənkə, “Be úyifo fə nya ntsyə ɔ́yɛ ótsya fə ənəmi nyamə?”
27 Útə mbuayɛ nkə, “Mboka mi bɔtɛyi éfe, fɛɛ bianla biə biafo nnya. Beso bela biə bisi bianɔ nnya? Lee, bela biə miitsya afiani wə bakasebii?”
28 Báka wə bátɛyi bənkə, “Fə ete ni wə okasebi. Boo, Moses eto bakasebi buni.
29 Buyi boə Onanto édiko Moses etiki. Nya nwə mfo alɛɛ, boante kaka utsyi kulaa tsya!”
30 Mfó nya osani əmə lɛtɛyi mə nkə, “Nte ditiki nə eto okle ni nəmfo? Binyi kaka utsyi, fɛɛ wə lɛsini mɛ ənəmi nɛ!
31 Buyi boə Onanto eentsyue babuayifo koto, fɛɛ lə utsyuə eesumu Onanto, nya weeyifo wə lelabii, weetsyue wə koto kanɔ wə olatoto.
32 Idu taa kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔɔ, bóannɔ tɔ bə kuutsyuə saa wə átsya nwə bále unəmba.
33 Lenni Onanto ɔflɔ utsyii, eni wəmbofo kulesa buyifo.”
34 Batɛyi wə bənkə, “Fəə bále ku lebua fábe ku nii! Nya fə bomu lela fə aate bo asaa?” Nyaso bála wə, bábɔnko lə Yudafɔ eto katsyakɔ kamə.

Betidi Bətsyuə Eebu Bə Bəənyə Asa Wuee.

35 Yesu ánɔ nkə bála wə nyaso se únyə osani əməə, ɔ́tɔ wə nkə, “Áfo Utidi Eto Ubi ánɔ?”
36 Osani əmə ətə wə mbuayɛ nkə, “Nto, te mɛ futsyə uni, bə lə mfo wə nnɔ.”
37 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Ébunyə utidi əmə koko, nnyə wə ni nwə nlɛ fə etiki budinko mfo mɔmɔ nɛ.”
38 Osani əmə átɛyi nkə, “Bonamute, mfo nnɔɔ!” Nya óse akonki lə Yesu eto ənəmi úsumu wə.
39 Yesu átɛyi nkə, “Mbə kawunsiə kamfo bə lə nkponko betidi lekpo, bə lə bənəmba lə bənyə asa, nya

mba ləənyəə, lə bafiani bənəmba.”
40 Farisifɔ ba díńyə mfo lɛnɔ nnya Yesu lɛtɛyii, átɔ wə nkə, “Nyalɛ bɔtɛyi fanlɛ fə bo tsya ába ənəmi lee?”
41 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Lə boba mi ənəmi lebaa, eni biebudi dikpi, fɛɛ se biə bɛlɛ bunyə esoo, mi abua təkə mi lə əsuə.”

10

Nwə Nyi Basamu Bɔyɛnkoo, Aalɛ Mə Ola.
1 Yesu átɛyi mə nkə, “Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə, utsyuə saa ke dímanyɛ lə lesamuyo eto kesie údufə lesamuyo nəməə, bomu ɔ́yɛ kusu bamba saa údufə lə ni kafoo, eyifo uyu ku nwə laabiasə asa.
2 Nyaa, nwə ke laayɛ lə kesie kedufə lesamuyo nəmə kafoo, wə ni nwə laayɛnko basamu tinti nɛ.
3 Nya nwə laase lesamuyo eto kesie aasini kesie eto siku kətə wə. Woakpadi basamu bamə lə mə aye nya baanɔ wə ɔkɔɛ nya woakpa mə kabɔnko.
4 Lə okpadi mə nya ɔyɛnko mə ɔbɔnkoo, woatɔ mə sɛtɔ kayɛnko mə nya bəətəkəko wə kama itsyise beeyi wə ɔkɔɛ.
5 Bəmbutəkəko kuutsyuə bamba kama. Bomu bootsyetsyi bedu itsyise benyi wə ɔkɔɛ.”
6 Yesu átɛyi mə lekpa nəmfo, fɛɛ bánnɔ nnya ɔ́tɛyi mə eto kasɔ.
7 Lə nyamfo esoo, Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə, “Lə sitintii, mɔ ni kesie itə basamu bamə.
8 Betidi ba kenke lɛtɔ mɛ sɛtɔ bəbəə, beyifo beyu ku mba laabiasə asa. Fɛɛ basamu bamə méntsyue mə koto.
9 Mɔ ni kesie kamə. Lə utsyuə ayɛ lə mɛ udufə lə kafoo, wuunyə bofo. Wuudufə lə mfó ukabɔ, nya wuunyə didisa sɛɛ ukedi.
10 Uyuu, bubə ete woəbə nkə lə uyu, olo utidi, obiasə asa. Mɔɔ, mbə miə lə binyə nkpə, nkpə bo lɛflɔ.
11 “Mɔ ni utinti wə laayɛnko basamu, nwə lɛtɔnɔ nkə weefi wə nkpə utə lə wə basamu eto disi.
12 Utidi wə laayɛnko basamu wə baafo diyi eto kayo nya benni wə kosate eto balee, weetsyetsyi kedu lə unyə ukiti nlɛ bubə. Ukiti əmə eedufə mə lenti kəmuə mə nya wəəsensə mə.
13 Utidi əmfo eetsyetsyi kedu itsyise diyi eto uyifoyifo ete uni. Nya basamu bamə eto bɔflɔ nye mə kasɛɛ aanka wə.
14-15 “Mɔ ni utinti wə laayɛnko basamu. Fe kase Anto əmə nyi mɛɛ, nya mintsya nyi wəə, nko ke mintsya nyi mɔ basamu, nya məətsya nyi mɛ nɛ. Nya míntɔnɔ miə məəkpə lə mə disi.
16 Nkpe basamu bamba ba ləmbə lə lesamuyo nəmfo tɔ. Ele bə nyɛnko mə tsya mboko, nya mə tsya lə banɔ mɔ ɔkɔɛ. Nya məmblɛ loofíani basamu eto ditsyukpa lɔni lə ɔyɛnkoyɛnko ɔni eto kalɔ.

17 “Anto əmə aala mɛ,
itsyise ntɔnɔ miə məəkpə lə
mə disi, bə lə nsinkli mbə
nsiə nkpə bio.
18 Kuutsyuə saa embofo
mɔ nkpə bofo lə mɔ ani,
bomu mɔ kosate dífi mu
míntə miə məəkpe. Nkpe
əsuəale bə moofo mu bufi
kətə. Nya əsuəale si ekpe
mɛ bə nsinkli mfo mu. Nko
əmə mɔ Anto dítə mɛ nkə
nyifo nɛ.”
19 Lə etiki nnya Yesu lɛtɛyi
mfo esoo, kabakəfə esi
kédufə lə Yudafɔ bamə nti.
20 Mə nti eto bətsyuə kpə
átɛyi bənkə, “Lɛwɔnɔ bua
təkəko wə. Ɔlɛ kumunə
bukpə! Beso ele bə besi
betsyue wə koto fɛ?”
21 Fɛɛ babamba tsya átɛyi
bənkə, “Utidi wə əsuə
lɛwɔnɔ bua nkpee, embofo
etiki nyamfo eto okle bɔtɛyi!
Ntsyə lɛwɔnɔ bua luuyifo
unəmba si unyə asa fɛ?”

Yudafɔ Mámfo Yesu Bánɔ.

22 Lɛyɔlefee, nya beedi
Yudafɔ eto Disumuyo
Bufikakpe lə Onanto kɔni
eto Diyi lə Yerusalem.
23 Yesu ákayɛ kafe lə
Disumuyo eto lekpake nə
baakpo Solomo eto
Ablanase mfó.
24 Mfó nya Yudafɔ bamə
létsyilama wə, nya bátɔ wə
bənkə, “Isu ese dimamfe
lefe kon fookpe bo lə
ketuntu əsuə esu ase? Tɛyi
bo sitinti siamə, lə fə ni
Utidi əmə Bákpo Ɔhile
Bətsyə.”
25 Yesu ətə mə mbuayɛ
nkə, “Mbɔtɛyi mi nyamfo
koko, tsya biamfo mɛ
akanɔ. Asa nnya meeyifo lə
mɔ Anto eto əsuəale əsuəə,
lɛ mɛ buləkə kate.
26 Fɛɛ biəmbofo mɛ bɛnɔ,
itsyise bientsyi mɔ basamu
bamə nti.
27 Mɔ basamu eetsyue mɛ
koto. Nyi mə, nya
bəətəkəko mɛ.
28 Ntə mə nkpə manlo,
nya bemuukpə kulefe. Nya
kuutsyuə saa embofo mə lə
əsuəale əsuə lə mɔ kɔni.
29 Mɔ Anto wə dífi mə útə
mɛɛ, kpe ale oso lesa saa.
Kuutsyuə saa embofo mə
bofo lə əsuəale əsuə lə mɔ
Anto eto kɔni kulefe kulefe.
30 Anto əmə ku mɔɔ, eyifo
bani.”
31 Mfó nya Yudafɔ bamə
dísi básɛ aba bə bato wə.
32 Yesu átɛyi mə nkə,
“Nyifo nnyifo sɛɛ kpə bo mɔ
Anto lékpe mɛ lə mi nti.
Nya nte nnya eso bela biə
biakpɔ mɛ aba?”
33 Yudafɔ bamə ətə wə
mbuayɛ bənkə, “Inni nnyifo
sɛɛ bo féyifo eso boə
boakpɔ fə aba. Bomu
mbusiotiki nnya fédi eso!
Utidinini ete feni, fɛɛ éfi fə
əsuə éyifo fe Onanto!”
34 Mfó nya Yesu dítə
mbuayɛ nkə, “Báwɔni
bákpe lə mi kosate eto Kɔfi
eto Kukue bə Onanto átɛyi
nkə, ‘Beyifo fe bananto.’
35 Buyi boə lesa nə
báwɔni bákpe lə Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue, eyifo
sitinti itə lefe saa. Nya mfó
Onanto lékpadi betidi ba
léfo wə Ditiki Sɛɛ nəmə nkə,
‘Beyifo fe bananto.’
36 Fɛɛ mɔɔ, Anto əmə
díləkə mɛ nya ótsyese mɛ

kawunsiə nɛ. Nya ntsyə eso fɛ biɔtɛyi biə ndi mbusiotiki lə nnya míntɛyi miə nyifo Onanto eto Ubi?
37 Lə minlɛ mɔ Anto eto nnyifo buyifoo, nyalɛ biamfo mɛ bɛnɔ.
38 Fɛɛ lə nlɛ mu buyifoo, lə biamfo mɛ bɛnɔ tsyaa, ele bə befo asa nnya meeyifo bɛnɔ, bə lə bete lə bɛnɔ nnya kasɔ biə Anto əmə si lə mɛ, nya mintsya nsi nkpə lə wə."
39 Mfó tsyaa, besi bála bə bəəmuə Yesu, fɛɛ usi ɔ́bɔ lə mə nti údu.
40 Yesu esi úsu ɔ́yila Ketu Yordan úsu kaka Yohanes díyifo betidi ntufləsəfləsə eto lekpa tutɛ, nya ɔ́tsyimɛ mfó.
41 Betidi kpə əbə wə ɔflɔ nya bátɛyi bənkə, "Yohanes ménYifo ayanisa saa óte. Fɛɛ lesa saa nə ɔ́tɛyi itsyi lə utidi əmfo əsuə eyifo sitinti."
42 Nya betidi kpə lə mfó léfo wə bánɔ.

11

Lazaro Eto Ukpə.

1 Osani utsyuə baakpo Lazaro wə dísiə lə umə wə baakpo Betania ánɔ bufi. Wə ku wə bayimisio inuə ba baakpo Maria ku Marta dísiə lə umə əmə.
2 Maria əmfo ni nwə dífi nnuəbi bo laanyi fifífi ókpo Bonamute Yesu lə akpa nya úfi wə disi eto sɛwɔni ɔ́si wə akpa nyamə. Wə ɔyimisani ni Lazaro wə lɛnɔ bufi bɔnlɛ bɔtɛyi mfo nɛ.
3 Wə bayimisio bamfo átsyese Yesu kɛnyɛ bə, "Bonamute, fə ɔyɛtsyuə lala ánɔ bufi!"
4 Se Yesu léfo kɛnyɛ kamfoo, ɔ́tɛyi nkə, "Bufi bomfo enni bukpəmfi itə wə, bomu iyifo nnya əsuə buufi babesə Onanto eto diye kato, nya ɛyɛ lə nnya əsuə babesə Onanto eto Ubi tsya kato."
5 Nyaa, Yesu ála Marta ku wə ɔyimisio ku Lazaro eto asa tinti.
6 Fɛɛ se ɔ́nɔ nkə ɔ́nɔ bufii, usi ɔ́kɛ mfó eyi ənuə okpe.
7 Nyamfo eto kamaa, ɔ́tɛyi wə bakasebi nkə, "Bitə lə businkli busu Yudea."
8 Mfó nya wə bakasebi lɛtɛyɛ wə nkə, "Oteasa, kayinkənə ete Yudafɔ díkabɛbɛ kusu bə baakpɔ fə aba, nya fanlɛ bɔtɛyi fənkə busi boesu mfó?"
9 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, "Inni lefosi abombosɔsɔ ənuə nkpe lə diyi eto kalekpakpa əsuə? Lə utsyuə lɛ bɔyɛ lə kalekpakpa əsuəə, weentusə itsyise ɔlɛ kawunsiə kamfo eto lekpasə bunyə.
10 Fɛɛ lə ketsye ɔnlɛ bɔyɛɛ, wuutusə itsyise lekpasə əmbə itə wə."
11 Se Yesu lɛtɛyi nyamfo ólosəə, usi ɔ́tɛyi úkə nkə, "Bo ɔyɛtsyuə Lazaro lɛ selabe, nyaso ntɔ wə kasanklisə kɔ."
12 Se bakasebi bamə lɛnɔ nkoo, bátɛyi wə bənkə, "Bonamute, lə selabe onlabee, nyalɛ yuuyuə wə."
13 Fɛɛ Yesu wə lɛ bɔtɛyi nkə Lazaro ébukpə, fɛɛ wə

bakasebi ébu bənkə selabe tinti ɔ́tɛyi utsyiko.

14 Nyaso Yesu ákpasə mə ɔ́tɛyi nkə, “Lazaro əkpə.

15 Fɛɛ lə mi esoo, ɛlɛkɛ itə bə mánkɛ lə mfó fɛ úkpə, bə lə befo bɛnɔ esoo. Nyaso bítə lə busu wə ɔflɔ mfó.”

16 Mfó nya Toma wə baakpo Ɔfimfinyə lɛtɛyi wə bakaseyimitsyuə bamə nkə, “Bitə lə bo tsya lə butəkəko Oteasa busu bə lə busu bukpə ku wə!”

Yesu Ámansə Lazaro Eto Bayimi Lɛkɔ.

17 Lefe nə Yesu dísu údufə mfoo, ɔ́nɔ nkə bébikə Lazaro diyi nale ni diyi nəmfó nɛ.

18 Idu lə Betania isu Yerusalem eyifo fe esunkpo ənuə seka.

19 Nyaso Yudafɔ kpə əbə mfó bə bəəbə bamansə Maria ku Marta lɛkɔ se mə ɔyimisani díkpə eso.

20 Se Marta lɛnɔ nkə Yesu lɛ bubəə, úsu nkə weesu otsyako wə, fɛɛ Maria ebu ɔkɛ lə diyo.

21 Marta átɛyi Yesu nkə, “Bonamute, lə nnya ete fakɛ mfoo, eni mɔ ɔyimisani mənkpə!

22 Fɛɛ nnyi miə mɔmɔ kulaa tsyaa, lesa saa nə fɔɔtɔ Onantoo, wuutə fə ni.”

23 Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Fə ɔyimisani ebotaka ubə nkpə.”

24 Nya Marta lɛtɛyi wə nkə, “Nyi miə wootaka ubə nkpə lə lefe nə bəkpənkpə lootaka lə Diyi Fɛfɛ əsuə.”

25 Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Mɔ ni nwə ləətə bəkpəkpə eto botaka kəńyə ku businkli kəbə bəsiə lə nkpə nɛ. Utsyuə saa ke léfo mɛ ɔ́nɔɔ, lə úkpə kulaa tsyaa, wuusiə nkpə.

26 Nya utsyuə saa ke nsi nkpə nya ófo mɛ ɔ́nnɔ, embukpə kulefe. Afo nyamfo anɔ?”

27 Útə mbuayɛ nkə, “Ee, Bonamute. Mfo nnɔ miə fə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə, Onanto eto Ubi nwə bátɛyi bətsyə bə wuubə kawunsiə.”

28 Se Marta lɛtɛyi nyamfo ólosəə, úsu ókpadi wə ɔyimisio Maria, nya ɔ́tɛyi wə buɛɛ nkə, “Oteasa əmə ebubə nya ɔnlɛ fə disi bɔtɔ.”

29 Se Maria lɛnɔ nkoo, ótaka mlə nya úsu wə katsyakokɔ.

30 Lefe nəmfoo, Yesu méndufə tɔ umə kafo. Bomu usi úńyə lə kaka Marta díbə otsyako wə mfó.

31 Se Yudafɔ ba nsi lə diyo lə Maria ɔflɔ banlɛ wə lɛkɔ bomansə dínyə bə ótaka kplaa, mə tsya átaka bətəkəko Maria kama. Bébu bə kudi komə eti ɔntɔ lə usi usu uwi keku.

32 Se Maria dísu údufə kaka Yesu ńyəə, óse akonki lə wə akɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Bonamute, lə nnya ete fákɛ mfoo, eni mɔ ɔyimisani mənkpə!”

33 Yesu ənyə kase Maria ku betidi ba dítəkəko wə nlɛ nku. Ílə wə lə utu nya óla ɔ́wɔnɔ hũũ.

34 Ɔtɔ mə nkə, “Sieti bíbikə wə?”

Bətə mbuayɛ bənkə,
“Bonamute, bə lə əbə abe.”
35 Mfóo, Yesu éwi keku.
36 Nya Yudafɔ bamə lɛtɛyi
bənkə, “Bebe kase ko óla
wəə!”
37 Fɛɛ mə bətsyuə átɛyi
bənkə, “Ɔsini unemba
ənəmi nya ɔnlɛ asa bunyə.
Beso wəntə lə Lazaro lə ɔyɛ
bukpə?”

Yesu Átakasə Lazaro
Útsyiko Ɔkɔmə.

38 Isi ílə Yesu tinti, nya
ónyi úsu kudi komə ɔflɔ.
Kudi komə eyifo dibiə lə
koba kafo nya béfi leba béti
ko kɛnyɛ.
39 Yesu átɛyi mə nkə,
“Bɛnyi leba nəmə lə kudi
komə eto kɛnyɛ.”
Mfó nya Lazaro əmə eto
ɔyimisio Marta lɛtɛyi Yesu
nkə, “Bonamute, wuukanyi
mɔmɔ, itsyise mmi ni diyi
nale se bébikə wə nɛ!”
40 Yesu átɛyi wə nkə,
“Mántɛyi fə minkə lə áfo
mɛ ánɔɔ, ebunyə Onanto
eto diyənde?”
41 Nyaso bányi leba nəmə
lə kudi komə eto kɛnyɛ.
Yesu ábesə ənəmi kato óbe
nya ótɛyi nkə, “Nto, maasɔ
fə ani, itsyise eetsyue mɛ
koto lə nkpadi fə.
42 Nyi miə eetsyue mɛ
koto lefe saa. Fɛɛ mba ńyə
mfo eso minlɛ nyamfo
bɔtɛyi nko, bə lə bafo banɔ
bə fə lékpe mɛ kɔtɔ.”
43 Se ótɛyi nyamfo nkoo,
ófa bembembe nkə,
“Lazaro, bɔ əbə!”
44 Nya ukpənkpə əmə lɛbɔ
úbə ku kafia ka béfi bémini
wə əsuə ku nka béfi bémini
wə ənəmi.
Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Beyankli we bikə biamə lə
əsuə lə udu.”

Yudafɔ Ákpe Disi Bə Baalo
Yesu.

45 Lə nyamfo esoo, Yudafɔ
ba díbə Maria ɔflɔ nya
bənyə nnya Yesu díyifoo,
eto bətsyuə kpə áfo wə
bánɔ.
46 Fɛɛ mə bətsyuə édu
bésu Farisifɔ ɔflɔ nya bátɛyi
mə lesa nə Yesu díyifo.
47 Nyaso Farisifɔ ku
besumunyə ninə ákpe disi
ku Yudafɔ eto batɔnkotɔnko
nya bátɔ bətsyuə bənkə,
“Be ele bə buyifo? Bebe
ayanisa kpə nnya osani
əmfo nlɛ buyifo kate!
48 Lə butə wə kusu ɔnlɛ
nyamfo buyifo nkoo, utsyuə
saa ebofo wə ɔnɔ. Nya
Romafɔ luubə baba bo
Disumuyo kɛnkɛ kamə ku
kusə komə tsya!”
49 Mfóo, mə nti eto nwə
baakpo Kayafa, wə ni
Usumunyə Ninə lɛlɛ
nəmfoo, lɛtɛyi mə nkə,
“Ntsyə asakasɔnɔnɔ ləələ
mi mmə!
50 Binyi tɔ biə ɛlɛkɛ bə
utidi ɔni kpə lə kusə komə
eto disi enso bə kusə komə
kenke eto betidi tsylɔ lee?”
51 Lə sitintii, wóantɛyi
nyamfo ɛyɛ lə wə kosate eto
nsusu əsuə. Bomu fe nwə
ni Usumunyə Ninə itə lɛlɛ
nəmfo esoo, Onanto áyɛ lə
wə əsuə útə nkə ɔtɛyi
nyamfo, nnya ni
katɛyikətsyə bə Yesu ebubə

ukpə lə Yudafɔ kenke eto disi.
52 Inni bənkə lə ukpə lə
kusə komə eto disi mate ete.
Bomu bə ɛyɛ lə nnya əsuəə,
lə ɔsɔ Onanto eto bebi ba
kenke dísensə bankpo lə
kawunsiə eto akpɔ akpɔ
nnya kenke lebo, beyifo
bani.
53 Lə nyaso ídu dinəmfo
əsuə, Yudafɔ eto beninə
bamə dítsyiko esu bɔbɛbɛ
kase bomuə Yesu lə balo wə.
54 Lə nyamfo esoo, Yesu
ménsifo bɔyɛ kafe mmə lə
Yudafɔ nti. Bomu údu úsu
úsiə lə uməbibi wə baakpo
Efraim kaka lefi mfiminti.
Mfó wonko wə bakasebi
dísiə.
55 Lefe nəmfoo, Yudafɔ
eto Ukpə Ásа Bo Ɔyila eto
Diyi didife éboyo elo. Nya
betidi kpə dítsyi kasɔ kamə
eto akpɔakpɔ bésu
Yerusalem lə besu bəmuə
əsuə beyifo əsuəfləflə eto
lekpa nəmə fɛ lɛ diyididi
nəmə lə leyo.
56 Se bəńyə lə Disumuyo
nəməə, bákabɛbɛ Yesu nya
bákatɔ bətsyuə bənkə,
“Ntsyə bibu? Nyi miə
wəmbofo diyi nəmə kedikɔ
bubə, lee ntsyə ini?”
57 Lefe nəmfóo,
besumunyə ninə ku Farisifɔ
ébutə bote bə lə utsyuə yi
kaka Yesu nkpee, lə ubə utə
mə bote, lə besu bəmuə wə.

12

Maria Édiki Yesu Nnuəbi Lə Betania.
1 Se ibu eyi akua lə bedi
Ukpə Ásа Bo Ɔyila eto Diyii,
Yesu ésu Betania, kaka
Lazaro wə Yesu létakasə
utsyiko ɔkɔmə ditsyi.
2 Mfóo, banwa
ditsyitsyosa bətə wə bə lə
udi. Marta ni nwə
lɛwunsəko mə lə lesa nəmə
kedikɔ. Lazaro tsya akɛ lə
mba ku Yesu dídi lesa nəmə
nti.
3 Mfó əmə nya Maria dífi
nnuəbi bo laanyi fififi béyifo
betsyiko lə nnya baakpo
naadi əsuə, nya bofo koya
tinti eto dituntu kplɛ tɔ úsu
ókpo Yesu lə akpa. Nya úfi
wə disi eto sɛwɔni ɔ́si wə
akpa. Bɔnyi fififi bomə éyi
diyo nəmə kenke.
4 Nya Yesu eto okasebi ɔni
wə ni Yuda Iskariot, nwə
luubə udu Yesu utə lɛtɛyi
nkə,
5 “Beso bánte nnuəbi
bomfo sika flubia alofa
ətsyə befi atabi nyamə bətə
bakombo?”
6 Fɛɛ inni lə kase Yuda
dífi kətsyuə lə bakombo eto
asa eso ɔtɛyi nyamfo nko.
Bomu uyu uni. Wə ɔflɔ
atabi eto otobe dítsyə, nya
úkeyu atabi nyamə eto
ətsyuə kələkə kətə əsuə.
7 Yesu átɛyi nkə, “Beyani
wə kpoo. Bitə lə uyifo lesa
nə woofo buyifo kətsyə itə
mɔ kəbikə.
8 Bakombo kpe lə mi ɔflɔ
lefe saa. Fɛɛ mɔɔ, məmɔɔkɛ
lə mi ɔflɔ lefe saa.”

Yudafɔ Efi Nsusu Bua Lə Lazaro Ǝsuə.
9 Se Yudafɔ kpə lɛnɔ bə
Yesu kpe lə Betania, béti wə
bésu mfó. Nya inni Yesu
mate eso bésu mfó, bomu lə
bənyə Lazaro wə Yesu

létakasə utsyiko ɔkɔmə tsya.
10 Lə nyaso besumunyə ninə átsya béfi nsusu bə boolo wuntsya.
11 Itsyise ɛyɛ lə Lazaro əsuə esoo, Yudafɔ kpə lə kesumu bɔni kətənko Yesu kama.

Yesu Ésu Údufə Yerusalem Ku Disuəyuə Kplɛ Fe Oka.

12 Se kale dísiə, betidi eto ditsyukpa kplɛ nə díbə Ukpə Ása Bo Ɔyila eto diyisɛɛ nəmə kedikɔɔ, ánɔ bə Yesu lɛ Yerusalem bubə.
13 Nyaso béfi katodi nya bésu bə baatsyako wə. Bákafa katɛyi bənkə,
"Hosiana! Atɛsə itə Onanto!
Bɛtɛsə nwə nlɛ bubə lə
Bonamute eto diye əsuə!
Atɛsə itə Israelfɔ eto Oka!"
14 Yesu ənyə ɔflimubi utsyuə nya úsiə lə wə fe kase báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə,
15 "Biante sikpi mi Sion eto
umə eto betidi!
Nyə fə Oka nsi lə
ɔflimubi əsuə ɔnlɛ
bubə!"
16 Tutɛɛ, wə bakasebi mánnɔ nyamfo kasɔ. Fɛɛ lefe nə Onanto díkatakasə Yesu utsyi ɔkɔmə úbə ku dibuu, nya fɛ bákloma bə nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə etsyi lə wə əsuə, nya nnya ni asa nyamfo kenke béyifo bətə wə nɛ.
17 Betidi ba díńyə mfó fɛ Yesu lékpadi Lazaro útsyiko kudi kafo lə ɔkɔmə óboko nkpəə, ésu bátɛyi lesa nə díbə mfó.
18 Nyamfo esoo, betidi kpə ésu bátsyako wə, itsyise bánɔ ayanisa nnya úyifo óte eso.
19 Mfó Farisifɔ bamə lɛtɛyi mə bətsyuə bənkə, "Bebe, kulesa anlɛ bɔlɛkɛ kətə bo! Binyə biə kawunsiə kenke édu bésu bətəkəko wə!"

Yesu Átɛyi Útsyə Nkə Wəəbə Bukpə.

20 Grikifɔ bətsyuə tsya akɛ lə betidi ba dísu Disumuyo lə Yerusalem lə diyi nəmə kedikɔ nti.
21 Bésu Filipo wə dítsyi Betsaida lə Galilea ɔflɔ, nya bátɛyi wə bənkə, "Boanto, bola boə boənyə Yesu."
22 Filipo ésu ɔ́tɛyi Andrea nya mə inuə bamə dídu bésu bátɛyi Yesu.
23 Mfó nya Yesu lɛtɛyi nkə, "Lefe nəmə eboyo bə babesə Utidi Eto Ubi əmə eto diye kato.
24 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə lə banto lentabi nəmə lə kasɔ dibuu, lentabi lɔɔni ete disi diudi. Fɛɛ lə dibuu, nya fɛ diɔnwɔ ebibi kpə nɛ.
25 Utidi wə lela wə kosate eto nkpəə, ebonyansə mu. Fɛɛ nwə dikisi wə kosate eto nkpə lə kawunsiə kamfoo, ebɔlɔ mu utsyə itə nkpə manlo.
26 Utsyuə saa ke lela nkə weeyifo mɔ keyifoo, ele bə utəkəko mɛ, itə bə mɔ uyifoyofo əmə ebusiə lə kaka minsi. Nya utsyuə saa ke ni mɔ uyifoyifoo, mɔ Anto ebokpe wə dibu.

Yesu Édi Etiki Itsyi Lə Wə Ukpə Ǝsuə.

27 “Mɔmɔɔ, ɛlɛ mɛ bulə lə mɔ lɛkɔɛsi. Fɛɛ be ko ele bə ntɛyi? Bɔtɛyi ele bə ntɛyi minkə, ‘Nto, məntə lə kanyi kamfo eto okle lə kətəkə mɛ lə əsuə lee’? Owo lo! Fɛɛ nyamfo eso mímbə kawunsiə, bə lə nnyə kanyi kamfo eto okle nɛ.

28 Nyaso Nto, tə lə babesə fə diye kato!”

Nya ɔkɔɛ lɛbɔ utsyi kato nlɛ bɔtɛyi nkə, “Mbóbesə ni kato koko. Nya nsi muuyifo nko.”

29 Se betidi ba dińyə mfo lɛnɔ ɔkɔɛ əməə, mə bətsyuə átɛyi bənkə ɔsɔmi uni díkumi. Nya bətsyuə lɛtɛyi bənkə, “Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ni lɛtɛyi wə lesaatsyuə.”

30 Mfó Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Inni mɔ eso ɔkɔɛ əmfó lɛbɔ, bomu mi eso.

31 “Mɔmɔ ni lefe nə Onanto lookponko kawunsiə kamfo eto betidi lekpo. Nya Onanto luutu kawunsiə kamfo eto əsuəalenyə lə wə seka əsuə.

32 Fɛɛ lə betsyi mɛ lə kasɔ babesə katoo, muunə betidi kenke mboko mɔ ɔflɔ.”

33 Lefe nə Yesu lɛtɛyi nyamfoo, óte ukpə wə eto okle wəəbə bukpə.

34 Mfó nya sitiditu siamə lɛtɛyi nkə, “Bo kɔfi eto kukue lɛ bo bɔtɛyi nkə, Utidi Wə Bákpo Ɔhile Bətsyuə ebusiə nkpə isu manlo manlo. Nya ntsyə ibə fɛ fanlɛ bɔtɔyi fənkə boobesə Utidi Eto Ubi əmə kato? Owoe ni Utidi Eto Ubi əmə mfo?”

35 Yesu ətə mə mbuayɛ nkə, “Diyənde nəmə si diɔkɛ lə mi nti itə lefe sɛkɛ ete. Se diyənde nəmə nsi nkpe mi lenti esoo, bɛyɛ bɛtɔ, bə lə kale lə kayɛ mi bolo lə bidufə lə ketuntu əsuə. Itsyise nwə laayɛ lə ketuntuu, ante kaka ɔntɔ.

36 Nyaso se lekpasə nkpe lə mi ntii, befo lekpasə nəmə bɛnɔ bə lə biyifo lekpasə eto betidi.”

Se Yesu lɛtɛyi mə nyamfo ólosəə, údu lə mə ɔflɔ úsu ɔbiɔ.

Yudafɔ Ǝləkə Bate Bə Bámfo Yesu Banɔ.

37 Ite bə Yesu éyifo ayanisa kpə lə mə ənəmi óte tsyaa, bámfo wə bánɔ.

38 Fɛɛ nyamfo əbə itə nko, bə lə Onanto eto Unyɛləkətidi Yesaya eto lesa nə ɔ́tɛyi utsyə lə ibə itə nko nkə,

“Bonamute, owoe léfo ditiki
nə bɔ́tɛyi ɔnɔ?
Nya owoe Bonamute
əmə díləkə wə
əsuəale óte?”

39 Lə nyamfó eso bámfo bofo kanɔ, itsyise Yesaya esi ɔ́tɛyi nkə,

40 Onanto átɛyi nkə,

“Mba mə ənəmi nya
míninəsə mə,
bə lə mə ənəmi lə ɛyɛ
asa bunyə.
Nya lə mə nsusu lə bɔyɛ asa
kasɔ bɔnɔ.
Itə bəmbɔtsyi bawuninsə
befi mə əsuə bətə mɛ,
bə lə ntsya mə bufi.”

41 Yesaya átɛyi nyamfo itsyise úbunyə Yesu eto diyənde kokoko, nya údi etiki utsyi lə wə əsuə.

42 Fɛɛ ite nko tsyaa, Yudafɔ eto beninə kpə áfo Yesu banɔ. Fɛɛ lə Farisifɔ bamə eso baamfo etiki nyamfo budi kabɔsəə lekple betidi nɔ, bə lə bayɛ mə bola lə mə katsyakɔ eso.

43 Baala bə baafo betidi eto atɛsə enso atɛsə nya ditsyi Onanto ɔflɔ.

44 Nyaso Yesu édi etiki ófa bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Utsyuə saa ke laafo mɛ kanɔɔ, inni mɔ mate ete ófo ɔ́nɔ. Bomu ófo nwə létsyese mɛ tsya ɔ́nɔ.

45 Nya utsyuə saa ke ləənyə mɛɛ, əənyə nwə létsyese mɛ tsya.

46 Mbə kawunsiə fe lekpasə, nya utsyuə saa ke léfo mɛ ɔnɔɔ, ensiembɔkɛ lə ketuntu əsuə bio.

47 “Lə utsyuə aanɔ mɔ ditiki nya weentsyue ni koto, məmbolo wə dikpi, itsyise məmbə miə maalo kawunsiə eto betidi dikpi. Bomu mbə miə lə mmfo ntə mə.

48 Utidi wə kee lɛni mɛ nya wámmfo mɔ ditikii, kpe nwə lookponko wə lekpo. Etiki nya míndii, nya lookponko wə lekpo lə diyi fɛfɛ nəmə nɛ.

49 Nyamfo eyifo sitinti itsyise mántɛyi kulesa lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu mɔ Anto wə létsyese mɛɛ, léte mɛ lesa nə ele bə ntɛyi ku kase ele bə ntɛyi ni.

50 Nya nnyi miə wə kɔfi komə əətə nkpə manlo. Nyaso lesa nə kee míntɛyii, ni ni lesa nə Anto əmə lɛtɛyi mɛ nkə ntɛyi nɛ.”

13

Yesu Ǝflə Wə Bakasebi Eto Akpa.

1 Ibu diyi lɔni fɛ lə bedi Ukpə Ásə Bo Ɔyila eto diyisɛɛ nəmə. Yesu áte nkə wə lefe éboyo bə udu lə kawunsiə kamfo usu wə Anto ɔflɔ. Úkala mba ni wə bale lə kawunsiə mfo, nya óla mə sitinti isu ese taa kalosəkɔ.

2 Yesu ku wə bakasebi akɛ lə lesakedikɔ ku ditsyitsyo nəmfó. Olo əmə ébusu údufə lə Yuda wə ni Simon Iskariot eto ubi eto nsusu nkə lə udi wə okpe lə udu Yesu utə wə balo.

3 Yesu áte nkə wə Anto éfi əsuəale saa útə wə lə lesa saa əsuə. Uyi nkə útsyi Onanto ɔflɔ nya usinkli ɔntɔ lə Onanto ɔflɔ.

4 Nyaso ótaka lə lesakedikɔ kamə nya úlə́kə wə awubunte kplɛ nnya kato útsyə nya úfi sebo ótsyasɛ lə nkɛ.

5 Úkuti ntu ókpo lə ɔkpɛ kplɛ utsyuə kafo nya útsyiko wə bakasebi bamə eto akpa buflə, ákasi nnya ku sebo sia ótsyasə lə nkɛ.

6 Se éyo Simon Petro əsuəə, ɔ́tɔ Yesu nkə, “Bonamute, buflə fəəbə mɛ akpa lee?”

7 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Amannɔ tɔ lesa nə minlɛ buyifo mfo eto kasɔ,

fɛɛ kamaa, əbɔnɔ nnya kasɔ.”
8 Simon Petro ətə mbuayɛ nkə, “Kulefe! Məmbutə kusu miə lə əflə mɔ akpa kulefe.”
Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Lə məmflə fə akpaa, nyalɛ ensiembuyə kedikɔ lə mɛ.”
9 Simon Petro átɛyi wə nkə, “Bonamute, nyalɛ məmflə mɔ akpa mate, bomu flə mɔ ani ku mɔ disi tsya!”
10 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, “Utsyuə saa ke díkəflə ntuu, ole. Nya weensihiã bə uflə wə əsuə bio, nnya lehiã ete ni bə uflə akpa. Itsyise wə kalebe saa ebole koko. Mi əsuə ébole, fɛɛ inni mimblɛ.”
11 Yesu fe úyi nwə ləəbə wə bokpe lə ani, nyaso ɔ́tɛyi nkə, “Inni mimblɛ kenke lele.”
12 Se Yesu díflə mə akpa ólosəə, úsinkli úfi wə awu ókpe, nya úsinkli úsu úsiə lə kasɔ lə kedikɔ kamə. Mfó nya ɔ́tɔ wə bakasebi bamə nkə, “Bɛnɔ lesa nə mínyifo mi mfo eto kasɔ?
13 Biakpadi mɛ biə Oteasa ku Onamute, nya ɛflɔ bə bekpadi mɛ nko. Itsyise wə mini nɛ.
14 Mɔ, nwə ni mi Onamute ku Oteasa ébuflə mi akpa. Lə nko inii, ele bə mi tsya flə mi bətsyuə eto akpa.
15 Ditsyəbi dini mínyifo mínte mi, bə mi tsya lə biyifo fe kase mínyifo mínte mi.
16 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə uyifoyifo mamɔ oso wə Onamute. Nko ke ini bə ɔtɔyɛ mamɔ onso nwə lékpe wə kɔtɔ.
17 Se binyi sitinti siamfo esoo, Onanto ebokpo mi atsyɔ lə bɛyɛ lə sitintisu əsuə biyifo asa!
18 “Inni mimblɛ eto etiki minlɛ bɔtɛyi mfo. Nyi mba mínləkə lə mi nti. Fɛɛ ele bə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto etiki bə itə fe kase báwɔni nnya bətsyə, ‘Utidi wə lékpe kɔni lə ɔkpɛ ɔni ku mɛ búdi lesaa, wə ni nwə létaka úńyə lə mɛ əsuə nɛ.’
19 “Nlɛ mi nyamfo bɔtɛyi katɔnsə fɛ lə ibə ibə, bə lə ibə ibə nko sitintii, biofo bɛnɔ biə Mɔ ni Nwə Mini.
20 Sitinti ini minlɛ mi bɔtɛyi minkə, utsyuə saa ke lefo utidi wə míntsyesee, mɔ ófo. Nya utsyuə saa ke léfo mɛɛ, nwə létsyese mɛ uni ófo.”

Yesu Átɛyi Nwə Luudu Wə Utə Útsyə.

21 Se Yesu lɛtɛyi etiki nyamfo ólosəə, ílə wə tinti lə lɛkɔɛsi. Nya ɔ́tɛyi ókpasə nkə, “Sitinti minlɛ mi bɔtɛyi mi nkə, mi nti eto ɔni ebudu mɛ utə.”
22 Mfó nya Yesu eto bakasebi bamə dítsyi bawuninsə bábe mə bətsyuə eto ənəmi itsyise íyifo mə yaa, nya bánte mə nti eto nwə Yesu nlɛ.
23 Bakasebi bamə eto ɔni wə Yesu laala tintii, əsiə ɔfi Yesu.
24 Lə nyaso Simon Petro áma ənəmi ókpe okasebi əmə, ɔ́tɛyi wə nkə, “Tɔ wə futsyə ɔnlɛ.”

25 Nyaso wuntsya étsyue
kɛnyɛ lə Yesu ɔflɔ nya ɔ́tɔ
wə buɛ nkə, “Bonamute,
owoe ni futsyə?”
26 Mfó nya Yesu dítə
mbuayɛ nkə, “Utidi wə
muubudi lesa nto kutu ntəə,
wə uni nɛ.” Lə nyaso Yesu
ébudi lesa sɛkɛ úfi óto kutu
nya úfi útə Yuda wə ni
Simon Iskariɔt eto ubi.
27 Kase Yuda lefo lesa
nəmə koo, Obonsam ko
dídufə wə lə əsuə.
Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
nkə, “Kɔse mlə lə eyifo lesa
nə faala fə eeyifo.”
28 Fɛɛ bafɛfɛ ba nsi lə
lesakedikɔ mfó mánnɔ kasɔ
lesa nə eso Yesu lɛtɛyi Yuda
nko.
29 Mə bətsyuə ébu bə se
ini Yuda díkalɛ mə
otabitobe esoo, bɔtɛyi Yesu
nlɛ wə nkə usu oya bikə bia
boohiã itə mə diyisɛɛ nəmə
eto budi oboko lee usu utə
bakombo lesatsyuə.
30 Nya se Yuda léfo lesa
nəmə koo, ete ɔ́bɔ údu.
Kətsyə tsya idi lefe nəmfó.

Yesu Ǝtə Wə Bakasebi Kɔfi Fɔfɔ.

31 Se Yuda dídu eto
kamaa, Yesu átɛyi nkə,
“Mɔmɔɔ, bábesə Utidi Eto
Ubi əmə eto diye kato. Nya
ɛyɛ lə wə əsuəə, bábesə
Onanto eto diye kato.
32 Lə bábesə Onanto eto
diye kato ɛyɛ lə Utidi Eto
Ubi əmə əsuəə, nyalɛ
Onanto ebuləkə Utidi Eto
Ubi eto diyəndɛ nə əsuə
onkpe ote. Nya wuuyifo
nkomə mɔmɔ mfoti.
33 “Mɔ bebi,
mensiembusiə lə mi ɔflɔ
ɛklɛ bio. Biɔbɛbɛ mɛ, fɛɛ
nlɛ mi bɔtɛyi mɔmɔ fe kase
míntɛyi Yudafɔ eto beninə
léfee miə, ‘Kaka mintɔɔ,
biembofo mfó bubə.’
34 “Nya mɔmɔɔ, nlɛ mi
kɔfi fɔfɔ butə. Bela mi
bətsyuə! Kase minla mii, mi
tsya la mi bətsyuə nko ke.
35 Lə bela bətsyuəə, betidi
ba tã ebɔyɛ lə nnya əsuə
bate bə mɔ bakasebi bini.”

Yesu Átɛyi Nkə Petro Ǝbɔni Wə.

36 Simon Petro átɔ wə
nkə, “Bonamute, se fantɔ?”
Yesu ətə wə mbuayɛ nkə,
“Kaka mintɔɔ, embofo mɛ
butəkəko kesu mɔmɔ. Fɛɛ
kamaa, ebutəkəko mɛ əbə
mfó.”
37 Petro átɔ wə nkə,
“Bonamute, beso məmbofo
fə butəkəko mɔmɔ kesu?
Muukpə lə fə disi faa!”
38 Mfó Yesu ətə wə
mbuayɛ nkə, “Ebofo bukpə
sitinti lə mɔ disi fɛ? Sitinti,
nlɛ fə bɔtɛyi miə, fɛ ukusɛ
luutə kɛnyɛɛ, əbɔni mɛ
sitsyə, fə enyi mɛ kon.”

14

Yesu Ákpe Wə Bakasebi Nkɛ Ale.

1 Yesu átɛyi mə nkə,
“Biəntə lə ilə mi lə lɛkɔɛsi.
Fe kase béfo Onanto bɛnɔɔ,
befo mintsya bɛnɔ.
2 Lə mɔ Anto eto diyoo,
nsiəkɔ kpə kpe. Ntɔ lə nsu
nlɔ nsiəkɔ ntsyə mi. Nya
məmbɔtɛyi mi nko, lenni
nko ini.
3 Nya lə nsu nlɔ nsiəkɔ
ntsyə ntə mi nlosəə,
muusinkli mbə nkpa mi

nsuko mɔ ɔflɔ, itə bə kaka minkpee, lə mi tsya lə bisiə mfó.
4 Biyi kusu ko ntɔ lə kaka mintɔ."

Yesu Ni Kusu Tinti Ko Ǝsuə Baayɛ Kesu Onanto Ɔflɔ.

5 Toma átɛyi wə nkə, "Bonamute, bunyi kaka fantɔ. Nya ntsyə buuyifo bote kusu ko bɔɔyɛ bubə fə aflɔ?"
6 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Mɔ ni kusu komə, sitinti siamə ku nkpə bomə. Kuutsyuə saa embubə Anto əmə ɔflɔ lə woanyɛ lə mɛ əsuə."
7 Yesu átɛyi mə nkə, "Mɔmɔ əmə bimfi biinyi mɛɛ, bíote mɔ Anto əmə tsya. Nya idu mɔmɔ ɛntɔɔ, bifi biyi wə nya bíkənyə wə tsya."
8 Filipo átɛyi wə nkə, "Bonamute, te bo Anto əmə ete imi bo."
9 Yesu átɛyi wə nkə, "Filipo, kokooko əmə minkpe mi lə ɔflɔɔ, ete binyi mɛ tɔ? Nwə ke díkənyə mɛɛ, ənyə mɔ Anto əmə tsya nɛ. Ntsyə eso fanlɛ bɔtɛyi fənkə, 'Te bo Anto əmə'?
10 Filipo, nyalɛ ámamfo ánɔ fə nkpe lə Anto əmə əsuə nya wuntsya nkpe lə mɛ? Etiki nnya míntɛyi mii, mentsyi mɔ kosate ɔflɔ. Anto wə nkpe lə mɛɛ, leeyifo wə kosate eto keyifo.
11 Befo mɛ bɛnɔ lə ntɛyi mi minkə, nkpe lə Anto əmə əsuə, nya wuntsya nkpe lə mɛ. Lə biamfo bɛnɔɔ, befo bɛnɔ lə ayanisa nnya meeyifo mate eso.
12 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, nwə ke léfo mɛ ɔ́nɔɔ, ebuyifo asa nnya meeyifo. Sitinti, wuuyifo asa nnya nso nko kulaa tsya, itsyise ntɔ lɔ mɔ Anto əmə ɔflɔ.
13 Nya muuyifo lesa saa nə ke bɛtɔ lə mɔ diye əsuə ntə mi, bə lə babesə Anto əmə eto diye kato ɛyɛ lə Ubi əmə əsuə.
14 Lə bɛtɔ lesa saa lə mɔ diye əsuəə, muuyifo ni ntə mi."

Yesu Átɛyi Wə Bakasebi Nkə Wuutə Mə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.

15 Yesu esi ɔ́tɛyi nkə, "Lə biala mɛɛ, biutsyue mɔ afi koto.
16 Mɔɔtɔ Anto əmə lə utə mi Ɔwunsəkotsyuə bamba wə luusiə ko mi lefe saa.
17 Wə ni Lɛwɔnɔ nə ləələkə sitinti lə Onanto əsuə kate. Fɛɛ kawunsiə eto betidi əmbofo wə bunyə fɛ lə besu bətsyə wə lekpo. Fɛɛ mii, biyi Lɛwɔnɔ nəmə itsyise usi ko mi nya onkpe lə mi əsuə.
18 "Lɛ ndu lə mi ɔflɔɔ, memoonyani mi mate ntsyə fe bakɔbebi. Bomu muusinkli mbə mi ɔflɔ.
19 Lə lefe kliminti əsuəə, kawunsiə eto betidi ensiembunyə mɛ. Fɛɛ mi ebunyə mɛ. Nya se minsi nkpə esoo, mi tsya ebusiə nkpə.
20 Lə lefe nəmfóo, biunyə bitsyə lekpo biə nkpe lə Anto əmə əsuə, nya mi tsya nkpe lə mɛ, fe kase mintsya nkpe lə mi əsuə.
21 "Utsyuə saa wə laafo mɔ afi nya woeyifo lə nnya

əsuə, wə ni nwə laala mɛ nɛ. Mɔ Anto ebola nwə laala mɛ. Nya mintsya loola wə nya muuləkə mɔ əsuə nte wə."
22 Nya Yuda, wə lenni Iskariot, lɛtɔ Yesu nkə, "Bonamute, ntsyə fɛ ini bo mate ete fuuləkə əsuə ate, nya fəmbuləkə əsuə ate kawunsiə eto betidi?"
23 Mfó nya Yesu dítə wə mbuayɛ nkə, "Utsyuə saa ke laala mɛɛ, wuutsyue ditiki nə maate koto, nya mɔ Anto loola wə. Nya mɔ ku mɔ Anto əmə luubə bɔsɔnɔ wə, busiə wə lə ɔflɔ.
24 Utsyuə saa ke laanla mɛɛ, entsyue mɔ asatete koto. Nya asatete nnya bíkanɔɔ, enni mɔ kosate eto ale. Bomu mɔ Anto wə létsyese mɛ eto ale ini.
25 "Mbɔtɛyi mi nyamfo kenke lə lefe minsi minkpe mi lə ɔflɔ.
26 Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə ni Ɔwunsəkotsyuə wə Onanto lootsyese lə mɔ diye əsuəə, ebote mi lesa saa nya wɔɔklomasə mi lesa saa nə míntɛyi mi.
27 "Diyuə lə disiəko mi. Nya mɔ diyuə mimfi minlɛ mi butə. Inni lə kase kawunsiə eto betidi ləətə. Biəntə lə ilə mi lə lɛkɔɛsi. Nya biante sikpi.
28 Bɛnɔ se míntɛyi mi miə, 'Nlɛ budu lə mi ɔflɔ, nya muusinkli mbə mi ɔflɔ.' Lə nnya ete biala mɛɛ, eni biunyə disuəyuə bə ndu ntɔ lə Anto əmə ɔflɔ. Itsyise ɔmɔ oso mɛ.
29 Mbɔtɛyi mi nyamfo mɔmɔ fɛ lə ibə ibə, bə lə ibə ibə itəə, lə befo bɛnɔ.
30 Mensiembofo mi etiki budinko kaklɛ itsyise kawunsiə kamfo eto oka lɛ bubə. Umbə əsuəale lə mɛ əsuə.
31 Fɛɛ ele bə kawunsiə te nkə maala Anto əmə, nyaso meeyifo lə kase ótɛyi mɛ nkə nyifo.
"Mɔmɔɔ, bibə lə budu mfo."

15

Yesu Ni Kudiyi Tinti Komə.

1 "Mɔ ni kudiyi tinti komə, nya mɔ Anto ni kudiyi komə eto ɔkuɛmfo əmə.
2 Waala mɔ kalɛ ka laannwɔ kələkə lə mɛ əsuə nya nka laanwɔ ebibii, waalɔ ke əsuə lə kase ufiebi lɔɔsɔ okpo ke bə lə kafo bɔnwɔ kukɔnɔ.
3 Mimii, bɔ́ɔlɔ mi əsuə bətsyə koko tsya, ɛyɛ lə asa nnya mínte mi eso.
4 Bɛkɔ lə mɛ lə mintsya lə nyifo lɔni ku mi. Kuyi eto ɔlɛ əmbofo bɔnwɔ lə wə mate əsuə, woofo bɔnwɔ lə ɔlɛ əmə akɔ lə kuyi komə əsuə. Nko ke biembofo ebibi bɔnwɔ lə biankɔ lə mɛ əsuə nɛ.
5 "Mɔ ni kudiyi komə nɛ, nya mi ni ko kalɛ. Utidi wə ke lɛkɔ lə mɛɛ, nya mintsya lɛkɔ ku wəə, ɛbɔnwɔ ebibi kpə. Itsyise biembofo kulesa buyifo lə mimbə lə mi.
6 Futsyə ke dimankɔ ku mɛɛ, booto wə bakpe fe uyilɛ nya wookoe ofiani ɔtɔni. Baakpa kalɛ kamfo eto okle kətsyə ditsyu kakpe lə ute katonsə.

7 Lə biyifo lɔni ku mɛ nya
mɔ etiki tsya nkpe lə mii,
bɛtɔ lesa saa nə ke lefe itə
mi, ete biofo ni.
8 Mɔ Anto eto diyənde ni
bə lə bɛnwɔ ebibi kpə, nya
ɛyɛ lə nyamfo əsuəə, nnya
yuuləkə ete bə biyifo mɔ
bakasebi nɛ.
9 Maala mi fe kase mɔ
Anto laala mɛ. Nyaso bitə lə
mɔ lelabi lə lɛkɛ mi lə əsuə.
10 Lə bitsyue mɔ afi kotoo,
mɔ lelabi itə mi ebɔkɔ lə mi
fe kase mintsya leetsyue mɔ
Anto koto, nya mintsyimɛ lə
wə lelabi əsuə lefe saa.

11 “Nlɛ mi asa nyamfo
bɔtɛyi bə lə disuəyuə nə
nkpe lə mɛɛ, lə lɛkɛ mi tsya
lə əsuə lɛflɔ.
12 Kɔfi ko minlɛ mi butə
ni nkə bela bətsyuə fe kase
maala mi.
13 Lelabi nə utidi loofo
bufi kətə wə bayɛtsyuə enso
kenke ni bənkə lə ufi wə
nkpə utə lə mə disi.
14 Lə biyifo lə mɔ afi
əsuəə, ete bə biyifo mɔ
bayɛtsyuə.
15 Mensiembokpo mi miə
mɔ beyifoyifo mɔmɔ, itsyise
nwə leeyifo utidi bamba eto
keyifo aante asa nnya wə
onamute leeyifo. Bomu
maakpo mi miə mɔ
bayɛtsyuə. Itsyise asa nnya
kenke mínɔ mintsyiko mɔ
Anto ɔflɔɔ, mbɔtɛyi mi
nnya.
16 Inni mi díkələkə mɛ.
Bomu mɔ díləkə mi. Nya
nləkə mi miə lə bisu bɛnwɔ
ebibi kpə, nya ebibi nnya
biɔnwɔɔ, lə itsyə lefe saa.
Itə bə lesa saa nə biɔtɔ Anto
lə mɔ diye əsuəə, wuutə mi
ni.
17 Lə nyaso kɔfi ko minlɛ
mi butə ni nkə bela mi
bətsyuə.”

Kawunsiə Eto Betidi Eekisi Yesu Eto Bakasebi.
18 Yesu ésukosə nkə, “Lə
kawunsiə eto betidi eekisi
mii, bete biə mɔ baka bukisi
nko.
19 Lə kawunsiə kamfo eto
betidi binii, eni boola mi fe
mə ke. Fɛɛ nləkə mi ntsyiko
kawunsiə kamfo eto betidi
nti nyaso binsini mə bale.
Nyamfo eso beekisi mi nɛ.
20 Bekloma ditiki nə
míntɛyi mi minkə,
‘Ndomunyə saa ammɔ kaso
wə onamute.’ Lə betidi
əńyə mɛ lə əsuəə, bete biə
boońyə mi tsya lə əsuə. Lə
bétsyue mɔ etiki kotoo,
bootsyue mi ale tsya koto.
21 Fɛɛ booyifo mi nyamfo
kenke lə mɔ disi eso, itsyise
benyi futsyə létsyese mɛ.
22 Lə nnya ete məmbə
ntɛyi mə kulesaa, eni
bəmbolo mə lebua yifoyifo
eto dikpi. Fɛɛ mɔmɔɔ,
béyifo lebua nya taflatsyɛ
saa ensibə booto bə bánte.
23 Utsyuə saa wə leekisi
mɛɛ, eekisi mɔ Anto tsya.
24 Lə nnya ete ményifo
keyifo ka kuutsyuə saa
dímenyifo tɔ únyə lə mə
ntii, eni bəmbolo mə lebua
yifoyifo eto dikpi. Fɛɛ bənyə
asa nnya mínyifo, tsyaa
balɛ mɔ ku mɔ Anto kenke
bukisi.
25 Ele bə nyamfo bə itə
nko bə lesa nə báwɔni
bákpe lə mə kɔfi eto kukue
əsuəə, lə ibə itə nko bə,

‘Bukisi bimba ete békisi mɛ.’
26 “Lə nyasoo, mootsyese mi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə ni Ɔwunsəkotsyuə itsyi lə Onanto ɔflɔ. Wə luuləkə sitinti lə Onanto əsuə ote. Lefe nə utsyi Anto əmə ɔflɔ ubəə, wuudi adansiə lə mɛ əsuə utə mi.
27 Mi tsya badansiɛ biudi bitə mɛ, itsyise bekpe lə mɔ ɔflɔ idu taa kasɔ ketsyikokɔ ke.

16

1 “Ntɛyi mi etiki nyamfo kenke bə lə betidi lə bayɛ butə lə ani lə elo mi lə mi bofokanɔ əsuə.
2 Booləkə mi lə mə nti lə katsyakɔ, nya lefe ebubə nə lə utsyuə lɛ mi bolo tsyaa, wuubu nkə ɔlɛ Onanto busumu lə nnya əsuə.
3 Betidi ebuyifo mi nyamfo eto okle, itsyise benyi mɛ nye Anto əmə tsya.
4 Bomu mbɔtɛyi mi nyamfo ntɔnsə bə lə lefe nəmə áyo bə beyifo nnya nkoo, lə bekloma biə ntɛyi mi nnya nko.

“Mántɛyi mi nyamfo lə kasɔ ketsyikokɔ itsyise nkɛ mi lə ɔflɔ lefe nəmfo.
5 Fɛ mɔmɔɔ, ntɔ lə nwə létsyese mɛ ɔflɔ. Fɛɛ mi kuutsyuə saa anlɛ mɛ bɔtɔ nkə sieti mintɔ.
6 Nya se míntɛyi mi nyamfoo, mi ketu eyi ku nkuɛnlo.
7 Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, ɛlɛkɛ itə mi bə ndu lə mi ɔflɔ. Itsyise lə mensuu, Ɔwunsəkotsyuə əmə embubə mi ɔflɔ. Fɛɛ lə nsuu, mootsyese wə mi.
8 Nya lə ubəə, wuuləkə ote kawunsiə eto betidi ekpa wue bate bə bánya kusu lə lesa nə ni lebua ku lesa nə ni kasɛɛ yifoyifo ku lesa nə ni Onanto eto lekpo kpokpo.
9 Bembote lesa nə ni lebua itsyise bámfo mɛ bánɔ eso.
10 Nya boonyə bətsyə lekpo se banyɛ lə kusu sɛɛ komə əsuə, itsyise ntɔ lə Anto əmə ɔflɔ nya biensiembunyə mɛ bio.
11 Nya bebote lesa nə ni lekpo kpokpo itsyise Onanto ébolo kawunsiə kamfo eto əsuəalenyə əmə dikpi koko.
12 “Asa kpə si ekpe nnya ele bə ntɛyi mi. Fɛɛ yooso mi butsyi mɔmɔ.
13 Fɛɛ lefe nə Lɛwɔnɔ nə ləələkə sitinti lə Onanto əsuə kate əbəə, diutə bete sitinti siamə kenke itsyi lə Onanto ɔflɔ. Nya wəəmbɔtɛyi kulesa lə wə əsuəale əsuə. Bomu wɔɔtɛyi mi lesa nə waanɔ ku nnya ləəbə bubə.
14 Wuutə babesə mɔ diye kato itsyise wuuləkə lesa nə ófo utsyiko mɔ ɔflɔ ote mi.
15 Lesa saa nə ni Anto əmə eto lelee, eyifo mɔ lele. Nyaso míntɛyi mi minkə Lɛwɔnɔ nəmə ebufi lesa nə mintə wə ubə ote mi.”

Bakasebi Bamə Eto Nkuɛnlo Ebofiani Disuəyuə.

16 Yesu esi ɔ́tɛyi nkə, “Ibu sɛkɛ biensiembunyə mɛ bio, nya lə lefe sɛkɛ kama bisi biunyə mɛ.”

17 Mfó nya wə bakasebi
bətsyuə lɛtɔ mə bətsyuə
bənkə, “Nya ɔ́tɛyi mfo eto
kasɔ nkpə? Ɔ́tɛyi bo nkə,
Ibu sɛkɛ boensi embunyə
wə bio. Nya sɛkɛ tsya lə
nnya kamaa, busi buunyə
wə. Nya usi ɔ́tɛyi bo tsya
nkə, ‘Itsyise ntɔ lə Anto əmə
ɔflɔ.’
18 Nnya ɔ́tɛyi nkə, ‘Ibu
sɛkɛ,’ eto kasɔ ni be?
Bóannɔ lesa nə ɔnlɛ bɔtɛyi
eto kasɔ!”
19 Yesu áte nkə etiki
ətsyuə kpe bála lə batɔ wə.
Nyaso ɔ́tɛyi mə nkə, “Ntɛyi
minkə ibu sɛkɛ biensi
embunyə mɛ bio, nya sɛkɛ
lə nnya kamaa, bisi biunyə
mɛ bio. Etiki nyamfo bɛnlɛ
bɔlɛ kabe lə mi bətsyuə nti
lee?
20 Sitinti minlɛ mi bɔtɛyi
minkə biuwi kaminsəku,
biləkə binəntu. Fɛɛ
kawunsiə eto betidi luunyə
disuəyuə. Nya mii, nkuɛnlo
ebumuə mi, fɛɛ mi nkuɛnlo
bomə ebofiani disuəyuə.
21 Lə usio labe kolee,
woakɛ lə bulə əsuə itsyise
ɔlɛ kanyi bunyə. Fɛɛ lə óle
ubi əmə ólosəə, woata
kanyi ka únyə əsuə, itsyise
wəənyə disuəyuə nkə óle
ubi ókpe lə kawunsiə.
22 Nko seka inte itə mi
tsya nɛ. Mɔmɔɔ, bekpe lə
nkuɛnlo əsuə. Fɛɛ muunyə
mi bio. Nya disuəyuə luuyi
mi akɔɛsi kenke, disuəyuə
nə eto okle kuutsyuə saa
ləmbofo bofo ketsyiko mi
ani kulefe.
23 “Lə diyi nəmə ayoo,
biembɔtɔ mɛ kulesa. Itsyise
nlɛ mi bɔtɛyi sitinti miə lesa
nə ke biɔtɔ mɔ Anto lə mɔ
diye əsuəə, wuufi ni utə mi.
24 Ibə ese mɔmɔɔ, bíantɔ
tɔ kulesa lə mɔ diye əsuə.
Bɛtɔ ete lə utə mi lə mi
disuəyuə lə lɛflɔ lelo.
25 “Ndi mi etiki ɛyɛ lə
akpa əsuə. Fɛɛ lefe ebubə
nə mensiembudi mi etiki
nyɛnko lə akpa əsuə. Bomu
muudi mi etiki wuee itsyi lə
Anto əmə əsuə.
26 Lə lefe nəmə ayoo, bɛtɔ
wə asa lə mɔ diye əsuə.
Minlɛ bɔtɛyi miə mɔɔ,
mɔɔtɔ ntɛ mi.
27 Itsyise Anto əmə kosate
aala mi. Waala mi itsyise mi
tsya aala mɛ, nya béfo bɛnɔ
biə Onanto ɔflɔ mintsyi
mímbə.
28 Sitintii, Anto əmə ɔflɔ
mintsyi mímbə kawunsiə,
nya mɔmɔ nsi nlɛ budu lə
kawunsiə kesu Anto əmə
ɔflɔ.”
29 Nya wə bakasebi lɛtɛyi
wə nkə, “Mɔmɔɔ, efe alɛ
etiki budi kakpasə wuee,
insini lə akpa əsuə.
30 Mfe ko bote boə eyi lesa
saa, nya yensife bə kuutsyuə
saa si ɔtɔ fə etiki eto kasɔ.
Nyamfo mate ətə bofo bɔnɔ
boə Onanto ɔflɔ fétsyi.”
31 Mfó Yesu lɛtɔ mə nkə,
“Mɔmɔ alɛ befo bɛnɔ?
32 Lefe lɛ bubə, nya díubə
tsya lélo nə boosensə mi
nya utsyuə saa luusu wə
umə beyani mɔ mate bitsyə.
Fɛɛ lə sitintii, yembuyifo mɔ
mate. Itsyise Anto əmə si ko
mɛ.
33 Ntɛyi mi nyamfo lə
binyə diyuə se biyifo lɔni ku
mɛ eso. Kawunsiə eto betidi

ebutə binyə kanyi. Fɛɛ biŋ́yə kekleke! Itsyise mbutəkə kawunsiə kamfo kato!”

17

Yesu Áto Ola.

1 Se Yesu lɛtɛyi mə nyamfo ólosəə, óbesə ənəmi kato nya ɔ́tɛyi nkə, “Nto, lefe nəmə éboyo. Besə fə Ubi eto diye kato bə lə fə Ubi tsya lə obesə fə diye kato.

2 Itsyise éfi əsuəale kenke ətə wə lə kawunsiə eto betidi kenke əsuə bə mba kenke féfi fətə wəə, lə utə mə nkpə manlo.

3 Nya nkpə manlo ni bə lə betidi lə bate fə, fə nwə hã mate ni Onanto kosate əmə nya lə bate Yesu Kristo wə fátsyese.

4 Mbesə fə diye kato nte lə betidi nti. Nya míyifo keyifo ka fákpe mɛ lə kɔni fə nyifo lə kawunsiə mínlosə.

5 Mɔmɔɔ, Nto, besə fə Ubi eto diyənde kato lə fə ənəmi, diyənde nə əsuə mínkɛ ku fə fɛ béyifo kawunsiə.

Yesu Áto Ola Lə Wə Bakasebi Eto Disi.

6 “Ntə miə mba fələkə fətə mɛ lə kawunsiə eto betidi ntii, te fə. Fə bale beni nya féfi mə fətə mɛ nya bétsyue fə ditiki koto.

7 Nya mɔmɔɔ, beyi bə lesa saa nə féfi fətə mɛɛ, etsyi fə ɔflɔ.

8 Mfi kɛnyɛ ka fətə mɛ fə nsu ntɛyi mə nsuko mə nya báfo ke. Nya beyi sitinti bə fə ɔflɔ mintsyi, nya fə ni nwə létsyese mɛ.

9 Nlɛ ola boto lə mə disi, minlɛ ola boto lə kawunsiə eto betidi kenke eto disi. Bomu lə mba féfi fətə mɛ eto disi, itsyise fə kosate eto bale beni.

10 “Mba kenke ni mɔ bale eyifo fə bale, nko ke fə bale tsya diyifo mɔ bale nɛ. Nya mɔ diyənde lébe kato ɛyɛ lə mə əsuə.

11 Mɔmɔɔ, nlɛ fə ɔflɔ bubə. Minsibə lə kawunsiə mfo. Fɛɛ məə, besi bakpe lə ke. Anto Kɛnkɛ, fə kosate fi fə diye eto əsuəale nnya fətə mɛ abe mə bə lə beyifo bani fe kase bo ku fə diyifo bani.

12 Lefe nə mínkɛ lə mə ɔflɔɔ, nlɛ mə wɛkɛkɛkɛkɛ nya mínse mə ɛyɛ lə diye nə fətə mɛ əsuə. Nse mə, itə bə kuutsyuə saa mánnya lə mə nti, enso utidi wə ele bə onya kokooko, bə lə nnya báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə lə ibə itə.

13 “Nya mɔmɔɔ, nlɛ fə ɔflɔ bubə. Ntɛyi nyamfo lə kawunsiə bə lə mə tsya lə beyi kenke lə mə akɔɛsi ku mɔ disuəyuə nə minlɛ bunyə.

14 Mbe fə ditiki nəmə letsya ntə mə, nya benni kawunsiə kamə eto bale fe kase mintsya lenni kawunsiɛ kamfo eto ole ke. Lə nyasoo, kawunsiə kamə eekisi mə.

15 “Minlɛ bɔtɔ miə ləkə mə lə kawunsiə kamə. Bomu nlɛ bɔtɔ miə lə ase mə, ələkə mə etsyiko Obuale əmə eto ani.

16 Fe kase minni kawunsiə
kamfo eto olee, nko ke mə
tsya lenni kawunsiə kamfo
eto bale nɛ.
17 Yifo mə kɛnkɛ lə sitinti
siamə əsuə, itsyise fə ditiki
nəmə eyifo sitinti.
18 Ntsyese mə kawunsiə fe
kase fintsya létsyese mɛ
kawunsiə seka.
19 Lə mə esoo, nyifo mɔ
əsuə kɛnkɛ ntə fə, bə lə mə
tsya lə beyifo kɛnkɛ lə
sitinti siamə əsuə.

Yesu Áto Ola Lə Bafokanɔfɔ Kenke Eto Disi.

20 “Minlɛ nyamfo bɔtɔ
kətə mə mate, bomu nlɛ
bɔtɔ kətə mba kenke loofo
mɛ banɔ ɛyɛ lə fə Ditiki Sɛɛ
nəmə mə bɔɔtɛyi əsuə.
21 Anto, nlɛ bɔtɔ miə lə
ətə bə lə beyifo bani fe kase
fankpe lə mɛ nya mintsya
nkpe lə fə əsuə. Tə lə beyifo
bani ku bo bə lə kawunsiə
eto betidi lə bafo banɔ bə fə
uni létsyese mɛ.
22 “Ntə mə diyənde nə eto
okle ke fətə bə lə məmblɛ lə
beyifo bani fe kase bo fə
diyifo bani.
23 Nkpe lə mə, nya fintsya
nkpe lə mɛ. Tə lə beyifo
bani kenke bə lə kawunsiə
eto betidi lə bate bə fə
létsyese mɛ nya faala mə fe
kase faala mɛ.
24 “Anto, nla miə mba féfi
fətə mɛ lə bəsiə mɛ lə ɔflɔ
lə kaka minsi bə lə bənyə
mɔ diyənde, diyənde nə
fətə mɛ itsyise ála mɛ fɛ
béyifo kawunsiə.
25 “Anto Sɛɛ, kawunsiə eto
betidi enyi fə, fɛɛ mɔ yi fə
nya mba mfo tsya yi bə fə
létsyese mɛ.
26 Ntə báte fə wuee, nya
muutə besi bate fə eso nko,
bə lə lelabi nə féfi fətə mɛɛ,
lə lɛkɛ lə mə nya lə mintsya
lə nkɛ lə mə.”

18

Yudafɔ Ǝmuə Yesu.

1 Se Yesu léto ola əmfo
ólosəə, wə ku wə bakasebi
édu mfó nya báyɛ lə Kidron
eto utukplo bésu kaka
nnuɛbi eto eyi eto ɔkuɛ
kɛkɛ utsyuə lɛkɛ. Nya Yesu
ku wə bakasebi dídufə mfó.
2 Yuda wə dídu wə utəə,
áte mfó itsyise lefe kpəə,
Yesu ku wə bakasebi ála
disi busu kakpe mfó.
3 Nyasoo, Yuda áyɛnko
Romafɔ eto bamamanyə ku
mba laase Disumuyo eto
betsyuə, ba besumunyə
ninə ku Farisifɔ létsyese
nya ókpa mə úsuko ɔkuɛ
kɛkɛ əmə. Bétsyi bemakə
ku kakandiɛ ku atɛ.
4 Se Yesu léte asa nnya
kenke ləəbə wə bubə lə
əsuə esoo, ɔ́bɔ úbə ótsyako
mə nya ɔ́tɔ mə nkə, “Owoe
bɛnlɛ bɔbɛbɛ?”
5 Bətə mbuayɛ bənkə,
“Yesu Nasaretnyə əmə.”
Ɔtɛyi mə nkə, “Nyə mɔ ni
wə mfo.” Yuda wə dídu wə
útə tsya ńyə mə lenti.
6 Lefe nə Yesu dítə mə
mbuayɛ nkə, “Nyə mɔ ni wə
mfoo,” bésinkli kama kama
nya bédu bánɔ.
7 Usi ɔ́tɔ mə nkə, “Owoe
bɛnlɛ bɔbɛbɛ?”
Bətə mbuayɛ bənkə,
“Yesu Nasaretnyə əmə.”
8 Mfó nya Yesu lɛtɛyi mə
nkə, “Mɔ́tɛyi mi koko

minkə, nyə mɔ ni wə mfoo. Nyaso lə mɔ uni bɛnlɛ bɔbɛbɛɛ, bitə lə mbamfo lə bedu."
9 Ɔtɛyi nyamfo nko, bə lə lesa nə úkatɛyi kokoo, lə ibə itə sitinti nkə, "Nto, mányansə mba féfi fətə mɛ eto lɛ ɔni lə mənti."
10 Mfó Simon Petro dínə kalande nə untsyi úləkə lə akpatsya, nya ówe Usumunyə Ninə Kenke eto uyifoyifo eto kodianito úfə. Ndomunyə əmə eto diye ni Malko.
11 Fɛɛ Yesu átɛyi Petro nkə, "Fi fə kalande kamə akpe lə akpatsya kafo! Bubu febu fə yanle bə nnə lesa nə nkpe lə kanyi eto lɛkɔbe nə mɔ Anto dítə mɛ?"

Yudafɔ Ákpa Yesu Bésuko Annas Ɔflɔ.

12 Nyamfo eto kamaa, Romafɔ eto bamamanyə eto ditsyukpa ku mə ɔtɔnkotɔnko ku Yudafɔ eto batɔnkpe bətsyuə əmuə Yesu lə əsuəale əsuə bákle.
13 Tutɛɛ, bákpa wə bésuko Annas ɔflɔ. Annas əmfo eyifo Kayafa eto usiəanto. Nya Kayafa əmfo ni Usumunyə Ninə Kenke wə díyifo kesumu eto keyifo lɛlɛ itə nəmfó.
14 Kayafa əmfo ni nwə lɛlɛ Yudafɔ eto beninə kɔlɛ nkə ɛlɛkɛ eso bə utidi ɔni kpə lə betidi ba tã eto kɛnyɛ.

Petro Átɛyi Nkə Únyi Yesu.

15 Simon Petro ku okasebi bamba ətəkəko Yesu kama. Okasebi bamba əmfo eyifo Usumunyə Ninə Kenke eto utidiyiyi, nyaso wə dítəkəko Yesu bésu Usumunyə Ninə Kenke eto diyo,
16 Fɛɛ Petroo, əńyə lə kesie. Okasebi bamba əmə ésinkli úbə údi etiki ku usiobi wə díńyə lə kesie kɛnyɛ mfó, nya útə nkə Petro tsya dufə lə diyo nəmə kafo.
17 Mfó nya usiobi əmə lɛtɔ Petro nkə, "Fintsya, osani əmfo eto bakasebi eto ɔni fenii, lee?"
Mfó Petro dítə mbuayɛ nkə, "Owo, minni!"
18 Nya se lɛyɔ nlɛ mə esoo, beyifobi ku mba laase mfó átsyaka ute nya bəńyə banlɛ bɔyifə. Nya Petro tsya lɛnyi úsu úńyə lə mə ɔflɔ mfó ɔnlɛ ute əmə bɔyifə.
19 Lefe nəmfóo, Usumunyə Ninə Kenke ákatɔ Yesu asa itsyi lə wə bakasebi ku asa nnya waate əsuə.
20 Yesu ətə mbuayɛ nkə, "Meedi betidi ba tã etiki lə obia lə kusə komə kenke eto ənəmi lefe saa. Maate asa lə Disumuyo ku lə ntsyakɔ kaka Yudafɔ kenke ləəbə katsya. Méndi etiki saa kulefe lə kabiɔkɔ.
21 Nya beso ini mɔ fanlɛ etiki nyamfo bɔtɔ? Tɔ betidi bamfo lesa nə míntɛyi mə. Beyi ləsanə míntɛyi."
22 Se Yesu lɛtɛyi nyamfo, mba laase mfó eto ɔni ko lɛsɔ wə lə kotosi nya ɔ́tɔ Yesu nkə, "Ntsyə feebu fɛ feedi Usumunyə Ninə Kenke əmə etiki nko?"
23 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Lə ndi etiki bua ətsyuəə, tɛyi utsyuə saa mfo lə ɔnɔ lesa nə ini. Fɛɛ lə

méndi etiki bua saa, beso fáso mɛ?”
24 Mfó nya Annas dífi Yesu
wə disi ɔkɛ lə bokle lə ukuə
əsuəə, ótsyese Usumunyə
Ninə Kenke Kayafa ɔflɔ.

Petro Esi Ɔni Yesu.
25 Lefe nəmfóo, Simon
Petro si uńyə mfó ɔlɛ ute
bɔyifə. Nyaso bafɛfɛ ba
díńyə mfó lɛtɔ wə bənkə,
“Fintsya, ini osani əmə eto
bakasebi eto ɔni fenii, lee?”
Mfó Petro áni nya ótɛyi
nkə, “Owo lo, minni mə
ɔni!”
26 Mfó nya Usumunyə
Ninə Kenke eto ndomunyə
ɔni eto ɔyimi wə eto koto
Petro léwe lɛtɔ wə nkə,
“Inni fə uni mínyə lə ɔkuɛ
mfó lee?”
27 Petro esi útudi kɛnyɛ
ótɛyi nkə, “Owo lo!”
Lamfolamfoo, nya ukusɛ
dítə kɛnyɛ.

Bákpa Yesu Bésuko Pilato Ɔflɔ.
28 Olesiənto əmfóo, bákpa
Yesu lə Kayafa eto diyo
bésuko Romafɔ eto Aba eto
Unyɛsiə eto kəsiəkɔ. Fɛɛ
Yudafɔ bamə méndufə mfó,
itsyise bánla bə bakpe mə
əsuə kɔfiɔ fɛ lə bedi Ukpə
Ása Bo Ɔyila eto Diyisɛɛ
nəmə.
29 Lə nyamfo esoo, Pilato
ábɔ úbə ótsyako mə lə kesie
kɛnyɛ mfó, nya ótɔ mə nkə,
“Nte kabua ka osani əmfo
díyifo?”
30 Bətə wə mbuayɛ bənkə,
“Lenni kabua kplɛ
kukətsyuə úyifo, eni
boəmbokpa wə boboko fə
ɔflɔ.”
31 Nyaso Pilato átɛyi mə
nkə, “Nyalɛ bekpa wə
bisuko lə mi kosate lə bisu
bekponko wə lekpo lə mi
kosate eto afi əsuə.”
Bətə mbuayɛ bənkə,
“Bəntə bo kusu bənkə
bokponko kuutsyuə saa
lekpo bolo wə dikpənkpi.”
32 Asa nyamfo əbə nko bə
lə lesa nə Yesu lɛtɛyi itsyi lə
ukpə wə eto okle wəəbə
bukpə lə ibə itə nko sitinti.
33 Mfó nya Pilato dísinkli
úsu údufə wə lekanyo mfó,
nya ókpadi Yesu ótɔ wə
nkə, “Fə ni Yudafɔ eto Oka
əmə?”
34 Yesu ətə wə mbuayɛ ótɔ
wə nkə, “Fə kosate ete nlɛ
mɛ etiki nyamfo bɔtɔ lee,
betidi bamba lɛtɛyi fə nko
itsyi lə mɛ əsuə?”
35 Pilato ətə mbuayɛ nkə,
“Ebu fə Yudanyə mini? Mi
kosate eto betidi ku
besumunyə ninə dífi fə
bákpe mɛ lɛ kɔni. Be
féyifo?”
36 Yesu ətə mbuayɛ nkə,
“Mɔ sekakedikɔ mentsyi
kasɔ mfo. Lə nya ete mɔ
sekakedikɔ dítsyi kasɔ mfo
ini, eni mɔ batɔnkpe ebota
mɛ disi bələkə mɛ betsyiko
Yudafɔ eto ani. Fɛɛ mɔ
sekakedikɔ mentsyi
kawunsiə mfo.”
37 Se ótɛyi wə nko, Pilato
átɔ wə nkə, “Nyalɛ Oka
feni?”
Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə,
“Fə nlɛ bɔtɛyi fə Oka mini.
Nyamfo eso bale mɛ mímbə
kawunsiə nɛ, bə lə mbə

nləkə sitinti siamə nte. Nya utsyuə saa ke ləətəkəko sitinti siaməə, aanɔ lesa nə maatɛyi."
38 Pilato átɔ wə nkə, "Nya be ni sitinti siamə?"

Balo Yesu Dikpənkpi.

Se Pilato lɛtɛyi nyamfo ólosəə, úsinkli úsu Yudafɔ ɔflɔ lə lekple nya ɔ́tɛyi mə nkə, "Mənnyə kabua saa lə wə əsuə lə nnya eso ele bə nlo wə dikpi.
39 Fɛɛ lə mi lekpa əsuəə, lə éyo Ukpə Ásа Bo Ɔyila eto Diyi eto didifee, ele bə nləkə mba bákpe lə diyo eto ɔni ntə mi. Nyaso bela biə nyani Yudafɔ eto Oka əmə ntə mi?"
40 Mfó nya məmblɛ léfã bátɛyi bənkə, "Owo lo! Inni nwə mfo, bomu Baraba!" Nya Baraba əmfo eyifo nwə létaka úńyə lə aba əsuə.

19

Pilato Ǝtə Báblɛ Yesu.
1 Nyaso Pilato ətə bákpa Yesu bédunko nya báblɛ wə fefe ku katambo.
2 Nya bamamanyə bamə dífi biyu eto kalɛmɛ béyifo lekpakpa béti wə lə disi. Nya béfi kafia sia béti wə fe Oka seka.
3 Nya lə bányi bésu wə ɔflɔɔ bákatɛyi wə bənkə, "Yuu, yuuduu! Yudafɔ eto Oka o-o!" Nya lə bátɛyi wə nkoo, bákanyi kafi wə kasɔ wə lə atosi.
4 Pilato esi ɔ́bɔ úsu sitiditu nəmə ɔflɔ lə lekple nya ɔ́tɛyi mə nkə, "Bebe, mookpa wə mboko mi lə bete biə mənnyə kabua saa ka úyifo bə lə nlo wə dikpənkpi."
5 Nyaso Yesu ábɔ úbə lekple mfó, ku biyu eto lekpakpa lə wə disi nya onkpe awusia kəntsyɛ. Mfó Pilato átɛyi mə nkə, "Bebe! Nyə utidi əmə ńyə mfo!"
6 Se besumunyə ninə ku mba laase Disumuyo dínyə wəə, báfa bátɛyi bənkə, "Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə! Sɔ wə amanklasə lə uyikabie əsuə!"

Pilato átɛyi mə nkə, "Mi kosate kpa wə bisuko, lə bisu bɛsɔ wə lə uyikabie əsuə. Mənnyə lebua saa lə wə əsuə nə eso moolo wə dikpənkpi."
7 Yudafɔ bamə ətə mbuayɛ bənkə, "Bokpe kɔfi ko léte nkə ele bə ukpə. Itsyise ɔ́tɛyi nkə uyifo Onanto eto Ubi."
8 Lefe nə Pilato lɛnɔ nnya bátɛyi mfoo, sikpi esi símuə wə sekpe.
9 Usinkli údufə lekayo nəmə nya ɔ́tɔ Yesu nkə, "Se fetsyi?" Fɛɛ Yesu məntə wə mbuayɛ saa.
10 Pilato átɔ wə nkə, "Nyalɛ, bɔni fani fə embudiko mɛ etiki? Lee enyi fə nkpe əsuəale moofo butə miə bayani fə nye basɔ fə lə uyikabie əsuə?"
11 Yesu ətə wə mbuayɛ nkə, "Eni embɔkɛ əsuəale saa lə mɔ əsuə lenni Onanto dítə fə nnya. Nya əmə eso nwə dífi mɛ ókpe fə lə kɔni díyifo lebua enso fə nɛ."
12 Se Pilato lɛnɔ nyamfoo, ɔ́bɛbɛ kusu nkə eni lə oyani

wə. Fɛɛ betidi bamə áfa bembembe bátɛyi bənkə, “Lə ayani wəə, nyalɛ ensini Romafɔ eto Okankplɛ eto ɔyɛtsyuə! Utsyuə saa wə dífi wə əsuə úyifo oka, átaka úńyə lə Romafɔ eto Okankplɛ Kaisare əsuə!”

13 Se Pilato lɛnɔ etiki nyamfoo, ókpa Yesu ɔ́bɔnko nya úsiə lə lekpokpomɛ əsuə lə kaka baakpo bə leba eto kasɔ nya baakpo bə Gabata lə Hebri eto sele əsuə.

14 Diyi nəmə éyifo fe kakɔmi eto lefosi ənuə eti lə diyi nə eto kəsiəsə boodi Ukpə Ásə Bo Ɔyila eto diyi.

Nya Pilato lɛtɛyi betidi bamə nkə, “Nyə mi Oka!”

15 Báfa bátɛyi bənkə, “Lo wə! Lo wə! Sɔ wə lə uyikabie əsuə!”

Pilato átɔ mə nkə, “Bela biə nsɔ mi oka əmə mmanklasə lə uyikabie əsuə?”

Mfó nya besumunyə ninə dítə wə mbuayɛ benkə, “Bunsibə oka saa enso Romafɔ eto Okankplɛ Kaisare!”

16 Se bátɛyi wə nkoo, Pilato áyani Yesu útə bamamanyə nkə basɔ wə lə uyikabie əsuə. Nyaso bákpa Yesu bédunko.

Bamamanyə Ásɔ Yesu Bámanklasə Lə Uyikabie Ǝsuə.

17 Bətə wə kosate étsyi wə uyi əmə úsu údufu kaka baakpo Ditidisi Ku Kalua. Baakpo mfó lə Hebri eto sele bə Golgata.

18 Mfó básɔ wə lə uyikabie əsuə. Básɔ betidi inuə bamba tsya lə mə keyikabie bamba əsuə bakɔ ku wə, ɔni lə Yesu eto kəməni nya unuəfə lə wə kodiani.

19 Pilato áwɔni etiki ətsyuə útə béfi básɔ lə uyi əmə əsuə lə Yesu eto disi kato. Nnya báwɔni ni bə, “Yesu Nasaretnyə, Yudafɔ Eto Oka Ǝmə.”

20 Yudafɔ kpə ákla etiki nyamfo, itsyise kaka básɔ Yesu bamanklasə lə uyikabie mantsyo ku umənkplɛ əmə. Báwɔni asa nyamə lə Hebri ku Roma ku Griki eto bele əsuə.

21 Besumunyə ninə áni etiki nyamfo nya bátɛyi Pilato bənkə, “Manwɔ ni fənkə, ‘Yudafɔ eto Oka,’ bomu wɔni fənkə, ‘Utidi əmfo átɛyi nkə, “Mɔ ni Yudafɔ eto Oka.” ’ ”

22 Mfó Pilato dítə mbuayɛ nkə, “Lesa nə míwɔnii, mbɔwɔni nlosə.”

23 Se bamamanyə bamə lɛsɔ Yesu lə uyikabie bálosəə, béfi wə awu nnya ókpe nya bésie nnya lə akpa ana. Nya utsyuə saa dífi lekpa lɔni. Fɛɛ wə awu ani ébu. Awu nyamfoo, bánka nnya kukalebe saa, bomu budi bédi nnya idu lə simuə isu ekpo lə akpa eti.

24 Bamamanyə bamə átɛyi mə bətsyuə bənkə, “Boembusie awu nyamfo bətsyuə. Bomu bitə lə bokpo asa bɔsɛ lə bobe futsyə luudi lə bufi nnya butə wə.”

Nyamfo əbə itə nko bə
nnya báwɔni bákpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuəə, əbə itə nko sitinti bə,
“Bésie mɔ awu bətə
bətsyuə.
Nya bákpo asa basɛɛ lə
mɔ awu əsuə.”
Nya lə sitinti tsyaa, nko
bamamanyə bamə díyifo nɛ.

25 Nya mba díńyə lə Yesu
eto uyikabie komə ɔflɔ ni
Yesu eto ambe ku wə ambe
eto ɔyimisio ku Maria wə ni
Klopa eto usiə, ku Maria
Magdalenyə.
26 Se Yesu dínyə wə ambe
ku wə okasebi wə eto asa
waala tinti ńyə mfóo, ɔ́tɛyi
wə ambe nkə, “Mbe, nnyə
fə ubi!”
27 Mfó nya ɔ́tɛyi okasebi
əmə tsya nkə, “Nnyə fə
ambe.” Nyaso idu lə lefe
nəmfóo, okasebi əmə ákpa
wə úsuko wə diyo nya ɔ́lɛ
wə ola.

Yesu Ǝkpə.

28 Yesu áte nkə mɔmɔɔ,
wóolosə lesa saa nə ele bə
uyifo. Nya, bə lə lesa nə
báwɔni bákpe lə Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue əsuə lə ibə
itə nko esoo, Yesu átɛyi nkə,
“Utukɔɛ lɛ mɛ.”
29 Lə mfóo, ɔlɔtsyi utsyuə
ətsyə mfó wə béyisə ku nte
bo dínyənki. Nyaso béfi
sekuayɛbo bákpe lə nte
bomə əsuə nya béfi bákle lə
uyi utsyuə wə baakpo
hisopo əsuə bábesə kato
bətəkə wə lə kɛnyɛ.
30 Se Yesu dínə nte bomə
ólosəə, ɔ́tɛyi nkə, “Mɔmɔɔ,
yóolo!”

Nya óbokosə wə disi kasɔ,
nya ɔ́ma kɛnyɛ.
31 Diyi nəmfo eyifo Fida,
nya ni kəsiəsə eyifo
Ɔnwɛditsyəyi kplɛ itə
Yudafɔ, nyaso bánla bə
bekpənkpə kɛ bafaka lə
uyikabie əsuə eyo
Ɔnwɛditsyəyi mfó. Nyaso
bátɔ Pilato bə utə mə kusu
lə besu bəfəsə mə akpa lə
bələkə mə betsyiko lə
uyikabie əsuə.
32 Itə bamamanyə bamə
əbə bəfəsə utidi tutɛ ku nwə
nse eto akpa. Mə básɔ
báfakasə lə keyikabie əsuə
lə Yesu ɔflɔ.
33 Fɛɛ se báyo Yesu ɔflɔɔ,
bənyə bə wə ébukpə koko.
Nyaso bénsifəsə wə akpa.
34 Bomu omamanyə ɔni
éfi wə lefle óto wə lə
lekpake. Lamfolamfo kɔtɔ
ku ntu ko lɛbɔ.
35 Nwə dínyə asa nyamfo,
wə dídi nnya adansiɛ bə lə
mi tsya lə befo bɛnɔ. Nya
nnya ɔ́tɛyi eyifo sitinti. Nya
uyi wuee nkə sitinti ini
ɔ́tɛyi.
36 Béyifo nyamfo bə lə
nnya nkpe lə Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue əsuə lə ibə
itə fe kase báwɔni bənkə,
“Lɛ wə dikubi lɔni kulaa
tsyaa, bembufəsə ni.”
37 Nya báwɔni asa bamba
bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuə tsya nlɛ bɔtɛyi
nkə, “Betidi ebotakasə
ənəmi babe nwə eto lekpake
báse lefle bédunsə.”

Bébikə Yesu.

38 Nyamfo eto kamaa,
Yosef wə ditsyi umə wə
baakpo Arimatia, əbə ɔ́tɔ

Pilato nkə lə oyani Yesu eto ɔkɔ utə wə. Yosef əmfo eyifo Yesu eto okasebi utsyuə. Fɛɛ wóanla nkə betidi te, itsyise úkate Yudafɔ eto beninə sikpi eso. Pilato átɔnɔ útə wə. Nyaso Yosef əbə ófo ɔkɔ əmə údunko.

39 Nikodemo wə lɛbiɔ úsu Yesu ɔflɔ ketsye kani tsya ətəkəko Yosef əmfo. Útsyi afa nnya beefi kalɔ ɔkɔ itə busu kebikə, fe uyudu ku afa nnya laanyi fifiifi baakpo bə alɔɛ, nya nyamblɛ eto kalende eboyo kilo awosi ətsyə, úsuko.

40 Betidi inuə bamfo éfi afa nyamfo bédiki Yesu eto ɔkɔ əmə lə əsuə nya béfi kafia flubia ka lefo koya bémli wə lə əsuə fe kase Yudafɔ díkalɔ ɔkɔ itə bubikə.

41 Nya ɔkɔɛ kɛkɛ utsyuə akɛ lə kaka bálo Yesu ɔflɔ. Nya lə mfóo, béku kudi fɔfɔ ko kafo bembikətɔ kuutsyuə bənyə.

42 Se diyi nəmfo eto kəsiəsə luudi Ɔnwɛditsyəyi nya kudi komə tsya lɛfi mfó esoo, béfi Yesu eto ɔkɔ əmə bésu bébikə mfó.

20

Bakasebi Bamə Ǝnyə Bə Kudi Komə Tə Kefufu.

1 Kɔsida eto kolensiənto se kale dímənsiə tɔ kaloo, Maria Magdalene ésu kudi komə ɔflɔ nya únyə nkə báminansə leba nə díti lə kudi komə kɛnyɛ mfó.

2 Nyaso útsyetsyi úsu Simon Petro ku okasebi wə Yesu laala ɔflɔ. Nya ótɛyi mə nkə, “Bətsyə əbə bétsyi Bonamute bédunko lə kudi komə kafo. Nya bunyi kaka bétsyi wə bésu bətsyə!”

3 Mfó nya Petro ku okasebi ɔni əmə dídu bə beesu kudi komə ɔflɔ.

4 Mə inuə bamə étsyetsyi batɔ, fɛɛ okasebi əmə áfe Petro nya oka wə kudi komə ɔflɔ mfó budufə.

5 Úbə kasɔ útsyue ənəmi óbe kudi komə kafo. Únyə mfia flubia bomə, fɛɛ wéndufə ko kafo.

6 Simon Petro wə dítəkə kama ubəə, áyɛ údufə kudi komə kafo nya únyə se mfia flubia bomə nkpo lə kudi kafo lə kasɔ mfó.

7 Fɛɛ béfi kafia ka béfi bákle Yesu disi bətsyə lete, ke mánkɔ ku mfia flubia fɛfɛ bomə. Bəkənə ke bətsyə lete.

8 Mfó nya okasebi wə leka kudi komə ɔflɔ búdufə tsya dídufə ko kafo. Únyə asa nyamə, nya ófo ónɔ.

9 Tsya, fɛɛ bánnɔ tɔ kasɔ nnya Awɔnisa Kɛnkɛ lɛtɛyi nkə ele bə Yesu taka utsyi ɔkɔmə ubə nkpə.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Maria Magdalene.

10 Nyamfo eto kama nya bakasebi bamə dísinkli bésu oto.

11 Fɛɛ Maria əbə únyə lə kudi komə ɔflɔ kewi keku. Nya lefe nə úńyə mfó ɔnlɛ keku buwii, usi úbə kasɔ óbe kudi komə kafo.

12 Mfó únyə Onanto eto batɔnkpe inuə ba nlɛ mfia flubia bensi lə kafo mfó.

Ɔni si lə kaka Yesu eto disi dítsyə nya unuəfə nsi lə wə akpa eti.
13 Bátɔ wə bə, “Boambe, beso fanlɛ keku buwi?”
Mfó nya Maria tsya dítə mbuayɛ nkə, “Bətsyə əbə bétsyi mɔ Onamute bedunko, nya mante kaka bétsyi wə besuko!”
14 Lamfolamfo se ɔ́tsyi ɔwuninsəə, únyə se Yesu nyə mfó. Fɛɛ woante nkə Yesu uni.
15 Mfó Yesu lɛtɔ wə nkə, “Boambe, beso fanlɛ keku buwi? Owoe fanlɛ bɔbɛbɛ?”
Fɛɛ úbu nkə, nwə laabe mfó uni, nyaso ɔ́tɛyi wə nkə, “Boanto, lə fə uni dítsyi wə fédunko, nyalɛ tɛyi mɛ kaka fétsyi wə fésuko lə nsu ntsyi wə ndunko.”
16 Nya Yesu lékpadi wə nkə, “Maria!”
Ɔ́tsyi ɔwuninsə útə ənəmi Yesu nya ókpadi wə lə Hebri eto sele əsuə nkə, “Rabuni!” Eto kasɔ ni Oteasa.
17 Mfó Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Sinkli ayɛ mɛ butidi etɔ, itsyise ménsinkli tɔ nsu Anto əmə ɔflɔ kato. Bomu du esu atɛyi mɔ bayimi fə nsinkli ntɔ lə nwə ni mɔ Anto ku mə Anto, mɔ Onanto ku mə Onanto ɔflɔ.”
18 Nyasoo, Maria Magdalenyə ésu ɔ́tɛyi bakasebi bamə nkə únyə Bonamute əmə nya ɔ́tɛyi mə asa nnya Yesu lɛtɛyi wə.

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Óte Wə Bakasebi.
19 Kɔsida komə eto ditsyitsyo lefee, bakasebi bamə ákɔ besi lə diyo nya béti mə əsuə bákpe kekleke, se banlɛ Yudafɔ eto beninə sikpi bote eso. Nya Yesu díbə unyə lə mə ntinti, nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Diyuə lə disiəko mi.”
20 Se ɔ́tɛyi nyamfo ólosəə, úfi wə ani ku lekpake óte mə. Ǝsuə əyuə bakasebi bamə se bəńyə Bonamute əmə eso.
21 Nnya kamaa, Yesu esi ɔ́tɛyi mə nkə, “Diyuə lə disiəko mi. Fe kase Anto əmə létsyese mɛɛ, nko ke mintsya nlɛ mi botsyese nɛ.”
22 Se ɔ́tɛyi nyamfo ólosəə, ɔ́wula ókpo lə mə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Befo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə.
23 Lə bifi betidi eto abua bɛtsyɛ məə, Onanto éfi nnya ɔ́tsyɛ mə, fɛɛ mba eto abua bɛni bufi katsyɛɛ, Onanto tsya mémfi nnya ɔtsyɛ mə.”

Yesu Ǝləkə Ǝsuə Ote Toma.
24 Lefe nə Yesu díbəə, Toma, lefosi bakasebi inuə bamə eto ɔni wə bensi baakpo Ɔfimfinyəə, mankɛ mə lenti.
25 Nyaso se úbəə, bakasebi fɛfɛ bamə átɛyi wə bənkə, “Búnyə Bonamute əmə.”
Mfó nya Toma lɛtɛyi mə nkə, “Lə mənnyə belakabi eto afabe lə wə ani bə lə mfi mɔ lɛnimi inkpe lə nnya kafo nya mimfi mɔ kɔni minkpe lə wə lekpakee, məmbofo nnɔ kulefe.”
26 Kɔsida kɔni eto kamaa, bakasebi bamə esi bákɔ bési lə diyo kafo, nya Toma ákɛ mə lenti. Besi béti biku

le diyo nəmə əsuə bakɛ. Tsya fɛɛ, Yesu əbə úńyə lə mə ntinti nya ɔ́tɛyi nkə, “Diyuə lə disiəko mi.”

27 Nya ɔ́tɛyi Toma nkə, “Bə lə əbə efi fə lɛnimi akpe mfo, lə abe mɔ ani. Lə efi fə kɔni akpe lə mɔ lekpake, lə ayɛ fə mamfokanɔ, nya lə afo anɔ!”

28 Tomasi ələkə kɛnyɛ ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ Onamute ku mɔ Onanto!”

29 Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə nkə, “Se fənyə mɛ esoo, áfo ánɔ. Diyuə itə mba dímənyə mɛ, fɛɛ báfo bánɔ!”

30 Yesu esi úyifo ayanisa kpə óte lə wə bakasebi kpə eto ənəmi nnya báwɔni bákpe lə kukue komfo.

31 Fɛɛ báwɔni nyamfo bətsyə bə lə befo bɛnɔ biə Yesu ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə ku Onanto eto Ubi kosate əmə. Nya ɛyɛ lə boofo kanɔ lə wə əsuəə, biunyə nkpə manlo.

21

Bənyə Yesu Lə Ditumbukplɛ Ɔflɔ.

1 Nyamfo eto kamaa, Yesu esi úləkə wə əsuə óte wə bakasebi lə Tiberia eto Ditumbukplɛ ɔflɔ. Nya nyə kase íbə.

2 Diyi lɔnii, Yesu eto bakasebi bətsyuə átsya besi. Mə ni Simon Petro ku Tomasi nwə tsya bensi baakpo Ɔfimfinyə ku Nataniel nwə ditsyi Kana lə Galilea eto kasɔ ku Sebedeo eto bebi ku Yesu eto bakasebi bamba.

3 Mfó nya Simon Petro lɛtɛyi mə nkə, “Meesu nta asabu lə mbə.”

Mfó nya mə tsya lɛtɛyi wə bənkə, “Bontsya ebutəkəko fə busu.” Nyaso bésu bédufə lə ɔklɔ əsuə nya bédu bésu. Fɛɛ lə ketsye ka kenkee, bənləkə akpɛ saa.

4 Nya lefe nə kofe lela koə koatoo, Yesu əbə úńyə lə ditimbu nəmə kɛnyɛ. Fɛɛ bakasebi bamə mənnyə wə bətsyə lekpo.

5 Nya ɔ́tɔ mə nkə, “Bakosobi, bíənləkə akpɛ saa lee?”

Bətə mbuayɛ bənkə, “Owo lo!”

6 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Beta mi asabu nyamə bekpo lə ɔklɔ əmə eto kodiani, lə binyə lesaatsyuə biləkə.” Nyaso béyifo nko. Binə bia bələkə efui bəə, bamfo asabu nyamə bunə kələkə.

7 Okasebi wə eto asa Yesu laala átɛyi Petro nkə, “Bonamute uni!” Se Simon Petro lɛnɔ nkə Bonamute unii, úfi wə awukɛntsyɛ ótsyasə lə nkɛ, itsyese úləkə nnya utsyə, nya ósa údufə lə ntu bomə əsuə tuu.

8 Fɛɛ bakasebi fɛfɛ bamə əsiə lə ɔklɔ əmə balɛ bubə, balɛ asabu nnya díyi ku akpɛ bunə. Bántsyonko utuflɔ, yuutsyə fe akpaləkələkə kolofa.

9 Se bábɔ lə ɔklɔ əmə kafo bəńyə kasɔɔ, bənyə se bátsyaka aka eto ute wə əsuə bákpe akpɛ ətsyuə. Abolo utsyuə tsya ətsyə mfó.

10 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə,
“Bifi akpɛ ətsyuə nnya
bíləkə mɔmɔ beboko.”
11 Mfó nya Simon Petro
dísu údufə lə ɔklɔ əmə nya
únə asabu nnya díyi ku
akpɛ nnya lɛmɔ óboko ketu
kɛnyɛ. Akpɛ nyamə eto etu
ni kolofa awosi anɔ ətsyə.
Ite bə akpɛ nyamə efui nko
tsyaa, asabu nyamə mánla.
12 Lə nyamfo eto kamaa,
Yesu átɛyi mə nkə, “Bibə
bidi lesa.” Fɛɛ bakasebi
bamə eto kuutsyuə mámfo
ɔkɔɛ bokpe katɔ wə nkə,
“Owoe feni?” Itsyise báte
bə Bonamute uni.
13 Nyaso Yesu ésu mə ɔflɔ
nya úfi abolo əmə útə mə.
Nko ke úfi akpɛ nyamə tsya
útə mə nɛ.
14 Nyamfo ni ditsyəfə se
Yesu díləkə wə əsuə óte wə
bakasebi se bátakasə wə
betsyiko ɔkɔmə nɛ.
15 Se bédi lesa bálosə,
Yesu átɔ Simon Petro nkə,
“Simon, Yohanes eto ubi,
aala mɛ aso kase bafɛfɛ
bamfo laala mɛ?”
Útə mbuayɛ nkə, “Ee,
Bonamute! Fə kosate yi
fənkə maala fə.”
Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
nkə, “Lɛ mɔ basamubi ola.”
16 Lə nyamfo eto kamaa,
Yesu esi ótɔ wə dinuəfə nkə,
“Simon, Yohanes eto ubi,
aala mɛ?”
Petro esi útə wə mbuayɛ
nkə, “Ee, Bonamute! Fə
kosate yi fənkə maala fə.”
Mfó Yesu disi ótɛyi wə
nkə, “Lɛ mɔ basamu ola!”
17 Yesu esi ótɔ wə ditsyəfə
nkə, “Simon, Yohanes eto
ubi, aala mɛ?”
Bɔtɔ bomfo ələ Petro,
itsyise ditsyəfə sɔ̃ɔ̃ ni nəmfo
nɛ se Yesu lɛtɔ wə nkə,
“Aala mɛ?” Nyaso ótɛyi
Yesu nkə, “Bonamute, eyi
lesa saa. Nya fə kosate nyi
fənkə maala fə!”
Mfó nya Yesu lɛtɛyi wə
nkə, “Lɛ mɔ basamu ola.
18 Sitinti minlɛ fə bɔtɛyi
minkə, lefe nə fedi okosobii,
ákafo kafia buti fə kosate
kesu kaka ke fála. Fɛɛ lefe
nə fákabee, ebobesɛ fə ani
kato nya utidi bamba luubə
okle fə kafia fɛ wookpa fə
usuko kaka fanla fə eesu.”
19 Yesu átɛyi nyamfo nko
lə ufi uləkə ukpə wə eto
okle Petro ləəbə bukpə wə
luuləkə Onanto eto diyənde
ote.
Nyamfo eto kamaa, Yesu
átɛyi wə nkə, “Təkəko mɛ.”
20 Se Petro lɛtsyi
ɔwuninsəə, únyə se okasebi
wə Yesu laala ńyə wə kama.
Wə ni okasebi wə dísiə
ɔkpiɔ Yesu, lə lefe nə békedi
ditsyitsyosa fɛfɛ fɛ ótɔ Yesu
nkə, “Bonamute, owoe
luudu fə utə?”
21 Nyaso se Petro dínyə
wəə, ótɔ Yesu nkə,
“Bonamute, ntsyə ini lə wə
əsuə?”
22 Yesu ətə wə mbuayɛ
nkə, “Lə nla miə usiə nkpə
isu ese lefe nə muusinkli
mbə bioo, be eka fə ela?
Fəə, təkəko mɛ!”
23 Etiki nyamfo ába ékpo
lə mba ntəkəko Yesu kama
nti bə okasebi əmfo əmbə
bukpə. Fɛɛ Yesu mántɛyi
wə nkə wəəmbukpə. Nnya
ɔtɛyi ni nkə, “Lə nla miə

usiə nkpə isu ese lefe nə
muubəə, be eka fə ela?”
24 Wə ni okasebi wə nlɛ
adansiɛ budi lə asa nyamfo
əsuə, nya wə tsya ni nwə
lɛwɔni nnya utsyə nɛ. Nya
buyi boə nnya əsuə údi
adansiɛɛ, eyifo sitinti.
25 Yesu esi úyifo asa
bamba kpə tsya. Lə nnya
ete báwɔni nyamblɛ bətsyə
lɔni lɔni lɔnii, mfo nnɔ miə
eni bembunyə ekue nyamə
eto kətsyəkɔ lə kawunsiə
kamfo kenke kulaa tsya.

BATƆNKPE ETO NYIFO
Asa Nnya Batɔnkpe Bamə Díyifo

1-2 Mɔyimisani Tiofilo, lə mɔ kukue tutɛ ko míwɔnii, ntɛyi asa nnya kenke Yesu díyifo idu lə lefe nə útsyə wə keyifo ku asatete kasɔ isu ese lefe nə Anto Onanto díbə ókpa wə úsuko kato. Fɛ wookpa wə usuko katoo, Yesu áyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale əsuə óte asa wə batɔnkpe ba úlək asa.

3 Lə eyi fosi ana se úkpə ótaka kəmiə, úlək wə əsuə óte lə esu kpə nnya lete sitinti bə okpe nkpə. Mba dínyə wəə, údi mə etiki itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə.

4 Se bəbə bátsya bensii, ókpe mə kɔfi nkə, “Biendu lə Yerusalem, bomu bisiə bikabe kusu itə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə míntɛyi mi mintɔnsə miə mɔ Anto lɛtɛyi utsyə nkə wootsyese mi.

5 Yohanes alɛɛ, ntu te úfi úyifo betidi ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə. Fɛɛ lə eyi asiani eto kamaa, Onanto ebufi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ufləsə mi.”

Anto Onanto Ákpa Yesu Úsuko Kato.

6 Lefe nə batɔnkpe bamə ku Yesu létsya bioo, bátɔ wə bənkə, “Bonamute, dimamfe foola fə atakasə Israel eto Sekadidi siamə əńyənsə bio, mɔmɔ lee?”

7 Nya Yesu lɛtɛyi mə nkə, “Yanle bə bete lefe nye eyi nnya mɔ Anto lə wə əsuəale əsuəə, lɛtɛyi utsyə nkə lesatsyuə ebubə itə.

8 Nya lə lefe nəmə ayo bə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ bə mi ɔflɔɔ, wuubə udufə mimblɛ kenke lə əsuə nya wuufi wə əsuəale okpe mi nya biudi mɔ badansiɛ lə Yerusalem ku Yudea kenke ku Samaria idu isu ese kawunsiə eto nsekɔ ke.”

9 Se ɔ́tɛyi nyamfo ólosəə, Onanto étsyi wə úsuko kato nya bəńyə banlɛ wə bobe isu ese lefe nə údufə lə difule əsuə ónya lə mə ənəmi.

10 Nya se bəńyə banlɛ kato bobe tũũ lə kase údu ɔ́ntɔɔ, lamfolamfo basani inuə bətsyuə ba nkpe awu flubia ələkə əsuə báte mə,

11 nya bátɛyi bənkə, “Galilea eto basani, beso bińyə bɛnlɛ kato bobe mə? Yesu əmfo, wə bínyə Onanto dítsyi úsuko katoo, ebusinkli ubə fe kase bínyə ɔnlɛ budu kesu kato mmə.”

Matias Ǝbə Ófo Úsiə Lə Yuda Eto Kɛnyɛ.

12 Lə nyamfo eto kamaa, batɔnkpe bamə ésinkli betsyi kɔtini ko baakpo Nnuəbi eto Eyi eto Kɔtini əsuə mfó bésu Yerusalem. Idu mfó ibə umə nti ebutsyə fe disunkpo eto ɔnwɛkətsyəkɔ kani eto kusu.

13 Se bédufə umə́ə, bésinkli bésu kaka bakɛ lə abansɔ kato. Mə mba lɛkɛ mfó ni Petro, Yohanes, Yakobo, Andreas, Filipo,

Tomas, Bartolomeo, Mateo,
Yakobo wə ni Alfeo eto
ubisaibi, Simon wəə léta mə
kasɔ eto disi ku Yuda wə ni
Yakobo eto ubisaibi.
14 Betidi bamfo ákatsya
mləmləmlə ku besio
bətsyuə ku Maria, Yesu eto
ambe ku Yesu eto
bayimisani fe ditsyukpa
ákato ola ku nsusu bɔni.
15 Lə eyi nyamfó əsuə,
bafokanɔfɔ ba eto leklabi
lídi fe kolofa awosi ənuə
ákatsya kato ola.
16 Mfó nya Petro létaka
úńyə ɔ́tɛyi mə nkə, “Mɔ
bayimi, asa nnya báwɔni
bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue əsuə, lə kase
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ɛyɛ lə Oka
David əsuə, lɛtɛyi utsyə
itsyi lə Yuda wə lɛtɔnko
betidi bəmuə Yesuu, əbə itə.
17 Yuda éyifo mba lɛkɛ lə
bo ditsyukpa nəmfo eto ɔni,
itsyise Yesu ələkə wə nkə
wuntsya nyə kedikɔ lə bo
keyifo kamfo kəmiə.”
18 Nyaa, béfi kabua ka
úyifo eto atabi bésu báya
kasɔ ka əsuə úsu úkpə.
Kaka ófankli úbə ɔ́sɔ kasɔɔ,
óba úsensə nya wə befonkə
kenke lɛbɔ békpo lə kasɔ
mfó.
19 Wə ukpə əmfo eto etiki
ába ékpo lə Yerusalem itə
betidi bata ánɔ nnya. Nyaso
béfi kaka úkpə mfó bətəkə
bə Akeldama lə mə sele
əsuə eto kasɔ ni bə Kɔtɔ eto
Kasɔ.
20 Petro ésukosə nkə,
“Nyaso báwɔni bákpe lə
David eto Ǝsə eto Kukue
əsuə bənkə,
‘Beyani wə diyo bitsyə
nya kutsyuə saa mənsiə lə
ni!’
Besi báwɔni bə,
‘Bitə lə utidi bamba lə usiə
lə wə keyifo eto
kɛnyɛ.’
21-22 Nyaso ele bə utsyuə
dufə bo nti fe futsyə luudi
adansiɛ itə Bonamute Yesu
itsyi lə wə botaka ketsyi
ɔkɔmə kəbə nkpə əsuə. Nya
ele bə uyifo futsyə lɛkɛ ləbo
nti idu lə lefe nə kenke bo
ku Yesu díkatsyilama, idu
lefe nə Yohanes lébe letsya
itsyi lə ntufləsəfləsə eto
lekpa əsuə ibə ese lefe nə
Onanto léfo Yesu úsuko
kato.”
23 Nyaso bələkə betidi
inuə ba ni Matias ku Yosef
wə baakpo Barsaba nya
bensi baakpo wə tsya bə
Yusto.
24-25 Nya báto ola bátɛyi
bənkə, “Bonamute, fə nyi
utidi saa eto nsusu kəmiə.
Nyaso té bo ɔni lə betidi
inuə bamfo eto nti, wə
luusiə fe ɔtɔnkpe lə Yuda
eto kɛnyɛ wə léyani údu
úsu kaka dińyə itə wə.”
26 Nya lefe nə bákpo aba
básɛ lə bələkə betidi inuə
bamfo eto ɔnii, Matias ni
nwə bələkə bákpe lə betidi
lefosi ɔnwɛ bamə əsuə.

2

Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ Áyifə Díbə Lə Pentekoste Eto Diyi.

1 Nyaso se Pentekoste eto
Diyi léyoo, bafokanɔfɔ
kenke átsya lə kalebe kani
kplo.
2 Lamfolamfoo, bánɔ kɔsɔ
fe ufiebi kekleke eto bɔsɔ
ditsyi kato. Nya ufiebi əmə

díyi diyo nə kafo bakɛ kenke.
3 Nya lesatsyuə fe ute eto odiakami díbə dísiə lə mə utsyuə saa əsuə.
4 Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dídufə lə məmblɛ əsuə, nya bétsyiko Onanto bɔtɛsə lə bele ate ate əsuə fe kase Lɛwɔnɔ nəmə dítə mə nkə bedi.
5 Nya lə lefe nəmfó tututuu, Yudafɔ ba ləətə Onanto dibu ba dítsyi kawunsiə eto ese ese əbə bakɛ lə Yerusalem.
6 Nyaso lefe nə bánɔ kudu kplɛ komfóo, betidi kpə ésu bátsya mfó. Iyifo mə yanii ku sikpi se mə utsyuə saa lɛnɔ banlɛ etiki budi lə wə sele əsuə.
7 Lə nyamfo esoo, íyifo mə yanii ku sikpi nya bétsyiko mə əsuə bɔtɔ bənkə, “Nya betidi ba kenke nlɛ etiki budi mfoo, inni Galileafɔ beni fɛ?
8 Nya ntsyə ibə fɛ bo utsyuə saa nlɛ etiki bɔnɔ lə bo bele əsuə?
9-10 Bo mba ni Partiafɔ ku Mediafɔ ku Elamfɔ, ku mba dítsyi Mesopotamia ku Yudea ku Kapadokia ku Ponto ku Asia ku Frigia ku Pamfilia ku Egipte ku Libia eto lekpake nə lɛfi Kirene ku bafɔ bamba ba dítsyi Roma ku Yudafɔ ku betidi ba díkedufə lə Yudafɔ eto ditsyukpa əsuə
11 ku Kretafɔ ku Arabiafɔ. Bomblɛ lɛ bɔnɔ se banlɛ Onanto eto asa kplɛ nnya ɔnlɛ buyifo buləkə kate lə bo bele əsuə!”
12 Kuutsyuə saa wə díńyə mfó mánnɔ eyifosa nyamə kasɔ. Íyifo mə yanii, nya bákatɔ mə əsuə bənkə, “Nnya díbə mfo eto kasɔ nkpə?”
13 Fɛɛ mba díńyə mfó eto bətsyuə əkəmə mə ákatɛyi bə, “Ntə ete békpə, inni kulesa ini kon!”

Petro Édi Yudafɔ Bamə Etiki.

14 Mfó nya Petro létaka úńyə ku lefosi ɔnwɛ fɛfɛ bamə nya óbesə ɔkɔɛ kato ɔ́tɛyi nkə, “Mi Yudafɔ ku mimba nkpe lə Yerusalem, nla miə bitsyue ato lə nkpasə mi lə bɛnɔ lesa nə díbə mfo.
15 Inni nte betidi bamfo díkpə fe kase bətsyuə díbu seka, itsyise olesiə eto abombo ɔwɔnɔmbə ete ni nyamfo nɛ.
16 Bomu lesa nə nlɛ bubə mfoo, eyifo lesa nə Onanto eto Unyɛləkətidi Yoel lɛtɛyi utsyə kokooko nkə,
17 ‘Onanto átɛyi nkə,
“Lə eyi fɛfɛ nnya luubə əsuəə,
muufi mɔ Lɛwɔnɔ nkpo lə utsyuə saa əsuə,
nya mi bebisaibi ku bebisiobi loobe mɔ ditiki letsya,
nya mi bakosobi luunyə Onanto eto asakulakula,
nya mi beninə tsya luusiə ala.
18 Ee, sitinti lə lefe nəmfoo, muutə mɔ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ yifə disiə lə mɔ beyifoyifo, besio ku basani kenke əsuə.
Nya booləkə mɔ ditiki kɛnyɛ bate.

19 Nya muutə asa kplɛ kplɛ
ku anyinsa bə
lə difule ku kasɔ kenke
utsyuə saa nyə.
Biunyə kɔtɔ ku ute ku
kuyuə kplɛ bɔ.

20 Kofe ebona tũũ,
nya kofande eto ənəmi
lɔɔsɛ həə fe kɔtɔ,
fɛ Bonamute eto
diyənde eto diyi kplɛ
nəmə looyo.

21 Lə lefe nəmfoo, boofo
utsyuə saa ke
lookpadi Bonamute
eto diye,
nya wɔɔtɔ bɔwunsəkoo,
wɔɔkɛ bofo.” ’ ”

22 Petro esi údi etiki ɔ́tɛyi nkə, “Israelfɔ bɛnɔ etiki nyamfo. Yesu Nasaretnyə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə. Nya óte nyamfo lefe nə ɔ́yɛ lə wə əsuə úləkə wə əsuəale óte, nya úyifo asa kplɛ ku ayanisa kpə óte fe kase mi kosate nyi. Itsyisee, íbə lə mi nti mfo.

23 Nya Onanto lɛtɔnɔ faa lə wə ketsyue əsuə óyani wə útə mi nya bítə babuayifo lélo wə lə lefe nə bɛsɔ wə bémanklasə lə uyikabie əsuə.

24 Tsyaa, Onanto esi ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə nya ɔ́bɔ útsyi lə ukpə eto ani, itsyise ukpə embofo wə buti kakpe.

25 Nyamfo Oka David lɛtɛyi itsyi lə wə əsuə nkə,
‘Nnyə se Bonamute ńyə
lə mɔ kodiani nya
unsiko mɛ lefe saa
esoo,
mante kulesa sikpi.

26 Lə nyamfo esoo, disuəyuə
eyi mɛ əsuə, nyaso
muufi atɛsə ntə wə
lefe saa!
Ite bə utidi wə luukpə
mini tsyaa, muusiə
nkpə nkabe wə kusu.

27 Itsyise əmbutə kusu ukpə
təkə mɛ kato.
Nya fəmbutə tsya bə fə
ubi kɛnkɛ eto sinə bu.

28 Fə dítə mínte nkpə eto
kusu
itə lə nńyə lə fə ənəmi
koo, muunyə
disuəyuə lefe saa.’

29 “Nyaso, mɔ bayimi, nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə, bo ona Oka David wə lefo diye əkpə nya bébikə wə nya wə kudi nkpe lə bo nti mfo eyo mmi.

30 Fɛɛ uyifo Onanto eto unyɛləkətidi. Nyaso óte lesa nə Onanto lɛtɛyi utsyə nkə wootsyese David eto kafo eto ubi lə ubə udi seka lə David eto kɛnyɛ.

31 Se David léte nyamfo ɔtɔnsə esoo, ɔ́tɛyi utsyə nkə Kristo ebotaka utsyi ɔkɔmə. Ɔtɛyi nkə Onanto mányani wə utsyə lə ɔkɔmə, nya wə əsuə eto sinə tsya mémbu lə wə kudi kafo mfó.

32 Wə ni Yesu əmə Onanto létakasə utsyiko ɔkɔmə, nya ini etiki eto ɔnukualɛɛ, bomblɛ ni wə badansiɛ.

33 Wə Anto Onanto ábesə wə kato úsu unsi lə wə kodiani, nya ófo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ utsyiko lə wə ɔflɔ fe kase ɔ́tɛyi utsyə. Lesa nə bɛnlɛ bunyə, kanɔ mfoo, eyifo wə ətəsa nnya úfi útə bo.

34-35 Ite bə inni David
kosate létaka úsu kato mfó
tsyaa, ótɛyi utsyə nkə,
‘Bonamute Onanto əmə
átɛyi mɔ Onamute
əmə nkə,
“Siə lə mɔ kodiani
isu ese lefe nə moobokosə
fə balo kasɔ
ətəkə mə akpa lə
disinti.” ’
36 Nyaso nla miə mi Israelfɔ
kenke te biənkə wə Anto
Onanto ni futsyə dítə Yesu
wə básɔ lə uyikabie əsuə
bélo Onanto dítə ófiani
Bonamute ku Nwə Onanto
Lékpo Ɔhile Bətsyə.”
37 Nya se betidi bamfo
lɛnɔ Petro eto etiki
nyamfoo, ílə mə lə akɔɛsi.
Nyaso bátɔ Petro ku
batɔnkpe fɛfɛ bənkə,
“Bayimi, be ele bə buyifo?”
38 Nyaso Petro átɛyi mə
nkə, “Ele bə mi utsyuə saa
sinkli ɔyɛ abua buyifo, lə
ofloma, lə ofo ntufləsəfləsə
eto lekpa nəmə lə Yesu
Kristo eto diye əsuə, lə
Onanto lə ufi wə abua ɔtsyɛ
wə, lə ofo Onanto eto ətəsa
nnya ni Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.
39 Nkomə eto
kɛnyɛtsyətsyə te itə mi ku
mi bebi ku mba kenke ditsyi
katsyontsyokɔ ku betidi ba
kenke Bonamute bo Anto
lookpadi bafiani wə bale.”
40 Nnya kamaa, Petro édi
adansiɛ údi mə etiki kpə
nya ólɛ mə kɔlɛ, ólɛ mə
lekpakpa nkə, “Biləkə mi
əsuə bitsyiko lə kotonənə ko
nlɛ bubə lə kawunsiə bua
kamfo eto betidi əsuə.”
41 Lə nyamfo esoo, betidi
kpə ba lɛnɔ Petro eto ditiki
nəmə áfo banɔ, nya bəfləsə
mə ntu, nya mə utú ébutsyə
fe betidi akpi ətsyə. Mə
dísu bákɔ diyi nəmfo lə
bafokanɔfɔ əsuə nɛ.
42 Béfi mə lefe bətə
batɔnkpe bamə nya báte
mə asa, nya bákato ola kətə
Onanto, nya békedi lesa
kakɔ tsya, nya bəsiə ku
bətsyuə lə lɔniyifoyifo əsuə.

Bafokanɔfɔ Ǝsiə Nkpə Lə
Lɔniyifoyifo Ǝsuə.

43 Se batɔnkpe bamə
díyifo ayanisa kpə esoo,
íyifo betidi bamə yanii.
44 Nyaso bafokanɔfɔ lə
mfo ákatsya lefe saa nya
békesie mə asa kenke kətə
bətsyuə.
45 Nya lə báte mə bikəə,
békefi atabi nnya bənyə
késuko békesie, utsyuə saa
lə kase éhiã wə əsuə.
46 Nya békesu kátsya lə
Anto Onanto eto Disumuyo
diyi saa, nya bákatsya lə
etsyukpa etsyukpa kédi asa
lə mə ayo ku disuəyuə ku
utu faa.
47 Nya bákatɛsə Onanto.
Itə betidi ba tã ékebu mə.
Nya diyi saa, Bonamute kətə
betidi fɔfɔ ba bofo lə nkpə
díkəbə kákɔ lə mə əsuə.

3

Onanto Átsya Utidi Wə Léba
Onkpoo Kasɔ.

1 Diyi lɔnii, Petro ku
Yohanes ésu Onanto eto
Disumuyo lə lefe nə Yudafɔ
laato ola kətə Onanto. Iyifo
fe kakɔmi eto abombo ətsyə
lefe.
2 Se báyo Disumuyo nəmə
eto kesie ka baakpo Kesie

Ka Laanɔ Bobee. Mfó bənyə osani utsyuə wə léba onkpo lə kasɔ taa wə lelefe ke. Wə betidi éketsyi wə kəbəkətsyə mfo diyi saa bə lə úkatɔ asa lə betidi ba laayɛ kedufə Disumuyo nəmə.

3 Se únyə Petro ku Yohanes nlɛ bofe kédufə diyo nəməə, ɔ́tɔ mə nkə bətə wə lesatsyuə.

4 Bále bəńyə nya bábe wə tũũ, nya Petro lɛ́tɛyi wə nkə, “Be bo mfo!”

5 Nya utidi əmə létakasə ənəmi útəkə lə mə, ku nsusu nkə bəəbə wə lesatsyuə butə.

6 Mfó nya Petro dídi etiki ɔ́tɛyi wə nkə, “Mɔɔ, atabi saa ente mɛ muutə fə! Nyaso muutə fə lesa nə nte mɛ. Nlɛ fɛ bɔtɛyi lə Yesu Kristo Nasaretnyə eto diye əsuə minkə taka əńyə lə ayɛ edu!”

7 Nya Petro lɛkɔbe utidi əmfo eto kodiani nya útə nkə otaka uńyə. Nya lamfolamfoo, wə akpa ku bɛkplɔbɛ eto ekubi dímuə ale!

8 Nya óbe ósa úńyə lə wə akpa əsuə. Mfó útsyiko bɔyɛ kesu kesinkli. Nya útəkəko mə údufə Disumuyo mfó, kayɛ kabé kasa katɛsə Onanto.

9 Betidi ba kenke lɛkɛ mfó, ənyə wə ɔnlɛ bɔyɛ nya ɔnlɛ Onanto bɔtɛsə.

10 Se bənyə wəə, bətsyə lekpo bə wə ni futsyə díkəsiə lə Kesie Ka Laanɔ Bobe kátɔ asa mfó. Nyaso íyifo mə yanii ku sikpi lə lesa nə béyifo bətə wə əsuə. *Petro Édi Etiki Itsyi Lə Yesu Eto Ǝsuəale Ǝsuə Lə Disumuyo.*

11 Se osani əmə dímuə Petro ku Yohanes ɔnlɛ kekle lə lekpake nə baakpo Oka Solomo eto Lekpata nə nkpe lə Onanto eto Disumuyo mfóo, betidi kpə étsyetsyi bésu mə ɔflɔ. Wə botsya éyifo mə yanii sekasitsyuə.

12 Nya se Petro dínyə betidi bamәə, ɔ́tɛyi mə nkə, “Israelfɔ, bə díyifo mi yanii lə nyamfo əsuə fɛ? Nya beso bɛnlɛ bo bobe fe bo kosate eto əsuəale ku Boanto eto sikpitete əsuə eso utidi emfo lɛyɛ?

13 Nnya ni bənkə Onanto lébesə wə Usumubi Yesu kato. Onanto əmfo ni Abraham ku Isak ku Yakob tsya eto Onanto nɛ. Wə tsya nsi ni bo bana eto Onanto. Wə Ubi ni Yesu wə bífi bítə biə balo. Nya bɛni wə lə Pilato eto ənəmi lə lefe nə bɛtɛyi biə binyi wə kulaa tsya, lə lefe nə Pilato wə léla nkə wóayani wə fɛ.

14 Bɛni utidi kɛnkɛ ku ɔsɛɛ, nya bɛtɔnɔ biə oyani uwudifɔ bomu lə wə kɛnyɛ.

15 Bélo utidi wə ləətə betidi nkpə. Nya Onanto dísinkli ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə! Nya bo kosate dínyə wə ku bo ənəmi!

16 Ɛyɛ lə Yesu eto diye əsuəə, nya utidi wə lɛtsyini bɛnlɛ bunyə mfoo, dímuə əsuəale nɛ. Nya se ófo Yesu ɔ́nɔ esoo, nnya dítə únyə bufitsyatsya fe kase mimblɛ nlɛ bunyə ku mi ənəmi mfo nɛ.

17 “Mɔ bayimi, nyi miə mi

ku mi beninə éyifo nyamfo eto okloe ɛyɛ lə mante mante əsuə.
18 Fɛɛ Onanto ébɔtɛyi utsyə nkə ɛyɛ lə wə bənyɛləkətidi əsuə wə ubi Kristo, Utidi Wə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə ebudi ohiã. Nko eso útə nkə wə bənyɛləkətidi eto lesa nə bátɛyi bətsyə bə itə.
19-20 Nyaso bisinkli lə abuayifoyifo kama lə bitəkəko Onanto, lə uflə mi abua uwi. Lə biyifo nkoo, buinyə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale itsyi lə Bonamute ɔflɔ, nya wootsyese Yesu wə ni Kristo Wə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.
21 Nko ini eso Yesu luusiə kato isu ese lefe nə Onanto lɔɔlɔ lesa saa utsyə fe kase útə wə bənyɛləkətidi kɛnkɛ lɛtɛyi bətsyə taa kɔ ke.
22 Fe kase Moses lɛtɛyi utsyə nkə, ‘Bonamute Onanto ebuləkə unyɛləkətidi utsyuə utsyiko lə mi nti fe kase útə mímbɔ. Nyaso bitsyuə wə ditiki nə ke wɔɔtɛyi mi koto.
23 Nyaso nwə ke lembutsyue unyɛləkətidi əmə kotoo, Onanto ebuləkə wə lə wə betidi nti nya wɔɔtsylɔsə wə.’
24 “Lə sitintii, Onanto eto bənyɛləkətidi kenke idu lə Samuel ɛntɔɔ, ébɔtɛyi asa nnya nlɛ bubə mfo mmi bətsyə.
25 Nnya Onanto lɛtɛyi utsyə ɛyɛ lə wə bənyɛləkətidi əsuə eyifo mi ale. Nya mi tsya kpe kedikɔ lə kɛnyɛ ka Onanto lékle ku mi bana əsuə. Fe kase ɔtɛyi Abraham nkə, ‘Ɛyɛ lə fə ufluflu əsuəə, mookpo kasɔ eto betidi kenke atsyɔ.’
26 Nyaso se Onanto díləkə wə Uyifoyifo Kristo ótee, tutɛ ótsyese wə mi ɔflɔ nkə lə okpo mi atsyɔ, nya lə utə mi utsyuə saa lə ɔyɛ abua buyifo.”

4

Bákpa Petro Ku Yohanes Bésuko Lekpo Eti.

1 Lefe nə Petro ku Yohanes ńyə banlɛ betidi bamə etiki budii, Yudafɔ eto besumunyə ku Disumuyo eto mba laase mfó eto beninə ku Sadukifɔ tsya əbə mfó.
2 Se bánɔ bə Petro ku Yohanes ńyə mfó balɛ etiki itsyi lə Yesu eto botaka ketsyi ɔkɔmə əsuə, nnya nlɛ bote bənkə utidi wə díkəkpə ebotaka ubə nkpəə, kafo ányi mə tinti.
3 Nyaso bəmuə mə. Nya se kale mfe nlɛ bolo esoo, béti mə bákpe le diyo isu əsə kəsiəsə.
4 Fɛɛ betidi kpə ba lɛnɔ mə etikii, báfo etiki sɛɛ nyamfo bánɔ. Mə utú ebuyifo fe basani akpi anɔ.
5 Nya se kale dísiəə, ibə bə Yudafɔ eto bəsuəaletidi ku beninə ku afi eto bateasa ákpe disi lə Yerusalem.
6 Bátsya ku Usumunyə Ninə Kenke Annas ku Kayafa ku Yohanes ku Aleksandro ku besumunyə ninə eto betidi tsya.
7 Nyaso bákpa Petro ku Yohanes bamə báboko mə

ənəmi. Nya bátɔ mə bənkə, “Owoe eto diye ku əsuəale əsuə bíyifo nyamfo?”

8 Petro wə díyi ku Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale átaka úńyə nya ótɛyi mə nkə, “Bo bəsuəaletidi ku umə eto beninə,

9 lə bela biənkə bianɔ lesa sɛɛ nə búyifo bútə utidi wə lɛtsyini mfo ku kase bótsya wəə,

10 bitə mɛ kusu lə ntɛyi mi ku Israel eto betidi kenke lesatsyuə. Yesu Kristo wə ditsyi Nasaret wə bítə básɔ lə uyikabie əsuə, nya Onanto disi ótakasə wə utsyiko ɔkɔməə, wə diye əsuə nya utidi əmfo dímuə ale nɛ.

11 Nya Yesu əmfo əsuə Awɔnisa Kɛnkɛ lɛtɛyi nkə,

‘Leba nə mba laato ayo lɛni
bə dimbə kɔnɔɔ,
ni bomu díbə lefiani nə
nso bofe lə afɛfɛ
kenke nti.’

12 Wə hã ni futsyə loofo utidi buləkə, itsyise wə hã ni futsyə Onanto dítəkə diye nya útə wə əsuəale lə betidi ba tã nti, nkə utə utidi nkpə.”

13 Se bəsuəaletidi ku beninə dínyə kase Petro ku Yohanes ba lenni bekuente nya bámfo bunə saa, nlɛ etiki budi ku ute ku ute ku əsuəale nkoo, íyifo mə yanii. Nya bənyə bətsyə lekpo sitinti bə mə ku Yesu áyɛ béyifo keyifo lə bətsyuə.

14 Nya se bənyə utidi əmə bátsya ńyə mfó lə mə ɔflɔɔ, kɛnyɛ əkpə mə, bánte lesa nə baatɛyi bio.

15 Nyaso bátɛyi mə bə banyi besu kama etɔ, nya mə hã dísiə mfó kefi nsusu lə lesa nə booyifo əsuə.

16 Mə bətsyuə átɔ bə, “Be ele bə buyifo ku betidi bamfo? Boəmbofo bɔtɛyi boə lesa nə béyifo mfo enni ayanisa itsyise utidi saa wə nkpe lə Yerusalem yi nya ɔnɔ ditiki nəmfo.

17 Bomu bə lə etiki nyamfo lə ɛyɛ bokpantsyaa, bitə lə bukə mə ato boə bensidi etiki saa lə Yesu eto diye əsuə bio.”

18 Nya bésinkli bákpadi mə báboko disikakpekɔ mfó nya bákpe mə kɔfi bə idu lefe nəmfó ɛntɔɔ, bénsidi kutsyuə saa etiki nye báte kulesa itsyi lə Yesu əsuə bio.

19 Nya Petro ku Yohanes dífe kɛnyɛ bátɛyi mə bənkə, “Mi kosate bibu nnya bebe biə nte nnya lɔɔkɛ Onanto ɔkɔɛ? Bə buyifo lə mi kɔfi əsuə lee, lə Onanto eto kole əsuə?

20 Bo alɛɛ, asa nnya búnyə ku bɔ́nɔɔ, boembofo kɛnyɛ boma lə nnya əsuə kəsiə kpoo nko.”

21 Nyaso beninə bamə nlɛ disi bokpe mfó ənyənki bákpe nya békə mə ato kekleke nya báyani mə. Kase betidi bamə kenke díńyə mfo nlɛ Bonamute bɔtɛsɛ lɛ wə eyifosa esoo, beninə bamə mánte kusu ko bɔɔyɛ bənə mə koto.

22 Utidi əmə bátsya ébofo alɛ fosi ana ku kama.

Bafokanɔfɔ Áto Ola Bə Lə Bakpe Nkɛ Ale.

23 Lefe nə báyani mə
kamaa, Petro ku Yohanes
ésu mə betidi bamə ɔflɔ nya
bátɛyi mə lesa nə betidi
bamə lɛtɛyi mə lə
disikakpekɔ kamə.
24 Nyaso bafokanɔfɔ lə
mfó kenke átsya nya báto
ola bətə Onanto bə,
“Bonamute, fə díyifo kato
ku kasɔ ku lekpo ku asa
nnya kenke nkpe lə nya.
25 Fə lɛyɛ lə Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ əsuə fətə bo Ona
David wə ni fə Uyifoyifo
dídi etiki ɔ́tɛyi nkə,

‘Beso kawunsiə eto betidi
ba lenni Yudafɔ nlɛ
bunyenki
kefi nsusu bua?

26 Kawunsiə mfo eto baka
átsya, báto ákpatsya,
nya bəsuəaletidi lékpe
disi béfi nsusu lə
Onanto əmə ku Utidi
Wə Ókpo Ɔhile Utsyə
əsuə.’
27 Ɔnukualɛ uni bə Herodes
ku Pontio Pilato ku Israelfɔ
ku mba lenni Israelfɔ átsya
lə umə əmfó nya bátaka
bəńyə lə fə Uyifoyifo Kɛnkɛ
Yesu wə fákpo ɔhile fətsyə
əsuə.
28 Fɛɛ lə fə əsuəale ku kobe
əsuəə, ábe fənkə lə batsyaa,
beyifo lə asa nnya fétsyue
fətsyə əsuə.
29 Nya mɔmɔɔ, O Bonamute,
be sikpi sia banlɛ bo bokpe,
lə ətə bo fə beyifoyifo
lɛkɔɛsi nə luutə boofo fə
Ditiki Sɛɛ nəmə budi.
30 Nnə fə kɔni etsyue lə
atsya betidi, lə eyifo ayanisa
kpə, lə fə Uyifoyifo Kɛnkɛ
Yesu eto diye əsuə.”

31 Se báto ola bálosəə,
diyo nə kafo bankpe ko
dítinkə nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
lɛyifə dísiə lə məmblɛ əsuə
nya bétsyiko Ditiki Sɛɛ
nəmə bɔtɛyi ku əsuəale.

Bafokanɔfɔ Bamə Áwunsəko Bətsyuə.

32 Lə lefe nəmfo kenkee,
bafokanɔfɔ kenke eyifo
kɛnyɛ kani lə ditsyəbi ku
nsusu əsuə mə kuutsyuə saa
membu wə hã eto lɛlɛkɛsə
eto disi, bomu mə lesa saa
eyifo məmblɛ eto lele.
33 Nya batɔnkpe bamfo
kenke dífi əsuəale kplɛ
bábe Onanto eto Ditiki Sɛɛ
ditsya itsyi lə Bonamute
Yesu eto botaka ketsyi
ɔkɔmə əsuə. Nya Onanto
eto atsyɔkpokpo kplɛ dísiə
ko mə kenke.
34 Mə kutsyuə saa mánhiã
kulesa, itsyise mba ayo nye
nsɔ nkpee, efi asa nyamfo
báte nya béfi atabi nnya
bənyə,
35 bésuko batɔnkpe bamə
nya bésie nnya bətə utsyuə
saa lə kase ińyə itə wə.
36 Lə mfóo, osani utsyuə
akɛ lə mə nti baakpo Yosef,
wə ni Lewinyə wə ditsyi
kasɔ ka baakpo Kipro.
Batɔnkpe bamə ətəkə diye
bə Barnaba, eto kasɔ ni nwə
laakpe betidi otsyekle.
37 Úfi wə kasɔ kətsyuə óte
nya úfi atabi nnya únyə
úsuko batɔnkpe bamə.

5

Ananias Ku Safira Átɛyi Sidia.

1 Nya osani utsyuə tsya dísiə wə baakpo Ananias ku wə usiə Safira. Mə tsya éfi mə kasɔ kətsyuə báte.
2 Nya úfi atabi nyamə eto ətsyuə ɔ́kula fɛ úfi afɛfɛ óboko batɔnkpe bamə. Ditsyəbi nəmfo eyifo wə usiə Safira eto bote nya ɔ́tɔnɔ nkə beeyifo nko.
3 Nya Petro lɛtɔ wə nkə, “Ananias, beso fətə Obonsam dítəkə fə kato, nya útə fátɛyi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ sidia? Nya féfi fə kasɔ ka fáte eto atabi ətsyuə fákula fətsyə əsuə?
4 Kasɔ kamə́ə, fə kale keni fɛ fáte ke, nya atabi nnya báfo fə kayo tsya eyifo fə ale. Be dítə eso féfi nsusu bua bomfó eto okle? Inni bo betidi bamfo fátɛyi sidia, bomu Onanto!”
5 Kase Ananias lɛnɔ ditiki nəmfo koo, lamfolamfo úduɔnɔ ókpo kasɔ, úkpə! Nyamfo ətə sikpi kplɛ əmuə mba kenke lɛnɔ nnya.
6 Nya bakosobi ba lɛkɛ mə lenti dífi kafia beti wə nya béfi wə bésu bébikə.
7 Fe abombosɔsɔ ətsyə eto kamaa, wə usiə tsya əbə údufə mfó. Fɛɛ wóannɔ tɔ lesa nə díkəbə.
8 Nya Petro lɛtɔ wə nkə, “Tɛyi mɛ, se fə ku fə usə dífi mi kasɔ bétee, atabi nnya kenke báfó mi kayo ni nyamfoo?”

Nya usio əmə dítə mbuayɛ nkə, “Ee, nyamblɛ nɛ.”
9 Nya Petro lɛtɛyi wə nkə, “Beso fonko fə usə lékle kɛnyɛ bɛnlɛ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ boto kabe? Bebe bakosobi ba dítsyi fə usə bésu bébikə ni mba mfo nɛ. Mə ke luutsyi fintsya besuko nɛ.”
10 Lamfolamfo, wuntsya édu ɔ́nɔ nya úkpə. Nya se bakosobi bamə díbə bəńyə se úkpə onlabee, bétsyi wuntsya bésu bébikə lə kaka bébikə wə usə ke.
11 Itə eso sikpi kplɛ əmuə mba kenke díkafo Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ ku betidi ba kenke lɛnɔ lesa nə díbə mfó.

Batɔnkpe Bamə Éyifo Ayanisa Kpə.

12 Lefe nəmfo kenkee, batɔnkpe bamə éyifo ayanisa kpə lə betidi bamə nti. Bafokanɔfɔ ba lə mfóo, ákatsya lə Yudafɔ eto Disumuyo kaka baakpo Solomo eto Lekpata.
13 Ite bə betidi bamba kpə éfi lelabi ku díbu bətə bafokanɔfɔ tsyaa, báte sikpi bámfo budufə lə mə nti.
14 Tsya fɛɛ betidi kpə, basani ku besio ésinkli lə nkpə bua bo bensi kama nya báfo Bonamute bánɔ.
15 Nya betidi lékpa mə befimfi bálabesə lə mə belabekə əsuə lə kpakpaakpe kaka bébu bə Petro ebɔyɛ lə ɔlɛ botsyilama, lə wə koyo lə kokpo lə befimfi bamfó əsuə lə bəmuə ale.
16 Nya betidi kpə lə kəmə ka letsyilama Yerusalem lékpa mə befimfi ku mba awɔnɔ bua nlɛ bule báboko mə ɔflɔ nya bátsya məmblɛ bufi.

Yudafɔ Eto Beninə Ǝnə Etiki Ku Yesu Eto Batɔnkpe.

17 Nya Yudafɔ eto
Usumunyə Ninə Kenke ku
wə betidi ba ni Sadukifɔ eto
ditsyukpa lɛsɛsə ənəmi
kekleke lə batɔnkpe bamə
əsuə.
18 Lə nyamfo esoo, bəmuə
mə bákpe lə umə eto diyo.
19 Lə kətsyə kamfóo,
Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə
əbə ɔ́sini diyo nəmə eto
siku nya úləkə mə nya ɔ́tɛyi
mə nkə,
20 “Bidu bisu Yudafɔ eto
Disumuyo lə bisu bidi betidi
ba kenke etiki itsyi lə nkpə
fɔfɔ bomə əsuə.”

21 Nyaso se kale dísiəə, lə
kase Onanto eto ɔtɔnkpe
lɛtɛyi mə əsuəə, bésu
bédufə Disumuyo mfó nya
bétsyiko mə asa bote.

Lə lefe nəmfoo,
Usumunyə Ninə ku wə
betidi ákpadi Yudafɔ kenke
eto beninə itə botsya nya
bákpe betidi bətsyuə bə
besu bələkə batɔnkpe bamə
lə diyo nəmə baboko.
22 Fɛɛ se bésu mfóo,
bənnyə mə! Nyaso bésinkli
bəbə bátɛyi mə bənkə,
23 “Se búsuu, búnyə buə
diyo nəmə eto biku kenke ti,
nya mba laase kesie ńyə
mfó. Fɛɛ se bɔ́sini bikuu
biamə́ə, bóənnyə betidi
bamə eto kuutsyuə lə diyo
nəmə kafo.”
24 Lefe nə mba laase
Disumuyo nəmə eto uninə
ku besumunyə ninə bamfo
lɛnɔ ditiki nəmfoo, íyifo mə
yanii tinti, itsyise bánte lesa
nə díbə lə batɔnkpe bamə lə
əsuə.
25 Nyamfo eto kamaa,
utsyuə əbə ɔ́tɛyi mə nkə,
“Betidi ba bímuə békpe lə
diyoo, bebe, nyə mə ńyə lə
Disumuyo nəmə banlɛ
betidi asa botee!”
26 Lamfolamfoo, mba
laase mfo eto uninə ku wə
betidi édu bésu Disumuyo
mfo bésu bəmuə mə
baboko. Fɛɛ se báte sikpi bə
betidi bamə ebubə bato mə
aba esoo, bənnə mə lə
əsuəale əsuə.
27 Se bákpa mə bésuko,
bésu bəńyənsə mə lə
bakponkpo bamə eto ənəmi.
Usumunyə Ninə átɔ mə nkə,
28 “Bóantɛyi mi boənkə
biensidi etiki bɛtɛyi kulesa
itsyi lə Yesu əmfo əsuə? Fɛɛ
bíusensə wə ditiki nəmə
békpo lə Yerusalem kenke.
Nya bela biə biefi wə ukpə
eto dikpilolo bitəkə bo lə
əsuə!”
29 Mfó nya Petro ku
batɔnkpe bamba bamə
díləkə kɛnyɛ bátɛyi bə,
“Etiki eto ɔnukualɛ ni bə
Onanto ni futsyə ele bə
butsyue koto, inni utidi.
30 Yesu wə bélo se bítə
báso bámanklasə lə
uyikabie əsuəə, bo bana eto
Onantoo, ni nwə létakasə
wə utsyiko ɔkɔmə úbə nkpə
nɛ.
31 Onanto ətsyə wə lə wə
sediani lə kato kaka ni
kakplɛkɔ kenke fe
ɔtɔnkotɔnko ku Ofomfokətə
itə lə Israelfɔ lə bənyə kusu
batsyi mə akɔɛsi bawuninsə
lə Onanto lə ufi mə abua
ɔtsyɛ mə.
32 Bo ku Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ,
nə Onanto leefi kətə mba

leetsyue wə koto ni mba ni ditiki nəmfo eto badansiɛ.”
33 Se bakponkpo bamə lɛnɔ ditiki nəmfo lə batɔnkpe bamə eto kɛnyɛɛ, kafo esi kányi mə tinti, nyaso báse nnya uyi bənkə ele bə balo mə.
34 Fɛɛ Farisifɔ eto osani ɔni wə lɛkɛ lə bakponkpo bamə nti baakpo Gamaliel áni ko mə. Úyifo utidi wə betidi kenke díkebu tinti, nya úyifo afi eto oteasa tsya. Wə ni futsyə létaka uńyə ɔ́tɛyi nkə, bətə lə batɔnkpe bamə lə babɔ, fɛ lə befi nsusu lə etiki nyamə əsuə.
35 Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Israelfɔ, bɛlɔ bebe sinini lə lesa nə bela biə bieyifo betidi bamfo!
36 Lefe ditsyuə nə lefe mməə, osani utsyuə wə lɛkɛ baakpo Teuda, wə dífi wə əsuə uyifo fe uninə wə nkpe díbu onso. Betidi alofa ana dítəkəko wə. Nya lefe nə bálo wəə, wə betidi ba dítəkəko wə ésensə, nya wə ditsyukpa nəmə léba.
37 Lə nnya kamaa, lə betidi eto leklafee, Yuda wə ni Galileanyə ákpa betidi ókpo lə əsuə fe wə bətəkəkotsyuə. Nko ke se úkpəə, wə bətəkəkotsyuə mfó ko dísensə.
38 Nyaso lesa nə minyə mɔɔtɛyi mi ko ni bə, beyani betidi bamfo. Lə asa nnya banlɛ bote nye asa nnya banlɛ buyifo eyifo mə kosate eto etsyuesaa, yəmbɔklɛ fɛ yuusensə
39 Fɛɛ lə Onanto eto etsyuesa inii, boəmbofo mə kusu buti. Lə boambe kukɔnɔ kulaa tsyaa, buubə bunyə boə bɔlɛ botaka kəńyə lə Onanto Kosate əsuə!”
40 Bakponkpo bamə áfo Gamaliel eto nsusu bo útə mə. Nyaso bákpadi batɔnkpe bamə báboko mə nti, nya báblɛ mə. Nya besi bəkə mə ato bə bensi tɛyi kulesa saa itsyi lə Yesu eto ditiki əsuə bio. Nya báyani mə bédu.
41 Se batɔnkpe bamə dídu lə lekpokakpokɔ bantɔɔ, bənyə disuəyuə tinti, itsyise bənyə bənkə Onanto ákla mə ókpe lə betidi ba baakpe kofani lə Yesu eto disi nti.
42 Nya diyi saa, bákate Ditiki Sɛɛ nəme kátɛyi lə Yudafɔ eto Disumuyo ku ayo ayo kafe bənkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

6

Bələkə Bawunsəkotsyuə Ekuanse.
1 Lefe nəmfo se bakasebi bamə dítsyiko bufuii, kənə əbə kédufə lə Yudafɔ ba laatɛyi Sigriki ku mba laatɛyi Sihebri eto nti. Nnya ni bə lə bésie diyi eto lesaa, díankayo mba laatɛyi Sigriki eto bakɔ besiə.
2 Lə nyamfo esoo, lefosi inuə bamə ákpadi bafokanɔfɔ bamə kenke, nya bátɛyi mə bənkə, “Yanlɛkɛ bə bobiasə lefe lə didisa siesie eto etiki əsuə lə lefe nə ele bə bufi bo lefe kenke butə Ditiki Sɛɛ nəmə eto budi.

3-4 Nyaso mɔmɔɔ, bayimi, betsyilamasə ənəmi lə biləkə basani ekuanse ba nyi kobe nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nsi ko mə. Buufi mə butsyə lə keyifo kamfo eto kɛnyɛ itə bə bofo lefe bɔkɛ itə olatoto ku Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobe.”

5 Ditiki nəmə álɛkɛ itə məmblɛ kenke, nyaso bələkə Stefano wə ni utidi wə nkpe bofokanɔ nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nsi ko wə lefe saa. Nya bələkə Filipo ku Prokoro ku Nikanɔ ku Timona ku Parmena ku nwə díkafiani Yudanyə wə baakpo Nikolas wə ditsyi Antiokia.

6 Bələkə betidi ekuanse bamfo báte batɔnkpe bamə. Nya báto ola bətəkə mə ani lə disi itə keyifo kamə eto buyifo.

7 Lə nyaso Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə dísukosə busənsə kakpe. Nya bafokanɔfɔ lə Yerusalem dífui bakpe. Yudafɔ eto besumunyə kpə tsya átsyi báwuninsə báfo Ditiki Sɛɛ nəmə.

Yudafɔ Eto Beninə Ǝmuə Stefano.

8 Nyaso Stefano wə Onanto lékpo atsyɔ útə əsuəalee, éyifo ayanisa kpə lə betidi bamə nti.

9 Fɛɛ Yudafɔ ba díkafo mə əsuə əsuə eto busiə ba dítsyi Kirene ku Aleksandria ku bətsyuə ba dítsyi Kilikia ku Asia eto ditsyukpa étsyiko etiki bunə ku Stefano.

10 Fɛɛ mə kutsyuə saa mámfo buńyə lə wə ənəmi lə kobe ko Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dítə wə eso.

11 Nyaso bákpe disi ku betidi bamba bə lə batɛyi bidia lə wə əsuə bə, “Bɔ́nɔ se úkedi etiki uńyə lə Moses ku Onanto tsya əsuə!”

12 Kɛnyɛlala kamfo ənə lefonyi lékpe lə betidi bamfo ku beninə ku afi eto bateasa bamə kenke əsuə. Nya bəmuə Stefano nya béfi wə bésuko bakponkpo eto ənəmi.

13 Nya báboko betidi bətsyuə ba lékle kɛnyɛ bátɛyi sidia bənkə, “Osani əmfo ékedi etitiki lefe saa kəńyə lə Disumuyo Kɛnkɛ kamfo ku lə Moses eto kɔfi əsuə.

14 Nya bɔ́nɔ bə ɔ́tɛyi tsya nkə utidi əmə ditsyi Nasaret baakpo Yesu mfóo, átɛyi nkə wooba Onanto eto Disumuyo Kɛnkɛ kamfo nya woofloma akpa nnya Moses dítə bo!”

15 Nya mba kenke lɛkɛ lə lekpokakpokɔ mfó létakasə ənəmi bákpo lə Stefano əsuə, nya bənyə bə wə ənəmi əkəyənde fe kato eto ɔtɔnkpe eto ale.

7

Stefano Ábe Onanto Eto Dikiti Sɛ Nəmə Letsya.

1 Nya Usumunyə Ninə Kenke lɛtɔ Stefano nkə, “Etiki nnya banlɛ budi mfoo, sitinti ini banlɛ bɔtɛyi?”

2 Nya Stefano dítə wə mbuayɛ nkə, “Boantomə ku mɔ bayimi, bitsyue koto kukɔnɔ lə bɛnɔ! Diyənde

eto Onanto ələkə wə əsuə óte bo ona Abraham lə Mesopotamia eto kasɔ fɛ údu mfo úsu úsiə lə kasɔ ka baakpo Haran.

3 Ɔtɛyi wə nkə, ‘Taka lə edu lə kasɔ kamfo ku lə fə betidi ɔflɔ lə esu kasɔ ka moote fə əsuə!’

4 “Nyaso údu lə wə kasɔ nya úsu úsiə lə Haran. Lə Abraham eto anto eto ukpə eto kamaa, nya Onanto lékpa wə óboko kasɔ ka binsi mfo mmi nɛ.

5 Onanto mémbudi kasɔ kamfo eto dikuku sɛkɛ saa útə Abraham fe wə kale, inni lɛ kokpa kɔni. Bomu ɔtɛyi wə ɔtɔnsə nkə kasɔ kamə ebofiani wə ku wə befluflu eto kale, ite bə ibə ese lefe nəmfóo, ubi saa mánkɛ wə.

6 Nnya Onanto lɛtɛyi wə ni nkə, ‘Fə befluflu ebofiani bafɔ lə kasɔ ka lenni mə kalɛ əsuə. Boosiə mfo fe ndomufɔ nya boote mə ohiã itə alɛ alofa ana flɔflɔflɔ.’

7 Nya usi ɔtɛyi wə tsya nkə, ‘Moolo betidi ba díyifo mə mə ndomufɔ dikpi. Nya lə nnya kamaa, buudu lə kasɔ kamfó bəbə basumu mɛ lə kaka mfo.’

8 Mmɔə ini Onanto lékle kɛnyɛ ku Abraham ini lelolala eto kɛnyɛklekle nɛ. Nyaso Abraham ála Isak lelo lə diyi flamflale se bále wə. Isak tsya ála Yakob lelo, nya Yakob tsya léla lelo lefosi bebi inuə ba bále díbə báfiani Yudafɔ eto ese lefosi ənuə ba lefo diye.

9 “Yakob eto bebi bamfo ásɛsə ənəmi lə mə ɔyimi Yosef əsuə. Nya bəmuə wə báte fe ndomunyə lə Egipte eto kasɔ. Fɛɛ Onanto əsiəko wə,

10 nya úlək wə útsyiko kanyi ku bulə saa əsuə. Se Yosef lɛbɔ úńyə lə Egipte eto Oka Farao eto ənəmii, Onanto ətə wə ditsyəbi sɛɛ ku kobe, itə Oka əmə éfi wə útsyə nwə laabe Egipte eto kasɔ ku wə diyo ku bikə kenke.

11 “Lə lefe nəmfoo, kukpɛnsɛ kekleke əbə lə Egipte ku Kanan eto nsɔ kenke, nya ínə kanyinyənyə kpə éboko. Bo bana mánkɛ didisa nə buudi.

12 Nya se Yakob lɛnɔ nkə didisa kpe lə Egipte, ókpe wə bebi ba ni bo bana ditutɛ nkə besu baya didisa baboko wə.

13 Lə mə dísu nuəfəə, Yosef ələkə wə əsuə óte wə bayimi nya Egipte eto Oka tsya díbə óte Yosef eto bayimi bamə.

14 Lə nnya eso Yosef ákpe wə bayimi nkə besu bakpa wə anto Yakob ku wə betidi kenke ba diyifo fe betidi fosi akuanse ku ɛnɔ báboko.

15 Nyaso Yakob édu úsu Egipte kaka wə ku wə bebi díkpə.

16 Kamaa, bétsyi bəkpənkpə bamə bésinkli bésuko umə wə baakpo Sikem bésu bébikə mfó. Bébikə mə lə kudi ko Abraham léya ku sika flubia eto atabi ətsyuə lə Hamɔ eto bebi ɔflɔ.

17 “Se kɛnyɛtsyətsyə ka Onanto dítsyə útə Abraham eto lefe nlɛ boyoo, wə

befluflu ba mfe nkpe lə
Egipte ébole béfui tinti.
18 Kafɛfɛkɔɔ, Oka fɔfɔ wə
dímante Yosef étsyiko seka
budi lə Egipte eto kasɔ.
19 Farao emfo ələkə nsusu
bua úyifo Abraham eto
befluflu bamfo disiale nya
úkisi mə tsya. Itə ɔ́hiɛ mə
bələkə mə bebisambi ba
bále lə ayo báto bákpe lə
kase buukpə.
20 “Lefe nəmfo eto lefe
nnya bále Moses nɛ. Nya
bənyə bə úyifo ubi wə laanɔ
bobe tsya. Lə nyamfo esoo,
wə antomə éfi wə bákula
afa ətsyə sɔ̃ɔ̃ lə diyo.
21 Nya lefe nə bənyə bə
bensiembofo wə bɔkulaa,
bələkə wə lə mə əsuə. Nya
Farao eto ubisiobi dísu ɔ́kɛ
wə nya úfi wə ófianisə wə
kafo eto ubi.
22 Óbe wə nya békluəsə
wə fe Egiptenyə lə mə esu
ku mə asayifofo əsuə. Nya
óbe ófiani utidi wə lɛkɛ
əsuəale lə wə etikididi ku
wə eyifosa kenke əsuə.
23 “Se Moses léfo alɛ fosi
anaa, íbə wə lə nsusu nkə lə
usu obe kase banlɛ wə
bayimi Israelfɔ buyifo.
24 Lə lefe nə úsu mfoo,
únyə kase Egiptenyə nlɛ mə
ɔni disiale buyifo. Esoo, úsu
ɔ́wunsəko wə ɔ́sɔ Egiptenyə
əmfo ólo.
25 Moses ébu nkə wə
kosate eto betidi əbɔnɔ kasɔ
nkə Onanto ebɔyɛ lə wə
əsuə úləkə mə, fɛɛ mə
mánnɔ nnya kasɔ nko.
26 Kəsiəsəə, únyə Israelfɔ
inuə ba nlɛ bɔkpɔ. Úsu nkə
lə usu okpla mə nya ɔ́tɛyi
mə nkə, ‘Bebee! Bayimi,
bini! Yanle bə bikakpɔ
keyifo lesafimfi mi bətsyua
nko!’
27 “Nya mə inuə bamə eto
nwə nlɛ wə ɔyimi disiale
buyifo dínə Moses útsyə
kutsyə nya ɔ́tɔ wə nkə, ‘Be
leka fə lə nnya əsuə? Owoe
díləkə fə bo ɔtɔnkotɔnko ku
okponkpo lə bo etiki
nyamfo əsuə fɛ?
28 Lee, ala fə aalo mɛ fe
kase fálo Egiptenyə əmə
kənə?’
29 Se Moses lénɔ ditiki
nəmfoo, útsyetsyi úsu ɔ́biɔ
lə Midia eto kasɔ fe ɔfɔ. Nya
mfó óle bebisaibi inuə.
30 “Lə alɛ fosi ana eto
kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe
ələkə əsuə óte wə fe ute wə
nlɛ biyu eto kuyi botonsə
eto ditsyəbi lə Sinai eto
kɔtini ɔflɔ lə mfiminti mfo.
31 Se Moses dínyə nyamfo
nkoo, íyifo wə naa. Nyaso
lefe nə ɔ́nyi ɔ́fi nkə lə obe
lesa nə inii, nnya Onanto
eto ɔkɔɛ ábɔ ɔ́tɛyi nkə,
32 ‘Mɔ ni fə banamə eto
Onanto, Abraham ku Isak
ku Yakob eto Onanto.’
Moses étinkə ku sikpi eso
wénsifo mfó bobe.
33 “Onanto əmə átɛyi wə
nkə, ‘Ləkə fə afokpa! Itsyise
kaka fəńyəə, kasɔ kɛnkɛ
keni.
34 Mbunyə kase mɔ betidi
nlɛ kanyi bunyə lə Egipte
eto kasɔ mfó. Mbɔnɔ mə
bɔwɔnɔnɔ ku nku bo banlɛ
kakpadi mɛ. Nyaso mbubə
miə lə mbə nləkə mə. Bə,
mookpe fə kɔtɔ lə Egipte!’
35 “Moses emfo ni utidi
wə Israelfɔ léni nya bátɔ wə
bənkə, ‘Owoe díləkə fə bo

ɔtɔnkotɔnko ku okponkpo
lə bo etiki nyamfo əsuə fɛ?'
Wə ni nwə Onanto létsyese
nkə udi seka lə mə əsuə ku
mə Ofomfokətə, ɛyɛ lə
Onanto eto ɔtɔnkpe wə
díləkə əsuə óte lə ute wə
díkənyə lə mfiminti mfó nɛ.

36 Ókpa mə betidi bamə
údunko lə Egipte nya úyifo
ayanisa úləkə asa kpə óte lə
Egipte eto kasɔ ku lə Lekpo
Sia eto kɛnyɛ ku lə lefe nə
banyɛ lə mfiminti alɛ fosi
ana sɔ̃ɔ̃.

37 "Moses əmfo ni nwə
lɛtɛyi Israelfɔ nkə, 'Onanto
ebotsyese mi wə
unyɛləkətidi fe kase ótsyese
mɛ, nya wuuləkə wə utsyiko
lə mi kosate eto nti.'
38 Wə ni nwə lɛtɔnko
Israelfɔ ba lɛkɛ lə mfiminti
mfó. Wə lɛkɛ mfó ku bo
banamə. Wə ni nwə
dídinko Onanto eto ɔtɔnkpe
etiki lə Sinai eto kɔtini əsuə.
Wə nsi ni futsyə léfo
Onanto eto ditiki nə ləətə
nkpə óboko bo.

39 "Fɛɛ bo banamə mámfo
Moses eto etiki nyamə nyaso
bəkə wə bətsyə kutsyə nya
bála bə eni lə beesinkli besu
Egipte eto kasɔ.
40 Nyaso bátɛyi Aaron
bənkə, 'Tsyə bəfiə ba loofo
bo bɔtɔnko ətə bo, itsyise
boante lesa nə dísu íyifo
Moses əmfo wə dínə bo
ɔ́bɔnko lə Egipte eto kasɔ.'
41 Lə nyaso báto ufiə fe
onantsyui eto ubi. Wə
bəkətə kedi nya bənyə
disuəyuə diyi nəmfo lə ufiə
əmə béfi mə ani béyifo mfó
eso.

42 Lə nyamfo eso Onanto
étsyi kama ókpe mə. Nya
oyani mə utə kofe ku
kofande ku befandebi eto
kesumu, fe kase báwɔni
bákpe lə bɛnyɛləkətidi eto
kukue nkə,
'Israelfɔ, inni mɔ bélo
bebuki bítə kedi
lə alɛfosi ana nnya bɛkɛ
lə mfiminti mfó.
43 Bomu Molok eto dibú ku
Romfa eto befandebi
bia béfianinsə bəfiə ba
bíkətə kedi nɛ.
Lə nyaso muutə bəmuə mi
besuko kasɔ fãã lə
Babilonia eto kama
bisu bɛkɛ mfo.'
44 "Bo banamə étsyi
Onanto eto diyo nya ɔ́tɔ,
ɔ́yɛnko mə lə mfiminti kafo.
Báto diyo nəmə fe kase
Onanto díləkə óte Moses
nkə bato ni pɛpɛɛpɛ.

45 Kama kamaa, bo bana
ba léfo diyo nəmə betsyiko
lə mə antomə ɔflɔɔ, étsyi ni
ku mə lə lefe nə báyɛ ku
Yosua, nya bésu báfo kasɔ
kamə betsyiko lə ese nnya
Onanto lélà lə mfó se bántɔ.
Nya lɛkɛ lə mə nti mfó isu
ese Oka David eto lefe.
46 Onanto ála David eto
asa tinti. Lə nnya eso David
átɔ Onanto nkə utə wə kusu
lə oto kəsiəkɔ utə wə, Yakob
eto Onanto.
47 Fɛɛ Salomo ko díbə óto
diyo nəmə.

48 "Fɛɛ Onanto
Ǝsuəalenyə Kenke ənsiə lə
ayo nnya kawunsiə mfo eto
betidi léto. Onanto áyɛ lə
wə bənyɛləkətidi əsuə ɔ́tɛyi
nkə,
49 'Kato ni mɔ sekakedikɔ
eto lekpomɛ,

nya kasɔ ni mɔ akpa eto
kətəkəkɔ.
Lə nnya esoo, nte diyo nə
eto okle footo ətə mɛ.
Sie ni kaka ele bə nsiə?
50 Lee, inni mɔ kosate díyifo
asa nyamfo kenke?' "
51 Lə nyaso Stefano ési
ɔ́tɛyi mə nke, "Letotidi kon
eto betidi bini! Ntsyə bimbə
bofokanɔ mə! Bíti ato lə
Onanto eto ditiki əsuə fe
kase mi antomə díyifo. Lefe
saa biataka kəńyə lə
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə.
52 Nte Onanto eto
bənyɛləkətidi ba mi
banamə dímə́ńyə lə əsuə?
Bálo Onanto eto
bənyɛləkətidi ba díbə bábe
letsya taa kɔ bə Ɔsɛɛtidi Wə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə lɛ
bubə. Nya Ɔsɛɛtidi Wə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə
əməə, wə bɛni nya bíkə wə
bítə bálo wə nɛ.
53 Mi ni mba léfo Onanto
eto kɔfi ko útə mi ɛyɛ lə
Onanto eto ɔtɔnkpe eto ani,
fɛɛ bɛni bíentsyue ko koto!"

Bákpɔ Stefano Aba.

54 Se bánɔ etiki nnya
Stefano lɛtɛyi lə mə əsuəə,
kafo ányi mə tinti nya
báyimi mə anyi ku lɛblɔfi.
55 Fɛɛ se Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
nsiko Stefano esoo, óbesə
wə ənəmi kato fää, nya
únyə Onanto eto diyənde ku
Yesu wə ńyə lə wə sediani.
56 Nya ɔ́tɛyi mə nkə,
"Bebe! Nnyə se kato lɛsini
nya mínyə Utidi eto Ubi
əmə se uńyə lə Onanto eto
sediani!"
57 Nya báfã bembembe
nya béti mə ato eto kafo
nya bédufə wə lə əsuə
bəmuə wə.
58 Nya bənə wə bábɔnko
lə umə əmə, nya bétsyiko
wə aba. Nya mba əmə dínə
wə bábɔnkoo, bələkə mə
awukplɛ nnya bankpe
bətsyə lə okosobi wə
baakpo Saulo eto akɔ.
59 Nya lefe nə banlɛ wə
aba bɔkpɔɔ, Stefano ákpadi
Bonamute nya óto ola nkə,
"Bonamute Yesu, fo mɔ
lɛwɔnɔ!"
60 Óse akonki nya ófa
bembembe ɔ́tɛyi nkə,
"Bonamute, fi mə abua
nnya béyifo mfo atsyɛ mə!"
Nya se ɔ́tɛyi nyamfo ólosəə,
úkpə.

8

1 Lə lefe nə banlɛ Stefano
boloo, Saulo ni futsyə díkədi
ute kakpe mə.

Saulo Ákpɔ Ku Bafokanɔfɔ.

Diyi nəmfo ke nya
bétsyiko bɔkpɔ ku
bafokanɔfɔ kate mə ohiã lə
Yerusalem. Nya məmblɛ
dítsyetsyi bésu Yudea ku
Samaria eto lekpake. Fɛɛ
batɔnkpe bamə alɛɛ, məmə
akɛ lə mfó.
2 Nya mba léfo Yesu bánɔ
eto bətsyuə ésu bétsyi
Stefano bésu bébikə ku
nkuɛnlo.
3 Lə nnya kamaa, Saulo
ətəkəko nya úlə bafokanɔfɔ
bamə kekleke nya údufə
ayo kafo úkabɛbɛ basani ku
besio ta kənə kələkə kakpe
mə lə ayo.

Filipo Ábe Onanto Eto Ditiki Sɛɛ Nəmə Letsya Lə Samaria.

4 Nya bafokanɔfɔ lə mfó ésensə bésu kalebe saa nya banlɛ Boanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobe.

5 Nya Filipo wəə, údu úsu Samaria nya ɔ́tɛyi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əsuə.

6 Betidi kpə étsyue ato bánɔ etiki nnya ɔnlɛ budi itsyise bənyə ayanisa kpə nnya úyifo eso báfo wə ditiki nəmə.

7 Óla awɔnɔ bua kpə utsyiko lə betidi əsuə, nya nkomə eto awɔnɔ bua nyamfó lékpo kudu bembembe fɛ bábɔ lə mə əsuə. Nya ótsya mba eto ani ku akpa díkpə ku mba léba bákpo lə kasɔ tsya nya bátaka báyɛ.

8 Nyamfo esoo, disuəyuə akɛ lə Samaria eto umə tinti!

9 Osani utsyuə akɛ lə Samaria baakpo Simon, uyifo utsyuə wə leeyifo afantosi eto afa. Lə lefe kɛntsyɛ nə léfe əsuəə, uyifo utsyuə wə díkatsya betidi kekleke nya íkeyifo betidi yanii. Nya úkəbú wə əsuə ɔkplɛnyə wə lefé lə wə eyifosa ku etiki nnya úkedi eso.

10 Samariafɔ eto bekpefi ku beninə kenke ékebu wə lə kase úkate əsuə keyifo eso. Le nnya esoo, béfi wə etikididi fe, “Wə ni Onanto eto əsuəale nya baakpo Ǝsuəale Kplɛ.”

11 Se úkeyifo afa éfo lefe kɛntsyɛ esoo, béfi mə ənəmi bətəkə lə wə əsuə. Itsyise beetsyuə wə koto kanɔ wə etiki.

12 Fɛɛ mɔmɔɔ, báfo Filipo eto ditiki nə ɔnlɛ bɔtɛyi banɔ itsyi lə Onanto eto Sekadidi ku Yesu Kristo əsuə. Nya basani ku besio kpə léfo ntufləsəfləsə eto lekpa lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə.

13 Nya Simon əmə mfo tsya léfo ɔ́nɔ. Nya lefe nə ófo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmfoo, úkətəkəko Filipo kesu kalebe saa ka ɔntɔ. Nya lə ənyəsa ku ayanisa nnya úkeyifo esoo, íyifo wə naa!

14 Nya lefe nə batɔnkpe ba lɛkɛ lə Yerusalem lɛnɔ bə Samariafɔ ébofo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə banɔɔ, bákpe Petro ku Yohanes lə mə ɔflɔ.

15 Se bésu bédufəə, báto ola lə bafokanɔfɔ fɔfɔ bamə eto disi bə lə bafo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.

16 Nko ini nɛ itsyise isu ese lefe nəmfoo, bámfo tɔ Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ. Ntu ete bəfləsə mə lə Bonamute Yesu eto diye əsuə.

17 Nyamfo esoo, Petro ku Yohanes éfi mə ani bətəkə mə lə esi, nya mə tsya léfo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.

18 Se Simon dínyə nkə lə batɔnkpe bamfo éfi ani bətəkə mə lə esi koo, báfo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛɛ, úfi atabi nkə lə utə Petro ku Yohanes nya ɔ́tɛyi mə nkə,

19 “Bitə mintsya əsuəale nyamfo itə bə utsyuə saa ke

mimfi ani mintəkə lə ofo
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.”
20 Nya Petro lɛtɛyi wə
nkə, “Ekudi itə fə ku fə
atabi kenke! Membu fə
ebofo Onanto eto atɛsə boya
ku atabi.
21 Embofo lekpa saa
bokpa lə keyifo kamfo əsuə
itsyise lɛkɔɛsi mankpa fə lə
Onanto eto ənəmi.
22 Ləkə fə nsusu lə asa
buayifoyifo əsuə lə alɛ
Bonamute lekpakpa.
Ǝtsyənə wuufi fə abua ɔtsyɛ
fə lə fə nsusu bua bufi lə asa
nyamfo eto okle əsuə eso.
23 Itsyise nnyə miə akpe
kənənsɛ kplɛ nya asa bua
eto buyifo tsya eyi fə utu,
nya fafiani ndomunyə itə
lebua.”
24 Nya Simon lɛtɛyi Petro
ku Yohanes nkə, “Beto ola
bɛlɛ Onanto lekpakpa bitə
mɛ bə kotonənə kekleke ko
bɛtɛyi mfo eto okle embubə
mɛ lə əsuə.”
25 Nya lefe nə Petro ku
Yohanes díkedi mə sedansiɛ
nya bédi etiki itsyi lə
Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nə
mə əsuə lə Samaria mfóo,
báyɛ lə Samaria eto kəmə
kpə́ bédi mə etiki lə Ditiki
Sɛɛ nəmə əsuə lefe nə
besinkli bantɔ lə Yerusalem.

Filipo Édi Etiki Ku Etiopia
Eto Keyifo Eto Uninə.

26 Itə Filipoo, Bonamute
eto ɔtɔnkpe wə dítsyi kato
əbə ɔ́tɛyi wə nkə, “Taka lə
esu ɔnwɛdikueti lə mfiminti
eto kusu ko lidu lə
Yerusalem kɔntɔ lə Gasa.”
27 Mfo ótaka nya ɔ́yɛ kusu
komə. Lefe nə ɔ́ntɔɔ,
ótsyako utidi utsyuə lə kusu
nlɛ bubə. Utidi əmfo éyifo
uyifoyifo ninə wə nsi lə
Etiopia eto Besio eto Oka
baakpo Kandake eto
sekakedikɔ eto atabi eto
kɛnyɛ. Uyifoyifo ninə əmfo
étsyi olakatokɔ lə
Yerusalem.
28 Ɔtɔ lə oto nya unsi lə
nkenke bo ɔtɔmini nlɛ bunə
kafo, nya lə kase ɔnyɛ
ɔntɔɔ, úkakla asa itsyi lə
Unyɛləkətidi Yesaya eto
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə.
29 Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dídi
Filipo etiki ɔ́tɛyi nkə, “Yɛ
mlə lə etu ɔtɔmini eto nkeke
bomfó.”
30 Filipo akɔse ɔ́yɛ útu wə
nya ɔ́nɔ se uyifoyifo ninə
əmfo nlɛ asa bokla ketsyi ko
lə Yesaya eto kukue ko
ɔ́wɔni kafo. Nya ɔ́tɔ wə
nkə, “Asa nnya fanlɛ bokla
mfo anɔ nnya kasɔ?”
31 Nya uyifoyifo ninə
əmfo dítə mbuayɛ nkə,
“Owo lo, ntsyə yuubə bə
moofo nnya kasɔ bɔnɔ lə
lefe nə kuutsyuə saa ləmbə
mfo loofo nnya kasɔ buləkə
kate mɛ?” Nyaso ɔ́lɛ Filipo
lekpakpa nkə ubə udufə lə
nkenke eto kufue komə kafo
usiə lə wə ɔflɔ.
32 Nya etiki nnya úkakla
lə Kukue Kɛnkɛ eto Awɔnisa
nnya nkpe mfó ni nkə,
“Bákpa wə báyɛnko fe kase
baayɛnko osamu
kesuko wə kalokɔ.
Nya unsi kpoo fe osamu
wə dímemfi nnya
kulesa lə bákɔ wə
bisə,
nya wémfe kɛnyɛ ɔ́tɛyi
kulesa.

33 Bákpe wə kofani, nya
bəntə ota wə əsuə
disi.
Kuutsyuə saa embofo
kulesa bɔtɛyi itsyi lə
wə befluflu əsuə,
itsyise bála wə nkpə
diku lə kasɔ mfo.”
34 Nya uyifoyifo ninə
əmfo lɛtɛyi Filipo nkə, “Tɛyi
mɛ, wə kosate Unyɛləkətidi
Yesaya ɔnlɛ, lee utidi bamba
utsyuə?”
35 Mmə nnya Filipo
dítsyiko, ɔ́tɛyi wə asa lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
komə əsuə, nya úləkə Ditiki
Sɛɛ nəmə kasɔ ku kase ɛnlɛ
bote itsyi lə Yesu əsuə.
36-37 Nya se banyɛ lə kusu
bantɔɔ, bésu báyo kaka ntu
ntsyuə nńyə lə usunte ɔflɔ.
Nya uyifoyifo ninə əmə
lɛtɛyi Filipo nkə, “Be, nyə
ntu ntsyuə! Beso fəmbofo
mɛ ntufləsəfləsə eto lekpa
nəmə buyifo mfó?”
Nya Filipo lɛtɛyi wə nkə,
“Lə afo anɔ ku fə utu
kenkee, ebofo mu bofo.”
38 Nya uyifoyifo ninə
əmfo lɛtɛyi nkə, “Mfo nnɔ
miə Yesu Kristo ni Onanto
eto Ubi.” Nya útə nkə
bəńyəsə ɔtɔmini eto nkenke
bomə, nya bédufə lə ntu
bomə əsuə, nya Filipo
dífləsə wə ntu.
39 Nya lə lefe nə bábɔ lə
ntu bomə əsuəə, Bonamute
eto Lɛwɔnɔ ákpa Filipo
dídunko, nya uyifoyifo ninə
əmfo ménsinyə wə bio.
Úsukosə wə kusu ko ɔnyɛ
ku disuəyuə.
40 Nnya kamaa, Filipo
əńyə nkə uńyə lə umə wə
baakpo Asoto. Idu mfóo,
óbe Ditiki Sɛɛ nəmə letysa
lə kəmə ka nkpe lə kusu
mfó kenke isu ese lefe nə
údufə Kaisarea eto umə.

9

Saulo Áyani Ǝsuə Útə Yesu.

1 Le lefe nəmfo kenke
əsuəə, Saulo áti kama
Bonamute eto bafokanɔfɔ
kekleke nkə lə olo mə. Nya
úsu Yudafɔ eto Usumunyə
Ninə Kenke ɔflɔ.
2 Mfó úsu ɔ́tɔ nkə bətə wə
ekue lə ufi ɔlɛ usuko Yudafɔ
eto ntsyakɔ lə Damasko lə
ɔkɛ əsuəale umuə basani
ku besio ba kenke díkafo
Ditiki Sɛɛ eto kusu fɔfɔ
komfo bánɔ lə okpa mə
usuko Yerusalem.
3 Nya lefe nə Saulo
díkanyi ɔfi Damasko ku wə
nsusu bomfoo, dikunə
diyənde ditsyuə ko dítsyi
kato lékpo wə lə əsuə.
4 Údu ɔ́nɔ nya ɔ́nɔ ɔkɔɛ
utsyuə nlɛ wə bɔtɛyi nkə,
“Saulo, Saulo, beso fanlɛ mɛ
bɔkpɔnko kekleke nko?”
5 Nya Saulo lɛtɔ nkə,
“Bonamute, fə owoe uni?”
Ɔkɔɛ əmə ətə mbuayɛ
nkə, “Mɔ Yesu wə fanlɛ
bɔkpɔnko kekleke uni.
6 Mɔmɔɔ, taka lə esu umə
əmə. Bɔɔtɛyi fə lesa nə ele
bə yifo.”
7 Nya betidi bamə ku
Saulo nyɛ lə kusu bantɔ mfó
léle bəńyə, bánte lesa nə
baatɛyi. Bánɔ nkomə eto
etikididi, fɛɛ bənnyə
kuutsyuə saa.
8 Nya lefe nə Saulo létaka
úńyə fɛ úminkli ənəmii,

wénsifo bunyə. Nya bálɛ wə lə kɔni bákpa wə bédufənko Damasko eto umə.

9 Úsiə mfo eyi ətsyə wənńyə asa, wéndi lesa, wənnə kulesa.

10 Nya lə lefe nəmfóo, okasebi wə léfo ɔ́nɔ ákɛ lə Damasko wə baakpo Ananias. Bonamute ələkə əsuə óte wə ókpadi wə ɔ́tɛyi nkə, “Ananias!”

Nya ɔ́tɔnɔ nkə, “Bonamute, nnyə mɔɔ!”

11 Nya Bonamute lɛtɛyi wə nkə, “Taka lə ayɛ lə kusu ko baakpo Kusutsyɔtsyɔ, nya lə esu Yuda eto diyo lə atɔ nwə baakpo Saulo wə ditsyi Tarso eto disi. Okpe mfo ɔlɛ ɔla boto.

12 Nya lə buləkəkate bomə əsuəə, únyə osani utsyuə wə baakpo Ananias wə díbə úfi ani útəkə wə lə disi itə bə usinkli nyə asa.”

13 Mfo nya Ananias díləkə kɛnyɛ ɔ́tɛyi nkə, “Bonamute, mbɔnɔ sesiasesia bulə bo eto okle utidi əmfo nlɛ bafokanɔfɔ bokpe lə Yerusalem!

14 Nya míkanɔ tsya bə ófo əsuəale eto ekue utsyiko lə besumunyə ninə ɔflɔ nkə ubə umuə bafokanɔfɔ kenke lə Damasko!”

15 Fɛɛ Bonamute átɛyi wə nkə, “Su lə esu eyifo lesa nə míntɛyi fə. Nnya ni bə mbuləkə utidi əmfo miə lə udi mɔ ɔyɛkpa wə luufi Ditiki Sɛɛ nəmə usuko mba lenni Israelfɔ ku baka ku Israelfɔ kenke lə bate mɛ.

16 Mɔ kosate ebote wə kase sɔ̃ɔ̃ ele bə ɔyɛ udi ohiã lə mɔ disi.”

17 Nyaso Ananias ésu údufə diyo nə Saulo lɛkɛ, nya úfi wə ani útəkə lə wə, nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Mɔyimi Saulo, Bonamute Yesu wə díləkə wə əsuə óte fə lə kusuu, wə Yesu kosate ke ni futsyə létsyese mɛ fə ɔflɔ nkə lə esinkli ənyə asa nnya lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lə disiəko fə.”

18 Lamfolamfoo, iyifo Saulo fe bufə bəfə lesatsyuə nə nte fe akpɛ eto dikpə seka lə wə ənəmi nya útsyiko asa bunyə. Nya se ótaka uńyəə, béyifo wə ntufləsəfləsə eto lekpa lə Yesu eto diye əsuə.

19 Nya se údi lesa ólosəə, usinkli údufə lə wə əsuə úmuə ale.

Saulo Ábe Dikiti Sɛ Nəmə Letsya Lə Damasko.

Saulo əsiə lə bafokanɔfɔ ɔflɔ lə Damasko itə eyi asiani.

20 Lə lefe nəmfo əsuəə, údu úsu Yudafɔ eto ntsyakɔ úsu údi etiki úləkə óte nkə Yesu eyifo Onanto eto Ubi.

21 Iyifo mba kenke lɛnɔ wə ditiki nəmfo yanii. Nya bátɔ mə əsuə bənkə, “Inni utidi əmfo létsya ófe úkalo Yesu eto mba ntəkəko wə lə Yerusalem lefe nə léfe məə? Nya inni bubə úbə nkə wəəbə umuə bafokanɔfɔ usuko besumunyə ninə ɔflɔ?”

22 Nya Saulo dísukosə wə etiki sɛtɔ ókpasɛ ɔ́tɛyi nkə sitinti ɔnlɛ bɔtɛyi. Yudafɔ ba lɛkɛ lə Damasko mfó eto

kuutsyuə mámfo kulesa bɔtɛyi kəńyə lə wə əsuə. Ókpasɛ mə nkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə əmə.
23 Lə lefe kpə eto kamaa, Yudafɔ bamə átsya báse uyi bənkə boolo Saulo.
24 Fɛɛ bətsyuə əbə bátɛyi wə itsyi lə ketsyue kamə əsuə. Lə nyamfo esoo, bákase umə əmə eto mbɔsie ketsye ku kakɔmi itə kase buunyə wə balo eso.
25 Nyaso lə ketsye kanii, Saulo eto bayɛnkotsyuə éfi wə bákpe lə ditsyitsya kafo nya báyɛko wə ku ukuə lə dibiə nə nkpe lə ofati əsuə úbə kasɔ ɔbɔ údu lə umə əmə.

Saulo Ésu Údufə Yerusalem.

26 Se úsu údufə Yerusalem, óla nkə lə usu ɔkɔ ku bakasebi ba nkpe mfó. Fɛɛ bámfo bánnɔ bə uyifo okasebi eso mə tsya áte wə sikpi.
27 Nyaso Barnaba áwunsəko wə ókpa wə úsuko batɔnkpe bamə ɔflɔ óteyi mə kase ótsyako Bonamute lə kusu, nya Bonamute dídi wə etiki. Usi ótɛyi mə kase Saulo díləkə əsuə óte údi etiki lə kpakpaakpe itsyi lə Yesu əsuə lə Damasko.
28 Lə nyasoo, báfo wə bákpe lə mə nti, ɔ́kɛ ku mə nya báyɛ bábé Ditiki Sɛɛ nəmə letsya lə Yesu eto diye əsuə lə Yerusalem.
29 Nya kama údi etiki nya ókpe kənə ku Yudafɔ bətsyuə ba laatɛyi Sigriki, fɛɛ bábɛbɛ kusu bə lə balo wə.
30 Lefe nəmfóo, se wə bayimi ba ni bafokanɔfɔ lɛnɔ nnya nkoo, bákpa Saulo bésuko Kaisarea nya bákpa wə bátsyese wə umə Tarso.
31 Lə lefe nəmfóo, bafokanɔfɔ kenke ba lɛkɛ lə Yudea ku Galilea ku Samariaa, ála báwɔnɔ bəsiə, sikpi eto bulə saa mensikɛ mə lə əsuə, nya bənyə sɛtɔsusu nya bəsiə nkpə lə Bonamute eto kototsyuetsyue əsuə, nya béfi mə əsuə bákpe lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale eto bɔwunsəko əsuə.

Petro Ésu Lida Ku Yopa.

32 Petro áyɛ ótsyilama nlebe kpə óbe bafokanɔfɔ kenke. Nya úsu únyə bafokanɔfɔ ba nkpe lə umə wə baakpo Lida tsya.
33 Mfó úsu únyə osani utsyuə wə baakpo Ainea wə nlɛ bufi nlabe lə kalebe kani, ani ku akpa díkpə alɛ mfamfla sɔ̃ɔ̃.
34 Nya se Petro dínyə wəə, ótɛyi wə nkə, “Ainea, Yesu Kristo átsya fə bufi! Taka əńyə lə əkənə fə belabeke!” Lamfolamfo Ainea átaka uńyə.
35 Nya se betidi ba kenke nkpe lə Lida ku Saron eto kəmə dínyə bə Ainea átaka ɔlɛ bɔyɛ kafe mfóo, bátsyi bawuninsə béfi əsuə bətə Bonamute əmə.
36 Usio utsyuə wə léfo ɔ́nɔ akɛ lə Yopa wə baakpo Tabita nya lə Sigriki əsuə bə Dorkas eto kasɔ ni kafɛ. Úfi

wə lefe kenke úyifo kasɛɛ kpə nya úyifo kafo ɛkpɛ útə bakombo.
37 Úbə ɔ́nɔ bufi nya úkpə. Se bəfləsə wə ntu bálosəə, bésu bálɔ wə bákpo lə abanslo kato.
38 Lefe nəmfó se bánɔ bə Petro əbə údufə Lida itsyise Lida mantsyo lə Yopa ɔflɔɔ, bafokanɔfɔ lə Yopa ákpe wə betidi inuə bə bakpa wə baboko Yopa akpa akpa.

39 Nyaso Petro əmuə əsuə nya útəkəko mə besu kaka balabesə wə kato. Nya bakɔbəsiə ba nkpe mfóo, díńyə batsyilama Petro banlɛ nku buwi, nya béfi awu akpa akpa nya Dorkas léka lə wə nkpə lefe banlɛ wə bote.

40 Petro ətə nkə məmblɛ bɔ lə diyo nəmə kafo nya óse akonki óto ola. Nya útsyi ənəmi útə ɔkɔ əmə nya ɔ́tɛyi nkə, “Tabita, taka!” Lamfolamfo úmənkli wə ənəmi, nya kase únyə Petro koo, ótaka úsiə.
41 Nya Petro ənə kɔni utsyuə nya ɔ́wunsəko wə ótaka únyə. Petro esinkli ókpadi bafokanɔfɔ ku bakɔbəsiə bamə bəbə, nya úfi wə ókpe mə lə ani ku nkpə.
42 Nya ditiki nəmfo dísensə lékpo lə Yopa mfó, itə betidi kpə áfo Bonamute bánɔ.
43 Lə nnya kamaa, Petro əsiə lə Yopa mfó itə eyi kpə lə nwə baakpo Simon wə díkeyifo kubukikue eto keyifo mfó ɔflɔ.

10

Petro Ésu Únyə Kornelio.

1 Lə lefe nəmfóo, osani utsyuə əsiə lə Kaisarea eto umə wə baakpo Kornelio. Uyifo uninə utə Romafɔ eto bamamanyə eto ditsyukpa nə baakpo Italiafɔ.
2 Uyifo utidi sɛɛ nya wə ku wə diyo eto betidi kenke díyifo mba leesumu Onanto. Utidi əmfo ákawunsəko Yudafɔ eto bakombo, nya úkato ola lefe saa kətə Onanto.
3 Diyi lɔni lə ketsyitsyokɔmi eto abombo ətsyə sekaa, únyə buləkəkate butsyuə. Únyə lə buləkəkate əsuə bomə nkə Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə əbə, nya ókpadi wə nkə, “Kornelio!”
4 Nya lefe nə Kornelio dínyə wəə, óbe wə tũũ ku sikpi nya ɔ́tɔ wə nkə, “Onamute, be ini?”

Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo átɛyi wə nkə, “Kase faato ola ku kase feeyifo kafo ɛkpɛ kətə betidi édufə Onanto ənə.
5 Kpe betidi bətsyuə lə besu Yopa lə besu bakpadi osani wə baakpo Simon wə bensi baakpo Petro baboko.
6 Okpe lə Simon wə nsi lə lekpo ɔflɔ wə leeyifo kubukikuə eto keyifo mfo.”
7 Se Onanto eto ɔtɔnkpe əmfo díduu, Kornelio ákpadi wə diyo eto betidi inuə ku bamamanyə eto mba laase wə tsya eto ɔni wə ni utidi sɛɛ.

8 Nya ɔ́tɛyi mə lesa nə díbə, nya ókpe mə nkə besu Yopa.

9 Se kale dísiə nya banyɛ lə kusu bantɔ nya ibu sɛkɛ lə bedufə Yopa mfóo, Petro ábe úsu diyo nə bankpe eto kato itə kakɔmi eto lefosi abombo ənuə eto olatoto.
10 Kukpɛnsɛ étsyiko wə bɔlɛ, fɛɛ mfe banlɛ lesa bonwa nɛ. Nya únyə buləkəkate butsyuə.

11 Únyə se kato lɛsini, nya únyə lesa nə fe kafia flubia kplɛ kətsyuə ka lɛmɔ, nya banlɛ kə lə esi ana nyamə ketsyi kato kanlɛ kasɔ bubə.
12 Lə kafia kamə kafo aakə bebuki akpa akpa ku bawa ku baklɔbɛ.

13 Mfó ɔ́nɔ ɔkɔɛ utsyuə nlɛ bɔtɛyi nkə, “Petro, taka, lo lə edi!”

14 Fɛɛ Petro édi etiki ɔ́tɛyi nkə, “Owo lo! Kulefe! Bonamute, méndi tɔ kulesa nə Yudafɔ leekisi budi nyə!”

15 Ɔkɔɛ emfo esi ɔ́tɛyi wə nkə, “Lesa nə Onanto díyifo kɛnkɛɛ, mantɛyi fə iyifo ekisisa!”

16 Únyə buləkə kate bomfo sitsyə sɔ̃ɔ̃. Nya ditsyəfə kamaa, bétsyi kafia kamfo besuko kato.

17 Lefe nəmfoo, ditsyəbi nə díləkə əsuə léte mfó éyifo Petro yanii, nyaso ɔ́tɔ wə əsuə nkə, “Be nnya mínyə mfo lete, nnya kasɔ nkpə?” Lefe nəmfo kee, betidi ba Kornelio lékpe mfó əbə bédufə umə əmə. Nya se bənyə diyo nə banlɛ bɔbɔbɛɛ, bəbə bəńyə lə ni kesie.

18 Nya bəńyə banlɛ kaka Simon Petro nkpe disi bɔtɔ.

19 Nya se Petro dísiə úkəbu disi itsyi lə buləkəkate bo únyə əsuəə, Lɛwɔnɔ ídi wə etiki lɛtɛyi nkə, “Bebe basani itsyə əbə balɛ fə bɔbɛbɛ.
20 Taka, muə əsuə lə esu ko mə. Mante sikpi ku mə butəkəko kesu. Mɔ uni létsyese mə.”

21 Nyaso Petro ésu únyə mə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Mɔ ni nwə bɛnlɛ bɔbɛbɛ. Bomfo buɛɛ.”

22 Bətə wə mbuayɛ bənkə, “Butsyi Kornelio wə ni Romafɔ eto omamanyə ninə ɔflɔ. Uyifo utidi sɛɛ wə ləəsumu Onanto. Nya Yudafɔ kenke laala wə asa tinti. Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə lɛtɛyi wə nkə okpe fə utidi lə əbə wə diyo lə ɔnɔ fə kɛnyɛ eto etiki nya fanyɛnko.”

23 Lə nyaso Petro átɔnɔ ókpa mə údufənko kaka onkpe nya ófo mə fe wə bafɔ útə bátsyimɛ wə ɔflɔ.

Se kale dísiəə, ótaka útəkəko mə. Nya bafokanɔfɔ ba ditsyi Yopa mfo eto bətsyuə dítəkəko mə bésu.

24 Bésu bédufə Kaisarea kəsiəsə. Lefe nəmfóo, Kornelio ébokpo wə diyo eto betidi utsyə ku wə bayɛtsyuə bətsyuə nya bensi bensəkə Petro eto bubə kedufə.
25 Kase Petro nlɛ diyo nəmə budufəə, Kornelio átsyako wə nya óse akonko

lə Petro eto ənəmi nya óbokosə wə disi kasɔ.
26 Fɛɛ Petro átɛyi wə nkə,
“Taka əńyə! Mintsya utidi
ətə mini.”
27 Nya lə kase bantɔ banlɛ
etiki budii, Kornelio ákpa
wə úsuko kaka betidi fɛfɛ
létsya bensi.
28 Nya Petro lɛtɛyi mə
nkə, “Mi kosate yi biə bo
Yudafɔ eto kɔfi məntə kusu
nkə ndufə utidi wə lenni bo
ɔni eto diyo nye nsu wə ɔflɔ
kulaatsya. Fɛɛ Onanto ələkə
óte mɛ nkə membu
kuutsyuə saa fe utidi wə
dimeńyə utə lee menyifo
kɛnkɛ.
29 Lə nyaso se fákpe fə
bakpadi mɛɛ, mánni nya
míntaka mímbə nɛ. Nya
beso bɛnlɛ mɛ bokpadi?”
30 Kornelio átɛyi wə nkə,
“Fe eyi ana ni nnya léfee
mmәə, nya lə lefe nəmfo
sekaa, se minlɛ ola boto lə
kakɔmi eto ətsyə eto lefe lə
mɔ diyoo, lefua utidi utsyuə
ko lɛbɔ úńyə mɛ lə ənəmi,
okpe awu nnya díkəyənde!
31-32 Ɔtɛyi mɛ nkə,
‘Kornelio, Onanto ánɔ fə
olatoto ku kase feeyifo kafo
ɛkpɛ kətə betidi. Nyaso kpe
betidi lə besu Yopa lə
bakpadi nwə baakpo Simon
wə bensi baakpo Petro wə
nkpe lə Simon wə leeyifo
keyifo kubukikue eto lə
lekpo ɔflɔ baboko.’
33 Nko eso lamfolamfo
mínkpe fə ɔtɔnkpe miə ubə
okpadi fə lə əbə nya fintsya
lekplatsya fátaka fákpe
akpa kusu fəbə nɛ. Nyaso
bomblɛ si lə Onanto eto
ənəmi mfo busəkə fə bə lə
əbə atɛyi bo ditiki nə
Bonamute lɛtɛyi fə nkə
batɛyi bo.”

Petro Édi Etiki Úlәkə Ditiki Sɛɛ Nəmə Kasɔ Óte Mə.

34 Nyaso Petro édi mə
etiki nkə, “Nnyə ntsyə lekpo
sitinti minkə Onanto aambe
betidi eto ənəmi lə wə
eyifosa əsuə.
35 Bomu kusə saa eto utidi
wə laabokosə wə əsuə kasɔ
kətə wə, keyifo kasɛɛ, wə
waala nɛ.
36 Mfo nnɔ miə bɛnɔ
Ditiki Sɛɛ nə Onanto díləkə
óte Israelfɔ bə, ɛyɛ lə Yesu
Kristo wə ni betidi kenke
eto Onamute əsuəə, boonyə
diyuə.
37 Biyi lesa kplɛ nə díbə
Israel eto kasɔ kenke idu lə
lefe nə Yohanes lébe letsya
lə Galilea eto kasɔ itsyi lə
ntufləsəfləsə eto lekpa
nəmɔ əsuə.
38 Nya bɛnɔ tsya kase
Onanto lékpo Yesu wə ditsyi
Nasaret ɔhile utsyə lə lefe
nə úfi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ku
əsuəale útə wə. Nya
ótsyilama úkeyifo asa sɛɛ,
nya ótsya mba Obonsam
díkelə kɛlɛkɛ mə ketsyiko lə
bulə bomə əsuə itsyise
Onanto əsiə ko wə.
39 “Búdi adansiɛ lə asa
nnya kenke úyifo lə Israel
eto kasɔ ku Yerusalem. Mfó
əmə básɔ wə lə uyikabie
əsuə bálo nɛ.
40 Fɛɛ Onanto esi ótaka
wə utsyiko ɔkɔmə úbə nkpə
lə diyi tsyəfə əsuə nya úlәkə
wə óte betidi dínyə.
41 Fɛɛ inni betidi ba kenke
dínyə wə. Bomu bo mba

Onanto díləkə nkə budi wə badansiɛɛ, bo ni mba dínyə wə nɛ. Nya búdi nya búnə ku wə lə wə botaka kəńyə eto kama.
42 Bo ni mba ótsyese nkə busu bɔtɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə lə kalebe saa butə betidi nɛ. Nya lə buləkə bote boənkə, Onanto ni futsyə díləkə Yesu fe Okponkpo itə bəkpənkpə ku kawunsiə eto betidi kenke.
43 Nya Onanto eto bənyɛləkətidi ba kenke dídi etiki itsyi lə wə bənkə utsyuə saa kee léfo wə ɔ́nɔɔ, Onanto ebufi wə abua ɔtsyɛ wə lə Yesu eto diye eto əsuəale əsuə.”

Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ Áyifə Dísiə Lə Mba Lenni Yudafɔ Tsya Ǝsuə.

44 Nya lefe nə Petro ńyə ɔnlɛ etiki nyamfo budii, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ áyifə dísiə lə mba kenke lɛkɛ mfo banlɛ Petro eto ditiki nəmə bɔnɔ əsuə!
45 Yudafɔ eto bafokanɔfɔ ba dítəkəko Petro betsyi Yopa bəbə mfóo, etiki nyamə éyifo mə yanii! Itsyise Onanto ətə wə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə áyifə díbə dísiə lə mba lenni Yudafɔ tsya əsuə.
46 Fɛɛ bəmbofo bɔtɛyi bə inni nko ini. Itsyise bánɔ se banlɛ bele bamba kpə bɔtɛyi katɛsɛ Onanto. Nya Petro lɛtɛyi nkə,
47 “Betidi bamfo tsya áfo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ fe kase bo tsya lefo esoo, boəmbofo bɔni boə boəmbufləsə mə ntu.”
48 Nyaso útə kusu nkə bəfləsə mə ntu lə Yesu Kristo eto diye əsuə. Lə nyamfo eto kamaa, bálɛ Petro lekpakpa bə usiə lə mə ɔflɔ itə eyi asiani.

11

Petro Ǝləkə Asa Kasɔ Óte Yerusalem Eto Bafokanɔfɔ.

1 Yanklɛ fɛ batɔnkpe bamə ku bafokanɔfɔ bamba lə Yudea lɛnɔ bə betidi ba lenni Yudafɔ tsya ébɔtsyi báwuninsə báfo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ.
2 Nyaso lefe nə Petro dísinkli úsu Yerusalem eto umɔə, Yudafɔ eto bafokanɔfɔ ba lɛkɛ mfóo, mántɔnɔ ko wə. Nya bátɔ wə bənkə,
3 “Beso fésu fásɔnɔ lə bafɔ ba dímanla alo nya fákpe kɔni lə ɔkpɛ ɔni əsuə fédi lesa ku mə?”
4 Nyaso Petro ələkə etiki nyamfo kenke kasɔ óte mə nkə,
5 “Lə lefe nə minkɛ lə Yopa minlɛ ola botoo, nnyə buləkəkate butsyuə. Mfó mínyə kafia kplɛ kətsyuə ka banlɛ lə esi ana kétsyi kato banlɛ kə kasɔ bobokosə lə mɔ ɔflɔ.
6 Se minlɛ ola mímbee, nnyə bebuki akpa akpa eto kakle kpe lə kafia kamə kafo, batobuki ku betubuki ku mba laabɔdi lə kasɔ ku baklɔbɛ ákpo mfó.
7 Ete mínɔ ɔkɔɛ utsyuə nlɛ etiki budi katɛyi nkə, ‘Petro! Taka, lo lə edi!’
8 “Nyaso nləkə kɛnyɛ ntɛyi minkə, ‘Kula o-o! Kulefe! Bonamute, méndi tɔ

kulesa nə Yudafɔ leekisi budi nyə.’

9 “Fɛɛ ɔkɔɛ əmfo esi údi etiki útsyi kato ɔ́tɛyi nkə, ‘Lesa nə Onanto diyifo kɛnkɛɛ, mantɛyi fə diyifo dimankpa.’

10 “Nnyə buləkəkate bomfo sitsyə sɔ̃ɔ̃. Lə nnya kamaa, kafia kplɛ kamfo ka eto kafo bebuki bamfo nkpoo, bétsyi ke bábesə kato isu ese lefe nə kánya vĩĩ.

11 Lə lefe nəmfó tututuu, betidi itsyə ba bákpe bə bakpa mɛ baboko Kaisarea əbə bédufə diyo nə minkɛ.

12 Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛtɛyi mɛ nkə ntəkəko mə lə busu. Mɔ bayimi ekua bamfo ditsyi Yopaa, ətəkəko mɛ busu Kaisarea búsu búdufə osani wə lekpe mɛ batɔnkpe ini Kornelio eto diyo.

13 Ɔ́tɛyi bo kase Onanto eto ɔtɔnkpe díləkə əsuə óte wə nya ɔ́tɛyi wə nkə, ‘Bɛbɛ utsyuə akpe Yopa lə usu ɔbɛbɛ nwə baakpo Simon Petro.

14 Wuudi mi etiki nnya luutə bə fə ku fə diyo eto betidi kenke luunyə bofo.’

15 “Fɛ míntsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə bɔtɛyii, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ébubə dídufə mə məmblɛ kenke lə əsuə fe kase dídufə bo lə əsuə lə kasɔ ketsyikokɔ kamə!

16 Nyamfo dítə mínkloma lesa nə Bonamute lɛtɛyi lefe nə ɔ́tɛyi nkə, ‘Sitinti Yohanes efi ntu ufləsə betidi. Fɛɛ Onanto ebufi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ufləsə mi.’

17 Nya lə Onanto ətə betidi ba lenni Yudafɔ ətəsa nyamfo fe kase úfi útə bo lə lefe nə bófo Bonamute Yesu Kristo bɔ́nɔɔ, owoe mini bə lə mmfo Onanto kusu buti nko?”

18 Se bánɔ etiki nyamfoo, bénsite lesa nə bɔtɛyi. Bomu bátɛsə Onanto bátɛyi bənkə, “Sitinti Onanto ətə betidi ba lenni Yudafɔ tsya kusu nkə batsyi bawuninsə lə bənyə nkpə.”

Bafokanɔfɔ Lə Antiokia Efui Bakpe.

19 Nya lefe nə asa nyamfo nlɛ bubə nkoo, bafokanɔfɔ ba dítsyətsyi bédu lə bulə bo dítu mə itsyi lə kase bálo Stefano əsuəə, bésu bédufə Foinike ku Kipro ku Antiokia eto kəmə. Nya bátsyilama banlɛ ditiki sɛɛ nəmə bɔtɛyi Yudafɔ hã.

20 Nya bafokanɔfɔ ba ditsyi Kipro ku Kirene dísu Antiokia bésu bátɛyi betidi ba lenni Yudafɔ Bonamute Yesu eto Ditiki Sɛɛ nəmə.

21 Nya se Bonamute eto əsuəale lɛkɛ ko mə esoo, bafokanɔfɔ ba dífi əsuə bətə Bonamute əbə befui bakpe.

22 Lefe nə bafokanɔfɔ ba nkpe lə Yerusalem lɛnɔ ditiki nəmfoo, bátsyese Barnaba bə usu lə usu obe lesa nə nlɛ bubə lə Antiokia.

23 Se úsu údufə mfó nya únyə kase Onanto lɛwunsə ko məə, únyə disuəyuə tinti nya usi ókpe mə nkɛale nkə bəńyə kekleke lə bofokanɔ əsuə nya lə bedi ɔnukualɛ bətə Bonamute ku mə utu kenke.

24 Barnaba eyifo utidi sɛɛ wə nkpe bofokanɔ nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nsi ko wə tinti. Ɛyɛ lə wə bɔwunsəko əsuəə, bafokanɔfɔ bamə əbə befui bakpe.

25 Lə nnya kamaa, Barnaba ésu Tarso, úsu ɔ́bɛbɛ Saulo mfo.

26 Se únya wəə, ókpa wə bédu bəbə Antiokia nya mə inuə bamə dísiə mfó lɛlɛ wɔlɔlɔ. Bakɛ mfó bákate betidi kpə asa. Antiokia mfóo, nya betsyiko bafokanɔfɔ bokpo bə Kristofɔ nɛ.

27 Lə lefe nəmfo tututuu, Onanto eto bənyɛləkətidi bətsyuə etsyi Yerusalem bəbə Antiokia.

28 Mfó mə nti eto ɔni wə baakpo Agabo, létaka uńyə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale əsuə nya ɔ́tɛyi nkə kukpɛnsɛ kekleke ebubə lə kawunsiə kenke. Nyamfo əbə ítə lə lefe nə Romafɔ eto Okankplɛ wə baakpo Klaudio nlɛ seka budi.

29 Nyaso bafokanɔfɔ bamə éfi nsusu bə baako asa lə befi batsyese bafokanɔfɔ ba nkpe lə Yudea eto kasɔ. Nya mə utsyuə saa léko kase woofo.

30 Nya se báko bikə biamə́ə, béfi mi bətə Barnaba ku Saulo nya béfi mi bésu bətə Yudea eto bafokanɔfɔ eto beninə.

12

Herodes Ákpe Batɔnkpe Bamə Bulə.

1 Lə lefe nəmfo əsuə, Oka Herodes əmuə bafokanɔfɔ eto bətsyuə nkə lə ókpe mə bulə kekleke.

2 Útə balo Yakobo wə ni Yohanes eto ɔyimisani ku lesiabi.

3 Nya se únyə nkə nnya úyifo ákɛ Yudafɔ ɔkɔɛɛ, úmuə Petro tsya lə lefe nə beedi Abolo nnya Ǝyənkisəsa Ləmbə eto Diyi.

4 Se bəmuə wəə, bákpe wə lə diyo kaka mba laase diyo nəmə eto ena ena eto akpa ana ba laafloma bətsyuə ńyə lefe saa banlɛ wə bose. Herodes eto nsusu ni bə lə ubə ufi wə utə betidi lə bakponko wə lekpo lə mə diyisɛɛ nə baakpo Ukpə Ásə Bo Ɔyila eto kama.

5 Nyaso mba laase mfó ákase Petro lə diyo nəmə. Fɛɛ bafokanɔfɔ bamə ákato ola kekleke ákalɛ Onanto lekpakpa lə wə disi.

Onanto Ǝləkə Petro Wə Bákpe Lə Diyo.

6 Nya lə ketsye ka eto kəsiəsə ka Herodes díbu disi nkə wútələkə Petro lə diyo utə betidi bamə́ə, Petro álabe selabe lə mba laase eto inuə eto nti. Nya bákpe wə lə kɔnyɔ kplɛ ko béfi batsyasə lə mə kosate eto ani əsuə. Nya fɛ mba laase mfó eto bətsyuə díńyə banlɛ siku siamə bose.

7 Akpaakpa koo, Kato eto Ɔtɔnkpe ko lɛbɔ nya lekpasə léfo diyo nəmə kenke. Nya Kato eto Ɔtɔnkpe dífi wə kɔni útəkə Petro lə lekpake ósanklisə wə nya ɔ́tɛyi nkə, “Kɔse mlə lə ataka əńyə!” Kɔnyɔ kplɛ ko nkpe wə lə

kɔni lɛsini kɔ́bɔ kókpo lə kasɔ.
8 Nya Kato eto Ɔtɔnkpe
əmə lɛtɛyi wə nkə, “Fi fə
awu ku afɔkpa akpe.” Nya
Petro díyifo nko. Nya
Ɔtɔnkpe əmə disi ɔ́tɛyi wə
nkə, “Fi fə awu kɛntsyɛ
akpe lə ətəkəko mɛ.”
9 Nya Petro létaka
útəkəko wə, nya ɔ́bɔ lə diyo
nəmə kafo. Lefe nəmfo
kenkee, wánte lə lesa nə
Kato eto Ɔtɔnkpe əmə nlɛ
buyifo eyifo sitinti, úbu nkə
kola ete ɔnlɛ busiə.
10 Nya báyɛ báfe mba
laase eto ditsyukpa tutɛ ku
bənuəfə. Nya se báyo situ
eto kesie kplɛ ka baayɛ
kedufə umə əməə, siku
siamə kosate ko lɛsini əsuə.
Nya báyɛ lə kesie kamə tsya
báfe. Nya se báyɛ bésu sɛtɔ
sɛkɛɛ, Kato eto Ɔtɔnkpe əmə
ko lénya údu lə wə ɔflɔ.
11 Lə nnya kamaa, fɛ
Petro léte lesa nə díbə wə lə
əsuə nya ɔ́tɛyi wə əsuə nkə,
“Mɔmɔ mbote miə sitinti ini
bə Bonamute létsyese wə
Ɔtɔnkpe əmfo nkə ubə
uləkə mɛ utsyiko lə Herodes
eto ani ku asa nnya Yudafɔ
díbu bə booyifo mɛ tsya lə
diyo nəmfo kafo!”
12 Nya se únya nnya díbə
utsyə lekpoo, údu úsu
Maria wə ni Yohanes Marko
eto ambe eto diyo kaka
betidi kpə létsya banlɛ ola
boto.
13 Nya se Petro léyo diyo
nəmə eto kəsiəə, ɔ́sɔ siku
siamə. Nya uyifoyifosiobi
utsyuə wə baakpo Roda ábɔ
úsu nkə woabe futsyuə uni.
14 Se ɔ́nɔ Petro eto ɔkɔɛ
utsyə lekpoo, únyə disuəyuə
ofensə! Itə wánsini wə siku
siamə, bomu útsyetsyi úsu
wə betidi ɔflɔ úsu ɔ́tɛyi mə
nkə Petro əbə uńyə lə siku
kama.
15 Bátɛyi wə bənkə, “Ntɔ
disi lébia fə?” Nya usi úńyə
lə nnya əsuə nkə sitinti ini.
Nyaso bátɛyi wə bənkə,
“Nyalɛ ətsyuəə, wə kato eto
ɔtɔnkpe uni!”
16 Lə lefe nəmfo kenke
əsuəə, Petro esi úńyə ɔlɛ
kesie eto siku bɔsɔ. Nya lefe
nə básini se nya bənyə wəə,
íyifo mə yanii.
17 Úyifo mə kɔni nkə
bánkpo kudu. Ɔtɛyi mə asa
nnya díbə ku kase
Bonamute díbə úləkə we
utsyiko lə diyo nəmə kafo.
Nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bisu
bɛtɛyi Yakobo ku bayimi
bafɛfɛ asa nnya díbə.” Nya
udu mə lə ɔflɔ úsu kalebe
bamba.
18 Nya se kale dísiəə, íyifo
mba laase mfó yaa, nya
éboko bulə kpə. Bátɔ mə
əsuə bənkə, “Se tutuutu
Petro lefe mɔmɔ?”
19 Nya Herodes ətə
bábɛbɛ wə tinti, fɛɛ bənnyə
wə. Útə bəmuə mba laase
diyo nəmə bákpoko mə
lekpo, nya útə nkə balo mə.
Lə nnya kamaa, Herodes
édu lə Yudea úsu úsiə lə
Kaisarea itə lefe ditsyuə.

Oka Herodes Eto Ukpə.

20 Lə lefe nəmfóo,
Herodes ənyə ɔblɔ tinti
ókpe Tiro ku Sidon eto
betidi, nyaso bésu lə sititditu
əsuə bə lə besu bənyə wə.

Bésu bátɔ bɔwunsəko betsyi lə Blasto wə ni Herodes eto nwə laabe diyo ɔflɔ bə ɔlɛ Herodes lekpakpa lə utə lə lɔniyifoyifo lə dibə lə mə inuə bamə ku Herodes eto nti. Ibə nko itsyise Herodes eto kasɔ bəkənyə mə didisa ketsyiko.

21 Nya lə diyi nə Oka Herodes ditsyə məə, ókpe wə bekankə nya úsiə lə wə lekankpomɛ əsuə údi betidi bamə etiki.

22 Se údi etiki ólosəə, betidi bamə áfa básɔ ani bətə wə nya bátɛyi bənkə, “Onanto Kosate eto ɔkɔɛ uni! Inni utidi!”

23 Lamfolamfoo, Bonamute eto Ɔtɔnkpe ákpe Herodes bufi lə əsuə, itsyise wémfi atɛsɛ Onanto. Nya batsyini dídi wə əsuə kenke, nya úkpə.

24 Nya Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə lɛyɛ letsyo, dísensə nya bafokanɔfɔ difui bakpe.

25 Nya lefe nə Barnaba ku Saulo lélosə mə keyifo ka bákpe mə bə besu beyifoo, bésinkli betsyi Yerusalem bəbə nya bákpa Yohanes wə tsya baakpo Marko báyɛnko báboko.

13

Bákpe Barnaba Ku Saulo Kɔtɔ.

1 Lə Antiokiaa, Onanto eto bənyɛləkətidi bətsyuə ku bateasa ákɛ lə bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə nti. Mə ni Barnaba ku Simon wə baakpo utidi naa ku Lukio wə ditsyi Kirene ku Manaen nwə ku Oka Herodes békluəsə bakɔ taa mə sikpefi lefe ku Saulo.

2 Nya lefe nə banlɛ Bonamute bɔtəsə nya bakɛ lə kɛnyɛklekle əsuəə, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əbə dídi mə etiki nkə, “Biləkə Barnaba ku Saulo bitsyə itə keyifo ka eso mínkpadi mə.”

3 Lə nyamfo esoo, beninə bamə ákle kɛnyɛ nya báto ola nya bətəkə mə ani, nya bətsyə mə kusu.

Barnaba Ku Saulo Ésu Kipro.

4 Se Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ditsyə mə kusu lélosəə, bésu umə wə baakpo Seleukia. Mfó béfi ɔklɔ báyila lekpo nəmə bésu kasɔ ka ntu letsyilama eto umə wə baakpo Kipro.

5 Se bésu bédufə umə wə baakpo Salamii, bésu Yudafɔ eto ntsyakɔ bésu bédi mə ditiki sɛɛ nəmə. Nya Marko Yohanes díkəko mə fe mə ɔwunsəkotsyuə.

6 Se bédu mfóo, báyɛ lə kasɔ kamə bésu bédufə umə wə baakpo Pafo. Mfó bátsyako Yudanyə wə ni ofate wə ni sedia eto unyɛləkətidi wə baakpo Bar-Yesu eto ubi.

7 Ofate əmfo ku Aba eto unyɛsiə wə baakpo Sergio Paulo eyifo bayɛtsyuə. Nko eto Aba eto unyɛsiə əmfo wə diyifo obesibe ákpadi Barnaba ku Saulo nkə bəbə bənyə wə, itsyise óla nkə lə ɔnɔ Onanto eto ditiki nəmə.

8 Nya se bésuu, ofate əmə wə baakpo tsya bə Elima lə Sigriki əsuəə, ənə etiki ku mə. Óla nkə lə uləkə Aba eto unyɛsiə əmfo eto nsusu

utsyiko lə etiki nnya Saulo ku Barnaba lela bə beedi əsuə.

9-10 Fɛɛ Saulo wə tsya bensi baakpo Pauloo, ábe ofate əmfo ku lɛbləfi kekleke. Nya úləkə óte wə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale nkə, "Fə Obonsam eto ubi, eyifo odia ku nwə laawɛ betidi kakpe. Nya feekisi kasɛyifoyifo, nya faatsyi Bonamute eto ɔnukualɛtiki kawuninsə keyifo bidia!

11 Bonamute ebutəkə fə kɔni mɔmɔ nya wuutə fə ənəmi ba, nya fensiembunyə kofe bio isu ese lə lefe ditsyuə eto kama!"

Lamfolamfo lɛtɔntɔ eti Elima lə ənəmi, nya wénsifo asa bunyə bio. Úkawunya ani kabɛbɛ utidi nkə lə ɔyɛnko wə.

12 Lefe nəmfo se Aba eto unyɛsiə əmfó dínyə nyamfo nkoo, íyifo wə yanii, nya ófo Bonamute eto ditiki nəmə ɔ́nɔ.

Barnaba Ku Saulo Ésu Antiokia Lə Pisidia.

13 Nnya kamaa, Paulo ku mba ntəkəko wə ésu bédufə lə ɔklɔ nya bédu lə Pafo bésu Perge wə ni umənkplɛ wə nkpe lə Pamfilia eto kasɔ. Mfó nya Marko Yohanes dídu mə lə ɔflɔ úsinkli úsu Yerusalem.

14 Se bédu lə Pergee, bésu Antiokia, umənkplɛ wə nkpe lə Pisidia. Nya lə Ɔnwɛditsyəyii, bésu Yudafɔ eto katsyakɔ nya bəsiə kasɔ lə betidi bamə nti.

15 Lefe nə bákakla asa betsyiko lə Moses eto kɔfi eto kukue ku Onanto eto bənyɛləkətidi eto asawɔniwɔni bálosəə, katsyakɔ eto batɔnkotɔnko ətə Paulo ku wə bətsyuə bote bə, "Bayimi, lə utsyuə kpe ditiki ditsyuə nkə woatɛyi lə ufi okpe bo nkɛalee, lə ubə ɔtɛyi."

16 Mfó Paulo létaka uńyə nya óte kɔni kato lete bə bedi kaa, nya ɔ́tɛyi mə nkə, "Israelfɔ ku mimba kenke ba lenni Israelfɔ ba leetsyue Onanto koto, bitsyue ato lə bɛnɔ!

17 Israelfɔ eto Onanto ni nwə díləkə bo banamə nya ókpo mə atsyɔ. Nya úyifo mə kusə kplɛ eto betidi lə lefe nə bəsiə kafɔle ka ni Egipte. Onanto ələkə mə utsyiko Egipte ɛyɛ lə wə əsuəale kplɛ nyamə əsuə.

18 Óbe mə nya ókpa mə ɔ́yɛnko lə mfiminti itə alɛ fosi ana nnya bákɛ mfo.

19 Se ɔ́tsylɔsə əsə akuanse lə Kanan eto kasɔɔ, úfi mə kasɔ kamə utə Israelfɔ fe mə kedikɔ.

20 Nyamfo kenke əbə itə fe alɛ alofa ana awosi anɔ eto nti.

"Lə nyamfo eto kamaa, Onanto ətə mə bakponkpo ba dídi seka lə mə əsuə isu ese Onanto eto Unyɛləkətidi Samuel eto lefe.

21 Nya bálɛ wə lekpakpa bə utsyə oka utə mə. Nya Onanto dítə mə Kis eto ubi Saulo wə ditsyi Benyamin eto kafo, nya údi seka itə alɛ fosi ana.

22 Nnya kamaa, Onanto
átakasə wə lə seka əsuə nya
úfi David úsiəsə lə
lekankpomɛ nəmə əsuə.
David əmfo ni utidi wə əsuə
Onanto dídi etiki utsyiko
nkə, ‘Yese eto ubi David ni
utidi wə mɔ utu laala,
itsyise wuuyifo lesa nə
maala.’

23 “Nko ke ini bə Onanto
áyɛ lə David eto kafo, nya
úləkə Ofomfokətə wə ni
Yesu utə Israelfɔ fe kase
utsyə bo kɛnyɛ.

24 Nya fɛ Yesu luubəə,
Ntufləsətidi Yohanes əbə
ɔ́tɛyi Israelfɔ kenke nkə
batsyi mə nkpə bawuninsɛ
lə mə akɔɛsi bayɛ abua
buuyifo lə ufləsə mə ntu.

25 Lə lefe nə Yohanes eto
keyifo nlɛ kalosɛkɔ bubəə,
ɔ́tɛyi betidi bamə nkə,
‘Owoe bibu biə wə mini?
Mɔ ni nwə bɛnlɛ kusu bobe
le? Owo lo! Fɛɛ wə kpe lə
kusu ɔlɛ bubə mɛ kama,
nya mənńyətə bə nyankli
wə afukpa eto kekue kulaa
tsya!’

26 “Mɔ bayimi, Israel bebi,
mi mba ni Abraham eto
bebi ku mimba lenni
Yudafɔ fɛ biesumu Onanto,
nkpə manlo eto bofo bomfo
əbə itə bomblɛ kenke.

27 Betidi ba nkpe lə
Yerusalem ku mə beninə
mámfo Yesu bánɔ bə wə ni
mə Ofomfokətə əmə. Nya
bánnɔ kasɔ Onanto eto
bənyɛləkətidi eto ditiki nə
baakla kate bo lə
Ɔnwɛditsyəyi saa əsuə. Fɛɛ
bətə bənyɛləkətidi eto etiki
əbə itə se bálo wə
dikpənkpi eso.

28 Nya ite bə bənnyə
kabua saa lə wə əsuə tsyaa,
bátɛyi Pilato bə utə kusu lə
balo wə.

29 “Nya lefe nə békeyifo
lesa nə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue lɛtɛyi utsyə itsyi lə lə
wə əsuə bálosəə, bələkə wə
lə uyikabie əsuə bésu
bebikə.

30 Fɛɛ Onanto átakasə wə
utsyiko ɔkɔmə.

31 Nya lə eyi kpə əsuəə,
úləkə wə əsuə óte betidi ba
wonko mə lɛyɛ itsyi Galilea
isu Yerusalem. Mə ni betidi
ba nlɛ adansiɛ budi lə wə
əsuə lə Israel eto kusə nɛ.

32-33 “Nya mɔmɔɔ, búbə
mfo boə boefi Ditiki Sɛɛ
nəmə boboko mi bə Onanto
eto kɛnyɛ ka útsyə bo
banaməə, əbə itə bo, bo
mba ni mə bebi. Nnya ni bə
Onanto ətə nkə Yesu si
otaka utsyi ɔkɔmə ubə
nkpə. Nyamfo ni lesa nə
David lɛwɔni lə wə
kusənkue nuəfə kafo nkə
Onanto átɛyi itsyi lə Yesu
əsuə nkə,

‘Mɔ Ubi feni.
Nya mmii, mbofiani fə
anto.’

34 Nya nyamfo ni lesa nə
Onanto lɛtɛyi itsyi lə wə
botakasə ketsyiko ɔkɔmə
kəbə ni nkə wembubu lə
kudi kafo.

‘Mookpo fə atsyɔ nnya
diyifo kɛnkɛ fe kase
mínse uyi mintsyə
miə mookpo David.’

35 Nko usi ɔ́tɛyi lə David eto
kusə bamba nkə,

‘Məmbutə bə fə uyifoyifo
kɛnkɛ əmfo kɛ lə kudi
kafo ebú.’

36 “Ditiki nəmfo manyɛ lə
David eto kutsyə itsyise usiə
nkpə úyifo Onanto eto lelabi
əsuə, nya ukpə nya bébikə
wə ku wə bana mə nya wə
əsuə eto sinə tsya díbú.
37 Fɛɛ nwə Onanto
létakasə utsyiko ɔkɔməə,
wə əsuə eto sinə mémbú lə
kudi kafo.
38 “Nyaso bayimi, bola
boə bete lə ekpa bə ɛyɛ lə
Yesu əmfo əsuəə, nya bábe
abuabufikatsyɛ eto ditiki
nəmə letsya bətə mi nɛ.
39 Nya utsyuə saa wə lefo
Yesu ɔnɔɔ, Onanto ebufi wə
abua ɔtsyɛ wə nya
weembolo wə dikpi.
Nyamfo ni lesa lɔni nə
Moses eto kɔfi dímamfo
buyifo kulefe nɛ.
40 Nyaso bebe kukɔnɔ!
Biəntə lə Onanto eto
bənyɛləkətidi eto etiki nnya
bátɛyi bətsyə lə ɛyɛ bubə
kətə lə mi əsuə nko.
41 Itsyise Onanto átɛyi
nkə,
‘Bebe mimba ləəmə mɔ
ditiki. Bitə lə iyifo mi
yanii lə bətsylɔ!
Itsyise lesa nə minlɛ buyifo
mmii,
iyifo lesa nə biembofo
bɛnɔ,
lə utsyuə ələkə ni kasɔ
ote mi kulaa tsya.’ ”
42 Se Paulo ku Barnaba
nlɛ bɔbɔ lə disikakpekɔ
mfóo, betidi bamə átɛyi mə
bə besi bəbə bedi mə etiki
nyamfo lə Ɔnwɛditsyuə eto
diyi nə luubə.
43 Nya lefe nə bésensə lə
disikakpekɔ mfóo, Yudafɔ
kpə ku bafokanɔfɔ ba
léfiani Yudafɔ nya baate
Onanto sikpi ba lɛkɛ lə
disikakpekɔ mfóo, ətəkəko
Paulo ku Barnaba.
Batɔnkpe bamə édi mə etiki
nya balɛ mə kɔlɛ bə bəńyə
kekleke lə bəsiə nkpə le
lefonə Onanto əsuə.
44 Lə Ɔnwɛditsyəyi nə disi
dítəkəko nəmfóo, ibu sɛkɛɛ
eni umə əmə kenke eto
betidi əbə disikakpekɔ
nəmə lə banɔ Bonamute eto
ditiki nəmə.
45 Nya lefe nə Yudafɔ eto
beninə dínyə sitiditu sia
díbə disikakpekɔ mfóo,
básɛsə ənəmi lə mə əsuə,
nya bétsyiko etiki bunə ku
Paulo lə etiki nnya ɔnlɛ
bɔtɛyi əsuə nya báka wə.
46 Fɛɛ Paulo ku Barnaba
ákpe utu besi bédi etiki
bátɛyi mə bənkə, “Ele bə
budi Onanto eto Ditiki Sɛɛ
nəmfo itə Yudafɔ bɔtɔnsə.
Nya se bɛnɔ ditiki nəmfo
nya bɛtɛyi biənkə bianla
nkpə manlo bomfoo, búfi ni
bɔlɛ mba lenni Yudafɔ butə.
47 Nyamfo ni kɔfi ko
Bonamute dítə bo nkə,
‘Nnyifo fə fe okandiɛ ntə
mba lenni Yudafɔ
bə lə efi bofo aboko
kawunsiə eto lɛkpɔ
saa.’ ”
48 Nya lefe nə mba lenni
Yudafɔ lɛnɔ lesa nə bátɛyi
mfoo, bənyə disuəyuə tinti,
nya bátɛsə Bonamute eto
ditiki nəmə. Nya mba kenke
Onanto díləkə itə nkpə
manloo, áfo bánɔ.
49 Nya Bonamute eto
ditiki nəmə dísensə dísu
kasɔ kamə kenke.

50 Fɛɛ Yudafɔ bətsyuə édi
ute bákpe lə besio ba nkpe
dibu ba leesumu Onanto ku
umə eto beninə eto nti. Nya
bétsyiko Paulo ku Barnaba
bulə kəńyə mə lə əsuə, nya
bála mə babɔsə lə mə
lekpake mfó.
51 Fɛɛ lefe nə banlɛ budu
lə umə əməə, báflɛ utembu
wə nkpo mə lə akpa bákpo
lə umə əmə nnya léte bə
umə əmə eto betidi áni mə.
Nyamfo eto kamaa, bédu
mfo bésu Ikonion.
52 Nya bafokanɔfɔ ba lɛkɛ
lə Antiokia mfó dínyə
disuəyuə tinti nya béyi ku
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ.

14

Paulo Ku Barnaba Ésu Bédufə Ikonion.

1 Nya se bédufə Ikonion
tsyaa, Paulo ku Barnaba ésu
Yudafɔ eto katsyakɔ mfó.
Nya se bátɛyi Yudafɔ ku
mba lenni Yudafɔ Ditiki Sɛɛ
nəməə, mə nti eto betidi
kpə áfo bánɔ.
2 Nya Yudafɔ ba dímamfo
Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmfo
bánɔɔ, ənə etiki ku mə nya
bábiasə mba lenni Yudafɔ
eto nsusu nya bətə bə
bátaka bəńyə lə Paulo ku
Barnaba lə əsuə.
3 Fɛɛ batɔnkpe bamə əsiə
lə umə əmə itə lefe kɛntsyɛ
ditsyuə ákate Ditiki Sɛɛ
nəmə ku ute. Nya Onanto
tsya díləkə wə lefonə eto
etiki eto sitinti óte ɛyɛ lə
ayanisa kpə nnya útə béyifo
əsuə.
4 Ibə bə umə əmə eto
betidi áma lə akpa ənuə,
bətsyuə ətəkə lə Yudafɔ eto
kama nya bətsyuə tsya
dítəkə lə batɔnkpe bamə eto
kama.
5-6 Lə lefə ditsyuə eto
kamaa, umə əmə eto betidi
betsyuə ba leeni Yudafɔ ku
Yudafɔ ku mə beninə éfi
nsusu bə bataka bəńyə lə
mə əsuə bakpɔ mə aba.
Batɔnkpe bamə ánɔ mə
ketsyue kamə, nya
bétsyetsyi bédu bésu
Likaonia eto kəmə ka ni
Listra ku Derbe ku kəmə ka
nkpe lə lekpake mfó.
7 Nya bédi Ditiki Sɛɛ
nəmə mfó.

Paulo Ku Barnaba Lə Listra Ku Derbe.

8 Se bésu Listraa, osani
utsyuə akɛ mfó wə lɛtsyini
taa lefe nə bále wə nya
wámfo tɔ botaka kayɛ
kulefe.
9 Úsiə mfó úkanɔ ditiki
sɛɛ nə Paulo ńyə ɔnlɛ budi.
Nya se Paulo lébe wə tũũ,
únyə nkə ófo ɔ́nɔ nya wə
bufi bomə luuyuə wəə,
10 Nyaso Paulo áfã
bembembe ɔ́tɛyi wə nkə,
“Taka əńyə lə fə akpa
əsuə!” Nya osani əmfo lésa
ótaka úńyə nya útsyiko
bɔyɛ kafe.
11 Se betidi ba díńyə mfó
banlɛ ditiki nəmə ato
butsyue dínyə lesa nə Paulo
díyifoo, báfã bembembe lə
Likaoniafɔ eto sele əsuə
bátɛyi nkə, “Bananto beni!
Báyifə bəbə bo nti fenkə
betidi!”
12 Lə nyaso bətəkə
Barnaba diye bə Seus. Nya
bətəkə Paulo tsya bə

Herme, itsyise wə ni futsyə díńyə nlɛ etiki budi nɛ.
13 Nya Seus eto usumunyə, nwə eto kesumukɔ ńyə lə umə əmə eto kabanto mfóo, éfi banantsyui ku kaflawasi óboko nkə lə wə ku wə betidi bamə lə befi bətə batɔnkpe bamfo kedi lə umə əmə eto kabɔsie.
14 Nya lefe nə Paulo ku Barnaba lɛnɔ lesa nə baala bə beeyifoo, bənə mə kosate eto awu nnya bankpe báfuadi, nya bétsyetsyi bédufə lə betidi bamə nti. Mfó nya báfã
15 bátɛyi bənkə, “Boantomə, be bɛnlɛ buyifo mfó? Bontsya kasɔ kamfo eto betidi ete buni fe mi ke. Búbə mfo boə boefi ditiki sɛɛ nəmfo boboko mi. Bisinkli bɛyɛ asa bimba nyamfo eto kakle buyifo lə bifi atɛsə bitə Onanto wə dítə bo nkpə. Wə ni futsyə díyifo kato ku kasɔ ku lekpo ku asa nnya nkpe lə nnya kenke!
16 Kɔɔ Onanto ətə kusu betidi kenke nkə bəsiə nkpə lə kase mə léla əsuə.
17 Tsya usi wəələkə kate mi nkə okpe sitinti ɛyɛ lə asa sɛ nnya weeyifo kətə mi. Wəətə mi ɔsɔmi ku bekelenkə lə lefe sɛɛ əsuə nya wəətə mi edisa ku disuəyuə tsya.”
18 Ite bə bátɛyi mə nyamfo kenke tsyaa, ilə fɛ betidi bamfo lɛyɛ kedi kamfo mə butə.
19 Nya Yudafɔ bətsyuə ditsyi Antiokia, umə wə nkpe lə Pisidia ku Ikonion bəbə bábiasə betidi bamfo eto nsusu, nya bátɔnɔ ku mə báto Paulo aba nya bákpi wə lə kasɔ bábɔnko lə umə əmə, nya bébu bə úkpə.
20 Nya lefe nə bafokanɔfɔ ba ńkpe mfo díbə bəńyə batsyilama wəə, ótaka nya usinkli úsu umə əmə. Nya se kale disiəə, wə ku Barnaba édu bésu Derbe.

Paulo Ku Barnaba Esinkli Besu Antiokia Wə Nkpe Lə Siria.

21 Nya besu bedi Ditiki Sɛɛ nəmə lə Derbe. Nya se betidi kpə bətsyuə díkafo bánɔ, bési besinkli bésu Listra ku Ikonion ku Antiokia lə Pisidia eto kasɔ.
22 Mfoo, besi bákpe bafokanɔfɔ nkpe mfo nkɛale bə bənyə kekleke lə mə bofokanɔ əsuə. Nya bátɛyi mə tsya bə, “Ele bə bunyə kanyi kpə fɛ lə bunyə disuəyuə lə Onanto eto sekakedikɔ.”
23 Lə nnya kama Paulo ku Barnaba tsya ələkə batɔnkotɔnko bətə bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə kenke, nya lə olatoto kətə Onanto ku lə kɛnyɛklekle əsuəə, béfi mə bákpe lə Bonamte wə báfo bánɔ eto ani.
24 Nya lefe nə bábɔ lə kəmə ka nkpe lə Pisidiaa, bésinkli bésu Pamfilia eto kasɔ.
25 Nya batɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə lə Perge fɛ báfe bésu Atalia.
26 Mfó bəsiə lə ɔklɔ báyɛ bésu Antiokia, kaka eto batɔnkotɔnko díkefi

batɔnkpe bamə bákpe lə Onanto eto ani itə keyifo ka bákalosə mɔmɔ.
27 Se bésu bédufə Antiokiaa, bákpadi bafokanɔfɔ ba nkpe mfó kenke bətsyə ditsyu nya bátɛyi mə kusu ko báyɛ eto etiki. Nya bátɛyi mə asa nnya kenke Onanto lɛyɛnko mə béyifo ku kase ɔ́sini bofokanɔ eto kusu utə mba lenni Yudafɔ.
28 Nya bəsiə lə Antiokia ku bafokanɔfɔ mfo itə lefe kɛntsyɛɛ ditsyuə.

15

Batɔnkpe Bamə Ku Beninə Ákpe Disi Lə Yerusalem.

1 Lə lefe nə Paulo ku Barnaba lɛkɛ lə Antiokiaa, betidi bətsyuə ba ditsyi Yudea əbə mfó nya bákate bafokanɔfɔ bamə asa nnya ni bənkə, “Lə bánla fə lelo fe kase Moses eto lekpa letee, embunyə bofo.”
2 Paulo ku Barnaba ku betidi bamfo ənə ditiki nəmfo ɛklɛ. Lə nyamfo esoo, bətə bənkə bafokanɔfɔ eto bətsyuə təkəko Paulo ku Barnaba lə besu Yerusalem lə mə ku batɔnkpe bamə ku bafokanɔfɔ eto beninə ba nkpe lə mfó lə balɛ lelolala eto etiki nyamfo babe.
3 Nyaso se bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə dítsyə mə kusu bálosəə, bédu bésu Foinike ku Samaria eto kəmə nya bésu bənyə bafokanɔfɔ ba nkpe mfó. Bátɛyi mə bə mɔmɔɔ, mba lenni Yudafɔ tsya éfi mə əsuə bətə Onanto, nnya ni bənkə mə tsya áfo bánɔ. Ditiki nəmfo ákpe məmblɛ disuəyuə tinti.
4 Nya se bésu bédufə Yerusalem, mə beninə bamə ku bafokanɔfɔ ku batɔnkpe bamə áfo mə kukɔnɔ. Nya Paulo ku Barnaba dífi mə kusu ko bésu eto amaniə bábɔ mə ku asa nnya kenke Onanto díyifo ɔ́yɛ lə mə əsuə.
5 Fɛɛ Farisifɔ ba díkafo Ditiki Sɛɛ nəmə eto ditsyukpa eto bətsyuə átaka bəńyə lə mə nti bátɛyi bənkə, “Ele be bayimi ba lenni Yudafɔ tsya la lelo nya lə beyifo lə Moses eto kɔfi əsuə.”
6 Nyaso mə beninə ku batɔnkpe bamə átsya fe ditsyukpa nya bédufə lə ditiki nəmfo əsuə.
7 Nya lə katsyakɔ kamfóo, lə lefe nə bákalɛ etiki nyamə bábe ɛklɛɛ, Petro átaka úńyə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bayimi, mi kosate yi biə Onanto díləkə mɛ taa kɔ utsyiko mi nti nkə ntɛyi betidi ba lenni Yudafɔ tsya Ditiki Sɛɛ nəmfo lə mə tsya lə bafo banɔ.
8 Nya Onanto wə nyi betidi eto utu kəmiəə, ələkə óte nkə ófo mə nya útə mə wə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ fe kase úfi útə bo tsya.
9 Wánkpe kabakəfə lə bonko mə nti, nyaso ófo mə lə bofokanɔ əsuə. Nya úfi mə abua ɔ́tsyə mə fe bo ke.
10 Nya mɔmɔɔ, beso biato Onanto kabe mmə? Bo ku bo banamə mámfo bikə bia nkpe kalende butsyi! Beso

bɔnlɛ mi bufi ketsyisə
bafokanɔfɔ mfo?
11 Owo lo! Nnya ni bə
bófo bónɔ boə kase Onanto
dínyə bo kaminsə nya ófo
bo lə nkpə ɛyɛ lə Bonamute
Yesu eto lefonə əsuəə,
woofo mə tsya fe kase
məətsya léfo bánɔ.”

12 Lə nyasoo, məmblɛ
kenke ésinkli báyɛ etiki
budi nya bəsiə bétsyue ato
lə nnya Barnaba ku Paulo
lɛtɛyi bənkə, Onanto áyɛ lə
mə əsuə úyifo ayanisa kpə
itə mba lenni Yudafɔ.
13 Lefe nə bákalosəə,
Yakobo tsya átaka úńyə
ótɛyi nkə, “Bayimi, bitsyue
ato lə bɔnɔ.
14 Simon Petro
éboklomasə bo ibə efe
ditutɛ, lə kase Onanto díləkə
wə lelabi óte betidi ba lenni
Yudafɔ nya úləkə bətsyuə
útsyiko lə mə nti nkə
bafiani wə bale.
15 Nya ditiki nə wə
bənyɛləkətidi lɛtɛyi bətsyə
əbə ítə fe kase bawɔni bə
Bonamute átɛyi nkə,

16 ‘Lə nyamfo eto kamaa,
muusinkli mbə
nya muusinkli nto Oka
David eto sekakedikɔ.
Nya muusinkli nto asa nnya
lébia mfó
bə lə isinkli ɛlɔ itsyə
kukɔnɔ.
17 Itə bə betidi ba díbu,
ku mba lenni Yudafɔ
kenke ba mínkpadi
minkə bedi mɔ betidi
ebubə mɔ ɔflɔ.
Nko ini nɛ bə Bonamute
éyifo lə lesa saa nə
ótɛyi útsyə əsuə.
18 Onanto lɛtɛyi ditiki
nəmfo betidi léte taa
kɔ ke.’

19 “Nyaso mɔ, Yakobo, nlɛ
mi bɔtɛyi minkə betidi ba
lenni Yudafɔ mfo nya béfi
mə əsuə bətə Onantoo,
yanle bə ibə bə buti mə
kusu lə asa nyamfo əsuə.
20 Bomu bitə lə bɔwɔni
mə kukue buə bayɛ asa
nnya beefi kətə bəfiə kedi
nnya ləətə baanansə əsuə
budi ku sɛsɔnɔdi ku bebuki
ba báwaninsə simuə bálo
ku kɔtɔ eto budi.
21 Itsyi taa kɔɔ, asa nnya
Moses lɛwɔni utsyəə, baakla
nnya nya baatɛyi nnya lə
Yudafɔ eto katsyakɔ lə
Ɔnwɛditsyəyi saa lə umə
saa.”

Báwɔni Kukue Bətə
Bafokanɔfɔ Ba Lenni Yudafɔ.

22 Nya batɔnkpe ku
beninə ku bafokanɔfɔ kenke
eto ditsyukpa lɛtɔnɔ bələkə
betidi bətsyuə bə bətəkəko
Paulo ku Barnaba besu
Antiokia. Betidi inuə ba
bələkə eyifo bafokanɔfɔ eto
beninə. Mə ni Yuda wə
bensi baakpo tsya bə
Barsaba ku Sila.
23 Nya kukue ko bálɛ
bésuko eto etiki nnya nkpe
lə ko əsuə ni nkə,
Bo, batɔnkpe ku beninə
ba ni mi bayimi ba nkpe
lə Yerusalem, boə
boəsiəsə mi, bo bayimi ba
lenni Yudafɔ mba nkpe lə
Antiokia ku Siria ku
Kilikia.
24 Bónɔ boə bo mfo eto
bafokanɔfɔ eto bətsyuə
əbə mfó bəbə bənə etiki
ətsyuə ku mi itsyi lə bo

Yudafɔ eto lelolala eto
lekpa əsuə. Nyaa, inni bo
létsyese mə bə bəbə
batɛyi mi etiki nyamfo eto
okle.
25-26 Nyamfo eso se
bókpe disi bətsyuəə, bɔlɛ
beninə inuə lə bo nti
botsyese ku bo bayimi lala
Barnaba ku Paul ba díkefi
mə nkpə bətə fə keditətə itə
Bonamute Yesu Kristo bə lə
bəbə mi ɔflɔ.
27 Yuda ku Sila tsya
ebɔtɛyi mi asa nnya bɔ́wɔni
bokpe mfo.
28 Itsyise iyifo Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ eto lelabi ku bo lele
tsya boənkə yanle bə ibə bə
bufi Yudafɔ eto afi buyifo
bitsyikə butsyisə mi enso
asa nyamfo.
29 Bɛni asa nnya béfi
bətə bəfiə kedi ku kɔtɔ budi
ku bebuki ba báwaninsə
simuə bálo eto budi ku
sɛsɔnɔdi. Lə biɔlɛ mi əsuə
məə, lesa saa ebuyuə ko mi.
Bisiə kukɔnɔ.
30 Nyaso batɔnyɛ bamfo
áma kusu bésu Antiokia.
Nya se bésu bédufəə,
bákpadi bafokanɔfɔ bamə
kenke bəbə bátsya. Nya
béfi kukue ko bétsyiko
Yerusalem mfó bətə mə.
31 Nya mba kenke lɛkɛ
mfo ənyə disuəyuə ku
nkɛale itsyi lə etiki nnya
bákla lə kukue komə əso.
32 Nya se Yuda ku Sila
díyifo Onanto eto
bənyɛləkətidi esoo, bələkə
asa kasɔ báte mə, bálɛ mə
kɔlɛ, nya bákpe mə nkɛale.
33 Nya se bəsiə mfó eyi
asianii, bafokanɔfɔ bamə
ətə mə kusu bə besinkli
besu Yerusalem lə diyuə
əsuə.
34 Fɛɛ Sila nkə́ wuusiə mə
lə ɔflɔ mfó.
35 Nya Paulo ku Barnaba
dísiə lə Antiokia mfó nya
mə ku babamba kpə́ ákɛ
mfo bákate mə asa kedi mə
etiki utsyi lə Bonamute
əsuə.

Paulo Ku Barnaba Ésie
Bətsyuə Esu Nti.

36 Lə eyi ətsyuə kamaa,
Paulo átɛyi Barnaba nkə́,
“Tə lə busi busu bobe bo
bayimi ba nkpe lə kəmə ka
kenke búkesu budi Ditiki
Sɛɛ nəmfó ku nka bɔ́yɛ bófe
lə bobe kase banlɛnko.”
37 Barnaba átɔnɔ nya óla
nkə́ lə okpa Yohanes nwə
tsya besi baakpo Marko
ɔyɛnko.
38 Fɛɛ Paulo mántɔnɔko
wə kulaa! Itsyise lefe nə mə
ku wə dísu Pamfiliaa,
Marko Yohanes ésikli lə mə
kama údu, nya wənsiə
bálosə mə keyifo.
39 Nyaso Marko Yohanes
eto etiki nyamfo əbə́ ékpe
mə inuə bamə kənə ɛklɛ, itə
bə bésense lə bətsyuə.
Barnaba ákpa Marko
ɔ́yɛnko nya béfi ɔklɔ bésu
Kipro.
40 Nya Paulo lékpa Sila
ɔ́yɛnko, nya bafokanɔfɔ ba
nkpe mfó dífi mə bákpe lə
Onanto eto ani fɛ bédu.
41 Nya báyɛ lə Siria ku
Kilikia nya bákpe
bafokanɔfɔ eto etsyuka
nnya kenke nkpe mfó
nkɛale.

16

Timoteo Ǝtəkəko Paulo Ku Sila.

1 Nya Paulo ku Sila dídu bésu umə wə baakpo Derbe, nya báyɛ mfo bésu Listra. Lə mfóo, bésu bənyə ofokanɔnyə utsyuə wə baakpo Timoteo. Wə ambe éyifo Yudanyə wə díkafo Kristo ónɔ. Fɛɛ wə anto éyifo Grikinyə.

2 Bafokanɔfɔ kenke ba nkpe lə Listra ku Ikonion, ékebu Timoteo tinti.

3 Wə ni futsyə Paulo lela kekleke nkə lə okpa wə ɔyɛnko. Nyaso útə bala wə lelo fe kase Yudafɔ eto lekpa léte, itsyise Yudafɔ ba kenke nkpe lə lɛkpɔ nəmfo yi bənkə wə anto éyifo Grikinyə.

4 Nya se báma kusuu, báyɛ lə kəmə ka kenke nkpe mfó báfe, nya bátɛyi mə ketsyue ka batɔnkpe eto beninə ba nkpe lə Yerusalem dítsyue bətsyə. Nyaso bátɛyi mə bə lə beyifo lə nnya əsuə.

5 Nyamfo eso betidi bamə əbə befui bakpe, nya nko ke tsya mə bofokanɔ tsya dimuə ale enso nɛ.

Paulo Ǝnyə Buləkəkate Lə Troa.

6 Lə nyamfo eto kamaa, báyɛ bésu Frigia ku Galatia, itsyise Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ məntə mə kusu nkə bátɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə lə Asia eto kasɔ.

7 Nya lefe nə bésu bédufə Misiaa, bála bə lə besu Bitinia eto kasɔ. Fɛɛ mfó tsyaa, Yesu eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ məntə kusu nkə besu mfó.

8 Nyaso bésinkli báyɛ lə Misia eto kasɔ ɔflɔ nya bésu bédufə umə wə nkpe lə lekpo ɔflɔ baakpo Troa.

9 Ketsye kamfóo, Paulo əńyə kələkəkate. Únyə nkə osani utsyuə wə ditsyi Makedonia nya únyə ɔnlɛ wə lekpakpa bɔlɛ ákatɛyi nkə, “Yila əbə Makedonia lə əbə mfo lə əbə awunsəko bo o-o!”

10 Nya lə buləkəkate bomfo esoo, búmuə əsuə akpa kpa nya búdu búsu Makedonia. Itsyise nyamfo lə bo bote nkə Onanto ála nkə lə otsyese bo lə busu bɔtɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə mfó.

Lidia Éfi Wə Ǝsuə Útə Onanto Lə Filipi.

11 Nyaso búsu búfi ɔklɔ lə Troa, nya bóyɛ bófe búsu Samotrake. Nya se kale dísiəə, búdu búsu Neapoli.

12 Se búdu mfóo, búsu búdufə Filipi wə ni Makedonia eto umə nkplɛ. Nya mfó tsya eyifo Romafɔ eto umə. Nya búsiə mfó itə eyi ətsyuə.

13 Lə Ɔnwɛditsyəyii, búdu lə umə əmfó búsu utuflɔ utsyuə kaka búbu boə mfó eto bediti aato ola kətə Onanto. Nya búsiə mfó bɔnlɛ besio ba díbə mfó Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə bɔtɛyi.

14 Nya ɔni akɛ mə lenti baakpo Lidia Tiatira. Woate ago eto mfia nya uyifo utidi wə léfo Onanto ónɔ kekleke. Nya lefe nə unsi mfó ɔnlɛ etiki nya bɔnlɛ bɔtɛyi ato

butsyuee, Onanto ásini wə nsusu nya ófo etiki nnya Paulo nlɛ budi mfó kenke ónɔ.
15 Nya se wonko wə diyo eto betidi kenke léfo ntufləsəfləsə eto lekpa nəməə, ólɛ bo lekpakpa nkə, “Lə befo bɛnɔ biə mintsya eyifo Bonamute eto ofokanɔnyə sitintii, nyalɛ bibə bɛsɔnɔ lə mɔ ɔflɔ.” Nya únənko bo ditiki nəmfo isu ese lefe nə bótɔnɔ búsu bósɔnɔ lə wə ɔflɔ.

Bákpe Paulo Ku Sila Lə Aba Eto Diyo.

16 Nya diyi lɔni se bóntɔ lə ola katokɔɔ, bótsyako ndomunyə siobi utsyuə wə lɛwɔnɔ bua nsi lə əsuə wə ləənyə asa katɛyi. Nya woayɛ lə nnya əsuə keyifo atabi kətə wə banamute mə.
17 Nya usiobi əmfo dítəkəko bo ku Paulo kama kafã katɛyi nkə, “Betidi bamfo eyifo Onanto eto beyifoyifo, nya bəbə mfo bə lə bate mi konantosu ko luutə Onanto tə mi nkpə.”
18 Nko eto eyifosa ətsyə nko éfo eyi kpə. Nya se ditsyəbi nəmə díbe dílə Pauloo, útsyi ɔwuninsə nya údi lɛwɔnɔ nə nsi lə usiobi əmə əsuə nkə, “Nlɛ fə bola lə Yesu Kristo eto diye əsuə miə bɔ lə wə əsuə!” Nya lamfolamfoo, lɛwɔnɔ bua nəmə ko lɛbɔ lə wə əsuə.
19 Nya se wə banamute dínyə bə mə kudisu étii, bəmuə Paulo ku Silas nya bənə mə bésuko umə əmə eto beninə ɔflɔ lə obia nti.
20 Nya bátɛyi lə obia nti mfó bənkə, “Betidi bamfo eyifo Yudafɔ, nya bəbə mfo banlɛ bo umə bobiasə.
21 Bəbə mfo balɛ asa nnya díńyə lə Romafɔ eto afi əsuə bote.”
22 Nya betidi kpə díbə bátsyilama mə, nya bétsyiko Paulo ku Sila bunə kesuko sɛtɔ ku kama. Nya bakponkpo bamə dítə kusu bənkə bələkə mə bikə lə əsuə, nya bətə kusu bənkə bablɛ mə ku akete.
23 Lefe nə báblɛ mə báfo afabe lə əsuə tintii, béfi mə bésu bákpe lə Aba eto diyo. Nya bátɛyi utidi wə laase mba bákpe lə diyo mfó bənkə ɔlɔ obe Paulo ku Sila kekleke.
24 Nya se bəkə wə ato nko esoo, ókpa mə úsu ókpe diyo nəmə eto kaka nso ale nya úti mə ókpe mfó, ókpe mə lə amana.
25 Nya lə ntsyənti lefe nə Paulo ku Sila lɛkɛ mfo bákato ola kətə Onanto nya banlɛ əsə busə katɛsə wə nya mba nkpe lə diyo nəmə ku mə əkətsyuə ato.
26 Dikunə, kasɔ ko dítinkə kekleke, nya diyo nəmə kenke tsya dítinkə itə bə diyo ni biku kenke ásini, nya amana nnya bákpe mba bákape lə diyo nəmə dífəsə ɛbɔ.
27 Se nwə laabe mba bákpe lə diyo lésanklii, únyə nkə ayo nyamə eto biku kenke ásini bite leya. Nyaso se úbu nkə mba bákpe lə diyo nəmə kenke étsyətsyi béluu, úləkə wə lesiabi nkə lə olo əsuə.
28 Nya se Paulo dínyə lesa nə óla nkə lə uyifo əsuəə,

ófã ókpadi wə ótɛyi nkə, “Menyifo nko! Bomblɛ kenke kpe mfo.”

29 Nyaso utidi əmfo ákpadi nkə befi okandiɛ baboko. Nya lə ketinkə ku difufu əsuəə, úsu óse akonki lə Paulo ku Sila ɔflɔ.

30 Nya se ókpa mə ɔbɔnko lə diyo nəmə kafoo, ótɔ mə nkə, “Boantomə, be ele bə nyifo lə nyə bofo?”

31 Nya bátɛyi wə bənkə, “Fo Bonamute Yesu anɔ nya ɛyɛ lə nnya əsuəə, ebunyə bofo itə fə ku fə diyo eto betidi kenke.”

32 Nya bésu bátɛyi wə ku wə diyo eto betidi kenke Bonamute eto ditiki nəmə.

33 Nya ketsye kamfo ke nya úsə mə afabe nnya báfo, nya wə ku wə diyo eto betidi kenke léfo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə.

34 Lə nnya kamaa, ókpa Paulo ku Sila úsuko wə diyo nya útə mə lesa bédi. Nya wə diyo eto betidi kenke dínyə disuəyuə tinti, itsyise báfo Onanto bánɔ.

35 Se kale dísiəə, umə əmə eto bakponkpo ákpe wə bamamanyə nkə besu bátɛyi nwə laabe mba bákpe lə diyo eto uninə nkə, “Nyani bafɔ bamə lə bedu.”

36 Nyaso mə obebe əmfo átɛyi Paulo ku Sila bənkə, “Bakponkpo bənkə nyani mi lə bidu. Nyaso bisu lə diyuə əsuə.”

37 Nya Paulo lɛtɛyi bamamanyə bamfo bənkə, “Bablɛ bo lə umə ta eto ənəmi lə lefe nə eto lefe bánkponko bo tɔ lekpo nya béfi bo bésu bákpe lə Aba eto diyo. Fɛɛ Romafɔ buni! Nya mɔmɔɔ, beso bala bənkə beyu bələkə kaa lə budu bə lə betidi mante? Kulefe! Tə lə mə kosate lə bəbə bələkə bo kusu!”

38 Nyaso bamamanyə bamfo ésinkli bésu bátɛyi bakponkpo bamə kɛnyɛ kamfo. Nya se bánɔ bə Paulo ku Sila eyifo Romafɔɔ, sikpi əmuə mə tinti!

39 Lə nya mfo eso bésu bálɛ məə lekpakpa bəyuəsə mə kafo, fɛ bələkə mə lə aba eto diyo nəmə. Nya bálɛ məə lekpakpa bə bédu lə umə əmə lə besu kalebe bamba.

40 Nyaso Paulo ku Sila édu bésu Lidia eto. Mfó nya bésu bənyə bafokanɔfɔ bamba. Nya bési bákpe mə nkɛale enso, fɛ bédu lə umə əmə.

17

Paulo Ku Sila Édu Bésu Tesalonika.

1 Nya se bésu báyɛ lə Amfipoli ku Apoloniaa, bésu bédufə Tesalonika. Nya mfóo, Yudafɔ eto katsyakɔ ákɛ.

2 Nya fe kase Paulo laala buyifoo, úsu mfó nkə lə úsu udi mə etiki lə disikakpekɔ kamə. Nya lə Ɔnwɛditsyəyi ətsyə nya dítəkə lə bətsyuə əsuəə, úsukate mə asa itsyi lə etiki nnya nkpe lə Awɔnisa kɛnkɛ eto kukue əsuə.

3 Nya ókpasə mə bulə bo bátɛyi bətsyə bə Kristo

ebubə unyə ku kase lə nnya kamaa, wootaka utsyi ɔkɔmə ubə nkpə. Paulo átɛyi mə nkə, “Utidi wə eto etiki minlɛ mi bɔtɛyi mfo ni Yesu wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə nɛ.”

4 Etiki nnya ókpasə óte mə mfó átsyi mə bətsyuə eto nsusu bɔ́wuninsə, nya báfo bánɔ bətəkəko Paulo ku Sila. Nya Grikifɔ kpə ba laate Onanto sikpi ku besio kpə ba nkpe díbu tsya átsyi bawuninsə lə umə əmə bətəkəko mə.

5 Fɛɛ Yudafɔ asɛsə ənəmi lə mə əsuə. Nyaso babɛbɛ betidi bua bətsyuə lə umə əmə ba bətə bə umə əmə eto betidi lə bataka bəńyə lə mə əsuə. Nyaso bákpa betidi kpə ba lányə lə ditsyəbi saa əsuə ku kudu besu batsyilama Yason eto diyo ku nsusu bə lə bəmuə Paulo ku Sila lə bakpa mə besuko umə əmə eto katsyakɔ.

6 Nya se bənnyə mə esoo, bəmuə Yason ku bafokanɔfɔ bətsyuə nya bənə mə besuko katsyakɔ kamə. Mfó banlɛ bofa katɛyi bənkə, “Betidi bətsyuə lɛ bɔyɛ katsyilama kakpe bulə lə kalebe saa, nya bəbə mfo tsya bə lə bakpe, bulə.

7 Nya Yason tsya léfo mə ókpe lə wə diyo. Nya betidi bamə létaka bəńyə lə Roma eto Okankplɛ eto kɔfi əsuə. Nya mə asatete nlɛ bɔtɛyi nkə oka bamba wə baakpo Yesu si okpe!”

8 Nya se bánɔ nyamfoo, betidi bamə ku umə eto beninə ənyənki nyanklaa.

9 Nya bátɛyi bənkə ele bə Yason ku wə betidi fo kayo fe mba díńyə mə kama fɛ lə bayani mə.

Paulo Ku Sila Édu Bésu Beroia.

10 Nyaso diyi nəmfo eto ketsyee, bafokanɔfɔ lə umə əmə ákpa Paulo ku Sila bétsyetsyiko bésuko Beroia. Nya se bésu bédufə mfóo, bésu Yudafɔ eto katsyakɔ.

11 Mba lə Beroiaa, mə nsusu ásini lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə esó Tesalonikafɔ. Nyaso bétsyue ato bánɔ lesa nə banlɛ bɔtɛyi. Nya diyi saa, nya banlɛ budufə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue komə əsuə kabe lə etiki nnya Paulo nlɛ bɔtɛyi eyifo sitinti.

12 Itə eso mə nti eto bətsyuə kpə áfo bánɔ. Grikifɔ eto besio kpə ba nkpe díbu ku basani kpə tsya áfo bánɔ bátsyi bawuninsə.

13 Fɛɛ lefe nə Yudafɔ ba nkpe lə Tesalonika lɛnɔ bə Paulo kpe ɔlɛ Ditiki Sɛɛ nəmə budi lə Beroiaa, bésu mfó bésu bákpe kənə ku bulə lə umə əmə.

14 Nyaso bafokanɔfɔ ba nkpe mfoo átaka kpla bəńyə nya bákpa Paulo bésuko lekpo kɛnyɛ. Nya íbu Sila ku Timoteo lə Beroia mfó.

15 Mba lékpa Paulo bayɛnko, áyɛnko wə bédufənko Atene. Se bétsyi mfo banlɛ bubəə, Paulo ətəkə mə kɛnyɛ nkə bəbə batɛyi Sila ku Timoteo lə bakɔse bəbə betu wə mfó.

Paulo Ákɛ Lə Atene.

16 Lefe nə Paulo lɛkɛ lə
Atene unsi unsəkə Sila ku
Timoteo, iyifo lesa nə dílə
wə tinti se únyə kase betidi
bamfo dítsyə bəfiə
beesumu, nya umə əmə
kenke díyi ku bəfiə.

17 Lə nyasoo, úsu mfó nkə
weesu udi Yudafɔ ku betidi
bamba ba laate Onanto
sikpi tsya etiki lə mə
katsyakɔ. Nya diyi saa,
úkedi mba úkənyə lə asi
tsya etiki.

18 Nya lefe lɔnii, betidi
bətsyuə ba ni Epikurofɔ ku
Stoafɔ ba ni kawunsiə eto
babesibe kplɛ ənə etiki ku
Paulo nya bátɛyi bənkə, "Be
kon utikidi wə leenyi kulesa
əmfo nlɛ bɔtɛyi?"

Nya babamba tsya lɛtɛyi
bənkə, "Iyifo fenkə nsɔ
bamba eto bəfiə əsuə ɔnlɛ
etiki budi ketsyiko." Nya
betidi bamfó édi etiki nko
itsyise bánɔ bə Paulo édi
etiki itsyi lə Yesu ku wə
botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə
əsuə.

19 Lə nyamfo esoo, bákpa
wə bésuko kaka baakpo
akpo lə Areopago ini umə
eto beninə eto disikakpekɔ,
nya bátɛyi bənkə, "Bola boə
boate asafɔfɔ nnya fanlɛ
bote mfo eto kasɔ.

20 Itsyise asa nnya fanlɛ
bote eyifo bo yanii. Nyaso
bola boə boanɔ nnya kasɔ."

21 Nya Atenefɔ kenke ku
bafɔ ba nkpe lə kasɔ mfóo,
eefi mə lefe kətə asafɔfɔ saa
eto etiki bɔtɛyi ku nnya
bɔnɔ.

22 Nyaso Paulo átaka
únyə lə disikakpekɔ kamə lə
betidi bamfó eto ənəmi, nya
ɔ́tɛyi mə nkə, "Lə kusu saa
əsuəə, nyə ntsyə lekpo miə
mi Atenefɔɔ, biyifo betidi ba
laala kesumu tinti.

23 Itsyise se minlɛ
botsyilama kalɛ asa ola
kabee, nya se mínyə mi
nsumukɔɔ, nnyə kesumukɔ
kani ka báwɔni bətəkə lə kə
leba əsuə bənkəə, 'Búfi
nyamfo bútə bo Anto wə
bunyi.' Nya Anto wə binyi
fɛ bɛnlɛ wə busumu mfoo,
wə əsuə minla miə meedi
mi etiki mɔmɔ nɛ.

24 "Anto əmfo ni
Bonamute wə diyifo
kawunsiə, kato ku kasɔ ku
asa nnya kenke nkpe lə ke.
Nya woənsiə kpoo lə
disumuyo fe nə kasɔ mfo
eto betidi dífi mə ani báto.

25 Nya woanhiã bə udi
kulesa itsyi lə betidi eto ani
ɛyɛ lə mə keyifo tsya əsuə,
itsyise wə kosate ni futsyə
ləətə utsyuə saa nkpə ku
lesa saa nə baahiã.

26 Wə díləkə utidi saa ɛyɛ
lə utidi ɔni əsuə bə lə busiə
nkpə fe kɔtɔ kɔni eto bebi lə
kasɔ kamfo kenke əsuə. Wə
kosate dítsyə lefe ku kedikɔ
útə mə tsya.

27 Nya Boanto dítsyue
nyamfo utə bo betidi itə bə
lə bɔbɛbɛ wə esu lə bunyə
wə, ekpe bə lə sintintii,
woantsyonko bo.

28 Itsyise fe kase mi mba
laatɛyi akpa lɛtɛyii, 'Wə ni
nwə nsi nkpə nyaso bo tsya
nsi nkpə, nya bunsi nkpə ku
wə nya boalabe selabe lə
wə.' Nya baatɛyi tsya
bənkə, 'Bóbɔ butsyi lə wə.'

29 “Nya se buni Onanto eto bebi esoo, yanle bə ibə bə bubú boə Onanto əmfo te fe lesa nə bo betidi dífi sika sia nye siflubia nye kuyi nye leba búyifo ku bo ani nye lesaatsyuə nə baawoe nye lə ditsyəbi saa əsuə.

30 Nya idu lə kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ ibə ese mɔmɔɔ, Onanto mənnə utidi saa koto itsyise bánte wə eso. Fɛɛ mɔmɔ mfoo, úkə bo ato nkə buləkə bo əsuə lə asa nyamfo eto kakle əsuə lə butsyi ənəmi butə wə.

31 Itsyise útsyə diyi nə utidi wə úləkə utsyə luubə okponko bo lekpo itsyi lə bo ditsyəbi əsuə ɛyɛ lə kɔtsyɔntsyɔsu əsuə Nya úləkə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə óte bo idu lə lefe ne ótakasə wə utsyiko ɔkɔmə ubə nya unsi nkpə.”

32 Nya lefe nə bánɔ bə Paulo edi etiki itsyi lə botakaketsyi ɔkɔmə kə bə əsuəə, mə nti eto bətsyuə əmə wə. Fɛɛ mə bətsyuə tsya əmə wə bátɛyi bənkə, “Bola boə busi boanɔ lesatsyuə itsyi lə utidi eto businkli kataka ketsyi ɔkɔmə əsuə.”

33 Nyaso se íbə nko esoo, Paulo édu mə lə əsuə.

34 Fɛɛ betidi bətsyuə ətəkəko wə nya bétsyi báwuninsə báfo bánɔ. Nya utsyuə uni ákɛ mə lenti wə díyifo Areopago eto uninə wə baakpo Dionisio ku usio wə baakpo Damari ku babamba bətsyuə tsya áfo bánɔ.

18

Paulo Ésu Korinto.

1 Lə nnya kamaa, Paulo édu lə Atene úsu Korinto.

2 Mfó úsu únyə Yudanyə wə baakpo Akwila, nwə bále lə Ponto. Wə ku wə usiə Priskila étsyi Italia bəbə mfó yanklɛ tɔ, itsyise kasɔ kamə eto Okankplɛ wə baakpo Klaudo átɛyi nkə Yudafɔ kenke du lə Roma. Paulo ésu úsunyə mə,

3 nya úsiə lə mə ɔflɔ ɔnlɛ mə bɔwunsəko lə kubukikue kanka eto keyifo ka woeyifo kedi əsuə.

4 Nya lə Ɔnwɛditsyəyi saa, Paulo ékesu Yudafɔ eto katsyakɔ nya úkələkə asa kasɔ kate Yudafɔ ku Grikifɔ kenke itə lə bə lə batsyi mə akɔɛsi bawuninsə.

5 Nya lefe nə Sila ku Timoteo dítsyi Makedonia bəbəə, Paulo ənyə lefe kpə úfi útə Ditiki Sɛɛ nəmə bote ku ni kasɔləkələkə kate Yudafɔ bamə nkə Yesu ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə tinti.

6 Nya lə lefe nə Yudafɔ bamfó létaka bəńyə lə wə əsuəə, nya bésie wə abie lə Yesu eto disi esoo, Paulo áflɛ sitə lə wə əsuə, nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Lə bikpə nye benyaa, nyə mɔ ani, nyə mɔ akpa minyi nnya kulesa saa. Idu mɔmɔ mfoo, ndu ntɔ lə betidi ba lenni Yudafɔ ɔflɔ lə nsu ntɛyi mə Ditiki Sɛɛ nəmfo.”

7 Nya se údu mfóo, úsu ɔ́kɛ lə osani utsyuə wə lenni Yudanyə wə baakpo Tito Yusto wə laate Onanto sikpi

nya wə diyo nkpe lə Yudafɔ eto katsyakɔ ɔflɔ.
8 Fɛɛ katsyakɔ kamə eto uninə wə baakpo Krispo ku wə diyo eto betidi kenke áfo Bonamute bánɔ, nya béyifo mə ntufləsəfləsə eto lekpa. Nko ke, béyifo ntufləsəfləsə eto lekpa bətə bafokanɔfɔ kpə bamba tsya lə Korinto mfó nɛ.
9 Nya lə diyi lɔni eto ketsyee, Bonamute ətə Paulo ənyə kələkate ka əsuə ɔ́tɛyi wə nkə, “Mante sikpi! Nya mensinkli lə Ditiki Sɛɛ nəmfo bɔtɛyi eto kama.
10 Itsyise nsiko fə, nya kutsyuə saa əmbofo fə kabua buyifo. Betidi kpə kpe lə umə mfó ba ni mɔ bale.”
11 Nyaso Paulo əsiə lə umə əmfo lɛlɛ lɔni ku kutsyə kedi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmfo kate betidi.
12 Lə lefe nə bətsyə Galio fe Roma eto Aba eto unyɛsiə lə Akaia eto kasɔɔ, Yudafɔ bətsyuə ásɔ mə əsuə lebo nya báwoe etiki lə Paulo əsuə nya bəmuə wə bésuko lekpokakpokɔ.
13 Nya bátɛyi Aba eto unyɛsiə əmə nkə, “Utidi əmfo lɛ betidi eto nsusu bobiasə nkə basumu Onanto lə kusu ko nńyə lə bo afi əsuə.”
14 Nya kase Paulo nkə lə uləkə kɛnyɛ lə udi etiki koo, Aba eto Unyɛsiə Galio əmfo ko dídi etiki ɔ́tɛyi Yudafɔ bamə nkə, “Mi Yudafɔ bɛnɔ! Lə bənkə etiki nnya bɛyɛnko béboko mfo eyifo etiki kekleke nnya léta kɔfi ibuu, nyalɛ mɔɔkɛ nnya lefe ntsyue mi etiki koto.
15 Fɛɛ se iyifo kənə itsyi lə etiki ku aye ku mi afi eto asa ini esoo, mi kosate su bɛtɛyi nnya. Bəntsyə mɛ okponkpo lə mi asa nyamfo əsuə.”
16 Nyaso óla mə ɔ́bɔnko lə wə lekpokakpokɔ mfó.
17 Nyaso betidi eto ditsyukpa nəmfo əmuə Sostene wə ni mə katsyakɔ kamə eto ununə nya báblɛ wə lə lekpokpakpokɔ ɔflɔ mfo. Fɛɛ Galio mánkpe mə kɛnyɛ.

Paulo Ésinkli Úsu Antiokia.
18 Paulo esi úsiə lə Korinto eto umə mfó éfo eyi kpə. Lə nnya kamaa, ókla bafokanɔfɔ bamfó nya wə ku Akwila ku Priskila léyila lekpo bésu Siria. Tsya fɛ úduu, Paulo ətə nkə bakpi wə disi lə Kenkrea itsyi lə ntamu bo óka utsyə eso.
19 Se úsu údufə Efesoo, óyani Priskila ku Akwila útsyə mfo. Nya wə dídu úsu Yudafɔ eto katsyakɔ lə úsu ɔlɛ asa obe ku Yudafɔ ba nkpe mfo.
20 Betidi álɛ wə lekpakpa bə lə ɔkɛ lə mə ɔflɔ sɛkɛ, fɛɛ wántɔnɔ.
21 Lə nyaso se ɔnlɛ buluu, ɔ́tɛyi mə nkə, “Lə Onanto atɔnɔɔ, muusinkli mbə mi ɔflɔ.” Nya údufə lə ɔklɔ əsuə nya údu lə Efeso.
22 Se úsu údufə lə Kaisareaa, ófe úsu Yerusalem nya úsu úsiəsə bafokanɔfɔ mfo. Nya usi ófe úsu Antiokia.

23 Se úsiə mfo sɛkɛɛ, usi
údu ɔ́yɛ ɔbɔ lə Galatia ku
Frigia. Nya lə lefe nəmfó
əsuəə, ótsyilama mfó kenke
óbe bafokanɔfɔ ba nkpe lə
dikuku mfó, nya ókakpe mə
nkɛale.

Apolo Ésu Efeso.

24 Nya Yudanyə utsyuə
díbə Efeso. Wə ni Apolo.
Bále wə lə Aleksandria. Nya
uyifo utidi wə nkpe kɛnyɛ
laafo etiki budi, nya unyi
Awɔnisa Kɛnkɛ eto kúkue
eto etiki tsya.

25 Ekpe bə wɔ́ɔnɔ
Bonamute eto diye ɔnɔ nya
woedi etiki itsyi lə Yesu
əsuə ku ute tsyaa, Yohanes
eto ntu fləsəfləsə eto etiki
hã ete unyi.

26 Nya se úńyə ɔnlɛ etiki
budi ku wə utu ku əsuəale
lə Yudafɔ eto katsyakɔ mfó
fɛ Priskila ku Akwila lɛnɔɔ,
bákpa wə bésuko mə diyo
bésu bələkə Boanto eto
Ditiki Sɛɛ nəmə kasɔ
kukɔnɔ báte wə nya báte
wə asa bawunsə.

27 Nya se Apolo díbu disi
nkə woesu Akaiaa, Efeso eto
bafokanɔfɔ ésu báwunsəko
wə nya báwɔni kukue
bátsyese bafokanɔfɔ lə
Akaia mfó bə lə úbə mfóo,
lə bafo wə kukɔnɔ. Se úsu
údufə mfóo, ɔ́wunsəko
betidi kpə ba léfiani
bafokanɔfɔ ɛyɛ lə Onanto
eto lefonə əsuə.

28 Nya óso Yudafɔ ani lə
kase unə etiki ku ku ute lə
betidi nti. Nya etiki nnya
nkpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuəə, úfi úləkə óte
ékpa wuee bə Yesu ni Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə.

19

Paulo Ésu Efeso.

1 Lə lefe nə Apolo lɛkɛ lə
Korintoo, Paulo tsya áyɛ lə
akpa eto kusu nya úsu
údufə lə Efeso. Mfo úsu
únyə bafokanɔfɔ bətsyuə.

2 Nya ɔ́tɔ mə nkə, “Idu
lefe nə béfo bɛnɔɔ, bíofo
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ?”

Nya bátɛyi wə bənkə,
“Owo lo! Be ni Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ fɛ? Bóannɔ tɔ ni
kulesa saa.”

3 Nya usi ɔ́tɔ mə nkə,
“Nyalɛ nte ntufləsəfləsə eto
lekpa beyifo mi?”

Nya bátɛyi wə bənkə,
“Yohanes eto ntufləsəfləsə
eto lekpa.”

4 Nya Paulo díləkə kasɔ
óte mə nkə, “Yohanes əfləsə
betidi ba ditsyi báwuninsə
lə mə abua əsuə. Nya ɔ́tɛyi
mə nkə ele bə bafo utidi wə
luubə lə wə kama banɔ.
Nya utidi əmfo ni Yesu.”

5 Nya se bánɔ ditiki
nəmfoo, bátɔnɔ nya úfləsə
mə ntu lə Bonamute Yesu
eto diye əsuə.

6 Nya se nə Paulo dífi ani
útəkə lə mə əsuəə, Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ əbə dísiə lə məmblɛ
əsuə, nya bétsyiko bele bele
bɔtɛyi nya bələkə Onanto
eto ditiki kɛnyɛ báte.

7 Nya basani bamə eto utu
lídi fe lefosi inuə.

8 Nya se Paulo dísu
Yudafɔ eto katsyakɔɔ, údi
mə etiki ku ute lə afa ətsyə
əsuə, úləkə asa kasɔ óte mə
ku kasɔnɔnɔ nya ókplatsya

kekleke lə kase wookpa mə nsusu usuko Onanto eto Sekakedikɔ əsuə.
9 Fɛɛ mə bətsyuə méntsyue wə ditiki sɛɛ nəmə ato nya báni bofokanɔ, nya lə betidi eto ənəmii, bédi etiki bua nnya dińyə lə Onanto eto kusu sɛ əsuə. Nyaso Paulo édu lə mə ɔflɔ nya ókpa bafokanɔfɔ ɔ́yɛnko nya bédu bésu Tirano eto suku eto diyo. Mfóo, nya ókatsyako mə diyi saa, kédufə lə etiki əsuə ku mə.
10 Itə alɛ ənuə əsuəə, ɔ́kɛ mfó óte mə asa. Nya Ditiki Sɛɛ nəmfo dísensə ɛyɛ ísu Asia ku lekpake nəmfó kenke. Nya mba ni Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ tsya lɛnɔ ditiki nəmə.

Skeva Eto Bebi Ekuanse Ábɛbɛ Ǝsuəale.

11 Nya Onanto dítə Paulo əsuəale nnya úfi keyifo ayanisa.
12 Nya lə béfi wə ofiamɛ nye wə əsuə eto awu bétidi ufimfi utsyuə lə əsuə koo, úkənyə bufitsyatsya, nya ékala awɔnɔ bua tysa kabɔnko lə betidi ba əsuə ɛkɛ.
13 Nya Yudafɔ bətsyuə ba ni bafate ba laatsyilama idu kalebe isu kalebee, ébu bənkə boofo bɔyɛ lə Bonamute Yesu eto diye əsuə bala awɔnɔ bua lə betidi əsuə. Nya bátɛyi bənkə, “Nnla mi lə Yesu wə eto diye əsuə Paulo laayɛ kala mi mbɔsə lə utidi əmfo əsuə!”
14 Nya betidi ba nlɛ nyamfó eto okle buyifo éyifo bakosobi ekuanse ba ni Yudanyə utsyuə wə ni Usumunyə Ninə wə baakpo Skefa eto bebi.
15 Fɛɛ se bésu bə beedi lɛwɔnɔ bua ditsyuə etikii, lɛtɛyi mə nkə, “Mɔɔ nnyi Yesu, nya minyi Paulo tsya. Fɛɛ mimii, bawoe bini?”
16 Nya utidi əmə əsuə lɛwɔnɔ bua nəmfo nsii, lɛblɛ mə! Nya báfo afabe tinti, nya bétsyetsyi bábɔ lə diyo nəmə leyaleya!
17 Nnya díbə mfó ésensə efia Efeso kenke itə bə Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ kenke ánɔ nnya. Lə nyamfo esoo, sikpi əmuə mə tinti, nya Bonamute Yesu eto diye disi lebe kato lekpe.
18 Nya mba lɛtsyi akɔɛsi báwuninsə eto bətsyuə kpə díbə bələkə mə asa bua nnya béyifo kasɔ lə betidi eto ənəmi.
19 Nya mba ni bafate lə mə nti dífi mə afa eto ekue ku kekue ku bɛbɛ báboko nya bátonsə nnya lə betidi eto ənəmi mfó. Ekue ku asa nyamfo kenke eto koya ebuyifo fe sika flubia eto akpi fosi anɔ.
20 Nyamfo lə bote kase Bonamute eto ditiki dísensə ku əsuəale, nya éfo mfo kenke.

Bulə Ǝbə Lə Efeso.

21 Nyamfo eto kamaa, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ələkə léte Paulo nkə ɔyɛ usu Makedonia ku Akaia lə usu Yerusalem. Nya Paulo lɛtɛyi nkə, “Lə ndufə mfóo, ele bə nyɛ nsu Roma tsya.”

22 Nya ótsyese wə
bawunsəkotsyuə inuə,
Timoteo ku Erasto nkə
bákatɔ wə lə Makedonia lə
ubə. Nya wə lɛtsyimɛ ɔkɛ
kama lə Asia mfó itə lefe
sɛkɛ.
23 Nya lə lefe nəmfóo,
bulə kplɛ əbə lə Efeso itsyi
lə kusu ko əsuə Kristo nkə
bəəsiə nkpə eso.
24 Nwə dínə bulə bomfo
óboko ni utidi wə baakpo
Demetrio wə ni
ɔtsyuɛntsyuɛ wə leefi sika
flubia katsyuɛ Artemi eto
esumuyo kɛkɛ. Nya nnya
bote kənə kutəkə kpə
kaboko wə ku wə
bawunsəkotsyuə.
25 Diyi lɔnii, Demetrio
ákpadi batsyuɛntsyuɛ ba
kenke bátsya nya ɔ́tɛyi mə
nkə, “Bayimi, biyi biə
buənyə kutəkə kpə ketsyi lə
bo keyifo kamfo əsuə.
26 Nya bɛnlɛ bɔnɔ, kənyə
sitinti kase Paulo əmfo nlɛ
bo keyifo kamfo bobiasə
kakpe bo kofani, nya ɔnlɛ
betidi kpə eto nsusu bobiasə
nkə befiə eto asa nnya
boeyifo kenke menyifo lesa
nə ele bə bakpe disi kasɔ
bətə! Lə nyamfo eso bo
bikətete ébubə kasɔ! Nya
inni Efeso mfo mate ni kaka
nyamfo nlɛ bubə. Bomu ɛlɛ
bubə lə Asia eto kasɔ kenke!
27 Nya inni bo mate eto
keyifo ete lɔɔsɔɔ kasɔ!
Sitintii, Boambe Ufiə Kplɛ
Artemi eto diyo ku wə dibu
ebonya lə Asia mfo ku lə
kawunsiə kenke!”
28 Se bánɔ Demetrio eto
etiki nyamfoo, ɔblɔ éfi mə
nya bényenki tinti nya báfã
bembembe bátɛyi bənkə,
“Efoso eto Ambe Artemi ni
Ufiə Kplɛ Kenke!”
29 Nya kudu ko bákpo
dísensə kófo umə əmə
kenke. Nyaso bátsya fe
ditsyukpa nya bəmuə Paulo
eto bayɛtsyuə inuə bətsyuə
ba baakpo Gaio ku
Aristarko ba ditsyi
Makedonia. Nya bákpa mə
bésuko umə əmə eto
katsyakɔ.
30 Nya Paulo tsya léla nkə
lə wontsya lə usu mfo, fɛɛ
bafokanɔfɔ fɛfɛ mántɔnɔko
wə nko.
31 Nya lekpake nəmfo eto
beninə ba díyifo Paulo eto
bayɛtsyuə tsyaa, léla
ɔtɔnkpe bákpe wə bálɛ wə
lekpakpa bənkə woensu
mfó lə usu ufi wə əsuə okpe
lə nnya əsuə kulaa!
32 Nya lə lefe nəmfó
əsuəə, diyo nəmə kafo eyi
ku kudu. Nya betidi ba díbə
bátsya mfóo eto utsyuə saa
ku wə lesa nə ɔnlɛ bɔtɛyi.
Nya mə nti kpə mánte lesa
nə eso bəbə mfo.
33 Nya Yudafɔ bətsyuə
díkə Aleksandro bə usu
unyə sɛtɔ lə okpasə lesa nə
díbə. Nya Aleksandro
lébesə ani kato nkə utsyuə
saa yɛ kudu bokpo lə ɔtɛyi
mə lesatsyuə.
34 Nya se betidi bamfo
dínyə bə Yudanyə unii, besi
betsyiko kudu bokpo kafa
bembembe itə fe
abombosɔsɔ ənuə. Nya
bátɛyi bənkə, “Efoso eto
Ambe Artemi ni Ufiə Kplɛ
Kenke!”
35 Efo lefe fɛ Aba eto

unyɛsiə ninə wə nkpe mfo
léfo mə bɔkɔnsə, nya údi
etiki ɔ́tɛyi mə nkə, “Mɔ
bayimi, Efesofɔ, utsyuə saa
lə mi nti yi nkə Efeso mfo ni
Ufiə Kplɛ Artemi eto
kəsiəkɔ. Nya wə kakpakɔ
eto leba kɛnkɛɛ, áfankli
ditsyi kato díbə kasɔ, nya
lenkpe lə bo nti.
36 Nya kutsyuə saa əmbə
loofo ditiki nəmfo sidia
butəkə. Nyaso biyuəsə mi
akɔɛsi nya bieyifo kulesa
saa lə lɛblɔfi əsuə.
37 Itsyise betidi ba bímuə
békpa béboko mfoo, bényu
kulesa betsyiko lə Disumuyo
nye babiasə bo Ufiə Artemi
eto diye tsya.
38 Fɛɛ lə Demetrio ku wə
batsyuɛntsyuɛ ənyə bə
bakpe ditiki ditsyuə lə
utsyuə əsuəə, bakponkpo
kpe mfo. Nya bonkpe eyi
nnya əsuə baakpo akpo. Lə
béyifo kabua kətsyuə, boofo
ke buləkə kate mə mfó.
39 Fɛɛ lə lesa bamba
ditsyuə kpe bela biə biefi
bisukoo, bitə lə bufi busuko
umə eto beninə ɔflɔ.
40 Itsyise nyamfo lɛ bote
fenkə bɔlɛ botaka kəńyə lə
Aba əsuə. Lə Romafɔ eto
bamamanyə əbə bənyə mmi
eto diyi nəmfo eto
asayifoyifoo, boəmbofo
kɛnyɛ buləkə, nya buunə bo
koto.”
41 Nya se ɔ́tɛyi etiki
nyamfo nkoo, útə bésensə
bédu.

20

Paulo Ésu Makedonia Ku Akaia.

1 Lefe nə bulə bomə díyuə
kɛnyɛɛ, Paulo ákpadi
bafokanɔfɔ bəbə bátsya lə
kalebe kani. Nya se ókpe
mə nkɛale lə mə bofokanɔ
əsuə ólosəə, ókla mə fɛ údu
úsu Makedonia.
2 Se údu ɔntɔɔ, Paulo áyɛ
lə kəmə ka nkpe lə lekpake
nəmfó kenke nya údi mə
etiki kpə úfi ókpe mə
nkɛale fɛ úsu údufə Akaia.
3 Úsiə mfó fe afa ətsyə.
Lefe nə ɔnlɛ əsuə bumuə
nkə lə usu Siria, únyə útsyə
lekpo nkə Yudafɔ ba nkpe
mfó lə wə ukpə eto esu
bɔbɛbɛ. Nyaso úfi nsusu bio
nkə wesinkli usu ɔyɛ
Makedonia.
4 Lefe nə ɔnlɛ buduu,
betidi kpə ətəkənko wə.
Betidi bamə ni Sopater wə
dítsyi Beroia wə ni Piro eto
ubi ku Aristarko ku
Sekundo ba ditsyi
Tesalonika ku Gaio wə
dítsyi Derbe ku Tihiko ku
Trofimo ba ditsyi Asia eto
lekpake ku Timoteo.
5 Mba mfo átɔ̃ bo bə
beesu bəńyə bəsəkə bo lə
umə wə baakpo Troa.
6 Nya lə Yudafɔ eto
Nnamfokuã Eto Abolo Eto
Eyididi eto kamaa, búfi ɔklɔ
nya búdu lə Filipi, nya búsu
bútu mə lə Troa lə eyi anɔ
eto kama. Nya búsiə mfó
éfo eyi akuanse.

Paulo Ésu Troa Lɛfɛfɛ.

7 Nya lə Kɔsida eto diyi
tutɛɛ, bótsya lə kalebe kani
boə lə budi Bonamute eto
didisa lə bətsyuə. Nya se
Paulo ləəbə budu kəsiəsə

esoo, údi etiki ikulə isu taa ntsyenti.

8 Nya báto kakadiɛ kpə bətsyə lə abanslo eto diyo nə əsuə bótsya mfó.

9 Nya se Paulo eto etiki nlɛ bukulə esoo, selabe éfi okosobi wə baakpo Eutiko lə lefe nə unsi lə diyo nəmə eto mfɛnsle əsuə. Ófankli utsyi lə abanslo eto botokətəkə tsyəfə mfó úbə ɔ́sɔ lə kasɔ. Nya se bésu bétsyi wəə, bənyə bə úkpə.

10 Fɛɛ Paulo áyifə úsu kasɔɔ, úsu dikpefi nəmə ɔflɔ nya úbə kasɔ ɔ́buta ni nya útsyi ni óboko wə akɔ nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Biankpo kudu! Okpe nkpə!”

11 Nya məmblɛ dísinkli bésu kato mfó bésu bédi Bonamute eto lesa nəmə. Lə nnya kama Paulo esi úsiə údi etiki isu ese kalesiəsiə fɛ údu.

12 Nya se bákpa okosobi əmə ku nkpə besuko diyoo, əsuə əyuə mə tinti.

Paulo Etsyi Troa Úsu Mileto.

13 Nya Paulo dífi akpa eto kusu úsu Aso. Fɛɛ lə kase útsyue əsuəə, bo éfi ɔklɔ bɔ́tɔ wə sɛtɔ bə lə busu butsyi wə lə mfó.

14 Nyaso se úbə útu bo lə Aso mfóo, údufə lə ɔklɔ əmə əsuə nya bonko wə kenke lídu búsu Mitilene.

15 Búdu lə mfó nya lə kəsiəsəə, búsu bóyo Kio. Nya lə diyi nəmfo eto kəsiəsə tsyaa, bóyo Samo.Lə diyi tsyəfə əsuəə, búsu búdufə Mileto.

16 Paulo mánla nkə bobiasə lefe kpə lə Asia mfó nyaso útə bókpia Efeso bófe, itsyise ɔlɛ bɔkɔse. Nya utsyue nkə lə woofoo, ele bə udufə Yerusalem lə Pentekoste eto diyi əsuə.

Paulo Ákla Efeso Eto Bafokanɔfɔ.

17 Nya se búsu búdufə Miletoo, ókpe batɔnkpe lə Efesofɔ eto bafokanɔfɔ eto beninə ɔflɔ nkə bəbə bənyə wə mfó.

18 Nya se bəbəə, ɔ́tɛyi mə nkə, “Bayimi, mimblɛ ta yi kase minkɛ lə mi le nti lefe nə kenke minkɛ mfo əsuə, idu lə diyi tutɛ nə mímbə míndufə lə Asia eto kasɔ mfo ibə əsə mɔmɔ.

19 Binyə kase mímbokosə əsuə kasɔ míntə Bonamute, lə kanyi ku binəntu əsuə ɛyɛ lə Yudafɔ eto kase bála bə balo mɛ eso.

20 Bɛlɛ ola bebe mɛ. Minni futsyə nkpe disiale. Bonamute eto asa nnya minyi lə wə əsuəə, nnya ni lesa nə mínte mi nɛ, nya mémfi kulesa nkula mi. Nte Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə betidi nti ku lə mi ayo.

21 Nya kalebe saa mínsuu, ntɛyi Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ kekleke minkə bayɛ asa bua buyifo lə batsyi bawuninsə befi mə əsuə bətə Onanto, lə bafo Bonamute Yesu banɔ.

22 “Nya mɔmɔɔ, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛ mə bɔtɛyi nkə nsu Yerusalem, nya minnyi lesa nə ləbə mɛ busu ketu mfó.

23 Fɛɛ lə kəmə ka kenke mínyɛ mínfee, nyi miə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ələkə óte mɛ

nkə moolabee diyo nyə kanyi.
24 Fɛɛ meenfi mɔ nkpə fe lesa nə lefe itə mɛ. Lesa nə lefe itə mɛ ni bə nlosə keyifo ka Bonamute Yesu lékpe mɛ kɔni nkə nyifo. Nya keyifo ka ókpe kɔni nkə nsu nyifo ni bə ntɛyi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi lə Onanto eto lefonə əsuə.
25 "Nyasoo, nyi miə mimba kenke lɛnɔ mɔ asatete itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuəə, ensie embotsya ku mɛ bio.
26 Nyaso mmii, məətə mi bote minkə lə utsyuə áyansə wə nkpə eto kusuu, beembufi utidi əmfo eto kabua balo mɛ dikpi.
27 Sitintii, mémfi Onanto eto sekakedikɔ eto kusu eto asa nkula mi.
28 Lə nnya esoo, bebe mi əsuə kukɔnɔ. Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ díyifo mi mba ni batɔnkotɔnko bə lə bɛlɛ wə bebi ba Onanto dífi útə mi nkə bɛlɛ mə ola. Bɛlɛ mə kukɔnɔ, itsyise Onanto eto ubi dífi wə kɔtɔ ókpo kasɔ lə mə disi úfi úləkə mə utsyiko lə mə abua əsuə.
29 Nnya minyi ekpa ko mə ni bənkə lə nyani mi ntsyəə, betidi ebubə bataka bəńyə bakpɔ mi bələ mi nya boosensə mi fe kase bekiti laakpɔ ku basamu kesensə mə.
30 Nya lə mi nti kulaa tsyaa, mi bətsyuə ébusinkli lə Ditiki Sɛɛ nəmə kama bawɛ mi, bákpa betidi kpə báyɛnko lə mə kosate eto bidiabidia eto asatete əsuə.
31 Bitəkə ənə bikabe lə bekloma kase mínkplatsya ku binəntu lə mi disi nya mínte mi asa ketsye ku kakɔmi itə alɛ ətsyə nnya minkɛ mi lenti əsuə.
32 "Nya mɔmɔ mfoo, mfi mi nkpe lə Onanto eto ani bə lə ose mi. Lə wə ditiki nə laawunsəko betidii lə lekpe mi nkɛale lə bofokanɔ əsuə bo luutə biunyə kedikɔ lə Onanto eto, fe mba úləkə ókpo atsyɔ utsyə itə wə əsuə.
33 Mánsɛsə ənəmi lə kuutsyuə saa eto sika sia nye sika flubia nye bikəlɛlɛ əsuə.
34 Mi kosate yi biənkə mɔ ani nyamfo mímfi mínyifo keyifo fɛ minlɛ budi nya mimfi minlɛ betidi ba ləətəkəko mɛ bobe.
35 Nyifo nyamfo kenke lə mfi nte mi kase ele bə bukawunsə ko bakombo, nya lə bekloma ditiki nə Bonamute Yesu lɛtɛyi nkə, 'Asa butə ətə disuəyuə enso bofo.' "
36 Nya lefe nə Paulo dídi etiki nyamfo ólosəə, óse akonki nya wə ku mə léto ola.
37 Nya məmblɛ lɛkɔbə wə bálɛ nya béwi nku itsyise balɛ budu lə bətsyuə ɔflɔ.
38 Nya nnya kulaa leso mə nkuɛnlo bokpe ni nnya ótɛyi mə nkə bensiebunyə wə bio eso. Nya bákpa wə bésu bətsyə kusu lə ɔklɔ əmə ɔflɔ lə lekpo kɛnyɛ mfó.

21

Paulo Ési Usu Yerusalem.
1 Nya se bətsyə bo kusu bálosəə, búsu búdufə lə ɔklɔ əmə nya bóyila búsu

Kos. Se kale dísiəə, búsu búdufə Rodo nya búdu mfo búsu Patara.
2 Mfo nya búfi ɔklɔ wə ntɔ lə Foinike, nya búdu.
3 Se bɔ́ntɔɔ, búnyə Kipro eto kasɔ, nya bɔ́yɛ boofe mfo nya búdu bɔ́yɛ ukúe eto lekpake búsu búdufə Tiro lə Siria eto kasɔ. Nya búsu kaka booləkə bikə bia nkpe lə ɔklɔ əmə kafo.
4 Se bɔ́yifə búsu umɔə, búnyə bafokanɔfɔ ba nkpe mfó. Búsiə lə mə ɔflɔ eyi akuanse, itsyise Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ díkələkə óte bafokanɔfɔ bamfo lesa nə luubə lə Paulo əsuə, nyaso bálɛ Paulo lekpakpa bə woensu Yerusalem lefe nəmfó.
5 Fɛɛ se lefe nə ele bə budu lə mə ɔflɔ léyoo, bafokanɔfɔ mfó ku mə besio ku bebi kenke ákpa bo esu bétsyə kusu lə lekpo kɛnyɛ, nya bomblɛ lése akonki bóto ola.
6 Nya bútsyə bətsyuə esu fɛ búdufə lə ɔklɔ əmə kafo, nya məə tsya dísinkli bésu mə ayo.

7 Se búdu lə Tiroo, búnyə lə Ptolemai. Mfo búsu búsiəsə bafokanɔfɔ ba nkpe mfo, nya búsiə lə mə ɔflɔ diyi lɔni.
8 Nya se kale dísiəə, búdu mfó búsu Kaisarea. Búsu bɔsɔnɔ Ditiki Sɛɛ eto otsyabe Filipo. Uyifo bawunsəkotsyuə ekuanse ba bələkə lə Yerusalem eto ɔni.
9 Ɔkɛ bebisiobi ena ba lensi tɔ bəsə. Beyifo Onanto eto bənyɛləkətidi.

10 Nya búsiə mfó eyi ətsyuə. Lə lefe nə bɔkɛ mfóo, Onanto eto unyɛləkətidi utsyuə wə baakpo Agabo étsyi Yudea úbə mfó.
11 Nya se úbə bo ɔflɔɔ, ónyankli abɔsu nya Paulo lékle lə nkɛ nya úfi óklə wə kosate eto ani ku akpa nya ɔ́tɛyi nkə, “Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛ bɔtɛyi nkə, ‘Nko ke Yudafɔ lookle abɔsu nyamfo eto osate lə Yerusalem nya boofi wə besu bakpe lə mba lenni Yudafɔ eto beninə eto ani nɛ.’ ”
12 Nya se bɔ́nɔ etiki nyamfóo, bo ku betidi ba nkpe mfó kenke álɛ Paulo lekpakpa boə wensu Yerusalem.
13 Mfó nya ɔ́tɛyi bo nkə, “Beso bəənlɛ nku buwi nya bɛnlɛ mɛ ani bolo mə? Ntɔnɔ miə bakle mɛ lə Yerusalem, lə nsu nkpə lə Bonamute Yesu esɔ.”
14 Nyaso lefe nə búnyə boə boəmbofo wə nsusu bɔtsyi kawuninsəə, bóyani wə nya bɔ́tɛyi wə boənkə, “Bonamute Yesu eto lelabi bə itə.”
15 Lə eyi nyamfo eto kamaa, bomblɛ əmuə bikə nya búdu búsu Yerusalem.
16 Nya Kaisarea eto bafokanɔfɔ eto bətsyuə tsya dítənko bo. Bákpa bo besuko Kipro eto uninə wə baakpo Mnason bə lə búsu bɔsɔnɔ wə ɔflɔ mfó. Uninə əmfo eyifo ofokanɔnyə koko.
17 Nya se búdufə Yerusalem bafokanɔfɔ nkpe mfó áfo bo kukɔnɔ tinti.

Paulo Esu Nkə Lə Úsu Unyə Yakobo.

18 Se kale dísiəə, Paulo ákpa bo nya búsu búnyə Yakobo ku Yerusalem eto bafokanɔfɔ eto beninə.
19 Nya se búsiəsə mə bólosəə, Paulo átɛyi mə asa nnya kenke Onanto lɛyɛ lə wə əsuə úyifo lə betidi ba lenni Yudafɔ nti.
20 Se bétsyue wə ato balosəə, məmblɛ kenke átɛsə Onanto. Nya bátɛyi wə bənkə, “Ɔyimi lala, ənyə kase Yudafɔ akpi akpi kpə díkafo bánɔ nya banlɛ Moses eto afi lə kɔni kekleke.
21 Bətsyuə átɛyi mə bənkə fə lɛtɛyi Yudafɔ ba nkpe lə nlebe nlebe fə bensidi Moses eto afi ku bo akpayifoyifo, nya fátɛyi tsya fənkə mba ni Yudafɔ tsya mensila mə bebi alo.
22 Lə nyamfo eso be ele bə buyifo mɔmɔ? Buyi boə bəəbə esu bɔbɛbɛ kəbə. Itsyise bɔɔnɔ bə əbə ákpe lə bo ɔflɔ mfo.”
23 Nya bətə wə nsusu bənkə, “Bokpe betidi ena bətsyuə lə bo mfo, ba díkaka ntamu.
24 Yɛnko mə esuko Yudafɔ eto Disumuyo mfó nya lə fə nku lə bɛkpi mi esi nya lə awunsəko mə lə bafo mə disikpinkpi eto kayo. Nyamfo luutə utidi saa nyə nkə sidia bátɛyi lə fə əsuə, nyaso fintsya lɛ Moses eto kɔfi budi lə kɔni.
25 Nya bafokanɔfɔ ba lenni Yudafɔɔ, bɔ́ɔwɔni ekue bútə mə bɔ́tɛyi mə boə, bayè edisa nnya béfi bətə bəfiə kedi ku kɔtɔ ku bebuki ba baawaninsə simuə kaalo eto sinə eto budi, lə bayɛ sɛsɔnɔ budi.”
26 Nyaso se kale disiəə, Paulo ákpa basani bamə nya bésu béyifo disikpinkpi eto lekpa nəmə. Nyamfo eto kamaa, úsu Yudafɔ eto Disumuyo úsu útə besumunyə bote eyi nnya kama fɛ disikpinkpi eto lekpa nəmə loolo itə lə befi kedi eto bikə baboko lə beyifo keditətə eto lekpa lə mə disi.

Bəmúə Paulo Lə Yudafɔ Eto Disumuyo.

27 Nya se íbu sɛkɛ lə eyi akuanse nyamə lə eyoo, Yudafɔ bətsyuə étsyi Asia eti bəbə bənyə Paulo lə Yudafɔ eto Disumuyo mfo. Nyaso bákpadi betidi bətsyuə básɔ lebo nya bəmuə wə.
28 Nya bəńyə mfó banlɛ kudu bokpo bənkə, “Israel eto basani, bɛwunsəko bo! Osani əmfo ni nwə nlɛ botsyilama kate betidi kenke lə nlebe nlebe asa nnya ńyə lə bo betidi ku afi ku Disumuyo nəmfo əsuə. Nya kama tsyaa, woakpa mba lenni Yudafɔ kedufənko Disumuyo nnya nlɛ bote nkə bákpe bo Yudafɔ eto kakɛnkɛkɔ kamfo kɔfiɔ!”
29 Bátɛyi nko itsyise lefe nə lefe məə, bənyə bə Paulo ku Trofimo wə ni Efesonyə balɛ bɔyɛ kafe lə Yerusalem. Lə nyaso béfi nsusu bə ókpa wə úsuko Yudafɔ eto Disumuyo mfó.

30 Nyaso se banlɛ kudu
bokpo nkoo, étakasə betidi
kenke lə umə əmə nya
bátaka ku kudu nya
bétsyetsyi bésu bátsya lə
kusumukɔ mfó. Bətsyuə
ənə Paulo babɔnko lə
Disumuyo nya béti biku
kenke.
31 Nya lefe nə bála bə lə
balo wəə, Romafɔ eto
bamamanyə eto
ɔtɔnkotɔnko kplɛ ánɔ nkə
Yerusalemfɔ kenke átaka
bəńyə balɛ bulə bokpe.
32 Lamfolamfo, ókpa
bamamanyə ninə ku
bamamanyə bətsyuə
ɔ́yɛnko nya bésu kaka banlɛ
bulə bokpe mfó. Nya se
mba ntɔnko mba nlɛ bulə
bokpe dínyə bamamanyə
bamfóo, báyɛ Paulo bɔblɛ.
33 Mfó nya ɔtɔnkotɔnko
kplɛ əmə dítə kusu nkə
bəmuə Paulo nya béfi
amana ənuə bákpe wə. Nya
fɛ ɔ́tɔ ɔ́nɔ utsyə eto okle
utidi əmfo ni ku lesa nə
úyifo.
34 Nya betidi bamfó eto
utsyuə saa eto lesa nə ɔ́tɛyi
lɛbɔ lete. Nya se
bamamanyə eto
ɔtɔnkotɔnko əmfo mámfo
ditiki saa nə banlɛ bɔtɛyi
kasɔ bɔnɔ itsyi lə kudu ko
betidi bamə nlɛ bokpo esoo,
ɔ́tɛyi nkə bakpa Paulo besu
beti bakpe lə bamamanyə
eto diyo.
35-36 Nya lefe nə báyo
kesiee, ibə bə ele bə
bamamanyə bamə tsyi
Paulo ku mə ani babesə
kato itsyi lə lɛblɔfi kekleke
nə sitiditu siamə dífi lə
Paulo əsuə eso. Nya
bətəkəko mə ku kudu
bembembe ku etiki bənkə,
“Belo wə!”

Paulo Edi Etiki Uləkə Ǝsuə Kasɔ.

37 Nya lə lefe nə baala bə
befi wə besu beti bakpe lə
diyoo, Paulo átɛyi
bamamanyə eto
ɔtɔnkotɔnko kplɛ nkə,
“Ǝəntə mɛ kusu lə ndinko fə
etiki sɛkɛɛ?”
Nya bamamanyə eto
uninə əmə lɛtɔ wə nkə,
“Bee! Aanɔ Sigriki fɛ?”
38 Nya usi ɔ́tɔ wə nkə,
“Inni fə ni Egiptenyə wə
lékpa bewudifɔ akpi ana ba
létaka bəńyə lə Aba əsuə
lefe nə léfe mə lə mfóo, nya
bétsyetsyi bédu bésu
mfiminti kafo?”
39 Nya Paulo díləkə kɛnyɛ
nkə, “Yudanyə mini. Bále
mɛ lə Tarso lə Kilikia eto
kasɔ. Nya umə əmfóo, enni
umə kɛkɛ. Lə nyasoo,
lekpakpa tə kusu lə ndi ko
betidi bamfo etiki.”
40 Nyaso uninə əmfo
átɔnɔ útə Paulo kusu nkə
udinko mə etiki. Nya Paulo
lɛbɔ úbə úńyə lə kesie eto
atalakpoe mfo nya óbesə
ani kato nya ɔ́tɛyi mə nkə
bedi kã. Nya se bédi kãã,
údi mə etiki lə Yudafɔ eto
sele əsuə nkə,

22

1 “Boantomə ku bayimi ba
letsya mfo, nlɛ mi taflatsyɛ
boto! Bitə kusu lə nkpasə
mi etiki nyamfo lə bɛnɔ.”
2 Nya lefe nə bánɔ bə
Yudafɔ eto sele ɔnlɛ budii,

bésinkli báyɛ kudu bokpo, betsyue wə ato. Nya Paulo lɛtɛyi mə nkə,

3 “Yudanyə mini, nya bále mɛ lə Tarso lə Kilikia eto kasɔ. Fɛɛ Yerusalem mfo mínsu suku. Gamaliel léte mɛ asa. Báte mɛ boantomə eto afi ku mə akpa kenke. Nya mímfi mɔ lɛkɔɛsi kenke míntə Onanto fe kase mi tsya nlɛ buyifo mmi.

4 Nya idu lə lefe nəmfóo, ntsyə kasɔ ku bafokanɔfɔ lə kusu fɔfɔ komfo əsuə butəkəko, nya mínla miə balo mə. Nyaso ḿmuə basani ku besio nkpe lə Aba eto diyo.

5 Usumunyə Ninə Kenke ku katsyakɔ kamə eto uninə saa ebudi nya minlɛ bɔtɛyi mfo eto adansiɛ, itsyise mə díkawɔni ekue kətə mɛ bə nsunkeyifo asa nyamfo. Nya lefe nə míntɔ lə Damaskoo, bətə mɛ əsuəale bənkə nnyə bafokanɔfɔ ba nkpe mfóo, lə mmuə mə, lə nkle mə mfi mboko Yerusalem bə lə bənə mə koto.

Paulo Édi Etiki Itsyi Lə Kase Ɔtsyi Lɛkɔɛsi Ɔwuninsə Ǝsuə.

6 “Lə lefe nə mínyɛ míntɔ ibu sɛkɛ lə ndufə Damaskoo, iyifo fe kakɔmi eto lefosi abombo ənuəə, lamfolamfo diyəndə kekleke ditsyuə dítsyi kato díbə lékpo mɛ lə əsuə!

7 Nya míndu mínɔ mínkpo lə kasɔ nya mínɔ se ɔkɔɛ utsyuə nlɛ etiki budi kátɛyi mɛ nkə, ‘Saulo, Saulo, beso fəńyə mɛ lə əsuə mmə?’

8 “Nya míntɔ mínkə, ‘Bonamute, owoe feni?’

“Nya usi údi mɛ etiki nkə, ‘Mɔ ni Yesu Nasaretnyə.’

9 Nya betidi ba ku mɛ nyɛɛ, ənyə diyəndə nəmfo. Fɛɛ bánnɔ utsyə wə nlɛ etiki budinko mfo eto ɔkɔɛ.

10 “Nya míntɔ wə minkə, ‘Bonamute, be ele bə nyifo?’

“Nya usi ɔ́tɛyi mɛ nkə, ‘Taka, lə esu Damasko. Mfó moote fə lesa nə mínləkə fə miə lə eyifo.’

11 Diyəndə kplɛ nəmfo ábə mɛ ənəmi itə bə betidi ba bonko mə nyɛɛ, lɛkɔbe mɛ lə kɔni bálɛ fɛ búsu búdufə Damasko.

12 “Nya, osani utsyuə akɛ mfó wə baakpo Ananias. Uyifo utidi wə leebu Onanto tinti, nya woayɛ lə bo afi əsuə tsya. Nya Yudafɔ ba nkpe mfó kenke leebu wə tinti.

13 Utidi əmfo əbə úńyə mɛ lə ɔflɔ nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, ‘Ɔyimisani Saulo, sinkli ənyə asa!’ Lə nya koo, mɔ ənəmi lékpa kɛ, nya mínyə wə!

14 “Nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, ‘Bo bana eto Onanto ni futsyə díləkə fə nkə laate wə lelabi, nya lə ənyə wə Ubi Kɛnkɛ lə ate wə tsya, lə anɔ wə etiki itsyi lə wə kɛnyɛ.

15 Ele bə fi nkomə eto ditiki nəmfo esuko kalebe saa fe odansiɛ esu atɛyi betidi kenke lesa nə fənyə nya fanɔ tsya.

16 Nya mɔmɔɔ, kulesa mensi bu. Taka əńyə, lə afo ntufləsəfləsə eto lekpa. Lə

akpadi wə diye, lə uflə fə abua uwi.’

Onanto Ákpe Paulo Nkə Úsu Mba Lenni Yudafɔ Ɔflɔ.

17 “Nyamfo eto kamaa, nsinkli nsu Yerusalem. Nya lefe nə mínsu Disumuyo minlɛ ola botoo, íyifo mɛ fe selabe minlɛ, nya mínyə buləkəkate butsyuə.
18 Mfó nya Bonamute kosate lɛtɛyi mɛ nkə, ‘Kɔse lə edu lə Yerusalem, itsyise betidi ba nkpe mfo embutsyue fə ditiki nə fɔɔtɛyi itsyi lə mɛ əsuə koto.’
19 “Nya míntə mbuayɛ minkə, ‘Bonamute, məmblɛ yi bənkə mɔ díkesu katsyakɔ isu katsyakɔ kesu kəmuə bafokanɔfɔ nya mínkablɛ mə.
20 Lə lefe nə banlɛ Otsyabe Stefano boloo, mintsya átɔnɔ ku mə, nya bələkə mə awu kato bətə mɛ mínlɛ fɛ bákato wə aba kalo.’
21 “Nya Bonamute lɛtɛyi mɛ nkə, ‘Taka, lə ama kusu itsyise kaka minlɛ fə botsyese atsyo tinti lə betidi ba lenni Yudafɔ nti!’ ”
22 Lə lefe nəmfo kenkee, betidi bamfó ńyə kpoo banlɛ wə ditiki ato butsyuə. Fɛɛ lefe nə údi wə ditiki nəmfo ólosəə, məmblɛ ákpo kudu bátɛyi bənkə, “Aa! Lo wə ku wə ditsyəbi kenke! Yensile bə ɔkɛ lə kawunsiə kamfo kon!”
23 Nya məmblɛ lekpo kudu bembembe ku lɛblɔfi bála mə awu lə əsuə, nya bákpa utembu bəsə wə, nya utembu əmə lébe kato ófo mfo kenke.
24 Nya Roma eto bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko kplɛ əmə dítə nkə bákpa wə bedufənko diyo kafo lə bablɛ wə lə babɛbɛ lesa nə eso Yudafɔ bamfo nlɛ wə kudu bokpo.
25 Fɛɛ lefe nə bákle wə bəəbə wə bɔblɛɛ, Paulo átɔ omamanyə ninə ɔni wə dińyə mfó nkə, “Kusu kpe bə bablɛ Romanyə wə bánkponko tɔ lekpo?”

26 Se uninə əmfo lɛnɔ nyafoo, úsu ɔtɔnkotɔnko kplɛ əmə ɔflɔ nya ɔ́tɔ wə nkə, “Be biə bieyifo mfo mmə? Osani əmfoo, Romanyə uni lo!”

27 Nyaso bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko kplɛ əmfo dísu Paulo ɔflɔ nya ɔ́tɔ wə nkə, “Be fanlɛ bɔtɛyi? Romanyə feni?”

Nya Paulo dítə mbuayɛ nkə, “Ee!”

28 Nya ɔtɔnkotɔnko kplɛ əmfo lɛtɛyi wə nkə, “Mintsya Romanyə mini. Fɛɛ mɔɔ, atabi kpə míntə fɛ mimfiani Romanyə!”

Nya Paulo dítə wə mbuayɛ bio nkə, “Mɔ alɛɛ, mɔ anto ku ambe kenke eyifo Romafɔ.”

29 Lamfolamfo se betidi ba bə bablɛ wə lə batɔ wə kɛnyɛ eto etiki banɔ léte bə Romanyə unii, difufu əmuə məmblɛ kenke nya bányi besu kama. Nya lefe nə mə ɔtɔnkotɔnko kplɛ léte nkə Romanyə unii, sikpi əmuə wə tinti, itsyise wə ni futsyə

dítə kusu nkə bakpe wə lə amana əsuə.

Bákpa Paulo Bésuko Bakponkpo Ɔflɔ.

30 Bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko kplɛ əmfo ála nkə waate lesa nə díbə fɛ béfi etiki lə Paulo əsuə. Nyaso se kale dísiəə, ókpadi Yudafɔ eto besumunyə ninə ku mə bakponkpo kenke nya məmblɛ díbə bakɔ. Nya útə nkə banyankli Paulo nya bákpa wə báboko mə ənəmi bə lə bedufə lə wə etiki əsuə.

23

1 Lefe nə Paulo létsyilamasə ənəmii, únyə Yudafɔ eto bakponkpo ba díkəbə bensi lə lekpokakpokɔ mfó, nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bayimi, mɔ lɛkɔɛsi anlɛ mɛ dikpi bolo lə Onanto eto ənəmi ibə ese lə mmi eto diyi nə mfo.”

2 Nya se Ananias wə ni Yudafɔ eto Usumunyə Ninə Kenke lə mə nti mfó lɛnɔ kase Paulo dítə mbuayɛ bomfoo, ɔ́tɛyi mba ńyə lə Paulo ɔflɔ mfo nkə basɔ wə lə kɛnyɛ.

3 Mfó Paulo lɛtɛyi wə nkə, “Onanto əbɔsɔ fə nko ke! Fə nwə ni ofati wə bákua diflubi futututu! Nte okponkpo wə eto okle fe ni mfo? Nte kɔfi ko eto okle əsuə fáyɛ fanlɛ mɛ lekpo bokponko, fɛɛ fə əmə ke ńyə lə ko əsuə se fətə kusu fə basɔ mɛ!”

4 Nya mba díńyə lə Paulo ɔflɔ mfó lɛtɔ wə bənkə, “Onanto eto Usumunyə Ninə Kenke fanlɛ boka mmə?”

5 Lə nyasoo, Paulo ətə mbuayɛ nkə, “Mɔ bayimi, Israelfɔ, mánte nko minkə wə ni Usumunyə Ninə Kenke. Lə nko inii, eni méndi wə etiki nko. Itsyise bátɛyi lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nkə, ‘Mántɛyi etiki bua saa nnya dińyə lə mi batɔnkotɔnko əsuə.’ ”

6 Nya Paulo ənyə nkə, betidi ba díbə bátsya mfó eto bətsyuə eyifo ditsyukpa nə baakpo Sadukifɔ, nya bətsyuə tsya diyifo Farisifɔ. Lə nyasoo, ófã bembembe ɔ́tɛyi nkə, “Mɔ bayimi, Farisinyə mini! Nya Farisinyə eto kafo bale mɛ bétsyiko! Nyaso banlɛ mɛ lekpo bokponko mmi nɛ itsyise mfo nnɔ miə bəkpənkə si bootaka betsyi ɔkɔmə bəbə bio!”

7 Nya lefe nə Paulo lɛtɛyi nko eto ditiki nəmfo ólosəə, dikunə kədiə ko dídufə lə etsyukpa ənuə nyamfo eto nti, nya báma lə akpa ənuə.

8 Itsyise Sadukifɔ aatɛyi bənkə bekpənkpə ənsiəmbotaka, nya Onanto eto batɔnkpe ku awɔnɔ əmbə, fɛɛ Farisifɔ áfo nyamfo kenke bánɔ.

9 Mfo nya kədiə dídufə mə lenti nyanklaa. Mfo nya kɔfi eto bateasa ba ni Farisifɔ díńyə lə Paulo eto ditiki nəmə eto kama bə ɔnukualɛ ɔ́tɛyi. Nya bákpo kudu bembembe bátɛyi bənkə, “Boənyə lesa bua saa lə wə əsuə! Nya lə lɛwɔnɔ ditsyuə nye Onanto

eto ɔtɔnkpe utsyuə nlɛ wə etiki budinkoo, be lebia lə nnya əsuə?”

10 Mfóo, etiki eto kənə kamə əbə kakɛ ale tinti. Nyaso bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko kplɛ əmə áte sikpi nkə boonə Paulo bésense nyasoo, ɔ́tɛyi wə bamamanyə nkə bakpa wə besu beti bakpe lə Aba eto diyo.

11 Nya diyi nəmfo eto ntsyəntii, Bonamute əbə Paulo ɔflɔ nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Paulo, kpe utu! Fe kase fəńyə fédi mɔ ditiki nəmə eto adansiɛ lə Yerusalem, nko ke fuuńyə edi ni lə Roma tsya nɛ.”

Yudafɔ Ákpe Disi Bənkə Baalo Paulo.

12 Nya se kale dísiəə, Yudafɔ bətsyuə áka ntamu bənkə bəəmbudi lesa nye bənə ntu isu ese lefe nə eto lefe balo Paulo!

13 Nya betidi bamfo ebuyifo fe betidi fosi ana ku kama.

14 Nya bésu besumunyə ninə kenke ku mə batɔnkotɔnko ɔflɔ nya bésu bátɛyi mə bənkə, “Boka ntamu boənkə boembudi nye bunə kulesa isu ese lefe nə boolo Paulo.

15 Lə nyaso mi ku bakponkpo tɛyi bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko bə lə okpa Paulo oboko katsyakɔ mfó. Biyifo fenkə bela biə bisi biatɔ wə etiki nyamə eto lekpasə. Nya lə bakpa wə balɛ bobokoo, lə bolo wə lə kusu.”

16 Nya se Paulo eto utitabo lɛnɔ etiki nya kenke bátɛyi mfo esoo, útsyətsyi úsu Aba eto diyo kaka bákpe Paulo nya úsu úyu ɔ́tɛyi wə etiki nya bátɛyi.

17 Nyaso Paulo ákpadi omamanyə ninə wə díńyə lə mfó nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Kpa okosobi əmfo esuko mi ununə ɔflɔ. Ɔyɛnko ditiki kekleke nkə lə ɔtɛyi wə.”

18 Lə nya esoo, omamanyə əmə ákpa okosobi əmfo úsukɔ mə uninə əmə ɔflɔ. Nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Paulo wə bákpe lə diyo mfo lekpadi mə nya ɔ́tɛyi mɛ nkə nkpa dikpefi nəmfo mboko fə ɔflɔ lə ɔtɛyi fə ditiki ditsyuə nə ɔnyɛnko.”

19 Nyaso bamamanyə ninə kenke eto ɔtɔnkotɔnko əmfo ákɔbe okosobi əmfo lə kɔni nya ókpa wə usuko lɛkpɔ nya ɔ́tɔ wə nkə, “Be fanyɛnko fə atɛyi mɛ?”

20 Nya ɔ́tɛyi wə nkə, “Yudafɔ bətsyuə ákle kɛnyɛ ku mə beninə bənkə bəəbə balɛ fəə lekpakpa bə lə akpa Paulo aboko katsyakɔ mfó kusɛɛ ku nsusu bə lə batɔ wə etiki ətsyuə.

21 Fɛɛ mamfo mə etiki, itsyise mə betidi fe awosi ana ku kama əbɔbiə lə kusu komə kala wə kusu. Betidi bamfo akle kɛnyɛ bə boolo Paulo fɛ boodi lesa nye bənə ntu. Nyaso balɛ kusu bɔbɛbɛ ɛɛyɛ lə fə. Boomuə əsuə besu babiɔ lə kusu mfo, itsyise balɛ kusu bobe bə əbɔtɔnɔ ətə mə nko.”

22 Bamamanyə eto ɔtɔnkotɔnko əmfo əkə wə

ato nkə, “Məntə lə kutsyuə saa lə usi ɔnɔ ditiki nə fátɛyi mɛ mfo blɛmblɛ!” Nya útə okosobi əmfo kusu dídu.

Bákpa Paulo Bésuko Aba Eto Unyɛsiə Felike Ɔflɔ.

23 Nyamfo eto kamaa, omamanyə ninə əmfo ákpadi wə beninə inuə nya ɔ́tɛyi mə nkə, “Bɛbɛbɛ bamamanyə alofa ənuə ba luusu Kaisarea mmi ku kətsyə abombo ɔwɔnɔmbɛ. Bɛbɛbɛ betidi alofa ənuə ba tsya luutsyi afle ku betidi fosi akuanse ba ləəsiə lə batɔmini.

24 Bitə Paulo batɔmini lə usiə lə bekpa wə bɛyɛnko buɛ bisuko Aba eto Unyɛsiə Felike ɔflɔ.”

25 Nya ɔ́wɔni kukue kutsyuə nkə befi besuko unyɛsiə əmə nkə,

26 Kukue komfo etsyi mɔ Klaudio Lisia ɔflɔ nya minlɛ ko bufi katsyese fə Boote kplɛ Felike minlɛ fə busiəsə.

27 Yudafɔ dímuə utidi əmfo nya yoofo budi bə bala bə baalo wə fɛ mintə bamamanyə miə bafo wə, itsyise nnɔ bə Romanyə uni.

28 Nyaso nkpa wə nsuko mə katsyakɔ bə lə banɔ lesa nə uyifo.

29 Nnyə ntsyə lekpo minkə nnya eso bəmuə wə mfo yɛ lə mə Yudafɔ eto afi əsuə nya inni bota kebu bo eso ele bə bakpe wə lə diyo nye balo wə.

30 Lə lefe nə utsyuə lɛtɛyi mɛ ənkə balɛ disi bubu lə wə əsuə bə lə balo wəə, lamfolamfo mbu disi minkə lə nkpa wə mboko fə ɔflɔ nya lə ntɛyi mba wə ku mə lɛkɛ etiki miə befi kabua ka uyifo baboko fə ɔflɔ.

31 Nyaso bamamanyə bamfó eyifo lə lesa nə bátɛyi mə əsuə. Nyaso ketsye kamfóo, bákpa Paulo báyɛnko taa Antipatri.

32 Nya se kale dísiəə, bamamanyə ba nyɛ lə akpa ésinkli bésu Aba eto diyokakpekɔ mfó, nya bətə mba ləəsiə lə batɔmini bə bayɛnko Paulo besuko Kaisarea.

33 Se bésu bédufəə, bákpa Paulo ku kukue ko bətə mə mfo bésu bətə Aba eto Unyɛsiə əmə.

34 Nya lə lefe nə ɔnlɛ kukue komə boklaa, ɔ́tɔ Paulo kaka útsyi. Se ɔ́nɔ nkə Paulo etsyi Kilikiaa,

35 usi ɔ́tɛyi wə nkə, “Muudufə lə fə etiki nyamfo əsuə nnɔ nya kukɔnɔ lə lefe nəmə ayo lə fonko betidi ba lɛkɛ etiki mfó əbə.” Nya usi útə wə bamamanyə ba ńyə mfó nkə bákpa Paulo besu beti bakpe lə diyo nə Oka Herodes léto lə bakase wə.

24

Yudafɔ Ála Etiki Bətəkə Paulo.

1 Eyi anɔ eto kamaa, Usumunyə Ninə Kenke Ananias ku Yudafɔ eto beninə bətsyuə ku mə Otsyiami wə bákpo Tertulo əbə Kaisarea. Bəbə Felike ɔflɔ bə lə bəbə babɔ wə kabua ka Paulo nlɛ buyifo.

2 Nya se bákpadi Pauloo,
Tertulo ákpe kɛnyɛ ɔtɛyi
nkə, “Bo Ububutidi, lefe kpə
ni nəmfoo, diyuə akɛ bo
lenti ɛyɛ lə fə kobe ku bote
butsyue bo fefi fanyɛnko bo
eso. Nya bunyə boə
bɔtsyikawuninsə sɛɛ kpə
tsya əbə lə bo kasɔ mfo
kenke.
3 Nyamfo eso bo Yudafɔ
kenke lɛ fə ani bɔsɔ.
4 Nya bɔlɛ fə lekpakpa
bɔlɛ boə lə bɔyɛ fə lefe
bobiasəə, lə etsyue ato anɔ
etiki nya boəbə bɔtɛyi itsyi
lə osani əmfo əsuə.

5 “Se bunyə wəə, bunyə
boə uyifo nwə laakpe bulə,
nya woatsyilama kafe lefe
saa akabiasə Yudafɔ eto
nsusu lə kalebe saa lə kasɔ
kamfo kenke bə lə bənə asa
bua baboko lə bənyə Aba lə
əsuə. Nya wə ni ditsyukpa
nə baakpo Nasaretfɔ eto
ɔtɔnkotɔnko.
6 Nya búnyə tsya boə
úkatsyilama kéyifo asa
nnya dítə bə ókpe bo
Yudafɔ eto Disumuyo kɔfiɔ
fɛ búmuə wə. Bola boə eni
boeyifo wə lesa nə díńyə itə
asa bua nnya uyifo úńyə lə
bo afi əsuə.
7 Fɛɛ bamamanyə eto
ɔtɔnkotɔnko ninə Lisia díbə
ólɛ wə ófo, nya útə əsuəale
nkə wonko mba ləkə etiki
bə lekpo eti lə fə ənəmi.
8 Nyaso ebofo wə bɔtɔ lə
anɔ lə etiki nnya bɔ́tɛyi mfo
eyifo sidia.”

9 Nya Yudafɔ bamə kenke
lɛkɔ bédi adansiɛ bátɛyi
bətəkə lə nnya kenke
Tertulo lɛtɛyi bə iyifo
ɔnukualɛ.

Paulo Édi Etiki Ókpansə Wə Etiki Lə Felike Eto Ǝnəmi.
10 Nya lefe nə Aba eto
unyɛsiə emfo diyifo Paulo
kɔni nkə udi etikii, Paulo
ətsyə kasɔ nkə, “Anto, nnyi
miə fə ni futsyuə laakpo
akpo lə Yudafɔ nti alɛ kpə ni
nyamfo. Lə nyaso iyifo mɛ
disuəyuə bə ndi etiki nləkə
mɔ əsuə kasɔ lə fə ənəmi.
11 Yuuyifo fə bote bənkə
iyifo fe lefosi eyi ənuə ni
nyamfo se mímbə
Yerusalem mímbə lə Yudafɔ
eto Disumuyo mfó bə lə ntə
kedi.
12 Nya kuutsyuə mənyə se
bonko kuutsyuə nlɛ etiki
bunə nye mínkpe bulə saa
lə Yudafɔ eto Disumuyo mfó
nye lə Yudafɔ eto ntsyakɔ
tsya nnye lə umə əmə kafo.
13 Nya betidi bamfo eto
kuutsyuə saa əmbofo kulesa
bunyə kate sitinti, bə etiki
nnya bátɛyi mfo eyifo
sitinti.
14 Nyaa, ditiki nə əsuə
mɔɔtɔnɔ ku mə ni bənkə
nńyə lə boantomə eto
Onanto eto bofokanɔ eto
kusu ko mə bənkə iyifo
ditsyukpa nə nńyə lə mə
əsuə. Nnya ni bə mmfo
Moses eto kɔfi nnɔ kekleke
ku asa nnya báwɔni bákpe
lə Onanto eto bənyɛləkətidi
eto ekue əsuə.
15 Mfi ənəmi ntəkə lə
Onanto əsuə fe kase mə
tsya dífi mə ənəmi bətəkə
bə betidi ba kenkee, bə
basɛɛ ku babua tã ebotaka
betsyi ɔkɔmə bəbə.

16 Lə nyamfo esoo, mfi mɔ
əsuəale kenke nkpe bə
nləkə mɔ nsusu nte lə nkpa
lə nyamfo əsuə lə Onanto
ku betidi kenke eto ənəmi.
17 “Alɛ kpə ni nyamfo
mensikɛ lə Yerusalem. Nya
misinkli mimbə miə mufi
ətəsa ntə bakombo ba ni
mɔ kosate eto betidi nya lə
ntə Onanto kedi tsya.
18 Lə lefe nə mínyifo
disikpinkpi eto lekpa
mínlosəə, Yudafɔ bətsyuə
əbə bənyə mɛ lə Disumuyo
mfó. Nya bonko mba
laakpo kudu kakpe bulə saa
mányɛ. Nya mɔ əmə tsya
mánkpe bulə saa.
19 Yoofo budi bə Yudafɔ
ba ditsyi Asia eto kasɔɔ, mə
ele bə bebə fə ɔflɔ. Nya lə
mɔ ku mə kpe etiki ətsyuəə,
nnya booləkə batɛyi nɛ.
20 Nnye betidi ba nsi
mfóo, yoofo budi bə bɔɔtɛyi
asa bua nnya eto dikpi nə
bálo mə lefe nə Yudafɔ eto
bakponkpo ninə ba lɛkɛ
mfó fɛ bákponko mɛ lekpo.
21 Enso ditiki nə mímbesə
ɔkɔɛ kato míntɛyi lə lefe nə
míńyə lə mə ənəmi minkə,
‘Mbə katsyakɔ mfo lə nləkə
mɔ əsuə kɛnyɛ minkə mfo
nnɔ minkə bəkpənkpə si
bootaka betsyi ɔkɔmə bəbə’
eso békponko mɛ lekpo?”
22 Nyaso Felike wə nyi
kusufɔfɔtsyɔntsyɔ eto
ditsyukpa nya ófo ditiki
nəmfo ónɔ tintii, átɛyi
Yudafɔ bamfo nkə, “Bisinkli
bɛyɛ isu ese lefe nə
bamamanyə eto
ɔtɔnkotɔnko kplɛ Lisia
luubə fɛ lə nla ditiki nəmfo
nləkə.”
23 Nya útə kusu nkə
omamanyə ninə kpa Paulo
usu okpe lə diyo. Fɛɛ balɛ
wə ola kukɔnɔ, lə bətə wə
bayɛtsyuə ba luubə bə
bəənyə wə nnye baboko wə
asaa, kusu.

Paulo Átɛyi Felike Ku Drusila Wə Etiki.

24 Lə eyi asiani ətsyuə eto
kamaa, Felike ku wə usiə
Drusila wə ni Yudanyə əbə,
nya útə nkə bakpa Paulo
baboko, nya údi mə etiki
itsyi lə Yesu Kristo eto
bofokanɔ əsuə.
25 Nya lefe nə unsi ɔnlɛ
asa kasɔ buləkə kate mə
itsyi lə nkpə sɛɛ siəsiə ku
əsuə ola bɔlɛ ku Onanto eto
lekpo kponkpo nə ləəbə
bubə kama kamaa, sikpi alɛ
Felike tinti. Mfóo, nya
Felike lɛtɛyi wə nkə, “Taka
lə edu. Nya lə nsi nkɛ lefe
sɛɛ, muutə bakpadi fə bətə
mɛ.”
26 Nya se úbu nkə Paulo
ebuyifo nte butsyuə utə wə
esoo, úkakpe nkə
bákakpadi wə lefe saa lə
wonko wə lə bəkədi etiki lə
bətsyuə.
27 Lə alɛ ənuə eto kamaa,
bələkə Felike bédunko nya
báboko Porkio Festo lə wə
kɛnyɛ. Nya se Felike lɛbɛbɛ
nkə Yudafɔ la wə asa esoo,
útə kusu nkə Paulo si ɔkɛ
diyo nəmə mfó.

25

Paulo Éfi Wə Etiki Úsuko Okankplɛ Kaisare Ɔflɔ.

1 Eyi ətsyə eto kama se
Festo díbə údufə lə wə
sininə kedikɔɔ, údu lə
Kaisarea úsu Yerusalem.
2 Mfó nya besumunyə
ninə ku Yudafɔ eto beninə
lɛtɛyi wə etiki itsyi lə Paulo
əsuə. Nya bálɛ wə lekpakpa
bənkə
3 okpa Paulo oboko
Yerusalem. Nya mə nsusu
ni bənkə bɔɔbiɔ bəsəkə wə
lə kusu. Nya lə ubə ɔlɛ
bofee, lə balo wə.
4 Nya Festo lɛtɛyi mə nkə,
“Paulo labe lə diyo lə
Kaesarea. Nya mintsya
luubə mfo lefe kliminti eto
kama.
5 Nyaso bitə lə mi beninə
lə bəbə mfó lə bəbə bələkə
kabua ka úyifo bate.”
6 Lə eyi mflamfla nye
lefosi eto kamaa, Festo
ésinkli úsu Kaesarea. Se
kale dísiəə, ókpadi Paulo
eto lekpo nəmfo.
7 Nya se Paulo díbə údufə
lekpokakpokɔ mfóo, Yudafɔ
ba ditsyi Yerusalem əbə
bəńyə bátsyilama wə nya
báwe etiki kpə bətəkə wə lə
əsuə nya bámfo kɛnyɛ
buləkə kate ɔnukualɛ wə
nkpe lə nnya.
8 Paulo édi etiki ɔ́tɛyi nkə,
“Ményifo kabua saa nta
Yudafɔ eto kɔfi nye
Disumuyo nye Okankplɛ
Kaisare eto kɔfi əsuə mbu.”
9 Nya se Festo léla nkə lə
Yudafɔ la wə asa esoo, ɔ́tɔ
Paulo nkə, “Ala fənkə eesu
Yerusalem lə nsu nkponko
fə lekpo nəmə mfó?”
10 Nya Paulo lɛtɛyi wə
nkə, “Owo. Iyifo mɛ
kusutətə bənkə kasɔ kamfo
eto Okankplɛ Kaisare kosate
kponko mɛ lekpo nəmfo. Fə
kosate yi sitinti fənkə manta
kɔfi sa mbu nyifo kabua sa
lə Yudafɔ əsuə.
11 Lə nyifo lesa nə díńyə
itə bə balo məə, mɔɔtɔnɔ
miə balo mɛ! Fɛɛ lə mánta
kɔfi saa mbuu, yembutə
kusu bə fə nye utidi bamba
lə ufi mɛ utə betidi bamfo lə
balo. Lə nyaso mfi mɔ etiki
nlɛ butsyə lə Okankplɛ
Kaisare eto ənəmi!”
12 Nyamfo eto kamaa,
Festo ku wə beninə álɛ etiki
nyamə bábe nya ɔ́tɛyi Paulo
bənkə, “Se féfi fə etiki fanlɛ
Okankplɛ Kaisare butə esoo,
ebusu Okankplɛ Kaisare eto
ənəmi.”

Oka Agripa Ku Berenike Ánɔ Paulo Eto Etiki.

13 Lə eyi ətsyuə eto
kamaa, Oka Agripa ku wə
ɔyimisio wə baakpo Bernike
əbə Festo ɔflɔ lə Kaisarea bə
lə bəbə bənyə wə bəsiəsə.
14 Bəsiə mfó eyi kpə nya
Festo dífi Paulo eto etiki
ɔ́tɛyi Oka əmfo nkə, “Osani
utsyuə labe lə Aba eto diyo
mfo, nya Felike léyani utsyə.
15 Lefe nə mínsu
Yerusalem, besumunyə ninə
ku mə batɔnkotɔnko átɛyi
mɛ etiki nnya bála bətəkə
wə, nya bátɛyi mɛ bə ntə
kusu lə balo wə dikpi.
16 “Nya mínləkə kasɔ
mínte mə miə Romafɔ eto
kɔfi məntə kusu bə balo
utidi dikpi fɛ lə bakponko
wə lekpo. Ele bə bətə wə
kusu lə wə ku betidi ba lɛkɛ
etiki lə batsya batɛyi nya fɛ
lə balo wə dikpi.

17 Lefe nə bəbə mfo lə
etiki nyamfo əsuəə, mintsya
mémfi nnya ntsyə lə əsuə.
Lə nnya kəsiəsə eto olesiəə,
ntə miə bakpa osani əmfo
baboko mɔ lekpokakpokɔ.
18 Fɛɛ etiki nnya béfi lɛ
wəə, menyifo etiki bua
nnya mímbu miə nnya
boofi lə wə əsuə.
19 Asa nnya bátɛyi mfó
eyifo etiki nnya ditsyi lə mə
kafokanɔ ku utidi wə
baakpo Yesu wə díkpə, nya
Paulo, wə nlɛ bɔtɛyi nkə
okpe nkpə əsuə!
20 Iyifo mɛ basaa nya
mante kase mɔɔyɛ nla etiki
nyamə. Lə nyaso ntɔ Paulo
lə woola nkə woefi ditiki
nəmə usuko Yerusalem lə
usu uləkə etiki nyamfo
kɛnyɛ lə Yerusalem mfó.
21 Nya Paulo lɛtɛyi nkə
óla nkə woefi wə etiki
usuko Okankplɛ Kaisare lə
udi, lə nyaso ntə miə beti
wə bakpe lə diyo isu ese
lefe nə mootsyese wə
Okankplɛ əmə ɔflɔ.”
22 Nya Oka Agripa lɛtɛyi
Festo nkə, “Nla miə mɔ
kosate lə nnɔ wə ditiki
nəmə.”
Nya Festo lɛtɛyi wə nkə,
“Ɛbɔnɔ ditiki nəmfo kusɛɛ!”

Paulo Ǝbə Agripa Eto Ǝnəmi.

23 Nya se kale disiəə, Oka
Agripa ku Berenike álɔkɔ
ku bekankə bəbə lekayo nya
bédufə lekpokakpokɔ mfó.
Nya bamamanyə ku umə
əmə eto beninə dítəkəko mə
bəəbə. Nya Festo dítə
əsuəale nkə bakpa Paulo
baboko.
24 Nya Festo lɛtɛyi nkə,
“Oka Agripa ku mi mba
kenke díbə bétsya mfo,
osani əmfo ni utidi wə
Yudafɔ ba nkpe lə
Yerusalem ku Kaisarea mfo
kenke tsya léla bə balo!
25 Fɛɛ lə mɔ nsusu əsuəə,
wényifo kulesa nə dítə bə
balo wə dikpənkpi. Fɛɛ wə
əmə tsya nkə úfi wə etiki
útə bo Okankplɛ. Nya
mintsya mánni nko.
26 Fɛɛ be ni lesa nə ele bə
nwɔni ntə bo Okankplɛ
əmfo? Itsyisee, wényifo tɔ
kabua saa mə. Lə nyaso
nkpa wə mboko mi ku fə
Oka Agripa titlu, minkə lə
bidufə lə wə ditiki əsuə lə
bete mɛ ditiki nə ele bə
nwɔni ntsyese wə.
27 Itsyisee, yanlɛkɛ bə
nkpa nwə bákpe lə diyo
ntsyese kasɔ kamfo eto
Okankplɛ lə lefe nə eto lefe
mənnyə kabua ka úyifo ka
mɔɔwɔni ntsyese wə.”

26

Paulo Áta Wə Ǝsuə Ǝto Disi Lə Agripa Eto Ǝnəmi.

1 Nya Agripa lɛtɛyi Paulo
nkə, “Kusu kpe bə di fə
etiki.”
Lə nnya esoo, Paulo
ábesə wə kɔni kato nya údi
etiki ɔ́tɛyi nkə,
2 “Bo Oka Sɛɛ Agripa, disi
ɛkpɛ kpe mɛ mmi bə moofo
mɔ ditiki buləkə kate lə fə
ənəmi lə nnya eso Yudafɔ
dífi etiki lə mɛ əsuə.
3 Itsyise nyi miə fəə, eyi
Yudafɔ eto kənə ka nkpe lə
mə nti ku mə akpa kenke
kukɔnɔ. Nyamfo esoo,

minlɛ fə lekpakpa nɛ. Kpe utu lə anɔ mɔ etiki ətə mɛ.
4 “Yudafɔ kenke yi kase mínlɛ mɔ əsuə ola idu lə mɔ sikpefi lefe lə mɔ umə ku lə Yerusalem tsya.
5 Lə bɔɔtɛyi ɔnukualɛɛ, nko seka mísiə nkpə fe Farisinyə itsyi taa mɔ sikpefi lefe nɛ. Nya Yudafɔ eto afi ku akpa kpe ale eso nsumu bamba saa eto ale kenke.
6 Lə nyaso ete béfi etiki nyamfo banlɛ butəkə mɛ lə əsuə nɛ lə kase mińyə minlɛ kusu bobe itə kɛnyɛ ka Onanto lɛtɛyi bo bana mə utsyə eso.
7 Israelfɔ eto lefosi atobi ənuə nnya kenke lə bokplatsya kekleke kətsyə ku kakɔmi bə lə mə tsya lə bənyə kusu ko minlɛ bobe mfo. Bo Oka Sɛɛ, nyamfo eso Yudafɔ nlɛ mɛ kɛnyɛ bola kətəkə mɛ etiki lə əsuə nɛ.
8 Beso ele bə ilə bə mi mba nkpe mfo kenke fo bɛnɔ biə Onanto aatakasə bəkpənkpə?
9 “Lefe nə léfe mmə́ə, mfi nnya ntəkə lə mɔ əsuə miə muuyifo lesa saa nə moofo lə nńyə lə Yesu wə ni Nasaretnyə eto mba ntəkəko wə lə əsuə.
10 Yudafɔ eto besumunyə ninə ətə mɛ əsuəale bə mmuə betidi kɛnkɛ kpə nkpe lə diyo lə Yerusalem. Nya mba bálo lə mə nti tsyaa, íyifo mɔ lelabi bə ibə nko
11 Ntəkəko mə nya mínkpɔ mə nya mínte mə ohiã ɛyɛ isu kəmə bamba ka letsyo kulaa tsya. Nya míntə miə beyifo mə asafimfi lə Yudafɔ eto ntsyakɔ kenke. Nya míńyə mə lə əsuə ku lɛbləfi miə bedi mbusiotiki nnya dińyə lə Yesu əsuə.

Paulo Átɛyi Kase Útsyi Ɔwuninsə Útəkəko Yesu Kama.

12 “Nko eto ditsyəbi əsuə minkɛ minyɛ mintɔ lə Damasko ku əsuəale fe kase besumunyə ninə dítə mɛ.
13 Bo Oka Sɛɛ, kase minyɛ kusu lə kakɔmi eto lefosi ənuə lefee, nnyə diyənde nə lekpa lenso mfenti eto kofe ditsyi kato nya lékpo létsyilama bonko mba nyɛ bɔntɔ.
14 Nya mfó se bomblɛ dídu bɔ́nɔɔ, nnɔ ɔkɔɛ utsyuə lə Yudafɔ eto sele əsuə nlɛ bɔtɛyi nkə, ‘Saulo, Saulo, beso fəńyə mɛ lə əsuə nko? Lə áta biyu kokpaa, fə kosate ete loofo lefabe.’
15 “Nya míntɔ wə minkə, ‘Bonamute, owoe fe ni?’
“Nya ɔkɔɛ əmə lɛtɛyi nkə, ‘Mɔ ni Yesu wə fanlɛ bɔkpɔnko kekleke.
16 Mɔmɔɔ, taka əńyə! Se mínkələkə əsuə mínte fə esoo, muufi fə nyifo mɔ uyifoyifo. Ɛbɔtɛyi kawunsiə eto betidi kenke lesa nə fənyə mfo ku asa nnya muukələkə nkate fə.
17 Nya kaka minlɛ fə botsyesee, moose fə, nləkə fə ntsyiko lə fə betidi ku lə bele bamba tsya nti.
18 Muutə asini mə ənəmi nnya luutə bə ebuləkə mə etsyiko lə Obonsam eto əsuəale ku ketuntu ka

bankpe əsuə bə lə bafo Onanto eto əsuəale ku diyəndɛ nə əsuə onkpe banɔ. Bə lə Onanto lə ufi mə abua ɔtsyɛ mə itə bə lə bənyə kəsiəkɔ kato fe mba úləkə óboko wə akɔ báfiani mba úləkə utsyə itsyise báfo mɛ bánɔ eso.'

Paulo Édi Etiki Itsyi Wə Keyifo Ǝsuə.

19 "Lə nyasoo, Oka Agripa, nyamfo eso mányɛ buyifo lə nnya Onanto díləkə óte mɛ itsyi kato əsuə nɛ.

20 Ntsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə budi kate Damaskofɔ lə nnya kama Yerusalemfɔ, lə nnya kama Yudafɔ kenke ku mba lenni Yudafɔ tsya miə besinkli lə mə abua əsuə lə befi mə əsuə bətə Onanto, lə bate lə mə asayifoyifo əsuə bə bátsyi báwuninsə sitinti.

21 Nyamfo eso Yudafɔ dímuə mɛ lə Yudafɔ eto Disumuyo nɛ. Nya bála bə eni baalo mɛ.

22 Fɛɛ Onanto ələkə mɛ utsyiko lə mə ani. Nyaso minsi minkpe nkpə minlɛ adansiɛ nyamfo budi kate mi beninə ku betidi kenke tsya nɛ. Lesa nə minlɛ bɔtɛyi mfoo, nnya tututu ni nnya Onanto eto bənyɛləkətidi ku nnya Moses lɛtɛyi bə yuubə itə nɛ.

23 Nnya ni bə Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə ebubə unyə kanyi. Nya wə ni utidi tutɛ wə lootaka utsyi ɔkɔmə ubə, nya wə luunə diyəndɛ oboko Yudafɔ ku mba lenni Yudafɔ kenke."

24 Lamfolamfoo, Festo áfa ɔ́tɛyi nkə, "Paulo, disi ábia fə! Fə sikuente kplɛ siamə ábiasə fə disi!"

25 Nya Paulo lɛtɛyi nkə, "Ububutidi Festo, disi mambia mɛ. Biemfi ditiki nəmfo fe ayɛtiki. Etiki tinti minlɛ bɔtɛyi.

26 Sitinti, Oka Agripa yi etiki nnya minlɛ bɔtɛyi mfo. Nyaso minlɛ wə etiki budinko ku utu faa nɛ. Mfo nnɔ miə nyamfo eto kulesa menyifo wə akulasa, uyi nnya lesa saa.

27 Oka Agripa, áfo nnya Onanto eto bənyɛləkətidi lɛtɛyi ánɔ? Nyi miə áfo mə ánɔ."

28 Nya Agripa lɛtɔ Paulo nkə, "Ala fə ntsyi nwuninsə mfiani Ukristonyə lə lefe kliminti nəmfo əsuə?"

29 Nya Paulo dítə mbuayɛ nkə, "Lefe kliminti dini o-o, lɛkɛntsyɛ dinii, nlɛ ola boto mmi minkəə, mi mba nkpe mfo kenke tsyi bɛwuninsə fe mintsya kə. Fɛɛ biunyə kanyi bakpe mi amana fe kase mɔ nlɛ bunyə mə!"

30 Nya Oka Agripa ku Festo ku Bernike ku betidi bamba bamfó kenke létaka bəńyə.

31 Nya se bataka bábɔ lə mfoo, bákpe disi lə Paulo eto ditiki nəmfo əsuə bátɛyi bənkə, "Utidi əmfo menyifo lesa saa bua nə ele bə balo wə nye bakpe wə lə diyo."

32 Nya Agripa lɛtɛyi Festo nkə, "Eni boofo wə boyani lenni nya úkefi ditiki nəmfo útsyə Okankplɛ Kaisare lə ənəmi eso."

27

Bákpa Paulo Bésuko Roma.

1 Nya lefe nə báse uyi
bənkə ele bə busu Roma lə
Italiaa, bákpa Paulo ku mba
bákpe lə diyo ku babamba
bákpe lə omamanyə ninə
wə baakpo Yulio eto ani.
We ni Okankplɛ eto
bamamanyə eto ditsyukpa
eto uninə.
2 Nya búfi ɔklɔ wə dítsyi
Adramitio nya útə ənəmi
Asia eto lekpake eti. Nya bo
ku Makedonianyə wə
baakpo Aristarko wə ditsyi
Tesalonika dísiə lə ɔklɔ
əmə.
3 Nya lefe nə kale dísiəə,
bóyo Sidon eto lekpo kɛnyɛ.
Mfó Yulio dítə Paulo kusu
kafo faa nkə usu umə lə usu
unyə wə bayɛtsyuə itə lə
bətə wə asa nnya wuufi ɔyɛ
kusu.
4 Nya se busi búdu mfóo
lə ɔklɔ əsuə nya lə kase
ufiebi əmə lɛkɛ kɛnyɛ ale
esoo, bɔyɛ Kipro eto
Ɔnwɛdukue eti kaka bɔ́bɔ lə
ufiebi əmə əsuə.
5 Nya se bófe mfóo, bóyɛ
lə Kilikia ku Pamfilia eto
lekpo kɛnyɛ, nya búsu
búńyə lə umə wə baakpo
Mira lə Likia eto lekpake.
6 Lə mfó omamanyə ninə
wə nyɛnko bo ənyə ɔklɔ
utsyuə wə ditsyi
Aleksandria ɔntɔ lə Italia
eto kasɔ. Nya útə búsiə lə
wə.
7 Nya lə eyi kpə eto
kamaa, ílə fɛ búsu bóyo
umə wə baakpo Knido. Nya
lə ufiebi wə nlɛ bɔsɔ
kekleke esoo, bóamfo bɔyɛ
kesu sɛtɔ. Nyaso se búdufə
Salmonee, bɔ́tsyi bɔ́yɛ búsu
Kreta ɔflɔ kaka kasɔ kamə
díti ufiebi əmə eso wánkɛ
kɛnyɛ ale.
8 Disiale fɛ bóyɛ búsu
búdufə kaka baakpo Ɔklɔ
eto Kəńyənkɔ ka lɛlɛkɛ ka
dimensitsyo ku umə wə
baakpo Lasea.
9 Nya se búkedi eyi kpə lə
kusu ko bɔnyɛ esoo, Yudafɔ
eto kɛnyɛ leklefe ébofe.
Nya bɔyɛ lə ntu əsuə lə lefe
nəmfo ebubə ɛkɛ ale eso. Lə
nyamfo esoo, Paulo álɛ mə
kɔlɛ nkə,
10 “Boanto məə, nnyə
minkə bo kusu bɔyɛ idu
mɔmɔ ɛntɔ əbə ale bɔkɛ
kaso, itsyise ɔklɔ əmfo
ebudufə lə bulə əsuə, nya
asa kpə ku betidi tsya
ebɔtsylɔ.”
11 Fɛɛ bamamanyə eto
uninə əmfo áfo ɔklɔ əmə
eto okanka ku ɔklɔ sate eto
lesa nə bátɛyi ɔ́nɔ enso
nnya Paulo lɛtɛyi.
12 Nyaso se ɔnwɛkətsyəkɔ
kamə mánlɛkɛ itə lefe
kentsyɛ se lɛyɔ lefe nlɛ bubə
esoo, mba wə ku mə nyɛ
kusu átɛyi bənkə bala bə
baayɛ besu bedufə Foinike
bomu. Mfoti ebɔlɛkɛ itə mə
bɔkɛ lə lɛyɔ lefe nəmə.
Itsyise Foinike eyifo umə lə
Kreta eto kasɔ eto kaka
kakɔlɔ kpə ləətsyə ɔnwɛ
nnya leeti ufiebi kusu lə
kofe eto diyo kedufəkɔ eti.

Ufiebi Kekleke Ásɔ Lə Lekpo Ǝsuə.

13 Lə lefe nəmfó ufiebi sɛɛ
utsyuə etsyiko bɔsɔ ketsyi
Ɔnwɛdikue eti, nya iyifo fe
yɔɔlɛkɛ itə kusu bɔyɛ. Lə

nyaso bəmuə əsuə nya bédu báyɛ lə Kreta ɔflɔ.
14 Fɛɛ lamfolamfoo, ufiebi
bua utsyuə ko dítsyiko bɔsɔ
itsyi lə kodiani eto lekpake
itsyi lə Kreta eti.
15 Nya ɔ́sɔ útsyi ɔklɔ əmə
eto sɛtɔ óbesə katɔ. Bala bə
lə yɔɔlɛkɛ lə batsyi ɔklɔ
əmə eto ənəmi bawuninsə
besuko kasɔ eti, tsya bamfo.
Nyaso báyani wə nya ufiebi
əmə lɛsɔ útsyi wə ɔ́yɛnko.
16 Nya kama kamaa, búsu
búnyə kabiɔnkɔ sɛkɛ
kətsyuə lə kasɔ ka ntu
letsyilama ka baakpo Kauda
eto kutsyə kɔni. Nya
disiəale fɛ bófo bo ɔklɔ
kɛkɛ əmə botsyasə lə ɔkplɛ
wə əsuə bunsi.
17 Nya se bənyə bə bulə
saa ensibəə, béfi kekuə
bákle ɔklɔ kplɛ əmə tsya.
Báte sikpi bənkə ufiebi
ebɔsɔ utsyi wə usu okpe lə
kota eto kɔwunimi bua əsuə
lə Libia eto lekpo kɛnyɛ.
Nyaso bábokosə ufiebi nto
mfia bo bátsyasə lə ɔklɔ
əmə əsuə kasɔ. Lə nyamfo
eso ufiebi əmə ənə wə
ɔ́yɛnko.
18 Se kale dísiə fɛ ufiebi
əmə dímanyɛ tɔ bɔsɔɔ,
bétsyiko bikə bia nkpe lə
wə kafo buləkə kato kakpe
lə ntu əsuə.
19 Nya lə diyi tsyəfə
əsuəə, bétsyiko ɔklɔ əmə
eto biyifokə kpə tsya bɔsɛ
kato kakpe.
20 Lə eyi kpə nnya
dítəkəə, ufiebi əmə ásɔ
kekleke isi eso itə bə bóənyə
kofe nye befandebi. Nya itə
bə bo kpə ménsibe kusu
boə busi bɔɔkɛ nkpə kon!
21 Nya lefe kpə əbə léfe
bankɛ kɔni bendi lesa, mfó
Paulo létaka úńyə lə mə
ənəmi nya ɔ́tɛyi mə nkə,
“Mɔ bayimi, lə nnya ete
bɛnɔ mɔ etikii, eni bóendu
lə Kreta, enni asa nyamfo
kenke məmbə itsyə bo
mmə.
22 Nyaso nlɛ mi lekpakpa
tinti minkə bekpe utu, ɔklɔ
əmə ebonya, fɛɛ bo
kuutsyuə saa embukpə!
23 Itsyise kənə ku ketsyee,
Onanto wə mbə mɛ ini wə
meesumuu, wə ɔtɔnkpe əbə
úńyə mɛ lə ɔflɔ.
24 Nya ɔ́tɛyi mɛ nkə,
‘Paulo, mensite sikpi. Ele bə
efi fə ditiki əsuko Kaisare
əflɔ! Itsyise Onanto kpe
kafo ɛkpɛ, úńyə fonko mba
nyɛ kusu kaminsə eso mi
kutsyuə saa embonya.’
25 Nyaso mɔ betidi, bimuə
utu bɛlɛ! Mfo Onanto nnɔ,
lesa saa ebubə itə fe kase
ɔ́tɛyi mɛ.
26 Fɛɛ ele bə ɔklɔ əmə su
ɔsi lə kɔwunimi əsuə lə
kasɔ ka ntu letsyilama.”
27 Nya ufiebi dísukosə
bɔsɔ ketinkəsə bo sɛtɔ ku
kama lə Adria eto lekpo
əsuə itə lefosi eyi ana. Nya
lə lefosi diyi nale eto
ntsyentii, bo ɔklɔ əmə eto
beyifoyifo ebu bənkə bɔɔnyi
bafi kasɔ kətsyuə.
28 Mfo nya bésusu ntu
bomə eto letsyobi bábe, nya
bənyə bənkə ntu bomə eto
letsyobi eyifo fe akpa kolofa
akpafosi ənuə. Nya se besi
báyɛ bésu sɛtɔ sɛkɛɛ, besi
bésusu nya bənyə bə ntu

bomə eto letsyobi eyifo akpa afosi ɔwɔnɔmbə.
29 Nya se báte sikpi bənkə ufiebi ebɔsɔ utsyi ɔklɔ əmə usu ɔsɔ lə abansə ətsyuə əsuə esoo, báyani bitu bena bia nkpe kalende tinti ləəmuə ɔklɔ kəńyənsə lə kalebe kani. Nya bəńyə nya bákato ola kekleke bə kale lə kəsiə mlə.
30 Nyaso se ɔklɔ əmə eto beyifoyifo léla bə lə betsyetsyi bedu esoo, bələkə ɔklɔ kɛkɛ əmə bətəkə lə ntu əsuə nya báko bátɛyi bənkə bála bə babe lə ɔklɔ kplɛ əmə eto sɛtɔ sia bákpe bitu bia nkpe kalende ebofo ɔklɔ əmə bumuə kətsyə.
31 Fɛɛ Paulo átɛyi bamamanyə ku mə uninə nkə, “Lə betidi bamfo mankɛ lə ɔklɔ əmfo kafoo, biukpə.”
32 Nyaso bamamanyə bamfo ála ukuə wə lɛkɔbe ɔklɔ kɛkɛ əmə ɔnlɛ, nya báyani wə bákpe lə ntu bomə əsuə.
33 Nya lefe nə kale nlɛ busiəə, Paulo álɛ mə lekpakpa nkə məmblɛ di lesa. Nya usi ɔ́tɛyi mə nkə, “Eyi lefosi ana nɛ se bɔkɛ lə bulə əsuə nya mi kuutsyuə saa ménsifi tɔ kulesa okpe kɛnyɛ.
34 Lə nyaso nlɛ mi lekpakpa minkə, bidi lesatsyuə lə binyə əsuəale itə bə biembukpə. Itsyise lɛ ɔsɔsɔ ɔni embusiə lə mi əsuə.”
35 Nyaso Paulo éfi didisa, nya se ɔ́sɔ Onanto ani lə məmblɛ eto ənəmi mfóo, úbudi lesa nəmə ditsyuə údi.
36 Lamfolamfoo, utsyuə saa eto utu əsiəə kasɔ nya məmblɛ dítsyiko lesa nəmə budi.
37 Betidi ba lɛkɛ lə ɔklɔ əmə kafo eyifo betidi alofa ənuə awosi akuanse ku ekua.
38 Nya se bédi bálosəə, betidi bamə esi bələkə bidikə bia kenke díbu lə ɔklɔ əmə kafo bákpe lə ntu əsuə, itə bə ɔklɔ əmə átaka kalende.

Ɔklɔ Ǝmə Ába Úsensə.
39 Lefe nə kale dísiə kakpaa, bənnyə lekpo kɛnyɛ bətsyə lekpo mfó. Fɛɛ bənyə ɔklɔ eto ɔnwɛkətsyəkɔ kətsyuə lə lekpo kɛnyɛ mfó kaka beebu bə yɔɔlɛkɛ bə bayɛ lə besu bəńyənsə ɔklɔ əmə.
40 Nyaso bala kekue ka lɛkɔbe bitu bia ləəmuə ɔklɔ kənyənsə, nya bányankli kekue ka lɛkɔbe ɔklɔ əmə eto nnya laate wə kusu lə ɔlɛ bɔyɛ. Nya bábesə ɔklɔ əmə eto mfia bo ufiebi leetsyi itə lə ufiebi əmə lə unə mə ɔyɛnko usuko.
41 Nya se báyɛ bantɔɔ, ɔklɔ əmə ésu ɔ́si lə kɔwunimi əsuə itə bə wénsifo bɔyɛ bio. Nya se ufiebi tsya nlɛ bɔsɔ kəkə wə kama esoo, óba úsensə kenke.
42 Nya se bamamanyə bamfo díbu bə mba bákpe lə Aba eto diyo bamə ebutsyetsyi beduu, bələkə nsusu bə lə basɔ mə balo.
43 Fɛɛ se mə ɔtɔnkotɔnko əmfo léla nkə woafo Paulo lə nkpə esoo, wántɔnɔ ku

mə. Nyaso útə kusu nkə nwə kee loofoo, lə basa bedufə lə ntu bomə əsuə lə bake babɔ.
44 Nya mba luubu tsyaa, lə bəsiə lə ɔklɔ əmə eto kətsyə ku lesa nə kee loofo mə butsyi kayɛnko lə ntu bomə əsuə kabɔsə kesuko utuflɔ. Lə nyaso bomblɛ éyifo nko nya bɔ́bɔ búsu lekpo kɛnyɛ mfó, bo kutsyuə saa ménkpə.

28

Paulo Éyifo Ayanisa Ǝtsyuə Lə Malta.
1 Lefe nə bɔ́bɔ bófe lə bulə bomə əsuəə, búsu bóte boənkə mfó ni kasɔ ka ntu letsyilama baakpo Malta.
2 Nya kasɔ kamfo eto betidi léfo bo kukɔnɔ. Lefe nəmfo eyifo ɔsɔmi ku lɛyɔ lefe, nyaso bátsyaka ute kplɛ lə lekpo kɛnyɛ bətə bo nya báfo bo kukɔnɔ.
3 Nya lefe nə Paulo nlɛ atɔni ətsyuə bɔsɛ lə ubə okpe lə ute əmə əsuə, owa utsyuə ko lɛbɔ lə atɔni nyamə nti itsyi lə ute əmə eto lɛyilabi eso, nya óbe ɔ́yɛ ókle Paulo eto kɔni.
4 Nya se mfó eto betidi dínyə bə owa əmfo faka lə wə kɔni əsuə, bátɛyi bənkə, “Utidi əmfo eyifo nwə laalo betidi. Nyaso itə bə ɔbɔ utsyi lə lekpo eto ukpə kəmiə tsyaa, bo Ufiə ɔnukualɛ embɔtɔnɔ nkə usiə nkpə.”
5 Nya Paulo lɛwunya wə lə wə kɔni ókpe lə ute əmə kəmiə nya kulesa saa ményifo wə tsya.
6 Nya betidi ba díńyə banlɛ wə bobee, díbu bə wɔɔfɔ nye wɔɔsɔ kasɔ ukpə lamfolamfo. Nya se bəńyə bábe wə ɛklɛɛ fɛ kulesa məmbəə, bétsyi mə nsusu lə wə əsuə báwuninsə nya bátɛyi bənkə ufiə utsyuə uni.
7 Nya kaka búsu bóyifə mfóo, éyifo kasɔ ka lɛfi Oka Publio eto diyo. Nya oka əmfo tsya léfo bo ku disuəyuə, nya óbe bo itə eyi ətsyə sɔ̃ɔ̃.
8 Lə lefe nəmfo tututu, Publio eto anto ánɔ bufi. Atikesi əmuə wə, nya ɔnlɛ kafo boto tsya. Nya se Paulo dísu wə ɔflɔ lə diyo nya óto ola nya úfi ani útəkə lə wəə, bufi bomə áyɛ wə.
9 Se bánɔ bə bufi bomə áyɛ wəə, befimfi ba kenke nkpe lə kasɔ kamə məmblɛ ábɔ bəbə, nya Paulo létsya mə.
10 Nya lə eyifosa nyamfo esoo, bátsyɛ bo asa kpə. Nya se lefe léyo bə budu mfoo, báboko bo asa kpə bə bufi bɔyɛ kusu.

Bédu Lə Malta Bésu Roma.
11 Búsiə mfó éfo afa ətsyə fɛ búdu. Lefe nə bɔnlɛ buluu, búsiə lə ɔklɔ wə baakpo bənkə Bafimfi Eto Bəfiə wə dítsyi Aleksandria wə díbə úńyə lə kasɔ kamfó lə lɛyɔ lefe nəmə mfó.
12 Se búdu mfóo, umənkplɛ wə búsu búńyə ni Sirakusa. Nya búsiə mfo tsya eyi ətsyə.
13 Se búdu mfóo, bɔyɛ búsu búdufə Regio. Nya se kale dísiəə, ufiebi sɛɛ

etsyiko bɔsɔ ketsyi bo kama wə lɛwunsəko bo, wə lékpa bo úsuko Puteoli lə diyi nuəfə əsuə.
14 Nya mfóo, búsu búnyə mba bafokanɔfɔ bətsyuə, nya bálɛ bo lekpakpa bə busiə lə mə ɔflɔ eyi akuanse. Lə nyamfo eto kama se búdu mfóo, búsu búdufə Roma.
15 Nya se bayimi ba nkpe lə Roma tsya lɛnɔ bə bokpe kusu bɔlɛ bubəə, bətsyuə ba dítsyi faa əbə bákɔ lə bo lə Apia eto asi. Nya bətsyuə tsya díbə bákɔ lə bo lə kaka baakpo Nsɔnɔkɔ Ntsyə. Se Paulo dínyə məə, ɔsɔ Onanto ani, nya isi ékpe wə nkɛale enso.

Bésu Bédufə Roma.

16 Nya lefe nə búsu búdufə Romaa, bətə Paulo kusu bə úsiə kaka woala. Nya bətə kusu bə bamamanyə bamə eto ɔni kase wə.
17 Lə eyi ətsyə kamaa, Paulo ákpadi Yudafɔ eto batɔnkotɔnko ba nkpe lə mfó kenke bəbə básɔ lebo. Se bátsyaa, ótɛyi mə nkə, “Mɔ bayimi, Yudafɔ ba nkpe lə Yerusalem dímuə mɛ nya befi mɛ bésu bətə Romafɔ eto Aba bənkə okponko mɛ lekpo lə lefe nə eto lefe nə ményifo bo Yudafɔ eto kutsyuə saa kulesa nye ńta bo banamə eto lekpa saa mbu.
18 Romafɔ bamfó ákponko mɛ lekpo nya bála bə lə bayani mɛ. Itsyisee, bənnyə lesa nə əsuə bɔɔyɛ balo mɛ nye balo mɛ dikpi fe kase Yudafɔ eto beninə ba dimuə mɛ lela.
19 Nya lefe nəmfo se Yudafɔ bamfó dímantɔnɔ lə nyamfó əsuəə, ótɔnɔ nkə ntɛyi mə lə nla miə bakpa mɛ lə nsu nnyə Okankplɛ Kaisare kosate ɔflɔ. Nya yenyifo mɔ lelabi miə maala bo kasɔ eto betidi kɛnyɛ.
20 Nyamfo eso mínkpadi mi lə ndiko mi etiki nɛ. Itsyise Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə ini Israelfɔ kenke eto nwə banlɛ kusu bobee, wə ni nwə mimfo minɔ miə wə ni nwə eso baakpe mɛ lə amana əsuə nɛ.”
21 Nya bátɛyi wə bənkə, “Bo alɛɛ, bóamfo tɔ kulesa itsyi lə fə əsuə. Nya bóamfo kukue nye kɛnyɛ bua saa lə fə əsuə itsyi lə bayimi ba dítsyi Yudea bəbə bo ɔflɔ.
22 Fɛɛ bola boə boanɔ lesatsyuə itsyi lə lesa nə fáfo fánɔ mfo əsuə. Itsyise sintintii, baantɛyi kulesa sɛɛ sa itsyi lə ditsyukpa nəmfo əsuə ku kalebe saa.”
23 Nyaso bətsyə wə diyi lɔni, nya betidi kpə díbə wə ɔflɔ. Mfo nya údi mə etiki itsyi lə Onanto eto sekakedikɔ əsuə. Nya ókpa mə nsusu úsuko kaka Moses ku Onanto eto bənyɛləkətidi lɛwɔni asa bətsyə itsyi lə Yesu əsuə. Nya údi mə etiki idu lə olesiə isu ese lə ditsyitsyo lefe.
24 Nya betidi bətsyuə lə mə nti léfo wə bánɔ, fɛɛ bətsyuə tsya dímamfo lesa nə ótɛyi banɔ.

25 Nya etiki nyamfo
léboko kənə lə mə nti. Nya
se banlɛ busənsə keluu,
Paulo átɛyi mə etiki fɛfɛ
nəmfo nkə, “Ɔnukualɛ uni
bə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛyɛ lə
Yesaya əsuə nya ɔ́tɛyi bo
banamə bənkə,
26 ‘Bisu bikatɛyi Yudafɔ
bənkə,
“Biɔnɔ fɛ biəmbɔnɔ kasɔ,
nya buinyə nya
biəmbunyə fɛ bisu
bete.”
27 Itsyise betidi bamfo eto
ketu kpe ale,
nya mə ato etidi,
nya béti mə ənəmi tsya.
Lenni nko innii, eni ele bə
mə ənəmi nnyə,
nya mə ato tsya ebɔnɔ,
nya mə nsusu tsya
ebokpa kɛ̃
bə lə batsyi bawuninsə lə
bəbə mɔ ɔflɔ bə lə
mɔ, Onantoo, lə ntsya
mə.’ ”
28-29 Nya Paulo lélosə wə
etiki nyamə nkə, “Ele bə
ntɛyi mi lə bete biənkə,
ditiki nə Onanto luufi ofo
betidi lə nkpəə, béfi ni
bésuko mba lenni Yudafɔ.
Nya məə, boofo ni banɔ!”
30 Nya Paulo lɛkɛ mfoó alɛ
ənuə lə diyo nə ófo úkafó
kayo, nya úkafo betidi ba
kenke ba díkəbə wə ɔflɔ.
31 Óbe Onanto eto
sekakedikɔ letsya ku wə utu
ku əsuəale útə mə, nya óte
mə asa nnya lɛyɛ lə Bonanto
Yesu Kristo əsuə. Nya
kutsyuə saa ménti wə kusu.

ROMAFƆ
Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Romafɔ

1 Mɔ, Paulo, wə ni Yesu
Kristo eto uyifoyifo, nya
mini nwə bátsyese ku
Onanto díləkə nkə mbé wə
Ditiki Sɛɛ letsyaa, mɔ ni
nwə lɛwɔni kukue komfo
nɛ.
2 Onanto eto Ditiki Sɛɛ nə
ótɛyi wə bənyɛləkətidi ba
úləkə útsyə nkə wuuləkə
ote kawunsiə fe kase
báwɔni bákpe lə Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue əsuə.
3 Katɛyiketsye kamfo etsyi
lə Onanto eto Ubi wə ni
Bonamute Yesu Kristo əsuə.
Bále wə fe kawunsiə kamfo
eto utidi wə ni Oka David
eto kafo eto ubi.
4 Nya ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ əsuəə, Onanto ələkə
wə óte betidi lə wə əsuəale
əsuə nkə wə ni wə ubi wə
ótakasə utsyiko ɔkɔmə.
5 Nya ɛyɛ lə Kristo əsuəə,
Onanto ənyə bo kaminsə
nya úfi bo úyifo wə
batɔnkpe itə Kristo bə lə
butə kawunsiə eto betidi lə
bafo wə banɔ lə beyifo wə
lelabi.
6 Nya mimba nkpe lə
Roma tsya, eyifo betidi ba
Onanto lékpadi nkə bibə
befiani Yesu Kristo eto bale.
7 Nyamfo eso minlɛ kukue
komfo bɔwɔni kətə mi mba
kenke nkpe lə Roma nya
Onanto laala mi, nya
ókpadi mi nkə, bibə befiani
wə bale nɛ.
Boanto Onanto ku
Bonamute Yesu Kristo eto
lefonə ku diyuə lə disiəko
mi.

Paulo Ála Nkə Lə Ubə Unyə Mə.
8 Ditutɛɛ, nyɛ lə Yesu
Kristo əsuə nlɛ mɔ Onanto
ani bɔsɔ lə mi disi, itsyise
kawunsiə eto betidi kenke
ánɔ kase béfo Onanto bɛnɔ.
9 Onanto wə eto keyifo
meeyifo ku kafo faa, nwə
eto Ditiki Sɛɛ nə maabe
letsya itsyi lə wə ubi əsuəə,
wə ni futsyə luuləkə ote nkə
maanta mi əsuə kulefe lə
nlɛ ola boto nɛ.
10 Nya lefe saa nə minlɛ
ola botoo, maalɛ Onanto
lekpakpa minkə lə iyifo wə
lelabii, lə nyə kusu lə mbə
nyə mi lə lefe nəmfo əsuə.
11 Iyifo mɔ lelabi kekleke
bə lə mbə nnyə mi lə
nwunsəko mi lə lɛwɔnɔ
əsuə bə lə binyə əsuəale.
12 Lesa nə minlɛ bɔtɛyi
mfo ni bənkə lə bokpe bo
əsuə nkɛale lə lefe nəmfo
kemiə, lə mi bofokanɔ lə
bokpe mɛ nkɛale, lə
mintsya lə nkpe mi nkɛale.
13 Mɔ bayimi, nla miə bete
biənkə iyifo mɔ ketsyue lə
lefe kpə əsuə bə lə mbə mi
ɔflɔ, fɛɛ yəntə mɛ kusu nko.
Iyifo mɔ lelabi bənkə
nwunsəko betidi lə bafo
Kristo banɔ lə mi nti fe kase
mínyifo lə betidi ba lenni
Yudafɔ bamba nti.
14 Nko eto keyifo kamfo
eyifo lesa nə ele bə nyifo
ntə utidi saa, Grikifɔ ku
mba lenni Grikifɔ, ku betidi
ba nyi ekue ku mba lenyi
ekue tsya.
15 Lə nyamfo eso maabɛbɛ
kekleke bə mbə ntɛyi mi

mba nkpe lə Roma tsya Ditiki Sɛɛ nəmfo.

Ǝsuəale Nya Ditiki Sɛɛ Nəmfo Nkpe.

16 Ditiki Sɛɛ nəmə eto bɔtɛyi anlɛ mɛ kofani, itsyise iyifo Onanto eto əsuəale nya ləətə utsyuə saa wə laafokanɔ lə unyə nkpə. Yudafɔ ni betutɛ ba lɔɔnɔ fɛ mba lenni Yudafɔ lə bətəkə.
17 Ditiki Sɛɛ nəmfo əələkə kusu sɛɛ ko ləələkə Onanto eto lelabi kate. Nya kusu sɛɛ komfo etsyi lə bofokanɔ əsuə idu lə kasɔ ketsyikokɔ isu ese lə kalosəkɔ. Lə fe kase báwɔni lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, "Utidi wə ke ni ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə, wə hã luusiə nkpə nɛ."

Onanto Ǝənyə Ɔblɔ Lə Lebua Saa Eto Okle Ǝsuə.

18 Onanto əələkə wə lɛblɔfi itsyi taa kato kate lə asa nnya dińyə wə əsuə ku asa bua eto eyifosa nnya leeti betidi kusu bə lə bayɛ ɔnukualɛ əmə kosate bote.
19 Wəənyə ɔblɔ itsyise betidi əənyə Onanto eto asa nnya úyifo ketsye lekpo wuee. Itsyise Onanto kosate díləkə nnya wuee óte mə.
20 Itsyise idu lə lefe nə Onanto díyifo kawunsiəə, asa nnya kenke úyifo utsyə lə kee, əələkə Wə əsuəale manlo nnya boənnyə ku wə ditsyəbi boənnyə ku bo ənəmi kate. Nyaso kuutsyuə saa bio əmbofo bɔtɛyi nkə woamfo Onanto ɔnɔ.
21 Ite bə betidi yi Onanto tsyaa, beemfi dibu nə dińyə itə wə kətə wə. Nya baansɔ wə ani tsya. Lə nnya kɛnyɛɛ, asa bimba eto disi ete beebu. Nsusu sɛ saa əmbə mə nya mə nsusu leena tũũ.
22 Nya bəənyə mə əsuə fe babesibe, fɛɛ bamumu beni.
23 Nya baayɛ Onanto wə ni nkpə kenke busumu, kefi atɛsə kətə asa bimba nnya ləmbə nkpə. Beefi asa fe utidi nye bakləbɛ nye bebuki akpa ana nye bebuki ba laakpi lə kasɔ fe owa eto okle kesumu bon.
24 Lə nyasoo, Onanto ələkə mə ani, nkə beyifo lesa nə kee baala. Nya beefi mə əsuə eto sinə keyifo asinsa ku afanisa ku mə betsyuə.
25 Nya beefi bidiatɛyitɛyi kətsyə lə Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə eto kɛnyɛ. Bomu lə kedi bufi kətə Onanto eto kɛnyɛɛ, beefi ke kətə asa nnya Onanto əmə díyifo. Fɛɛ Onanto kosate wə dińyə utə atɛsə lefe saa, wə ele bə besumu nɛ. Ibə itə nko.
26 Asa nyamfo eto okle eto buyifo eso Onanto léyani betidi bamfó nɛ, nya beeyifo asa nnya ni mə sinə eto alasa nnya ləənə mə kakpe lə afanisa əsuə. Nya besio kulaa tsya laayani basani ketsye kesu kalabeko mə besiotsyuə nnya lanyɛ lə kusu əsuə.
27 Nya nko ke ini bə mə basani tsya laayani besio ketsye nya beeyifo afanisa nyamfo eto okle kalabeko bətsyuə fe sisə ku sisiə seka. Nya lə nyamfo esoo, Onanto

ənə mə koto ko diŋyə itə mə lə mə ditsyəbi bua nə baate mfo eso.

28 Nya se báni bə bembokase asa nnya diŋyə itə itsyi lə Onanto əsuə esoo, Onanto ələkə mə ani, nkə béyifo asa nnya dimalɛkɛ léfo mə nsusu kenke. Nya beeyifo asa nnya yanle bə beyifo.

29 Nya asa bua saa yifoyifo eto okle lefo mə nkpə kenke. Nya asa bua nyamə ni nsusu bua fifi, kunənkpə ku kabua eto bɔbɛbɛ kətə utsyuə. Nnya disi iyi mə nkpə əsuə ni kənənsɛ, betidilolo ku ekiti kpɔnkpɔ ku bidiatɛyitɛyi ku kekisi ku mə bətsyuə eto ketikimadidi.

30 Nya beedi etiki bua kabiasə mə bətsyuə eto aye. Beyifo betidi ba leekisi Onanto. Baaka bətsyuə, nya baabesə əsuə kato, nya baate əsuə. Nya baabɛbɛ kabua kətə bətsyuə lə esu kpə əsuə. Nya bəəmbu mə anto ku ambemə.

31 Beyifo betidi ba lenyi kasɛɛ lə kabua əsuə. Nya mə kosate eto lesa nə baatɛyi tsyaa, beenyifo lə nnya əsuə. Bakpe lefomfi nya bəənnyə utidi kaminsə nya bankpe disiale.

32 Beeyi bənkə lə Onanto eto afi əsuəə, betidi ba ləəsiə nkpə nkoo, Onanto ebolo mə dikpi. Fɛɛ mfe bəəńyə kekleke lə mə asa bua nyamfo buyifo əsuə nɛ. Nya inni nyamfo mate, bomu beekeko betidi ba leeyifo asa nyamfo tsya.

2

Onanto Aakponko Betidi Kenke Lekpo Lə Ɔnukualɛ Ǝsuə.

1 Nyaso, mɔ ɔyimi, fə nlɛ betidi bamba lekpo bokponko? Niə, niə, niə inii, əmbofo bɔtɛyi fə, fə yɛ lə kusu sɛɛ əsuə. Lə álo fuutsyuə dikpii, nko ke foolo fə əsuə dikpi nɛ. Itsyise asa nnya beeyifoo, nnya okle ke fintsya leeyifo nɛ.

2 Buyi boə Onanto hã ni ɔsɛɛ nya okpe əsuəale bə okponko betidi ba leeyifo asa nyamfo eto okle lekpo.

3 Nya lə fə mɔ ɔyimi, wə ni kawunsiə kamfo eto utidi wə leeyifo asa nyamfo eto kakle lɛ betidi bamba dikpi boloo, ebu fə ebofo butsyetsyi kedu lə Onanto eto lekpokponkpo əsuə?

4 Nye ebu fə bimba ete ini bə Onanto leeyifo fə kafoɛkpɛ nya onkpe dibusə ku disuətsyə itə fə? Enyi sitinti fə, Onanto eeyifo fə kafoɛkpɛ kamfo itsyise woala nkə woawunsəko fə lə atsyi awuninsə.

5 Nya se fetidi ato, fáni fə əmbɔtsyi fə lɛkɔɛsi awuninsə esoo, fə kosate dítə Onanto ləəbə fə koto bunə kon lə diyi nə əsuə wookponko kawunsiə kenke lekpo tsyɔntsyɔ. Diyi nəmfo nya wuuləkə wə lefonyi ote nɛ.

6 Nya Onanto loobofo utsyuə sa kayo lə wə keyifo ka úyifo kumə əsuə.

7 Betidi ba laakpe otsyekle lə kasɛyifoyifo əsuə nya

baabɛbɛ Onanto eto diyənde ku dibu ku nkpə manloo, Onanto ebutə mə nkpə manlo.

8 Fɛɛ betidi ba ini kədiə hã baabɛbɛ nya beentsyue ɔnuakualɛ əmə koto, nya baala asa bua buyifoo, Onanto ebunyə ɔblɔ okpe mə unə mə koto kekleke.

9 Betidi ba kenke difi asa buayifoyifo betsyi disii, ebudi ohiã nya boonyə kanyi. Yudafɔ luudi betutɛ, nya mba lenni Yudafɔ luutəkə.

10 Fɛɛ mba leeyifo asa sɛɛ, Onanto ebutə mə kato eto diyənde ku dibu ku diyuəsə. Yudafɔ luudi betutɛ, nya mba lenni Yudafɔ luutəkə.

11 Itsyise Onanto ambe utidi eto ənəmi fɛ woala etiki kələkə.

12 Betidi ba kenke dímante Mose eto afi fɛ béyifo abuaa, tsya ebukpə banya, ite bə Onanto embufi afi nyamə okponko mə lekpo tsyafɛ. Fɛɛ mba nyi Moses eto afi nyamə fɛ beeyifo asa buaa, Onanto ebokponko mə lekpo ɛyɛ lə afi nyamə əsuə.

13 Itsyise inni betidi ba leetsyue ato kanɔ afi nyamə ba luudi basɛɛ lə Onanto eto ənəmi. Bomu, betidi ba leeyifo lə afi nyamə əsuəə, mə ni mba luudi basɛɛ nɛ.

14 Afi nyamfo əmbe mba lenni Yudafɔ, fɛɛ lə kawunsiə eto kobetete əsuə mə kosate leeyifo lə kɔfi komə eto etsyuesa əsuəə, ínwə efiani kɔfi itə mə ite bə kɔfi komə əmbə mə tsya.

15 Ɛlɛ bote bə Onanto éfi asa nnya nkpe lə Moses eto afi nyamə əsuə ókpe lə mə akɔɛsi əsuə. Nya mə akɔɛsi tsya lɛ bote nko. Nya lefe ditsyuəə, mə nsusu aalo mə dikpi nye əələkə mə kasɛyifoyifo kate.

16 Nyamfo ebubə lə lefe nə Onanto luutə kusu Yesu Kristo kponko betidi kenke lekpo lə asa nnya baakula lə mə nsusu kenke kəmiə fe kase Ditiki Sɛɛ nəmə maabe letsya nlɛ bɔɔtɛyi.

Moses Eto Afi Átɛyi Asa Itsyi Lə Yudafɔ Ǝsuə.

17 Nya lə aakpadi fə əsuə fə Yudanyə, nya faayɛ lə Moses eto afi əsuə, nya faabesə əsuə kato fə, fə eyifo Onanto eto ɔyɛtsyuə.

18 Eyi lesa nə Onanto laala, nya fenyi lesa nə ni lɛsɛ, fe kase fákase nnya lə kɔfi əsuə.

19 Eebu fə əsuə fe oteesu itə benəmba nya feni lekpasə itə betidi ba nkpe lə kutuntu.

20 Efi fə əsuə eyifo nwə leekuləsə mba lenyi kobe nya faate asa mba ənə dimankpa tɔ. Eyi kukɔnɔ fə kobe ku ɔnukualɛ sɔ̃ɔ̃ nkpe lə Moses eto aafi nyamə əsuə.

21 Beso fə laate betidi bamba asa, fɛ faante fə əsuə asa nyamə? Aabe letsya fə benyu nya fə kosate enyuu?

22 Aatɛyi fə bankpo kusiə nye kusə, fɛɛ fə kosate nkpə? Ǝfiəsa aalɛ fə sɛsi, fɛɛ eeyu asa nnya beefi kakpa wə.

23 Aabesə əsuə kato fə eyi
Onanto eto afi, fɛɛ enyi
fənkə, fəə ke laata Onanto
eto afi kebuu, əəntə wə
dibu?
24 Lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuəə, bátɛyi bənkə,
“Mi Yudafɔ eto eyifosa eso
mba lenni Yudafɔ laakpadi
Onanto diye bua.”

25 Lə eeyifo lə afi nyamfo
əsuəə, fə lelolala eyifo lesa
nə nkpe kutəkə. Fɛɛ lə
eenyifo lə afi nyamə əsuəə,
nyalɛ lelolala nəmə eyifo
lesa bimba.
26 Nya lə utsyuə wə lenni
Yudanyə, wə dímanla lelo
eeyifo lə afi nyamə əsuəə,
Onanto ebunyə wə fe
utsyuə wə lela lelo.
27 Mɔmɔɔ, nwə lenni
Yudanyə, fɛ weeyifo lə kɔfi
komə əsuəə, ebokpe kofani
fə Yudanyə wə laata kɔfi ko
báwɔni bətsyə kebu ite bə
bála fə lelo tsyafɛ.

28 Inni əsuə eto sinə əsuə
nnya boənyə futsyə ni
Yudanyə tinti. Nya lelo eto
bola kosate tsyaa, enni lesa
nə ete ńyə itə əsuə eto sinə
eto keyifo ka betidi ləənyə
ketsye lekpo futsyə feni.
29 Bomu utsyə ni Yudanyə
tinti ni futsyə wə laate lə wə
eyifosa əsuə nkə úfi wə
lɛkɔɛsi útə Onanto. Inni
nnya lɛyɛ lə əsuə eto sinə
sia bála ɛyɛ lə kɔfikpekpe
eto lekpa eto ditiki əsuə.
Bomu nnya lɛyɛ lə Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ əsuə. Nnya ini
kawunsiə eto kuutsyuə wə
laabesə utidi əmfo eto diye
kato, bomu Onanto.

3

1 Nya lə ite nkoo, nte
kutəkə ko Yudanyə wə bála
lelo luunyə enso mba lenni
Yudafɔ? Nte kutəkə ko nke
lə lelolala əsuə?
2 Lə esu kpə əsuəə,
kutəkə kpe. Tutɛɛ, Yudafɔ
eto ani nnya Onanto dífi wə
Ditiki Sɛɛ ókpe.
3 Fɛɛ lə ibə bə mə bətsyuə
mámfo bánɔ? Afo anɔ fə lə
nyaso Onanto embuyifo lə
wə kɛnyɛ ka útsyə əsuə?
4 Kulefe! Lə ibə bə utsyuə
saa eeyifo odia kulaa tsyaa,
te fə Onanto eeyifo lə wə
ditiki əsuə. Fe kase báwɔni
lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə nnya nlɛ bɔtɛyi nkə,
“Lesa saa aate bə fə kɛnyɛ
eto etiki eyifo
ɔnukualɛ.
Nya lə bakponko fə
lekpoo, buutə fə
lɛbɛ.”
5 Lə bo etikididi əsuəə,
boatɛyi boənkə bo abua
nnya boeyifoo, əətə bə
betidi nyə asa sɛɛ nnya
Onanto leeyifo ketsye
lekpoo, ntsyə ini nnya tsya?
Lə nyasoo, bɔɔtɛyi boənkə
yɛmbɔlɛkɛ bə Onanto nə bo
kotoo? Kulefe! Fɛɛ nko
bətsyuə leebu nɛ!
6 Nya lə Onanto eni nwə
leeyifo asa lə kusu əsuəə, be
əsuə wuunyə okponko
kawunsiə eto betidi kenke
lekpo?
7 Bətsyuə aala bɔtɔ bə,
“Fɛɛ lə mɔ bidia bia
maatɛyi ələkə Onanto eto
ɔnukualɛtiki kate wee, itə
bə batɛsə wəə, nyalɛ beso
baalo mɛ dikpi bənkə utidi
bua mini?”

8 Lə bufi nnya nkoo, boofo
bɔtɛyi boənkə, “Bətə lə
bukeyifo asa bua lə asɛɛ lə
ɛbɔ itsyi lə nnya əsuə.” Fɛɛ
betidi bətsyuə lɛ bo abie
busə kaka bo, nya banlɛ
bɔtɛyi bənkə bo bomu nlɛ
etiki budi nko. Betidi ba
luufi nnya nkoo, bəńyə itə
bə Onanto lo mə dikpi.

Betidi Ba Kenke Eeyifo Kabua.

9 Nya mɔmɔɔ, be boofo
bɔtɛyi lə bomba ni Yudafɔ
əsuə? Bɔtɛyi bɔnlɛ boə bo
ale alɛkɛ eso mba lenni
Yudafɔ eto alee? Kulefe!
Itsyise mɔ́tɛyi ntɔnsə koko
minkə kabua ébudi Yudafɔ
əsuə ku mba lenni Yudafɔ
kenke tsya əsuə.

10 Itsyise nyamfo eto okle
báwɔni bákpe lə Awɔnisa
Kɛnkɛ eto Kukue nɛ bənkə,
“Kuutsyuə saa əmbə bə wə
eyifo ɔsɛɛ lə Onanto
eto ənəmi. Lɛ ɔni
kplo əmbə!
11 Kuutsyuə saa əmbə
wə ləənyə kasɛɛ
kətsyə lekpo.
Nya kuutsyuə saa tsya
əmbə wə laayɛ lə
Onanto eto kusu sɛɛ
əsuə.
12 Betidi ba kenke etsyi
kama bakpe Onanto,
nya məmblɛ kenke
ébota bébu.
Nya kutsyuə saa əmbə
wə leeyifo kasɛɛ. Lɛ
ɔni kplon əmbə!
13 Mə akuɛlonlobi eyifo fe
kudi ko lɛsini kɛnyɛ
kunte.
Nya mə kadiakami ńyə
itə bidia bɔtɛyi.
Nya mə nyɛ eyifo fe
owa eto keni.
14 Nya mə nyɛ kenke diyi
ekudi ku kalo
kpinikpini.
15 Mə akpa aataka mlə mlə
lə utidi eto bolo əsuə.
16 Bensi nkpə sɛɛ saa
nya ini kanyinyənyə
hã bəənə kaboko.
17 Nya benyi kase ele bə
bəsiə nkpə lə diyuə
əsuə.
18 Nya mə ditsyəbi ante
bə baate Onanto
sikpi.”

19 Mɔmɔɔ, buyi boənkə
lesa saa nə bátɛyi lə Moses
eto afi əsuəə, bátɛyi nnya
bətə betidi ba nkpe lə afi
nyamə kalɔ, bə lə utsyuə
saa lə ɔyɛ wə əsuə kɛnyɛ
buləkə, bə lə kawunsiə
kenke kakɛ lə Onanto eto
lekpokpo eto kalɔ.

20 Nyasoo, kuutsyuə saa
embuyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto
ənəmi bə ɔyɛ lə afi əsuə eso.
Bomuu, lesa nə afi nyamfo
leeyifo ni bə yəələkə kate
utidi nkə uyifo obuayifo.

Onanto Ku Kawunsiə Eto Betidi Eeyifo Bani Ɛyɛ Lə Kristo Bofokanɔ Ǝsuə.

21 Fɛɛ kusu ko əsuə
Onanto lɛyɛ úləkə óte nkə
betidi eyifo basɛɛ, mányɛ lə
afi əsuə. Afi ku Onanto eto
bənyɛləkətidi ələkə nyamfo
báte wuee.

22 Onanto ətə nkə betidi
ba léfo Kristo bánɔɔ, yifo
basɛɛ. Úyifo nyamfo útə
betidi ba kenke léfo Kristo
bánɔ. Nya wóankpe
kabakefe lə betidi nti.

23 Betidi baa tã eyifo
kabua, nya bánnyi báfi

Onanto eto diyənde blɛmblɛ kon.

24 Fɛɛ Onanto, ɛyɛ lə Kristo Yesu wə léfo kayo lə bo disi ətə nkə bofiani basɛɛ lə wə lefonə əsuə eso.
25 Onanto éfi Yesu útə fe kedi lə bo abua eto disi. Nya ɛyɛ lə wə ukpə əsuəə, lə befi bo abua batsyɛ lə bofo Kristo banɔ ko. Onanto éyifo nyamfo lə ufi ote bo nkə wə eyifosa yɛ lə kusu sɛ əsuə. Ɔkɛ dibusə lə lefe nə léfe mmə, nya úfəsɛ ənəmi úti betidi eto abua nnya béyifo.

26 Úyifo nyamfo nkə lə ote bo lefe nəmfo nkə wə kosate eyifo nwə diyifo ɔsɛɛ, nya weebu nwə léfo Yesu ɔ́nɔ tsya nkə wuuntsya eyifo ɔsɛɛ lə wə ənəmi.

27 Nya be əsuə boofo buńyə kasɔ lɛkɔɛsi? Bumbə kulesa! Bə boayɛ lə afi əsuə eso lee? Owo, bomu ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə, Onanto laalɔ bonko wə eto nti.
28 Itsyise buyi wuee boə, ɛyɛ lə bo bofokanɔ əsuəə, nya utidi laafiani ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi, nya inni lə wə bɔyɛ lə afi nyamfo əsuə eso.
29 Nyee, Yudafɔ hã ete ni Onanto eto bale? Nya unni mba lenni Yudafɔ tsya eto Onanto? Ee, uyifo mə tsya eto ole.
30 Onanto ɔni kplo nkpe. Wə luubu Yudafɔ nkə beyifo basɛɛ ɛyɛ lə mə bofokanɔ əsuə. Nko ke eso wuubu mba lenni Yudafɔ tsya basɛɛ, ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nɛ.

31 Nyaso be nyamfo nlɛ bote? Bote ɛnlɛ bə bóyani afi nyamə butsyə bə lə bofokanɔ lə bofo busiə lə nnya kɛnyɛ? Kulefe! Inni nko, bomu bə lə bɔlɛ afi nyamə lə kɔni kekleke.

4

Abraham Eto Nkpesiəsiə Aate Kase Bofokanɔ Nkpe Kutəkə.

1 Be ni lesa nə boofo bɔtɛyi ketsyiko lə bo Ona Abraham əsuə boə únyə utsyə lekpo itsyi lə ditiki nəmfo əsuə?
2 Lə ɛyɛ lə keyifo ka úyifo əsuə eso Onanto dínyə nkə Abraham eyifo ɔsɛɛ, nyalɛ okpe keńyənkɔ woofo bɔtɛyi nko kasɔ lɛkɔɛsi. Fɛɛ umbə kəńyənkɔ nko lə Onanto eto ənəmi, itsyise inni Abraham eto keyifo inni únyə.
3 Itsyise lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue kemiəə, bátɛyi bənkə, “Abraham áfo Onanto ɔ́nɔ. Lə nnya eso Onanto ənyə nkə uyifo ɔsɛɛ.”
4 Lə utsyuə eyifo keyifoo, wə kayofofo eni atsyɛsa, bomu iyifo lesa nə dińyə itə wə lə wə keyifo kamə eto kɛnyɛ.
5 Fɛ lə utsyuə afo ɔnɔ nkə Onanto eeyifo utidi wə laante wə sikpi woafiani ɔsɛɛ, lə wóenyifo keyifo saa tsyaa, fɛ ini lə wə bofokanɔ əsuə esoo, Onanto eefi wə fe ɔsɛɛ.
6 Nko eso Oka David lɛtɛyi nkə utidi wə Onanto dibu nkə uyifo ɔsɛɛ, fɛ yánye lə

wə keyifo ka úyifo esoo,
uyifo utidi wə baakpo atsyɔ.
Oka David átɛyi nkə,

7 “Onanto ákpo atsyɔ betidi
ba úfi mə abua ɔ́tsyɛ,
nya úləkə mə utsyiko lə
mə abua əsuə.

8 Onanto ákpo atsyɔ utidi
wə eto abua Bonamute
dímanwɔni útsyə wə
blɛmblɛ.”

9 Nya atsyɔkpokpo eto etiki Oka David lɛtɛyi mfoo, mba léla alo ete luunyə ni nnya? Kulefe! Eka mba dímanla alo tsya, itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə, “Abraham áfo Onanto ɔ́nɔ, nyaso Onanto léfo wə nkə uyifo ɔsɛɛ nɛ.”

10 Nya dimamfe ini Onanto dínyə wə nkə uyifo ɔsɛɛ nko? Lefe nə Abraham dímanla tɔ lelo lee, lee lefe nə úkala lelo eto kamaa? Inni lə lefe nə óla lelo. Bomu fɛ wóla lelo.

11 Lelolala eto lekpa nə Abraham díyifo mfóo, eyifo lekpotsyətsyə nə laate bə Onanto áfo wə. Itsyise wə bofokanɔ ətə bə Onanto áfo wə nkə uyifo ɔsɛɛ fɛ óla lelo. Nya ɛyɛ lə wə bofokanɔ əsuəə, Abraham afiani mba léfo bánɔ kenke eto anto. Nya Onanto áfo mə nkə beyifo basɛɛ lə lefe nə eto lefe bánla lelo kulaa tsya.

12 Abraham eyifo anto itə mba bála alo tsya. Fɛ inni fe kase bála alo eso, bomu bə besi nkpə lə bofokanɔ əsuə fe kase Boanto Abraham dísiə fɛ óla lelo eso.

Onanto Átɛyi Kɛnyɛ Utsyə Útə Abraham.

13 Onanto átɛyi kɛnyɛ utsyə útə Abraham ku wə kafo eto bebi nkə boodi kawunsiə kamfo eto bikə fe benake. Wə kɛnyɛ ka ɔ́tɛyi útsyə mfo manka kase Abraham lɛyɛ lə afi nyamə əsuə eso. Bomuu, ɔ́tɛyi utsyə nko itsyise ófo Abraham fe ɔsɛɛ ɛyɛ lə wə bofokanɔ əsuə eso.

14 Nya lə ite bə mba leeyifo lə afi əsuə loofo Onanto eto kɛnyɛtsyətsyə eto asaa, nyalɛ bofokanɔ mensi fe itə, ete kɛnyɛtsyətsyə tsya ensi əmbɔkɛ nɛ.

15 Itsyise afi əələkə Onanto eto lɛblɔfi kate. Fɛ lə afi əmbəə, nyalɛ kɔfi botakebu tsya əmbɔkɛ.

16 Lə nyasoo, kɛnyɛtsyətsyə kamfo aka bafokanɔfɔ nya ini kɛnyɛtsyətsyə itə Onanto eto betidi nya ini wə lefonə nə úfi útə betidi ba kenke ni Abraham eto kafo eto betidi. Nya inni mba Onanto dítə afi mate hã ete ni wə kafo eto betidi. Bomu mba léfo bánɔ tsya fe Abraham. Itsyisee, Abraham eyifo mba léfo bánɔ kenke eto anto.

17 Nya fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyii, “Mfi fə ntsyə ese kpə eto anto.” Nya kɛnyɛtsyətsyə kamfo díbə itə lə Onanto eto ənəmi. Onanto əmfoo, wə Abraham léfo ɔ́nɔɔ, kpe əsuəale itsyise wə lootakasə bəkpənkpə besinkli bəbə nkpə. Nya wə ləətə asa

nnya dímankɛ kɔ ləəbə kakɛ!

18 Ite bə kusubebe si kɔkɛ tsyaa, Abraham esi úkabe kusu kokoko, nkə woofiani ese kpə eto betidi eto anto fe kase Onanto lɛtɛyi nkə, “Fə kafo eto bebi tsya ebufui kpenkpenkpe fe befandebi.”

19 Abraham ébobe ófo fe alɛ kolofa. Fɛɛ ani mánlo wə lə wə bofokanɔ əsuə, ite bə wə əsuə eto sinə ébobe efe nya únyə nkə útəkə lə nkpə eto kotosi nya Sara tsya ébobe ófe ku bole.

20 Fɛɛ nyamfo mánlo wə ani lə wə bofokanɔ əsuə. Bomu ɔ́kɔbe Onanto eto kɛnyɛtsyətsyə ɔ́lɛ kekleke, nya ókpe nkɛale lə wə bofokanɔ bomfo əsuə nya úfi atɛsə útə Onanto.

21 Nya óte wuee nkə Onanto kpe əsuəale woofo lesa nə ke ɔ́tɛyi utsyə buyifo.

22 Nya lə bofokanɔ bo lɛkɛ wə esoo, Onanto ənyə nkə uyifo ɔsɛɛ.

23 Nya inni wə mate əsuə ete báwɔni etiki nyamfo betsyiko bənkə, “Onanto ənyə nkə uyifo ɔsɛɛ.”

24 Bomu eka bomba tsya Onanto dínyə nkə bo tsya eyifo basɛɛ ɛyɛ lə kase bófo Onanto wə létakasə Bonamute Yesu utsyiko ɔkɔmə bɔ́nɔ eso.

25 Onanto ətə kusu bálo Kristo lə bo abua nnya búyifo eso. Nya Onanto létakasə wə utsyiko ɔkɔmə bə lə wə Onanto lə unyə bo basɛɛ lə wə ənəmi.

5

Onanto Ǝnyə Bo Fe Basɛɛ.

1 Nya mɔmɔɔ, se Onanto díyifo bo basɛɛ ɛyɛ lə bo bofokanɔ əsuə esoo, Onanto ətə diyuə édufə bonko wə nti ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə.

2 Nya se bófo Kristo bɔnɔ esoo, útə nkə bofo Onanto eto lefonə nə əsuə bonkpe mɔmɔ. Nya bɔnlɛ disuəyuə bunyə sitinti, itsyise bɔlɛ kusu bobe boə buunyə kesiəkɔ lə Kristo ɔflɔ lə Onanto eto sekakedikɔ eto diyənde əsuə.

3 Lə nnya kamaa, bɔənyə disuəyuə lə bɔlɛ kanyi bunyə itsyise buyi boə kanyinyənyə kamfo eto okle ləətə boəńyə kekleke nɛ.

4 Nya bo buńyə kekleke, əətə bo ditsyəbi sɛɛ. Nyamfo luutə bə bunyə kusubebe.

5 Nya kusubebe komfo əntə boedi kofani. Itsyise Onanto áyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə útə bo əsuə útə nkə wə lelabi ba didufə bo lə əsuə kenke.

6 Lefe nə diyifole saa dímensi fo bo bɔkɛɛ, Kristo əbə lə lefe sɛɛ əsuə nya úbə úkpə lə bo babuayifo eto disi.

7 Mɔmɔɔ, iyifo lesa nə nkpe ale bə utsyuə kpə lə utidi wə ni ɔsɛɛ eto disi. Fɛɛ yoofo budi bə utsyuə ebofo bɔtɔnɔ nkə lə ukpə lə utidi wə lɛlɛkɛ eto disi.

8 Fɛɛ Onanto ələkə óte bo wuee kase woala bo. Itsyise lefe nə bɔ́kɛ lə lebua əsuəə, útə nkə Kristo kpə lə bo disi.

9 Nya se ɛyɛ lə Kristo eto
kɔtɔ əsuə nya úyifo bo
basɛɛ lə Onanto eto ənəmii,
ukpə əmfo ebuləkə bo
utsyiko lə Onanto eto lɛblɔfi
kplɛ əsuə eso.
10 Nya lə Onanto álɔ
bonko wə nti ɛyɛ lə wə ubi
eto ukpə əsuə lə lefe nə
búyifo wə balontidi mfóo,
nyalɛ lefe nə bonko wə eto
nti díkalɛkɛɛ, Onanto
ebunyə bo kaminsə, úləkə
bo kulaa tsya oso itsyise
Kristo kpe nkpə.
11 Nya inni nyamfo mate
ete, bomu buunyə disuəyuə
tinti ku wə itsyise Onanto
kosate, ɛyɛ lə Bonamute
Yesu Kristo wə Onanto álɔ
bonko wə eto sete nti eso.

Nnya Ǝsuə Adam Nkpe Lete Lə Kristo Ǝsuə.

12 Lebua áyɛ lə utidi ɔni
əsuə díbə kawunsiə, nya
lebua nəmə dínə ukpə
léboko kawunsiə. Nyamfo
esoo, ukpə ləəbə utsyuə saa
lə əsuə. Itsyise utsyuə saa
éyifo lebua.
13 Lebua akɛ lə kawunsiə
fɛ Onanto dítə bo Moses eto
afi. Fɛ lə kaka afi ləmbəə,
Onanto anlo utidi dikpi.
14 Fɛɛ idu lə Adam lefe ibə
Moses eto lefee, ukpə ákaso
ani kawunsiə kenke eto
betidi ku mba dímənyifo
lebua fe kase Adam díyifo
se wényifo lə Onanto eto afi
əsuə. Nya Adam əmfo ńyə
itə utidi wə ləəbə bubə.
15 Fɛɛ mə inuə bamə
menyifo bani. Itsyise
Onanto eto kafo faa eto
etəsa so Adam eto lebua nə
úyifo. Adam ni utidi ɔni wə
eto lebua nə úyifo eso betidi
kpə díkpə. Fɛɛ Onanto eto
lefonə nə amɔ leso nya nko
ke ini wə kafo faa eto ətəsa
itə betidi kpə tsya ɛyɛ lə
utidi ɔni əsuə nɛ, nya wə ni
Yesu Kristo nɛ.
16 Nsi nlɛ bɔtɛyi minkə
Onanto eto lefonə ku asa
nnya lɛbɔ itsyi abua nnya
utidi əmfo díyifo mankate.
Itsyise abua dinə
lekpokponkpo ku dikpilolo
eboko nɛ. Fɛɛ lə botakebu
kpə eto kamaa, Yesu eto
lefonə ətə bə betidi eyifo
basɛɛ.
17 Ɛyɛ lə utidi ɔni əmfo
eto lebua əsuə nya ukpə
dítəkə betidi kato nɛ. Nko
ke ɛyɛ lə Yesu Kristo əsuəə,
nya betidi ba kenke dínyə
Onanto eto lefonə nə díyifo
mə basɛɛ, bənyə nkpə
manlo ku sekakedidi enso
kenke nɛ.
18 Nyasoo, se ɛyɛ lə lebua
lɔni nəmə əsuə bálo betidi
kenke dikpii, nko ke yɔɔyɛ
lə kasɛɛ kani əsuə Onanto
luufi ɔtsyɛ betidi nya wuutə
mə lɛbɛ nɛ.
19 Nya ɛyɛ lə kase utidi
ɔni əmfo létaka úńyə lə
Onanto eto ditiki əsuə nya
betidi kenke lefiani
babuayifoo, nko ke ɛyɛ lə
kase utidi ɔni əmfo dítsyue
wə ditiki kotoo, Onanto
ebutə betidi kpə fiani basɛɛ
nɛ.
20 Se afi nyamə díbəə, itə
bə betidi ənyə mə
abuayifoyifo bətsyə lekpo.
Nya se bənyə mə abua kpə
nyamə bətsyə lekpoo, nko
ke Onanto eto lefonə nye
kaminsənyənyə ka úfi útə

bo tsya leefui kakpe nɛ.
21 Nyaso kase lebua dítə ukpə dídi betidi əsuəə, nko ke ini bə Onanto eto lefonə ebutə bənkə bofiani basɛɛ lə budufə lə nkpə manlo ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə nɛ.

6

Kristo Eso Bunsi Nkpe.

1 Lə nyamfo esoo, be ele bə bɔtɛyi? Yɔɔlɛkɛ bə busukosə bukeyifo abua bə lə Onanto lə ukətə bo wə lefonə kawunsəə?
2 Owo lo! Kulefe! Se búkpə itə lebua esoo, yensile bə butə lebua di bo ketu! Beso ele bə busi busiə nkpə ekeyifo lebua?
3 Lefe nə bófo ntufləsəfləsə eto lekpa ɛyɛ lə Yesu Kristo əsuə bə lə buyifo bani ku wəə, biyi biə ntu bo bəfləsə bo mfo ətə bə búyifo lɔni ku wə lə wə ukpə əsuə tsya.
4 Nya ɛyɛ lə ntufləsəfləsə bomə esoo, ete bə bo tsya əkpə nya bébikə bo ku wə. Nya Onanto lɛyɛ lə wə diyənde ku əsuəale əsuə ótakasə Kristo utsyiko ɔkɔmə bə lə bo tsya lə botaka busiə nkpə fɔfɔ bomə ku wə.
5 Nya se bonko wə díkeyifo bani lə wə ukpə əsuəə, nko ke buyifo bani ku wə lə wə botaka əsuə nɛ.
6 Nya buyi boə básɔ bo ditsyəbi koko nəmə bámanklasə lə uyikabie əsuə ku Kristo itə bə bo əsuə eto sinə sia laala abuayifoyifo lə sɛtsylɔ kenke bə bɔyɛ ndomufɔ budi kətə lebua bio.
7 Itsyise lə utidi əkpəə, lebua ensiəmbokɛ əsuəale lə wə əsuə bio.
8 Nya lə búkpə ku Kristo, bófo bónɔ boə buusiə nkpə ku wə tsya.
9 Buyi boə se Onanto létakasə Kristo utsyiko ɔkɔməə, woensiəmbukpə bio. Ukpə ensibə əsuəale lə wə əsuə bio.
10 Kristo eto ukpə wə úkpəə, úkpə itə sɔni hã bə lə lebua ensiembutəkə kuutsyuə saa kato. Nya nkpə bo unsi mɔmɔɔ, usi mu ku Onanto.
11 Nya nko ke ele bə itsyə nɛ bə, mi tsya əkpə nya yanle bə lebua si ditəkə mi kato. Nyaso ele bə bisiə nkpə bitə Onanto lə mi lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuə.
12 Nyaso biəntə lə lebua fo lekpe lə mi əsuə eto sinə sia ləəbə bukpə mfo əsuə, bə lə əsuə eto sinə lə sitəkə mi kato lə asa bua buyifo əsuə.
13 Nye biəntə kusu lə abua lə idi mi utu lə əsuə eto uyi eto kukalebe saa lə lebuayifoyifo əsuə. Bomu bifi mi əsuə bitə Onanto fe betidi ba Onanto díləkə utsyiko lə ukpə kemiə óboko nkpə əsuə. Beyani mi əsuə eto kalebe saa bitə Onanto fənkə mba bələkə betsyiko ukpə kɛnyɛ baboko nkpə. Beyani mi əsuə bitə Onanto lə ufi mi uyifo asa sɛɛ eto keyifo.
14 Yanle bə lebua si ditəkə mi kato bio diyifo mi eto onamute, itsyise binsibə lə

afi kalɔ. Bomu bekpe lə Onanto eto lefonə kalɔ.

Bifi Mi Ǝsuə Bitə Asasɛɛ Buyifo.

15 Nya be bɔnlɛ bɔtɛyi? Bə bunsibə lə afi kalɔ itsyise bokpe lə Onanto eto lefonə kalɔ eso, nyaso ele bə bukeyifo abua? Owo lo. Inni nko ini!
16 Biyi sintinti biə, lə bifi mi əsuə bekpe lə nwə eto keyifo bieyifo kalɔɔ, nyalɛ biyifo utidi əmə eto beyifoyifo nye ndomufɔ. Lə lebua eto sele bianɔɔ, nnya laabɔ ketsyiko mfó ni ukpə. Lə Onanto eto sele bianɔɔ, nya laabɔ ketsyi mfó ni kasɛɛ yifoyifo.

17 Boasɔ Onanto ani, bə lə lefe nə léfe mə əsuəə, bíyifo babuayifo, nya mɔmɔɔ, bifi mii lɛkɔɛsi kenke béfo Ditiki Sɛɛ nə mínte mi.
18 Nya bɛbɔ lə lebua əsuə, béfloma nya biyifo ndomufɔ itə asasɛɛ buyifo.

19 Nlɛ mi etiki budi ɛyɛ lə kase betidi leedi əsuə, lə nləkə nyamfo kasɔ nte mi lə befo nnya kasɔ bɔnɔ. Lə lefe nə léfe mməə, béyani mi əsuə nya béfiani ndomufɔ bitə abua buyifo ku asa nnya dimankpa ku disiale eto asa bua saa eto okle buyifo. Nko ke ini bə mɔmɔɔ, bífi mi əsuə bífianisə ndomufɔ bitə asa sɛ buyifo nya ete bə biyifo mba leeyifo asa kɛnkɛ.

20 Lefe nə bíyifo ndomufɔ itə lebua, yánkle mi bə biyifo kasɛɛ.

21 Nya nte kutəkə ko bínyə itsyi lə asa nnya bíkeyifo mfó nnya díyifo mi afanisa mɔmɔ? Asa nnya, nyamfó kenke ləənə kaboko ete ni ukpe.

22 Nya mɔmɔɔ, Onanto ələkə mi utsyiko lə lebua eto ani, nya bíbə bíyifo wə ndomufɔ. Kutəkə ko bínyə se bífi mi əsuə bítə wə kenke nya bíyifo kɛnkɛ ni bə, lə kalosəkɔɔ, buinyə nkpə manlo.
23 Lebua eto kayofofo ni ukpə. Fɛɛ Onanto eto ətəsa nnya wəətə bo kafo faa ni nkpə bo ləmbə kalosəkɔ ɛyɛ lə Kristo Yesu wə ni Bonamute eto lɔniyifoyifo ku bo əsuə eso.

7

Usə Ku Usiə Eto Nkpe Aate Bo Lesaatsyuə.

1 Sitintii, mɔ bayimi, bɛnɔ nnya məəbə bɔtɛyi mfo eto kasɔ, itsyise mimblɛ yi afi nyamə. Afi aakle utidi wə nkpe lə nnya kalɔ lə lefe nə unsi nkpə hã əsuə.
2 Tə mfi nyamfo nte ditsyəbi nəmə. Usio wə nsi kusəə, sisə ku sisiə eto kɔfi aakle wə kamanklasə lə wə usə əsuə lə lefe nə osani əmə nsi nkpə əsuə. Fɛɛ lə osani əmə əkpəə, kɔfi komə mensikle usio əmə.
3 Nyaso lə usio əmfo esu usiə ko osani bamba lə lefe nə wə usə nsi nsi nkpəə, betidi ebɔtɛyi bə okpo kusə. Fɛ lə usə əmə əkpəə, kɔfi komə mensikle wə. Nya onkpe kusu wəəsiə kusə

bamba nya wəmbudi usənkpo.

4 Mɔ bayimi, nko ke ini itə mi tsya nɛ. Itsyise lə afi nyamə əsuəə, ɛlɛ bote bənkə bíkpə ku Kristo itsyise biyifo Kristo eto lekpà ditsyuə, nya biefiani mi bətsyuə eto bale. Nya mɔmɔɔ befiani wə, nwə bátakasə betsyiko ɔkɔmə eto ole, bə lə biyifo keyifo sɛ ka luubə kutəkə itə Onanto.

5 Lə lefe nə búsiə nkpə lə kawunsiə kamfo eto nkpə eto lɛkɔɛnde əsuəə, lebua eto lɛkɔɛnde nə kɔfi ləənə bo əsuə eto sinə kakpee, ábesə bo abuayifoyifo kato ekpe. Nya asa nnya lɛbɔ lə nkpə bomfó siəsiə ətə bo ukpə.

6 Fɛ mɔmɔɔ, se búkpə nya bɔ́bɔ lə asa nnya lékle bo itsyə esoo, afi nyamə ensibə əsuəale lə bo əsuə. Lə nnya eso boensiembuyifo kulesa ɛyɛ lə kusu koko ku ko kɔfi əsuə. Bomuu, bo eyifosa ebɔyɛ lə kusu fɔfɔ ko laayɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə.

Afi Ǝtə Bə Bunyə Lebua Butsyə Lekpo.

7 Nya lə nyamfo esoo, be ele bə bukatɛyi? Boə, nyalɛ afi nyamə əbə kɔnɔɔ? Inni nko ini! Lə sitintii, ɛyɛ lə afi nyamfo əsuə nya boənyə lesa nə ni lebua ketsye lekpo nɛ. Lə kɔfi komfo ete dímantɛyi nkə, “Mansɛsə ənəmi lə utidi bamba eto asa əsuəə,” eni yoofo budi bə míntante kase basɛsə ənəmi lə sas əsuə.

8 Fɛɛ ɛyɛ lə kɔfi komə əsuəə, lebua ənyə kusu lesanklisə kənənsɛ saa eto okle lə mɛ əsuə. Nya lə kɔfi saa əmbəə, eni lebuayifoyifo tsya əmbɔkɛ əsuale saa.

9 Mɔ kosate əsiə nkpə bomfo eto okle lə lefe nə léfe mmə nə mánte afi nyamə. Fɛ lefe nə mímbə mínte afi nyamə nya yénsitə mɛ kusu bə nyifo asa kpəə, abuayifoyifo tsya átaka íńyə lə mɛ əsuə nya mínyə miə nkpə.

10 Nya afi nnya eni ele bə itə mɛ nkpəə, nnya bomu leboko mɛ ukpə nɛ.

11 Nya ɛyɛ lə afi əsuəə, abuayifoyifo ənyə kusu ɛwɛ mɛ ekpe nya élo mɛ.

12 Lə nyamfo esoo, afi alɛɛ, lesa kɛnkɛ ini fɛ, nya asa nnya yaate tsya eyifo kɛnkɛ, nya ɛnyɛ lə kusu sɛ əsuə, nya ɛlɛkɛ.

13 Nyalɛɛ, bɔtɛyi bɔnlɛ boə lɛsa sɛ nəmfo ni nə léboko mɛ ukpə? Inni nko ini! Bomu bə lə bunyə butsyə lekpo boə lebuayifoyifo eyifo lesa bua esoo, lebuayifoyifo ayɛ lə lesa nə nkpe kɔnɔ əsuə nya dínə ukpə léboko. Nya ɛyɛ lə afi nyamfo əsuəə, lebuayifoyifo ələkə ni ditsyəbi kosate léte.

Lema Nə Nkpe Lə Ǝsuə Eto Sinə Ku Lɛwɔnɔ Lenti.

14 Bomblɛ yi boə Kɔfi eyifo lɛwɔnɔ eto lesa. Fɛɛ nkpə bo minsi eyifo kawunsiə kamfo eto utidi

eto nle, nya lebuayifoyifo diyi mɛ əsuə.

15 Maamfó asa nnya meeyifo kasɔ bɔnɔ. Itsyise lesa nə maala miə lə nyifoo, inni ni meeyifo. Bomu asa nnya meekisi sitintii, nnya ni nnya meeyifo nɛ.

16 Nya lə asa nnya maanla miə meeyifo nnya ni nnya meeyifoo, nyalɛ ɛlɛ bote bə ntɔnɔ miə afi nyamfo alɛkɛ.

17 Lə nyasoo, ɛlɛ bote bə inni mɔ kosate nlɛ lesa nəmfo buyifo, bomu lebua nə nkpe lə mɛ ni nnya eso meeyifo nko.

18 Nya nyi lə mɔ kosate eto əsuə kemiə miəə, lesa sɛɛ saa əmbə lə mɛ. Nya nlɛ nyamfo bɔtɛyi itsyi lə mɔ əsuə eto sinə eto ditsyəbi koko nəmə əsuə eso. Itsyise maala sitinti miə ele bə eni nyifo kasɛɛ, fɛɛ meenyifo nko.

19 Itsyise kasɛɛ ka maala miə meeyifoo, inni ke ni lesa nə meeyifo. Nya lebua nə bomu maanla miə meeyifo, nii ni nə meeyifo nɛ.

20 Nyaso lə meeyifo asa nnya maanla miə meyifoo, inni mɔ kosate ləətsyə keyifo nnya. Bomuu, lebua nə nkpe lə mɛ leeyifo nnya.

21 Lə nyamfo esoo, nsu nnyə lesakpa ditsyuə ntsyə lekpo. Lə nla miə meeyifo kasɛɛ, lebua hã meeyifo kekleke.

22 Lə kusu bambaa əsuəə, lə mɔ utu kemiə sitintii, Onanto eto afi aakpe mə disuəyuə tinti.

23 Fɛɛ nnyə miə asa bamba nnya laabɔ ketsyi lə mɛɛ, aakpɔ lema ku lesa nə mɔ nsusu laate mɛ nkə ɛlɛkɛ. Nya ləətə abuayifoyifo lɛbɔ lə mɛ nya yeeti mɛ kusu fe nwə bákpe lə diyo.

24 Mɔ əsuə kpe kaminsə tinti. Nya owoe luuləkə mɛ utsyiko lə əsuə eto sinə eto abua nya kɔ, nya laakpa mɛ kesuko ukpə kemiə mfo?

25 Maasɔ Onanto ani, itsyise nnyə buləkə ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə!

Nya mɔmɔɔ, lə mɔ nsusu əsuəə, nyifo nwə leeyifo lə Onanto eto afi əsuə. Fɛɛ mɔ lə utidi əmə eto əsuə eto sinə əsuəə, meeyifo lə lebua eto kɔfi əsuə.

8

Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ Ɜətə Nkə Busiə Nkpə.

1 Lə nyamfo esoo, mba nsi nkpə lə lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuəə, Onanto embolo mə dikpi.

2 Itsyise ɛyɛ lə Kristo Yesu əsuəə, afi nnya nyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə ləətə betidi nkpə, ətə nkə mbɔ lə afi nnya ləənə utidi kakpe ku ukpə əsuə.

3 Lesa nə kɔfi ko Onanto dítə Moses dímamfo buyifo, se utidi lɛyɔkpɔ nya wóanfo ko budi esoo, nnya Onanto díyifo mɔmɔ nɛ. Ótsyese wə ubi fənkə utidi wə nkpe lə əsuə eto sinə əsuə sia lebua laakpɔ nko. Úbə lə betidi eto abua eto disi nya úfi wə əsuə útə fe kedi, nya útəkə lebua kato nya

úsensə lebua nə nsi lə bo eto əsuəale.
4 Onanto éyifo nyamfo útə bo mba nsi nkpə lə kase Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ laala, inni lə kase əsuə eto sinə eto ditsyəbi koko nəmə laala. Úyifo asa nyamfo kenke bə ləbusiə nkpə lə kusu sɛɛ əsuə fe kase wə afi lete.
5 Betidi ba nsi nkpə lə mə əsuə eto ditsyəbi fe kɔɔ, lə kase baalaa, mə nsusu si buteke lə asa nnya mə əsuə eto sinə laala əsuə. Fɛɛ mba nsi nkpə ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuəə, mə nsusu teke lə nnya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ laalaa əsuə.
6 Utidi wə eto nsusu nteke lə əsuə eto sinə eto asa əsuəə, wəənyə ukpə. Fɛɛ utidi wə eto nsusu nteke lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuəə, wəənyə nkpə manlo ku diyuəsə.
7 Nya utidi wə eto nsusu nteke lə əsuə eto sinə eto asa əsuə hãa, uyifo Onanto eto olo, itsyise weentsyue Onanto eto afi koto. Nya lə sitinti, wəəmbofo nnya koto butsyue tsya kulefe.
8 Mba dítə bə mə əsuə eto sinə təkə mə katoo, baamfo Onanto eto lelabi buyifo.
9 Lə Onanto eto Lɛwɔnɔ afo disiə lə mi əsuəə, nyalɛ binsisi nkpə lə mi əsuə eto sinə eto lɛkuɛnde əsuə, bomu fe kase Onanto eto Lɛwɔnɔ laala. Nya lə Kristo eto Lɛwɔnɔ mamfo disiə lə utsyuə əsuə, nyalɛɛ unni Kristo eto ole.
10 Mɔmɔ lə wə Kristo afo disiə unsi lə mii, mi əsuə eto sinə ebukpə lə lebua eso. Fɛɛ mi lɛwɔnɔ ebusi disiə nkpə itsyise Onanto eyifo mi basɛɛ eso.
11 Nya lə Onanto eto Lɛwɔnɔ nə létakasə Yesu ditsyiko ɔkɔmə si lə mi əsuəə, wəə létakasə Kristo Yesu utsyiko ɔkɔməə, wə ni futsyə luutə mi əsuə eto sinə sia luukpə mfoo, nkpə, ɛyɛ lə wə Lɛwɔnɔ nə nsi nkpə lə mi əsuə eso.
12 Nyaso, mɔ bayimi, keyifo ketsyuə abe bo lə ənəmi ka ele bə buyifo, fɛɛ inni əsuə eto sinə siamfo bunsi kayo, bə lə busiə nkpə lə se lelabi əsuə.
13 Lə bitəkəko bisiə nkpə lə əsuə eto sinə eto lelabi əsuəə, biukpə. Fɛɛ lə bɛyɛ lə Onanto eto Lɛwɔnɔ əsuə belo mi əsuə eto sinə eto ditsyəbi bua nəməə, buisiə nkpə manlo.
14 Itsyise betidi ba Onanto eto Lɛwɔnɔ laayɛnkoo, mə ni Onanto eto bebi nɛ.
15 Onanto məntə mi ndomufɔ eto lɛwɔnɔ nə luutə bikate sikpi. Bomu útə mi Lɛwɔnɔ nə ni bebi eto lele nya diətə boakpadi Onanto boə, “Abba” eto kasɔ ni, “Nto lala.”
16 Onanto eto Lɛwɔnɔ ku bo awɔnɔ kenke lɛkɔ iyifo kɛnyɛ ka nlɛ bote bə buyifo Onanto eto bebi.
17 Nya lə buyifo wə bebii, nyalɛ buyifo mba leedi wə bikə. Nya bo ku Kristo ebudi Onanto eto bikə bɔkɔ. Nya fe kase búnyə kanyi fe Kristo, nko ke bo tsya luuyənle fe wə nɛ.

Buunyə Disuəyuə.

18 Lə mɔ dinyəbi əsuəə, sitinti lə befi kanyi ka bɔnlɛ

bunyə mɔmɔ mfoo, kanle kulesa saa kon lə befi bakatesəko ku diyənde ku disuəyuə nə Onanto luutə bunyə.

19 Asa nnya Onanto díyifo kenke si ɛlɛ kusu bobe kekleke itə lefe nə Onanto luuləkə wə bebi ote.

20 Nya Onanto eto asayifoyifo nyamfo kenkee, kpe lə kanyinyənyə əsuə. Fɛɛ inni asa nyamfo mate ete dítə ibə nko, bomu Onanto kosate wə dítə kusu nko. Nya utə kusu nkə bənyə kusubebe bə

21 wuuləkə asa nnya Onanto díyifo kenke utsyiko lə ukpə eto sedomu eto kabiasə eto ani lə bətsyə ɔnwɛ, nya wuutə kusu nkə bəyənde fe wə bebi ke.

22 Nya buyi boə ibə ese mɔmɔɔ, asa nnya Onanto díyifo kenke lɛ kanyi bunyə tinti, kakɔɛ fe usio wə nlabe kole.

23 Nya inni nyamfo mate ete, bomu bo mba Onanto dífi wə ditəsa tutɛ nə ni wə Lɛwɔnɔ útə tsyaa, lɛ kanyi bunyə kukakɔɛ lə bo əsuə kemiə, nya buufi ənəmi butəkə kekleke boə Onanto lə ufi bo fe wə bebi lə butsyə ɔnwɛ.

24 Nya se bonkpe kusubebe komfo esoo, búnyə bofo. Fɛɛ asa nnya boənyə ku bo ənəmii, boensiabe nnya kusu. Itsyise kuutsyuə ensi ambe kusu kətə asa nnya mfi nkpe wə koko.

25 Fɛɛ lə bufi bo ənəmi butəkə lə asa nnya boənnyətɔ əsuəə, nyalɛ ele bə bokpe utu buɛɛ, bukabe nnya kusu.

26 Nya lə nko eto kusu komfo əsuəə, nya Onanto eto Lɛwɔnɔ laawunsəko bo kekleke nɛ, itsyise bumbə ale nya bunyi kase ele bə boto ola butə Onanto bɔyɛnko. Fɛɛ wə Lɛwɔnɔ kosate laakɔɛ kalɛ lekpakpa kətə bo fe kase ińyə itə bo lə kusu ko boəmbofo buləkə kate əsuə.

27 Nya Onanto wə nyi betidi eto ketu kemiəə, yi lesa nə nkpe lə Lɛwɔnɔ eto nsusu əsuə tsya. Itsyise Lɛwɔnɔ nəmə aalɛ Onanto lekpakpa lə bo disi fe kase Onanto laala.

28 Buyi boə lesa saa nə Onanto leeyifoo, iyifo itə lɛlɛkɛsə itə betidi ba laala wə nya ókpadi mə nkə beyifo wə keyifo.

29 Nya betidi ba Onanto léte utsyəə, úləkə mə utsyə nkə lə bale wə Ubi itə bə wə Ubi lə udi ututɛ utə wə bayimi kpə bamə.

30 Lə nyaso mba Onanto díləkə utsyəə, mə ókpadi nɛ. Nya mba ókpadii, úyifo mə basɛɛ. Nya mba úyifo basɛɛ, mə ókpasə əsuə bəyənde fe wə ke.

Yesu Kristo Ǝləkə Kase Onanto Laala Bo Tinti Óte.

31 Lə nyamfo esoo, be ele bə bɔtɛyi? Lə Onanto ńyə bo kamaa, owoe loofo buńyə bo lə əsuə?

32 Nya lə Onanto mánni wə Ubi bufi kətə bo, bomu úfi wə útə kedi lə bo disii, beso wəmbufi asa nnya ta

utə bo kafo faa ɛyɛ lə wə Ubi əmfo əsuə?
33 Nya owoe luufi etiki lə Onanto eto betidi ba úləkə utsyə əsuə? Onanto kosate ébuləkə mə kɛnyɛ nkə bédi lɛbɛ.
34 Nya owoe loofo mə dikpi bolo? Kuutsyuə saa əmbə! Kristo Yesu wə ni utidi wə díkpə, nya nnya nsi nso ni bəə, wə ni nwə bátakasə betsyiko ɔkɔmə nya unsi lə Onanto eto kodiani nlɛ bofo kətə bo.
35 Nya owoe loofo lelabi nə nkpe lə bonko Kristo eto nti bola? Kanyinyənyə lee bulə, lee ohiãtete, lee kukpɛnsɛ, lee leyasiəsiə, lee sikpi bokpe, lee ukpə lee lesiabi eto kɛnyɛ?
36 Ekpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə,

“Lə fə disi esoo, bokpe lə
ukpə eto bulə əsuə
diyi saa diyi.
Nya beeyifo bo fe
basamu ba bantɔɔ
kalokɔ.”

37 Nya lə nyamfo kenke əsuəə, butəkə kato ɛyɛ lə kase Kristo laala bo eso.
38-39 Itsyise ékpako mɛ wuee bɛ kulesa saa əmbə nə luusənsə bo ku wə nti lə lelabi nə ufi utə bo eso. Ukpə nye nkpə lee kato eto batɔnkpe lee awɔnɔ eto əsuəale ətsyuə, lefe nəmfo lee nə luubə nye əsuəale ətsyuə ditsyi kato fanloo nye lə kasɔ mfo nye lesa saa nə beyifoo, kulesa saa əmbə nə loofo bo nti bola kulefe ketsyiko lə Onanto eto lelabi nə úfi útə bo ɛyɛ lə Kristo Yesu Bonamute əsuə.

9

Onanto Díləkə Yudafɔ, Nya Beyifo Wə Betidi.

1 Lesa nə minlɛ bɔtɛyi eyifo ɔnukualɛ, inni sidia minlɛ bɔtɛyi, itsyise nyifo Kristo eto ole. Mɔ lɛkɔɛsi nə əsuə Onanto eto Lɛwɔnɔ nsii, lɛ mɛ bɔtɛyi sitinti nkə minlɛ sidia bɔtɛyi.
2 Nnla miə bete biə ɛlɛ mɛ bulə lə taa utu nya yɛnlɛ mɛ bufi tinti taa lə mɔ utu kemiəə?
3 Iyifo mɔ lelabi miə, lə yɔɔwunsə ko mɔ betidi ba bonko mə ni kusə kɔni eto betidi eto disii, muutə kusu bə Onanto kudi mɛ nkə woəfə mɛ lə Kristo əsuə.
4 Itsyise mə ni Israel eto kusə ko Onanto díləkə utsyə. Nya úfi mə uyifo wə bebi. Nya úləkə wə sekakedikɔ eto diyənde óte mə. Nya úləkə kɛnyɛ ka ókle ku mə óte. Nya útə mə wə afi. Mə ni mba Onanto léte kase ele bə bayɛ besumu wə nɛ. Nya mə ni mba ókle kɛnyɛ ko utsyə.
5 Mə bana ni mba lefo aye, ba ni baseke, ba Onanto díləkə utsyə. Nya lə mə ntii, nya Kristo lɛbɔ utsyi úbə fe kawunsiə eto utidi. Idu mɔmɔ ɛntɔ lefe saa bitə lə bufi atɛsə butə Onanto, wə ntəkə lesa saa kato. Ibə itə.
6 Inni bɔtɛyi minlɛ miə Onanto eto kɛnyɛ ka ɔtɛyi utsyə eyifo kebimba, nya wényifo lə ke əsuə. Itsyise inni Israelfɔ kenke ni Onanto eto betidi.
7 Nya inni Abraham eto kafo eto bebi kenke ni Onanto eto bebi. Onanto

atɛyi Abraham nkə, “Mɔɔyɛ lə Isak əsuə mfɔnsə fə kafo eto bebi.”
8 Nyamfo lɛ bote nkə, inni Abraham eto bebi ba kenke ole ni Onanto eto bebi. Bomu Onanto eto bebi ni mba lefo wə kɛnyɛtsyətsyə banɔ. Nya mbamfo woənyə fənkə Abraham eto bebi kosate nɛ.
9 Ditiki nə Onanto lɛtɛyi lə wə kɛnyɛtsyətsyə əsuə ni nkə, “Muusinkli mbə lɛlɛ amba mfiəmato. Nya Sara ebole ubisaibi.”
10 Nya inni nyamfo mate. Fɛɛ Rebeka tsya ále bafimfi ini bebisaibi itsyi lə anto ɔni hã wə ni bo ona Isak əsuə.
11-12 Fɛɛ Onanto kpe kusu ko woayɛ kələkə betidi. Nya fe kase ibə itə nkoo, Onanto átɛyi lesatsyuə utsyə fɛ bále bafimfi bamfo, fɛ lə bafimfi bamfo lə beyifo keyifo sɛɛ lee kabua saa. Nya kusu ko əsuə woayɛ mfo enni lə mə keyifo saa əsuə. Bomu ɔ́tɛyi Rebeka nkə, “Ubi ninə ebofiani nwə luusumu dikpəfile.”
13 Íbə itə fe kase Onanto lɛtɛyi lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə nkə, “Nla Yakob, nya mínkisi Esau.”
14 Lə nyamfo esoo, be ele bə bɔtɛyi mɔmɔ? Bɔtɛyi bɔnlɛ boə Onanto eenyifo asa lə kusu sɛɛ əsuə? Kulefe! Inni nko inte kon.
15 Fɛɛ ɔ́tɛyi Moses nkə,

“Utidi wə maala miə muunə
kafoo, wə muunə
kafo nɛ.
Nya utidi wə minla miə
məənyə kaminsəə, wə
muunyə kaminsə nɛ.”

16 Nyaso kase Onanto ləənyə utidi kaminsəə, aanyɛ lə utidi əmə eto lesa nə woala nye wəəyifo əsuə. Bomuu, itsyi lə kase Onanto kosate laabe lə kaminsənyənyə əsuə.
17 Nya lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuəə, Onanto átɛyi Egipte eto Oka Farao nkə, “Lə nyamfo esoo, nlɛ fə seka butsyə bə lə nləkə mɔ əsuəale nte betidi ɛyɛ lə fə əsuə, nya bə lə mɔ diye lə lɛyɛ letsyo bə lə kawunsiə eto betidi kenke lə banɔ.”
18 Lə nyasoo, utidi wə Onanto laala nkə wəənyə kaminsəə, wə wəənyə kaminsə nɛ. Nya nwə waala nkə utidi atoo, wə wəətə wəətidi ato nɛ.

Onanto Ǝənyə Ɔblɔ Lə Bo Ǝsuə Nya Wəənyə Bo Kaminsə Tsya.

19 Mi bətsyuə ebɔtɔ mɛ nkə, “Lə ite nkoo, beso Onanto nsi laalo utidi dikpi? Owoe loofo botaka kəńyə lə Onanto eto lɛkɔɛle əsuə.”
20 Nya owoe feni kon bə lə edi etiki əńyə lə Onanto əsuə? Dikplibi antɔ utidi wə léto ni nkə, “Beso fɛ fáto mɛ mmə?”
21 Lə nyamfo eto kamaa, utidi wə laato ekplibi kpe kusu woasɔ sɛfɔtə fe kase ke woala. Nya woofo sɛfɔtə sia ɔminansə bufi kato ekplibi ənuə, nya wuufi dikplibi lɔɔni nə óto, laanɔ bobe utsyə itə eyididi. Nya wuufi dikplibi nuəfə utsyə itə ekubi bokpa kakpo.
22 Nya nko ke Onanto tsya díyifo nɛ. Woala nkə

wəələkə wə lɛblɔfi ote mba
əsuə únyə ɔblɔ, bə lə bənyə
wə əsuəale. Fɛɛ woefi
disuətsyə tinti kətə mba
ɔnlɛ ɔblɔ bunyə kakpe lə
lefe nə eto lefe úkase uyi
nkə wɔɔtsylɔsə mə.
23 Nya nko ini bə óla nkə
lə uləkə asa sɛɛ nnya nkpe
lə wə diyənde kplɛ kemiə
ote mba woola nkə wəənyə
kaminsə. Nya buyifo betidi
ba ɔlɔ utsyə nkə lə bubə
bunyə wə diyənde kplɛ.
24 Lə nyaso úləkə bo tsya,
inni Yudafɔ mate. Bomu ku
mba lenni Yudafɔ tsya.
25 Ɔtɛyi ekpa wuee lə
Onanto eto Unyɛləkətidi
Hosea eto kukue əsuə nkə,

“Betidi ba dímendi mɔ
balee, mookpadi mə
‘Mɔ betidi.’
Nya kuse ko eto betidi
maanlaa, mookpadi
mə ‘Mɔ balala.’

26 Nya lə kaka tutuutu
bátɛyi mə bə,
Binni mɔ betidi,

mfo əmə tutuutu bookpadi
mə bə Onanto Wə Nsi
Nkpe Lefe Saa eto
bebi.”

27 Onanto eto
Unyɛləkətidi Yesaya ábe
letsya bembembe útə
Israelfɔ katɛyi nkə,

“Lə ibə bə Israelfɔ fui
kpenkpenkpe fe lekpo
eto lɛwinimi tsyaa,
mə nti esiani hã luunyə
buləkə.

28 Itsyise Bonamute
ebokponko kawunsiə
eto betidi kenke lekpo
mlə.”

29 Nya yuubə itə fe kase
Yesaya lɛtɛyi lə lefe nə léfe
mə nkə,

“Lenni Bonamute
Ǝsuəaletidi Kenke
díbu bo kafo eto bebi
bətsyuə utsyəə,

eni bɔɔtsylɔsɔ bo tsya fe
Sodom seka, nya
butsyə fe Gomora
seka!”

*Ditiki Sɛɛ Nəmə Te Ditə
Yudafɔ Tsya.*

30 Lə nyamfo esoo, be ini
bɔnlɛ bɔtɛyi? Nko ini bə
betidi ba lenni Israelfɔ nya
bennsi nkpə lə kusu sɛɛ
əsuəə, mə díbə báfiani
betidi ba ni basɛɛ mɔmɔ lə
Onanto eto ənemi se báfo
wə bánɔ eso.
31 Fɛɛ Israelfɔ ba léfo afi
nyamə nya banlɛ
bokplatsya kekleke bə lə
beyifo kasɛɛ, mámfo buyifo
lə nnya əsuə bafiani basɛɛ.
32 Nya beso íbə nko?
Itsyise bányɛ lə bofokanɔ
əsuə bafo kasɛɛ buyifo,
bomu béfi mə ənəmi bətəkə
lə mə kosate eto eyisafa
əsuə, nya bétusə lə Kristo
wə nte fe leba nə əsuə utidi
leetusə.
33 Fe kase báwɔni bətsyə
bə lə nyaso bétusə lə Kristo
wə ni fe leba nə nte lə mə
kusu əsuə fe kase inte lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə nnya nlɛ bɔtɛyi nkə,

“Bebe! Mfi leba nə luutə
betidi tusə lə ni nlɛ
butsyə lə Sion eto
umə.
Nya bɔɔtsyinini lə ni
əsuə bedu banɔ.
Fɛɛ utidi wə ke lefo wə
ɔnɔɔ,

wəmbudi kafoni lə wə
ɔflɔ kulefe.”

10

1 Mɔ bayimi, iyifo mɔ
lelabi nə ditsyi lə mɔ utu
kemiə ku mɔ olatoto itə
Onanto miə Yudafɔ lə bənyə
bofo.
2 Nńyə mə kama nlɛ
bɔtɛyi minkəə, baakpe
otsyekle sitinti lə Onanto
busumu əsuə. Fɛɛ benyi
kusu komə.
3 Itsyise bánte kusu ko
Onanto laala nkə utidi yɛ lə
uyifo ɔsɛɛ lə wə ənəmi.
Bomu mə kosate lɛbɛbɛ mə
kusu bətə əsuə. Lə nyamfo
eso bámbokosə əsuə kasɔ
bətə Onanto itə bə lə ote mə
kusu ko əsuə bɔɔyɛ lə uyifo
mə basɛɛ.
4 Itsyise Kristo díbə ófo
əsuəale lə Moses eto afi eto
ani. Nya utidi saa léfo
Kristo ɔ́nɔɔ, úyifo wə ɔsɛɛ
lə Onanto eto ənəmi.

Utidi Saa Ebofo Butə Bə
Onanto Fo Wə Lə Nkpe.

5 Moses áwɔni asa utsyiko
lə kase utidi leeyifo ɔsɛɛ ɛyɛ
lə afi əsuə katɛyi nkə, “Utidi
saa wə leeyifo lə afi nyamfo
əsuəə, afi nyamfo ebutə wə
nkpə.”
6 Fɛɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue átɛyi itsyi lə kase
utidi leeyifo ɔsɛɛ lə Onanto
eto ənəmi ɛyɛ lə bofokanɔ
əsuə nkə, “Mantɔ fə əsuə
fənkə, ‘Owoe loobe usu
Kato?’ Nya kasɔ ni bə,
‘Owoe loobe usu Kato usu
okpa Kristo oboko?’
7 Nya mantɔ fə əsuə
fənke, ‘Owoe luudufə usu
kasɔ mfo ke?’ Nya kɔsɔ ni
bə, ‘Owoe luusu ɔkɔmə usu
oboko Kristo ku wə?’ ”
8 Bomu lesa nə ɛnlɛ bote
ni bənkə, “Onanto eto ditiki
nəmə ebɔfi fə pɛɛ, nya
lenkpe lə fə kɛnyɛ ku fə
lɛkɔɛsi kemiə.” Nya nyamfo
ni bofokanɔ eto ditiki nə
bɔnlɛ letsya bobe nɛ.
9 Nya lə emenkli kɛnyɛ,
fatɛyi fə Yesu ni Bonamute,
nya fafo fanɔ lə fə lɔkɔɛsi
kemiə fə Onanto átakasə
wə utsyiko ɔkɔmə́ə, Onanto
ebutə fə nkpə.
10 Itsyise ɛyɛ lə fə lɛkɔɛsi
kemiə nya faafo kanɔɔ, nya
feeyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto
ənəmi nɛ. Nya ɛyɛ lə fə
kɛnyɛ ka fefi fələkə nyamfo
fatee, nya əsuə fuunyə bofo
nɛ.
11 Itsyise lə nyamfo seka
əsuə nya Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue lɛtɛyi nkə, “Utsyuə
saa wə léfo wə ɔ́nɔɔ, kofani
əmbɔlɛ wə kulefe.”
12 Nyamfo lɛ bote nkə,
letekɛkɛ saa əmbə lə Yudafɔ
ku mba lenni Yudanyə nti.
Nya Onanto ni bomblɛ eto
Onamute, nya wookpo
betidi ba kenke laato ola
kətə wə atsyɔ.
13 Fe kase enkpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə, “Utidi saa wə laato ola
kakpadi Bonamute eto
diyee, ebunyə bofo.”

14 Fɛɛ utsyuə saa ke
dímamfo ɔ́nɔɔ, ntsyə woofo
wə bokpadi katɔ wə lesa?
Nya utidi wə kee eto ditiki
bámfo bábe ni letsyaa,
ntsyə fɛ boofo wə bofo
kanɔ? Nya lə kuutsyuə
mámbe ditiki nəmə letsya

bətə mə lə lefe nə léfe
mməə, ntsyə fɛ bɔɔnɔ ni?
15 Nya lə bántsyese
batɔnkpee, ntsyə boobe
ditiki nəmə letsya? Báwɔni
bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuə bə, “Kase mba
léboko Ditiki Sɛɛ nəmə díbə
bédufə, aanɔ bobe tinti.”
16 Fɛɛ inni məmblɛ kenke
ni mba díkafo Ditiki Sɛɛ nə
mə. Itsyise Yesaya kosate
átɛyi nkə, “Bonamute, owoe
léfo ditiki nə bóbe letsya
ónɔ?”
17 Lə nyasoo, bofokanɔ yɛ
lə ditiki nə bɔnɔ əsuə. Nya
ditiki nəmə bɔnɔ yɛ lə
Kristo letsya bobe əsuə.
18 Fɛɛ lesa nə minlɛ bətɔ
ni bəə, sitinti ini bə Israelfɔ
mánnɔ ditiki nəmə? Bánɔ
ni fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue lɛtɛyi nkə,

“Bánɔ mə kudu lə kawunsiə
kenke,
nya mə ditiki dísensə
dísu kawunsiə eto
kasekɔ kenke.”

19 Nya lə nsi ntɔ nnɔ miə
nyalɛ Israel eto kusə mánnɔ
ni kasɔɔ? Moses kosate ni
utidi tutɛ wə dítsyiko
Onanto eto ditiki nəmə
kɛnyɛ buləkə kate katɛyi
nkə,

“Muutə miə bɛsɛsɛ ənəmi lə
betidi ba lenni kusə
əsuə.
Nya ɛyɛ lə betidibuki ba
eto ənəmi dimansini
tɔ lə bətə binyə ɔblɔ.”

20 Nya Yesaya esi ókpe ɔkɔɛ
ótɛyi mə wuee nkə Onanto
atɛyi nkə,

“Betidi ba dímambɛbɛ mɛɛ,
mɔmɔ bənyə mɛ.
Nya mínləkə mɔ əsuə
mínte betidi ba
dímantɔ kulesa itsyi
lə mɛ əsuə bánɔ.”

21 Fɛɛ lə Israelfɔ əsuəə,
ótɛyi nkə,

“Nsensə mɔ ani ntsyə lefe
nə ta, bə lə mfo betidi
ba lembu kuutsyuə
saa nya bátaka bəńyə
lə mɛ əsuə.”

11

Onanto Ǝnyə Israelfɔ Kaminsə.

1 Nyaso nlɛ bɔtɔ mɔmɔ
miə nyalɛ Onanto áni wə
Betidi? Owo lo. Inni nko ini
kulaa! Mɔ kosate eyifo
Israelnyə nya mini
Abraham eto kafo eto ubi
wə ditsyi Benyamin eto
kafo.
2 Onanto manni wə betidi
ba unyi, úləkə utsyə taa
kasɔketsyikɔ ke. Nya biyi
lesa nə báwɔni bákpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
bə Unyɛləkətidi Elia átɛyi
Onanto itsyi lə Israelfɔ eto
disiale əsuə nkə,
3 “Bonamute, betidi
bamfo lélo fə bənyɛləkətidi
nya bésensə fə kedi eto leba
kenke! Ini mɔ hã ni utidi
wə díbu, nya banlɛ bɔbɛbɛ
bə lə balo mɛ!”
4 Nte mbuayɛ bo Onanto
dítə wə? Ɔtɛyi wə nkə,
“Nləkə betidi akpi akuanse
ntsyə itə mɔ əsuə ba
dímanse akonki bətə ufiə
Baal.”
5 Nko ke itsyə fe kase inte
mɔmɔ nɛ. Israel eto betidi
esiani bətsyuə ebu ba
Onanto díləkə utsyə itə wə
əsuə ɛyɛ lə wə lefonə eso.
6 Wə lefonə əsuə nya óyɛ
úləkə mə, nya inni lesa nə

béyifo eso úlәkә mә. Nya lә Onanto әlәkә betidi lә mә keyifo ka banlɛ esoo, nyalɛ eni wә lefonә menyifo lefonә tinti.

7 Nyalɛ ntsyә nɛ? Lesa nә әsuә Israelfɔ dífi kusubebe bәtәkә keklekee, bәnnyә ni. Fɛɛ mba sɛkɛ Onanto dílәkә utsyә әnyә ni. Bafɛfɛ éti ato bәtә Onanto eto bokpadi.

8 Fe nyamfo әsuәә,
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue átɛyi nkә,
“Onanto әlәkә mә ani, nya
kuninә dídi mә utu
ku mә nsusu kenke.
Nya ibә nko ibә ese taa
mi eto bale tsya әsuә,
beentsyue koto nya
bәәnyә kulesa kәtsyә
lekpo.”
9 Nyaso Oka David átɛyi nkә,
“Lә itә mә diyi saa eto lesa
kedikɔ lә efiani uyibi
wә bábio lә banɔ lә
wә.
Nya lә bédu bánɔ
bédufә lә kotonәnә
әsuә.
10 Nya lә itә mә әnәmi lә
eba bә bensiembunyә
kulesa bәtsyә lekpo.
Nnya lә itә mә
kanyinyәnyә lә
kafiani bitsyike itә mә
lefe saa.”

11 Nya maatɔ tsya minkә lefe nә Yudafɔ lɛtsyinini bédu bánɔɔ, bánya kenke nya bénsifo botaka keńyәә? Owo! Inni nko ini? Bomu itsyi lә mә botakebu esoo, mba lenni Yudafɔ tsya әbә bәnyә bofo bә lә itә lә әnәmi lә ɛsɛ mә lә Yudafɔ bakpɔ mɛ kutsyuәsɛ.

12 Yudafɔ eto lebua nә béyifo eso Onanto әtә nkә kawunsiә kenke nyә asa sɛɛ. Nya lefe nә Yudafɔ ku Onanto eto nti lebiaa, asa sɛɛ esi íbә, ílәkә mba lenni Yudafɔ eto disi lә ntu nya báfo Onanto eto atsyɔkpokpo kpә. Nya lә mә botakebu áboko atsyɔkpokpo nyamfo eto okle kawunsiәә, lә ibә bә Yudafɔ kenke esinkli bәbә bakɔ ku Onantoo, wә atsyɔkpokpo nnya luubә ebufui ekpe tinti.

Betidi Ba Lenni Yudafɔ Ǝnyә Bofo.

13 Nya mɔmɔ mimba lenni Yudafɔɔ, nlɛ mi bɔtɛyi lә lefe nәmfo nә minyifo nwә bátsyese mi mfoo, bә nlәkә mɔ keyifo eto bofe nte mi.

14 Nya әtsyuә ɛyɛ lә nyamfo әsuәә, muutә әnәmi ebɔsɛ mɔ betidi, bakpɔ kutsyuәsɛ itә әtsyuә Onanto ebofo mә bәtsyuә.

15 Itsyise se Onanto dílәkә mә anii, diyuә әbә Onanto ku kawunsiә eto betidi eto nti. Nya be luubә lә Onanto esinkli ofo mә? Yuuyifo fe kase utidi leekpe kesinkli kataka kәbә nkpә!

16 Lә didisa eto kutsyә tutɛ ko befi bәtә Onanto eyifo kɛnkɛɛ, nyalɛ didisa nәmә kenke eyifo kɛnkɛ, Nko ke lә kuyi komә eto keyudu eyifo kɛnkɛ, nyalɛ ko kalɛ tsya eyifo kɛnkɛ.

17 Bála kuyi ko bétsyi eto kalɛ, nya béfi mimba lenni Yudafɔ ba nte fe dibutu eto kuyi ko bála bákle

bámaklasə lə nko bétsyi eto ɔlɛ wə bála eto kɛnyɛ. Itə bə mi tsya əbə bɛlɛ kedi bunyə ketsyiko lə kuyitsyitsyi komə, ko ni Yudafɔ eto keyudu ɔflɔ.

18 Nyaso bebe sinini biə biambesə əsuə kato lə uyilɛ wə bála əsuə. Itsyise lə biyifo nkoo, ele bə binyə bitsyə lekpo biə inni mi ni ko uyudu. Bomu uyudu nlɛ mi lə nkpə nɛ.

19 Ebofo bɔtɛyi fənkə, “Bála uyilɛ əmə bələkə bə lə befi fə bəkə lə wə kɛnyɛ.”

20 Nya nko ini nɛ. Fɛɛ biyi biə mə mamfokanɔ eso bála mə bələkə. Nya mi ənyə kafĩɔkɔ se befo bɛnɔ eso. Fɛɛ nyamfo anlɛ bote bə bebesə mi əsuə kato, bomu ele bə bikate sikpi.

21 Itsyise lə Onanto mənyə mə kaminsə ɔkɔbe Yudafɔ ba ni fe kuyi komfo eto ɔlɛ ɔlɛɛ, befo bɛnɔ biə wuunyə mi kaminsə ɔkɔbe mi ɔlɛ?

22 Nyamfo lɛ bo bote kase Onanto ləənyə kaminsə ku kase wə ditiki nkpe ale. Okpe ale itə betidi ba dímentsyue wə koto, nya woefi wə lefonə kətə mi mba léfo wə bɛnɔ kekleke lefe saa. Lə bienyifo nkoo, Onanto ebola mi uləkə lə kuyi komə əsuə.

23 Nya lə Yudafɔ tsya áyɛ mə mamfokanɔɔ, Onanto ebufi mə tsya okpe lə kuyi komə əsuə. Itsyise Onanto kpe əsuəale bə usinkli otsyasə kuyi eto kalɛ lə kuyi komə əsuə bə lə ɛkɔbe ɛlɛ.

24 Mimba lenni Yudafɔ te fe kuyi ko ńyə lə dibutu, nya bála ko kalɛ bəbə bákle bəkə lə umə eto kuyi ko bétsyi əsuə. Israel eto kusə eyifo fe kuyi ko bétsyi. Eso imbə ale itə Onanto bə ufi kuyitsyitsyi komə eto kalɛ ka bála usinkliko ke otsyasə ukɔ lə nko əsuə bála ke, nya yɔɔlɛkɛ eso.

Onanto Eto Betidi Kenke Ebunyə Bofo.

25 Mɔ bayimi, asa ətsyuə kpe nnya lɛkula mi nya minla miə məələkə nte mi bə yensikula mi lə bɛyɛ bubu biə biyi kobe tinti beso. Nnya ni bə, Yudafɔ bətsyuə eto atotitidi nnya bankpe embutsyə ɛklɛ. Bomu atotitidi nyamfo ebola lefe nə Onanto dínyə sitiditu sia woala lə mba lenni Yudafɔ eto nti ólosə.

26 Nya kusu komfo əsuə yɔɔyɛ bə Yudafɔ kenke lə bənyə bofo fe kase Onanto lɛtɛyi lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nkə,

“Ofomfokətə ebutsyi Sion ubə,
nya wuubə uləkə disiale saa lə Yakob eto kato eto bebi nti.
27 Nya kɛnyɛklekle kamfo ebɔkɛ lə bonko mə eto nti
lə lefe nə minləkə abuayifoyifo lə mə nti.”

28 Yudafɔ eyifo Onanto eto balo, itsyise bámfo Ditiki Sɛɛ nəmə banɔ. Lə nyamfo esoo, mimba lenni Yudafɔ kpe kəńyənkɔ. Fɛɛ se Onanto díləkə mə utsyə taa banamə lefe esoo, woala mə.

29 Itsyise lə Onanto ələkə
betidi bətsyuə nya úte mə
wə lefonə ditsyuəə,
wəmbofloma ni.
30 Nya mimba lenni
Yudafɔɔ, béta Onanto bíbu
lə lefe nə léfe mə əsuə, fɛ
mɔmɔɔ, Onanto ənyə mi
kaminsə lə Yudafɔ eto
atotitidi esoo,
31 nko ini bə lə kase
Onanto dínyə mi kaminsə
esoo, Yudafɔ ensientsyue
Onanto koto mɔmɔ bə lə
Onanto lə unyə mə tsya
kaminsə.
32 Onanto ələkə betidi ba
ta ani, nya mə atotitidi díti
mə kusu iyifo fe diyo bákpe
mə, lə itə bə unyə məmblɛ
kaminsə.

Tə Lə Bɔtɛsə Onanto.
33 Onanto amɔ tinti! Nya
asa sɛɛ kenke etsyi
wə ɔflɔ. Nya sitintii,
wə ni kobe nya unyi
asa nnya kenke eto
kemiə kukɔnɔ.
kələkə kasɔ bɔnɔ.
Nya kutsyuə sa əmbofo
esu nyə əsuə waayɛ
keyifo wə asa kasɔ
bɔnɔ.
Nya kutsyuə saa
əmbofo esu nya əsuə
wə ayɛ keyifo wə asa
kasɔ bɔnɔ.
34 Nko eso báwɔni bákpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuə nkə,
“Owoe laanɔ
Bonamute eto nsusu
kasɔ?
Nya owoe ni wə
ɔwunsəkotsyuə?
35 Owoe díkətə wə lesatsyuə
unyə
bə lə ubə utsyə wə lə
nnya kɛnyɛ?”
36 Wə díyifo lesa saa, nya
wə dímuə asa nnya
kenke ɔnlɛ, nya wə ni
lesa saa eto kalosəkɔ.
Atɛsə itə Onanto idu
mɔmɔ isu manlo
manlo.
Ibə itə.

12

Bitə Lə Busiə Nkpe Bukeyifo Onanto Eto Keyifo.

1 Nyaso, mɔ bayimi, se
Onanto nlɛ bo kaminsə
bunyə ɛyɛ lə wə kafo ɛkpɛ
tinti esoo, nlɛ mi lekpakpa
sitinti miə, bifi mi əsuə bitə
Onanto fe keditətə seka
nnya diyifo kɛnkɛ, nnya
ləəyuəsə wə kafo tsya lə mi
nkpə bo binsi mfo eso.
Nyamfo ni kase ele bə bɔyɛ
busumu Onanto lə lɛkɔɛsi
kəmiə nɛ.
2 Biensiə nkpə fe kase
kawunsiə kamfo eto betidi
ləəsiə mu. Bomu bitə lə
Onanto lə ɔtsyi mi nsusu
ɔwuninsə lə befiani betidi
fɔfɔ. Nyamfo luutə binyə
lesa nə Onanto laala, ku
lesa nə lɛlɛkɛ, nya diakɛ wə
ɔkɔɛ nya lɛflɔ kenke tsya.
3 Nya ɛyɛ lə keyifo ka útə
mɛ lə wə lefonə əsuə esoo,
nlɛ mimblɛ bɔtɛyi minkə
biambesə əsuə kato enso
kase ele bə itsyə. Bomu bitə
lə mi nsusu lə bote bə
bebokosə əsuə kasɔ nya
utsyuə saa lə ukato wə əsuə
ukabe lə wə bofakanɔ bo
Onanto dítə wə eto ale əsuə.
4 Fe kase bonkpe əsuə ani
nnya nkpe akpa akpa nnya
leeyifo keyifo kani eto oklee,
5 nko ke ini bə buyifo
betidi kpə tsya. Buyifo utidi

eto əsuə ani nnya ntsyi akpa akpa kpə nyamfo lə bo lɔniyifoyifo ku Kristo eso, nya akpa akpa nyamə lɛkɔɔ bətsyuə iyifo utidi ɔni.

6 Nyaso bitə lə bufi ətəsa akpa akpa nnya Onanto dítə bo ɛyɛ lə wə lefonə əsuə buyifo keyifo. Lə utidi utsyuə afo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə eto buləkəkatɛ eto ətəsaa, ele bə obe ni letsya ku bofokanɔ bo nkpe wə.

7 Lə utidi utsyuə eto ətəsa ni bə ɔwunsəko betidi bamba eto keyifoo, ele bə uyifo ke ku kafo faa ka woofo. Lə asabote inii, ele bə ote asa nyamə fe kase woofo.

8 Lə betidi nkɛale kpekpe inii, ele bə okpe betidi nkɛale lə nnya əsuə. Lə kafoɛkpɛ buyifo kətə betidi inii, ele bə uyifo nnya ku kafo faa. Nya lə betidi bɔyɛnko tsya inii, ele bə ufi wə kobe kenke utə keyifo kamə eto buyifo, lə ɔtɔnko mə. Lə kaminsənyənyə inii, ele bə unyə kaminsə ku wə utu kenke.

9 Bela mi betidi ku lelabi kenke. Bikisi lebua lə bɛkɔbe lesa sɛɛ bɛlɛ kekleke.

10 Bifi lelabi bitə mi bətsyuə ku utu faa fənkə bayimi ba léfo bánɔ. Nya bitə mi bətsyuə dibu enso mi əsuə.

11 Bienyifo sɛflɔ, bomu bekpe ɔtsyini lə mi keyifo əsuə. Bisumu Bonamute əmə ku mi utu kenke.

12 Se bɛnlɛ kusu bobe itə lesatsyuə esoo, binyə disuəyuə lə keyifo saa ka bɛnlɛ buyifo əsuə. Nya binyə kekleke lə kanyi əsuə. Nya bikato ola lefe saa.

13 Bɛwunsəko mi bayimitsyuə ba léfo bánɔ ba asa nlɛ bohiã. Nya bifi kafo faa befo bafɔ.

14 Bɛtɔ Onanto lə okpo betidi ba laabɛbɛ mi kabua atsyɔ. Tɔ atsyɔkpokpo ətə mə, menkudi mə.

15 Binyə disuəyuə ku mba nlɛ disuəyuə bunyə. Nya biwinko mba nlɛ buwi.

16 Biyifo bani ku mi bətsyuə lə mə nkpəsiəsiə əsuə. Biambesə əsuə kato, bomu bɛkɔ ani ku mba dimanle betidi lə betidi eto ənəmi. Nya mənyə fə əsuə fe nwə ni obesibe onso.

17 Lə utsyuə eyifo mi kabua biemfi kabua bɛtisə wə oko. Kplatsya lə eyifo lesa nə lɛlɛkɛ lə bitidi eto ənəmi.

18 Bɛyɛ kusu saa ko luunə diyuə eboko mi ku betidi bamba eto nti.

19 Mɔ bayimi, biantisɛ utidi eto lebua oko kulefe. Bomu bitə Onanto kusu lə utə utidi əmə ni kayofofo utə mi. Itsyise Onanto átɛyi lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nkə, “Mɔ ni Onamute wə laatɔ kɛnyɛ kətə, nya mɔ ni futsyə ləətə kayofofo.”

20 Bomu lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə, bátɛyi bo bə,

“Lə kukpɛnsɛ lə fə oloo, tə wə lesa lə udi.
Lə utukuɛ lɛ wəə, tə wə ntu lə unə.”

Itsyise lə eyifo nkoo, akpa kutəmbli akpo wə lə

disinti, nye ətə kofani alɛ wə
21 Biəntə lə kabua lə kedi mi utu, bomu bifi kasɛɛ buyifo bitəkə lebua kato.

13

Bifi Dibu Bitə Kasɔ Ka Ǝsuə Binsi Eto Batɔnkotɔnko.

1 Ele bə utidi saa fi dibu utə Aba eto ɔtɔnkotɔnko. Itsyise aba saa əmbə əsuəale leni Onanto ɔflɔ itsyi. Nya Aba wə nsi mɔmɔɔ, Onanto dífi mə utsyə mfó.

2 Lə utidi utsyuə átaka uńyə lə Aba utsyuə əsuəə, Onanto eto lesa nə útsyue útsyə əsuəə, ni ótaka uńyə nɛ. Nya betidi ba leeyifo nkoo, bəənə kotonənə kaboko əsuə.

3 Betidi ba leeyifo kasɛɛ, aante Aba sikpi, bomu betidi buaa, mə laate asa sikpi nɛ. Lə bela biə biayɛ Aba sikpi botee, ele bə biyifo lesa saa lə kusu əsuə lə befo atɛsə.

4 Itsyise uyifo Onanto eto uyifoyifo wə laabɛbɛ fə kasɛɛ. Fɛɛ lə eeyifo kabua, nyalɛ te wə sikpi. Itsyise inni bimba ini bə bətə wə əsuəale! Onanto eto uyifoyifo uni. Nya uyifo utidi wə laabe nkə beyifo lesa saa lə kusu əsuə nya wəənə obuayifo saa koto.

5 Nyamfo eso ele bə bebokosə əsuə kasɔ bitə batɔnkotɔnko. Nya inni lə Onanto eto lɛblɔfi mate nɛ luubə fə əsuə eso, bomu lə fə lɛkɔɛsi nə loolo fə dikpi tsya eso.

6 Lə nyamfo tsya eso ele bə befo oko bitə mi kasɔ eto batɔnkotɔnko, itsyise Onanto eto keyifo banlɛ buyifo. Nya béfi mə lefe kenke bətə bə lə batɔnko betidi.

7 Nyasoo, befo oko bitə utsyuə saa wə ele bə befo bitə. Lə kasɔ kamfo eto atabi ni nnya bensi bə lə befi bətə utsyuə saa wə ele bə bətəə, bifi bitə. Lə oko unii, ele bə befo wuntsya. Lə futsyə ele bə bifi dibu bitəə, bifi bitə wə. Nya lə atɛsə tsya ele bə idii, nyalɛ bifi atɛsə bitə.

Ele Bə Bola Bətsyuə.

8 Lə bisi utsyuə kayoo, manni ke bofo. Fo kemblɛ alosə. Fɛɛ kayofofo ka biusiə ka biembofo ke bofo kalosəə, ke ni lelabi itə mi bayimitsyuə. Itsyise utidi saa wə nkpe lelabi itə wə ɔyimitsyuəə, ete bə utsyue Onanto eto afi nyamə koto.

9 Afi nnya bətə bo lɛ bɔtɛyi nkə, “Mankpo kusiə nye kusə, manlo utidi, menyu, mansɛsə ənəmi lə kuutsyuə eto asa əsuə,” nya lə befi afi nnya kenke bakɔɔ, eka lesa lɔni klon nə ni bə, “La fə ɔyimitsyuə fe fə əsuə.”

10 Lə aala fə ɔyimitsyuəə, embuyifo wə kabua. Nyaso lelabi ni lesa nə əsuə afi nyamfo kenke nkpəsə.

11 Besankli lə selabe əsuə! Lə bɛyɛ lə kusu komfo əsuə. Itsyise biyi lefe nə əsuə bonkpe mɔmɔ. Lefe nə əsuə Onanto luuləkə bo ebɔfi

mɔmɔ enso lefe nə boto Kristo bofo kanɔ.
12 Ketsye lefe ébubə éfe, nya kale fe kalɛ busiə. Nyaso bɛyɛ ketsye eto asa buyifo, lə bifi amamawu nya dińyə itə betidi ba nkpe lə lekpasə eto diyənde əsuə bekpe.
13 Bitə lə bɔlɛ bo əsuə ola fe betidi ba laayɛ lə lekpasə eto diyənde əsuə. Nya yenyifo udikpuu eto budi ku sitəkpə ku asɔnɔdidi eto abua ku disialeyifoyifo eto asa ku ntimama ku kenəmisɛ eto eyifosa.
14 Bomu bifi Bonamute Yesu Kristo bekpe fe awu, lə biləkə nsusu bitsyiko lə əsuə eto sinə eto asa bimba nnya laakle mi lə ɔkɔɛ əsuə.

14

Biankponko Mi Bayimitsyuə Lekpo.

1 Befo mi utidi wə eto bofokanɔ diməmmuə tɔ ale ku kafo faa bekpe lə mi nti. Biemfi kediə betsyako wə lə lesa nə ele bə uyifo lee yanle nə bə uyifo əsuə.
2 Utsyuə eto bofokanɔ ətə wə kusu bə ofo lesa saa budi, fɛ, bətsyuə ba eto bofokanɔ məmmuə tɔ alee, didisa nə bánkpesinə ni nə hã beedi.
3 Nya yanle bə utidi wə leedi lesa saa mfoo, nyə wə fe nwə dimənyə utə. Nya nko ini yanle bə nwə leekisi didisa ditsyuə tsya kpo nwə leedi lesa saa eto ənəmi kasɔ. Itsyise Onanto áfo wuntsya lə nkpə.
4 Owoe feni bə lə akponko utidi bamba eto uyifoyifo lekpo? Wə kosate eto Onamute eto ənəmi eebe lə nwə mə ńyə kekleke utə wə lee, lee unńyə. Nya uyifoyifo əmə tsya ebuńyə kekleke, itsyise Bonamute ebofo butə nkə uńyə kekleke utə wə.
5 Utidi utsyuə eebu nkə diyi ditsyuə afé leso abamba. Nya utsyuə tsya əənyə eyi nnya kenke nkə iyifo ani. Ele be utsyuə saa nyə nkə lesa nɛ weeyifo alɛkɛ.
6 Utsyuə saa ke leefi dibu kətə diyi dutsyuəə, woeyifo nko kefi kətə Bonamute dibu. Nya utidi utsyuə wə ke leedi didisa ditsyuə tsya, woedi ni kefi kətə Bonamute dibu, itsyise woasɔ Onanto ani lə didisa nəmə eto disi. Nya utidi wə lɛnni nkə woembudi lesa ditsyuə eto okle tsyaa, woeyifo nko kefi kətə Bonamute dibu. Nya woasɔ Onanto ani.
7 Bo kuutsyuə saa ensi nkpə itə wə əsuə hã. Nya nko ke ini bə bo kuutsyuə saa tsya ənkpə kətə wə əsuə.
8 Lə busi nkpəə, busi mu itə Bonamute. Nya lə bukpə tsyaa, bukpə itə Bonamute. Nyaso lə busi o-o nye bukpə o-o, buyifo Bonamute eto bale.
9 Nyamfo eso sitintii, Kristo əkpə, nya usi ótaka utsyi ɔkɔmə úbə nkpə bə lə ofiani Onamute utə bəkpənkpə ku bəkpənsiə kenke.

10 Beso ele bə lo fə
ɔyimitsyuə dikpi? Nyee,
beso fəənyə fə ɔyimitsyuə fə
wə mamflɔ? Bomblɛ
ebunyə lə Onanto eto
lekankpomɛ eto ənəmi bə lə
okponkobo lekpo.
11 Itsyise báwɔni bákpe lə
Awɔninsa Eto Kukue Kɛnkɛ
bə,
“Bonamute átɛyi nkə, ‘Lə
lefe nə minsi nkpə
mfoo, nlɛ mi bɔtɛyi
kekleke minkə,
utsyuə saa ebose akonki utə
mɛ.
Nya utidi saa ebofo ɔnɔ
nkə mɔ mi Onanto.’ ”
12 Nyaso utsyuə saa lə bo nti
ebuləkə wə əsuə kɛnyɛ lə
Onanto ɔflɔ.

Menyifo Kulesa Nə Luutə Fə Ɔyimitsyuə Lə Udu Ɔnɔ Lə Wə Bofokanɔ Ǝsuə.

13 Lə nyaso bitə lə bɔyɛ bo
bətsyuə bɔtɛyi bə bamflɔ.
Bomu bitə lə bose lesatsyuə
uyi bə boembuyifo kulesa
nə luuti kuutsyuə saa kusu
lə wə bofokanɔ əsuə bə
yembunə kuutsyuə ekpe lə
lebua əsuə.
14 Se minsi nkpə lə
lɔniyifoyifo ku Bonamute
Yesu esoo, nyi sitinti lə mɔ
lɛkɔɛsi kemiə miə didisa saa
əmbə nə laabiasə kuutsyuə.
Fɛ lə utsyuə ənyə lesatsyuə
fe lesa nə laabiasə wə, lesa
nə əmə ebobiasə wə əsuə.
15 Lə eedi lesatsyuə nnya
fenyi fə nnyakpe fə
ɔyimitsyuə buləə, yenyifo
lelabi fanlɛ buləkə kate wə.
Məntə lə lesa nə feedi lə
lebiasə fə ɔyimitsyuə eto
bofokanɔ, itsyise Kristo
əkpə lə wə disi tsya.
16 Nya biəntə lə betidi
bamba lə bakpe lesa nə mi
nyi biə diyifo lesa sɛɛ, kɔfiɔ.
17 Itsyise lə Onanto eto
sekakedikɔ katoo, budi ku
bunə manle kulesa. Bomu
nnya əsuə inkpesə ni
kasɛyifoyifo, diyuə ku
disuəyuə nə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
ləətə.
18 Itsyise nwə leesumu
Kristo lə kusu komfo əsuəə,
wə Onanto laala nya betidi
tsya ləətə dibu nɛ.
19 Nyaso bitə lə bokpe
nkɛale saa boofo lə buyifo
lesa nə laaboko betidi diyuə
lə itə betidi lə babé disi lə
lɛwɔnɔ əsuə.
20 Bianyɛ lə didisa eso
bebiasə Onanto eto keyifo.
Edisa saa eyifo kɛnkɛ, fɛɛ
yanlɛkɛ bə ɛyɛ lə didisa nə
utidi luudi eso yuutə utsyuə
dufə lə kabua əsuə.
21 Lesa sɛɛ ete ini bənkə,
yɛ sinə nye nte nye lesa nə
luunə fə ɔyimitsyuə lekpe lə
lebua əsuə budi nye bunə.
22 Nyaso tə lə lesa nə fafo
fanɔ lə asa nyamfo əsuəə, lə
ɛkɛ lə fə ku Onanto eto nti
ete. Disuəyuə aakɛ utidi lə
əsuə lə wə lɛkɔɛsi aanlo wə
dikpi lə lesa nə úyifo alɛkɛ
itə wə.
23 Fɛɛ lə utidi utsyuə edi
lesa nə wə lɛkɔɛsi dimə̀ntə
wə kusuu, Onanto aalo wə
dikpi lə udi ni, itsyise
weentsyue lesa nə ófo ɔ́nɔ
koto. Nya lesa saa nə béyifo
dímanyɛ lə bofokanɔ əsuəə,
eyifo lebua.

15

Bitə Lə Buyifo Asa Nnya

Lɔɔkɛ Betidi Bamba Ɔkɔɛ Bomu.

1 Bomba eto bofokanɔ díkəmuə alee, ele bə bɔwunsəko mba eto bofokanɔ ləmbətɔ ale bəńyə. Nya yanle bə búyifo nya lɛlɛkɛ itə bo əsuə ete.

2 Lə nyaso ele bə bo nti eto utsyuə saa yifo lesa nə lɔɔlɛkɛ itə wə ɔyimitsyuə nya luutə bə obe lə lɛwɔnɔ əsuə.

3 Itsyise Kristo kulaa tsyaa, inni lesa nə lɛlɛkɛ itə wə əsuə úyifo. Báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə, Kristo átɛyi Onanto nkə, “Aka nnya betidi laaka fəə, əbə ékpo mə lə əsuə.”

4 Nya asa nnya kenke báwɔni bətsyə lə lefe nə léfe mmə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuəə, báwɔni nnya bətsyə bə lə bokase asa lə nnya əsuə, bə lə bokpe lə kanyi əsuə tsyaa, utsyuə saa lə uńyə kekleke ɛyɛ lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto bɔwunsəko bo nkpe itə bo əsuə bə lə bunyə kusubebe.

5 Onanto wə laawunsəko bo bə lə bofo buńyə kekleke lə kanyi nyənyə saa əsuə, nya woakpe bo nkɛalee, lə utə lɔniyifoyifo lə lɛkɛ mi lə nti lə Kristo Yesu eto kama butənko əsuə.

6 Nya lə mimblɛ lə bufi ɔkɔɛ ɔni bebesə Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto kato.

Bátɛyi Mba Lenni Yudafɔ Tsya Ditiki Sɛɛ Nəmə.

7 Lə nnya esoo, bisensə mi ani lə befo bətsyuə fe kase Kristo dísensə ani ófo mi. Biyifo nyamfo lə betidi lə batɛsə Onanto.

8 Nyaso nlɛ mi bɔtɛyi kakpasə minkə Kristo əbə ófiani Yudafɔ eto usumunyə bə lə uləkə ditiki nə Onanto lɛtɛyi Yudafɔ eto bana eto bana útsyə ote nkə ditiki nəmfo eyifo ɔnukualɛ nya bə lə ibə itə nko sitinti.

9 Nya bə betidi ba lenni Yudafɔ tsya lə batɛsə Onanto lə wə kaminsənyənyə eso. Báwɔni lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə nkə,

“Lə nyamfo esoo, mɔɔtɛsə
fə lə betidi ba lenni
Yudafɔ eto nti.
Nya muusə əsə mfi
ntɛsə fə diye.”

10 Nya besi bátɛyi bənkə,

“Mimba lenni Yudafɔ nyə
disuəyuə ku Onanto
eto kusə.”

11 Besi bátɛyi tsya bə,

“Mimba lenni Yudafɔ kenke
bɛtɛsə Bonamute
əmə.
Nya mi ese ese eto
betidi kenke bɛtɛsə
wə.”

12 Yesaya tsya esi ɔ́wɔni ɔlɛ bɔtɛyi nkə,

“Yese eto kafo eto ubi ebuke
ɔbɔ.
Nya wə ni utidi wə
lootaka udi seka lə
ese ese eto betidi ba
kenke lenni Yudafɔ
əsuə.
Nya buufi mə kusubebe
bətəkə lə wə əsuə.”

13 Nlɛ lekpakpa miə Onanto wə ni bo kusubebe tə lə disuəyuə lə diyi mi əsuə kenke, nya lə binyə diyuə lə kase bífi mi əsuə bítəkə lə wə əsuəale əsuə, lə Onanto eto Lɛwɔnɔ

Kɛnkɛ eto əsuəale lə itə bə mi kusubebe lə kobe kokpe mi lə əsuə.

Paulo Ǝləkə Nnya Eso Ɔwɔni Kukue Ko Nkpe Kasɔnɔnɔ Kpə Mfo Ótsyese Mə.

14 Mɔ bayimi, mɔ kosate mfo nnɔ sitinti miə asa sɛɛ buyifo aba ekpo mi lə əsuə kenke. Nya biyi asa nnya kenke itə bə biofo mi bətsyuə asa bote lə nnya əsuə.
15 Mfí mɔ utu ntəkə sitinti lə ni nya minwɔni asa kpə lə kukue komfo fe kaklomasə itə mi lə asa nyamfo ɛyɛ lə Onanto eto lefonə nə útə mɛ eto əsuəale əsuə.
16 Itsyise úyifo mɛ nkə ntsyi nwuninsə nyifo Kristo eto uyifoyifo ntə betidi ba lenni Yudafɔ. Nya lə nyifo kesumu eto keyifo ka ni bənkə mbe Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə betidi ba lenni Yudafɔ bə lə nnə mə mboko Onanto fe kesumu eto asa nnya nnya luudufə Onanto ənə, ini Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ díyifo nnya kɛnkɛ.
17 Lə nyamfo eso moofo lɛkɔɛsi bɔsɔ lə lesa nə Yesu Kristo díyifo ɛyɛ lə keyifo ka minlɛ buyifo kətə Onanto eso.
18 Məmbofo lɛkɔɛsi bɔsɔ kedi etiki lə lesatsyuə bamba əsuə enso nnya Kristo díyifo ɛyɛ lə mɛ əsuə hã. Utə nkə nnə betidi ba lenni Yudafɔ mboko, bə lə bəbə betsyue Onanto eto ditiki koto ɛyɛ lə lesa nə míntɛyi mə ku nə mínyifo əsuə tsya.
19 Nya úyifo nko ɛyɛ lə asa nnya mínləkə mínte ku ayanisa nnya bənyə mínyifo ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəalɛ əsuə eso. Lə nyaso ídu lə Yerusalem ɛyɛ etsyilama ísu Iliriko eto lɛkpɔ mfó, mbe Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya éfia kenke.
20 Ídu taa kɔ kenkee, íyifo mɔ lelabi kekleke minkə lə mbé Ditiki Sɛɛ nəmə letsya lə nlebe bo bánnɔ tɔ Kristo eto diye. Nya inni bə lə nto ntəkə lə utsyuə bamba eto lesa nə útsyə kasɔ ku boto əsuə.
21 Bomu bə lesa nə báwɔni bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue kafo lə ibə itə nko bə,

“Betidi ba bántɛyi mə itsyi
lə ditiki nəmə lefe nə
léfee, mə luunyə
bətsyə wə lekpo bate
wə nɛ.
Nya mba tsya dimannɔ
tɔ kulesa lə wə əsuə
lə lefe nə léfee, mə
lɔɔnɔ wə kasɔ nɛ.”

22 Keyifo ka minlɛ buyifo mfo əntə mɛ kusu nyaso maamfo mi ɔflɔ bubə nɛ.
23 Fɛ mɔmɔɔ, se mínkalosə mɔ keyifo lə lɛkpɔ nəmfoo, nya se minlɛ kusu bɔbɛbɛ lə alɛ kpə nnya léfe bə lə mbə nyə mi esoo,
24 mfi nsusu miə lə mbə nlɛ Spania bofee, lə nyɛ mi ɔflɔ. Nla miə maayɛ mi ɔflɔ lə bɛwunsəko mɛ lə mɔ mfó busu əsuə lə nsiə lə mi ɔflɔ lə búnyə disuəyuə ku bətsyuə itə lefe kliminti ditsyuə eto kama bólosə.
25 Tsyafɛ mɔmɔɔ, ntɔ lə Yerusalem lə nsu nwunsəko

Onanto eto betidi ba nkpe mfó.
26 Itsyise iyifo bafokanɔfɔ lə Makedonia ku Akaia eto lelabi faa bə baako atabi ətsyuə lə befi batsyese bakombo ba nkpe lə bafokanɔfɔ nti lə Yerusalem mfó.
27 Iyifo mə lelabi kafo faa bə beyifo nko. Nya lə sitintii, beyifo bayodi lə mɔ ɔflɔ! Itsyise lə betidi ba lenni Yudafɔ ənyə kedikɔ ku Yudafɔ eto lɛwɔnɔ eto asa sɛ əsuəə, eyi fənkə ele bə mə tsya wunsəko Yudafɔ ku mə asa nnya banlɛ bunyə ketsyiko lə nnya əsuə.
28 Nyaso lə nyifo keyifo kamfo nlosə nya bafo asa nnya bənyə basɔ leboo, muusu Spania nya mɔɔyɛ mi ɔflɔ mfó lə mfe ntɔ.
29 Nyi miə lefe nə muubə mi ɔflɔɔ, nyɛnko Kristo eto atsyɔkpokpo kenke nlɛ mi boboko.
30 Mɔ bayimi, nlə mi lekpakpa tinti lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə ku Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto lelabi əsuə miə bɛwunsəko mɛ lə boto ola kekleke butə Onanto lə mɔ disi.
31 Beto ola bɛlɛ Onanto lekpakpa bə lə uləkə mɛ utsyiko Yudea eto betidi ba ni mankokafɔ eto ani nya lə mɔ keyifo lə Yerusalem mfó lə kakɛ Onanto eto betidi mfó ɔkɔɛ bamə.
32 Nya lə Onanto atɔnɔɔ, muubə ndufə mi nti ku disuəyuə, bə lə bomblɛ lə bola bɔwɔnɔ busiə.
33 Onanto wə ləətə diyuəə, lə usiəko mimblɛ kenke. Ibə itə.

16

Paulo Ǝsiəsə Betidi Akpa Akpa Ba Nkpe Lə Roma Ótsyese.

1 Nla miə məələkə bo ɔyimisio Foebe nte mi. Uyifo ɔwunsəkotsyuə utə Kenkrea lə bafokanɔfɔ nti.
2 Nya nlɛ mi lekpakpa miə lə befo wə kukɔnɔ lə Bonamute eto diye əsuə lə kusu ko dińyə itə Onanto eto betidi əsuə. Bitə wə bɔwunsəko saa bo wɔɔtɔ utsyiko mi ɔflɔ, itsyise ɔ́wunsəko betidi kpə ku mɔ əmə tsya.

3 Siəsə Priska ku wə usə Akwila ba bomə diyifo mɔ beyifoyifotsyuə lə Kristo Yesu əsuə.
4 Bəmuə əsuə bəńyə bə boofo bukpə lə mɔ disi kulaa tsya. Nya inni mɔ mate ete nlɛ mə ani bɔsɔ, bomu ku betidi ba lenni Yudafɔ eto bafokanɔfɔ eto etsyukpa bamba ətsyuə kenke tsya.

5 Lə əsiəsə bafokanɔfɔ ba laatsya lə mə diyo mfó tsya. Siəsə mɔ ɔyɛtsyuə lala Epaineto wə ni ututɛ wə lɛtsyi lɛkɔɛsi ɔwuninsə́ ófo Kristo lə Asia eto kasɔ mfó.
6 Nya lə əsiese Maria wə díyifo keyifo kekleke útə mi ditsyukpa nəmfó.

7 Ṣiəsə Aṇdroniko ku Yunia ba ni mɔ kusə eto betidi ba ni bonko mə bákpe lə aba eto diyo mfó. Betidi yi mə tinti fe mba baatsyese nkpe lə batɔnkpe nti. Nya bɔ́tɔ mɛ lə Kristo bofo kanɔ əsuə.

8 Siəsə Amplia wə maala
tinti lə Bonamute əsuə ətə
mɛ.
9 Nya lə əsiəsə Urbana wə
ni bo uyifotsyuə ku
ɔyɛtsyuə lə Kristo əsuə ətə
mɛ. Nya lə əsiəsə mɔ
ɔyimitsyuə lala Staki.
10 Siəsə Apele wə bóto
bóbe nya búnyə boə uńyə
itə Kristo. Nya lə əsiəsə
Aristobulo eto diyo eto
betidi kenke ətə mə.
11 Siəsə Herodion mɔ
otokponyə ətə mɛ. Nya lə
əsiəsə Narkiso eto diyo eto
betidi ba dífi mə əsuə bətə
Kristo.
12 Siəsə besio ba ni
Trifaena ku Trifosa ba
diyifo Bonamute eto keyifo.
Nya lə əsiəsə mɔ ɔyimitsyuə
lala Persi wə ni usio ɔni wə
tsya díyifo keyifo tinti utə
Bonamute.
13 Siəsə Rufo wə
Bonamute díləkə fe wə ole
ku wə ambe wə tsya lɛlɛ mɛ
fe mɔ ambe ke.
14 Siəsə Asinkrito, Flegon,
Herme, Patroba, Herma ku
mə bayimi bafokanɔfɔ ba
nkpe lə mə ɔflɔ.
15 Siəsə Filologo, Yulia,
Nereo ku wə ɔyimisio, ku
Olimpa ku Onanto eto betidi
kenke ba nkpe lə mə ɔflɔ.
16 Bisiəsə bətsyuə lə
bɛkɔbe bətsyuə bɛlɛ lə
Kristo eto kusu əsuə.
Bafokanɔfɔ lə Kristo əsuə
eto etsyukpa kenke bə
bəəsiəsə mi o-o.
17 Mɔ bayimi, nlɛ mi kɔlɛ
bɔlɛ kekleke minkə bimuə
əsuə bińyə bikabe kusu itə
betidi ba lela bə beesensə
mi nti. Kənyə lə asa nnya
bóte mi əsuə kefi keti mi
kusu. Biləkə mi əsuə
bitsyiko lə mə əsuə.
18 Itsyise betidi ba leeyifo
asa nyamfo eto kaklee,
beenyifo Bonamute Yesu
Kristo eto keyifo. Bomu mə
kosatee, mə alasa nnya
beeyifo nɛ. Nya bakpe
kɛnyɛ mlimlimli lə mə
etikididi nnya baawɛ betidi
ketitlisə asa kakpe mba
lanlɛ kulesa bote.
19 Utidi saa ánɔ kase
bietsyue Ditiki Sɛɛ nəmə
koto, lə nyaso məənyə
disuənyə tinti lə mi əsuə.
Fɛɛ lesa nə mimbɛbɛ
mintsyiko mi ɔflɔ ni bə
binyə lesa sɛɛ bitsyə lekpo.
Nya lə befiani betidi ba
lanla asa bua buyifo.
20 Onanto wə ləətə
diyuəsə, ebusənsə oba
Obonsam kenke okpo, nya
wuutə nkə bitəkə wə kato lə
lefe kliminti əsuə.
Bonamute Yesu Kristo eto
lefonə lə disiəko mi.
21 Timoteo wə ni mɔ
uyifotsyuə nkə wəəsiəsə mi.
Nko ke ini Lukio tsya ku
Yason ku Sosipatro ba bomə
ni kusə kɔni eto betidi bə
bəəsiəsə mi.
22 Mɔ Tertio wə lɛwɔni
kukue komfo əsiəsə mi lə
Bonamute eto diye əsuə.
23 Gaio wə lefo mɛ kafo
faa ku bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa nə laakpe disi
mfo kenke bə bəsiəsə mi.
Nya Erasto wə ni umə
əmfo eto nwə ləətsyə mə
atabi ku bo ɔyimisani
Kwarto bə bəsiəsə mi.
24 Bonamute Yesu Kristo
eto lefonə lə disiəko mimblɛ
kenke. Ibə itə.

25 Nya mɔmɔɔ, bitə lə
bɔtɛsə Onanto, wə loofó mi
nkɛale bokpe nkə lə bińyə
kekleke fe kase minlɛ bɔtɛyi
lə Ditiki Sɛɛ nə minlɛ buləkə
kate itsyi lə Yesu Kristo
əsuə. Ditiki Sɛɛ nəmfo aka
asa nnya bakula nya Onanto
díləkə óte nya lɛkula bo alɛ
kpə nnya léfe əsuə.
26 Fɛ, mɔmɔɔ, bələkə asa
bate bə lə betidi ba kenke lə
banɔ kasɔ fe kase wə
bənyɛləkətidi lɛwɔni
bətsyə. Onanto wə nsi nkpə
lefe saa eto lelabi ni bənkə,
ele bə babe Ditiki Sɛɛ nəmfo
letsya itə kawunsiə ka
kenke lə bafo wə banɔ lə
betsyue wə ditiki koto.
27 Ele bə bɔtɛsə Onanto
wə hã ni obesibe idu mɔmɔ
ɛntɔ lefe saa ɛyɛ lə Yesu
Kristo eto diye əsuə! Ibə itə.

1 KORINTOFƆ
Kukue Tutɛ Ko Paulo Lɛwɔni Útə Korintofɔ

1 Mɔ, Paulo, wə ɛyɛ lə Onanto eto lelabi əsuə mimfiani Yesu Kristo eto ɔtɔnkpee, mɔ ku bo ɔyimisani Sostene nlɛ mi kukue komfo bɔwɔni nɛ.
2 Bɔ́wɔni kukue komfo bɔlɛ Korintofɔ eto bafokanɔfɔ ba ɛyɛ lə Yesu Kristo əsuə Onanto díləkə nya ókpadi mə nkə bafiani wə betidi kɛnkɛ. Fe kase úyifo betidi ba kenke tsya lefo Bonamute Yesu Kristo banɔ. Wə ni bonko məmblɛ eto Onamute.
3 Bɔlɛ bɔtɔ boə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə ditəkəko mi.

Onanto Ǝətə Bo Asa Sɛɛ Ɛyɛ Lə Yesu Kristo Eso.
4 Maasɔ Onanto ani lefe saa lə mi disi lə wə lefonə nə úfi útə mi ɔyɛnko lə Yesu Kristo əsuə eso.
5 Ídu lə lefe nə bíyifo lɔni ku Kristo, biobe lə kusu saa əsuə titlu lə etikididi ka ku kobe tete əsuə.
6 Yesu Kristo eto ditiki nəmfo afo disiə lə miinti kukɔnɔ.
7 Lə nyamfo esoo, lə lefe nə biinyə binsəke Boanto Onanto bə utə Bonamute Yesu Kristo kusu lə uləkə wə əsuə otee, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto ətəsa saa eyi mi əsuə.
8 Nya woose mi lə mi bofokanɔ əsuə kukɔnɔ isu ese lə kalosəkɔ. Wə ni futsyə luutə nkə lə Bonamute Yesu Kristo əbə nkə woakponko kawunsiə eto betidi lekpo lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuəə, bembolo mi dikpi.
9 Onanto wə lékpadi mi nkə biyifo lɔni ku wə ubi Bonamute Yesu Kristo, wə ni nwə əsuə bioka bese nɛ.

Bebe Sinini Biə Kəsənsə Embudufə Mi Lenti.
10 Nyɛ lə Bonamute Yesu Kristo eto əsuəale nya utə mɛ əsuə, nlɛ mi bɔtɛyi kekleke fe mɔ bayimi bafokanɔfɔ miə lə mimblɛ lə bɛnɔ bətsyuə kasɔ itə bə kəsənsə embɔkɛ mi lenti. Nya lə mi kɛnyɛ lə keyifo kani lə asa nnya biebu disi ketsyiko ku nsusu bo əsuə bese uyi.
11 Itsyise bayimi, betidi bətsyuə ba dítsyi Klo eto diyo átɛyi mɛ bə kədiə kpe mi lenti mfó.
12 Lesa nə minlɛ ni bə utsyuə saa ku lesa nə ɔnlɛ bɔtɛyi. Bətsyuə bə, “Paulo eto kama mintəkə.” Nya obamba tsya nlɛ bɔtɛyi nkə, “Mɔ alɛ Apolo eto kama mintəkə.” Nya obamba tsya nlɛ bɔtɛyi nkə, “Petro eto kama mintəkə.” Nya obamba tsya nlɛ bɔtɛyi nkə, “Kristo eto kama mintəkə.”
13 Mɔɔtɔ mi miə nyalɛ boofo Kristo boba kakpe lə akpa akpa? Nye Paulo ni nwə díkpə lə uyi əsuə lə mi disi? Nye bəfləsə utsyuə ku ntu lə Paulo eto diye əsuə? Owo lo!
14 Maasɔ Onanto ani bə ményifo kutsyuə saa ntufləsəfləsə eto lekpa lə mi

nti enso Krispo ku Gaio
mate hã.
15 Nyaso kutsyuə saa,
embofo bɔtɛyi nkə mɔ diye
kpe lə mba difləsə wə ntu
nti.
16 Mookloma miə ńyifo
Stefana ntufləsəfləsə eto
lekpa ntə wə ku wə diyo eto
betidi, nya mensikloma lə
ḿfləsə kuutsyuə bamba saa
tsya ntu.
17 Kristo mántsyese mɛ
nkə mbə nkeyifo
ntufləsəfləsə eto lekpa kətə
betidi. Bomu ótsyese mɛ
nkə mbe Ditiki Sɛɛ nəmə
letsya ntə betidi. Nya
maanyɛ lə kawunsiə kamfo
eto kobetete eto kusu əsuə
kabe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya.
Itsyise lə nyifo nkoo, nyalɛ
Yesu Kristo eto ukpə wə
úkpə eto əsuəale ebuyifo
ubimba.

Kristo Eto Ditiki Sɛɛ Ni Onanto Eto Ǝsuəale Ku Kobe.

18 Nyi kase betidi bamə
eto ditsyəbi ditə bə balɛ
bukpə lə lɛwɔnɔ əsuə.
Kristo eto ukpə lə kuyi əsuə
eto etiki eyifo ebukisa lə mə
ɔflɔ. Fɛɛ bomba Onanto
ləətə nkə bunyə bofoo, buyi
boə Onanto eto Ditiki Sɛɛ
nəmə eyifo Onanto eto wə
əsuəale.
19 Lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuə, Onanto átɛyi
nkə
"Mɔɔtsylɔsə babesibe eto
kobetete.
Nya muuləkə nte miə
bekuente eto etiki
eyifo əsuəale itə mi."
20 Nyamfo lɛ bote bə
kawunsiə kamfo eto
babesibe ku bekuente ku
betidi ba kpə nyɛ laafo etiki
bunə kenke eyifo ebimbasa.
21 Onanto yi, ɛyɛ lə wə
kobetete əsuə úyifo betidi
nko, nkə lə bayɛ bɔyɛ lə mə
kawunsiə eto kobetete əsuə
bate wə. Nya wə Ditiki Sɛɛ
nə eto letsya boabe mfoo,
nya woələkə eyifo ebukisa
lə betidi bətsyuə ɔflɔ. Fɛɛ
Onanto aayɛ lə nnya əsuə
nya woələkə betidi ba léfo
bánɔ lə nkpə.
22 Yudafɔ aabɛbɛ bə
bəənyə ayanisa buyifo. Nya
Grikifɔ, mə aala bɛ baate
kawunsiə kamfo eto kobe.
23 Fɛ boo, Kristo wə básɔ
bámanklasə lə uyikabie
usuə eto Ditiki Sɛɛ nəmə eto
letsya boabe. Nya Ditiki Sɛɛ
nəmfo laayɛ kedufə kelə
Yudafɔ lə akɔɛsi. Nya betidi
ba lenni Yudafɔ tsya, laanɔ
nya fe ebukisa.
24 Fɛɛ betidi ba Onanto
díləkə utə lə Yudafɔ ku
Grikifɔ ntii, Kristo wə eto
Ditiki Sɛɛ boabe letsya mfo,
wə ni Onanto eto əsuəale
ku wə kobetete nɛ.
25 Itsyise lesa nə betidi
ləənyə bə iyifo Onanto eto
ebukisaa, iyifo kobetete eso
betidi eto ale. Nya Onanto
eto eyifosa nya diyifo fe
yɔkpɔɔ, kpe əsuəale eso
betidi eto ale.
26 Mɔ bayimi, fɛ Onanto lə
uləkə mii, biokloma kase
bítsyə lə betidi eto ənəmi!
Mi kpə mánte kobe nya
bíankɛ əsuəale saa. Nye
bíambɔ bítsyi mmfo bo lɛkɛ
dibu kafo saa.
27 Bomu Onanto étsyue
úləkə betidi ba lə kawunsiə

eto ənəmi leeninə nkə lə okpe kawunsiə kamfo eto babesibe kofani. Nya úləkə betidi ba dimanle kulesa lə kawunsiə eto ənəmi itə lə ufi okpe kawunsiə eto bəsuəaletidi bamfo kofani.
28 Onanto ələkə betidi ba dimanle kulesa lə kawunsiə eto betidi eto ənəmi, nya beembu mə kakpe ku lesa nti nkə lə ɔyɛ lə mə usuə okpe betidi ba kawunsiə leebu bə mə ni mba nkpə dibu nya bankpə kalende kofani, se benni kulesa eso.
29 Nyamfo luutə bə kutsyuə saa embofo botaka keńyə kasɔ lɛkɔɛsi lə Onanto eto ənəmi.
30 Onanto uni ditə kusu nkə biyifo bani ku Yesu Kristo. Nya Kristo əmə ni bo kobetete ko Onanto dífi útə bo. Nya ɛyɛ lə Kristo əmə əsuə eso Onanto ləənyə bo nkə bɔyɛ lə kusu sɛɛ əsuə. Nya bófiani Onanto eto betidi kɛnkɛ. Nya ófo kayo lə bo disi úləkə bo útsyiko abuayifoyifo əsuə.
31 Nyamfo eso Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nlɛ bɔtɛyi nkə, “Utidi wə laasɔ wə lɛkɔɛsii, ele bə ɔsɔ wə lɛkɔɛsi lə lesa nə Bonamute díyifo utə wə əsuə.”

2

Paulo Édi Etiki Utsyi Lə Kristo Ǝsuə.

1 Mɔ bayimi, lefe nə mímbə mi ɔflɔ miə lə mbé Onanto eto etiki kulakula tinti letsya nte mii, ményifo nko ku kɛnyɛ kamini nye lə kawunsiə kamfo eto kobe əsuə ntə mi.
2 Lefe nə mímbə mínkɛ mi lə ɔflɔɔ, ni mi etiki itsyi lə Yesu Kristo ete əsuə. Nya naya nsi nso kenke ni lə wə ukpə lə uyikabie əsuə.
3 Nyaso lefe nə mímbə mi ɔflɔɔ, mbə fe ɔsɔsɔbi. Nya sikpi dímuə mɛ ku ketinkə tsya.
4 Nya biunyə biə asa nnya mínte áte nko ke, yényifo fe utidi wə eto kɛnyɛ nkpe kobe nya únyi kobe. Bomu mɔ etiki nya mikədii, áte sitinti kase Onanto eto Lɛwɔnɔ nkpe əsuəale.
5 Lə nyamfo esoo, inni kawunsiə eto utidi eto kobetete əsuə bɛyɛ béte Kristo, bomu ɛyɛ lə Onanto eto əsuəale əsuə.

Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ Yi Lesa Saa Lə Onanto Ǝsuə.

6 Fɛɛ mɔ etiki nnya meedi, meedi nya kətə betide ba nyi kobe nya bekesu sɛtɔ lə lɛwɔnɔ eto asa kasɔnɔnɔ əsuə. Nya yanka kawunsiə kamfo eto kobetete nye bəsuəaletidi ba leedi seka lə kasɔ kamfo əsuə nya banlɛ mə əsuə bonyansə.
7 Kobetete ko eto etiki minlɛ bɔtɛyi mfoo, etsyi lə Onanto eto kobe ko bákula betidi əsuə. Fɛɛ Onanto étsyue ketsyue kamfo útsyə kokoko nkə wuuləkə bo fɛ úyifo kawunsiə.
8 Kawunsiə kamfo eto bəsuəaletidi eto kuutsyuə mánte kulesa itsyi lə kobe komfo əsuə. Itsyise lə nnya ete bátee, eni bánsɔ Bonamute le uyikabie əsuə.
9 Fɛɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə,

“Lesa nə kuutsyuə saa
mənyə
nye woannɔ tɔɔ,
nya kuutsyuə saa
mémbu tɔ disi utsyiko
tsya nkə yuubə itə,
nya tutuutu ni lesa nə
Onanto dítsyue utsyə
utə betidi ba laala wə
nɛ.”
10 Fɛɛ bo alɛɛ, Onanto
diləkə wə asakulakula
nyamfo lə lekple óte bo, ɛyɛ
lə wə Lɛwɔnɔ əsuə.
Onanto eto Lɛwɔnɔ
eedufə lə lesa saa əsuə nya
kaate, nya diate Onanto eto
asakulakula kulaa tsya.
11 Fe kase utidi eto lɛwɔnɔ
nə nkpe lə wə əsuə hã nyi
wə kemiə eto lesa saa itsyi
lə wə əsuə, nko ke ini bə
Onanto eto Lɛwɔnɔ hã nyi
lesa saa itsyi lə Onanto əsuə
nɛ.
12 Nya boo, inni kawunsiə
kamfo eto lɛwɔnɔ nə ləətə
beeyifo asa bua nkpe lə bo
əsuə. Bomu Onanto eto
Lɛwɔnɔ nə luutə bote ətəsa
nnya bófo butsyiko lə wə
ɔflɔ, kafo faa, ni ni nnə
nkpə lə bo əsuə nɛ.
13 Lə nyamfo esoo, inni
kawunsiə kamfo eto kobe
eto asa nnya betidi laate
bófo búfi bɔnlɛ mi etiki
budi. Bomu asa nnya
Onanto eto Lɛwɔnɔ díləkə
óte bo, nya ni asa nnya
boələkə kate mba léfo
Lɛwɔnɔ nəmə nɛ.
14 Utidi saa wə Onanto eto
Lɛwɔnɔ nəmfo dímamfo
disiə lə wə əsuə, wəmbofo
ətəsa nnya Onanto eto
Lɛwɔnɔ ləətə bofo. Nya
utidi əmfó tsya əmbofo asa
nyamfo kasɔ bɔnɔ, itsyise
asa nyamfó eyifo wə
ebukisa. Nyaso Onanto eto
Lɛwɔnɔ əsuə nya utidi lɔɔyɛ
fɛ wuunyə ətəsa nyamfó
utsyə lekpo kase efo koya.
15 Utidi wə Onanto eto
Lɛwɔnɔ lefo disiə lə əsuə,
wə loofo lesa saa bunyə
kətsyə nɛ. Fɛɛ wə alɛɛ,
betidi embofo wə bunyə
ketsyə lekpo nɛ.
16 Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue lɛ bɔtɛyi nkə,
“Utidi saa enyi lesa nə nkpə
lə Bonamute eto
nsusu.
Nya kuutsyuə saa tsya
anté wə kulesa.”
Fɛɛ boo, Kristo eto nsusu
kpe lə bo əsuə.

3

Bo Ni Onanto Eto Beyifoyifo.

1 Mɔ bayimi, məmbofo mi
etiki budinko lə Ditiki Sɛɛ
nəmə əsuə fe kase
muudinko betidi ba Onanto
eto Lɛwɔnɔ nəmə díkafo
dísiə lə mə əsuə. Bomu
muudinko mi etiki fe betidi
ba eto ənəmi nsi ntəkə lə
kawunsiə eto asa əsuə. Nya
bisi biyifo ekpefi kɛkɛ lə
Kristo bofokanɔ əsuə.
2 Mɔ asa nnya maate mii,
eyifo nya diyuə imbə ale fe
kase mintu lɛlɛkɛ itə
bebifɔfɔ butə. Nya yenyifo
asa nnya eto kasɔnɔnɔ nkpe
ale fe kase inte itə utidi wə
díkabe wə leedi asa nnya
nkpə kalende seka. Nya ta
mɔmɔ biambe tɔ itə lesa nə
nkpə kalende budi.
3 Itsyise bisi bisi nkpə fe
betidi ba difi mə nsusu
bətəkə lə kawunsiə kamfo
hã eto asa əsuə. Nya lə
kenəmisɛ si kakpe lə mi nti
nya biədiə nniə lə bətsyuə

əsuəə, nyamfo mate kulaa ate nkə bisi bisi nkpə itə kawunisiə kamfo eto asa.

4 Lə mi nti utsyuə esi ɔ́tɛyi nkə, “Mɔɔ, Paulo eto kama mintəkə,” nya obamba tsya nlɛ bɔtɛyi nkə, “Mɔɔ, Apolo eto kama mintəkə,” bieyifo asa fe betidi ba kawunsiə kamfo eto eyifosa léfo disiə dinsi lə mi əsuə.

5 Nya lə nyamfo kenke kamaa, owoe ni Apolo? Nya owoe ni Paulo? Onanto eto beyifoyifo ete buni. Nya bɔ́yɛ lə mi əsuə lə bofo bɔnɔ. Nya bo nti eto utsyuə saa nlɛnko keyifo ka Onanto dítə wə nkə uyifo.

6 Mɔ ni dítsyiko keyifo kamə kasɔ fe kase beetsyi diyibibi. Nya Apolo lékpo ni ntu. Fɛɛ Onanto ni nwə dítə lébe lɛbɔ disi.

7 Lə nyamfo esoo, utidi wə dítsyii, ku utidi wə lékpo ni ntuu, məmblɛ ménYifo kulesa kinki. Nya Onanto bomu ni nwə díyifo, itsyise wə ni nwə dítə lébe lɛbɔ disi.

8 Bobakefə kubutsyuə saa əmbə lə utidi wə leetsyi kuyi ku nwə laakpo ko ntu nti. Onanto ni futsyə wə loofo mə kayo lə mə keyifo eto kɛnyɛ.

9 Itsyise buyifo beyifotsyuə lə keyifo kani əsuə. Nya boakɔ ani keyifo ke kətə Onanto. Nya biyifo Onanto eto ɔkuɛ wə əsuə bunyə bɔnlɛ keyifo. Nya bini diyo nə tsya Onanto léto.

10 Nya lə Onanto eto kətə ka útə mɛ əsuəə, ətə mfiani fe diyo eto otonto sɛɛ. Nya mintsyə diyo nəmə kasɔ lə leba əsuə. Nya utidi bamba díbə ɔnlɛ boto kətəkə lə ni. Fɛɛ utsyuə saa wə dibə ɔnlɛ boto kətəkə, ele bə ɔlɔ obe kase ɔnlɛ diyo nəmə boto kayɛnko.

11 Itsyise Yesu Kristo ni leba nə əsuə Onanto dífi útsyə diyo nəmə kasɔ ele bə betidi be bato diyo nəmə besukosə. Nya kuutsyuə bamba saa ensi embofo leba bamba bufi ketsyə ni kasɔ boto bio.

12 Bətsyuə ebufi sika sia nye siflubia nye aba nya nkpe koya, nye keyi nye sefa kato diyo nəmə.

13 Fɛɛ lə diyo nə utsyuə saa léto alɛkɛ nye dianlɛkɛɛ, Kristo eto disumuyo nəmə ni nnə luuləkə lete nɛ. Itsyise lə disumuyo nəmə əsuəə, ute buufi bələkə utsyuə saa eto keyifo lə lekple bate. Ute əmfo ni nwə luubə ukedi keyifo saa obe, lə obe lə keyifo kamə alɛkɛ.

14 Lə utsyuə eto bikə bia úfi óto diyo nəmə əńyəə, lə ute áto ɔ́yɛ mfo ófee, otonto əmfó ebofo kayofofo.

15 Fɛɛ lə utsyuə eto bikə bia úfi óto diyo nəmə ato utee, wəmbofo kayofofo saa. Fɛɛ wə kosate ebunyə buləkə fe nwə dítsyetsyi ɔ́bɔ lə ute əmə əsuə.

Mi Kosate Eyifo Onanto Eto Disumuyo Kɛnkɛ.

16 Ele bə bete lə ekpako mi wuee biə mi kosate eyifo Onanto eto disumuyo. Nya

Onanto eto Lɛwɔnɔ nkpe lə mi əsuə.
17 Itsyise Onanto eto disumuyo eyifo kakɛnkɛkɔ, nya mi ni wə disumuyo nəmə. Nyaso lə utsyuə ata Onanto eto disumuyo nəmə ubuu, Onanto ebɔtsylɔsə wuntsya.
18 Kuutsyuə saa manwɛ wə əsuə lə mi nti. Lə utsyuə lə mi nti eebu wə əsuə fe kawunsiə kamfo eto obesibee, ufi wə əsuə uyifo ubuki bomu lə betidi eto ənəmi lə itə bə woofiani obesibe tinti lə Onanto eto ənəmi.
19 Itsyise lesa nə kawunsiə eto betidi leebu fe kobetetee, nyamfó eyifo ebukisa lə Onanto eto ənəmi. Nyaso Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyi nkə, “Babesibe eto asayifoyifo əsuə nya Onanto laayɛ kemuə mə lə kubu əsuə nɛ.”
20 Nya besi báwɔni bátɛyi bənkə, “Onanto yi nkə babesibe eto nsusu bufi manle kulesa saa kon.”
21 Lə nyamfo esoo, yanle bə utidi saa kabesə əsuə kato lə lesa nə betidi loofo buyifo əsuə. Itsyise lə sitintii, lesa saa te mfó itə mi lɛlɛkɛsə.
22 Paulo nye Apolo nye Petro nye kawunsiə kamfoo, nye ukpə ku nkpəə, mɔmɔ nye lefe nə luubəə, asa nyamfo kenke eyifo mi ale.
23 Nyaa, biyifo Kristo eto bale. Nya Kristo tsya diyifo Onanto eto ole.

4

Boeyifo Kristo Eto Keyifo Lə Ɔnukualɛ Ǝsuə.

1 Utsyuə saa kəənyə bo fe Kristo eto beyifoyifo ba béfi Onanto eto etiki kulakula lə lefe nə léfe mməə, bákpe kɔni bə bɔlɛ nya ola.
2 Nya lesa nə lefé itə nwə laabe Boanto Onanto eto asa əsuə ni bə úyifo keyifo kamə lə ɔnukualɛ əsuə.
3 Lə mɔ kutsyee, yənlə mɛ bə kuutsyuə kponko mɛ lekpo lə mɔ ditiki əsuə nye ɛyɛ lə kawunsiə kamfo eto kobe əsuə unyə nkə nta mbu. Maankponko mɔ əsuə lekpo kulaa tsya lə ditiki nəmə əsuə.
4 Mɔ lɛkɔɛsi anlo mɛ dikpi saa. Fɛɛ nyamfo anlɛ bote nkə meenyifo kabua saa, eso mbɔbɔ mfe lə kabua ku lə mɔ etikididi kemiə. Itsyisee, Bonamute wə loofo mɛ lekpo bokponko nɛ.
5 Nyaso yanle bə kuutsyuə saa kponko wə utsyuə lekpo isu ese lefe nə Bonamute Yesu eto dibəfe nəmə leyo. Lə ubəə, wə ni futsyə lookponko utsyuə saa lekpo nɛ. Nya wə ni nwə luuləkə asa bua kenke nnya lɛkula lə lekple ote nya wuuləkə asa bua nya betidi nlɛ bubu tsya ote. Mfo nya Onanto lɔɔtɛsə utidi saa diŋyə itə atɛsə.
6 Mɔ bayimi, bə lə befo asa nnya bɔnlɛ bɔtɛyi ɛyɛ lə mɔ ku Apolo əsuə kasɔ bɔnɔɔ, nwɔni nyamfo bə lə bebe bekase. Nya lə bekase asa nnya eto kasɔ etiki nyamfo nlɛ buləkə kate nya báwɔni bátɛyi bənkə, “Bikeyifo asa bikayɛ lə kusu

əsuə tlololololo.” Lə nyamfo esoo, biembu betidi bətsyuə bakplənyə beso babamba.

7 Owoe díyifo fə nya fankpə kutəkə fanso fuutsyuə? Asa nnya nkpə fə kenkee, Onanto ni nwə dífi útə fə. Lə nko intee, beso faabesə əsuə kato fenkə inni Onanto ni wə dítə fə asa nnya nte fə.

8 Lee asa nnya bela biə biakɛɛ, bíuńyə nyamblɛ kokoo? Nye batabinyə bíkafiani? Lee bíofiani baka lə lefe nə eto lefe bo lenni tɔ baka? Ɛlɛkɛ! Eni seka ele bənkə bikedi pɛfɛ bə lə bo tsya lə budi se ku mi!

9 Itsyise ele mɛ fenkə bo mba ni batɔnkpee, kesiəkɔ ka Onanto dífi utə bo ni kafɛfɛkɔ. Nya buyifo fe betidi ba bálo dikpi bə lə balo mə lə mba kenke eto ənəmi. Nya buyifo abesa nnya kawunsiə kenke ku Onanto eto batɔnkpə ńyə baanlɛ bobe.

10 Buyifo bamumu lə Kristo eso. Fɛɛ mi eyifo babesibe se biyifo bani ku Kristo eso! Bo eyifo betidi ba lɛyɔkpɔ eso bumbə ale. Fɛɛ mii, biyifo mba nkpe ale. Buyifo betidi bimba lə betidi eto ənəmi. Fɛɛ mii, bekpe dibu.

11 Ibə ese mɔmɔɔ, boəsiə kukpɛnsə ku utukuɛ. Nya bikə kpãã saa əmbə bo boalɛ. Nya betidi laablɛ bo. Nya bumbə kakɛkɔ saa boəsiə.

12 Nya boeyifo keyifo kekleke kabe bo əsuə. Lə betidi ékudi boo, boo, boakpo mə atsyɔ. Lə ibə bə bəətəkəko bo lə bate bo ohiãa, bo boakpe nkɛale.

13 Lə báka bo, boefi kafo buɛɛ eto etiki kətə mə mbuayɛ. Betidi əənyə bo fe kuku. Buyifo kawunsiə kamfo eto kuku ku ekubi ibə əsə mɔmɔ.

14 Minlɛ mi kukue komfo eto okle bɔwɔni bə lə mfi nkpe mi kofani. Bomu bə lə nlɛ mi kɔlɛ fe mɔ bebi lala seka.

15 Itsyise lə ite bə bekpe betidi akpi lefosi ba laalɛ mi ola kulaa tsya lə mi bofokanɔ eto nkpə bo binsi əsuəə, bimbə antomə kpə. Itsyise fe kase binsi nkpə nya biyifo lɔni ku Kristo esoo, mɔ ni mi anto, se mɔ ni Ditiki Sɛɛ nəmə boboko mi eso.

16 Lə nya esoo, nlɛ mi lekpakpa miə lə bitəkəko mɔ ditsyəbi kama.

17 Nyamfo əsuə eso minlɛ Timoteo botsyese mi nɛ. Uyifo mɔ ubi lala wə leeyifo Bonamute Yesu eto keyifo lə kusu əsuə. Wuubə oklomasə mi kase məəsiə nkpə fe Kristo eto nle bo eto kusu məətəkəko. Nya nyamfo maate bafokanɔfɔ kenke kaka kee minsu.

18 Mi nti eto bətsyuə átaka bəńyə abesə mə əsuə kato eso mə bətsyuə fɛfɛ, itsyise bébu bənkə, mensi embusinkli mbə mi ɔflɔ.

19 Nya lə Bonamute Yesu átɔnɔɔ, muubə nyə mi lə lefe kliminti əsuə. Nya mɔ kosate muubənyə əsuale nnya betidi ba laabesə əsuə kato nkpe, nya moobe lə inni etiki bimba banlɛ budii.

20 Itsyise Onanto eto
sekadidi aanyɛ ku etiki
bimba budi. Bomu yaayɛ ku
əsuəale.
21 Bela biə mbə mi ɔflɔ lə
mbə nnə mi kato lee, lee
mbə mi ɔflɔ lə lelabi ku
diyuə əsuəə?

5

Biləkə Sɛsɔnɔdidi Lə Mi Mba Léfo Bɛnɔ Eto Nti.

1 Nya mɔmɔɔ, betidi lɛ
bɔtɛyi kpə bənkə,
sɛsɔnɔdidi kpe lə mi nti.
Nya mamfokanɔfɔ kulaa
tsya anla nnya okle buyifo.
Bátɛyi mɛ bənkə osani
utsyuə ku wə anto eto usiə
ákɔ okla.
2 Nya beso biate əsuə
nko? Keku bomu ele bə
bikewi. Nya utidi wə díyifo
nyamfo eto okle, ele bə
biləkə wə lə mimba léfo
bɛnɔ nti.
3 Ite bə ntsyo lə mi ɔflɔ
nya boənyə bətsyuə ənəmi
ku ənəmi tsyaa, nkpe lə mi
nti lə lɛwɔnɔ əsuə. Nya se
minkpe lə mi nti esoo, nlo
utidi wə díyifo lebua nəmfo
eto okle dikpi
4 lə Bonamute Yesu Kristo
eto əsuəale əsuə. Lə betsya
bisii, ele bə bete biə mintsya
kpe mi lenti lə lɛwɔnɔ əsuə.
Nya Bonamute Yesu Kristo
eto əsuəale ebɔkɛ bo lenti.
5 Ele bə beyani utidi əmfo
bitə Obonsam lə ɔtsylɔsə wə
əsuə eto sinə. Nya lə ukpə
kula tsyaa, wə lɛwɔnɔ lə
dinyə bofo lə diyi nə əsuə
Yesu lookponko kawunsiə
kenke eto betidi lekpo lə
Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə.
6 Yanle bə bikabesə əsuə
kato. Binyi biə əyənkisəsa
sɛkɛ ete laatsyakasə ku
nnamfo bo banwɔ nnya
ləətə boataka kabe kato?
7 Biləkə əyənkisəsa saa,
nnya ni lebua, bitsyiko lə
mii nti. Nya biyifo nnamfo
fɔfɔ bo bánwɔ, bo əsuə
əyənkisəsa saa ləmbə, fe
kase minyi miə bite seka
sitinti. Itsyise bo Ukpə Asa
Bo Ɔyila eto Diyi eboyo. Nya
mɔmɔɔ, boolo bo Ukpə Asa
Bo Ɔyila eto Lesambi nə ni
Kristo.
8 Nyaso, biəntə lə budi bo
Ukpə Asa Bo Ɔyila eto Diyi
ku abolo nnya əsuə
əyənkisəsa koko nkpe, nnya
nsusu bua ku asa bua
boeyifo. Bomu bitə lə budi
diyi nəmfo ku abolo wə
əsuə əyənkisəsa saa ləmbə
nya lə bote boə boenyifo
ənəmi ənəmi eto betidi.
Bomu lə bɔyɛ ku Ditiki Sɛɛ
nəmə lə ɔnukualɛ əsuə.
9 Nya lə kukue ko míwɔni
mintə mi kafoo, ńtɛyi mi
minkə bianyɛ ku betidi ba
ni basɔnɔdi.
10 Mɔmɔɔ, inni betidi ba
dimamfo banɔ ete minlɛ.
Betidi ba minlɛ ni basɔnɔdi
nya baasɛsə ənəmi lə asa
əsuə, mba ni beyu, leeyu
betidi eto atabi kedi, ku
mba ləətə bəfiə kedi tsya.
Nya lə atɛyi fə əələkə əsuə
lə mə əsuə kenke, ete bə ele
bə ləkə əsuə etsyiko lə
kawunsiə kamfo kenke
əsuə!
11 Bomu lesa nə minlɛ
bɔtɛyi ni bə nwə laakpo wə
əsuə nkə ɔyimi wə díkafo
ɔnɔ fɛ weedi sɛsɔnɔ nye

onkpə kenəmisɛ nye ləətə bəfiə kedi nye laakpo betidi aye bua nye leekpə ntə nye leeyu, ləkə fə əsuə lə wə. Nyanle bə fə ku wə kɔ ani lə ɔkpɛ ɔni bidi lesa kulaa tsya.

12-13 Iyifo lesa nə lekpa bə, inni mɔ keyifo keni bə nkpo betidi ba lenni bafokanɔfɔ eto itiki eto lekpo. Bomu Onanto ni nwə lookpo mə etiki eto lekpo. Fɛɛ ele bə bokponko bafokanɔfɔ mə nti eto lekpo fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nlɛ bɔtɛyi nkə, “Bela utidi bua biləkə lə mi katsyakɔ nti.”

6

Ele Bə Bafokanɔfɔ Lɔ Bətsyuə Nti.

1 Lə etiki edufə lə ofokanɔnyə ku wə utsyuə eto ntii, yanle bə ufi etiki nyamə usuko manfokanɔfɔ ɔflɔ nkə bedufə lə nnya əsuə bətə wə. Bomu mi nti eto ɔni, wə ele bə udi etiki nyamə nɛ.

2 Biyi biə Onanto eto betidi ni mba lookponko kawunsiə eto betidi lekpo. Nya lə biyi biə mi ele bə bekponko kawunsiə eto betidi lekpoo, ele bə befo budufə lə etiki wɛlɛwɛlɛ esuə bɛlɔ bitsyə.

3 Biyi wəə biə bo bafokanɔfɔ bo ni mba lookponko kato eto batɔkpe lekpo. Lə nyamfo esoo, yanle bə ibə bə kawunsiə mfo eto etiki wɛlɛwɛlɛ, so bo ani ku bɔlɛ kabe.

4 Nyaso lə etiki nyamfo eto okle edufə mi lentii, ele bə biləkə betidi ba biembu kakpe lə kulesa nti kulaa tsya biə bedufə lə nnya əsuə, ensɔ bə bifi etiki nyamə bisuko lekple kalebe bamba.

5 Nlɛ mi etiki nyamfo bɔtɛyi bə lə kofani lə kɔlɛ mi. Nya bɔtɛyi bɛnlɛ biə obesibe saa əmbə mi mba lefo bɛnɔ nti wə loofo etiki nyamfo bɔlɔ ketsyə.

6 Fɛɛ lə ofokanɔnyə aakpa wə ɔyimitsyuə usuko betidi bamba ba ni mamfokanɔfɔ ɔflɔ nkə lə bedi mə etiki bətə məə, nyamfo alɛkɛɛ?

7 Nsusu bo nkpə mi fɛ biefi mi əsuə kesuko lekpokakpokɔ aate nkə mi bofokanɔ mamflɔ kon. Fe nwə léfo ɔnɔ, lə utidi utsyuə áta fə ubu nya fəmuə utu falɛ famankpe wə kɛnyɛɛ, yenyifo lesa nə lɛlɛkɛ ensoo? Nko ini bə lə utidi utsyuə efi fə lesatsyuə, mankpe utidi əmfo kɛnyɛ.

8 Fɛɛ mi kosate bomu ni bətsyə léta bibu. Nya bieyu mi bayimitsyuə bafokanɔfɔ eto bike kulaa tsya.

9-10 Nya biyi sitinti biə betidi ba leeyifo asa bua embudufə Onanto eto sekakedikɔ. Bianwɛ mi əsuə lə sibuki əsuə! Itsyise betidi ba leeyifo akuɛnsa, nye mba ləətə bəfiə kedi nye leedi sɛsɔnɔ, nye basani ba laalabe ko mə basanitsyuə, nye mba leeyu, nye mba laasɛsə ənəmi lə asa əsuə, nye mba ləənə nte bo nkpə ale kəkpə, nye baabiasə betidi eto aye, nye mba leefi

betidi eto atabi lə əsuəale kedi, mə nti eto kuutsyuə saa embudufə Onanto eto sekakedikɔ.
11 Asa nyamfo mi bətsyuə díkeyifo kɔ. Fɛɛ Bonamute Yesu ébuflə mi asa bua úwui lə mi əsuə nya úyifo mi kɛnkɛ útə Onanto. Nya úsinkli ólɛkɛsə mi ku Onanto eto nti ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo ku Onanto eto Lɛwɔnɔ əsuə.

Bɛlɛ Mi Ǝsuə Ola Kukɔnɔ Nya Lə Bifi Dibu Bitə Onanto.

12 Mi nti eto utsyuə ebɔtɛyi nkə, “Nkpə kusu meeyifo lesa saa.” Sitinti ini. Fɛɛ inni lesa saa lɛlɛkɛ itə fə. Moofo bɔtɛyi minkə, “Nkpə kusu meeyifo lesa saa.” Fɛɛ yanle bə ibə bə lesa saa di mɛ utu.
13 Utidi bamba tsya ebofo bɔtɛyi nkə, “Buyifo béyifo didisa itə kafo, nya kafo tsya nkpə itə didisa.” Sitinti ini, fɛɛ Onanto ebutə nkə nyamfo kenke eto lefe lə dibə lefe. Nya inni bə lə bufi bo əsuə eto sinə bukeyifo akɔɛnsa eto asa eso ete. Bomu bə lə bufi nnya bukeyifo Boanto Onanto eto keyifo. Nya wuutə əsuə eto sinə lesa nə dińyə itə se.
14 Fe kase Onanto létakasə Bonamute Yesu utsyiko ɔkɔmə, nko ke wootakasə bo tsya uńyənsə lə wə əsuəale nɛ.
15 Biyi biə mi əsuə eto sinə eyifo Kristo eto əsuə eto sinə sitsyuə. Nya yanlɛkɛ bə efi Kristo eto əsuə eto sinə sitsyuə akɔ ku utidi wə difi sɛsɔnɔdi uyifo wə keyifo.
16 Biyi tsya biə lə utidi éfi wə əsuə ɔkɔ ku nwə nsi nkpə lə sɛsɔnɔdidi əsuə, uyifo ɔni ku wə lə əsuə eto sinə əsuə. Awɔnisa Kɛnkɛ Eto Kukuə átɛyi ékpa wuee nkə, “Mə inuə bamə ebuyifo bani lə sinə əsuə.”
17 Fɛɛ utidi wə dífi wə əsuə omanklasə lə Bonamute əsuəə, uyifo ɔni ku wə lə lɛwɔnɔ əsuə.
18 Biensiyifo abua ɛyɛ lə sɛsɔnɔdidi əsuə. Lebua bamba saa eto okle nə utidi díyifo, diammankla lə wə əsuə eto sinə əsuə. Fɛɛ utidi saa wə leedi sɛsɔnɔɔ, weeyifo lebua keńyə lə wə kosate eto əsuə eto sinə əsuə.
19 Biyi wuee biə, mi əsuə eto sinə eyifo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nkpe lə mi eto kəsiəkɔ nya ini Onanto dífi wə útə mi. Inni mi mbə mi əsuə.
20 Itsyise Onanto áfo kayo kpə lə mi disi. Nyaso bifi mi əsuə eto sinə bikeyifo asa nnya laakpe Onanto dibu.

7

Bɛlɛ Mi Ǝsuə Kukɔnɔ Lə Bofokanɔ Eto Kusu Ǝsuə.

1 Nya ɛyɛ lə kukue ko bɛwɔni bítə mɛ eto etiki əsuəə, nlɛ mi bɔtɛyi minkə lə osani utsyuə si nkpə nya waanla nkə weefi kusiə, bete biə utsyue nnya kukɔnɔ.
2 Fɛɛ se sɛsɔnɔdidi lɛbɔ esoo, ele bə osani saa fi kusiə. Nya usio saa tsya lə usiə kusə.
3 Yanle bə osani ni nkə wəəmbɔkɔ okla ku wə usiə.

Nko ke yanle bə usio ni nkə wəəmbutsyə wə usə okla.

4 Itsyise usio saa eto əsuə eni wə fate eto ale. Bomu iyifo wə usə tsya eto ale. Nko ke ini bə osani eto əsuə tsya eni wə fate eto ale. Bomu wə usiə tsya eto ale ini.

5 Lə mə nti eto ɔni aala nkə weesu wə utsyuə ɔflɔɔ, ele bə wə unuəfə tɔnɔ utə wə enso bəə, lə iyifo mə inuə bamə eto ketsyue ketsyuə ɛtɔnsə bə lə kusu kutsyuə əsuə itə lefe kliminti, fe itə olatoto seka esoo, fɛ yembutə kusu nɛ. Nya lə nnya kamaa, ele bə besinkli bəsiə nkpə fe kase bísiə kɔ. Lə biyifo nkoo, biembudufə lə Obonsam eto bulə saa əsuə.

6 Nyamfo menyifo kɔfi minlɛ mi butə. Bomu nsusu butsyuə ete minlɛ mi butə.

7 Lə sitintii, nta nla miə utsyuə saa siə fe kase minsi. Fɛɛ utsyuə saa ku wə ditəsa nə Onanto dítə wə. Utidi saa ku wə lele nə bətə wə.

8 Mɔmɔɔ, itə mba lemfi tɔ bəsiə nye lensi tɔ bəsə ku bakɔbəsiə nye bakɔsee, nlɛ mi bɔtɛyi minkə lə bisiə kusiə memfimemfi, kusə mənsiəmənsiə fe kase minsii, ɛlɛkɛ itə mi eso.

9 Fɛɛ lə biəmbofo mi əsuə ola bɔlɛ kəsiə lə asa nnya lookpe mi bulə əsuə esoo, biofo bəsiə bufi nye besə busiə. Itsyise lə eyifo nkoo, ɛlɛkɛ itə utsyu əmə eso bə okayɛ katsyilama kedi sɛsɔnɔ ukafe.

10 Nya mi bəsə ku bəsiə, kɔfi ko minlɛ mi bokpe mfo eni mɔ kole. Bomu, Boanto Onanto nlɛ mi ko bokpe. Nnya ni bə kusiə manni kusə.

11 Fɛɛ lə ɔ́ni wə əsuəə, ele bə wə mate siə nye wə ku wə usə sinkli bəsiə. Nya yanle bə osani tsya ni wə usiə.

12 Nya mi bafɛfɛɛ, nlɛ mi nyamfo bɔtɛyi, fɛɛ inni Bonamute eto kɔfi. Lə mi mba lefo bɛnɔ fi kusia ko dímamfo ɔnɔ nya usio əmə lɛtɔnɔ nkə bəəsiə fe usə ku usiəə, osani əmə manni wə.

13 Nko ke lə usio wə léfo ɔ́nɔ utsyuə si kusə ko dímamfo ɔ́nɔ nya osani əmə lɛnɔ kasɔ nkə bəəsiə fe usə ku usiə, yanle bə usio əmə du lə osani əmə eto diyo.

14 Itsyise osani wə dímamfo ɔ́nɔ əməə, Onanto ebuyifo wə kɛnkɛ ɛyɛ lə usio wə léfo ɔnɔ əmə eso. Nya nko ke ini bə Onanto ebuyifo usio wə dímamfo ɔ́nɔ tsya kɛnkɛ lə wə usə wə léfo ɔ́nɔ eso. Lenni nkoo, mə bebi embuyifo kɛnkɛ. Fɛɛ fe kase intee, Onanto eeyifo bebi bamə kɛnkɛ.

15 Fɛɛ lə utidi wə ni mamfokanɔnyə aala nkə wanyani nwə ni ofokanɔnyəə, kusu kpe itə nko faa. Nya lə kusu komfo eto oklee əsuə, usio nye osani wə ni ofokanɔnyəə, kpe kusu weeyifo lesa nə kee ola. Onanto ákpadi bo nkə bubə busiə nkpə lə diyuə əsuə.

16 Nyaso fə usio wə ni ofokanɔnyə, lə əsiə ku fə usə nkoo, etsyuə nə ebuləkə

wə etsyiko lə lebua eto nkpə əsuə. Nko ke ini bə lə fə ofokanɔsani tsya ku fə usiə əsiə nkoo, etsyuə nə ebuləkə wə etsyiko lə lebua eto nkpə əsuə.

Bisiə Nkpə Ɛyɛ Lə Kusu Ko Onanto Dítə Kɔsini Kutə Fə Ku Fə Usiə.

17 Lesa nə maate lə bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke nti, ni bənkə lə utsyuə saa lə usu sɛtɔ lə usiə nkpə lə kusu ko Bonamute dítə wə ɛyɛ lə kase unsi lə lefe nə Onanto lékpadi wə əsuə.

18 Lə ála lelo fɛ Onanto lékpadi fəə, nyalɛ sukosɛ nko. Nya lə ámanla tɔ lelo fɛ Onanto lékpadi fə, mantɛyi tsya fə esi esu ala lelo.

19 Itsyise lə ála lelo nye ámanla leloo, nyamfo menyifo kulesa. Bomu nnya lefe ni kase ele bə boola lesa nə Onanto léte bo nkə buyifo, nnya ni lesa nə lefe nɛ.

20 Nyaso siə nkpə lə ditsyəbi nə əsuə fakɛ fɛ Onanto lékpadi fə.

21 Lə utidi bamba eto opanyə feni fɛ Onanto lékpadi fəə, nyamfo mənlə fə kon. Fɛɛ lə ayɛ lə kusu ko əsuə fɔɔyɛ ayɛ utidi bamba eto opanyə budi nya lə ələkə fə əsuə, yɛ lə kusu komə əsuə.

22 Lə ndomunyə feni fɛ Bonamute lékpadi fəə, eyifo Bonamute eto nwə nsi lə wə əsuə əsuə. Nya lə eyifo nwə nsi lə fə esuə əsuə fɛ Bonamute lékpadi fəə, afiani Bonamute ndomunyə.

23 Onanto áfo nya kayo kpə lə fə disi. Nyaso mensiyifo fə əsuə ndomunyə ətə utidi bamba saa.

24 Mɔ bayimi, mi nti eto utsyuə saa yifo lɔni ku Onanto lə utidi wə fedi əsuə fɛ bákpadi fə.

Tɛ Lə Fə Nsusu Lə Butəkə Lə Boanto Onanto Eto Keyifo Ǝsuə.

25 Mɔmɔɔ, itsyi lə nnya bɛtɔ itsyi lə mba lensitɔ bəsə əsuəə, mámfo kɔfi saa itsyi lə Bonamute ɔflɔ. Fɛɛ se Bonamute dínyə mɛ kaminsə nya únyə mɛ nwə dińyə utə esoo, nnyə mɔ nsusu lə nnya əsuə.

26 Lə utidi ebu obe nya unyə kase asa nlɛ ale bɔkɛ lə lefe nəmfo əsuəə, nnyə miə ɛlɛkɛ itə bə osani siə nko lə ɔyɛ kusiə bufi.

27 Nya lə éfi kusiəə, mantɛyi fə aani wə. Nya lə émemfi tɔ kusiə, mantɛyi fə eesu abɛbɛ usio lə efi.

28 Fɛɛ lə ébufi kusiə, émenyifo kabua. Nya lə usio wə dímənsiə tɔ kusə esu usiə kusəə, wényifo kabua saa. Fɛɛ nla minkə lə nləkə mi ntsyiko lə bulə bo leetu usə ku usiə lə nkpə bomfo əsuə.

29 Mɔ bayimi, lesa nə minlɛ mi bɔtɛyi ni bənkə, lefe nə díbu mensi kulə. Nya idu mɔmɔ ɛntɔɔ, ele bə mimba mfi bəsiə, siə nkpə fe bimfi bəsiə.

30 Nya betidi ba bulə nlɛ butuu, beyifo fe bulə saa

anlɛ mə butu. Nya mba
ləənyə disuəyuə, beyifo fe
banlɛ disuəyuə bunyə. Nya
betidi ba laaya asaa, beyifo
fe asa nnya baaya kenke eni
mə kosate eto ale.
31 Nya mba difi kawunsiə
kamfo eto bikə bɔbɛbɛ
betsyi lə disii, bemfi mə
ənəmi bətəkə lə asa nyamfó
əsuə. Itsyise fe kase boənyə
kawunsiə kamfo eto bikə
mɔmɔɔ, inni nko biubə
bitsyə lə lefe kliminti nə
luubə kama.
32 Nla miə biləkə mi
nsusu bitsyiko lə lesa saa
əsuə. Itsyise osani wə lemfi
kusiəə, eefi wə nsusu
kətəkə lə Bonamute eto
keyifo əsuə nya woakpe
nkɛale keyifo lesa nə lɔɔkɛ
Bonamute ɔkɔɛ.
33 Fɛɛ osani wə mfi
kusiəə, wə nsusu ətəkə lə
kawunsiə kamfo eto asa
əsuə. Itsyise woala nkə
woeyifo asa nnya lɔɔkɛ wə
usiə ɔkɔɛ.
34 Nko ini nɛ, bə okpe lə
asakpa ənuə eto nti, lekpa
nəmfo ku nənse, ditsyuə
saa lɛ wə bunə. Nya usio
wə lensi kusə nye kebitɛ,
eefi wə lefe kətəkə lə
Bonamute eto keyifo əsuə.
Itsyise woala nkə woefi wə
əsuə kenke ku lɛwɔnɔ utə
wə. Nya usio wə nsi kusə,
wə nsusu əətəkə lə
kawunsiə eto asa əsuə,
itsyise woala nkə woeyifo
asa nnya lɔɔkɛ wə usə ɔkɔɛ.
35 Nla miə lə nwunsəko
mi. Nyamfo eso meedi mi
etiki lə asa nyamfo əsuə nɛ.
Inni kɔfi saa mimfi minlɛ
mi bokpe. Bomu nla miə lə
bisiə nkpə lə kusu sɛɛ əsuə.
Nya biofo mi əsuə kenke
bufi kətə lə Bonamute hã
kenke ku mi ketu kenke.
36 Nya lə osani átɔ usio
disi nkə weefii, nya únyə
nkə bembofo busiə kpo eyo
lefe nə beebuu, boofo
bətsyuə bokpa. Nyamfo
menyifo lebua.
37 Fɛ osani wə difi nsusu
kekleke nkə weembufi tɔ
usio əmə fɛ woofo busiə
sɛkɛ, woofo ko bɔyɛ bokpa
etɔ. Osani əmfo tsya éyifo
ɛlɛkɛ.
38 Nyaso, osani wə dífi
kusiəə, eyifo ɛlɛkɛ. Fɛɛ nwə
əmə dímemfi kusiə mfó.
Wə ale alɛkɛ eso nwə.
39 Usio wə díkesiə kusəə,
umbə kusu unsi wəəsiə
kusə bamba lə lefə nə w'usə
nsi nsi nkpə. Nya lə usə
əmə əkpə, nya fɛ woofo
kusə bamba ko woala
busiəko nɛ. Fɛɛ ele bə osani
əmə yifo nwə lefo ɔnɔ.
40 Nya lə nnya ete woofo
busiə kusə mənsiə, eni
weebunyə disuəyuə enso
nko. Nko mə mɔ nsusu nlɛ
mɛ bɔtɛyi nɛ, nya mfo nnɔ
miə iyifo Onanto eto
Lɛwɔnɔ eto lelabi tsya.

8

Onanto Ɔni Hã Ete Nkpə.

1 Nya mɔmɔɔ, nla miə
maatɛyi mi lesatsyuə itsyi lə
didisa nə béfi bətə bəfiə
kedi əsuə. Boatɛyi boə bo
utsyuə sa yi kobe. Fɛɛ buyi
tsya boə kobe komfo əətə bə
utidi abesə əsuə kato nya
woate əsuə. Fɛɛ lesa nə
laakpe betidi nkɛale ni
lelabi.

2 Utidi saa wə leebu nkə uyi lesaa, lə sitinti, unyi ni fe kase ele bə ote.
3 Fɛɛ utidi wə laala Onantoo, Onanto yi wə.

4 Nya nyamfo ni lesa nə minla miə maatɛyi mi itsyi lə didisa nə béfi bətə bəfiə kedi lə kedikətəkɔ əsuə. Buyi boə asa nnya betidi díyifo bətsyə bətə kedii, eyifo asa bimba lə kawunsiə kamfo. Itsyise buyi sitinti boə Onanto ɔni hã nkpe.
5 Lə betidi lɛ etikii, baatɛyi bənkə bəfiə kpe lə kato nye kasɔ mfo nya bəfiə akpa akpa bamfo fui ku mə banamute kula tsya.
6 Tsyafɛ boo, buyi boə Onanto ɔni hã ete nkpe. Wə ni Anto wə díləkə asa nyamfo kenke. Nya we ni nwə bunsi nkpə butə. Nya Bonamute ɔni hã wə nkpee, wə ni Yesu Kristo wə əsuə Onanto lɛyɛ úyifo asa nnya kenke. Nya ɛyɛ lə wə əsuə nya bunsi nkpə nɛ.
7 Inni utidi saa nyi Ditiki Sɛɛ nəmfo. Asa nnya betidi diləkə bətsyə beesumuu, iyifo mə bətsyuə fe sitinti ini ibə ese lə mmi, bə lə bedi lesa nəmfo eto oklee, beebu bə bəfiə eto lesa dini bédi. Nya mə nsusu bo ləmbə ale laalo mə dikpi bə edisa nyamfo əətə baabiasə mə əsuə.
8 Inni didisa nə boedi nə loobiasə bonko Onanto eto nti. Nya yembobiasə kulesa lə búdi ni. Nya nko ke ini boəmbunyə kulesa lə budi lesa kuditsyuə.

9 Bebe kukɔnɔ lə kusu ko benkpə əsuə, bə lə bɛyɛ utidi wə eto bofokanɔ ləmbə ale bunə kakpe lə lebua əsuə.
10 Bu abe lə utidi wə eto bofokanɔ ləmbə ale nyə fə nwə nyi nyamfo ni nwə ńyə nlɛ lesa nə béfi bətə bəfiə kedi budi lə difiəyo. Wuntsya ebunyə əsuəale bə lə udi lesa nə béfi bətə bəfiə kedi mfó.
11 Lə nyamfo esoo, fə ɔyimitsyuə wə eto disi eso Kristo díkpə nya wə bofokanɔ ləmbə ale átsylɔ lə fə lesa nə fənyə fe lɛsɛsa eso.
12 Lə ibə nkoo, nyalɛ alɛ fə bətsyuə ba ni bafokanɔfɔ bota kebu. Nya ətə fə mba eto bofokanɔ ləmbə ale lə ikelə mə lə mə akɔɛsi kemiə. Nya lə ibə nkoo, éyifo lebua alɛ Kristo bota kebu.
13 Nyaso lə lesa nə meedi ebutə mɔ ɔyimitsyuə lə uyifo lebua, mensiembudi lesa nə béfi bətə bəfiə kedi kulefe lə kase yuunə mɔ ɔnyimitsyuə ekpe lə lebua kəmiə eso.

9

Ɔtɔnkpe Eto Ǝsuəale Ku Wə Nyifo.

1 Bibu biə mimbə kusu bə nyifo lesa nə maala? Nye minni ɔtɔnkpe nya mənnyə Bonamute Yesu lee? Nya inni mi ni eyibibi nnya lɛbɔ itsyi lə mɔ keyifo ka minyifo mintə Bonamute Yesu əsuə?
2 Lə ibə bə bətsyuə embofo mɛ fe Bonamute Yesu eto ɔtɔnkpe, mi áfo mɛ nko. Nya fe kase bíyifo lɔni ku Bonamute Yesu, nyamfó

mate áte bənkə mi kosate lə nyamfo buləkə kate wuee biənkə nyifo Bonamute Yesu eto ɔtɔnkpe.

3 Nya lə betidi aala bə bəənə nko mɛ eto etiki lə nyamfo əsuəə, nyamfo muufi nləkə mɔ əsuə kɛnyɛ nɛ.
4 Ɛyɛ lə kusu əsuə bə bətə bo didisa ku ənəsa nye ntu.
5 Itə kusu bə bo tsya yɛnko bo bəsiə fe kase batɔnkpe bamba ku Bonamute Yesu eto bayimisani ku Petro tsya leeyifo.
6 Lee mɔ ku Barnaba mate ete ele bə buyifo keyifo bobe bo əsuə?

7 Omamanyə kuutsyuə enyifo keyifo kafo wə əsuə wə kayofofo. Nya ɔkuɛmfo saa, kpe kusu weedi bidikə bia únyə utsyiko lə wə ɔkuɛ. Nya nwə ləətsyə bebuki kpe kusu bə unə mmintu bo beeke betsyiko lə bebuki bamə əsuə.
8 Minlɛ asa nyamfo bɔtɛyi ɛyɛ, lə asa nnya betidi eto nsusu dinyə bə ɛlɛkɛ əsuə. Nko ini lesa nə kɔfi nlɛ bɔtɛyi nɛ.
9 Boakla lə Moses eto afi eto kukue esuə bə, ubuki wə fakpa fesuko keyifo ɔnlɛ keyifo kətə fəə, mankle wə kɛnyɛ lə uńyə ɔlɛ keyifo. Fɛɛ inni bebuki bamfo tinti əsuə nya Onanto nlɛ etiki budi.
10 Bo əsuə eso Onanto nlɛ ditiki nəmfo bɔtɛyi nɛ. Lə sitintii, bo eso báwɔni ditiki nəmfo nɛ. Utidi wə lekpe bidikə ku utidi wə ləəfəsə nye ləələkə bidikəə, eeyifo nko ku nsusu nye kusubebe nkə utsyuə saa ebunyə bidikə biamə eto bitsyuə udi.
11 Boto lɛwɔnɔ sɛɛ eto eyibibi bokpe lə mi nti. Nya lə mi tsya efi əsuə eto sinə eto bikə bitə boo, ebiasə lesa ətsyuə?
12 Le betidi bamba əənyə kusu kenyə kutəkə kutsyuə ketsyi lə mi ɔflɔɔ, nyalɛ ele bə bo nyə kutəkə kpe enso mə kulaa tsya.

Fɛɛ boo, boanyɛ lə kusu komfó bə lə bunyə kulesa lə mi ɔflɔ. Bomu bufi lesa saa butəkə lə bo əsuə itə lə Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə lɛyɛ lə kusu sɛɛ əsuə lə disensə disu kalebe saa.
13 Biyi wuee biənkə betidi ba leeyifo keyifo lə Onanto eto disumuyoo, mfó bəənyə mə didisa ketsyiko nɛ. Nya betidi ba leefi mə keditətə eto asa kesu kətəkə lə kedikətəkɔ eto leba əsuəə, nnya ətsyuə bəətə mə fe mə kedikɔ nɛ.
14 Nko əmə ke ini sitinti bə Bonamute dítə kɔfi nkə betidi ba laabe Ditiki Sɛɛ nəme letsya be kətə betidii, letsya bobe nəmə əsuə ele bə bedi lesa nɛ.

15 Fɛɛ ménfi kusu komfo nyifo keyifo saa ntə əsuə. Nye bɔwɔni minlɛ mi kukue komfo bə lə ntɔ lesatsyuə ntsyiko mi ɔflɔ? Lə nyamfó esoo, lə nkpə kulaa tsya alɛkɛ itə mɛ eso. Itsyise manla miə lesanə əsuə itə mɛ kusu bə mbesə əsuə katoo, utidi utsyuə yɛ lə nnya əsuə uyifo nnya etiki bimba.

16 Yəntə mə kusu bə
nkabesə əsuə kato bə
maabe ditiki sɛɛ nəmə
letsya eso. Boanto Onanto
ebunə mɛ koto lə mambe
Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə
betidi!
17 Lə nnya ete iyifo bə mɔ
kosate ete díləkə keyifo
kamfo mintə mɔ əsuəə, eni
moobe kusu miə ele bə bafo
mɛ kayo lə nnya disi. Fɛɛ
iyifo keyifo ka Boanto
Onanto díləkə utə mə nkə
ele bə nyifo. Itsyise iyifo
keyifo ka Onanto dífi mɛ
utsyə lə ke kɛnyɛ.
18 Nya nte kayo ka baafo
mɛ lə ke disi? Kayofofo ka
məənyə lə nnya əsuə ni
maabe Ditiki Sɛɛ nəmə
letsya kafo faa. Nya
membunyə kayofofo saa lə
Ditiki Sɛɛ nə meedi əsuə.
19 Kusu saa asini kutə mɛ
se mimbə lə kuutsyuə kalɔ
eso. Fɛɛ nyifo mɔ əsuə fe
utidi wə leeyifo betidi ba tã
eto keyifo bə lə nnə betidi
kpə moko Boanto Onanto.
20 Lə nlɛ keyifo lə Yudafɔ
ntii, mə əsiə nkpə fe
Yudanyə bə lə itə bə moofo
mə bunə kaboko Boanto
Onanto. Itə bə mimbə lə
Moses eto kɔfi kalɔ tsyaa,
məəsiə nkpə nko seka ku
mba leetsyue wə kɔfi koto lə
lefe nə minkpe lə mə nti itə
lə mfo mə bunə kətə Boanto
Onanto.
21 Nko ke meeyifo ku
betidi ba lenni Yudafɔ tsya
nɛ. Nya məəsiə lə mə nti fe
utidi wə lenni Yudanyə.
Nya meentsyue Yudafɔ eto
kɔfi koto itə lə nnə məəntə
Bonamute Boanto Onanto.
Nyamfo aante bə ntaka ńyə
lə Onanto eto kɔfi əsuə
itsyise lə sitintii, Kristo eto
kɔfi əsuə nya meetsyue koto
nɛ.
22 Lə nkpe lə mba eto
bofokanɔ ləmbə ale ntii,
meeyifo mɔ əsuə fe mə ke
bə lə nnə mə mboko Boanto
Onanto. Meeyifo əsuə
kakatesə ko betidi ba eto nti
minkpe itə lə nyɛ lə kusu
saa əsuə bə lə nnə betidi
mboko Boanto Onanto.
23 Meeyifo asa nyamfo
kenke itə lə Ditiki Sɛɛ nəmə
eso bə lə nyə disuəyuə nə
laabɔ ketsyiko lə ni keyifo
buyifo əsuə.

24 Biyi wuee biə betidi kpə
ləəkə ketsyetsyi etsyi. Fɛɛ
mə nti utidi ɔni hã ləətəkə
kato kenyə nnya kayofofo.
Nyaso bitsyetsyi nko əmə itə
lə bitəkə kato lə binyə nnya
kayofofo.
25 Utidi saa wə ləəmuə
əsuə fɛ weesu ketsyetsyii,
waabokosə əsuə kasɔ
kakase lesa nə baate wə ku
nnya esu kenke bə lə ofo
kato butəkə kafo
lekankpakpa nə laanklɛ fɛ
laa bia. Fɛɛ boo, boəmuə
əsuə lə bofo lekpakpa nə
ləmbobia kulefe.
26 Nyamfo eso meetsyetsyi
sidididi kesu sɛtɔ bə lə nsu
nla ukuə wə nkpə sɛtɔ. Nya
nyifo utidi wə laalɔ kabe fɛ
woato kekpe nya maanto
kekpe waata kebu.
27 Məətə miə kekpe lɛ mɛ,
bə mɔ əsuə lə inyə kanyi
saa eto okle. Itsyise lə mbe
Ditiki Sɛɛ nəmfo letsya ntə
betidi bamba nya bubə
botsya bokatesə əsuə bobee,

mannla miə bələkə mɛ lenti bə mənyə ntə kayofofo!

10

Paulo Ǝkə Mə Ato Lə Bəfiə Eto Kesumu Ǝsuə.

1 Mɔ bayimi, nnla miə bekloma lesa nə díbə lə bo bana ba dítəkeko Moses əsuə. Lɛsɔmiloku lɛyɛ ko mə, nya lése məmblɛ kenke. Nya báyɛ lə ditumbukplɛ sia eto nti bafe.

2 Onanto éfi lɛsɔmiloku ku ditumbukplɛ sia úyifo fe mə ntufləsəfləsə eto lekpa fe betidi ba dítəkeko Moses kama seka.

3 Məmblɛ edi Lɔwɔnɔ eto didisa nəmə tutuutu,

4 nya bənə Lɛwɔnɔ eto ntu bomə tsya ke. Bənə ntu betsyiko lə Lɛwɔnɔ nəmə eto kobansə nə lɛyɛnko mə lidufənko mfo. Nya kobansə komə ni Kristo əmə kosate.

5 Lefe nəmfó kemiə kulaa tsya, Onanto mənnyə disuəyuə lə mə kpə eto ditsyəbi əsuə. Lə nyasoo, bəkpə lə ntɛnti.

6 Asa nyamfo nnya ele bə bunyə bokase asa bə lə abua buyifo eto kamini lensiəmbɔkɛ bo lə əsuə kakpe bo bulə,

7 nye bufi əsuə butə bəfiə busumu eto asayifoyifo fe mə ke. Nyamfo eto okle Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyi nkə, “Betidi bamfo álo bebuki, bédi bənə ku sitəkpə ku sɛsɔnɔdidi eto asa, nya báke béwui əfiəkə.”

8 Yanle bə ibə bə bola asɔnɔsa buyifo fe kase mə betidi díyifo, nya betidi akpi fosi ənuə akpi ətsyə díkpə lə diyi lɔni əsuə.

9 Nya biəntə lə boto Boanto bobe. Nko ibə mə bətsyuə díyifo nya bawa dínə mə nya békpə.

10 Nya yanle bə botaka buńyə lə Onanto əsuə fe kase mə bətsyuə díyifo, eso nya Onanto eto ɔtɔnkpe wə nkpe ukpə eto əsuəale lɛtsylɔsə mə.

11 Nyamfo kenke əbə itə bə lə bufi bokase kobe. Nnya bə báwɔni nnya bətsyuə bə lə bufi bɔlɛ bo kɔlɛ. Itsyise lefe nə əsuə bonkpə mfoo, eboyo kalosəkɔ.

12 Utsyuə saa wə leebu nkə uńyə keklekee, be kukɔnɔ nkə weedu ɔnɔ.

13 Lesa saa nə laato fə kabee, nnya okle ebofo bubə lə utidi saa əsuə. Fɛɛ Onanto eeyifo lə wə katɛyi ketsyə əsuə. Nya wookpe fə nkɛale bə lə afo bunyə lə lesa nə ke nlɛ fə bulə əsuə, nya yemboso fə əsuəale, bə lə afo bunyə kekleke lə nnya əsuə. Lefe nə lesatsyuə nlɛ fə bɔkpɔnkoo, Onanto ebutə fə əsuəale bə lə efi ənyə lə asa nyamfo kenke lə əsuə, nya woote fə kusu ko əsuə fə ɔyɛ abɔ afe lə nnya əsuə.

14 Nyaso, mɔ bayimi, biləkə mi əsuə bitsyiko lə bəfiə busumu saa əsuə.

15 Nlɛ mi etiki budi fe betidi ba nyi kobe. Nyaso bitsyue asa nya maatɛyi mi mfo koto lɛ bɛnɔ.

16 Lɛkɔbe nə boefi kasɔ Onanto anii, ńyə itə Boanto eto kɔtɔ. Nya abolo nnya

boedi lə bɔlɛ Boanto eto lesa kɛnkɛ budii, aate bə bo ku Kristo eyifo bani.

17 Ite bə bufui tsyaa, lə sitintii, buyifo əsuə eto sinə sɔni kplo. Itsyise abolo ani ete ini boedi.

18 Bibu Israel bebi ba leedi lesa nə befi bətə Onanto kedi, beyifo bani ku Onanto. Itsyise wə uni befi asa bətə kedi lə wə keditətə eto leba əsuə.

19 Nya mɔmɔɔ, bubu fanlɛ fə bɔtɛyi minlɛ miə bəfiə ba befi ani batoo, nya məətsya eyifo Onanto kosate? Nye lesa nə béfi bətə kedi bətə asa bamba, nyamfo eyifo lesa tinti ditsyuə?

20 Owo lo! Lesa nə minlɛ mi bɔtɛyi, nya ni bə, asa nnya béfi bətə kedi lə kedikətəkɔ eto aba əsuə, befi nya bətə kedi bətə awɔnɔ bua, inni Onanto. Nya manla miə biyifo bani ku awɔnɔ bua nyamfo.

21 Yanlɛkɛ bə binə asa itsyi lə Boanto eto lɛkɔbe kafo nya bisi bisu binə itsyi lə awɔnɔ bua tsya eto lɛkɔbe kafo. Yanle bə edi lesa lə Boanto eto kedikətəkɔ nya esi esu edi lesa lə awɔnɔ bua eto kedikətəkɔ tsya.

22 Nye bela biə Boanto lə unyə ɔblɔ okpe bo? Biembu disi biə bokpe əsuəale beso wə.

23 Baatɛyi lekpa bənkə, “Kusu kpe bə buyifo lesa saa.” Sitinti ini. Fɛɛ inni lesa saa lɛlɛkɛ bə buyifo. Kusu kpe bə buyifo lesa saa, fɛɛ inni lesa saa laaboko bo kutəkə.

24 Yanle bə nwə léfo ónɔ bɛbɛ wə maate hã eto kasɛɛ, bomu ele bə ɔbɛbɛ kasɛɛ utə wə utsyuə tsya.

25 Bekpe kusu biaya sinə saa sia banlɛ bote lə asi kayimi. Nya yanhiã bə lə bɛtɔ bɛnɔ sinə sia eto okle sini fɛ lə beya.

26 Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə, “Kawunsiə ku asa nnya nkpe lə ke kenkee, Boanto eto ale ini.”

27 Lə manfokanɔnyə utsyuə akpadi fə nkə bə lə bidi lesa nya fatɔnɔ fesu, lesa nə ke dii, di ni nya mantɔ kulesa anɔ lə disa nəmə eyifo kɛnkɛ lee dienyifo.

28 Bomu lə utidi utsyuə atɛyi fə nkə befi lesa nəmə bətə bəfiə kedi, mendi ni. Nyamfo luutə bə utidi əmə eto lɛkɔɛsi lembulə wə nɛ.

29 Itsyise inni fə nwə lidi lesa nəmə eto utu eso yuukələ bomu nwə nse. Utidi utsyuə ebofo bɔtɔ nkə, “Beso lə nkpe kusu meeyifo lesa ətsyuə fɛ ini utidi bamba yookpe bulə lə lɛkɔɛsii, nya ele bə nyɛ lesa nəmə buyifo?

30 Lə nsɔ Onanto ani lə lesa nə míndi əsuəə, beso ele bə utidi bamba bu nkə nta mbu lə nyamfo əsuə se minsɔ Onanto ani?”

31 Fɛɛ kloma fənkə lesa saa nə utsyuə leeyifo nye leedi nye ləənəə, ele bə uyifo nnyamblɛ kenke bə lə befi dibu bətə Onanto.

32 Bienyifo kulesa nə luuńyə lə Yudafɔ nye mba lenni Yudafɔ nye Onanto

eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa əsuə.
33 Biyifo fe kase meeyifo lesa saa. Maabe kusu miə məmbuyifo kulesa nə luuńyə lə kutsyuə saa əsuə. Mambe kusu itə mɔ lɛlɛkɛsə, bomu itə lesa nə lɔɔlɛkɛ itə utsyuə saa bə lə bənyə buləkə.

11

1 Bebe lə bekase mɔ ditsyəbi fe kase mintsya laabe Kristo eto lele.

Kristo Ni Utsyuə Saa Eto Disi.
2 Maatɛsə mi itsyise biakloma mɛ lefe saa nya biakloma asa nnya minte mi nya biayɛ lə nnya əsuə lefe saa.
3 Fɛɛ nla miə bekloma wuee biə, Kristo eyifo utidi saa eto disi. Nya usə tsya eyifo disi itə usio. Nya Onanto ni disi itə Kristo.
4 Nyaso osani wə laato ola nye laabe Onanto eto Ditiki Sɛɛ letsya lə Onanto eto Disumuyo nya úfi lesatsyuə úti disi, wəəntə Kristo dibu.
5 Nya usio wə laato ola nye laabe Onanto eto Ditiki Sɛɛ letsya lə Disumuyo nya weemfi ofiamɛ keti disii, wəəntə wə usə dibu. Nya letekɛkɛ saa əmbə lə wə ku usio wə lɛkpi disi nya wanlɛ wə əsuə ola eto nti.
6 Lə usio əmfo mémfi ofiamɛ úti disi, nyalɛ ete bənkə ɔ́kpi disi. Nya se iyifo afanisa bənkə usio kɔ disi nye ɔkpi disi esoo, ele bə ufi ofamɛ uti disi.
7 Yanle bə osani fi kulesa uti disi lə Disumuyo itsyise Onanto éyifo osani lə wə ditsyəbi əsuə. Nya wələkə Onanto eto dibu kate. Fɛ kusiə wəə, əələkə osani eto dibu kate.
8 Itsyise Onanto mánka usio buyifo ketsyiko osani əsuə. Bomu usio úyifo útsyiko lə osani əsuə.
9 Nya inni usio eso Onanto díyifo osani. Bomu osani eso Onanto díyifo usio.
10 Nya lə Onanto eto batɔnkpə esoo, ele bə usio fi ofiamə uti disi lə ete bə okpe lə osani eto kalɔ.
11 Nya lə bo bofokanɔ eto nkpəsiəsiə əsuəə, usio ənsiə lete lə osani əsuə, nya osani tsya ənsiə lete lə usio əsuə.
12 Itsyise fe kase bələkə usio betsyiko lə osani əsuəə, nko ke ini bə usio tsya lele osani nɛ. Fɛɛ lə nyamfo kenkee, Onanto ɔflɔ itsyi.
13 Mi kosate bu bebe lə ɛlɛkɛ bə usio ńyə ukato ola lefe nə eto lefe weefi kulesa uti lə disi?
14 Fe kase Onanto díyifo kawunsiə, nyamfo mate lɛ bo lasatsyuə bote. Yanlɛkɛ bə osani yani wə disi utsyə diyi nya sɛwɔni nyoma. Iyifo afanisa.
15 Fɛɛ lə usio eto sɛwɔni ekulə seyoma nkoo, iyifo dibu itə wə. Itsyise Onanto ətə wə sɛwɔni sia dikulə fe lesa nə díti wə disi.
16 Fɛɛ lə utidi utsyuə ala nkə wəənə etiki lə nyamfo əsuəə, lesa nə ete mɔɔtɛyi wə ni bə bo Onanto eto bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke ensibə kusumu eto ketsyue bamba saa enso nkamfo.

17 Nya lə asa nnya minlɛ
muuləkə kate nte mfo
əsuəə, inni atɛsə ini məəbə
mi butə. Itsyise lə mi botsya
lə Onanto eto kesumu
əsuəə, lesa nə laabɔ ketsyi
lə mi botsya əsuə eni lesa
sɛ. Bomu asa bua nso bɔbɔ
ketsyi mfó.
18 Itsyise ditutɛ, nnɔ bə lə
betsya fe bafokanɔfɔɔ,
biama mi əsuə lə akpa
akpa. Nya iyifo mɛ fe
nyamfo eyifo ɔnukualɛ.
19 Kusu kuni bə kənə dufə
mi lenti bə lə iləkəkə mba
ni bafokanɔfɔ ba ni
banikualɛtidi lə mi nti ete
bə lə betidi lə bənyə mə
bətsyə lekpo.
20 Nya lə bétsya fe
ditsyukpaa, inni Bonamute
Yesu eto didisa kɛnkɛ nə
bibə kedikɔ.
21 Itsyise lə bibə bekpe
disii, biənnyə kəsiəkə mi
bətsyuə fɛ utsyuə saa leefi
wə lesa kedi. Nyamfo ətə bə
kukpɛnsɛ aalɛ bətsyuə nya
bətsyuə ləənə nte kekpə.
22 Nya bimbə ayo bə lə
bisiə lə nnya kafo lə bidi
binə? Nye bola bela biə
biənə bafokanɔfɔ eto
etsyukpa nyamə bekpe lə
kofani əsuə, ku lə bekpe
bakombo ba nkpe lə bo nti
kofani. Be ele bə ntɛyi mi?
Bɔtɛsə ele bə ntɛsə mi lə
nyamfo eso lee? Owo lo!
23 Itsyise lesa nə mímfo
mintsyiko lə Bonamute Yesu
ɔflɔɔ, ni ni nnə minte mi nɛ.
Nya lə ketsye ka əsuə fɛ
boofi wə bakpee kɔni, úfi
abolo,
24 nya se ɔ́sɔ Onanto anii,
úbudi nnya nya ɔ́tɛyi nkə,
"Nnyə nyamfo ni mɔ əsuə
eto sinə sia muufi ntə
Onanto kedi lə mi disi. Befo
lə bidi lə bifi bikakloma
mɛ."
25 Nko ke ini lə didisa
nəmə eto kamaa, úfi lɛkɔbe
nəme nya ɔ́tɛyi nkə,
"Lɛkɔbe nəmfo ni Onanto
eto ketsyue fɔfɔ ka mɔ kɔtɔ
úfi óse uyi. Nya lefe saa nə
biunə lə ni, binə lə bifi
bikakloma mɛ."
26 Nyamfo lɛ bote nkə lefe
saa nə biudi nye biunə lə
lɛkɔbe nəmfo kafoo, bɛlɛ
Bonamute Yesu eto ukpə
bokloma isu ese lefe nə usi
wuubə.
27 Nyaso utidi saa wə
luudi Bonamute Yesu eto
lesa nəmfo nye wuunə lə
lɛkɔbe nəmfo kafo lə kusu
ko dimantsyɛ əsuəə, ebote
bə uyifo lebua se wəəntə
Bonamute Yesu eto əsuə eto
sinə ku kɔtɔ dibu eso.
28 Lə nyamfo esoo, ele bə
utsyuə saa to wə əsuə obe
kukɔnɔ fɛ lə udi abolo nye
unə utsyiko lə Bonamute
Yesu eto lɛkɔbe kafo.
29 Itsyise lə wante lesa nə
Bonamute Yesu eto əsuə eto
sinə ni fɛ udi abolo nyamə
nye unə utsyiko lə lɛkɔbe
nəmə kafoo, weedi nya
wəənə lekpokponkpo
kaboko əsuə.
30 Nyamfo dítə bə mii nti
eto betidi kpə əmbə əsuəale
nya bətsyuə diyifo befinfi.
Nya kpə tsya díkpə nɛ.
31 Nya lə bote kobe nya
butsyiko bo əsuə budufə
kobee, yuutə bə Onanto
embokponko bo lekpo.
32 Fɛɛ Bonamute Yesu
aakponko bo lekpo nya

wəənə bo koto bə lə Onanto lə ɔyɛ bo bɔtsylɔsə ku manfokanɔfɔ.

33 Lə nyamfo esoo, mɔ bayimi, lə betsya biə biedi Bonamute Yesu eto lesaa, binyə bisiəkə utsyuə.

34 Nya lə kukpɛnsɛ lɛ utsyuəə, ele bə udi lə wə diyo bə lə Onanto wankponko mi lekpo lə betsya fe ditsyukpa seka. Nya lə etiki bamba kpe, lə mbə mfóo, bɔɔlɛ nnya bobe.

12

1 Nya mɔmɔɔ, lə asa nnya leka Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto ətəsa əsuə, mɔ bayimi, nnla miə bete ɔnukualɛ eto ditiki nə nkpe lə nyamfo əsuə.

2 Biyi wuee biə lefe nə bíante tɔ Onanto, bítə asa nnya ləmbə nkpə kédi mi nya bíkesumu asa nyamfó nya bénya kusu komə.

3 Nya ele bə bete biə utidi saa wə Onanto eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nsi lə əsuə, əəbəmbofo etiki budi nkə, “Mbusiotidi ni Yesu.” Nko ke tsya ini bə kuutsyuə saa embofo bɔtɛyi nkə, “Yesu ni Boanto,” lenni Onanto eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nsi wə lə əsuə.

4 Onanto eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əətə ətəsa kpə, fɛɛ Lɛwɔnɔ lɔni nəmə ete diini.

5 Esu kpə kpe nnya əsuə boeyifo keyifo kətə Bonamute, fɛɛ Bonamute ɔni əmə ete uni nɛ.

6 Nya nyifo akpa akpa akpa tsya kpe, fɛɛ Onanto ɔni əmə ete ləətə əsuəle utsyuə saa weeyifo ke.

7 Ǝtəsa nnya utsyuə saa nkpee, Onanto eto Lɛwɔnɔ ni nwə dítə wə ətəsa nyamə bə lə betidi ba kenke lə bakɛ wə əsuə eto kutəkə.

8 Utsyuəə, Onanto eto Lɛwɔnɔ ətə wə ətəsa nnya ləətə bə weedi etiki budi ku kobe ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ nəmə əsuə. Nya utsyuə tsyaa, Lɛwɔnɔ nəmə ətə wə ətəsa nnya ləətə bə uyi etikibudi ketsyiko lesa nə unyi əsuə ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ nəmə ke əsuə.

9 Nya obamba kpe bofokanɔ kekleke ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ nəmfo ke əsuə. Nya utsyuəə, okpe ətəsa nnya weefi katsya bufi ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ nəmə ke əsuə.

10 Utidi bamba aafo ayanisa buyifo kate. Nya utsyuəə, lə kase wuudi Onanto eto ditiki nəmə. Nya utidi bambaa, bə lə unyə awɔnɔ akpa akpa utsyə lekpo. Nya utsyuə, bele bele eto bɔtɛyi. Nya obamba tsyaa, bele bele eto kasɔ buləkə.

11 Asa nyamfo kenke, Onanto eto Lɛwɔnɔ lɔni nəmə eto eyifosa ete ini. Lɛwɔnɔ ni leesie ətəsa nyamə kətə utsyuə saa ɛyɛ lə kase waala əsuə.

12 Kristo eyifo utidi eto əsuə eto uyi wə nkpe əsuə eto akpa lete lete kpə. Etidisuə ani ete ini tsya əsuə eto akpa lete letee, lɛkɔ iyifo ani.

13 Nko ke ini lə bomba ni Yudafɔ ku əsə bamba eto betidi ku betidi ba ni ndomunyə ku betide ba nsi lə mə əsuə əsuə tsya eto nti nɛ. Lɛwɔnɔ lɔni nə ete béfi

béyifo bo ntufləsəfləsə eto lekpaa, ni əmə díyifo bo əsuə eto sinə sɔni nɛ. Nya Lɛwɔnɔ lɔni nəmə eto ntu ete béfi bətə bomblɛ dínə nɛ.

14 Itsyise etidisuə ani eenyifo utidi. Bomu əsuə eto akpa lete lete kpə béfi bákɔ fɛ íyifo utidi ɔni.

15 Lə kokpa átɛyi nkə, “Se minni kɔni esoo, məmbɔkɔ ku əsuə eto sinə siamə,” nyamfo anlɛ bote sitinti nkə kuni əsuə eto sinə eto lekpa ditsyuə.

16 Nya lə koto tsya nkə, “Se minni dinəmi esoo, məmbɔkɔ ku əsuə nyamə,” nnya tsya anlɛ bote sitinti nkə kuni əsuə eto lekpa ditsyuə.

17 Nya lə əsuə nyamə kenke ete ni dinəmii, ntsyə yuubə fɛ diɔnɔ lesatsyuə? Nya lə koto mate tsya inii, ntsyə yuutsyə fɛ kɔɔnɔ asa eto bɔnyi?

18 Fɛɛ lə bɔlɛ ola bobee, buunyə boə Onanto efi akpa lete lete úyifo utidi eto dimu nəmə fe kase wə kosate lela nkə utsyə.

19 Lə əsuə eto lekpa lɔni ete ni utidii, ntsyə wuutsyə!

20 Fɛɛ fe kase boənyə, akpa nyamə fui. Tsya utidi ɔni ete uni.

21 Fɛɛ se inni ɔni ete unii, dinəmi embofo kɔni bɔtɛyi nkə, “Manhiã fə lə mɔ kulesa əsuə.” Nya nko ke disi tsya lembofo kokpa bɔtɛyi nkə, “Manhia fə lə mɔ kulesa kəmiə.”

22 Lə kusu kutsyuə, akpa nya nte fe nnya ləmbə ale saa, nnya bomu lə bə imbə bo lə əsuəə, boəmbofo kulesa buyifo.

23 Nya akpa nya boembu kakpe lə kulesa kemiə, nnya bomu buunyi bə ele bə bɔlɛ ola nɛ. Nya akpa nnya laannɔ bobe bə buləkə bote betidi lə bənyəə, nnya boalɛ ola kalɔ kalɛ kukɔnɔ nɛ.

24 Nya boenyifo nko kətə akpa nnya betidi ləənyə lefe saa. Fɛɛ Onanto dífi nnya ɔkɔ ku akpa nyamfó nko nya útə nkə bufi dibu butə akpa nnya bomu boənyə boə bəmbə kutəkə saa.

25 Nyamfo te nko bə lə ntimama lə boyɛ bɔkɛ lə akpa nyamə nti. Bomu lə akpa nyamfo kenke lə ifi lɔniyifoyifo itə mə bətsyuə.

26 Nya lə əsuə eto lekpa ditsyuə lə kanyi bunyəə, əsuə nyamə kenke əənyə kanyi nya əsuə eto akpa bamba tsya ləənyə kanyi. Nya lə batɛsə lekpa ditsyuəə, əsuə eto akpa nyamfo kenke əənyə disuəyuə.

27 Nyaso mimblɛ lɛkɔ biyifo Kristo eto əsuə eto sinə siamə nya mi utsyuə saa eyifo wə əsuə nyamə eto lekpa lɔni.

28 Nya betidi ateate ba Onanto dífi ókpe lə bafokanɔfɔ nti ni tutɛɛ, batɔnkpe bamə, nya dinuəfə, bənyɛləkətidi, nya ditsyəfə, bateasa, fɛ mba leeyifo ayanisa. Nya mba nkpe əsuəale laatsya bufi nye laawunsəko betidi nye batɔnkotɔnko nye mba

laatɛyi bele bele.
29 Inni betidi ba kenke ni batɔnkpe nye bənyɛləkətidi nye bateasa. Nya inni utsyuə saa nkpe əsuəale laafo ayanisa buyifo kələkə kate.
30 Nya inni utsyuə saa nkpe əsuəale laafo bufi botsya nye laafo belebele bɔtɛyi nye laafo belebele kasɔ buləkə kate.
31 Nyamfo esoo, bifi mi akɔɛsi bitəkə lə asa nnya nkpe kutəkə enso əsuə.

Asa nnya nkpe kutəkə enso nyamblɛ kenke ni nnya muubə nte mi mfo nɛ.

13

Paulo Ǝləkə Bafokanɔfɔ Eto Lelabi Óte.

1 Lə nnya ete moofo bele bele bia betidi ku Onanto eto batɔnkpə kenke latɛyi nya maanla betidii, mɔ etiki nnya meedi kenke eyifo efufu fe kase lə basɔ tsyɛnsi eto kakpɛ laale.
2 Nya lə nləkə Onanto eto kɛnyɛ nte nya maanɔ asakulakula kasɔ nya minyi asa nnya kenkee, nya minkpe bofokanɔ bo moofo bufi kanyi atini ketsyiko lə nnya kənyəkɔ fɛ mimbɛ lelabii, minni kulesa.
3 Nya lə mfi mɔ bikə bia nte mɛ kulaa tsya ntə bakombo nya mintə miə batonsə mɛ kulaa tsya fɛ mimbɛ lelabii, minni kulesa kon.
4 Lelabi kpe dibusə nya lenkpe kafoɛkpɛ. Diansɛsə ənəmi nya diambesə əsuə kato nya diate əsuə.
5 Lelabi entidi ato nya dianta asa kətə əsuə nye dinyə ɔblɔ. Nnya lelabi emfi nsusu bua lə utidi əsuə.
6 Nya diənnyə disuəyuə lə asa bua əsuə. Bomu diənyə disuəyuə lə asa sɛɛ əsuə.
7 Lelabi ənta disi lə bofokanɔ ku kusubebe əsuə nya diəńyə kekleke lə bulə saa bulə əsuə.
8 Lelabi əmbə kasekɔ. Onanto eto kɛnyɛ buləkə kpe, fɛɛ ekpe ke kalokɔ. Bele akpa akpa bɔtɛyi tsya kpe, fɛɛ biubə mi kasekɔ. Kobetete kpe sitinti, fɛɛ ko lefe ebubə efe.
9 Itsyise kobetete ku kɛnyɛ ləkələkə eto kətə ka Onanto dítə bo, mamflɔ.
10 Fɛɛ lə lesa nə lɛflɔ kenke abɔ dibəə, lesa nə dimamflɔ ensi əmbɔkɛ.
11 Lefe nə minyifo dikpefi, nkədi etiki nya mínkanɔ asa kasɔ nya mínkebu disi fe dikpefi. Mɔmɔ wə minkabee, ekpefisa nyamfo mensile mɛ kulesa.
12 Asa nnya boənyə mɔmɔɔ, iyifo flufluflu fe kase boənyə lesa lə ahuhɔɛ əsuə. Nya kama fɛ buunyə nnya wuee, ənəmi ku ənəmi. Nya lesa nə minyi mɔmɔɔ, mankpako mɛ elo. Fɛɛ kamaa, muubə nyə lesa saa nya yeokpa wuee fe kase Onanto nyi mɛ mɔmɔ kenke.
13 Sitintii, asakpa ətsyə ni nnya nkpe mfo. Nya nyamfo ni bofokanɔ ku kusubebe ku lelabi. Fɛɛ

nnya nso lə nnya nti kenke ni lelabi.

14

Paulo Áte Asa Itsyi Lə Lɛwɔnɔ Eto Ǝtəsa Bamba Ǝsuə.

1 Nyaso bitə lə lelabi lə diyifo lesa nə mi utsyuə saa lɔɔbɛbɛ kekleke nkə lə ɔkɛ. Nya bifi mi ənəmi bitəkə lə lɛwɔnɔ eto ətəsa əsuə. Nya ətəsa nnya nso bofe kenke nibə lə afo Onanto eto ditiki sɛɛ kɛnyɛbuləkə.

2 Utidi wə laatɛyi bele bele, weedi etiki ku betidi, bomu Onanto ni nwə weedinko etiki. Itsyise utidi kuutsyuə əmbɔnɔ nnya kasɔ, nya lə etikididi əsuə waatɛyi asa ketsyi lə asakulakula əsuə ɛyɛ lə Onanto eto Lɛwɔnɔ eto əsuəale əsuə

3 Fɛɛ utidi wə ləələkə Onanto eto ditiki kɛnyɛ kətə betidi, waawunsə ko mə nya waakpe mə nya woakpe mə nkɛale nya wəəyuəsə mə utu.

4 Utidi wə laatɛyi bele bele bia eto kasɔ betidi laanɔɔ, wə əsuə ete waawunsəko. Fɛɛ utidi wə lətəkə Onanto eto ditiki kɛnyɛ, waawunsəko bafokanɔfɔ eto ditsyukpənə kenke.

5 Iyifo mɔ lelabi lə mimblɛ ebofo bele bele bɔtɛyi. Fɛɛ lə biofo Onanto eto ditiki kɛnyɛ buləkə kətə betidii, yɔɔlɛkɛ itə mɛ eso. Itsyise utidi wə ləələkə Onanto eto ditiki kɛnyɛ kətə betidii, kpe kutəkə eso utidi wə laatɛyi bele bele, siankpa utidi utsyuə kpe wə loofo asa nnya woatɛyi kasɔ buləkə kətə mba nti onkpə mfo, itə lə bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə lə bafo kasɔ bɔnɔ.

6 Nyamfo esoo, mɔ bayimi, lə mbə mi ɔflɔ nya minlɛ bele bele bele bia kuutsyuə saa laannɔ biɔtɛyii, nte kutəkə ko biunyə lə nnya esuə? Biembunyə kutəkə saa, enso lə nləkə Onanto eto kɛnyɛtsyətsyə kasɔ ntemi, nye minte mi lesa ətsyuə, nye minləkə Onanto eto Ditiki Sɛɛ kɛnyɛ minte, nye minte mi asa ətsyuə.

7 Bu abe asa nnya buasɔ nye buefə nya əsuə nkpə lembə fe kakpatsyaku nye osanku nya lembofo əsə bufə lə nnya kosate əsuə. Ntsyə yuutə bə utidi utsyuə ebɔnɔ lə ote kusə ko banlɛ bufe lə utidi wə leefe kakpatsyaku nye osanku əmfó, amfo nnya bufə kukɔnɔ bə lə afo kusə komə eto ɔkɔɛ bɔnɔ wuee ketsyə lekpo?

8 Nya lə utidi wə leefe kakpatsyaku amfo ke bufə kakpadi asa nyamə kukɔnɔɔ, ntsyə yuutə bə betidi fo əsuə bumuə itə lema?

9 Nko ke ete ini bə utidi di etiki lə sele sitsyuə əsuə sia betidi lembofo lesa nə woatɛyi kasɔ bɔnɔ. Bomu wuubə uyifo fe ufiebi wə lénya údufə lə difule əsuə, nya kasɔnɔnɔ ləmbə.

10 Bele kpə kpe lə kawunsiə, sele kusitsyuə saa əmbə sia ləmbə kasɔnɔnɔ.

11 Fɛɛ lə utsyuə annɔ sele
sia maatɛyi eto kasɔɔ, ete
mfiani ɔfɔ lə wə ɔflɔ, nya
wə tsya áfiani ɔfɔ lə mɔ ɔflɔ.
12 Se ənəmi lɛsɛ mi lə
Lɛwɔnɔ eto ətəsa bofo
əsuəə, bitə lə ənəmi lə ɛsɛ
mi lə befo ətəsa nnya
lɔɔwunsəko bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa nə luunə mə
isuko sɛtɔ enso.
13 Nya utidi wə laatɛyi
bele bele, ele bə ɔtɔ Onanto
lə utə wə ətəsa bə lə ofo
nnya woatɛyi kɛnyɛbuləkə.
14 Itsyise lə nyɛ lə kusu
komfo əsuə nto ola, mɔ
lɛwɔnɔ ete nlɛ olaa, fɛɛ inni
lə mɔ nsusu əsuə.
15 Nyaso be ele bə nyifo?
Mooto ola ku mɔ lɛwɔnɔ
kekleke, fɛɛ mooto ola ku
mɔ nsusu tsya. Nya muusə
əsə ku mɔ lɛwɔnɔ, fɛɛ əsə
nnya muusə ebutsyi taa mɔ
nsusu kemiə tsya.
16 Nya lə əńyə alɛ Onanto
ani bɔsɔ itsyi lə fə lɛwɔnɔ
əsuə kee, ntsyə yuuyifo fɛ
utidi wə ńyə fə lə akɔ mfo
lɔɔnɔ lesa nə fanlɛ bɔtɛyi fɛ
wɔɔtɛyi nkə fə olatoto lə ibə
itə fe kase fanlɛ Onanto ani
bɔsɔ se woannɔ lesa nə
fanlɛ bɔtɛyi mfó?
17 Nya lə fə ani nnya faasɔ
Onanto alɛkɛ kula tsya,
betidi bamba embunyə
kutəkə saa betsyiko lə nnya
əsuə.
18 Maasɔ Onanto ani bə
meedinko Onanto etiki lə
bele bele əsuə enso mi nti
eto utsyuə saa.
19 Fɛɛ lə bo katsyakɔɔ,
moola miə maatɛyi etiki
anɔ nnya eto kasɔ betidi
lɔɔnɔ lə mfi nnya nte betidi
asa enso bə nkədi etiki kpə
lə bele bele əsuə sia betidi
laannɔ kasɔ.
20 Mɔ bayimi, bienyifo mi
əsuə fe bekpefi lə mi
disibubu əsuə. Bomu biyifo
mi əsuə fe beninə lə mi
disibubu əsuə. Fɛɛ lə abua
eto esu əsuəə, biyifo mi
əsuə fe bekpefi seka.
21 Nya lə Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue əsuəə, Boanto
Onanto átɛyi nkə,
“Muudi etiki ku mɔ Kusə
eto betidi
ɛyɛ lə betidi ba laatɛyi
bele bele əsuə.
Nya muudi etiki ɛyɛ lə bafɔ
eto kɛnyɛ əsuə,
Fɛɛ bembutsyue mɔ
ɔkɔɛ koto.”
22 Nyaso bele bele bɔtɛyi
eyifo lesatsyuə buləkəkate
manfokanɔfɔ fɛɛ inni itə
bafokanɔfɔ. Fɛɛ Onanto eto
ditiki kɛnyɛ buləkəə, nnya
ni lesa nə muufi nte
bafokanɔfɔ asa nnya inni
itə mamfokanɔfɔ.
23 Lə nyamfo esoo, lə
bafokanɔfɔ kenke eto
utsyuə saa etsyiko etiki budi
lə bele bele əsuə nya utidi
utsyuə bamba kpe mfo lə
mi nti nye betidi ba
mamfokanɔfɔ nkpe mi lə
ntii, biənyə biə bɔɔtɛyi
bənkə disi abia mi fe
bebuki?
24 Fɛɛ lə mi nti eto utsyuə
saa eyifo Onanto eto
Unyɛləkətidi nya utidi
bimba nye utidi wə
mamfokanɔnyə utsyuə əbə
údufə lə mi ntii, wuunyə wə
lebua utsyuə lekpo ɛyɛ lə
lesa nə wɔanɔ eso. Asa
nnya woanɔ eboté wə nkə

Onanto ebokponko wə lekpo.

25 Nya wə kosate ebuləkə asa nnya lɛbiɔ enkpe lə wə lə lekple nya woobokosə əsuə kasɔ ɔtɛsə Onanto ɔtɛyi nkə, “Sitinti, Onanto kpe mi lenti!”

26 Mɔ bayimi, nla miə matɛyi lesatsyuə nə nkpe lə nyamfo əsuə lə mi disikakpekɔ. Lə betsya biə biato olaa, utsyuə kpe kusə ko waala nkə wəəsə, nya utsyuə kpe lesatsyuə waala nkə waate. Nya utsyuə tsya ala nkə wəələkə Onanto eto lesatsyuə ote. Nya utsyuə tsya kpe kɛnyɛ lə bele bele əsuə, nya utsyuə tsya ala nkə wəələkə asa nyamfo kasɔ. Fɛɛ bebe biə biyifo asa nyamfo kenke bə ɛwunsəko bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə.

27 Lə utsyuə kpe kɛnyɛ kətsyuə ka ola nkə waatɛyi lə bele bele əsuəə, utidi fe inuə nye itsyə hã te ele bə bedi etiki nnya nkpe mə ɔni, ɔni. Nya ele bə bənyə uti bamba wə tsya luuləkə asa nyamə bátɛyi mfó eto kasɔ.

28 Nya lə mba mfó wə luuləkə nnya kasɔɔ, utidi wə nlɛ etiki mfó, ele bə ɔyɛ lə wə ku Onanto hã lə bedi etiki lə bətsyuə əsuə.

29 Betidi inuə nye itsyə ba lefo etiki ətsyuə itsyi lə Onanto ɔflɔ ebefo kɛnyɛ buləkə katɛyi nnya le mba dibu lə bedufə lə nyamfo əsuə babe kukɔnɔ.

30 Nya lə mba nkpe lə katsyakɔ mfó eto utsyuə áfo kɛnyɛ ketsyuə itsyi lə Onanto ɔflɔɔ, ele bə utidi wə nlɛ etiki budi mfo yɛ wə etiki nnya ɔnlɛ budi lə utə utidi əmə kusu.

31 Mimblɛ kenke ebofo mi kɛnyɛ ka bɛnyɛnko bɔtɛyi ɔni ɔni itə bə utsyuə saa ebofo lesatsyuə nnya lookpe wə əsuəale.

32 Betidi ba ləələkə Onanto eto ditiki kɛnyɛ aafo əsuə bunwə kalɛ lə etiki nnya budi əsuə.

33 Itsyise Onanto aala nkə buyifo asa lə kusu ku diyuə əsuə.

Kase seka inte lə Onanto eto bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke ntii,

34 ele bə besio di kãã lə bafokanɔfɔ eto katsyakɔ. Bomuu, ele bə babokosə mə əsuə kasɔ fe kase Onanto eto kɔfi laate. Nya bəmbə kusu bə lə bedi etiki.

35 Nya lə bala bə baatɔ lesatsyuə eto kasɔ banɔɔ, mə bəsə ele bə batɔ lə mə ayo. Itsyise iyifo afanisa bə usio ńyə ukedi etiki lə bafokanɔfɔ eto katsyakɔ.

36 Nye, bɔtɛyi bɛnlɛ bə mi ɔflɔ Onanto eto ditiki nəmə dítsyi dibəə? Nye mi ɔflɔ ete ditiki nəmə díbə leyoo?

37 Lə mi nti eto utsyuə eebu nkə Onanto eto unyɛləkətidi unii, nye okpe Lɛwɔnɔ eto ətəsaa, ele bə ibə bə ote nkə, nya minlɛ bɔwɔni kətə mi eyifo kɔfi itsyi lə Onanto ɔflɔ.

38 Nya lə utidi əmə áni ditiki nəmfoo, ele bə mi tsya ni wə.

39 Nyaso, mɔ bayimi, bifi mi kusubebe kenke bitəkə lə Onanto eto ditiki

kɛnyɛləkələkə əsuə. Fɛɛ bienti mba laatɛyi bele bele kusu.
40 Nyaso ele bə biyifo lesa saa lə kusu sɛɛ əsuə.

15

Bekloma Lesa Nə Bófo Bónɔ.

1 Mɔ bayimi, mɔmɔɔ, nla miə bekloma ditiki sɛɛ nə mímboko mi béfo. Ditiki nə béfo bɛnɔ nya bińyə lə ni əsuə kekleke lə bofokanɔ əsuə.
2 Nya nyamfó ni ditiki sɛɛ nəmə ku ni letsya nə mímbe míntə mi nɛ. Ditiki nə mə ebutə mi nkpə lə bɛlɛ ni kekleke, le inni nko mi bofokanɔ eyifo ebimba.

3 Lesa nə mímfo mintsyiko Boanto Onanto ɔflɔɔ, ni ke mímfi míntə mi nɛ. Nya nyamfo ni lesa nə mímfo ku koya kpə enso kenke bə Kristo əkpə lə bo abua eto disi fe kase báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue kemiə.
4 Nya bébikə wə, nya Onanto létakasə wə utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə lə eyi ətsyə eto kama, nya ubə unsi lə nkpə fe kase bawɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə.
5 Nya uləkə əsuə óte Petro ku batɔnkpe lefosi inuə bamə.
6 Nyamfo eto kamaa, wəələkə əsuə óte mba ditəkəko wə ba eso betidi lofa anɔ lə lefe ditsyuə əsuə. Nya mə nti eto bətsyuə kpə si besi nkpə mmi, ite bə mə bətsyuə ébukpə koko.
7 Nya nyamfo eto kamaa, úləkə əsuə óte Yakobo ku batɔnkpe bamə kenke.
8 Nya lə kalosəkɔɔ, úləkə əsuə óte mintsya, mɔ nte fe utidi wə bále lə lefe nə dímanyo əsuə.
9 Itsyise mɔ ni batɔnkpe kenke nti eto nwə nso bɔfɛ. Nya məńyə ntə bə bakpo mɛ bə ɔtɔnkpe kulaa tsya, etsyise ntəkəko Onanto eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa kama nte mə ohiã.
10 Fɛɛ ɛyɛ lə Onanto eto lefonə esoo, nyifo utidi wə mini mmi. Nya wə lefonə eto asa nnya útə mɛ, əbə kutəkə. Nya mínyifo keyifo kekleke enso batɔnkpe bamba ba əsuə kulaa betidi dífi ənəmi bətəkə nya inni lə mɔ əsuəale əsuə. Bomu lə Onanto eto əsuəale nya lɛwunsəko mɛ mímfo nyamfo buyifo.
11 Nyaso lə mɔ ni lɛtɛyi mi lesaatsyuə o-o, nye mə lɛtɛyi mi o-o, lesa lɔni nəmə ete bɔnlɛ bɔtɛyi nɛ. Nya nyamfo ni nnya béfo bɛnɔ nɛ.

Onanto Átakasə Kristo Úńyənsə Utsyiko Bəkpənkpə Nti.

12 Mɔmɔ se bɔnlɛ bɔtɛyi boə Onanto átakasə Kristo úńyənsə utsyiko ɔkɔmə úbə nkpəə, beso ini bə mi bətsyuə lɛ bɔtɛyi nkə, Onanto ensiembotakasə bəkpənkpə utsyiko ɔkɔmə oboko nkpə bio?
13 Lə nko ini sitintii, nyalɛ Onanto mántakasə Kristo utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə.

14 Nya lə Onanto
mántakasə Kristo utsyiko
ɔkɔmə úbə nkpə sitintii,
nyalɛ nnya letsyabebe
əmbɔkɛ kutəkə itə mi. Nya
mi bofokanɔ tsya eyifo
bimba.
15 Nya nte lesa nə nsi
lookpe bo nkɛale lə lefe nə
eto lefe inni sidia bɔnlɛ
bɔtɛyi lə Onanto əsuə boə
ótakasə Yesu utsyiko ɔkɔmə
úbə nkpə. Fɛɛ lə sitinti ini
bə bəkpənkpə aantaka
ketsyi ɔkɔmə kəbə nkpəə,
nyalɛ wátakasə Yesu
utsyiko ɔkɔmə.
16 Nyaso lə sitinti ini bə
baatakasə bəkpənkpə
ketsyiko ɔkɔmə, nyalɛɛ,
bete biə wantakasə Yesu
utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə.
17 Nya lə Onanto
mántakasə Yesu utsyiko
ɔkɔmə sitintii, nyalɛ mi
bofokanɔ əmbə kutəkə saa,
nya bisi benkpe lə mi abua
əsuə.
18 Nya kasɔ ni bənkə mba
léfo Kristo bánɔ ba díkpə
tsya ánya.
19 Nya lə kawunsiə kamfo
eto nkpə eso ete bufi bo
kusubebe butəkə lə Kristo
əsuəə, nyalɛ bo nkpə kpe
kaminsə enso lə kawunsiə
kenke eto betidi nti.
20 Fɛɛ ɔnukualɛ ini bənkə
Onanto átakasə Kristo
utsyiko ɔkɔmə. Nya wə ni
utidi tutɛ wə létaka utsyi
ɔkɔmə lə bəkpənkpə nti
nnya nlɛ bo uyi bose nkə
mba kenke díkekpə si
bootaka.
21 Itsyise fe kase ukpə lɛyɛ
lə utidi ɔni əsuə úbə
kawunsiə, nko ke ini bə
bekpənkpə ebotaka betsyi
ɔkɔmə ɛyɛ lə utidi ɔni hã
əsuə nɛ.
22 Fe kase betidi kenke
ɛyɛ lə Adam əsuə ləəkpə se
beyifo lɔni ku wə esoo, nko
ke ini tsya bə Onanto
ebotakasə betidi ba díkekpə
kenke bə lə bəbə bəsiə nkpə
ɛyɛ lə mə lɔniyifoyifo ku
Kristo eso.
23 Fɛɛ Onanto ebotakasə
utsyuə saa wə nsi nkpə lə
kusu ko Onanto kosate
ditsyue utsyə əsuə. Nya
Kristo ni ututɛ. Nya lə lefe
nə luubə bio əsuəə, mba dífi
mə əsuə bətə Kristoo, mə
usi wootakasə uńyənsə nɛ.
24 Lə nnya kamaa,
kalosəkɔ ebubə. Nya Kristo
ebɔtsylɔsə lɛwɔnɔ eto
əsuəale saa, betidi ba nsi lə
ndikɔ ndikɔ kɛnyɛ ku mba
nkpə lɛwɔnɔ eto əsuəale
saa eto okle. Nya Kristo
luufi sekakedikɔ siamə okpe
lə Onanto wə ni Anto eto
ani.
25 Itsyise ele bə Kristo di
seka isu ese lefe nə Onanto
luufi wə balo kenke okpe lə
Kristo eto akpa kalɔ.
26 Nya olo fɛfɛ wə eto
ditsyəbi wɔɔtsylɔsə ni ukpə.
27 Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue átɛyi nkə,
“Onanto éfi asa kenke ókpe
lə wə akpa kalɔ.” Nya ekpa
wuee bə lə bátɛyi bə asa
kenkee, nyamfo anlɛ bote bə
Onanto wə dífi asa nyamfo
ókpe lə Kristo eto akpa kalɔ
tsya bébu wə bakpe lenti.
28 Nya lə lefe nə Onanto
difi asa nnya kenke ókpe lə
Kristo kalɔ ólesəə, wə
Kristo wə ni Onanto Eto Ubi

əmə ebufi wə əsuə okpe lə Onanto əmə eto kalɔ bə lə Onanto lə udi seka lə asa nnya kenke əsuə.

29 Mɔmɔɔ, itsyi lə betidi ba laafo ntufləsəfləsə eto lekpa əsuə, lə betidi ba díkekpə koko eto disi, be ni diyifobi nəmə eto kasɔ? Nya be nkpe lə nnya əsuə? Lə sitinti ini fe kase bətsyuə laatɛyi bənkə bensiembotakasə bəkpənkpə bəbə nkpəə be ini eso ele bə bəfləsə betidi bamə ntu lə mba díkekpə bafe eto disi?

30 Nya bo mba ni batɔnkpe tsya nkpə? Beso bo tsya eto nkpə nkpe lə bulə əsuə lefe saa?

31 Mɔ bayimi, ukpə eto bulə təkəko mɛ diyi saa nə kale disiə! Nya maabesə əsuə kato kətə ukpə lə mi disi itsyi lə kase buyifo bani ku Bonamute Kristo Yesu eso. Nyaso məələkə nyamfo kate wuee nɛ.

32 Fɛɛ lə kawunsiə kamfo eto nsusu əsuə eso ete mínkpɔ ku betidi ba nte fe bebutubuki lə Efesoo, be ni kutəkə ko mínyə lə nnya əsuə? Nya lə betidi ensiembotaka betsyi ɔkɔmə bəbə nkpə sitintii, nyalɛ biyi biə iyifo fenkə, buyifo fe kase lekpa ditsyuə nlɛ bɔtɛyi nkə,

“Bitə lə budi lə bunə,
itsyise kusɛ ete boə
bəkpə nɛ.”

33 Biəntə lə bawɛ mi bakpe. Sɛyɛtsyuə bua eto betidi aabiasə ditsyəbi sɛɛ eto ole.

34 Bisinkli bifi nsusu lə asa sɛɛ buyifo əsuə, lə bɛyɛ asa bua buyifo. Nlɛ mi etiki budi wuee bə lə kofani lə kɔlɛ mi, itsyise mi bətsyuə enyi Onanto.

Paulo Édi Etiki Itsyi Lə Bəkpənkpə Eto Businkli Kataka Ǝsuə.

35 Utsyuə ebɔtɔ nkə, “Ntsyə bunsi bootakasə bəkpənkpə nya ntsyə boosinkli bəbə bəsiə nkpə? Nya nte əsuə nnya eto okle lɔɔkɛ mə?”

36 Mi betidi eto bamumu! Lə ato diyibibi lə kasɔɔ, dienkə kafiani lesa nə nkpe nkpə lə díembu lə sitə əsuə.

37 Nya lesa nə bétoo, edisa eto dibibi ete yeedi fe lentabi nye edisa ətsyuə eto dibibi ete dini. Nya inni lesa nəmə eto uyibi ni nnya bífi békpe lə kasɔ fɛ diabe.

38 Onanto ətə diyibibi nəmə ditsyəbi nə ke woala. Wəətə diyibibi saa ku ni uyi eto okle nə lɛlɛkɛ itə ni.

39 Nya asa nnya kenke nkpe nkpəə, ətsyuə saa ku nnya əsuə eto sinə. Betidi eto əsuə eto sinə kpe lete. Nya nko ni bebuki tsya eto əsuə eto sinə nɛ. Baklɔbɛ tsya eto əsuə eto sinə kpe lete nya ketu eto sinə tsya əsuənkpe lete.

40 Kato eto asa kpe. Nya kasɔ mfo eto asa tsya nkpe. Asa nnya nkpe kato eto əsuə eto bɔnɔ bobe kpe lete lə nnya nkpe lə kasɔ mfo eto əsuə eto bɔnɔ bobe.

41 Kofe ku ko diyəndebi ku kofande tsya eto

diyəndebi nkpe lete. Nya befandebi tsyaa, mə diyənde kpe lete. Nya lə befandebi nti kulaa tsyaa, letekɛkɛ kpe lə mə diyəndebi əsuə.

42 Nko ke yuutsyə lə lefe nə Onanto lootakasə bəkpənkpə utsyiko ɔkɔmə nya boosinkli bəbə bəsiə nkpə nɛ. Lə bebikə utidi eto sinəə, siyifo lesa nə luubu ebia. Nya lə batakasə wə baboko nkpəə, weensi embukpə.

43 Lə bebikə wəə, weensiannɔ bobe nya wəəyuə. Nya lefe nə bátakasə wə betsyiko ɔkɔməə, woanɔ bobe nya woakɛ əsuəale.

44 Lefe nə bebikə wəə, uyifo kawunsiə eto əsuə eto sinə sia díkpə.

Nya lə batakasə wə baboko nkpə, uyifo lɛwɔnɔ eto əsuə. Lə kawunsiə eto əsuə kpee, nyalɛ bete biə lɛwɔnɔ kemiə eto əsuə tsya kpe.

45 Itsyise ekpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə, “Utidi tutɛ wə ni Adam, Onanto uni diyifo wə nya útə wə nkpə fe kawunsiə eto utidi.” Nya Adam fɛfɛ əmfoo, wə ni Lɛwɔnɔ nə ləətə nkpə nɛ.

46 Inni lɛwɔnɔ nə nkpe lə bo ləətə boeyifo asaa, laatɔ. Bomu əsuə eto sinə laatɔ̃. Nya kama fɛ lɛwɔnɔ nə nkpə kemiə ləələkə.

47 Adam tutɛ wə Onanto díyifoo, úləkə wə utsyiko sitə əsuə. Nya Adam nuəfə alɛ, kato utsyi úbə.

48 Nya betidi ba nkpe lə kasɔ mfoo, mə eyifo fe utidi wə buləkə betsyiko lə kasɔ eto sitə hã əsuə. Nya mba beyifo itə katoo, mə tsya eyifo fe utidi wə ditsyi katoo, úbə.

49 Fe kase bunte fe utidi wə lɛbɔ utsyi lə kasɔ mfo eto ditsyəbii, nko ke ini bə utidi wə ditsyi kato ubəə, ebutə nkə bofo wə ditsyəbi nɛ.

50 Mɔ bayimi, nyamfo eto kasɔ ləkələkə ni bənkə lesa nə ni əsuə eto sinə ku kɔtɔɔ, əmbofo kedikɔ bunyə lə Onanto eto sekakedikɔ. Nya lesa nə laabiaa, embofo kedikɔ bunyə lə lesa nə laambia əsuə.

51-52 Bɛnɔ akulasa nyamfo. Inni bomblɛ kenke luukpə. Fɛɛ lə bəfə kakpatsyaku fɛfɛɛ, bɔɔtsyi bomblɛ eto ditsyəbi bawuninsə. Nya wuuyifo nnya nko lə dinəmisɔsɔ lɔni kplo əsuə. Itsyise lə kakpatsyaku fɛfɛ əfəə, Onanto ebotakasə bəkpənkpə ɔboko nkpə itə bensiembukpə kulefe. Nya woofloma bo ditsyəbi kenke.

53 Itsyise lesa nə labiaa, ele bə lefloma ku nə lambia lə dibə lefo lə nə labia eto kɛnyɛ. Nya lesa nə ləəkpə tayaa, woofloma ni lə nə ləənkpə lə dibə lefo lə ni kɛnyɛ.

54 Nyaso lə asa nyamfo əbə itə nko nya baafloma asa nnya laabia isu nnya lensiambiaa, nyalɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto etiki nnya nlɛ bɔtɛyi nkə,

“Bátsylɔ ukpə eto ditsyəbi
butəkə wə kato!” əbə itə
nko sitinti.
55 Nya báwɔni tsya balɛ
bɔtɛyi bənkə,
“O Ukpə, sieti fə əsuəale
nyamə nte?
Nya se fə əsuəale eto
obé əmə faata bo
nte?”
56 Ukpə əənyə əsuəale nya
woata bo obé ɛyɛ lə
lebuayifoyifo eso. Nya
əsuəale nnya lebua ləənyə
etsyi lə kɔfi əsuə.
57 Fɛɛ boasɔ Onanto ani. Wə
uni ditə nkə butəkə lebua
kato ɛyɛ lə Bonamute Yesu
Kristo əsuə!
58 Nyaso, mɔ bayimi lala,
bińyə kekleke, biəntə disi.
Nya bińyə kekleke lə
Bonamute eto keyifo əsuə
lefe saa. Itsyise biyi biə
kulesa əmbə bə biuyifo ni lə
Bonamute Yesu eto keyifo
əsuə ka luuyifo kebimbale.

16

Okokoko Kətə Mba Léfo Onanto Bánɔ Bamba.

1 Mɔmɔɔ, bɛwɔni mɛ
lesatsyuə itsyi lə atabi nnya
bela biə biako lə bifi bisu
bɛwunsəko Onanto eto
betidi ba nkpə lə Yudea eto
kasɔ əsuə. Nya ɛlɛkɛ bə
biyifo nya eto okle míntɛyi
Galatiafɔ eto bafokanɔfɔ
miə beyifo.
2 Nya lə Kɔsida saa Kɔsida
eto diyi əsuəə, ele bə utsyuə
saa muə əsuə utsyə ku lesa
nə woofo boko itsyi lə lesa
nə ofo bunyə əsuə bə
yembusu iyifo bə bako oko
əmə lekolɛwɛ lə lefe nə
mínkə míndufə mi ɔflɔ mfó.
3 Nya lə mbə ndufəə,
mɔɔwɔni kukue nkpe lə
betidi ba biləkə lə kɔni, ko
boofi balɛ bayɛnko ku mi
ətəsa nnya befi bantɔnko lə
Yerusalem.
4 Nya lə ɛlɛkɛ bə mintsya
suu, nyalɛ bonko mə ebɔyɛ
busu.

Paulo Eto Kusuyɛyɛ Eto Ketsyue.

5 Mɔɔyɛ Makedonia fɛ
mooyo mi ɔflɔ, itsyise ele bə
nyɛ mfó fɛ lə mbə.
6 Iyifo mɛ fe muudi eyi
asiani lə mi ɔflɔ mfó.
Ditsyuə mɔɔkɛ lə mi ɔflɔ ku
lɛyɔ lefe. Lə nnya kamaa,
biɔwunsəko mɛ lə mɔ
kusuyɛyɛ əsuə kesu kaka ke
elə bə nsu.
7 Manla miə maakpɔ mbə
nyɛ mi ɔflɔ ete. Bomuu,
moola miə maakɛ lə mi ɔflɔ
itə lefe sɛkɛ ditsyuə lə
Bonamute ətə mɛ kusu nko.
8 Mɔɔkɛ lə Efeso mfo isu
ese lə Pentekoste eto diyi
əsuə.
9 Kusu sɛɛ asini mɛ tinti lə
mfó, bə nyifo keyifo ka
nkpe kutəkə tinti, ite bə
betidi ba ńyə mɛ lə əsuə fui
itsyi lə keyifo ka meeyifo
əsuə eso.
10 Lə Timoteo əbə udufə
mi ɔflɔɔ, bebe biə befo wə
kukɔnɔ. Itsyise Bonamute
eto keyifo tsya ete ɔnlɛ
buyifo fe mɔ ke.
11 Yanle bə mi kuutsyuə
saa ńyə wə lə əsuə ubu wə
sikpefi. Bomu befo wə, lə
bɛwunsəko wə bə lə wə
kusu bɔyɛ əsuə ku diyuə bə
lə usi usinkli ubə mɔ ɔflɔ

buɛɛ. Itsyise nlɛ wə kusu bobe miə wə usinkli ubə ku bo bayimisani lefo banɔ.

12 Mɔmɔɔ itsyi lə bɔyimi Apolo eto etiki əsuəə, mbɔlɛ wə kola kekleke miə ubə mi ɔflɔ ku wə bayimi bətsyuə. Fɛɛ woantɔnɔ tɔ nkə wəəbə lə lefe nəmfo əsuə tɔ. Fɛɛ mfo nnɔ miə lə lefe ətə wə kusu koo, wuubə.

Bokla Ku Kusutɔtɔ.

13 Bitəkə ənə, lə bińyə kekleke lə mi bofokanɔ əsuə. Bekpe utu lə binyə kekleke.

14 Nya biyifo mi keyifo saa ku lelabi.

15 Biyi Stefana ku wə diyo eto betidi. Mə ni betidi tutɛ ba lɛtsyi bawuninsə báfo bánɔ lə Akaia eto kasɔ eto lekpake mfó. Nya béfi mə əsuə bətəkawunsəko mba eto əsuə bákpasə. Mɔ bayimi, nlɛ mi lekpakpa minkə

16 bitə kusu faa batɔnkotɔnko bamfo ku babamba ba laawunsəko mə lə mə keyifo lə batɔnko mi.

17 Yiafo mɛ disuəyuə bə Stefana ku Fortunato ku Akaiko əbə bedufə, nya eyifo mɛ fe mi ini minyə.

18 Bətə bə insi nyə əsuəale fe kase bákpe mi əsuəale. Nya betidi bamfo eto oklee, inyə bə bitə mə dibu sitinti nɛ.

19 Bafokanɔfɔ ba nkpe lə Asia eto kasɔ eto lekpake mfo kenke bə bəəsiəsə mi! Akwila ku Priskila ku mə mbaa laatsya lə mə diyo bə bəəsiəsə mi kukɔnɔ lə Bonamute eto diye əsuə.

20 Bo bayimi ba nkpe mfo kenke bə bəəsiəsə mi o-o!

Bɛbuta bətsyuə lə bisiəsə bətsyuə fe bayimi lala.

21 Mɔ, Paulo kosate, dífi mɔ kɔni minlɛ nyamfo bɔwɔni kəsiəsə mi.

22 Utsyuə saa wə laanla Bonamutee, yoole wə lə əsuə. O Bonamute, bə!

23 Bonamute Yesu eto lefonə lə disiəko mi.

24 Mfi mɔ lelabi tinti nlɛ mimblɛ kenke butə lə Kristo Yesu eto diye əsuə. Ibə itə.

2 KORINTOFƆ
Kukue Nuəfə Ko Paulo Lɛwɔni Útə Korintofɔ

1 Mɔ, Paulo, wə ɛyɛ lə Onanto eto lelabi əsuə mimfiani Bonamute Yesu Kristo eto ɔtɔnkpee, mɔ ku bo ɔyimisani Timoteo nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mi, Onanto eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə nkpe lə Korinto ku betidi ba kenke Onanto eto betidi lə Akaia eto kasɔ kenke.

2 Bɔlɛ bɔtɔ boə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə disiəko mi.

Paulo Aasɔ Onanto Ani Lə Bo Kanyinyənyə Saa Ǝsuə.

3 Bitə lə bufi atɛsɛ butə Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto. Wə ni anto wə ləənyə bo kaminsə, nya woawunsəko bo.

4 Waamansə bo lɛkɔ lə bulə saa bo leetu bo, itə bə lə bo tsya lə bofo bo bətsyuə bɔwunsəko lə mə bulə saa kəmiə. Nya fe kase Onanto laawunsə ko boo, nko ke ele bə bo tsya wunsəko bo betidi ba nlɛ kanyi bunyə nɛ.

5 Itsyise fe kase boənyə kanyi kpə fe nka eto okle Kristo tsya dínyəə, nko ke ini bə lə bo lɔniyifoyifo ku Kristoo, Onanto tsya laamansə bo lɛkɔ sitinti nɛ.

6 Lə báte bo ohiãa, báte bo ohiã bə lə Onanto lə omansə mi lɛkɔ, lə ofo mi lə nkpə. Lə bámansə bo lɛkɔɔ, bámansə bo lɛkɔ itə lə Onanto lə omansə mi lɛkɔ bə lə befo buńyə kekleke lə mi kanyinyənyə kamfo eto okle əsuə fe kase bo tsya leeyifo lə kanyinyənyə kamfo eto okle seka kəmiə.

7 Kulesa saa embofo bo kusubebe lə mi disi butinkəsə, itsyise fe kanyi ka biənyə fe bo ke sekaa, nko ke Onanto loomansə mi lɛkɔ fe kase úkamansə bo tsya lɛkɔ seka.

8 Bayimi, bola boə bete bulə bo eto okle dítu bo lə Asia eto kasɔ kukɔnɔ. Kanyi ka búnyə ákɛ ale itə bo tinti itə bə bóensibe kusu boə bɔɔkɛ nkpə kulaa tsya.

9 Lə sitintii, iyifo bo fe dikpənkpi bálo bo! Fɛɛ nyamfo əbə itə nko bə lə bufi bo kusubebe butəkə lə Onanto wə laatakasə bekpənkpə ketsyiko ɔkɔmə kaboko nkpə əsuə, inni lə bo mate eto əsuəale əsuə.

10 Úləkə bo utsyiko lə ukpə eto bulə kplɛ kəmiə. Nya unsi wuukələkə bo tsya lefe saa. Sitintii, wə ini bɔnlɛ kusu bobe boə usi wuuləkə bo tsya kokoko,

11 lə kase biato ola lə bo disi eso. Itsyise lə betidi kpə aato olaa, Onanto ebɔnɔ mə olatoto nya betidi kpə lɔɔsɔ wə ani lə kase ɔ́wunsəko bo eso.

Paulo Átɛyi Lesa Nə Eso Ɔtsyi Wə Ketsyue Ɔwuninsə.

12 Lesa nə eso boabesə əsuə kato ni bənkə bo akɔɛsi anlo bo dikpi, itsyise bɔ́lɛ bo əsuə kukɔnɔ lə betidi kenke eto ənəmi. Nya bo ku mi eto nkpəsiəsiə áyɛ lə Onanto eto kusu əsuə,

nya kawɛ ləmbə lə nnya kəmiə. Inni kawunsiə kamfo eto kobetete əsuə buufi bunsi nkpə ku mi nko, bomu lə Onanto eto lefonə ku wə əsuəale nnya əsuə bútəkəko eso.

13-14 Asa nnya biofo bokla kanɔ kasɔɔ, nnya hã ete boawɔni kətə mi nɛ. Nya ite bə asa nyamfo eto ətsyuə eto kasɔ ete bɛnɔ mɔmɔ tsyaa, mfo nnɔ miə biubə bɛnɔ bo kasɔ belosə kenke, nya yuutə bə biofo əsuə kato bobesə lə bo disi, nya bo tsya loofo əsuə kato bobesə lə mi disi lə Bonamute Yesu eto diyi nəmə əsuə.

15 Lə nnya mimfo nyamfo kenke minɔ nko esoo, minka nsusu búləkə miə eni lə nka mi ɔflɔ bɔyɛ bə lə mi disuəyuə lə diyifo sinuə.

16 Tutɛɛ, eni lə mbə nyɛ mfó lə ntɔ lə Makedoniaa, ku lə nlɛ businkli nlɛ bubəə, bə lə bɛwunsəko mɛ lə nsu Yudea.

17 Se mínləkə mɔ nsusu miə lə nyifo nkoo, bote nyamfo nlɛ bə meenyifo asa lə kusu əsuə? Nya bote nyamfo nlɛ bə kawunsiə kamfo eto nsusu meefi keyifo asa fe utidi wə laatsyi wə nsusu kawuninsə mləməmlə katɛyi nkə, ee ku owo lə lefe lɔni nəmə ke əsuə?

18 Bomu fe kase Onanto laatɛyi ɔnukualɛɛ, nko ke ini lesa saa nə bówɔni bótsyese mi ni nɛ. Nya inni fe kase utidi laakpɔ katɛyi nkə ee kesinkli katɛyi nkə owo, inni.

19 Onanto eto Ubi Yesu Kristo eto ditiki nə mɔ ku Silvano ku Timoteo lébe letsya bútə mii, inni nwə laatɛyi nkə ee usi ɔtɛyi nkə owo tsya. Bomu uyifo nwə eto ditiki ni ee lefe saa.

20 Itsyise Onanto eto kɛnyɛ saa ka ɔ́tɛyi útsyəə, əbə itə ɛyɛ lə Yesu Kristo əsuə. Nyamfo eso boatɛyi ɛyɛ lə wə əsuə boənkə, “Ibə itə nko.” Bə lə bufi atɛsə butə Onanto.

21 Onanto ətə nkə bo ku mimblɛ kenke yifo bani ku Kristo nya wə kosate díləkə bo útsyə nkə buyifo wə kekyifo.

22 Wə ni nwə dítəkə bo léba útsyə úfi óte nkə wə mbə bo lefe saa, nya úfi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ókpe bo lə akɔɛsi fenkə lekpotsyətsyə itə lə asa nnya kenke buubə boofo butsyiko lə wə ani.

23 Onanto ni adansiɛ lə mɔ ku mi nti nkə kaminsə mínyə mi eso mínnyɛ Korinto busu nɛ.

24 Inni bənkə lə bufi lesa nə bofo bɔnɔ bɔnyinkə mi bokpe eso, itsyise mi bofokanɔ fe diŋ́yə kekleke koko. Nyaso bɔnlɛ keyifo buyifo ku mi bə lə binyə disuəyuə nɛ.

2

1 Nyaso nyifo mɔ nsusu minkə mensiembubə mi ɔflɔ bə lə mbə nló mi ani.

2 Itsyise lə mbə nló mi anii, owoe nsi lɔɔkɛ wə lookpe mɛ disuəyuə, enso mimba mə ke mintə ani léló mfó?

3 Nyaso míwɔni kukue kekleke nkomə míntsyese

mi nɛ, itsyise mánla miə lə mbə mfó, yuutə buitə bə ani ló mɛ. Fɛɛ mi ni betidi ba ele bə bekpe mɛ disuəyuə nɛ. Nya mfo nnɔ miə lə nlɛ disuəyuə bunyəə, mi tsya əənyə disuəyuə nkomə ke.

4 Sitintii, kukue ko míwɔni míntə mi mfóo, nwɔni ko lə bulə kpə ku lə binəntu əsuə. Nya mánwɔni ko bə lə itə ani lə eló mi kutsyuə, bomu bə le binyə bitsyə lekpo kase maala mi sitinti eso.

Paulo Éfi Obuayifo Utsyuə Eto Lebua Ɔtsyɛ Wə.

5 Nyaso lə utsyuə útə ani áló utsyəə, inni mɔ mate ete úyifo nko. Bomu boofo bɔtɛyi lə kusu kutsyuə əsuə boə bomblɛ kenke utə ani léló. Fɛɛ manla miə boəkə wə kotomɛ bosonsə.

6 Kase mi kpə díkənə utidi əmfo koto lə mi ntii, əsiə itə wə.

7 Nyaso bifi lesa nə úyifo bɛtsyɛ wə lə bekpe wə nkɛale bə lə ɛyɛ wə bulə lə eló wə ani kenke.

8 Lə nyamfo esoo, nlɛ mi lekpakpa miə bekpe wə nkɛale lə biləkə bete wə biə bisi biala wə sitinti.

9 Nwɔni mi kukue komfo itsyise nla miə lə mfi nto mi mbe miə bińyə kekleke ku lə bietsyue asa nnya kenke maate mi koto lefe saa.

10 Lə bífi utsyuə eto botakebu bɛtsyɛ wəə, mintsya éfi ntsyɛ wə. Nya lə mfi botakebu butsyuə ntsyɛ lə butsyuə kpe bə ele bə mfi ntsyɛ kulaa tsyaa, lə mi eso mímfi míntsyɛ lə Kristo eto ənəmi.

11 Nnyifo nyamfo nko lə kase Obonsam ləmbotafa mi, itsyise buyi wə kobe.

Paulo Ála Nkə Lə Ɔnɔ Mə Etiki Lə Tito Ɔflɔ.

12 Se mínsu míndufə Troas eto Umə miə lə nsu mbe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya itsyi lə Kristo əsuəə, nnyə miə Bonamute ébɔsini kusu itə keyifo kamə lə mfó.

13 Fɛɛ ílə mɛ tinti itsyise mənnyə mɔ ɔyimisani Tito mfó. Lə nyaso ntɔ kusu nya mímfe mínsu Makedonia.

Boətəkə Kato Lə Kristo Eso.

14 Fɛɛ boasɔ Onanto ani! Nya ɛyɛ lə lɔniyifoyifo ku Kristoo, Onanto aayɛnko bo lefe saa fe ndomufɔ ba ləətəkəko Kristo lə wə katobutəkə eto bɔyɛ əsuə. Nya Onanto aayɛ lə bo əsuə kabe Kristo letsya kate kawunsiə kenke fe kase nnuəbi bo laanyi fififi eto ufiebi laayɛ katsyo kesu kalebe saa.

15 Itsyise buyifo fe ufiebi wə laanyi fififi wə Kristo dífi útə Onanto wə leesensə kesu betidi ba nyɛ lə kusu sɛɛ əsuə itə bofo ku mba nyɛ lə kusu bua əsuə ntɔ lə bonya əsuə.

16 Itə betidi ba lembunyə nkpə manloo, buyifo fe ufiebi wə laate mə bə bonya eto ole beni. Fɛɛ betidi ba luunyə bofoo, buyifo fe ufiebi wə ləətə nkpə manlo itə mə. Nya lə sitinti, owoe loofo keyifo kamfo eto okle buyifo?

17 Bunte fe betidi kpə ba
laafo Ditiki Sɛɛ nəmə
kayɛnko fe bikə bia baate lə
asi. Fɛɛ se ini Onanto díləkə
bo esoo, buyifo bani ku
Kristo nya boedi etiki lə
ɔnukualɛ əsuə lə Onanto
eto ənəmi fe Kristo eto
beyifoyifo.

3

*Onanto Ǝtə Bo Nkpə Lə
Kɛnyɛklekle Fɔfɔ Ǝsuə.*

1 Bote nyamfo nlɛ nkə
busi bɔlɛ bo əsuə bɔtɛsɛ? Fe
kase inte itə betidi bətsyuə
sekaa, isi ehiã kukue bofo
ketsyiko mi ɔflɔ nye kaboko
mi itə bo buləkə kate?
2 Mi kosate ni kukue ko
nkpe bo, ko bákawɔni
bákpe lə bo ketu kəmiə itə
le utsyuə saa loofo bote ku
lə okla.
3 Ekpa wuee bə Kristo
kosate lɛyɛ lə bo əsuə nya
útə nkə bofo bɔnɔ. Nyaso
mi ni kukue ko ɔ́wɔni. Inni
awɔnisa eto ntu úfi ɔ́wɔni
asa nyamfo. Bomu Onanto
Eto Lɛwɔnɔ nə nsi nkpə eto
əsuəalə úfi ɔ́wɔni nnya.
Nya wánwɔni nnya lə aba
əsuə fe kase úyifo nnya lə
lefe nə léfe mmə, bomu lə
betidi eto ketu kəmiə.

Kɛnyɛklekle Fɔfɔ Eto Batɔyɛ.

4 Boofo bɔtɛyi nko boə
bokpe kəńyəkɔ ka Onanto
dítə bo ɛyɛ lə Kristo əsuə
eso.
5 Bumbə kɛnyɛ boofo
bɔtɛyi boə bokpe əsuəale lə
bo əsuə boafo keyifo kamfo
buyifo. Bomu əsuəale nnya
nkpe bo etsyi Onanto ɔflɔ.
6 Wə ni nwə díyifo nkə
bɔkɛ əsuəale lə bofiani
kɛnyɛklekle fɔfɔ kamə eto
batɔnkpe. Nya kɛnyɛklɛklɛ
fɔfɔ kamfo anyɛ lə afi koko
nnya báwɔni bətsyə əsuə.
Bomu kayɛ lə Onanto eto
Lɛwɔnɔ əsuə. Itsyise afi nya
báwɔni bətsyəə, aaboko
ukpə. Fɛɛ Onanto eto
Lɛwɔnɔ əətə nkpə.
7 Onanto eto afi nnya
báwɔni kokoko mfóo, eyifo
etiki nnya báwɔni bətəkə lə
aba əsuə. Nya lefe nə béfi
nnya bətə betidi, Onanto
eto diyəndе ətə bə Moses
eto ənəmi əyəndе. Nya íte
bə diyəndе nəmə ələkə ibu
lə Moses eto ənəmi tsyaa,
Israel bebi mámfo buńyə
kabe wə ənəmi. Nya lə afi
nnya laafo bo dikpənkpi
bolo ələkə əsuə ete ku
Onanto eto diyəndе nkoo,
8 nya lɛ wə Lɛwɔnɔ eto
lɛbɔbi eto diyəndе so ditutɛ
famfamfa.
9 Nya lə kɔfi koko ko laalo
utidi dikpənkpi áfo diyəndе
nəmfo eto okle butə, ele bə
bote boə Ditiki Sɛɛ nə
leeyifo bomba leeyifo kasɛɛ
eto diyəndе eboso ditutɛ eto
lele kenke.
10 Bɔlɛ bɔtɛyi nko itsyise
diyəndе kplɛ nə nkpe mfo
mɔmɔɔ, éyifo dinyəndə nə
lɛkɛ kɔ fe lɛni.
11 Nya lə lesa nə lɛkɛ itə
lefe kliminti ənyə diyəndе
nəmfo eto oklee, nyalɛ lesa
nə nte itə manlo manlo eto
diyəndе eboso famfamfa.
Ni diyəndе so nəmfó kon.
12 Nya se bonkpe
kusubebe lə lesa fɔfɔ nə

ləmbə kalokɔ esoo, nyaso boedi etiki saa wuee ku ɔkɔɛ nɛ.
13 Nya bunte fe Moses wə
dífi ofiamɛ úti wə ənəmi itə
lə Israel bebi lə buunnyə bə
Onanto eto diyənde nə lɛkɛ
lə wə ənəmi lɛ bɔni kalo.
14 Sitintii, mə nsusu
mányɛ etsyo, ibə ese lə mi.
Ite fe ofiamɛ wə mfo eto
okle si uti mə lə nsusu lə
balɛ kɔfi koko eto kukue
komfo eto ditiki bokla.
Itsyise lesa nə hã luutə
bələkə ofiamɛ əmfó bato
bakpe ni lə utidi lə ufi wə
əsuə okpe lə Kristo əsuə.
15 Sitinti ibə ese taa mmii,
lə balɛ Moses eto afi eto
kukue eto etiki nyamfo
boklaa, iyifo fe ofiamɛ əmə
si uti mə lə nsusu.
16 Fɛɛ lə utidi átsyi
ɔwuninsə úfi əsuə útə
Bonamutee, ófiamɛ wə leeti
wə nsusuu, aasini nya
waanɔ etiki nyamə kasɔ.
17 Nya mɔmɔɔ, Bonamute
wə bɔnlɛ bokpadi mfo, ni
Lɛwɔnɔ nəmə nɛ. Nya kaka
Bonamute eto Lɛwɔnɔ
nkpee, əətə kusu itə əsuə
əsuə eto busiə.
18 Nya bomba mblɛ kenke
ba kulesa saa enti bo lə
ənəmi bɔnlɛ Bonamute eto
diyənde nəmə buləkə kate
wuee. Balɛ bo bɔtsyi
kawuninsə kətsyə lə wə
ditsyəbi nəmə əsuə nya bo
diyənde nəmə nlɛ kato bobe
kakpe. Bonamute əmə ni
Lɛwɔnɔ nə nlɛ nyamfo
buyifo nko nɛ.

4

Bute Fe Ekplibi Nnya Báto.

1 Onanto lə wə
kaminsənyənyə əsuəə, dífi
keyifo kamfo ókpe bo lə
kɔni. Lə nyaso ani anló bo
lə ke buyifo əsuə.
2 Búləkə ato lə asabiɔmbiɔ
ku afanisa saa buyifo əsuə.
Bɔ́ni awɛsu saa ku Onanto
eto ditiki nəmə bɔtsyi
kawuninsə lə kusu saa
əsuə. Bomu boələkə
ɔnukualɛ kate. Boəsiə nkpə
bo lekpa wuee lə Onanto eto
ənəmi itə utsyuə saa ebunyə
bo ditsyəbi sɛɛ utsyə lekpo.
3 Nya lə Ditiki Sɛɛ nə
boabé letsya mfo eyifo
akulasa itə betidi betsyuəə,
bete biə mba nyɛ lə konyasu
əsuə ete iyifo akulasaa itə.
4 Nya betidi bamfó mámfo
bánɔ itsyise kawunsiə
kamfo eto olo, Obonsam, éti
mə ənəmi. Nya weeti mə
kusu bə baamfo Ditiki Sɛɛ
eto lekpasə nə mə bunyə.
Lekpasə nə laabɔ ketsyi lə
Ditiki Sɛɛ nə ditsyi Kristo
eto diyənde əsuə wə ni
Onanto kosate eto ditsyəbi.
5 Boambe bo kosate eto
əsuə letsya kətə mi, bomu
Yesu Kristo ni nwə eto ditiki
boabé letsya kətə mi boə wə
ni Bonamute. Nya bo eyifo
beyifoyifo itə mi lə Yesu eto
disi eso.
6 Onanto wə lɛtɛyi lə
kawunsiə eto ketsyikokɔ
nkə, “Lekpasə yənde lɛbɔ
ditsyi ketuntu əsuə,” ke ni
Onanto wə dítə nkə wə
lekpasə yənde lə bo ketu
kəmiə lə ditə nkə bunyə
Onanto eto diyənde nə nlɛ
buyənde lə Yesu Kristo eto
ənəmi butsyə lekpo.

7 Fɛɛ bomba léfo asafokoya nyamfo itsyi Onanto ɔflɔɔ, te fe sɛfɔte eto ekplibi. Nya ite nko lə iləkə eté sitinti bə, inni bo ɔflɔ əsuəale kplɛ kenke nyamə ditsyi, bomu itsyi Onanto ɔflɔ.

8 Boənyə kanyi lə lefe kpə əsuə, fɛɛ bulə bomə aanso bo ani. Yaakpe bo nsusu bulə, fɛɛ yaanló bo ani.

9 Balo kpə əətəkəko bo, fɛɛ Onanto aanyani bo kətsyə. Ite bə baayinkə bo kakpe lə kasɔ tsyaa, bambiasə bo.

10 Lefe saa, bo əsuə eto sinə əənyə kanyi ka laale Yesu eto ukpə eto okle. Bə lə nkpə bo bunsi, lə bole Yesu eto nle.

11 Lə sitintii, nkpə bo bunsi kenke kpe lə ukpə eto bulə kəmiə lə Yesu eto disi eso bə lə bənyə Yesu eto nkpə eto ditsyəbi lə bo əsuə eto sinə bətsyə lekpo lə bo.

12 Lə mmə esoo, ukpə lɛ keyifo lə bo lefe saa, fɛɛ nkpə lɛ keyifo lə mi əsuə.

13 Báwɔni lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, “Mfo nnɔ, nyaso mímbe wə letsya nɛ.” Nko ke ini bə bo tsya áfo bónɔ eso bóbe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya nɛ.

14 Nya buyi boə Onanto wə létakasə Bonamute Yesu utsyiko ɔkɔmə óboko nkpəə, wə əmə ke ebotakasə bo tsya ku Yesu oboko nkpə nya wookpa bo ku mi kenke oboko wə ənəmi.

15 Mi lɛlɛkəsə eso asa nyamfo kenke nte nko. Nya kase mba Onanto nlɛ wə lefonə bote nlɛ bufui kakpe, ebutə bə mə lɛninsɔ lə lebe kato lekpe bə lə befi batɛsə Onanto.

Buunyə Dibu Ku Dusuənyuə Kpə.

16 Lə nyamfo eso boəntə ani laalo bo, lə bo əsuə eto sinə lɛ buku kulaa tsyaa, buyi boə bo lɛwɔnɔ kəmiə eto nkpə lɛ boto kətəkə lefe saa.

17 Nya kanyi sɛkɛ ka bɔnlɛ bunyə mɔmɔɔ, embutsyə ɛklɛ, bomu bɔlɔ kanlɛ bo əsuə kətsyə itə diyənde kplɛ nə ləmbə kalosəkɔ. Boəmbofo ni bufi katesɛ ko kanyi saa.

18 Inni asa nnya boənyə əsuə boefi bo ənəmi kətəkə, bomu lə asa nnya boənnyə əsuə. Nya asa nnya boənyə ku ənəmi te itə lefe kliminti ditsyuə ete. Nya nnya bo ənəmi lembofo bunyəə, te itə lefe saa.

5

1 Nya lə bo əsuə eto sinə sia ni dibú nə kafo boəsiə lə kasɔ mfo abaa, bokpe diyo bamba lə Onanto eto Umə kato. Nya diyo nəmfoo, wə kosate dífi wə ani óto, nya diuńyə lefe saa.

2 Nya lefe nə əsuə bunsi lə kasɔ mfo lə sinə əsuəə, boala kawɔnɔ. Nya boabe kusu kekleke boə lə bofo Onanto eto sekakedikɔ eto umə eto əsuə eto sinə.

3 Nya lə bofo kato eto əsuə eto sinə siamfo, yensiembutsyə fe busi leya.

4 Nya se bunsi lə kasɔ kamfo eto sinə eto dibú kafo, busi boala kawɔnɔ lə

bulə əsuə. Nya inni bənkə bola boə lə bɔbɔ lə kasɔ kamfo eto sinə əsuə. Bomu bola boə lə bofo Onanto eto sekakedikɔ eto sinə buti lə əsuə bə lə sinə sia ləənkpə lə sefo nsia ləəkpə eto kɛnyɛ kenke.

5 Onanto ni nwə lɛlɔ bo utsyə itə nko eto bofloma bomfo eto bubə. Nya úfi wə Lɛwɔnɔ útə bo fe lesa nə bufi bɔnlɛ kusu bobe uyi bose itə asa nnya kenke ɔlɔ utsyə bo eto bubə.

6 Nyamfo eso bonkpe ɔkɔɛ lefe saa nɛ. Nya buyi boənkə lə bokpe lə əsuə eto sinə siamfo əsuə, boanyotɔ Bonamute ɔflɔ nye wə ənəmi.

7 Nya nkpə bo bunsi mfoo, busi mu lə bofokanɔ əsuə. Nya inni lə lesa nə bo ənəmi kənyə lə bote ini.

8 Bokpe ɔkɔɛ tinti nya enkpe bo ɔkɔɛ enso lə boyani əsuə eto sinə siamfo butsyə lə budufə Bonamute eto ku bo ənəmi bomu.

9 Nya lesa nə bɔnlɛ bɔbɛbɛ enso kenke ni bə, bokpe mfo o-o, bokpe lə Onanto eto umə o-o, ele bə buyifo lesa nə luudufə wə ənə.

10 Itsyise ele bə bomblɛ bɔ lɔ Kristo eto ənəmi bə lə okponko bo lekpo. Nya utsyuə saa loofo kayo ka dinyə itə lə nkpə bo usiə lə kawunsiə kamfo. Kase keni o-o, kabua keni o-o, Kristo ebofo wə kayo ɛyɛ lə nkpə bo úsiə lə kasɔ kamfo kɛnyɛ.

Bitə Lə Lɔniyifoyifo Lə Ləkə Bo Ku Onanto Nti Ɛyɛ Lə Kristo Ǝsuə.

11 Se bunyi boə ele bə bote Bonamute əmə sikpii, eso boakplatsya kefi nya kakpe betidi bamba əsuə bə mə tsya yifo nko. Onanto wə yi kase bunte kenke nya mfo nnɔ miə mi tsya yi bo ditsyəbi taa utu kəmiə.

12 Inni bənkə busi bɔlɛ bo əsuə bɔtɛsə kate mi, bomu bɔlɛ bokplatsya boə boətə mi lə bebesə əsuə kato lə bo disi eso. Nnla miə binyə kəńyənkɔ befo mbuayɛ butə betidi ba leefi əsuə eto dinyəsa kabesə əsuə kato, nya inni bə lə ditsyəbi sɛɛ eso.

13 Lə iyifo bətsyuə fe betidi ba disi lebia bunii, nyalɛ itsyi lə keyifo ka boeyifo əsuə ɛyɛ lə Onanto wə boala eso. Nya lə disi mambia boo, ite nko itə mi lɛlɛkɛsə.

14 Kristo eto lelabi nə onkpe itə bo eyi bo əsuə. Nya se ekpako bo boə utidi ɔni ete díkpə lə betidi ba kenke eto disi esoo, nyamfo lɛ bote bə bomblɛ díkpə.

15 Kristo əkpə lə betidi ba kenke eto disi bə lə mba nsi nkpə, mensisiə nkpə itə mə əsuə nye mə lelabi. Bomu lə bəsiə nkpə itə Kristo wə díkpə lə mə disi esoo, wə batakasə betsyiko ɔkɔmə.

16 Nya lə nyamfo eto kamaa, boensiemfi kawunsiə kamfo eto betidi eto kɛnyɛ kakponko kuutsyuə lekpo. Ite bə bókponko Kristo lekpo lə kusu komfo əsuə lə lefe nə léfe mmə́ə, mɔmɔɔ, boesienyifo nko.

17 Nyaso lə utsyuə ku
Kristo éyifo banii, útə nkə
ofiani utidi fɔfɔ. Nya wə
utidi eto ditsyəbi koko nəmə
ébubə lefe. Nya lɛfɔfɔ
ébubə lefo lə ni kɛnyɛ.
18 Onanto ni nwə díyifo
asa nyamfo kenke. Nya
úləkə asa nnya lébiasə bo
ku wə nti bə lə buyifo bani
ku wə ɛyɛ lə Kristo əsuə.
Nya wə ke ni nwə dífi
keyifo kamfo ókpe bo lə ani
nkə lə bunə betidi bamba
boboko wə ɔflɔ lə ɔlɔ mə ku
wə nti bafiani bahɔ.
19 Nya letsyabebe nəmfo
ni nkə, Onanto, ɛyɛ lə Kristo
əsuəə, ɔ́lɔ wə ku betidi ba
kenke eto nti. Nya úləkə ato
lə mə abuayifoyifo kenke
əsuə. Nya keyifo ka úfi
ókpe bo lə kɔni ni nkə, lə
bɔtɛyi betidi ba kenke ditiki
nə díyifo mə wə bahɔ.
20 Nya bo buni nyə lə
Kristo eto kɛnyɛ. Nya
Onanto kosate ni nwə nyə lə
bo əsuə ɔnlɛ mi kɔlɛ bɔlɛ.
Nyamfo eso bunyə lə Kristo
eto kɛnyɛ bɔnlɛ mi
lekpakpa boə bitə lə balɔ mi
ku Onanto eto nti.
21 Kristo ménnyifo lebua
saa. Fɛɛ lə bo disi esoo,
Onanto eyifo wə ófo bo
abua útsyi, bə lə buyifo
bani ku wə, lə bofiani mba
nyɛ lə kusu sɛɛ əsuə lə
Onanto eto ənəmi.

6

1 Se ini bonko Onanto nyɛ
bɔnlɛ keyifo esoo, bɔlɛ mi
lekpakpa boə mimba díkafo
Onanto eto lefonəə,
biambiasə ni.
2 Itsyise Onanto átɛyi nkə,
“Se lefe léyo bə nnyə fə
kaminsəə,
nnɔ fə olatoto.
Nya se éyo diyi nə ele bə
mmfo fə tsyaa,
nwunsəko fə.”
Bɛnɔ! Nlɛ mi bɔtɛyi minkə
mɔmɔ ni lefe nə ele bə
Onanto nyə mi kaminsə nɛ.
Nya mmi ni diyi nə ele bə
Onanto fo fə lə nkpə nɛ.

Paulo Ǝnyə Kanyi.

3 Boanla boə kuutsyuə saa
nyə kabua lə bo keyifo əsuə.
Lə nyaso boanla boə boeyifo
kulesa nə luuti kuutsyuə
saa bofokanɔ eto kusu.
4 Bomu lə lesa saa nə
boeyifo əsuəə, boələkə kate
wuee boə Onanto eto
beyifoyifo buni. Boəńyə
kekleke lə kusu saa əsuə, lə
bulə əsuə ku lə kanyinyənyə
əsuə ku lə ohiã kəmiə.
5 Lə báblɛ bo nye bákpe
bo lə Aba eto diyo nye
báyele bo nye búyifo keyifo
bosonsə əsuə nye bóənnyə
lefe bolabe selabe nye búsiə
kukpɛnsɛ tsya.
6 Boələkə kate boə buyifo
Onanto eto beyifoyifo ɛyɛ lə
kase boalɛ əsuə kɛnkɛ lə
kobe ku dibusə ku kafo
ɛkpɛ əsuə. Nya Onanto eto
Lɛwɔnɔ nsi ko bo nya boala
betidi ku kafo faa.
7 Boanwɛ betidi lə bo
Ditiki Sɛɛ eto letsyabebe
əsuə. Nya Onanto eto
əsuəale nnya ntəkəko bo
tsya aate nkə buyifo wə
beyifoyifo. Bo nkpə sɛɛ
siəsiə eyifo fe bemamakə
bia boefi kakpɔ lema, kata
bo əsuə disi tsya.

8 Bətsyuə əətə bo dibu
nya bətsyuə tsya laakpe bo
kofani. Bətsyuə aaka bo nya
bətsyuə tsya laatɛsə bo.
Betidi əənyə bo fe badia, fɛɛ
ditiki eto ɔnukualɛ ni nə
boatɛyi.
9 Betidi eyifo fe benyi bo,
fɛɛ beyi bo kenke. Fe
búkpə, fɛɛ busi nkpə! Bənə
bo koto sitinti, tsya bánlo
bo.
10 Ite bə beefi bo fe
baminsətidi tsyaa, bɔlɛ
disuəyuə bunyə lefe saa.
Bəənyə bo fe bakombo, fɛɛ
boətə betidi laafiani Onanto
eto umə eto batabinyə.
Bəənyə bo fe betidi ba
kulesa lente. Fɛɛ bo bomu
lesa saa nte nɛ.
11 Bo bayimi, Korintofɔ,
búdi mi etiki kafo faa nya
búmenkli bo akɔɛsi faa
bútə mi.
12 Inni bo dímansini bo
akɔɛsi bútə mi! Mi, bomu,
dímansini mi akɔɛsi bítə bo.
13 Nnlɛ mi etiki budi
mɔmɔ fe kase ubianto leedi
wə bebi etiki. Nya fe kase
búmenkli bo akɔɛsi bófo
mii, mi tsya menkli mi
akɔɛsi bitə bo lə befo bo
nko.

Mimba Ni Bafokanɔfɔ Ku Mamfokanɔfɔ Eni Bani.

14 Bebe biə mimba ni
bafokanɔfɔ ku mba ni
mamfokanɔfɔ menyifo bani.
Itsyise lesa nə nyɛ lə kusu
əsuə ku lesa nə lannyɛ lə
kusu əsuə əmbofo bɔkɔ
keyifo lesa lɔni kon. Nko ke
diyənde ku ketuntu lembofo
bɔkɛ lə kalebe kani nɛ.
15 Kristo ku Obonsam
embofo bani buyifo. Nko ini
bə nwə léfo ɔ́nɔ ku nwə
dímamfo ɔ́nɔ əmbofo bani
buyifo nɛ.
16 Ntsyə difiəyo ku
Lenantoyo loofo bɔkɔ kakɛ
lə kalebe kani? Nyaso bo
tsya mənńyə butə difiəyo,
itsyise bo ni Onanto wə
leenkpə eto kakɛnkɔ nye
kəsiəkɔ. Fe kase Onanto
kosate lɛtɛyi nkə, "Muutsyə
kəsiəkɔ lə mə nti nya
muusiəko mə, nya moofiani
mə Onanto, nya mə tsya
loofiani mɔ betidi."
17 Nyaso Bonamute lɛ wə
betidi bɔtɛyi nkə,

"Bɛbɔ lə mə nti,
nya biləkə mi əsuə
bitsyiko lə betidi ba
ləətə bəfiə kedi nti.
Bientidi mə asa nnya
laanansə əsuə mfó,
nya moofo mi atuu.
18 Nya moofiani mi Anto,
nya mi tsya loofiani mɔ
bebisani ku bebisio.
Nko Bonamute Ǝsuəalenyə
Kenke lɛtɛyi nɛ."

7

1 Mɔ bayimi lala, se
Onanto dítsyə bo nyamfo
kenke eto kɛnyɛ esoo, bitə
lə buyifo bo əsuə kɛnkɛ, lə
buləkə bo əsuə butsyiko lə
lesa saa nə loonansə bo
əsuə eto sinə ku lɛwɔnɔ.
Nya lə buyifo bo əsuə kɛnkɛ
butə Onanto, se boebu wə
nya boate wə sikpi eso.

Paulo Ǝnyə Disuəyuə Se Korintofɔ Lɛtsyi Mə Nkpə Báwuninsə.

2 Bifi lelabi bitə bo lə mi
akɔɛsi. Bóanta kuutsyuə
saa búbu nya bóantafa mi

kuutsyuə saa ku bówɛ kutsyuə saa bókpe.

3 Minlɛ nyamfo bɔtɛyi lə nlo mi dikpi. Itsyise mɔ́tɛyi mi lə lefe ditsyuə léfe miə, bóla mi asa sitinti bə lə ukpə kəmiə o-o, nkpə kəmiə o-o, kulesa embofo bo nti busensə.

4 Mmfo mi nnɔ tinti! Nya maasɔ lɛkɔɛsi kabesə əsuə kato lə mi disi. Lə mi kanyinyənyə əsuə tsyaa, məəmuə utu kalɛ lə disuəyuə nə diyi mɛ əsuə kenke lə mi eso!

5 Se búsu búdufə Makedonia kulaa tsyaa, boeńyə lefe butsyə ɔnwɛ saa. Bulə kpə etu bo, betidi ədiənko bo lə kalebe saa. Nya betidi díkakpɔnko bo nya búkate sikpi.

6 Fɛɛ Onanto wə laamansə betidi ba nlɛ nku buwi ku nkuɛnlo lɛkɔɔ, ákpe bo nkɛale se Tito dítsyi mi ɔflɔ úbə údufə.

7 Nya inni wə bubə mate ete dítə bə búnyə disuəyuə. Bomu ɔ́tɛyi bo kase békpe wə otsyekle nya lɛkɛ wə ɔkɔɛ nya ɔ́tɛyi kase béla kekleke biə biənyə mɛ lə befo mɛ kafo faa, ku kase ílə mi itə mɛ lə nnya díbə əsuə ku kase bíńyə mə kama kekleke lə beta mɛ disi. Nyamfo eso minsi mínyə disuəyuə tinti minso nɛ.

8 Kukue ko míwɔni míntə mii, álo mi ani tinti. Fɛɛ yɛnlɛ mɛ bə nwɔni ko ntə mi. Ite bə kukue ko míntsyese mi álo mi ani tsyaa, álo mi ani itə lefe kliminti ete. Tutɛɛ, ílə mɛ,

9 fɛɛ mɔmɔɔ, nlɛ disuəyuə bunyə. Inni nnya ani lélo mi eso, bomu bə ítə bə mi lebua nə bíyifo éfi mi nya bɛtsyi bɛwuninsə lə nnya eso. Se bínyə kanyi fe kase Onanto lélaa, nyaso bóenyifo mi kabua saa lə nnya əsuə.

10 Nya lə utsyuə ənyə kanyi fe kase Onanto laalaa, wəənyə bɔtsyi kawuninsə nya baafo wə lə nkpə, itə yensiənlə wə. Fɛɛ lə utsyuə əənyə kanyi lə kawunsiə eto bola əsuəə, ukpə hã wuunyə utə wə əsuə.

11 Bebe kase kanyi kamfo eto okle ka Onanto lɛbɛbɛ útə mi nlɛ keyifo lə mi əsuə. Itə biakplatsya kekleke keyifo asa kələkə əsuə ketsyiko lə lebuayifoyifo əsuə, kəsiə nkpə sɛɛ. Itə biantɔnɔko asa nnya ləmbə kɔnɔ eto buyifo nya itə biate sikpi. Itə biabe kusu itə asa nnya luubə nya biankpe otsyekle lə asabuyifo əsuə ku itə biala biə bənə nwə leeyifo kabua koto. Lə asa nnya kenke əsuə, bíləkə bete fe mba nyɛ lə kusu əsuə, ba kabua saa ləmbə lə əsuə lə etiki nyamə əsuə.

12 Nya ite bə ńwɔni kukue komfo ntsyese mi tsyaa, ini lə nwə díyifo kabua nye nwə báta bébu eso. Bomu ńwɔni ko miə lə Onanto eto ənəmii, nləkə nte mi kase dibu biətə bo mfui tinti.

13 Nyamfo kenke lékpe bo nkɛale nɛ.

Inni bə ékpe bo nkɛale ete, bomu lə kase Tito lékpe bo disuəyuə ku wə disuəyuə

nə únyə ku kase bɛwunsə békpe wə anyɔ eso. Itsyise mimblɛ ətə bə wə nsusu əsiə kasɔ buɛɛ.
14 Bíəntə ndi kofani lə wə ənəmi se mímbesə əsuə kato lə mi disi eso. Nya lə kase lesa saa nə bɔ́tɛyi mi eyifo ɔnukualɛɛ, nyaso kase bɔ́sɔ lɛkɔɛsi lə mi əsuə bútə Tito tsyaa, əbə itə itsyise ɛyɛ lə kusu əsuə.
15 Nyaso wə lelabi itə aabe kakanwu lə okloma kase bítsyue wə asatete koto ku kase béfo wə lə əsuə kasɔ bobokosə ku dibu əsuə eso.
16 Iyifo mɛ disuəyuə bə moofo mi bofo kanɔ lə kusu saa əsuə.

8

Bitə Betidi Asa Kafo Faa.

1 Mɔ bayimi, bola boə bete asa nnya Onanto díyifo útə bafokanɔfɔ eto etsyukpa nnya kenke nkpe lə Makedonia ɛyɛ lə wə lefonə əsuə.
2 Bédufə lə boto kabe kekleke əsuə ɛyɛ lə bulə bo dítu mə əsuə eso. Fɛɛ lə nyamfo kenke kamaa, bəńyə disuəyuə tinti nya béyifo kafo ɛkpɛ bətə betidi asa kpə ku kafo faa, ite bə beyifo bakombo tinti kulaa tsya fɛ.
3 Moofo bɔtɛyi miə bətə betidi asa fe kase boofo. Nya nlɛ mi bɔtɛyi lə ɔnukualɛ əsuə minkə, bətə asa básonsə kase inte mə kulaa tsya lə mə kosate eto lelabi faa əsuə. Lə mə kosate eto kafo faa əsuəə,
4 bálɛ boo lekpakpa sitinti bə lə butə mə kusu lə bawunsəko betidi ba leeyifo Onanto eto keyifo lə Yudea eto kasɔ əsuə.
5 Nya asa nnya béyifo mfóo, so kase bo kosate lébe kusu boə bátafo buyifo! Tutɛɛ, béfi mə əsuə bətə Bonamute nya lə nnya kamaa, lə Onanto eto lelabi əsuə, báyani mə əsuə bətə bo tsya.
6 Lə nyamfo esoo, bɔ́tɛyi Tito wə dítsyə keyifo kamfo kasɔ lə mi nti boə, úsukosə lə ɔwunsəko mi lə belosə lelabi eto keyifo kamfo.
7 Mɔmɔɔ, bíusu sɛtɔ lə lesa saa nə nkpe mi əsuə. Sitintii, bíusu sɛtɔ lə mi bofokanɔ ku etikididi ku kobetete ku otsyekle kpekpe ku kase biala bo tsya əsuə. Nyaso bola boə bekpe nkɛale lə bisu sɛtɔ̃ lə mi lelabi faa eto asatətə nyamfo əsuə nko tsya.
8 Inni kɔfi minlɛ mi bokpe, bomu mfi lekplatsya nə betidi bamba nlɛɛ, bufi kakatesə ko mi lele lə mbe lə mi ditidila tsya eyifo lelabi tinti.
9 Itsyise biyi kase Bonamute Yesu Kristo dífi lefonə útə mi. Nya ite bə otabinyə uni tsyaa, úyifo wə əsuə okombo lə mi disi eso bə lə ɛyɛ lə wə sekombo əsuəə, uyifo mi batabinyə.
10 Nsusu bo muutə mi ni bənkə yɔɔlɛkɛ bə belosə mɔmɔɔ, keyifo ka bítsyə kasɔ lɛlɛko. Mi ni betutɛ ba dítsyə kasɔ nyamfo buyifo nya bini betidi tutɛ kulaa tsya lə nsusu bomfo eto bufi əsuə.
11 Nya fe kase bífi lelabi bítsyə keyifo kamfo kasɔɔ, bisukosə ke sɛtɔ fe kase ini

mi kosate dífi nnya buyifo eto nsusu bomə. Nya bífi lesa nə nte mi biyifo ke belosə.
12 Lə iyifo mi lelabi kekleke biə biətə betidi asaa, Onanto ebofo lesa nə nte mi biə biətə. Nya inni lə lesa nə lente mi əsuə.
13-14 Inni bɔtɛyi minlɛ miə meeyifo lə itə betidi bamba eto bitsyikə lə biyifo fomflo, lə nyifo mi bele lə bɛkɛ kalende, fɛɛ se asa kpə nte mi mɔmɔ esoo, ɛlɛkɛ bə bɛwunsəko mba inte. Nya lefe nə ehiã mi fɛ kpə nte mə tsyaa, bɔɔwunsəko mi. Lə ibə nkoo, ete bɛwunsəko bətsyuə lə kase iŋyə itə nɛ.
15 Nko seka báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nɛ bənkə, “Nwə dínyə bikə kpəə, mənnyə kpə osonsə nya nwə dínyə sɛkɛɛ, klolesa máhiã wə.”

Bátsyese Tito Ku Wə Bayɛtsyuə Korinto.

16 Boasɔ Onanto ani, itsyise útə ənəmi ásɛ Tito nkə lə ɔwunsəko mi fe kase bola boə boawunsəko mi.
17 Se bɔ́tɔ butsyiko wə ɔflɔ boə ubə ɔwunsəko mii, ɔ́tɔnɔ itsyise iyifo wə lelabi nko, nkə lə ubə ɔwunsə, inni lə kase bɔ́tɔ wə eso, bomu iyifo wə lelabi nko, nkə lə ubə mi ɔflɔ.
18 Nya kamaa, bɔlɛ Tito ku ɔyimisani wə nkpe dibu lə bafokanɔfɔ kenke nti botsyese mi lə kase woedi etiki kesensə Ditiki Sɛɛ nəmə eso.
19 Lə nnya kamaa, uyifo utidi wə bafokanɔfɔ eto etsyukpa díləkə bə utəkəko bo lə ubə ɔwunsə lə lelabi eto əsuəbufikətə eto keyifo ka boeyifo kefi atɛsə kətə Bonamute lə bufi bote tsya bənkə iyifo bo lelabi boə boawunsəko bətsyuə.
20 Bɔlɛ bo əsuə kukɔnɔ nya boalɛ ola kukɔnɔ ətəsa asa nnya betidi dítə bo ku kafo faa mfó tsya, le kase kuutsyuə saa lembubə okpe kənə ku bo lə kase bɔnlɛ atabi nyamə buyifoko əsuə.
21 Itsyise inni lə Bonamute eto ənəmi mate ete bola boə boeyifo lesa nə lɛlɛkɛ, bomu lə betidi kenke eto ənəmi tsya.
22 Nyamfo esoo, búfi bo ɔyimi əmfo bɔ́kɔ ku mə bótsyese mi nɛ. Bóto wə bóbe kpə búnyə boə bófo wə bɔ́nɔ nya buyi wə bə okpe otsyekle tinti. Nya se ófo mi ɔ́nɔ nko esoo, iyifo wə lelabi kekleke nkə woawunsəko mi.
23 Nya itsyi lə Tito əsuəə, uyifo mɔ ɔyɛtsyuə kekleke wə leeyifo keyifo ku mɛ kefi kawumsəko mi. Nya bayimi fɛfɛ ba nyɛ ku wəə, ni bafokanɔfɔ eto etsyukpa eto bənyɛsiə. Nya beefi dibu kətə Kristo.
24 Nyaso biləkə mi lelabi bete mə lə bafokanɔfɔ fɛfɛ kenke lə bənyə lə bate sitinti bə, ɔnukualɛ ini bə nyamfo eso boabesə əsuə kato lə mə disi nɛ.

9

Bɔwunsəko Butə Kristofɔ Bamba.

1 Nyə miə yanle bə nsi nwɔni kukue ntə mi itsyi lə

bɔwunsəko bo ele bə butə Onanto eto bafokanɔfɔ lə Yudea eto kasɔ.
2 Nyi minkə iyifo mi lelabi
biə biawunsəko betidi
bamfó. Nya maasɔ lɛkɔɛsi
lə mi disi lə nyamfo əsuə
lefe saa kate bafokanɔfɔ
nkpe lə Makedonia. Ntɛyi
mə minkə bayimi ba nkpe
lə Akaia eto kasɔɔ, əmuə
əsuə bətsyə taa lɛlɛko bə
buutə bɔwunsəko bomfo.
Nya itsyi lə mi ute bokpe lə
nnya əsuə, nya lésanklisə
mə nti betidi kpə nɛ.
3 Nya mɔmɔɔ, nlɛ bayimi
bamfo botsyese mi bə lə
bənyə bə bo əsuə
katobesəbesə lə mi disii, eni
bimba. Nya fe kase maatɛyi
mə lefe saa, nla miə biumuə
əsuə bitsyə ku mi
bɔwunsəko.
4 Nya lə nnya ete bayimi
ba nkpe lə Makedonia
bətsyuə dítəkəko mɛ bəbə
mi ɔflɔ nya bəbə bənyə bə
bíəmmuə əsuə bítsyə fe
kase míntɛyii, bo ku mi ta
eto ənəmi ebokpoo kasɔ
sitinti, tsya fɛɛ mi kole
eboso le kase bufi ənəmi
butəkə lə mi əsuə eso.
5 Nyamfo eso mímbu miə
efe bə ntsyese bayimi
bamfo mi ntɔnsə nɛ. Be lə
bawunsəko mi bɛbɛ ətəsa
nnya bɛtɛyi biə biutə bitsyə
fɛ lə mbə ndufə. Nyamfo
loote bə mi kətə kamə eyifo
lesa nə bítə ku kafo faa.
Inni bə kuutsyuə lɛnyinkə
mi ókpe eso bɛnlɛ asa
nyamə butə.

Onanto Aala Utidi Wə Ləətə Lesa Ku Kafo Faa.

6 Bekloma biə utidi wə
laato asa sɛkɛɛ, sɛkɛ ete
wuufəsə. Nya nwə laato asa
kpəə, nko ke wuufəsə asa
kpə tsya nɛ.
7 Nyaso mi utsyuə saa tə
lesa nə wə kosate léla nkə
wəətə kafo faa. Nya inni ku
kanyinyənyə nye iyifo fe
kuutsyuə ńyə kuutsyuə lə
əsuə fɛ útə nnya. Itsyise
Onanto aala nwə ləətə lesa
ku disuəyuə.
8 Nya Onanto ebofo fə
lesa saa butə enso kase
lehiã fə. Itə bə lə lefe saa
əbɔkɛ kpə nya foofo keyifo
sɛɛ saa buyifo ku nnya.
9 Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue átɛyi itsyi lə utidi
əmfo eto okle əsuə nkə,
"Wə ləətə betidi ba ni
bakombo asa ku kafo
faa,
nya wə kafoɛkpɛ te lefe
saa."
10 Onanto wə ləətə ɔkuɛmfo
eyibibi nkə oto nya woənyə
didisa kedii, ebutə fə eyibibi
nnya kenke lefe itə fə. Nya
wuutə yoobe itə fə didisa
kpə itsyi lə fə lefonə eto
keyifo itə betidi kpə eso.
11 Wuutə nkə asa kpə kɛ fə
lefe saa bə lə ekeyifo
kafoɛkpɛ, bə betidi kpə
ebɔsɔ Onanto ani ɛyɛ lə fə
ətəsa nnya baafo kayɛnko
lə bo əsuə eso.
12 Itsyise bɔwunsəko bo
biətəə, aawunsəko Onanto
eto betidi. Fɛɛ isi ensoo,
yəətə Onanto lɛninsɔ kpə
lefe saa.
13 Nya lə bɔwunsəko
bomfo eto nnya laabɔ
ketsyiko lə nnya əsuəə,
betidi kpə ebufi atɛsə bətə

Onanto lə bofokanɔ nkpe mi lə Kristo eto Ditiki Sɛɛ nə béfo bɛnɔ, ku mi kafoɛkpɛ ka bifi bitə mə ku utsyuə saa.
14 Nya lə lelabi kplɛ əsuəə, mə eboto ola lə mi disi lə lefonə kpə nə Onanto ditə mi eso.
15 Bitə bɔsɔ Onanto ani lə wə ditəsa nə boebofo bɔtɛyi nə úfi útə bo eso.

10

Paulo Áta Disi Keyifo Ka Weeyifo.

1 Mɔ, Paulo, kosate éfi Kristo eto əsuə kasɔ bokosə bokosə ku əsuə buyuəsə nlɛ mi kɔlɛ bɔlɛ ku lekpakpalɛlɛ miə mɔ nwə laabokosə əsuə kasɔ lə mi ənəmi fɛ meeyifo asa ku utu lə mimbə mi lə ɔflɔ uni.
2 Lekpakpa minlɛ mi bə lə mbə mi ɔflɔɔ, biəntə bə etiki kumi ku mi lə senyanya əsuə. Fɛɛ mi nti eto bətsyuə ba leebu bənkə kawunsiə kamfo eto kobe əsuə ete boeyifo bo asa kayɛnkoo, muunyənki nkpe mə.
3 Sitinti ini bə bokpə lə kawunsiə kamfo, fɛɛ inni kase kawunsiə kamfo laakpɔ lema bɔnlɛ bɔkpɔ.
4 Itsyise bemakə bia boefi kakpɔ lemaa, mentsyi kawunsiə kamfo. Bomu Onanto eto əsuəale nnya nkpe ale boefi katsylɔsɔ balo bamə eto ńyənkɔ kekleke bomə.
5 Boatsylɔsə bidia, bidia eto etikinənə ku lesa saa nə beefi kataka kəńyə nnya leeti betidi kusu bə bate Onanto. Nya boəmuə nsusu saa fe betidi ba lema lɛkpɔ boə butsyue Kristo koto.
6 Nya lefe nə bunyə buə beyani mi əsuə kenke bitə Kristo eto ditikii, buunə koto utsyuə saa ke dímentsyue wə kotoo.
7 Asa nnya ni ənəmi ənəmi eto asa hã ete bɛnlɛ bobe. Lə mi utsyuə áfo ɔ́nɔ nkə uyifo Kristo eto olee, okloma nkə fe kase wuuntsya ni Kristo eto olee, nko ke bo tsya ńyə butə Kristo nɛ.
8 Nya lə nsɔ lɛkɔɛsi ḿbesə əsuə kato enso kase ele bə nyifo lə əsuəale nnya Bonamute dífi útə bo nkə bufi bunə mi lə bebe lə wə bofokanɔ əsuəə, nya inni bə lə bufi bunə mi bobokosə kamaa, kofani embɔlɛ mɛ lə nnya əsuə.
9 Məmbola miə bibu biə sikpi minlɛ mi bokpe ɛyɛ lə ekue nnya maawɔni kətə mi əsuə.
10 Lə mi ntii, utsyuə ebɔtɛyi nkə, “Paulo eto ekue nya waawɔni kətə mi eto kɛnyɛ kpe ale ku əsuəale tinti. Fɛɛ lə okpe lə bo ɔflɔɔ, uyuə nya wə etiki əəmbə kasɔnɔnɔ saa.”
11 Nla miə utidi emfo eto okle te nkə, asa nnya boawɔni katsyese mi lə ekue əsuə ku nnya boeyifo lə bokpe mi lə ɔflɔɔ, letetekɛkɛ saa əmbə lə nnya nti.
12 Imbə bo ɔkɔɛ kon tsya boə boefi əsuə bokatesəko betidi ba diyifo fe mba leebu bə bakplɛnyə beni. Beyifo mba leeninə. Beefi mə əsuə kakatesəko mə

betsyuə lə mə asayifoyifo əsuə nya mə kosate dítsyə nnya beefi əsuə kakatesəko.
13 Fɛɛ boo, bo əsuə katobesəbesə əmboso kase iŋ́yə itə. Nya boombesə əsuə kato boso keyifo ka Onanto dítə bo nya nka bɔnlɛ buyifo lə mi nti tsyaa, nkpe lə nti.
14 Nya se mi tsya nkpe lə kaka Onanto dítə bo nkə buyifo ke bose esoo, bóenyifo ke bɔyilasə ke kasekɔ. Itsyise bo ni mba dítsyiko mi ɔflɔ bubə ku Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə.
15 Nyaso boambesə əsuə kato kayila betidi bamba eto keyifo ka béyifo itsyise kaso nka Onanto dítə bo. Bomu bo kusubebe təkə lə mi bofokanɔ eto katobebe əsuə nya lə bofo asa buyifo kaso nko lə mi nti le kase Onanto dítə bo nkə buyifo.
16 Lə nnya kamaa, boofo Ditiki Sɛɛ nəmə bɔtɛyi lə nlebe bo kuutsyuə dímanyɛtɔ óyo tsya. Nya yembudi bə bɔlɛ əsuə kato bobesə lə keyifo ka betidi bamba díyifo əsuə.
17 Nko seka báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bə, “Nwə ke laala nkə woabesə əsuə katoo, ele bə obesə əsuə kato lə lesa nə Bonamute díyifo əsuə.”
18 Itsyise inni utidi wə laatɛsə wə əsuə ni utidi sɛɛ, bomu nwə Onanto laatɛsə.

11

Məntə Lə Olontidi Obonsam Lə Obiasə Fə Nsusu.
1 Nla miə lə asini ani afo mɛ ku kafo faa, lə nyifo fe nwə leeninə kulaa tsya. Nlɛ fə lekpakpa, fo nnya ətə mɛ nko ete.
2 Maakpɔ kutsyuəsɛ lə mi disi fe kase Onanto leeyifo lə mi disi. Ntɔ mi disi ntə Kristo hã̃ fe kase baatɔ kebitɛ ka lenyitɔ osani disi kətə kusə.
3 Fɛɛ nlɛ sikpi bote miə Obonsam ebobiasə mi nsusu bə biembudi ɔnukualɛ bitə Kristo mate, bisumu wə fe kase bíkeyifo. Nko íbə bə owa əmə efi wə kawɛsu obiasə Eva eto nsusu nɛ.
4 Nlɛ mi nyamfo bɔtɛyi nko itsyise biatɔnɔ mlə kafo utidi saa wə ləəbə katɛyi mi ditiki bamba nə lɛbɔ lete itsyilə lə Yesu wə əsuə bobe letsya butə mi. Nya biafo lɛwɔnɔ ku ditiki nə lɛbɔ lete lə Onanto eto Lɛwɔnɔ ku bo Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə kanɔ.

5 Fɛɛ mfo ŋ́nɔ miə məmbə kasɔ nso betidi bamfó ba bieminkli ani kafo ku kafo faa fe mba diyifo batɔnkpe sɛɛ banso mba bátsyese sitinti.
6 Lə maamfo etiki budi kukɔnɔ tsyaa, inni lə Onanto eto Ditiki Sɛɛ əsuə minyi. Lə ɔnukualɛ əsuəə, bútə bɛnɔ nyamfo kasɔ wuee lə kusu saa kusu əsuə.

7 Lefe nə mímbé Ditiki Sɛɛ nəmə letsya míntə mii, mámfo mi kulesa fe kayofofo seka. Bomu mbokosə mɔ əsuə kasɔ ntə mi bə lə ebesə mi kato. Nyaalɛ se mínyifo nyamfo nko esoo, kabua keni mínyifo?
8 Lefe nə minkɛ mfo keyifo keyifo lə mi nti, etsyukpa bamba díkafo mɛ

kayo, boofo bɔtɛyi bə nkeyu mə bə lə mfi nwunsə ko mi.
9 Lefe nə mínkɛ lə mi nti mínkabe mɔ əsuəə, mənlə mi itə bɔwunsəko se atabi lehiã mɛ. Bayimi ba ditsyi Makedonia dikawunsəko mɛ lə lesa saa əsuə. Nya mémfi bulə saa ntəkə mi lə əsuə nya membufi bulə saa tsya mbə nkətəkə mi lə əsuə kulefe.
10 Se Kristo eto ɔnukualɛtiki nkpe lə mɛ esoo, nlɛ bokakase miə kuutsyuə saa embofo mɛ kusu buti lə lɛkɔɛsi nə maasɔ lə ditiki nəmfo əsuə lə Akaia eto kasɔ lə kalebe saa.
11 Bɔtɛyi minlɛ nyamfo nko se manla mi eso lee? Onanto kosate yi nkə maala mi.
12 Muusukosə keyifo ka minlɛ buyifo nya membofo kulesa intsyiko miə ɔflɔ. Nya luutə bə mba nlɛ mə əsuə bokpo bə batɔnkpe beni kabesə əsuə katoo, bayɛ kusu bunyə katɛyi bənkə keyifo ka banlɛ akateko nka bɔnlɛ.
13 Betidi bamfó eni batɔnkpe kosate. Baawɛ betidi katɛyi bidia lə mə keyifo əsuə. Beeyifo mə əsuə bə lə betidi lə bənyə mə fe Kristo eto batɔnkpe kosate beni.
14 Nya nyamfo menyifo lesa fɔfɔ, itsyise Obonsam aafo əsuə bofloma keyifo fe kato eto ɔtɔnkpe wə ləəyəndɛ.
15 Nyaso nyamfo menyifo bo naa bə mba ntəkəko wə aatsyi mə əsuə kawuninsə keyifo fe basɛɛ ba leeyifo Onanto eto keyifo. Fɛɛ lə kalosəkɔɔ, boonyə nnya kayofofo fe kase iṅyə itə.

Paulo Ábesə Ǝsuə Kato Lə Asa Nnya Úləkə Óte Ǝsuə.

16 Nsi nlɛ bɔtɛyi miə, kuutsyuə saa membu nkə meeninə. Fɛɛ lə utsyuə eebu nkoo, bifi nnya nko bitə mɛ bə moofo əsuə kato bobesə sɛkɛ ete eso.
17 Nya lesa nə minlɛ bɔtɛyi mfoo, eni lesa nə Bonamute loola nkə ntɛyi. Fɛɛ əsuə kato bobesə eto ditiki nə minlɛ bɔtɛyi mfo, eyifo fe kase nwə leeninə laabesə əsuə kato kedi ebukitiki.
18 Fɛɛ se betidi kpə leefi kawunsiə kamfo eto asa kabesə əsuə kato esoo, bitə lə mintsya lə mbesə əsuə kato sɛkɛ.
19 Se mi kosate diyifo babesibe nko esoo, nyaso bitsyəsuəko mba leeninə lə disuəyuə əsuə.
20 Biakɛ lefe kulaa tsya kətə lə utsyuə efi mi uyifo wə odomunyə nye díyifo mi lesafimfi, nye otafa mi nye woənyə mi lə kulesa əsuə nye ɔsɔ mi lə kotosi kulaa tsya.
21 Fɛɛ boo, iyifo bo kofani bə bóenyifo mi nyamfo eto okle. Lee bíbu biə eni búyifo nko?

Fɛɛ lə utsyuə ebofo utu bokpe kabesə əsuə kato lə lesatsyuə əsuəə, nlɛ etiki budu fe nwə leeninə lo, nyalɛɛ, mintsya ebofo utu bokpe nko seka, mbesə əsuə kato.

22 Bɔtɛyi banlɛ bə Hebrifɔ
benii lee? Mintsya mə mini
nɛ. Bɔtɛyi banlɛ bə Israelfɔ
beni lee? Mintsya mə mini
nɛ. Bɔtɛyi banlɛ bə
Abraham eto kafo eto bebi
beni tsya lee? Mintsya mə
mini nɛ.
23 Kristo eto beyifoyifo
beni lee? Nlɛ etiki budi
fenkə nwə disi lebia, fɛɛ
etiki eto ɔnukualɛ ni nlɛkɛ
nso mə. Nyifo keyifo
kekleke nso mə, bakpe mɛ
lə Aba eto diyo sesia sesia
baso mə. Bablɛ mɛ tsya
sesia sesia baso mə. Nya
minkɛ lə ukpə ku mənkpə
eto nti sesia sesia.
24 Sɛnɔ sɔ̃ɔ̃ Yudafɔ lɛblɛ
mɛ awosi ətsyə sɛwɔnɔmbə
ku ukue fiofio.
25 Nya Romafɔ lɛblɛ mɛ
ku lekete sitsyə. Báto mɛ
aba sɔni. Nsiə lə ɔklɔ sitsyə
nya séba ku mɛ nya
míndufə lə lekpo eto ntu
əsuə. Nya lefe lɔnii, nkɛ lə
ntu ketsye kani ku diyi
wɔlɔlɔlɔ.
26 Sesia sesia sesia sia
mínyɛ kusuu, ńdufə lə bulə
akpa akpa əsuə. Lə mɔ
kusu bɔyɛ kpə kəmiə, ndufə
lə ketuyiyi ku beyu eto ani.
Meedufə lə bulə kəmiə lə
mɔ betidi Yudafɔ kosate ku
mba lenni Yudafɔ tsya eto
ani. Meedufə lə bulə əsuə lə
kəmə nkplɛ eto betidi eto
ani ku lə ntɛnti. Ńdufə lə
bulə lə lekpo əsuə ku
bayimi ba ni bayimi ba ni
badia eto ani.
27 Ńkplatsya ńyifo keyifo
kekleke. Mánkɛ lefe nlabe
selabe ntsye kpə. Məəsiə
kukpɛnsɛ nya utukɔɛ laalɛ
mɛ, nya lefe kpə maankɛ
lesa kedi kemi. Lɛyɔ aalɛ
mɛ, nya məənyə kulesa nə
muufi nti əsuə.
28 Nya ɛkɔ ku nyamfo
kenkee, maankɛ lefe kala
kəsiə itsyi lə kase məəsiə
kebu disi lə bafokanɔfɔ eto
etsyukpa kpə nnya nkpe lə
nlebe nlebe eto lɛlɛkɛsə
əsuə eso.
29 Lə utsyuə əbə kama lə
wə bofokanɔ əsuəə, yəətə
bə ani aalo mintsya. Nya lə
bətə utsyuə edufə lə lebua
əsuəə, yəələ mɛ lə utu.

30 Lə ele bə mbesə əsuə
katoo, yuutsyi lə kase
minyɔkpɔ eso.
31 Onanto wə ni
Bonamute Yesu eto Anto, wə
ni nwə boatɛsɛ lefe saa, wə
ni nwə nyi sitinti nkə asa
nnya minlɛ bɔtɛyi mfoo,
minlɛ sídia bɔtɛyi.
32 Lefe nə minkɛ lə
Damasko, Aba eto Unyɛsiə
ninə wə lɛkɛ lə Oka Areta
kalɔ, ala nkə lə umuə mɛ.
Lə nyaso unyənsə mba
laase asa lə ofati wə báto
batsyilama umə əmə eto
mbɔsie nkə lə bəmuə mɛ.
33 Fɛɛ befi mɛ bakpe lə
ditsyitsya bayɛnko ku ukuə
ɛyɛ lə ofo wə nkpe lə ofati
əmə babokosə kasɔ ḿbɔ
ńtsyetsyi ńdu lə wə ɔflɔ.

12

1 Ele bə nsɔ lɛkɔɛsi mbesə
əsuə kato ite bə kutəkə saa
əmbə lə nnya əsuə. Fɛɛ
muudi etiki itsyi lə asa nnya
minyə ku asa nnya
Bonamute dítə mɛ ku nnya
úləkə óte mɛ əsuə.

2 Nyi osani utsyuə wə ni
Kristonyə wə Bonamute
lékpa usuko kato alɛ lefosi
ana ni nnya léfe mmə. Fɛɛ
mante lə əsuə eto sinə əsuə
dítsyi wə usuko kato lee, lə
lɛwɔnɔ mate əsuə ókpa wə
usuko kato fanlo fanlo
Onanto hã ete nyi.
3-4 Nnya hã minyi ni nkə
Onanto ni nwə dítsyi utidi
əmfo úsuko Paradiso kato
mfó. Fɛɛ nlɛ mi bɔtɛyi
minkə minyi lə əsuə eto
sinə əsuə útsyi wə úsuko
lee, lə lɛwɔnɔ əsuə fe
buləkə kate əsuə seka.
Onanto tsya hã ete nyi. Nya
mfóo, ɔ́nɔ asa nnya bəntə
kusu bə ɔtɛyi nya boəmbofo
nnya kasɔ buləkə kate tsya.
5 Nyaso moobesə əsuə
kato lə osani əmfo əsuə.
Fɛɛ mebosə əsuə kato lə mɔ
kosate əsuə, enso asa nnya
dítsyi lə mɔ bɔyɔkpɔ əsuə
hã ete.
6 Lə ńla kulaa tsya miə
maabesə əsuə katoo,
membuninə nyifo nko.
Itsyise ɔnɔkualɛ eto ditiki ni
nə muudi. Fɛɛ memuyifo
nko, itsyise manla miə
kuutsyuə nyə mɛ utidi
bamba enso nwə mini lə
asa nnya úkənyə mínyifo
ku nnya míntɛyi eso.

7 Fɛɛ lə itə bə lə nyɛ mɔ
əsuə kato bobesə lə asa kpə
nnya Onanto díləkə óte mɛ
əsuə esoo, útə nkə nyə əsuə
eto sinə eto kanyi.
Kanyinyənyə kamfo te fe
Obonsam eto ɔtɔnkpe
utsyuə wə nlɛ mɛ bɔblɛ
kekleke nya yəətə maayɛ
əsuə kato bobesə.

8 Ńto ola ńkpadi
Bonamute sitsyə sɔ̃ɔ̃ lə
nyamfo əsuə bə lə otakasə
mɛ nnya lə əsuə.
9 Bomu ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Mɔ
lefonə ni lesa nə hã lehiã itə
fə, itsyise məələkə mɔ
əsuəale kate lə asa nnya
meeyifo kətə betidi ba
ləmbə əsuəale saa enso.”
Lə nyamfo esoo, məənyə
disuəyuə kaso lə mɔ
bɔyɔkpɔ əsuə itə lə Kristo
eto əsuəale lə lefo disiə lə
mɛ kenke.
10 Lə Kristo eto disi esoo,
ɛlɛkɛ itə mɛ bə nyɔkpɔ ku
betidi aka mɛ ku nlɛ kanyi
bunyə ku lə betidi ati mɛ
kama ku lə asa anlɛ bɔtsyɔ
kukɔknɔ kətə mɛ. Itsyise
lefe nə əsuəale lelo mɛ lə
əsuəə, nya məənyə əsuəale
bamba nɛ.

Bafokanɔfɔ Lə Korinto Eto Ditsyəbi Ǝlə Paulo.

11 Meedi etiki fe nwə
leeninə seka, fɛɛ mi diíə íbə
nko. Itsyise mi ni mba ele
bə eni bɛtɛsə mɛ fɛ. Lə ibə
bə manle kulesa kulaa
tsyaa, batɔnkpe kpaa bamfó
manlɛkɛ baso mɛ kɔn.
12 Ayanisa ku ekpinsa kpə
nnya mínyifo lə dibusə əsuə
lə mi ntii, áse uyi sitinti nkə
ɔtɔnkpe kpa mini.
13 Mənnyə kulesa nə
mínyifo míntə bafokanɔfɔ
eto etsyukpa bamba ənso
mi, enso bə mámfo kulesa
ntsyiko mi ɔflɔ bə nyifo mi
bitsyikə lee. Nyalɛ nlɛ mi
lekpakpa miə bifi bɛtsyɛ mɛ
bə ménifo nko!
14 Ditsyəfə ni nəmfo se
mímuə əsuə minlɛ mi ɔflɔ

bubə nɛ, tsya memohiã bɔwunsəko saa ntsyiko mi ɔflɔ. Mi kosate minhiã, inni mi atabi. Itsyise inni bekpefi ele bə bəmuə əsuə bətsyə lə befi babe mə antomə. Bomu antomə ni mba ele bə bəmuə əsuə bətsyə lə befi babe mə bebi.

15 Yuuyifo mɛ disuəyuə bə muufi lesa nə nte mɛ ku mɔ əsuə kulaa tsya nwunsəko mi. Nya se maala mi sɔ̃ɔ̃ nko esoo, beso ele bə mi lelabi itə mɛ bə kasɔ bomu nko?

16 Biɔtɔnɔ ku mɛ biə, məmbə mfiani bitsyikə ntə mi. Fɛɛ utsyuə ebɔtɛyi nkə nyɛnko mi lə kɔwɛbe eto kusu əsuə nnyə kutəkə lə mi əsuə.

17 Lee, nyɛ lə betidi ba mínkpe mi eto utsyuə əsuə ntafa mi?

18 Nlɛ Tito lekpakpa nya míkpe wə ku bo ɔyimisani bamba ɔni tsya miə bəbə mi ɔflɔ. Nya bɔtɛyi bɛnlɛ biə Tito áyɛ lə kusu kutsyuə əsuə ótafa mi lee? Inni nsusu bɔni ete nkpe bonko wə búfi búyifo nnya? Nya inni kusu kɔni ete bɔ́yɛ?

19 Bubu bɛnlɛ lefe nəmfó kenke biə bo əsuə eto disi ete bɔnlɛ bota lə mi ənəmi? Owo lo! Bɔlɛ mi etiki budinko fe kase Kristo lela nkə budi lə Onanto eto ənəmi. Balala, lesa saa nə bɔ́tɛyi mii, nnya ete ni bənkə lə bɔwunsəko mi lə mi bofokanɔ lə bumuə ale boso.

20 Nlɛ sikpi bote miə lə mbə mfóo, ətsyuə ditsyəbi nə əsuə muubənyə mii, ebɔbɔ lete lə nɛ əsuə moola miə məənyə mi. Nko ke ini bə mi tsya ebunyə mɛ fe mfloma lə kase biola biə biənyə mɛ. Nlɛ sikpi bote miə muubənyə miə bɛlɛ ndiə, kasɛsə ənəmiə kekleke nya lefonyi lɔɔkɛ lə mi nti nya biola biə ɛlɛkɛ itə mi hã ete ku bikakpadi bətsyuə aye bua kedi bətsyuə ketikima ku bikabesə əsuə kato nya kabakəfə luudufə mi lenti lə lesa saa əsuə.

21 Nlɛ sikpi bote miə lə nsi mbə mfóo, ani ebolo mɛ lə Onanto eto ənəmi. Nya muuwi keku lə betidi kpə eto disi, itsyise bantsyi bawuninsə lə mə ketu bənyə kanyi lə asa bua nnya béyifo lə lefe nə léfe mmə eso. Asa nnya béyifo bábiasə mə əsuə ini, akɔɛnsa ku disənkpo ku disiəkpo ku nkpə bua busiə.

13

Paulo Álɛ Korintofɔ Kɔlɛ Ku Kəsiə Fɛfɛ.

1 Ditsyəfə ni nəmfo se minlɛ mi ɔflɔ bubə nɛ. Bawɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuə bənkə, “Lə befi etiki lə utidi əsuəə, ele bə bənyə badansiɛ inuə nye itsyə lə etiki nyamə əsuə fɛ lə balo wə dikpi.”

2 Se mímbə mi ɔflɔ dinuəfəə, nnkə mba díyifo abua kɔ ku babamba saa ato. Mɔmɔɔ, minsibə mi lə ɔflɔ mfó, nya nsi nlɛ mə ato bukə bio, bɔtɛyi minlɛ miə lə nsi mbə mi ɔflɔɔ, məmbɔni mba kenke diyifo asa bua koto bunə.

3 Nyamfo ebuyifo uyibose itə mi se bela biə biate biə Kristo eedi etiki ɛyɛ lə mɛ əsuə. Wəənyuəsə əsuə lə nnya weeyifo ku mi kulaa, bomu wəələkə wə əsuəale kate lə mi nti sitinti.

4 Ite bə bɔyɔkpɔ əsuə báso wə bámanklasə lə uyikabie əsuəə, tsya eyɛ lə Onanto eto əsuəale əsuəə, ótaka úbə nkpə. Nko esoo, bo mba tsya diyifo bani ku wəə, ayɔkpɔ. Fɛɛ Onanto ebokpe bo nkɛale nya otakasə bo bə bo tsya bofo lesa nə ele bə buyifo lə mi nti buyifo, itsyise bo ku wə si nkpə lə Onanto eto əsuəale əsuə.

5 Beto mi əsuə bebe lə bisi nkpə lə bofokanɔ bomə əsuə. Bekatesə mi əsuə bebe kukɔnɔ. Lee bíunyə bítsyə lekpo biə Yesu Kristo kpe lə mi əsuə sitinti? Biyi nko, nyalɛ ibə bə binyə bitsyə lekpo biə bíambɔ béfe lə botokabe bomə əsuə.

6 Mfo nnɔ miə biunyə bitsyə lekpo biə bo alɛɛ, bɔ́flɔ.

7 Bɔlɛ ola boto katɔ Onanto boə wəntə lə biyifo kolesa saa nə leni lɛsɛ. Bɔlɛ nyamfo bɔtɔ, inni lə bufi boté betidi boə bɔflɔ lə bo batɔnkpe eto keyifo ka bɔnlɛ buyifo əsuə eso. Bomu bɔlɛ nyamfo bɔtɛyi bə lə mi kosate lə bikeyifo lesa nə ni lɛsɛ lə ibə bə bóabɔ bófe lə boto kabe bomə əsuə kulaa tsya.

8 Itsyise boəmbofo kulesa buyifo kəńyə lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə, bomu lesa nə buyifo hã ni nə luusukosə ni sɛtɔ.

9 Ǝsuə əəyuə bo lə binyə sɛtɔsusu lə mi bofokanɔ əsuə, nya iyifo fe bo əsuəale əəbə kasɔ lə mi nti lə nnya əsuə. Nyaso tsya boato ola boə lə bebe bɛbɔ disi lə mi bofokanɔ əsuə nɛ.

10 Lə nyamfo eso minlɛ nyamfo bɔwɔni kətə mi lefe nə mimmbə mi lə ɔflɔ nɛ, itə bə lə mbə mi ɔflɔɔ, lə nyɛ mi etiki bunənko kekleke lə əsuəale nnya Bonamute ditə mɛ əsuə. Útə mɛ əsuəale nyamfo bə lə mi bofokanɔ lə bobe kato bumuə ale boso, nya inni bə lə ntə lə buyuə kɛnyɛ.

11 Lə kalosəkɔɔ, mɔ bayimi, nlɛ mi bokla miə bisiə kukɔnɔ. Bebe bɛbɔ disi kenke lə mi bofokanɔ əsuə. Bitsyue koto bɛnɔ asa nnya kenke əsuə mínlɛ mi kɔlɛ lə kukue komfo əsuə. Bitə lə mi kɛnyɛ lə keyifo kani nya lə bisiə lə diyuə əsuə. Nya Onanto wə laala betidi nya wə ətə diyuəə, lə usiəko mi.

12 Bisiəsə mi bətsyuə lə lelabi əsuə fe bayimi seka.

13 Bafokanɔfɔ kenke bə bəəsiəsə mi!

14 Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku Onanto eto lelabi ku Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto lɔniyifoyifo lə disiəko mimblɛ kenke.

GALATIAFƆ
Kukue Ko Ꞑaulo Lɛwɔni Útə Galatiafɔ

1 Kukue komfo etsyi mɔ, Paulo, wə ni ɔtɔnkpe ɔflɔ. Mɔ, Paulo, nwə eto bokpadi dímentsyi utidinini saa ɔflɔ nye ɛyɛ lə utidi saa əsuə, bomu Bonamute Yesu Kristo ku Boanto Onanto wə létakasə Yesu utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə ɔflɔ.

2 Mɔ ku mɔ bayimi bafokanɔfɔ kenke ba nkpe mfo nlɛ kukue komfo bɔwɔni kəsiəsə mi bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke nnya nkpe lə Galatia katsyese.

3 Lə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə lə disiəko mi, ditə mi diyuə.

4 Yesu Kristo éfi wə əsuə útə lə bo abua eto disi nkə lə uləkə bo utsyiko lə mmi eto kawunsiə bua ka bunsi mfo eto abuayifoyifo əsuə. Yesu Kristo éyifo nyamfo, nnya ni bo Anto Onanto eto lelabi nɛ.

5 Atɛsə itə Onanto itsyi manlo isu manlo. Ibə itə.

Onanto Eto Ditiki Sɛɛ Lɔni Ete Nkpe.

6 Iyifo mɛ naa tinti bə kayinkənə mfo ete ini nya bimfi bɛnlɛ budu lə nwə lékpadi mi ɛyɛ lə Kristo eto lefonə əsuə, ekesu kətəkəko ditiki bamba kama.

7 Sitintii, “Ditiki Sɛɛ bamba saa ensibə,” nya nlɛ nyamfo bɔtɛyi itsyise betidi bətsyuə lɛ bola bə baabiasə mi nsusu, nya banlɛ bokplatsya bə baafloma Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə.

8 Fɛɛ lə bo nye Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə etsyi kato, nya ubə nkə woatɛyi mi Ditiki Sɛɛ bamba nə lenni lesa nə bóbe letsya bɔ́tɛyi mii, Onanto lə unə wə koto ɔtsylɔsə wə lə utə.

9 Bɔ́ɔtɛyi mi nnya bunyə nya minsi minlɛ mi nnya ke bɔtɛyi bio minkə, lə utsyuə bamba saa esi ubə nkə woatɛyi mi Ditiki Sɛɛ bamba nə lenni lesa nə bóbe letsya bɔ́tɛyi mii, Onanto lə unə wə koto ɔtsylɔsə wə lə utə.

10 Nyalɛ nnya minlɛ bɔtɛyi mfoo, bibu biə betidi eto atɛsə minlɛ bɔbɛbɛ? Owo lo! Inni nko ini. Lesa nə mimbɛbɛ ni bə lə Onanto eto kɔni lə kutəkə lə nnya əsuə. Bola minla miə maalɛkɛ lə betidi ɔflɔ lee? Lə nko ini minla miə meeyifoo, eni membuyifo Kristo eto uyifoyifo.

Paulo Ǝbə Ofiani Ɔtɔnkpe.

11 Mɔ bayimi, nla miə maatɛyi mi miə Ditiki Sɛɛ nə maabe letsyaa, dientsyi utidinini saa ɔflɔ.

12 Mámfo ni ntsyiko utidi saa ɔflɔ, nye kutsyuə saa tsya léte mɛ ni. Bomuu, Yesu Kristo kosate díləkə ni óte mɛ.

13 Bɛnɔ nkpə bo mínsiə mímfe lə lefe nə eto lefe mindi Yudanyə kosate kosate. Bátɛyi mi kase mínti Onanto eto besumunyə eto ditsyukpa kama kaminsə mənyəmənyə nya

míkplatsya kekleke miə lə mba ni.
14 Mbə nsɔ mɔ Yudafɔ eto babentsyuə kpə lə Yudafɔ eto kesumu əsuə nya minkɛ otsyekle kekleke lə bo banamə eto akpayifoyifo əsuə.
15-16 Fɛɛ lə Onanto eto lefonə esoo, úləkə mɛ útsyə fɛ bá le mɛ, nya ókpadi mɛ nkə mbə nyifo wə keyifo. Únə mɛ kafo úləkə wə ubi óte mɛ nkə lə nsu mbe wə Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə mba lenni Yudafɔ. Ménsu kuutsyuə saa ɔflɔ nsu mfo nsusu
17 nye nsu Yerusalem nsu nyə mba ni batɔnkpe mfó fɛ Onanto díləkə mɛ. Bomuu, ndu nsu Arabia lamfolamfo fɛ kamaa, mínsinkli mímbə Damasko.
18 Alɛ ətsyə kama fɛ mínsu Yerusalem mínsu mínyə Petro nya mínsiə lə wə ɔflɔ lefosi eyi anɔ.
19 Fɛɛ mənnyə batɔnkpe bamə eto kuutsyuə tsya, enso Yakobo wə ni Bonamute eto ɔyimisani hã.
20 Nya lə sitintii, Onanto kosate yi nkə ditiki nə minlɛ mi bɔwɔni mfoo, inni sidia minlɛ bɔtɛyi.
21 Lə nyamfo eto kama tsyaa, nsu Siria ku Kilikia eto akpɔ mfó.
22 Lə lefe nəmfoo, Kristo eto bafokanɔfɔ eto etsyukpa nnya nkpe lə Yudea eto kasɔ mfóo, mənyə mɛ tɔ bənyə.
23 Lesa nə hã bánɔ betidi díkatɛyi ni bənkə, “Osani utsyuə wə lɛkɛ úkate bo ohiã nya ókplatsya nkə lə ɔtsyɔlɔsə bofokanɔ bomə́ə, wə bomu díbə ɔnlɛ mu letsya bobe mɔmɔ nɛ.”
24 Lə nyaso básɔ Onanto ani lə mɔ disi.

2

Paulo Ésu Ótsya Ku Bafokanɔfɔ Eto Batɔnkotɔnko.

1 Lefosi alɛ ana kamaa, nsinkli nsu Yerusalem ku Barnaba. Nkpa Tito tsya nyɛnko.
2 Nsu mfó itsyise Onanto díləkə nnya óte mɛ nko. Nya lə mɔ botsya butsyuə ku mba ni batɔnkotɔnko maate hã əsuəə, nləkə letsya nə maabe kətə mba lenni Yudafɔ itsyi lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuəə, nte mə. Itsyise maanla miə keyifo ka mínyifo lə lefe nə lefee ku nka minlɛ buyifo lə kayɛ buyifo kebimba.
3 Bánhiɛ Tito, mɔ ɔyɛtsyuə, wə ni Grikinyə boə ola lelo.
4 Ite bə bətsyuə ála bə eni ola ni kokooko. Fɛɛ betidi bətsyuə ba díyifo mə əsuə fe bayimitsyuə ba léfo bánɔɔ, éyu bédufə lə bo ditsyukpa nti fe mba laasɔ asakanɔ lə babɛbɛ kusu ko bɔɔyɛ babiasə əsuə əsuə busiə bo Kristo Yesu dítə bo, lə beyifo lə bofiani ndomufɔ.
5 Fɛɛ se ini bola boola boə ɔnukualɛ wə nkpe lə Ditiki Sɛɛ nəmə lə lɛbɔ lə utsyuə saa lə unyə esoo, bóantɔnɔ lə mə ditiki nəmə əsuə kon.
6 Fɛɛ betidi ba məənyə fe batɔnkotɔnko benii, məntə mɛ nsusu fɔfɔ saa. Nlɛ mə bokpo nko tsyaa, mɔɔ, ini

ɔtɔnkotɔnko lefe mɛ. Itsyise Onantoo, waambe betidi eto ənəmi.

7 Bomuu, bənyə bə Onanto dítə mɛ keyifo nkə nsu mbe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ntə mba lenni Yudafɔ, fe kase úfi Ditiki Sɛɛ nəmə eto letsyabebe kətə Yudafɔ ókpe lə Petro eto kɔni.

8 Nya ɛyɛ lə Onanto eto əsuəale əsuəə, ótsyese mɛ, fe wə ɔtɔnkpe itə mba lenni Yudafɔ fe kase ɔyɛlə əsuəale əsuə ótsyese Petro wə ɔtɔnkpe itə Yudafɔ seka.

9 Yakobo ku Petro ku Yohanes ba beefi fe batɔnkotɔnko itə bafokanɔfɔ eto etsyukpaa, ənyə bətsyə lekpo bə Onanto dífi keyifo kamə ókpe mɛ lə ani. Nyaso bətə Barnaba ku mɔ kɔni, nyamfo lete bə báfo bo fe mba nlɛ keyifo kani eto okle buyifo lə bətsyuə. Bóse nnya uyi boə Barnaba ku mɔɔ, ebuyifo keyifo lə mba lenni Yudafɔ nti, nya məə tsya luuyifo keyifo lə Yudafɔ nti.

10 Nnya hã bátɔ betsyiko lə bo ɔflɔ ni bə, lə bokloma kase bɔɔlɛ bakombo ba nkpe mə lenti, bunyə mə kaminsə. Nnya nyamfo eyifo lesa nə mintsya dítsyue míntsyə miə muuyifo.

Paul Átaka Uńyə Lə Petro Ǝsuə Lə Antiokia.

11 Lefe nə Petro díbə Antiokiaa, ntaka ńyə lə wə əsuə itsyise úyifo lesa nə dimanlɛkɛ kon.

12 Itsyise fɛ betidi ba Yakobo létsyese lúubə bedufəə, Petro ku wə bayimi ba lenni Yudafɔ kátsya kedi lesa kakɔ. Fɛɛ se betidi bamə díbə koo, ɔ́yɛ lesa budi ku mə nya údu úsu mba díbə eto lekpake, itsyise óte sikpi lə betidi ba díkatɛyi bə ele bə mba lenni Yudafɔ la lelo əsuə.

13 Yudafɔ eto bafokanɔfɔ bamba tsya étsyiko sikpi bote kətəkəko Petro kama. Barnaba tsya éyifo nko ke útəkəko mə kama.

14 Nya se mínyə miə bányɛ lə Ditiki Sɛɛ nəmə eto kusu əsuə esoo, ntɛyi Petro lə məmblɛ kenke eto ənəmi minkə, “Yudanyə feni, fɛɛ esi nkpə fe nwə lenni Yudanyə, nya inni nko ele bə Yudanyə siə nkpə. Ntsyə ibə bə alɛ bokplatsya fə aayinkə mba lenni Yudafɔ akpe fə bəsiə nkpə fe Yudafɔ?”

Yudafɔ Ku Mba Lenni Yudafɔ Ǝnyə Buləkə Ɛyɛ Lə Bofokanɔ Ǝsuə.

15 Sitintii, Yudafɔ buni bále bo, bunni mba bále lenni Yudafɔ ba ni babuayifo.

16 Fɛɛ buyi boə Onanto aalɔ wə ku utidi eto nti ɛyɛ lə wə bofokanɔ bo utidi nkpe lə Yesu Kristo əsuə. Nya inni lə wə buyifo lə kɔfi əsuə eso. Bontsya áfo Kristo Yesu bɔnɔ, lə nnya eso Onanto álɔ bonko wə eto nti ɛyɛ lə bo Kristo bofokanɔ əsuə eso. Nya inni lə nnya boeyifo lə kɔfi əsuə eso. Itsyise Onanto mánlɔ wə ku

kuutsyuə saa eto nti ɛyɛ lə kɔfi komə eto kotobutsyue əsuə eso.
17 Lə nyaso bɔlɛ bokplatsya boə Onanto lɔ bonko wə eto nti ɛyɛ lə Kristo əsuə. Fɛɛ lə buyifo nko fɛ utsyuə ləənyə bo fe mba leeyifo asa bua fe kase mba lenni Yudafɔ ntee, bote ɛnlɛ bə Kristo aatɔnɔ ku lebuayifoyifo? Owo lo, kulefe!
18 Lə nyɛ kɔfi buyifoo, míndi ko minwui, nya mínsinkli minlɛ ko botakasə kənyənsəə, nyalɛ mɔ kosate lɛ mɔ əsuə buləkə kate fe nwə laanyɛ lə kɔfi əsuə.
19 Itsyi lə kɔfi əsuəə, mbofiani ukpənkpə, kɔfi komə kosate lélo mɛ, bə lə nsiə nkpə ntə Onanto bomu.
20 Bonko Kristo básɔ bámanklasə lə uyikabie əsuə. Nya insini mɔ ni nsi nkpə, bomu Kristo nsi nkpə lə mɛ. Nya nkpə bo minsi mɔmɔ lə sinə əsuəə, nsi mu ɛyɛ lə əsuəale nnya maafo se mímfo Onanto eto Ubi mínɔ eso. Wə ni nwə dífi wə nkpə útə lə mɔ disi, itsyise waala mɛ.
21 Məmbuləkə Onanto eto lefonə nə weefi kətə betidi nwui kulefe. Itsyise lə yofobudi bə utidi ebuyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi ɛyɛ lə kɔfi əsuəə, nyalɛ ɛlɛ bote bə Kristo eto ukpə wə úkpəə, eyifo ubimba.

3

Onanto Ǝtə Mi Wə Lɛwɔnɔ Ɛyɛ Lə Mi Wə Bofokanɔ Eso.

1 Mi, Galatiafɔ, bamumu! Owoe kon lébiasə mi nsusu mmə? Inni mi kosate eto ənəmi bələkə báte mi kase Kristo eto ukpə lɛyɛ lə wə bɔsɔ kamanklasə lə uyikabie əsuə?
2 Bitə lə ntɔ mi ditiki nəmfo. Onanto eto Lɛwɔnɔ nə béfoo, béfo ni ɛyɛ lə kɔfi komə buyifo əsuə lee, ɛyɛ lə Ditiki Sɛɛ nəmə bɔnɔ kafo ni kanɔ əsuə?
3 Bamumu bini nkomə? Se bítsyə nkpə kasɔ ku Onanto eto Lɛwɔnɔ eto əsuəalee, bela bɛnlɛ mɔmɔ biə biefi mi kosate eto əsuəale belosə?
4 Nyalɛ, bela biə nnya kenke əsuə bɛyɛ bínyə, yifo ebimbale? Fɛɛ yembuyifo ebimbale nko nkpə!
5 Kase bíyifo lə kɔfi əsuə eso Onanto dífi wə Lɛwɔnɔ útə mi, nya ɔnlɛ ayanisa buyifo lə mi nti lee, ɛyɛ lə kase bianɔ wə Ditiki Sɛɛ nəmə kafo ni kanɔ eso?
6 Bibu Abraham bebe lə kase Awɔnisa Kɛnkɛ nlɛ bɔtɛyi nkə, “Se ófo Onanto ɔ́nɔ esoo, Onanto ənyə nkə úyifo utidi sɛɛ.”
7 Nyaso ele bə binyə bitsyə lekpo biə mba nkpe bofokanɔɔ, mə ni Abraham eto bebi nɛ.
8 Awɔnisa Kɛnkɛ nyamə átɛyi itsyə nkə Onanto ebɔlɔ wə ku mba lenni Yudafɔ eto nti. Nyaso Awɔnisa Kɛnkɛ ábe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya útə Abraham nkə, “Ɛyɛ lə fə əsuə Onanto ebokpo betidi kenke atsyɔ.”
9 Abraham áfo ɔ́nɔ, nyaso bákpo wə atsyɔ nya ku mba kenke léfo bánɔ tsya.
10 Ekudi te itə mba nsi nkpə lə afi əsuə, itsyise

báwɔni bətsyə lə Awɔnisa Kɛnkɛ əsuə bə, “Utsyuə saa ke lembutsyue asa nnya kenke báwɔni bákpe lə Afi eto Kukue kotoo, ekudi ebutəkəko wə.”
11 Sitinti ekpa wuee bənkə Onanto eembu kuutsyuə saa nkə uyifo ɔsɛɛ ɛyɛ lə kase úyifo lə kɔfi komə əsuə eso, itsyise báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ əsuə bə, “Utidi wə ke díyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə, wə hã luusiə nkpə nɛ.”
12 Fɛɛ kɔfi komə ménfi kukətsyuə lə bofokanɔ əsuə. Bomu fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ lɛtɛyi, “Utsyuə saa ke leeyifo lə lesa saa nə kɔfi komə lɛtɔ əsuə, ebusiə nkpə ɛyɛ lə nnya əsuə.”
13 Fɛɛ se Kristo léfiani ekudi lə bo disi esoo, úləkə bo utsyiko lə kɔfi komə eto ekudi əsuə, itsyise báwɔni bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ əsuə bənkə, “Onanto eto ekudi ebutəkəko utsyuə saa wə boolo lə bofakasə lə uyi əsuə.”
14 Kristo éyifo nyamfo bə lə atsyɔkpokpo nnya Onanto lɛtɛyi utsyə nkə yuutəkəko Abraham, lə itəkəko mba lenni Yudafɔ tsya ɛyɛ lə Kristo Yesu əsuə, bə lə ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə, bo tsya lə bofo Lɛwɔnɔ nə Onanto dítsyə kɛnyɛ útsyə bo.

Letekɛkɛ Ditsyuə Kpe Lə Kɔfi Ku Kɛnyɛtsyətsyə Eto Nti.

15 Mɔ bayimi, nla miə meefi ditsyəbi ditsyuə nkatesə ko bo diyi saa diyi eto nkpə bo bunsi. Lə betidi inuə átɔnɔ nya báse uyi lə ditiki ditsyuə əsuəə, mə nti eto kuutsyuə əmbə kusu laaba ni nye ufi kulesa okpe lə ni.
16 Kase inii, kɛnyɛ ka Onanto dítsyəə, útsyə ke útə Abraham ku wə ubi. Nya lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue əsuəə, Onanto méndi etiki ɔtɛyi nkə Abraham ku wə bebi. Lə ɔ́tɛyi nkə ku wə bebii, nyalɛ ɛlɛ bote bə bebi bamə fui. Bomu nnya ɔ́tɛyi ni nkə wə ubi. Nya nyamfo lɛ bote nkə utidi ɔni kplo ɔnlɛ. Nya utidi əmə ni Kristo.
17 Lesa nə minlɛ bɔtɛyi ni bənkə, Onanto ákle kɛnyɛ ku Abraham, nya útsyə kɛnyɛ nkə wuuyifo lə ke əsuə. Nyalɛ lofa ana alɛ fosi ana ku awosi ətsyə lə nnya kama eto kɔfi ko Onanto dítə Moses, embofo kɛnyɛ ka Onanto lékle útsyə mfó bɔninsə.
18 Nya lə Onanto eto ətəsa nyamə yɛ lə kɔfi komə əsuəə, nyalɛ yinsiyɛ lə wə kɛnyɛtsyətsyə kamə əsuə. Fɛɛ inni nko ini. Bomu ɛyɛ lə Onanto kosate eto lefonə əsuəə, nya úfi ətəsa nyamə útsyə kɛnyɛ útə Abraham nɛ.
19 Nyalɛ be ni kɔfi komə eto kutəkə kon? Béfi kɔfi komə báboko bə lə bunyə lesa nə ni lebua, nya yuutsyə nko isu ese lefe nə Abraham eto ubi əmə luubə. Wə ini eso Onanto dítsyə kɛnyɛ kamə nɛ. Onanto eto batɔnkpe léfo kɔfi komə báboko bo ɛyɛ lə

utidi wə ńyə lə bonko Onanto lə nti.
20 Fɛɛ utidi lənti mensife, se ini wə ɔni əmə ke nlɛ lesa saa buyifo eso. Nya wə ɔni əməə ni Onanto.

Kɔfi Ayɛnko Bo Bə Bunyə Kristo.

21 Bote yɛnlɛ bə kɔfi komə ńyə lə Onanto eto kɛnyɛtsyətsyə əsuə? Owo lo, kulefe! Itsyise lə nnya ete kɔfi komə nkpe əsuəale bə kutə utidinini nkpəə, eni efe bə utsyuə saa ebuyifo lə kɔfi əsuə lə uyifo ɔsɛɛ lə Onanto eto ənəmi.
22 Fɛɛ Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue átɛyi nkə kawunsiə kenke kpe lə lebua eto əsuəale kalɔ, nyaso ətəsa nnya Onanto dítsyə kɛnyɛ útsyə nkə wuutə betidi ba nkpe bofokanɔ lə Yesu Kristo əsuəə, mə ni mba Onanto leefi kətə nɛ.
23 Fɛɛ isu ese lefe nə bofokanɔ lə Kristo əsuə díbəə, kɔfi komə éti bo kokpe fe mba béti bákpe banlabe lə diyo isu ese lefe nə Onanto luuləkə bofokanɔ lə Kristo bomfo oboko.
24 Nyaso kɔfi komə ékabe bo, isu ese lefe nə Kristo díbə, bə lə buyifo basɛɛ lə Onanto eto ənəmi ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə.
25 Nya mɔmɔ se Kristo bofokanɔ díkəbəə, kɔfi komə ensiabe bo.
26 Mimblɛ kenke áfiani Onanto eto bebi ɛyɛ lə Kristo Yesu bofokanɔ əsuə.
27 Mimba kenke léfo ntufləsəfləsə eto lekpa nəmə bə lə biyifo bani ku Kristoo, bifi Kristo bekpe fe awu seka.
28 Nyaso letekɛkɛ saa ensibə lə Yudanyə nye Grikinyə eto nti, lee ndomunyə nye nwə nsi lə wə əsuə əsuə eto nti lee osani nye usio eto nti. Itsyise mimblɛ kenke áfiani bani lə lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuə.
29 Lə biyifo Kristo eto olee, itə bə biyifo Abraham eto kafo eto bebi, itə bə biyifo kɛnyɛ ka Onanto dítsyə eto mba luudi ke bikə.

4

1 Lesa nə minlɛ bɔtɛyi ni bənkə, lefe nə ubi wə luudi wə anto eto bikə fɛ díyifo dikpefii, ubi əmə eyifo fe utidi wə ni ndomunyə seka. Ite bə lesa saa eyifo wə lele tsya fɛ.
2 Lefe nə uni dikpefii, betidi kpe laabe wə kalɛ wə ku wə bikə ola isu ese lefe nə wə anto dítsyə.
3 Nko əmə ke ini itə bo əmə tsya lə bo sikpefi lefe, bɔkɛ lə awɔnɔ nya lɛkɛ lə kawunsiə eto əsuəale kalɔ fe ndomufɔ seka.
4 Fɛɛ se lefe nəmə léyoo, Onanto átsyese wə kosate eto ubi. Útə usio ále wə nya ɔkɛ lə Yudafɔ eto kɔfi kalɔ
5 bə lə ofo mə disi eto kayo utə mba nkpe lə kɔfi komə kalɔ bə lə bofiani wə Onanto kosate eto bebi.
6 Onanto aala nkə wələkə ote nkə wə bebi bini, nyaso ótsyese wə Ubi eto Lɛwɔnɔ lə bo utu kəmiə katɛyi nkə, “Abba” eto kasɔ ni nkə, “Mɔ Anto!”

7 Nko ini bə lə Onanto
esoo, ensini ndomunyə bio,
bomu Onanto eto ubi wə
luudi wə bikə.

Paulo Eto Nsusu Ǝlə Wə Lə
Galatiafɔ Ǝsuə.

8 Lefe nə léfe məə, bíante
Onanto, nyaso bíyifo
ndomufɔ bitə əsuəale nya
lenni Onanto eto ale.
9 Fɛɛ mɔmɔ əmə bimfi
binyi Onanto nye mɔɔtɛyi
minkə Onanto mfe nyi mii,
beso bela biə biesinkli bifi
əsuə bitə kawunsiə eto
awɔnɔ nnya ləmbə əsuəale
saa? Beso bela biə biafiani
mə ndomufɔ bio?
10 Nya bíləkə eyi ku afa
ku lefe ku alɛ ətsyuə bitsyə
nya biesu keyifo akpa
ətsyuə lə nnya əsuə?
11 Sikpi aalɛ mɛ kətə mi lə
nnya əsuə. Nya yeeyifo mɛ
fe keyifo ka mínyifo míntə
mi kenke eyifo kebimba.
12 Mɔ bayimi, nlɛ mi
lekpakpa miə bekase mɛ lə
bele mɛ. Itsyise mintsya te
fe mi ke. Nya bíenyifo mɛ
kabua saa.
13 Biokloma diyi tutɛ nə
mímbə mi ɔflɔ mfóo, se ini
Ditiki Sɛɛ nəmə ete mímbə
míntɛyi mii, əsuə tsya
mánkɛ mɛ ale.
14 Ite bə kase əsuə dítsyə
mɛ ini bufi lékpe mɛ bulə
nya díyifo mi boto kabe
tsyaa, bianyani mɛ bitsyə
nye bɛni mɛ. Bomu befo mɛ
fe kase biofo Onanto eto
ɔtɔnkpe, nya béfo mɛ tsya
fe kase biofo Kristo Yesu
əmə kosate.
15 Disuəyuə ku lelabi nə
béte mɛ lefe nəmfó, se yéfe
mɔmɔ? Moofó nnya adansiɛ
budi katɛyi minkə, lə nnya
ete yoofo kusu butə eni
bitatɛyi biə biənə mi ənəmi
biləkə bitə mɛ fɛ.
16 Lee, se míntɛyi mi
ditiki nəmə eto ɔnukualɛ
eso mímfiani mi olo?
17 Mba lɛsɛsə ənəmi lə mi
əsuəə, bɔwɛ ete banlɛ mi.
Kusu ete banlɛ bɔbɛbɛ bə lə
bəfə mi lə mɛ əsuə, bə lə
bitsyi bɛwuninsə bifi mi
əsuə bitə mə hã mate eso.
18 Ɛlɛkɛ bə ənəmi sɛɛ utidi
lə lesa sɛɛ eto buyifo əsuə
titlu lə nsusu bo eso nkə
weeyifo lesa nəmə lə lɛlɛkɛ.
Nya ele bə itsyə nko lefe saa
inni lə lefe nə minkpe mi lə
ɔflɔ hã ete.
19 Mɔ bebi lala! Iyifo fe
kase ambe laakɛ lə kalelefo
eto bunə əsuə, nko ke minlɛ
kanyi bunyə lə mi disi isu
ese lefe nə muunyə miə
Kristo eto ditsyəbi edufə mi
lə əsuə kenke nɛ.
20 Lə mi ɔflɔ minkpe
mɔmɔɔ, eni ɛlɛkɛ itə mɛ
tinti, nya mɔ ɔkɔɛ ta floma
iləkə ete kase binte itə mɛ.
Ɛlɛ mɛ bulə tinti lə lɛkɔɛsi
lə kase binte əsuə!

Etiki Itsyi Lə Hagar Ku Sara
Ǝsuə.

21 Nla míə maatɔ mimba
lela biə kɔfi komə təkə mi
kato etiki nyamfo, bɛnlɛ
bɔnɔ kase kɔfi komə nlɛ
bɔtɛyi?
22 Kɔlɛ bɔtɛyi nkə,
bebisaibi inuə lɛkɛ
Abraham. Ututɛ ni
ndomunyəsio eto ole. Nya
unuəfə eyifo diyo eto kusiə
ko bətə wə eto ole.
23 Ubi wə ndomunyəsio
əmə léle útə wəə, bále wə
fe kase osani ku usio ləəsiə
kale ubi. Fɛɛ ubi nuəfə əmə

ábɔ utsyi lə diyo eto kusiə ko bətə wə əsuə wə ini ətəsa nnya Onanto lɛtɛyi útsyə lə lefe nə osani ku usio dímensibe kusu itə bolé.
24 Asa nyamfo lɛ asa ətsyuə eto okle bote. Besio inuə bamfo ńyə lə kɛnyɛklekle koko ku kafɔfɔ eto kɛnyɛ. Mə ɔni ni Hagar, nya bebi ba óle, eyifo ndomufɔ, nya ińyə itə kɛnyɛ ka bákle lə Sinai eto Kɔtini.
25 Hagar wə ńyə itə Sinai eto Kɔtini lə Arabia eto kasɔ əsuəə, eyifo fe lekpa nə nlɛ bote kase mmi eto Yerusalem ku mba nkpe lə wə kenke nsi ni ndomufɔ kokooko.
26 Fɛɛ Yerusalem wə nkpe kato alɛ si ute lə wə əsuə əsuə. Wə ni ńyə itə bo ambe nɛ.
27 Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue átɛyi nkə,
“Fə okonɔ, nyə disuəyuə!
Fə usio wə dímanle tɔ ubi ənyə,
fã ku disuəyuə eto binəntu,
fə nwə dímənyə kalelefo eto bunə tɔ ənyə!
Itsyise usio wə wə usə díləkə nsusu lə wə əsuəə,
wə bebi ebufui baso usio wə nsi ku kusə lefe saa eto bale.”
28 Nya mɔmɔɔ, mɔ bayimi, mi eyifo Onanto eto bebi ɛyɛ lə wə kɛnyɛ ka útsyə əsuə fe kase útsyə Isak eto kale fɛ bále wə.
29 Lefe nəmfóo, nwə bále fe kase utidinini laale ubii, áti ubi wə bále ɛyɛ lə Onanto eto Lɛwɔnɔ əsuə kama nkə lə okpe wə bulə, nya nko ke insi inte mmi nɛ.
30 Fɛɛ be Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nlɛ bɔtɛyi? Kɔ́tɛyi nkə, “La ndomunyəsio əmə ku wə ubi lə bedu, itsyise ndomunyəsio eto ubi əmə əmbɔkɛ kedikɔ saa ku diyo eto usio əmə eto ole lə mə anto eto bikə əsuə.”
31 Lə nyamfo esoo, mɔ bayimi, bunni ndomunyəsio əmə eto bebi, bomu diyo eto kusiə komə eto bale buni.

5

Bisi Bɛkɛ Lə Kristo Eto Ǝsuə Eto Kalɔ.

1 Kristo ələkə bo nkə lə busiə lə bo əsuə əsuə. Nyaso bińyə kekleke, biəntə lə banyinkə mi bakpe lə kasɔ bə lə bisi befiani ndomufɔ bio.
2 Bɛnɔ nyamfo! Mɔ, Paulo, nlɛ mi bɔtɛyi minkə lə bítə bála mi leloo, nyaalɛ bíenyə kutəkə saa lə Kristo əsuə.
3 Nsi nlɛ mi ato bukə bio minkə, utsyuə saa ke lɔɔtɔnɔ bala wə lelo, nyaalɛ usi ufi kɔfi koko komə okle əsuə nya ele bə uyifo lə ko əsuə.
4 Mimba nlɛ bokplatsya biə bieyifo basɛɛ lə Onanto eto ənəmi lə buyifo lə kɔfi komə əsuəə, te biə bíləkə mi əsuə bitsyiko lə Kristo əsuə. Nya biensi embunyə Onanto eto lefonə bio.
5 Bo alɛɛ, bo kusubebe ni bənkə Onanto ebuyifo bo basɛɛ lə wə əsuəale əsuə itsyise bófo Onanto eto Lɛwɔnɔ nəmə ɛyɛ lə bo bofokanɔ əsuə.

6 Lə buyifo bani ku Kristo
Yesuu, bála utsyuə lelo o-o,
bánla o-o, yenyifo kulesa.
Lesa nə nso bofe ete ni
bofokanɔ bo nyɛ lə bo
bətsyuə eto lelabi əsuə.

7 Kɔɔ békakplatsya tinti.
Owoe díti mi kusu nkə
bientsyue ɔnukualɛ əmə
koto?
8 Inni Onanto wə lékpadi
mi oboko lɛtsyi mi nsusu
ɔwuninsə nko.
9 Ǝyənkisəsa sɛkɛ ete
baakpe lə nnamfowɔwɔ
əsuə fɛ boataka.
10 Mifo nnɔ miə Bonamute
ebutə nkə boensiembofo
kuutsyuə bamba saa eto
nsusu enso mɔ nle hã. Nya
nwəə ke nlɛ mi nsusu bɔtsyi
kawuninsə tsyaa, Onanto
ebunə wə koto kokooko.
11 Mɔ bayimi, lə nnya ete
minsi minlɛ letsya bobe
kate betidi miə ele bə bala
lelo kokooko, beso bensi
banlɛ mɛ kama bɔti? Lə nko
ini, nyalɛ mɔ letsyabebe
itsyi lə Kristo eto ukpə lə
uyikabie əsuə emboboko
bulə saa nkpə.
12 Nla miə eni betidi ba
nlɛ mi nsusu bulə bokpe
sukosə sɛtɔ, lə bəkə əsuə
kula tsya ko ete lə elo!

13 Mɔ bayimi, bokpadi
bákpadi mi báboko bə bibə
bisiə lə mi əsuə əsuə. Fɛɛ
mi busiə lə mi əsuə əsuəə,
menyifo kusutətə itə mi
abuayifoyifo. Bomuu, ele bə
bifi nnya lə mi bətsyuə
bɔwunsəko lə lelabi əsuə.
14 Itsyise kɔfi komə eto
nnya kɔnlɛ bɔtɛyi kenke ete
ni bənkə, “La fə ɔyimitsyuə
fe kase faala fə əsuə.”

15 Fɛɛ bekpe kobe kukɔnɔ
bə lə bɛlɛ asafimfi buyifo
bətsyuə, kəmuə bətsyuə
kayimii, nyalɛ biəbə
bətsyuə bɔtsylɔsə kalosə.

Onanto Eto Lɛwɔnɔ Ku Utidi Eto Ditsyəbi.

16 Nya minlɛ mi bɔtɛyi ni
nkə bitə lə Onanto eto
Lɛwɔnɔ lə lete mi kase
biusiə nkpə, lə itə bə bɛyɛ
bɔyɛ lə utidi eto ditsyəbi eto
asa nnya yəənə utidi kakpe
əsuə.
17 Itsyise lesa nə utidi eto
ditsyəbi laala, ńyə lə lesa nə
Lɛwɔnɔ laala əsuə nya lesa
nə Lɛwɔnɔ tsya laala, ńyə lə
lesa nə utidi eto ditsyəbi
tsya laala əsuə. Asakpa
ənuə nyamfo eyifo balo lə
bətsyuə əsuə, nnya eto kasɔ
ni bənkə biembofo lesa nə
ke biala buyifo.

18 Lə Lɛwɔnɔ nəmə
nyɛnko mii, ete bə binsibə
lə kɔfi komə kalɔ.
19 Lesa nə utidi eto
ditsyəbi leeyifo akpa wuee.
Diate ni ditsyəbi lə sɛnɔdi,
asinsa yifoyifo ku akuɛnsa
yifoyifo,
20 lə bəfiə kpakpa ku lə
sɛsilolo əsuə. Kolo tsyətsyə
ku ndiə diədiə, kənənsɛ ku
kafo nyinsənyinsə ku mɔ
ale hã lə ɛlɛkɛ əsuə.
Nyamfo eesensə betidi ku
etsyukpa eto nti
21 yəətə kənəminsɛ,
sitekpe ku disuəyuə bimba
nyənyə ku nyamfo eto
kakle. Nlɛ mi kɔlɛ bɔlɛ lə
nyamfo əsuə fe kase
mínkakabɔtɛyi lə lefe nə
léfe mə miə betidi ba
leeyifo asa nyamfo eto

kaklee, embunyə kedikɔ lə Onanto eto sekakedikɔ!
22 Fɛɛ Lɛwɔnɔ eto asa nnya laabɔ ketsyi ni əsuə ni lelabi ku disuəyuə ku diyuə, disuətsyə ku kafoɛkpɛ ku lɛlɛkɛsə ku asayifoyifo lə kusu sɛɛ əsuə
23 ku əsuə kasɔ bobokosə ku əsuə bumuə kalɛ. Kɔfi saa əmbə ńyə lə asa nyamfo əsuə.
24 Nya mba ni Kristo Yesu eto balee, ébɔsɔ lə uyikabie əsuə mə əsuə eto sinə eto ditsyəbi ku nnya laalɛ mə ɔkɔɛ kənə mə kakpe lə lebua əsuəə, bálo.
25 Nya se ini Lɛwɔnɔ nəmə əsuə bɔnyɛ bunsi nkpəə, nyalɛ bitə lə busiə nkpə lə Lɛwɔnɔ nəmə eto lelabi əsuə.
26 Biəntə lə bobesə bo əsuə kato, nye bunyə ɔblɔ bokpe bətsyuə, nye bɔsɛsə ənəmi lə bətsyuə əsuə.

6

Bɛwunsəko Bətsyuə.

1 Mɔ bayimi, lə lebua əbə léso utsyuə ani lə mi ntii, ele bə mi mba Onanto eto Lɛwɔnɔ nyɛnko tsyəsuə ko wə buə bɛlɔ wə bitsyə bə lə ɔyɛ lebua nəmə buyifo. Fɛɛ bebe mi disi kukɔnɔ bə mi tsya mendufə lə bulə bomfó eto okle kəmiə.
2 Bɛwunsəko bətsyuə lə bulə əsuə bə ɛyɛ lə nnya əsuəə, biɔyɛ lə Kristo eto kɔfi ko okpe mi əsuə.
3 Lə utsyuə ebu nkə utsyuə eto okle uni fɛ unni nkoo, wə əsuə ete ɔnlɛ bɔwɛ.
4 Ele bə utsyuə saa to wə əsuə obe. Lə unyə nkə ɛlɛkɛ, nyalɛ woofo wə əsuə kato bobesə lə nnya úyifo əsuə, fɛɛ inni bə lə ufi nnya okatesəko ku utsyuə bamba saa eto ale tsya.
5 Itsyise ele bə utsyuə saa tsyi wə kosate eto bikə.
6 Utidi wə banlɛ Ditiki Sɛɛ nəmə bofokanɔ botee, ele bə wuntsya ufi asa sɛɛ nnya kenke nkpe wə usie ku wə oteasa.
7 Kuutsyuə saa manwɛ wə əsuə. Itsyise kuutsyuə saa embofo Onanto sibuki bubu. Lesa nə ke utidi laatoo, ni ke wəəfəsə nɛ.
8 Lə áto asa lə sinə eto alasa əsuəə, asa nnya fuufəsə ni ukpə. Fɛɛ lə áto asa lə Lɛwɔnɔ əsuəə, lesa nə fuufəsə ni nkpə manlo.
9 Boəntə lə ani lə elo bo lə kasɛbuyifo əsuə. Itsyise lə ani manlo boo, lefe ebubə nə buufəsə lesa nə bóto.
10 Nyaso se kusu nsi nkpə boo, bitə lə buyifo kasɛɛ butə utsyuə saa, enso kulaa ni mba buyifo lɔni ko lə bofokanɔ lə Kristo əsuə.

Lesa Nə Lefe Itə Bo Ni Nkpe Fɔfɔ Siəsiə.

11 Bebe awɔnisa kplɛ nnya mímfi mɔ kosate eto kɔni míwɔni mfo.
12 Betidi ba nlɛ mi bɔnyinkə kakpe bənkə bela alo mfó, mə ni mba laabesə əsuə kato lə əsuə eto asa əsuə nɛ. Beeyifo nyamfo lə betidi lə bayɛ mə bulə bokpe lə Kristo eto ukpə lə uyikabie eto Ditiki Sɛɛ nəmə eso.

13 Mba laala alo mfó
kulaa tsya entsyue kɔfi
komə koto. Fɛɛ baala bə mi
tsya la alo bə lə babesə əsuə
kato bə mi tsya efi mi əsuə
bekpe lə mə kɔfi kalɔ, bítə
bála mi alo.
14 Mɔ alɛ, mensila miə
maabesə mɔ əsuə kato enso
lə ukpə wə Yesu Kristo
díkpe lə uyikabie əsuə.
Itsyise ɛyɛ lə wə ukpə lə
uyikabie əsuə nya básɔ
kawunsiə kamə lə uyikabie
əsuə lə mɔ disi. Nya ɛyɛ lə
Kristo əmə kẽ əsuə nya
básɔ mintsya lə uyikabie
əsuə itə kawunsiə mensile
kulesa saa itə mɛ.
15 Bála utsyuə lelo o-o,
bánla utsyuə lelo o-o, nnya
mamfé. Bomu utidi fɔfɔ
bofiani ni nnya lefé nɛ.
16 Onanto eto diyuə ku
kamisə nyənyə lə disiəko
mba laayɛ lə kusu komfo
əsuə lə mə nkpə, ku Onanto
eto betidi kenke.
17 Fɛfɛɛ, kuutsyuə saa
mensilosə mɛ ɔnwɛ, itsyise
mɔɔ, bɛmɔ bia ntəkə mɛ lə
əsuə, lə bote bə Yesu eto
ndomunyə mini.
18 Mɔ bayimi, nlɛ bɔtɔ
miə Bonamute Yesu Kristo
eto lefonə lə disiəko mimblɛ
kenke. Ibə itə.

EFESOFƆ
Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Efesofɔ

1 Mɔ, Paulo, wə ɛyɛ lə Onanto eto lelabi əsuə eso mini Kristo Yesu eto ɔtɔnkpee, mɔ nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mimba léfo Onanto bɛnɔ nkpe lə Efeso nya biyifo bani ku Kristo Yesu nya bietsyue wə etiki koto.
2 Lə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo lə befi mə lefonə ku diyuə bətə mi.

Onanto Aakpo Bo Atsyɔ Lə Kristo Eso.
3 Bitə lə bɔsɔ Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto ani. Wə ni nwə dífi lɛwɔnɔ eto atsyɔkpokpo nya nkpe kato kenke útə bo, se buyifo bani ku Kristo eso.
4 Itsyise fɛ Onanto lə uyifo kawunsiə, wúuləkə bo utsyə koko nkə lə bubə buyifo bani ku Kristo, bə lə buyifo kɛnkɛ ku mba əsuə lebua ləmbɔkɛ lə əsuə lə wə ənəmi.
5 Se Onanto laala bo esoo, wúutsyue utsyə koko nkə ɛyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Yesu Kristo esoo, lə bubə bofiani wə bebi. Nyamfo kon didi wə nsusu kokoko nɛ.
6 Lə nyamfo eso ele bə bɔtɛsɛ Onanto lə wə lefonə kplɛ nə úfi útə bo kafo faa ɛyɛ lə wə ubi lala əsuə eso.
7 Itsyise ɛyɛ lə Kristo eto kɔtɔ əsuəə, búnyə bofo, nyamfo ni bə búnyə abua eto bufikatsyɛ. Nte Onanto eto lefonɛ kplɛ eto okle ni nə úfi útə bo mfo.
8 Lefonə nə eto kakle ləmbə bɔtɛyi. Ɛyɛ lə wə kobetete ku kase wə nsusu nyi lesa saa eso.
9 Útə bɔnɔ kasɔ ékpa wuee ketsyue kulakula ka béyifo bətsyə itə kə bolosə ɛyɛ lə Kristo əsuəə.
10 Nyamfo ni bənkə lə lefe nəmə ayoo, bookpa eyifosa kenke bakɔ, lesa saa nə nkpe kato ku kasɔ nya boofi asa nyamfo kenke bakpe lə Kristo eto kalɔ.
11 Onanto ətə lesa saa əbə itə fe kase óla. Nya Onanto díləkə bo nkə bofiani wə betidi ɛyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Kristo lə lesa nə útsyue útsyə taa kasɔ ketsyikokɔ kẽ əsuə.
12 Nyaso bitə bomba ni betidi tutɛ Onanto díkələkə útsyə kokoko bɔnlɛ kusu bobe itə Kristo, lə busiə nkpə bɔtɛsə Onanto eto diyənde.
13 Nya mi tsya léfiani Onanto eto betidi se bɛnɔ ɔnukualɛtiki nəmə ini Ditiki Sɛɛ nəmə eto letsyabebe, be bínyə bofo, itsyise béfo wə bɛnɔ eso. Úfi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə eto kɛnyɛ ɔ́tɛyi útsyə nkə wootsyese bo, útsyə mi lekpo nkə biyifo wə bale.
14 Lɛwɔnɔ nəmfo ni nnya Onanto dífi óse uyi útə bo nkə bo tsya ebunyə asa nnya útsyə kɛnyə útə mba ni wə bale kokooko. Uyisese əmfo lɛ bo bote bə Onanto ebutə bomba ni wə bale nyə kedikɔ lə wə. Bitə bɔtɛsə wə diyənde!

Paulo Áto Ola Lə Mba Léfo Kukue Komfo Eto Disi.

15 Lə nyamfo esoo, idu lə
lefe nə mínɔ miə béfo
Bonamute Yesu bɛnɔ, ku
kase biala mba kenke
díkafo Onanto eto Ditiki Sɛɛ
nəmə banɔɔ,
16 maanyɛ Onanto ani
bɔsɔ lə mi disi. Maakloma
mi lefe saa lə mɔ olatoto
əsuə.
17 Nya maatɔ Onanto wə
ni Bonamute Yesu Kristo eto
Anto, ɔkɛnkɛnyə kenke miə
utə mi wə Lɛwɔnɔ nə luutə
bitsyə ənə nya lə uləkə
Onanto əmə ote mi, bə lə
bete wə kukɔnɔ.
18 Nya maatɔ wə minkə lə
ɔsini mi ənəmi, bə lə binyə
nnya eso ókpadi mi óboko
nkə lə bibə bete kusubebe
ko eso ókpadi mi ku kase
atsyɔkpokpo itə mba ni wə
balee, lefo koya
19 ku kase wə əsuəale
kplɛ nyamə nlɛ keyifo
kekleke lə bomba léfo wə
bɔnɔ əsuə. Nya əsuəale
nyamfo, nnya nlɛ keyifo lə
boo, lekateko wə əsuəale
kplɛ nyamə,
20 nnya úfi ótakasə Kristo
utsyiko ɔkɔmə úbə nkpə
nya úfi wə útsyə lə wə
kodiani lə kato kenke.
21 Mfó Kristo nsi ɔnlɛ seka
budi nya kato eto sekadidi
saa ku kasɔ mfo eto əsuəale
saa əsuə ku əsuəale bamba
saa nkpe wə kalɔ. Wə diye
teke kato əsuəale saa ku
sekakedikɔ saa lə kawunsiə
kamfo ku nka nsi luubə.
22 Onanto éfi lesa saa
ókpe lə Kristo eto akpa kalɔ
nya úfi wə útə bafokanɔfɔ
eto etsyukpa kenke fe asa
kenke eto Onamute wə nso
kenke.
23 Bafokanɔfɔ bamfo ni
Kristo eto əsuə nnya dítə
ɔflɔ kenke, nya Kristo tsya
ni nwə ləətə asa nnya kenke
laaflɔ kalo.

2

Onanto Dítə Nkə Binyə Nkpe Ɛyɛ Lə Kristo Ǝsuə.

1 Kɔɔ se béta bibu nya
bíyifo lebua itsyi lə mi koto
mentsyuəmentsyue əsuə
esoo, bíyifo fe betidi ba
díkpe lə lɛwɔnɔ əsuə.
2 Lefe nəmfóo, bísiə nkpə
fe kawunsiə bua kamfo eto
nkpəsiəsiə seka. Bítəkəko
əsuəale nnya nlɛ difule kato
eto seka budi eto kama. Wə
ni lɛwɔnɔ nə nlɛ keyifo
mɔmɔ lə mba lɛni bə
bembutsyue Onanto koto.
3 Lə sitintii, bomblɛ kenke
ətsyə fe mə nya búsiə nkpə
lə bo alasa əsuə, lə kase
ińyə itə bo əsuə eto sinə ku
nsusu seka. Ditsyəbi nəmfo
lɛkɛ lə bo eso Onanto dínyə
ɔblɔ ókpe bo, fe kase únyə
ókpe kawunsiə eto betidi
kenke, únə mə koto nɛ.
4 Fɛɛ se Onanto eto
kaminsənyənyə itə bo mfui
nya kasekɔ ləmbə lə lelabi
kplɛ nə onkpe utə bo esoo,
5 se búkpə lə lɛwɔnɔ əsuə
lə bo abua yifoyifo esoo, útə
busikli búbə nkpə ku Kristo.
Nya ɛyɛ lə Onanto eto
lefonə əsuəə, búnyə
bofokətə nɛ.
6 Se buyifo bani ku Kristo
Yesu esoo, ótakasə bo
úńyənsə ku wə, nya útə
buudi seka ku Kristo lə kato.

7 Onanto éyifo nyamfo
nkə lə ufi ote mba luubə
kama kenke wə lefonə nə
ləmbə bokatesəko ku kulesa
saa ku wə kafoɛkpɛ lə kase
únyə bo kaminsə lə Kristo
Yesu eso.
8-9 Itsyise ɛyɛ lə Onanto
eto lefonə eso bínyə
bofokətə, se béfo wə bɛnɔ
eso. Nya inni lə mi kosate
eto kulesa saa eto buyifo
eso. Bomu iyifo Onanto eto
ətəsa nnya úfi útə bə lə
kuutsyuə saa lə ɔyɛ əsuə
kato bobesə lə nnya əsuə.
10 Onanto díyifo bo ku wə
kosate eto ani nkə lə buyifo
bani ku Kristo Yesu nkə lə
busiə kasɛɛ yifoyifo eto
nkpə bo wə kosate lɛlɔ
utsyə nkə bubə busiə.

Kristo Éfi Betidi Kenke Ɔkɔ Beyifo Bani.

11 Bekloma biə bíambɔ
bitsyi lə Yudafɔ əsuə, bomu
bále mi fe betidi ba lenyi
Onanto. Yudafɔ eyifo mba
laala alo, nya baaka mi
bafɛfɛ bə betidi laanla alo.
Fɛɛ sitintii, mba laala alo
eeyifo əsuə eto sinə eto
lekpa nə betidi leefi ani
keeyifo.
12 Bekloma biə lə lefe
nəmfóo, bínyə kɔsɛsɛ lə
Kristo ɔflɔ nya bíyifo bafɔ
nya bíenyifo Onanto eto
betidi ba úləkə fe kase
Yudafɔ. Nya bíankɛ lə
kɛnyɛ ka Onanto lékle ku
wə betidi ku asa nnya eto
kɛnyɛ útsyə ku mə. Nya isi
enso ni bə kusubebe
kukutsyuə saa mankɛ mi itə
kulesa nya Onanto saa tsya
mankɛ mi.
13 Fɛɛ mɔmɔɔ, ɛyɛ lə
Kristo eto ukpə wə úkpə lə
disi əsuəə, bóokpa mi mba
díńyə kɔsɛsɛ kɔ tsya bíbə
bíyifo bani ku Kristo Yesu.

14 Itsyise Kristo kosate
léboko diyuə lə bo nti lə lefe
nə eto lefe únə lɔniyifoyifo
óboko Yudafɔ ku mba lenni
Yudafɔ nti. Nya úfi wə əsuə
óba kekisi ka nte fe ofati wə
lɛkɛ lə mi nti úləkə.
15 Úləkə Yudafɔ eto kɔfi
ku mə akpayifoyifo lenti ɛyɛ
lə mə nkpə bo úsiə lə əsuə
eto sinə əsuə bə lə ɔkɔ akpa
ənuə nyamə beyifo mə utidi
fɔfɔ ɔni bə lə beyifo bani ku
wə, itə lə diyuə lə dibə lə
mə nti.
16 Ɛyɛ lə Kristo eto ukpə
wə úkpe lə uyikabie əsuəə,
ókpla kədiə ka lɛkɛ lə akpa
ənuə nyamə eto nti. Nya ɛyɛ
lə ukpə əmə əsuəə, ótsyasə
betidi akpa ənuə bamə eto
nti béyifo utidi ɔni nya
úyifo mə bani ku Onanto.
17 Nyaso se Kristo díbəə,
óbe diyuə eto Ditiki Sɛɛ
letsya útə mi betidi ba
letsyonko Onanto ku bomba
lɛfi wə.
18 Ɛyɛ lə Kristo əsuə nnya
bo akpa ənuə nyamə kenke,
Yudafɔ ku mba lenni
Yudafɔ ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ əsuəə, bofo buńyə lə
Anto Onanto eto ənəmi.

19 Nyaso mimba lenni
Yudafɔ ensini bafɔ ku
bayɛkusutidi bio. Biyifo
betidi bani ku mba ni
Onanto eto bebi, ku
bəməmbi lə wə diyo eto
betidi nti.

20 Mi tsya eyifo fe ofati wə báto bətəkə kekleke lə ketsyikokɔ eto leba nə batɔnkpe ku bənyɛləkətidi lékpe lə kasɔ nya Kristo Yesu kosate ni oseke əmə.
21 Wə ni utidi wə lɛkɔbe diyo nə báto bətəkə mfó eto akpa nnya kenke ɔkɔ, nya útə léfiani Onanto eto kedikətəkɔ kɛnkɛ.
22 Nya lə mi lɔniyifoyifo ku wəə, balɛ mi tsya booto fe diyo kakɔ ku mi bətsyuə bə lə befiani kəsiəkɔ itə Onanto ɛyɛ lə wə Lɛwɔnɔ nəmə əsuə.

3

Paulo Éfi Ditiki Sɛɛ Nəmə Úsukɔ Betidi Ba Lenni Yudafɔ.

1 Lə nyamfo esoo, mɔ, Paulo, wə bakpe lə Aba eto diyo lə Kristo Yesu eto disi lə mi mba lenni Yudafɔ esoo, maato ola kətə Onanto.
2 Sitintii, mfo nnɔ miə bíɔnɔ kase Onanto lə wə lefonə əsuəə, dífi keyifo kamfo ókpe mɛ lə kɔni nkə nyifo itə mi kasɛɛ eso.
3 Fe kase mínkawɔni kliminti míntsyese mii, Onanto ələkə wə ketsyue ka úyifo ɔ́kulaa, óte mɛ.
4 Lə bekla kukue komfoo, biunye kase minɔ akulasa nnya nkpe lə Kristo əsuə kasɔ.
5 Kɔɔ Onanto məntə kawunsiə eto betidi te akulasa nyamfo. Fɛɛ mɔmɔɔ, útə ɛyɛ lə wə Lɛwɔnɔ əsuə úləkə asa nyamfo ótə wə batɔnkpe kɛnkɛ ku wə bənyɛləkətidi.
6 Asakulakula nyamə ni bə útə nkə ɛyɛ lə wə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuəə, mba lenni Yudafɔ tsya əbə báfiani mba leedi Onanto eto bikə ku Yudafɔ, bákɔ beyifo əsuə eto uyi ɔni, bənyə kedikɔ lə kɛnyɛtsyətsyə ka Onanto dítsyə ɛyɛ lə Kristo Yesu əsuə.
7 Onanto éyifo mɛ wə Ditiki Sɛɛ nəmfo eto uyifoyifo ɛyɛ lɛ wə ətəsa nnya úfi útə mɛ lə wə əsuəale əsuə eso.
8 Mɔ nwə ni ɔfɛfɛ kenke minso lə mba léfo Onanto bánɔ ntii, ətə ɛyɛ lə wə lefonə əsuə mfi wə Ditiki Sɛɛ fokoya nɛ nkpe lə Kristo əsuə mbe letsya ntə mba lenni Yudafɔ.
9 Nya lə nyifo betidi lə bənyə kase ele bə befi Onanto eto akulasa eto ketsyue beyifo keyifoo, Onanto wə ni nwə díyifo asa nnya ta, éfi wə akulasa nyamfo ɔ́kula taa lə lefe kokoko nə léfe əsuə.
10 Itə lə bayɛ lə bafokanɔfɔ əsuə bələkə Onanto eto kobe ateate kpə nyamə bate kato eto batɔnkpe ku bəsuəalenyə ba nlɛ seka budi lə kato eto kawunsiə.
11 Nyamfo eyifo ketsyue manlo ka Onanto díyifo útsyə taa kokoko. Mɔmɔɔ, útə ketsyue kamfo əbə itə ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə.
12 Lə lɔniyifoyifo ku Kristo se bófo wə bónɔ esoo, ókpe bo nkɛale bə bɔnyi bɔfi Onanto lə bokakase əsuə.
13 Nyaso nlɛ mi lekpakpa minkə lə kanyi ka minlɛ

bunyə lə mi kɛnyɛ esoo, məntə lə elo mi ani itsyise biunyə kutəkə lə nnya əsuə.

Kristo Aala Bo.

14 Fe kase minlɛ bɔtɛyii, nyamfo eso maase akonki kato ola lə Anto əmə eto ənəmi nɛ.
15 Wə ɔflɔ asa nnya kenke nkpe kato ku kasɔ laafo mə diye ketsyiko.
16 Nlɛ ola boto miə Onanto lə utə wə Lɛwɔnɔ lə difi ni əsuəale nə nkpe lə wə diyənde nə léba lékpoo, lə didufə lə mi ketu kəmiə ke.
17 Nya nlɛ bɔtɔ tsya miə Kristo lə uyifo wə kəsiəkɔ lə mi ketu kəmiə ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nya lə mi lelabi eto keyudu lə kedufə lə kasɔ kekleke fe kase kuyi eto kale leeyifo nya lə dimuə ale,
18 bə lə mi ku mba léfo Onanto bánɔ kenke lə binyə əsuəale lə bɛnɔ kase Kristo laala mi kasɔ, lelabi nə leba lenkpo, lɛyɛ letsyo, lebe kato fanloo nya letsyo disu kasɔ tsya.
19 Nya lə bibə bete Kristo eto lelabi nə biembofo kasɔ bɔnɔ kalosə bə lə Onanto eto ditsyəbi nəmə lə diyi mi əsuə kenke.

Paulo Átɛsə Onanto.

20 Onanto eto əsuəale ni nnya nlɛ keyifo lə bo əsuə. Woafo lesa saa nə lefe itə bo buyifo kətə bo enso kase boatɔ nye boebu disi ketsyiko kulaa tsya.
21 Atɛsə itə Onanto lə bafokanɔfɔ nti ɛyɛ lə Kristo Yesu əsuə itə lefe saa ku idu mɔmɔ isu manlo manlo! Ibə itə.

4

Kristo Ǝtə Nkə Bafokanɔfɔ Kenke Yifo Bani.

1 Nyaso mɔ nwə nlabe lə diyo, se meeyifo Bonamute eto keyifo esoo, nlɛ mi kɔlɛ bɔlɛ minkə bisiə nkpə bo lɛflɔ bokate ko bokpadi bo Onanto lékpadi mi.
2 Bebokosə əsuə kasɔ lefe saa, biyuə buɛɛ ku lə bɛkɛ disuətsyə. Biləkə mi lelabi bete bətsyuə ku lə bɛkɛ dibusə bitə mi bətsyuə.
3 Bekplatsya lə biyifo lesa saa lə kɛnyɛ kani əsuə fe kase Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə dífi mi ɔ́kɔ, lə bisiə nkpə lə diyuə əsuə.
4 Ǝsuə ani ku Lɛwɔnɔ lɔni ete nkpe fe kase kusubebe kɔni hã nkpe mi nya ini nko eso Onanto lékpadi mi nɛ.
5 Onamute ɔni ku bofokanɔ bɔni ku ntufləsəfləsə eto lekpa lɔni tsya ete nkpe.
6 Nko ini bə Onamute ku Anto ɔni ete nkpe itə betidi ba kenke nya uyifo asa kenke eto Onamute, weeyifo keyifo kayɛ lə bo əsuə nya onkpe lə bomblɛ əsuə.
7 Nya ətəsa nnya únə kafo útə bo utsyuə saa, akate ko kase Kristo dítə.
8 Nyaso Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyi nkə,

“Se óbe úsu kato
fanlofanloo,
ókpa mba kpə úləkə
utsyiko lə sidomu
əsuə úsuko.

Nya úsie ətəsa útə
betidi.”
9 Nya se bátɛyi bə óbe úsu
kato fanlofanloo, nnya kasɔ
nkpə? Nnya kasɔ ni bə
tutɛɛ, ɔ́yifə úbə taa
kawunsiə kamfo eto kasɔ
ke.
10 Nya utidi ɔni əmə lɛyifə
úbə kasɔɔ, wə ke disi óbe
úsu kato fanlofanlo nɛ, oso
utsyuə saa nya ófo unsi lə
lesa saa əsuə lə kato ku
kasɔ kenke.
11 Wə ni nwə dísie ətəsa útə
utidi saa nya úləkə bətsyuə
báfiani batɔnkpe nya
bətsyuə tsya lefiani
bənyɛləkətidi, nya bətsyuə
tsya lefiani mba laabe Ditiki
Sɛɛ nəmə letsya, bətsyuə ni
mba laalɛ bafokanɔfɔ ola,
nya bətsyuə lefiani bateasa.
12 Úsie ətəsa nyamfo útə
nkə lə ufi ɔlɔ Onanto eto
betidi utsyə bə lə ufi ɔlɔ
bafokanɔfɔ utsyə lə beyifo
wə keyifo, nya yɛkɔ ku
nyamfoo, lə ufi əsuəale
okpe Kristo eto əsuə nnya
ni bafokanɔfɔ eto ditsyukpa
nəmə.
13 Onanto éyifo nyamfo nkə
lə bomblɛ lə bubə buyifo
bani lə nnya bofo bɔnɔ
əsuə, ku lə bubə bote
Onanto eto Ubi əmə. Lə
bubə bobe bɔflɔ butsyə fe
Kristo nya lə wə ditsyəbi
nəmə kenke lə leba didufə
bo lə əsuə butsyə fe wə ke.

14 Nya boensi embutsyə fe
bekpefi ba eto nsusu
dímambe, ba asatete fɔfɔ
saa nte fə ufiebi wə laasɔ
keke mə kesuko sɛtɔ ku
kama, nya bidiabidia eto
bateasa laawɛ mə kakpe lə
mə nsusu bua əsuə.
15 Lə nyamfo eto kɛnyɛ,
bə lə bɔtɛyi ɔnukualɛ lə
lelabi əsuəə, bubə bobé lə
kusu saa əsuə fe Kristo wə
nwə ni bo disi.
16 Wə lɛkɔbe utidi eto uyi
əmə kenke eto ntsyakɔ ku
kate kenke ɔnlɛ ɔni, itə bə
utidi eto uyi əmə kenke
eeyifo keyifo lə kusu əsuə,
kabé kaflɔ kawunsə lə lelabi
əsuə.

Bisiə Nkpə Fe Onanto Eto Bebi Seka.

17 Nlɛ mi kɔlɛ bɔlɛ lə
Bonamute eto diye əsuə
minkə biensisiə nkpə fe
mba lenyi Onanto, ini asa
bimba hã eto disi beebu.
18 Nya mə nsusu nkpe lə
ketuntu əsuə. Nya bəmbə
kedikɔ saa lə Onanto eto
nkpə bo wəətə əsuə, itsyise
benyi nnya kulesa kon tsya,
nya bankpe letotidi.
19 Benyi kofani nyaso asa
buayifoyifo eto kama hã
bəətəkəko. Nya baasɛsə
ənəmi lə asa nnya laabiasə
əsuə eto sinə saa eto buyifo
əsuə.
20 Bebe, inni nyamfo eto
okle békase bitsyi lə Kristo
əsuə.
21 Mɔ éfi nnya minkə
bɛnɔ asa itsyi lə wə Ditiki
Sɛɛ nəmə əsuə. Nya fe mba
ntəkəko wə kamaa, báte mi
ɔnukualɛtiki nnya nkpe lə
Yesu əsuə.
22 Beyani ditsyəbi koko
eto nkpə bo bísiə, nə dítə
bísiə nkpə bo eto okle bísiə
léfe. Asa nyamfo díkawɛ mi
kakpe nya bíkətəkəko əsuə
eto sinə eto eyifosa eto nkpə
bo laabiasə utidi eto nkpə.

23 Bɛtsyi mi ketu ku nsusu
bɛwuninsə lə biyifo bafɔfɔ.
24 Nya bifi ditsyəbi fɔfɔ nə
béyifo lə Onanto eto
ditsyəbi əsuə nya weeyifo
asa lə kusu ko diyifo kɛnkɛ
bekpe fe awu.
25 Nyaso bɛyɛ sidia bɔtɛyi.
Utsyuə saa tɛyi wə
ɔyimitsyuə ɔnukualɛ itsyise
bo nti eto utsyuə saa lɛkɔ
buyifo Kristo eto əsuə.
26 Lə ənyə ɔblɔɔ, məntə lə
fə ɔblɔ əmə lə okpa fə okpe
lə lebua əsuə nya məntə lə
kofe lə kudufə fə diyo ku
ɔblɔ.
27 Biəntə Obonsam kusu
saa.
28 Utidi wə leeyuu, sinkli
ɔyɛ buyu lə ufi wə ani uyifo
keyifo sɛɛ lə ɔkɛ lesatsyuə
nə ofo bufi kawunsəko
bakombo.
29 Biəntə lə ditiki bua saa
lə lɛbɔ ditsyi lə mi kɛnyɛ,
bomu bidi etiki nnya
lɔɔwunsəko utidi lɔ wə
utsyə, lə iyifo lɛwunsəkobi
itə mba lɛnɔ nnya.
30 Bienyifo kulesa nə
lembutə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nyə
disuəyuə. Itsyise Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ befi bətsyə mi lekpo
nə lete bə nə Onanto ebofo
mi lə nkpə lə diyi fɛfɛ nəmə
əsuə.
31 Biəntə lefonfi lɛkɛ lə mi
əsuə, biləkə ɔblɔ kekleke ku
lefonyi bitsyiko lə mi akɔɛsi.
Biləkə lə mi nti kudukpokpo
bimba, betidi eto
diebiasəbiasə ku nsusu bua
saa kenke fifi lə utidi əsuə.
32 Lə nnya kɛnyɛɛ, bitə lə
mi bətsyuə eto asa lə ɛlɛ mi
kaminsə lə biyifo kafo ɛkpɛ
bitə bətsyuə. Bifi abua
bɛtsyɛ bətsyuə fe kase
Onanto tsya dífi mi ale ɔ́tsyɛ
mi ɛyɛ lə Kristo əsuə.

5

*Bisiə Nkpe Bo Lɔɔkɛ Onanto
Ɔkɔɛ.*
1 Se biyifo Onanto eto
bebi lala esoo, ele bə
bekplatsya lə bitsyə fe wə.
2 Biləkə lelabi bete lə mi
nkpəsiəsiə əsuə fe kase
Kristo laala bo nya úfi wə
əsuə fe kedi ka laanyi fififi
útə Onanto lə bo disi.
Nyamfo eyifo keditətə ka
laakpe Onanto disuəyuə.
3 Se biyifo Onanto eto
betidi esoo, yensile bə
bakpo sɛsɔnɔdi ku
asinsayifoyifo saa nye
kunəkpə eto diye ko lə mi
nti.
4 Nko ke yensile bə bɔtɛyi
kulesa butsyiko lə asinsa
əsuə ku akɔɛnsa nye
amumusa əsuə. Bomu ele
bə bufi lɛninsɔ butə Onanto.
5 Itsyise mi kosate yi biə
utidi wə kee ni ɔsɔnɔdi nye
leeyifo asinsa nye nkpe
kunəkpəə, embunyə kedikɔ
lə Kristo ku Onanto eto
sekakedikɔ kəmiə. Lə
ɔnukualɛ əsuəə, kənənsɛ lə
asa əsuə akateko sifiəsumu.
6 Biəntə lə kuutsyuə saa lə
ɔwɛ mi okpe ku etiki bimba
saa, itsyise asa nyamfo eto
kakle eso Onanto eto lefonyi
looba lekpo lə mba nkpe
letotidi əsuə nɛ.
7 Nyaso mi ku mə
mamfloma ani bətsyuə lə
mə eyifosa əsuə.
8 Itsyise kɔɔ, bɛkɛ lə
ketuntu əsuə, fɛɛ mɔmɔɔ,

se bíkafiani Bonamute eto betidi esoo, bifi bekpe lə diyənde əsuə. Nyaso bisiə nkpə fe betidi ba nkpe lə diyənde əsuə,

9 itsyise awɔnsa nnya laabɔ ketsyi lə betidi ba nsi nkpə lə diyənde əsuə ni asa sɛɛ buyifo, asa buyifo lə kusu əsuə ku ɔnukualɛ tɛyitɛyi.

10 Bekplatsya lə bekase asayifoyifo nnya laakpe Bonamute disuəyuə.

11 Biankɔ ani ku mba eto eyifosa nsi nyɛ lə ketuntu nnya laambɔ awɔnsa saa əsuə. Bomu biləkə mə bete.

12 Itsyise iyifo afanisa tinti bə bedi etiki itsyiko lə eyifosa nyamfo eto okle əsuə lə kabiɔbiɔ əsuə kula tsya.

13 Nya lə bələkə asa nyamə kenke lə diyənde əsuə batée, ete boonyə mə ditsyəbi nəmə kosate wuee nɛ.

14 Itsyise lesa saa nə bələkə batee lekplee, aabɔ bəənyə lə diyənde əsuə. Nyamfo eso baatɛyi bə,

“Sankli fə nwə nlɛ selabe,
taka etsyi ɔkɔmə əbə,
lə Kristo lə uyənde okpo fə
lə əsuə.”

15 Nyaso bebe sinini kase binsi nkpə. Biənsiə nkpə fe betidi ba lenyi kobe. Bomu bisiə nkpə fe betidi ba nyi kobe.

16 Biyifo kusu ko ditu mi mfo eto keyifo kukɔnɔ, itsyise asa buayifoyifo lə lefe nə bonkpe mfo əbə ebe kato tinti.

17 Le nyasoo, bienyifo mi əsuə fe betidibuki. Bomu bɛbɛbɛ lə bete asa nnya Bonamute əmə laala nkə biyifo.

18 Biənnə nte bikpə itsyise nyamfo akpe mi lə abuayifoyifo əsuə. Bomu bitə lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lə lefo disiə lə mi kenke.

19 Nya bifi Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue eto əsə eto etiki, ku atɛsɛ eto əsə, ku bofokanɔ eto əsə bidinko mi bətsyuə etiki. Nya bifi atɛsɛ eto əsə ku əsə minimini bɛtɛsə Bonamute lə mi akɔɛsi.

20 Bɛsɔ Boanto Onanto ani lefe saa lə lesa saa əsuə ɛyɛ lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə.

Usə Ku Usiə Eto Nkpesiəsiə

21 Bebokosə mi əsuə kasɔ bitə bətsyuə fe kase biebu Kristo seka.

22 Besio bokosə mə əsuə kasɔ bətə mə kosate eto bəsə fe kase baabokosə əsuə kasɔ kətə Bonamute əmə.

23 Itsyise usə ni disi utə usiə fe kase bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto disi ni Kristo. Ditsyukpa nəmə ni Kristo eto əsuə eto sinə nya Kristo kosate əmə ni se Ofomfokətə.

24 Lə nyamfo esoo, fe kase bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə lebokosə əsuə kasɔ dítə Kristoo, nko ke ini bə bəsiə tsya bokasə mə əsuə kasɔ bətə mə bəsə lə lesa saa əsuə nɛ.

25 Bəsə, bela mi bəsiə fe kase Kristo léla bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə nya úfi wə nkpə útə lə ni disi seka.

26 Úyifo nyamfo lə ufi
uyifo bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa nəmə kɛnkɛ utə
Onanto lə lefe nə eto lefe
úflə ni ku wə ditiki fe ntu
ókpasə.
27 Waanla nkə keni
kukətsyuə saa lə kələ ni
kukalebe saa lə kakpɔtsyi,
nye lə keni kukətsyuə saa
eto okle lə kətəkə lə ni. Ola
nkə lə bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa nəmə lə diyifo
kɛnkɛ, bənnyə kabiakɔ saa
lə ni. Lə balɔkɔsə ni kukɔnɔ
fɛ befi ni babɔnko lə wə
ənəmi.
28 Mmə ke ele bə bəsə la
mə bəsiə fe kase baala mə
kosate eto əsuə eto sinə nɛ.
Nya osani wə laala wə
usiəə, wə kosate ɔnlɛ bola.
29 Kuutsyuə saa eenyifo
wə əsuə eto sinə disiale.
Bomuu, waalɛ se ola bə lə
sɛkɛ ale, fe kase Kristo
leeyifo kətə mba bafokanɔfɔ
eto ditsyukpa nəmə.
30 Itsyise wə əsuə eto
lekpa buni butə wə.
31 Fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue lɛtɛyi nkə, “Lə
nyamfo eso osani du lə wə
anto ku ambe ɔflɔ usu ɔkɔ
ku wə usiə nya mə inuə
bamə loofiani əsuə eto sinə
sɔni.”
32 Kasɔnɔnɔ ka letsyoo,
abiɔ kakpe lə ditiki nəmfo
kəmiə. Mɔ éfi nnya fe
Kristo ku bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa əsuəə, banlɛ etiki
budi ketsyiko.
33 Fɛɛ ɛlɛ etiki budi
ketsyiko lə fintsya əsuə.
Nya ni bə, ele bə mi utsyuə
saa la wə usiə fe wə əsuə,
nya usiə saa tsya lə ubu wə
usə.

6

Bisiə Nkpe Bo Diŋyə Itə Bebi Ku Antomə.

1 Mi bebii, bitsyue mi
antomə ku ambemə koto fe
kase ɛnyɛ lɛ Kristo eto kusu
əsuə itsyise nnya ni lesa nə
lɛtsyɛ bə biyifo nɛ.
2 Kɔfi kpekpe tutɛ ko
kɛnyɛtsyətsyə nkpe ni
bənkə, “Bu fə anto ku fə
ambe.”
3 Isukosə ɛtɛyi nkə, “Bə lə
ɛlɛkɛko fə lə əsiə nkpə
kəntsyɛ lə kasɔ kamfo
əsuə.”
4 Antoməə, biankpe mi
bebi lɛblɔfi. Bomuu,
bikulɛsə mə lə binə mə ku
kɔlɛlɛlɛ ɛyɛ lə Bonamute eto
bofokanɔ eto kusu əsuə.

Ele Bə Bisiə Nkpe Kukɔnɔ Ku Mi Banamute.

5 Ndomufɔ, mimba leeyifo
betidi bamba eto nyifoo,
bebokosə əsuə kasɔ lə
bitsyue mi kasɔ mfo eto
banamute koto itsyi taa mi
ketu kəmiə fe kase bietsyue
Kristo eto ditiki koto.
6 Bienyifo nko lə lefe nə
mə ənəmi ntəkə lə mi əsuə
bə lə batɛsə mi eso bomuu,
bifi mi əsuəale kenke biyifo
lesa nə Onanto laala, fe
Kristo eto ndomufɔ.
7 Biləkə kafo faa biyifo
keyifo fe Bonamute əmə
bɛnlɛ ke buyifo kətə seka,
nya inni utidinini saa.
8 Bekloma biə Bonamute
ebofo utsyuə saa kayo,
ndomunyə feni o-o, nwə nsi
wə əsuə əsuə feni o-o ɛyɛ lə
keyifo sɛɛ ka feeyifo kumə.
9 Banamute, mi tsya yifo
nkomə ke bitə mi ndomufɔ.

Biankpe mə sikpi, itsyise biyi biə nwə ni mi ku mə Onamute əmə kpe kato. Waambe utidi eto ənəmi lə etiki bola kələkə əsuə.

Bifi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ Eto Bemake Bikakpɔ Lema.

10 Lə kalosəkɔɔ, kase biyifo bani ku Bonamute, lə isi ɛkɛ ale beso ɛyɛ lə wə əsuəale kplɛ nyamə əsuə.

11 Bekpe mi bemake kenke bia Onanto dítə mi bə lə befo buńyə kekleke lə Obonsam eto awɛsu bua nyamə əsuə.

12 Itsyise inni bo kuu betidi nlɛ bɔkpɔ. Bomu bo ku awɔnɔ bua eto əsuəale, lɛwɔnɔ eto əsuəale eto baka, kawunsiə tuu kamfo eto əsuəale eto baka, ku asa buayifoyifo eto baka ba nkpe kato eto əsuəale bɔnlɛ bɔkpɔnko.

13 Lə nyamfo esoo, bifi Onanto eto bemake kenke bekpe. Bə lə diyi bua nəmə əbə ditu mii, biofo buńyə kekleke kakpɔ lema nəmə isu kalosəkɔ, nya lə əsuəale lə isi ibu ɛkɛ mi lə əsuə.

14 Nyaso buńyə kekleke! Bifi ɔnukualɛ eto Ditiki Sɛɛ nəmə bekle nkɛ fe abɔsu lə bifi kasɛyifoyifo biti fe akɔɛsibi eto situ eto etisa.

15 Ditiki Sɛɛ nə ləənə diyuə kabokoo eto bɔtɛyi, lə diyifo mi afɔkpa nya biokpe bisu lema.

16 Ɛwunsə lə nyamfo əsuəə, bifi bofokanɔ bɛlɛ lə ani lə idi lesa nə loota mi əsuə lə lema. Itsyise nnya ni lesa nə loofo itə mi lə olontidi əmə ata mi wə kabe ka nte fe ute wə nlɛ bunyə fla fla fla nya yaninsə ute əmə.

17 Nya bifi situ eto lemankpakpa nə ni Onanto eto nkpə bofokətə biti lə disi ku Onanto eto ditiki nə ni kalande nə Lɛwɔnɔ dítə mi bɛlɛ kekleke lə kɔni.

18 Bikato ola lefe saa kətə Onanto. Bɛtɔ Onanto eto bɔwunsəko kekleke fe kase Lɛwɔnɔ nəmə loote. Lə nyamfo esoo, buńyə bikabe kusu, nya yaanlo mi ani. Bikato ola lefe saa lə mba lefiani Onanto eto betidi kenke eto disi.

19 Beto ola tsya lə mɔ disi bə lə Onanto lə ufi lesa nə ele bə ntɛyi okpe mɛ lə kɛnyɛ bə lə ntɛyi Ditiki Sɛɛ nəmə ku bofokanɔ lə sikpi mante mante əsuə, bə lə mbe letsya nləkə asakulakula nnya nkpe lə Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə nte.

20 Ditiki Sɛɛ nəmfo eso mini ɔtɔnkpe wə béti bákpe lə diyo mfo nɛ. Beto ola bə lə mfo ni bɔtɛyi ku unnyə fe kase ele bə ntɛyi ni.

Bɔlɛ Mi Bokla.

21 Tihiko, bo ɔyimisani lala, wə leeyifo asa lə Bonamute eto kusu əsuəə, ebubə ɔtɛyi mi kase minte ku keyifo ka kenke minlɛ mfo.

22 Botsyese ko minlɛ wə miə ubə ɔtɛyi mi kase bonkpe mfo nya lə okpe mi nkɛale.

23 Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo lə bətə mi bafokanɔfɔ kenke, diyuə ku lelabi ku bofokanɔ.

24 Onanto eto lefonə lə ditəkəko betidi ba kenke laala Bonamute Yesu Kristo ku lelabi manlo.

FILIPIFƆ
Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Filipifɔ

1 Mɔ, Paulo, ku Timoteo
ba ni Kristo Yesu eto
beyifoyifo lɛwɔni kukue
komfo.
Bufi bɔnlɛ kətə mi Onanto
eto bafokanɔfɔ kenke ba
nkpe lə Filipi nya biyifo
bani ku Kristo Yesu, ɛwunsə
lə mi batɔnkotɔnko ku mi
bawunsəkotsyuə tsya.
2 Bɔlɛ bɔtɔ boə Boanto
Onanto ku Bonamute Yesu
Kristo eto lefonə ku diyuə lə
disiəko mi.

Paulo Áto Ola Lə Bafokanɔfɔ
Ba Nkpe Lə Filipi Eto Disi.

3 Lefe saa nə ke minkloma
mii, maasɔ mɔ Onanto ani
lə mi disi
4 Nya lefe saa nə ke minlɛ
ola boto lə mimblɛ kenke
eto disii, maato wə ku
disuəyuə.
5 Itsyi lə kase bɛwunsəko
mɛ lə Ditiki Sɛɛ nəmə eto
keyifo əsuə idu lə kasɔ
ketsyikokɔ ibə ese mɔmɔ
eso.
6 Mfo nnɔ miə Onanto wə
dítsyiko keyifo sɛɛ kamfo
kasɔ lə mi ntii, ebusukosə
ke isu ese kalosəkɔ lə Kristo
Yesu eto dibəfe nəmə.
7 Bekpe mɛ lə nsusu lefe
saa nya ɛlɛkɛ itə bə nkebu
disi ketsyiko lə mimblɛ əsuə
nko. Itsyise mimblɛ efi
kətsyuə lə kusu ko Onanto
dítə mɛ, mɔmɔ əmə
minlabe lə diyo ku lə lefe nə
mísiə lə mɔ əsuə əsuə bə lə
nta Ditiki Sɛɛ nəmə disi bə
lə betidi lə bafo ni banɔ
bəńyə kekleke.
8 Onanto ni mɔ odansiɛ
nkə sitinti minlɛ bɔtɛyi
minkə lelabi nə eto okle
nkpe lə Kristo Yesu əsuə útɛ
boo, ni okle minfi minlɛ mi
butə nɛ.
9 Nlɛ ola boto miə mi
lelabi nə nkpe mii, lə disi
lebe kato lekpe leso, lə befo
ditiki nəmə kasɔ bɔnɔ kala
kələkə kukɔnɔ kətə əsuə.
10 Nyamfo luutə befo lesa
sɛɛ buləkə kətə əsuə bə lə
Kristo eto diyi nəmə əsuəə,
biuyifo basɛɛ ba əsuə
dikpilolo saa ləmbɔkɛ.
11 Ɛwunsə lə nyamfo
əsuəə, bə lə kasɛyifoyifo ka
eto okle Yesu Kristo hã ləətə
utidi leeyifoo, lə keyi mi
əsuə, bə lə befi babesɛ
Onanto kato, bətə wə dibu
ku atɛsə.

Utidi Wə Leeyifo Yesu Eto
Keyifo, Ebunyə Nkpe.

12 Mɔ bayimi, nla miə bete
sitinti miə asa nnya dítu
mɛɛ, əbə ɛwunsə bə Ditiki
Sɛɛ nemə əbə dínyə
sɛtɔsusu bomu.
13 Itə nyasoo, bamamanyə
ba kenke nkpe lə lekayo
mfo ku betidi bamba kpə ba
kenke nkpe lə lekayo mfo
ənyə bətsyuə lekpo bə
bákpe mɛ lə diyo itsyise
nyifo Kristo eto uyifoyifo
eso.
14 Ɛwunsɛ ku nyamfoo,
mɔ bokpe lə diyo esi itə
bafokanɔfɔ kpə esi bakpe
utu bawunsə lə Bonamute
əmə əsuə itə bensiate sikpi
lə Ditiki Sɛɛ nəmə budi ku
ute.

15 Lə sitintii, mə nti betidi
eto bətsyuə aayɛ lə
kutsyuəsɛ kpɔkpɔ əsuə kedi
Kristo eto ditiki nəmə kate,
nya baala bə baatanko mɛ lə
ni bɔtɛyi əsuə, fɛɛ bətsyuə
eeyifo nnya ku nsusu sɛɛ.
16 Lelabi dítə betidi eto
lekpa nuəfə nəmfo bə babe
Ditiki Sɛɛ nəmə letsya mmə,
itsyise beyi bənkə bokpe
Onanto lékpe mɛ nke nta
Ditiki Sɛɛ nəmə disi.
17 Fɛɛ betidi eto lekpa tutɛ
ábe Kristo letsya lə kusu ko
əmə boonyə kutəkə kətə mə
suə eso, nya inni lə
ɔnukualɛ əsuə, bomu bə lə
beyifo nko lə kanyi ka minlɛ
bunyə lə diyo nəmə kafo lə
kabe kato kaso.
18 Fɛɛ nyamfo menyifo
kulesa. Nya ni bə utsyuə
abe Kristo letsya lə sidia,
sidia əsuə o-o, lə ɔnukualɛ
əsuə o-o, mɔ alɛɛ, bə bábe
Kristo letsyaa, nnya mate
aakpe mɛ disuəyuə.
19 Nya muusukosə
disuəyuə nəmə bunyə
itsyise nyi miə ɛyɛ lə mi
olatoto əsuə ku lə
bɔwunsəko bo laabɔ ketsyi
lə Yesu Kristo eto Lɛwɔnɔ
əsuəə, booləkə mɛ lə diyo.
20 Nnya əsuə mimfi ənə
mintəkə ku minlɛ kusu
bobe kekleke ni bə medi
kofani lə mɔ keyifo əsuə.
Bomu bə lefe saa, ku lə titlu
mɔmɔɔ, lə nkpe nkɛale ku
mɔ əsuəale kenke, bə
muunə dibu mboko Kristo,
lə nkpe nkpə o-o nye lə
bukpə mínkpe tsya.
21 Nya be ni nkpə? Lə mɔ
kutsyəə, nnya ni bə lə nsi
nkpə ntə Kristo. Nya lə
nkpee, nnya bomu luusi
yooboko mɛ kutəkə eso nɛ.
22 Lə nnya ete minsi
muusiə nkpəə, eni muuyifo
keyifo ka luubə kutəkə. Fɛɛ
mante nnya ele bə mfi lenti,
ukpə lee nkpə.
23 Mɔ nsusu áma lə akpa
əsuə. Eni moola tinti miə
maabɔ lə nkpə bomfo nsu
nsiə lə Kristo ɔflɔ, itsyise
nyamfo alɛkɛ eso
famfamfamfa.
24 Fɛɛ lə mi esoo, efe bə
nsi nsiə nkpə lə kawunsiə
kamfo.
25 Se mimfo nyamfo minɔ
nko esoo, nyi miə muusiə lə
mimblɛ kenke ɔflɔ nsukosə
nyifo bo kenke minlɛ buyifo
bə lə busu sɛtɔ, lə bunyə
disuəyuə lə Kristo bofokanɔ
əsuə.
26 Nyamfo luutə bə lə mbə
mi ɔflɔ bioo, biunyə kusu
bebesə əsuə kato ɛyɛ lə mɛ
əsuə bə biyifo bani ku
Kristo Yesu eso.

27 Lesa nə lefé mɔmɔ ni
bənkə bisiə nkpə bo
dinyənko mba léfo Kristo
eto Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ.
Itə bə lə mbə mi ɔflɔ o-o,
məmbə o-o, lə nnɔ ntsyiko
lə mi əsuə bənkə bińyə
kekleke lə lɛwɔnɔ ku nsusu
əsuə nya bińyə kɛnyɛkani lə
mi bofokanɔ əsuə bɛnlɛ
Ditiki Sɛɛ nəmə disi bota.
28 Biante mi balo sikpi.
Bomu bińyə ku utu kekleke.
Nyamfo loote mə bə mə
ebonya bedufəə kasɔ nya
mi ebutəkə mə kato, itsyise
Onanto nwə nlɛ bɔkpɔ kətə
mi, ebutə bitəkə kato.

29 Itsyise bətə mi kusu bə
bisumu Kristo inni bə lə
befo wə bɛnɔ ete eso, bomu
bə lə binyə kanyi tsya lə wə
disi eso.
30 Nya mɔmɔɔ, bɛkpɔnko
mɛ lema nəmə. Lema nəmə
bínyə míkakpɔ kɔ əmə ete
nɛ. Nya fe kase bɛɛnɔ, ni
əmə ke ete minsi minlɛ
bɔkpɔ nɛ.

2

Ele Bə Bebokosə Ǝsuə Kasɔ Bitə Mi Bətsyuə.

1 Mfo nnɔ miə mi nkpə bo
benkpe lə Kristo əsuəə, ətə
bínyə əsuəale. Nya wə
lelabi ləəyuəsə mi ketu.
Biyifo bani ku wə Lɛwɔnɔ,
nya bɛnlɛ mi əsuə
wɔkɔkɔkɔɔkɔ lə kafoɛkpɛ
ku kaminsənyənyə əsuə
bitə bətsyuə.
2 Nnya lə nko ini sitintii,
nyalɛ muukənko mi miə
bitə lə nyə disuəyuə bə
nsusu bɔni ku lelabi lə lɛkɛ
bo nya lə biyifo lɔni lə
lɛwɔnɔ ku disibubu əsuə.
3 Bienyifo kulesa nə lete
mɔ mate hã eto lɛlɛkɛsə nye
əsuə katobəsəbesə eto
ditsyəbi. Bebokosə əsuə
kasɔ, nya bibu betidi bamba
fe balɛkɛ baso mi.
4 Nya bɛbɛbɛ betidi
bamba eto kasɛɛ, inni fə
mate eto lɛlɛkɛsɛ ete.
5 Bitə lə nsusu bo lɛkɛ
Kristo Yesu, lə bɔkɛ mi tsya.
6 Nnya ni bə ite bə okpe
Onanto eto ditsyebi tsyaa,
wóemfi nnya lə əsuəale
əsuə nkə lə okate ku
Onanto.
7 Bomu lə wə kosate eto
lelabi əsuəə, úfi lesa saa nə
nte wə útə kafo faa, nya
úyifo wə əsuə usumutidi.
Nya úbə bále fe kawunsiə
kamfo eto utidi.
8 Utidi eto ditsyəbi lɛkɛ
wə nya óbokosə əsuə kasɔ
nya ɔ́yɛ lə kototsyuetsyue
eto kusu əsuə úsu taa ukpə
kəmiə, ukpə lə uyikabie
əsuə.
9 Ɛyɛ lə nyamfo esoo,
Onanto ábesə wə kato ka
nso kenke, nya úfi diye nə
nso bɔmɔ kaso diye saa
útəkə wə.
10 Nya lə bakpadi Yesu eto
diyee, ele bə asayifoyifo
nnya kenke nkpe kato ku
kasɔ ku nnya nkpe lə
kasɔnti se akonki bətə wə.
11 Nya məmblɛ luufe
kɛnyɛ batɛyi bə Yesu Kristo
ni Bonamute, bə lə befi
batɛsə Onanto wə ni Boanto.

Biyənde Fe Befandebi Lə Kawunsiə Kamfo.

12 Nyaso, mɔ bayimi, fe
kase bietsyue mɛ koto lefe
saa, ite bə mimbə lə mi ɔflɔ
mɔmɔ tsyaa kulaa, isi efe bə
bitsyuə koto beso.
Bekplatsya kekleke lə bifi
sikpitete ku ketinkə biyifo
keyifo ka diyənko mi
buləkə.
13 Itsyise Onanto lɛ keyifo
lə mi əsuə lefe saa nkə lə
yuutə bɛtɔnɔ bitsyue asa
nnya útsyue utsyə koto.
14 Biankpe kənə nye beto
taflatsyə lə kulesa buyifo
əsuə.
15 Itə bə lə kawunsuə
biabia ka diyi ku
abuayifoyifo mfoo, mii,
biyifo Onanto eto bebi ba
lekpa nya beele ku dikpilolo

saa ləmbə lə mi əsuə. Lə biyənde lə kawunsiə eto betidi eto nti fe kase befandebi ləəyənde lə kato seka.
16 Befo ditiki nə ləətə nkpə nəmə bɛlɛ kekleke, bə lə Kristo eto diyi nəmə əsuəə, moofo lɛkɔɛsi bɔsɔ katɛyi minkə méntsyetsyi bimba nye ményifo keyifo bimba.
17 Mi bofokanɔ lə Bonamute əsuə ku mi keyifoyifoyifo te fenkə keditətə kətə wə. Eni mɔ kɔtɔ bokpo lə kasɔ ekɔko keditətə kamfo. Nya lə ibə nkoo, yɔɔkɛ mɛ ɔkɔɛ nya muunyə disuəyuə tinti ku mi mblɛ.
18 Nko ke ini nɛ bə mi tsya nyə disuəyuə beto keyudu ku mɛ nɛ!

Timoteo Ku Epafrodito.

19 Lə Bonamte atɔnɔɔ, yɛmbɔklɛ, mootsyese Timoteo mi ɔflɔ, bə lə usinkli ubə ɔtɛyi mɛ kase asa nte lə mi ɔflɔ, lə nsi nyə disuəyuə.
20 Lə ɔnukualɛ əsuəə, mimbə kuutsyuə saa wə leefi kətsyuə lə mɔ ku mi etiki əsuə fe wə.
21 Nya bafɛfɛɛ, utsyuə saa lɛ wə lɛlɛkəsə ete bobe, nya inni nnya ni Yesu Kristo eto kusu eto ale.
22 Fɛɛ mi kosate yi biə Timoteo alɛɛ, ɔwunsəkotsyuə uni utə mɛ, kase wəəkənko mɛ lə keyifo kamə əsuə fe ubi ku anto itə Ditiki Sɛɛ nəmə eto busənsə əsuə.
23 Nyaso nlɛ kusu bobe miə, lə nyə kase asa nyamə luubə itsyə ku mɛ koo, mootsyese wə mi ɔflɔ mlə.
24 Nya mfo nnɔ tsya miə Bonamute əmə kosate ebutə mɛ kusu nkə mbə mi ɔflɔ lə lefe kliminti əsuə.
25 Mbu tsya miə ele bə ntsyese bo ɔyimi Epafrodito mi ɔflɔ, wə díńyəko mɛ kekleke lə Onanto eto keyifo əsuə. Wə ni mi ɔtɔyɛ wə bétsyese mɔ ɔflɔ biə ubə ɔwunsəko mɛ.
26 Se unyi nkə bɛnɔ biə əsuə abia wə esoo, ílə wə tinti nya óla kekleke nkə wəəbə unyə mimblɛ.
27 Lə sitintii, ónɔ bufi kekleke ibu sɛkɛ lə ukpə. Fɛɛ Onanto ənyə wə kaminsə, nya inni wə mate bomu ku mɔ tã. Lenni nko eni mɔ kanyinyənyə eto bitsyikə eboso mɛ ani ku butsyi.
28 Nyamfo kulaa eso minla miə matsyese wə mi ɔflɔ lə binyə wə, lə binyənko wə disuənyə, nya mintsya loola nwɔnɔ mɔ utu siə kasɔ sɛkɛ.
29 Nyaso befo wə ani ənuə, binyəko wə disuəyuə lə Bonamute eto diye əsuə. Bitə betidi bamfo eto okle dibu.
30 Itsyise ufi wə əsuə utə nya untə kpə lə Kristo eto keyifo ka nkə woawunsəko mɛ lə nyifo ka biamfo mə bɔwunsəko nyifo eso.

3

Biemfi Ǝsuə Bitə Ǝsuə Ǝto Sinə Eto Asayifoyifo.

1 Kafɛfɛkɔɔ, mɔ bayimi, binyə disuəyuə bə biyifo

bani ku Bonamute. Yenlə mɛ bə nsi nwɔni asa nyamfo ke ntsyese mi, itsyise nyamfo luutə buinyə kekleke nɛ.

2 Bɛlɛ ola bińyə bikabe babuayifo bamfó ba leeyifo asa fe bakpa, betidi ba ləəńyə kekleke bə bala əsuə eto sinə, ini lelolala.

3 Bo ni mba léfo lelolala eto lekpa inni mə, itsyise boesumu Onanto ɛyɛ lə wə Lɛwɔnɔ əsuə nya boənyə disuəyuə se buyifo bani ku Kristo Yesu eso. Nya boemfi əsuə butə əsuə eto sinə bola eto lekpayifoyifo.

4 Nya lə utsyuə ebu nkə woofo əsuə bufi kətə lelolala eto lekpa buyifoo, eni mɔ bomu ele bə mfo əsuə eto sinə eto lekpayifoyifo eto asa ntə əsuə nso.

5 Mɔɔ, se bále mɛ eto diyi flamfla lee, nnya bála mɛ lelo nɛ, Israelnyə tinti mini nya mbɔ ntsyi lə Benyamin eto kafo. Hebrinyə kosate kosate wə eto anto ni Hebrinyə tinti wə mini nɛ. Nya lə Yudafɔ eto kɔfi əsuəə, nyifo Farisinyə.

6 Nya lə kətsyuəfifi lə Yudanyədidi əsuəə, nyifo lə nnya əsuə kekleke itə bə ntəkəko Kristo eto bafokanɔfɔ kama nte mə ohiã tinti. Nya lə bɔyɛ lə Yudafɔ eto kɔfi əsuəə, dikpilolo saa əmbɔkə lə mɛ itsyise, nyifo lə ko əsuə tinti.

7 Fɛɛ lə kutəkə kutsyuə akɛ lə nnya əsuə itə mɛ kɔ əmə tsyaa, mɔmɔɔ, lə Kristo esoo, efiani asa bimba nnya ləmbə kutəkə saa itə mɛ.

8 Sitintii, mfi nyamfo kenke fe asa nnya ləmbə kutəkə saa, itsyise mbə nyə ntsyə lekpo miə Kristo Yesu hã ni Bonamute nya nyamfo afe mɛ eso asa fɛfɛ kenke. Lə wə esoo, ntó lesa saa nkpe nya mimfi asa fɛfɛ kenke fe kuku eto ekubi bə lə Kristo lə oka mɛ kɔni bonko wə lə buyifo bani,

9 lə mfi mɔ əsuə kenke ntə wə. Nyasoo, minsini ɔsɛɛ itə mɔ əsuə ɛyɛ lə asayifoyifo lə kusu əsuə lə kɔfi komə kalɔ. Kasɛɛ ka ni lə Kristo bofo kanɔ əsuə hã moofo buyifo. Kasɛɛ ka Onanto hã ləətə ɛyɛ lə bofokanɔ lə wə əsuə.

10 Nya lesa nə minla ni bə lə nte Kristo ku əsuəale nnya dítə ótakasə wə utsyi ɔkɔmə úbə nkpə. Nya lə nnyə kanyi ku wə, lə nyifo lɔni ku wə lə wə ukpə əsuə,

11 ku kusubebe bə Onanto ebotakasə mintsya utsyiko ɔkɔmə oboko nkpə.

Paulo Átɛyi Kase Ele Bə Uyifo Bə Lə Unyə Kayofofo.

12 Minlɛ bɔtɛyi minkɛ mbutəkə kato nye mbɔflɔ nlo. Bomu nlɛ bokplatsya kekleke bə lə mfo kayofofo ka Kristo Yesu luufi utə mɛ. Itsyise Kristo Yesu éyifo mɛ nkə mfiani wə ole.

13 Lə sitintii, mɔ bayimi lala, mamfo nnɔ miə mɔ kɔni éboka kayofofo kamə. Bomu lesa nə minlɛ bokplatsya lə nyifo ni lə nta nnya díkafe əsuə le mfi ənəmi ntəkə lə nnya nte sɛtɔ eto kɔniboka əsuə.

14 Nyaso meetsyetsyi bebembe bə lə nsu nsa

usunklu əmə nyila, bə lə mfo kayofofo ka Onanto lékpadi mɛ nkə mbə mfo lə kato ɛyɛ lə Kristo Yesu eso.

15 Bitə lə nsusu bomfo lə bɔkɛ bomba díkabe lə
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ əsuə. Nya lə
mi utsyuə kpe nsusu bamba
ntsyuə, Onanto ebuləkə
nyamfo ote mi ekpa wuee.
16 Niə, niə, nniəə, bitə lə
bɔyɛ busu sɛtɔ lə kusu ko
əsuə búkayɛ ibə ese mɔmɔ.

17 Mɔ bayimi, bebe mɔ
eyifobi əsuə bɛyɛ. Bɛlɛ ola
bebe mba nsi nkpə lə
ditsyəbi sɛɛ əsuə fe kase
búsiə bote mi seka.
18 Mbɔtɛyi mi nyamfo
sesia, sesia mfe nya mɔmɔɔ,
nsi nlɛ mi nnya bɔtɛyi ku
binəntu miə bətsyuə kpə
eto nkpə bo bensi ətə beyifo
balo itə Kristo eto ukpə lə
uyikabie əsuə.
19 Betidi bamfo eebudufɛ
lə kanyimanlo manlo eto
ute əsuə. Itsyise mə kafo ni
mə onanto. Nnya ni
afanisaa, nnya əsuə bomu
bəənyə disuəyuə nya befi
mə nsusu bətəkə lə
kawunsiə eto bikə əsuə.
20 Fɛ, bo alɛɛ, bo umə ni
kato nya buńyə bɔnlɛ bo
Ofomfokətə wə ni
Bonamute Yesu Kristo kusu
bobe bə lə utsyi kato ubə.

21 Wə loofloma bo əsuə
eto sinə sia ləmbə ale uyifo
se fe wə kosate eto əsuə eto
sinə sia nkpe lə dinyəndə
əsuə ɛyɛ lə wə əsuəale
əsuə. Nya lə əsuəalə nyamə
ke əsuəə, wuunə lesa saa
okpe lə wə kɔfi kalɔ.

4

Paulo Átɛyi Filipifɔ Lesa Nə Ele Bə Beyifo.

1 Nyaso, mɔ bayimi lala
ba lefe bitə mɛ, ba minla
miə məəkənyə. Biakpe mɛ
disuəyuə tinti nya maasɔ
lɛkɔɛsi kabesə əsuə kato lə
mi disi. Mɔ bayimi lala, nko
ele bə bińyə kekleke lə mi
nkpə lə Bonamute əsuə nɛ.
2 Nlɛ Ewodia ku Sinteke
lekpakpa miə bɛnɔ bətsyuə
kasɔ lə besinkli bisiə fe
bayimisio lə Bonamute eso.
3 Nya mi tsya ba ni mɔ
beyifotsyuə lalaa, nla miə
bɛwunsəko besio bamfo.
Itsyise béyifo keyifo kekleke
báwunsəko mɛ bə lə
busənsə Ditiki Sɛɛ nəmə ku
Klemens ku mɔ beyifotsyuə
bamba kenke ba eto aye
nkpe lə Onanto eto Nkpə eto
Kukue kafo.
4 Binyə disuəyuə lefe saa
bə biyifo bani ku Bonamute
əmə. Nsi nlɛ bɔtɛyi bio miə
binyə disuəyuə.
5 Bɛkɛ disuətsyə bitə
utsyuə saa. Itsyise
Bonamute əmə eto dibəfe
ebɔfi.
6 Biənsiə bikala kawɔnɔ lə
kulesa əsuə, bomu bikato
ola bikətə Onanto lə lesa
saa nə lehiã mi əsuə, bikasɔ
wə ani itsyi taa mi ketu
kəmiə ke.
7 Nya Onanto eto diyuə nə
nso kawunsiə eto utidi eto
kasɔnɔnɔ saa, lə lɛlɔ mi
ketu ku nsusu ditsyə lə
lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu
əsuə.
8 Lə kalosəkɔɔ, mɔ
bayimi, bitə lə lesa nə nso
kɔnɔ ku nnya dińyə itə

atɛsə lə iyi mi nsusu kəmiə, nyamfo ni lesa nə ni ɔnukualɛ, lesa saa nə diŋyə itə dibu, lesa saa nə ni lɛsɛɛ, lesa saa nə lekpa, lesa saa nə laanɔ bobe ku lesa sa nə dinyənko utidi nɛ.

9 Bisiə nkpə lə ləsanə békase ku béfo bitsyiko mɔ ɔflɔ, itsyi lə mɔ etikididi ku mɔ eyifosa tã əsuə. Nya lə Onanto wə ləətə diyuə lə usiəko mi.

Paulo Ásɔ Filipifɔ Ani Lə Ǝtəsa Nya Bətə Wə Eso.

10 Lə mɔ lɔniyifoyifo ku Bonamute əsuəə, iyifo mɛ disuəyuə tinti bə lə lefe kɛntsyɛ kamaa bisi bɛlɛ buləkə kate mɛ biə bifi kətsyuə lə mɛ əsuə. Inni bɔtɛyi minlɛ miə bɛni mɛ lə lefe nəmə, bomu kusu ete yəntə bə biləkə bete nko.

11 Nya inni bɔtɛyi minlɛ miə lesaatsyuə ahiã mɛ, bomu mbókase lə lesa saa əsuə ku lə kalebe saa miə lesa nə kee nte mɛɛ, dufə mɛ ənə.

12 Nya lesa nə ini bə lesa hiã fə ku lesa nə ini bə, ləsa tsyə fə eso kase fahiãa, mbokase kobe komfo. Itə bə lə kalebe saa ku lefe saa nyi kase muusiə nkpə, imi mɛ o-o, kukpɛnsə lɛ mɛ o-o, ɛlɛkɛ itə mɛ. Lə ite mɛ kpə o-o nye elonko mɛ tsya.

13 Ǝsuəale nnya Kristo ditə mɛɛ, nnya ləətə maafo nyamfo kenke əsuə nɛ.

14 Fɛɛ bíyifo ɛlɛkɛ tinti bə bɛwunsəko mɛ lə mɔ bulə kəmiə.

15 Nya mi Filipifɔ kosate yi biə idu lefe nə míndu lə Makedoniaa, nya mítsyiko Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobe kasɔɔ, mi hã ni bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə nlɛ mɛ bɔwunsəko, kətə mɛ asa. Kutəkə mínyə o-o, bɔsɔ ɛsɔ mɛ o-o, mi hã ni mba díkənko mɛ.

16 Lefe nə minkɛ lə Tesalonika kulaa tsyaa, se mínhiã bɔwunsəko, bɛwunsəko mɛ lefe kpə.

17 Nya inni ətəsa minhiã itsyi mi ɔflɔ eso, bomu kutəkə ko mi luunyə bɛyɛnko lə ətəsa nyamfo əsuə.

18 Béfo mɛ kayo kenke. Nya béfo mɛ kayo besonsə kase ele be itsyə. Ǝtəsa nya kenke bétsyese mɛ bɛyɛnko lə Epafrodito əsuə əbə éka mɛ kɔni. Ǝtəsa nyamfo eyifo fe keditətə eto asa nnya laanyi fifififi befi bətə Onanto nnya dídufə wə ənə nya ékpe wə disuəyuə.

19 Nya bo Onanto kosate ebutə mi ətəsa nnya kenke loohiã mi ɛyɛ lə Kristo Yesu eto setabikɛ ku diyənde kplɛ nəmə esuə.

20 Bitə lə bɔtɛsə Boanto Onanto itsyi manlo isu manlo kenke. Ibə itə.

Kəsiə Fɛfɛ.

21 Məəsiəsə mba ni Onanto eto bebi ba ni Kristo Yesu eto bale kenke o-o. Nya bayimi ba nkpe lə mɔ ɔflɔ mfo tsyaa, bə bəə siəsə mi o-o!

22 Betidi ba kenke léfo Onanto bánɔ nkpe mfo əsiəsə mi kukɔnɔ, titlu mba nkpe lə Roma eto Okankplɛ eto diyo.

23 Lə Bonamute Yesu
Kristo eto lefonə lə disiəko
mi.

KOLOSEFƆ
Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Kolosefɔ

1 Mɔ, Paulo, wə ɛyɛ lə Onanto eto ketsyue əsuə eso mimfiani Kristo Yesu eto ɔtɔnkpee, boko bo ɔyimisani Timoteo wə nlɛ kukue komfo bɔwɔni.
2 Bufi ko bɔlɛ bo bayimi ba nkpe lə Kolose ba díkafo Kristo bánɔ sitinti butə. Bɔlɛ Onanto wə ni bo Anto bɔtɔ boə lə ufi wə lefonə ku diyuə utə mi.

Paulo Ásɔ Onanto Ani Lə Kolosefɔ Eto Disi.

3 Lefe saa lə bɔlɛ ola botoo, boasɔ Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto ani lə mi disi.
4 Itsyise bɔ́nɔ kase béfo Kristo Yesu bɛnɔ ku kase biala mi bayimitsyuə bafokanɔfɔ kenke.
5 Lefe nə Ditiki Sɛɛ tinti nəmə leka mi ɔflɔ bubəə, bɛnɔ kusubebe ko nkpe lə ni. Yanso mi bofokanɔ ku lelabi teke lə lesa nə bɛnlɛ kusu bobe balɔ bətsyə mi lə Onanto eto kato əsuə.
6 Ditiki Sɛɛ nəmə lɛ bobe kakpe nya lɛnlɛ ebibi bɔnwɔ lə kawunsiə kamə kenke, fe kase díyifo lə mi tsya əsuə seka, idu lefe nə bɛnɔ kase Onanto ləənə utidi kafo nya bɛnɔ ni kasɔ tututu.
7 Bɛnɔ Onanto eto lefonə nəmfo eto etiki ɛyɛ lə bo uyifotsyuə lala Epafra wə díyifo Kristo eto keyifo ku ɔnukualɛ lə bo kɛnyɛ.
8 Wə díbə ɔ́tɛyi bo lelabi nə Onanto eto Lɛwɔnɔ nəmə dífi útə mi.
9 Lə nya esoo, idu lə lefe nə bɔ́nɔ mi kɔsɔɔ, búkato ola lefe saa lə mi disi katɔ Onanto boə, ufi wə bote ku lelabi eto nsusu okpe mi lə əsuə, ɛyɛ lə kobe kenke ku kasɔnɔnɔ ka Lɛwɔnɔ nəmə ləətə əsuə.
10 Itə lə befo nkpə busiə fe kase Bonamute əmə laala nya lə bofo wə lelabi buyifo lefe saa. Lə mi nkpəsiəsiə lə buyi ku kasɛyifoyifo ku Onanto eto bote kakpe.
11-12 Onanto lə ufi wə əsuəale kplɛ nnya ntəkə əsuəale saa kato okpe mi lə befo buńyə lə bulə saa eto kɛnyɛ ku dibusə. Lə bifi disuənyuə ku lɛninsɔ bitə Boanto Onanto wə dítə bɔ́flɔ bofo kedikɔ bunyə lə nka ɔ́lɔ útsyuə wə betidi lə wə sekakedikɔ eto diyənde əsuə.
13 Wə díləkə bo utsyiko lə ketuntu eto əsuəale əsuə nya ókpa bo oboko wə Ubi lala eto sekakedikɔ.
14 Nwə əsuə ɛyɛ búnyə bofo itə úfi bo abua ɔ́tsyɛ bo.

Nwə Eto Okle Ni Onanto Eto Ubi Emə Ku Keyifo Ka Úyifo.

15 Kristo eto ditsyəbi əələkə Onanto wə boənyə ku ənəmi eto ditsyəbi kate. Ɔkɛ fɛ béyifo asayifoyifo saa kenke.
16 Itsyise ɛyɛ lə wəə, nya Onanto díyifo asa nnya kenke nkpe kato ku kasɔ, nnya bəənyə ku nnya bənnyə, ɛkɔ lə awɔnɔ eto əsuəale kenke, banamute,

baka ku əsuəalefɔ saa tsya eto okle. Onanto éyifo kawunsiə kenke ɛyɛ lə wə itə wə.

17 Kristo akɛ fɛ Onanto díyifo lesa saa, nya ɛyɛ lə lɔniyifoyifo ku wəə, nya lesa saa dínyə ni kəńyənkɔ pɛpɛɛpɛ nɛ.

18 Wə ni disi itə wə əsuə nnya ni bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nəmə. Wə ni kaka diənyə ni nkpe ketsyiko. Onanto eto Ubi əmə ni ututɛ nya wə ni nwə létaka utsyiko ɔkɔmə úbə nkpə, bə lə udi ututɛ lə asa nnya kenke nti.

19 Iyifo Onanto eto lalabi nkə ditsyəbi nə tutuutu nkpe wəə, lə lɛkɛ wə ubi əmə tsya.

20 Isi iyifo wə lelabi tsya nkə lə uyifo bani ku kawunsiə kenke, nnya nkpe lə kasɔ mfo ku nnya nkpe kato kenke. Ubi əmə eto kɔtɔ ko ókpo kasɔ ɛyɛ lə wə ukpə lə uyikabie esuəə, ko dínə diyuə nəmfo leboko nɛ.

21 Kɔ kabia ákɛɛ lə mi ku Onanto eto nti, nya bikisi wə lə mi nsusu kəmiə lə abua nnya biyifo eso.

22 Fɛ mɔmɔɔ, úsikli ófo mi kafo faa, ɛyɛ lə uyikabie eto ukpə wə Ubi díkpe lə mi disi eso. Ɛyɛ lə ukpə əmfo əsuəə, nya Onanto dísinkli ólɔ mi utsyə lə wə ənəmi fe mba bəfləsə ntu nya keni nye dikpilolo saa ləmbə lə əsuə, lékpa kɛnkɛ seka.

23 Nyaso efe tinti bə befo buńyə bɛlɛ mi bofokanɔ lə kɔni kekleke. Bunte kekleke lə bofo bunyə sitinti, nya boembu ləkə bo nsusu butsyiko lə kusubebe ko Ditiki Sɛɛ nəmə dinə léboku bo əsuə. Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə bábe letsya bətə kawunsiɛ eto asayifoyifo kenke, nnya eto uyifoyifo mɔ Paulo díbə ófiani.

Paulo Éyifo Keyifo Fe Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa Eto Uyifoyifo.

24 Mɔmɔ, iyifo mɛ disuəyuə bə nlɛ kanyi bunyə lə mi disi eso. Nya kanyi ka minlɛ bunyə lə əsuə eto sinə əsuə mfoo, lɛ mɛ bɔwunsəko bə lə mflɔsə Kristo eto kanyi útə nkə nyə lə bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə ni wə əsuə eto sinə eto disi.

25 Onanto átsyese mɛ nkə mfiani wə uyifoyifo bə lə mbe wə ditiki nəmə letsya ntə mi ku betidi ba kenke lə banɔ kasɔ ekpa wuee.

26 Ditiki Sɛɛ nəmfo eyifo lekulasa kɔɔ, nya úkələkə óte wə betidi.

27 Onanto eto ketsyue keni bə lə uləkə akulasa nyamfo ote wə betidi lə bate, akulasa fo asi nya diyi ku atɛsɛ mfo. Nya akulasa nyamfo ni bə Kristo nkpe lə mi ketu kəmiə itə mi tsya nkpe kedikɔ lə Onanto eto diyənde əsuə.

28 Nya Kristo əmfo bɔnlɛ letsya bobe kətə utsyuə saa nɛ, nya lə kobe saa əsuə boalɛ mə kɔlɛ kate mə asa bə lə bokpa mə utsyuə saa busuko Onanto eto ənəmi fe mba diyifo bani ku Kristo ba díkabe baflɔ seka.

29 Nyamfo eto otsyekle mimlɛ kakplatsya ku əsuəale nnya kenke Kristo leefi kakpe mɛ lə əsuə nnya nlɛ keyifo lə mɛ nɛ.

2

1 Nla miə bete lekplatsya nə minlɛ lə mi ku Laodikeafɔ ku betidi ba kenke bo ku mə dimantsya tɔ ənəmi ku ənəmi bote bətsyuə eto disi.

2 Meeyifo nko bə lə bənyə əsuəale lə mə ketu kəmiə lə beyifo bani tsya ku mə bətsyuə lə lelabi əsuə. Isi ensoo, itə kase boofo asa kasɔ bɔnɔ kukɔnɔ, bə bətsyə lekpo Onanto eto asakulakula əmə ni Kristo. Nyamfo ni bikesinɔke bia lefo koya tinti.

3 Kristo ni safui sia laasini Onanto eto kobe ku kobetete eto akulasafo koya nyamfo.

4 Nyaso nlɛ mi bɔtɛyi minkɛ biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwɛ mi okpe ku etiki eto kənə bimba niə niə niə ete fe ɔnukualɛ kpe lə nnya tsya.

5 Itsyise ite bə bɛnlɛ mɛ bunyə lə əsuə eto sinə əsuə tsyaa, nkpe lə mi nti lə lɛwɔnɔ əsuə, nya iyifo mɛ disuənyuə lə kase bɛkɔ binyə kekleke lə mi Kristo bofokanɔ əsuə eso.

Utidi Eto Nkpesiəsiə Bo Lɛflɔɔ, Kpe Lə Kristo Kəmiə.

6 Kase befo Kristo Yesu ku mi lɛkɔɛsi kenke fe mi Onamutee, biyifo bani ku wə nko.

7 Bitə lə keyudu lə kəńyə kedufəkɔ katsyo lə wə, fe kuyi eto keyudu leedufe lə kasɔ. Beto mi nkpə bitəkə lə wə mi bofokanɔ lə bumuə ale fe kase báte mi. Lə biyi ku lɛninsɔ itə Onanto lefe saa.

8 Nyaso bebe biə kuutsyuə saa manwɛ mi uyifo mi ndomufɔ ɛyɛ lə betidinini eto kobetete bimba ko nyɛ lə akpa nya báyani bətsyə betidi ku kawunsiə eto awɔnɔ eto əsuəale eto kate ka lanyɛ lə Kristo eto asatete eto esu əsuə.

9 Itsyise Onantotidi eto ditsyəbi kɛnkɛ nə lɛflɔ akɛ lə Kristo eto əsuəale eto sinə əsuə lə wə utidididi eto ditsyuəbi nəmə əsuə.

10 Nya se buyifo bani ku wə, wəə ni disi itə awɔnɔ eto əsuəale saa ku awɔnɔ eto baka saa, ete bə bo nkpə tsya aflɔ lə kusu saa əsuə.

11 Se buyifo bani ku Kristo eso biyifo fe mba bála lelo, inni lə kase kawunsiə eto betidi leeyifo, bomuu ɛyɛ lə Kristo əsuəə, Onanto ələkə mi ɔbɔnko lə əsuə eto sinə eto abuayifoyifo eto əsuəale eto kalɔ. Nyamfo ni lelo nə bála mi ɛyɛ lə Kristo əsuə nɛ.

12 Itsyise lefe nə bəfləsə mi ntuu, bébikə mi ku Kristo, nya ɛyɛ lə nnya əsuəə, bátakasə mi bəńyənsə ku Kristo lə mi bofokanɔ eso, lə Onanto eto əsuəale nyamə əsuə, wə nwə ni létakasə wə utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə.

13 Lefe ditsyuə nə léfee, bíkpe lə lɛwɔnɔ əsuə lə mi abua nnya bíyifo eso, itsyise biedi Yudafɔ ba dímankɛ lə kɔfi kalɔ. Fɛ mɔmɔɔ,

Onanto ébokpa mi óboko nkpə kəmiə ku Kristo. Onanto éfi mi abua kenke ótsyɛ mi.

14 Ótsya ɔfiɔ lə kayo ka búsiə ku nnya afi nnya kenke léklɛ bo úləkə bo lə nnya əsuə kenke ósɔ lə uyikabie əsuə ku Kristo.

15 Nya lə uyikabie komfo əsuəə, Kristo ələkə wə əsuə ɔbɔnko lə awɔnɔ eto əsuəale ku baka saa eto kalɔ nya ótsyilamako mə ókpe mə kofani nya úləkə mə óte fe ndomufɔ ba óso ani utəkə mə kato.

16 Nyaso biətə lə kuutsyuə saa lə okpe mi afi lə lesa nə biudi nye biunə lee biembudi nye buinə əsuə, nye nnya ni eyi sɛɛ lee, lə kofa fɔfɔ abe lee nye Ɔnwɛditsyəyi əsuə.

17 Nyamfo kenke eyifo nnya nkpe kama ɛnlɛ bubə eto koyo ete! Nnya eto koyo bɛnlɛ bunyə ni Kristo kosate.

18 Biəntə lə ənəmi ənəmi eto utidi kuutsyuə wə laatɛyi nkə utətə kato itsyise wəənyə ənətəkətəkə eto kələkəkate, ba laayinkə betidi kakpe lə kawɛ eto əsuə bokosəbokosə kasɔ ku kato eto batɔnkpe eto bɔsumu əsuə lə balo mi dikpi. Asa bimba ku utidi eto nsusu ləkələkə ete ini. Lə bitəkəko utidi əmfo eto okle eto kamaa, biemunyə asa nnya eto kama bɛnlɛ bɔti.

19 Nwəmfo eto okle ménsikɔ uyifo lɔni lə Kristo, wə nwə ni disi utə utidi əmə. Wə əsuə utidi əmə eto əsuə eto nlokɔ ku wə əmə eto umu kenke tsya nkpəsə, wə ɔflɔ wəənyə lesa sɛɛ saa, nya woabe fe kase Onanto laala.

Nkpefɔfɔ Siəsiə Ɛyɛ Lə Kristo Ǝsuə.

20 Se bíkpə ku Kristo esoo, bɛbɔ lə kawunsiə eto awɔnɔ eto əsuəale kalɔ. Beso binsi biətə baakpe mi afi fe bisi bekpe lə kawunsiə kamə kalɔ seka?

21 Beso biesikeyifo lə nnya əsuə lə baatɛyi mi bənkə bienyifo nyamfo eto keyifo ku biandia nəmə bebe nye bientidi nə nse?

22 Asa nnya eto afi bákpe mi mfo eyifo asa nnya lə beyifo nnya keyifo balosə koo, iyifo ebimbasa nnya lensibe kutəkə saa. Afi nyamfo kenke eyifo betidi eto ketsyue ku asatete ete.

23 Ele fe asa nnya bátɛyi mi mfo te fe kobe kutsyuə kpe lə nnya nya iyifo fe bələkə nnya betsyiko lə Onanto eto ketsyue ka útsyue utsyə əsuə. Yəətə bə utidi bokosə əsuə kasɔ, utə wə əsuə eto sine nyə kanyi nnya luutə ola Onanto oso ku ofo əsuə bumuə kalɛ. Fɛɛ asa nyamfo eto okle buyifo anwunsəko kuutsyuə bə lə oso wə əsuə eto sinə eto alasa ani.

3

1 Se ini botakasə Onanto létakase mi ku Kristo utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə esoo, bɛti asa nnya nkpe kato kama kaka Kristo kosate nsi lə wə

lekankpomɛ əsuə lə Onanto eto kodiani.
2 Bitə mi nsusu lə butəkə lə asa nnya nkpe kato mfó əsuə, inni lə asa nnya nkpe lə kasɔ mfo.
3 Itsyise se bíkpee, mi nkpə efi bokpe lə Kristo eto nle əsuə bo lɛbiɔ bonkpe lə Onanto əsuə tsya.
4 Mi nkpə kosate eyifo nkpə lə Kristo əsuə. Nya lefe nə wɔɔbɔ bənyəə, mi tsya ebɔbɔ ku wə nya buinyə kedikɔ lə wə sekakedikɔ eto diyənde əsuə.

Befiani Betidi Fɔfɔ.

5 Nyaso belo kasɔ mfo eto asa eto nkpə bo nkpe lə mi əsuə fenkə asɔnɔdidi, asinasayifoyifo, əsuə eto sinə eto kamininyənyə, kənənsɛ lə kawunsiə eto bikə bɔkɛ əsuə sia diyifo ufiəsumusumu.
6 Asa nyamfo eto okle əənə Onanto eto lɛblɔfi kaboko mba ditidi ato lentsyue wə koto əsuə.
7 Lə nkpə bo bísiə kɔ əsuəə, mi tsya éyifo asa nyamfo eto kakle.
8 Fɛɛ mɔmɔɔ, ele bə bɛyɛ asa nyamfo kenke eto kakle buyifo nnya ni ɔblɔnyənyə, lefonyi, kabua bɔbɛbɛ kətə fə utsyuə, aka ku etikibua saa didi.
9 Se bíkələkə mi ditsyəbi koko nəmə ku ni eyifosa lə mi əsuə esoo, biesitɛyi bətsyuə bidia bio.
10 Bifi békpe lə ditsyəbi fɔfɔ nəmə əsuə mɔmɔ. Nya ditsyəbi fɔfɔ nəmfo ni wə Onanto kosate eto ditsyəbi nə ɔnlɛ bufi kakpe lə mi lefe saa, lə bébé bisu sɛtɔ bə lə bibə bete wə bɛwunsə.
11 Lə nyamfo esoo, kaba kəfə saa ensibə lə mba lenni Yudafɔ ku mba ni Yudafɔ, mba bála alo ku mba bánla alo, bafɔ ku mba dimankpa əsuə, ndomufɔ ku mba nsi lə mə əsuə əsuə nti. Məmblɛ kenke eyifo bani lə Kristo əsuə, nya Kristo nkpe lə məmblɛ kəmiə.
12 Mimblɛ eyifo Onanto eto betidi, nya óla mimblɛ nya úləkə mimblɛ uyifo wə kosate eto bale. Lə nyasoo, bifi ditsyəbi nə diŋyə ditə nkomə seka bɛyɛnko əsuə. Nya ni kaminsənyənyə, kafoɛkpɛ, əsuə kasɔ bokosəbokosə, diyuəsə ku disuətsyuə.
13 Bitsyəsuə ku mi bətsyuə, lə bifi bɛtsyɛ bətsyuə lə utsyuə áta wə utsyuə ubu. Ele bə bifi bɛtsyɛ bətsyuə fe kase Bonamute dífi ɔtsyɛ mi.
14 Ɛwunsə lə nyamfo kenke əsuəə, bifi lelabi bitə bətsyuə, itsyise ni laakɔ lesa saa kalɛ lə bətsyuə keyifo mə bani nɛ.
15 Kristo eto diyuə nə wəətə, lə didi seka lə mi ketu əsuə, itsyise nyamfo eso Onanto lékpadi mi ɔkɔ biyifo bani nɛ. Lɛ nnya əsuəə, bɛsɔ Onanto ani.
16 Bitə lə Kristo eto Ditiki Sɛɛ nəmə, nə lefo koya tinti lə diyi mi ketu kəmiə. Bete bətsyuə asa, bɛlɛ bətsyuə kɔlɛ lə kobe əsuə. Bifi Awɔnisa Kɛnkɛ eto əsə ku bafokanɔfɔ eto əsə ku

lɛwɔnɔ eto əsə bitə lɛninsɔ Onanto lə mi ketu kəmiə.
17 Nyaso bitə lesa saa nə biɔtɛyi nye buiyifoo, lə ɛyɛ lə Bonamute Yesu əsuə, le bifi lɛninsɔ bitə Boanto Onanto ɛyɛ lə wə diye əsuə.

Bisiə Nkpə Fɔfɔ Fe Mba Ni Kristo Eto Bale Seka.
18 Mi besensiə, bebokesə əsuə kasɔ bitə mi bese, itsyise nko dińyə itə bə biyifo fe Kristo eto bafokanɔfɔ nɛ.
19 Nko ke, mi bəsiəfi tsyaa, bifi lelabi bitə mi bəsiə. Nya bienyifo mə disiale.
20 Mi bebi, bitsyue anto ku ambe mə koto lə lesa saa əsuə, itsyise nyamfo laakɛ Onanto ɔkuɛ nɛ.
21 Mi bebiantomə, biankpe mi bebi lɛblɔfi bə lə ani lə nyanlo mə.
22 Mi ndomufɔ, bitsyuə mi banamutemə koto lə lesa saa əsuə, inni lə lefe nə mə ənəmi ntəkə lə mi əsuə ete, bə lə batɛsə mi lə keyifo əsuə eso, bomuu, biyifo ke ku mi ketu kenke lə dibu biətə Bonamute eso.
23 Nya keyifo saa biuyifoo, biyifo ke ku kafo faa fe Bonamute bɛnlɛ ke buyifo kətə inni utidinini saa.
24 Bekloma biə Bonamute ebofo mi kayo fe kayofofo ka ɔ́lɛ utsyə utə wə betidi. Itsyise Kristo ni Onamute wə bɛnlɛ busumu.
25 Nya utsyuə saa wə luuyifo kabuaa, ebunyə kayofofo itə kabua ka weeyifo. Itsyise Onanto aakponko utsyuə saa lekpo lə kusu tsyɔntsyɔ əsuə.

4

1 Mba ni banamute, bɛlɛ mi ndomufɔ ba leeyifo mi nyifo ola lə kusu sɛɛ ko dińyə itə əsuə. Bekloma biə mi tsya kpe Onamute wə nkpe kato.

Kɔlɛlɛlɛ Ku Kate Eto Asa.
2 Bianyɛ ola boto kətə Onanto lefe saa. Bitəkə ənə lə bɛlɛ ola boto lə bifi lɛninsɔ bikətə Onanto.
3 Beto ola lə bo tsya eto disi, bə lə Onanto lə ɔsini bo kusu lə bofo Kristo eto ditiki nə diyifo lekulasa kɔɔ, nə eso minlabe lə aba eto diyoo, letsya bobe kələ ni kate.
4 Beto ola bə lə mfo lekulasa nəmfo buləkə kate lə lekpa wuee fe kase ele bə nyifo.
5 Bɛyɛ ku mamfokanɔfɔ lə kobe əsuə, lə biyifo kusu saa ko lɔɔsini kutə mi eto keyifo fe kase efe itə.
6 Bidi etiki ku dibu, bə lə lɛlɛkɛ bɔnɔ ku koto lefe saa, lə bete kase buitə etiki eto mbuayɛ sɛɛ itə utsyuə saa.

Bɔlɛ Mi Bokla.
7 Bo ɔyimisani Tasiko lala, wə nwə leeyifo asa lə kusu sɛɛ əsuə ku uyifoyifotsyuə lə Bonamute eto keyifo əsuə, eebɔtɛyi mi lesa saa nə nlɛ mɛ bubə lə əsuə mfo.
8 Nyamfo eso minlɛ wə botsyese mi ɔflɔ bə lə ɔtɛyi mi bo mfo eto etiki saa nya lə okpe mi otsyekle tsya.
9 Onesimo wə ni bo ɔyimi lala wə bofobɔnɔ nwə ni mi nti eto ɔnii, tsya akɔ ku wə balɛ bubɛ. Bɔɔtɛyi mi lesa saa nə nlɛ bubə mfo eto etiki.

10 Aristarko nwə boko wə
nlabe lə diyo mfo ku Marko
wə ni Barnaba eto
ɔyimisani bə bəəsiəsə mi
o-o! Bóotə mi bote koko bə
lə Marko əmfo əbə mi ɔflɔ,
bisensə ani befo wə kafo
faa.
11 Yosua wə bensi bakpo
Yusto tsya əəsiəsə mi. Mə
itsyə bamfo hã ni Yudafɔ
eto bafokanɔfɔ ba nlɛ keyifo
ku mɛ itə Onanto eto
sekakedikɔ kamə nɛ. Beyifo
bawunsəkotsyuə tinti bətə
mɛ.
12 Epafra wə ni mi nti eto
ɔni wə ni Kristo eto
uyifoyifo tsya nkə wəəsiəsə
mi o-o. Woato ola kekleke
lefe saa lə mi disi katɔ
Onanto nkə lə binyə
kekleke, lə bɛflɔ lə
kototsyuentsyue Onanto eto
ditiki nəmə.
13 Moofo wə kɛnyɛ budi lə
keyifo kekleke ka weeyifo
kətə mi ku betidi ba nkpe lə
Laodikea ku Hierapoli.
14 Bo ɔyimitsyuə lala ofala
kplɛ Luka ku Dema bə
bəəsiəsə mi o-o.
15 Boəsiəsə bayimi ba
nkpe lə Laodikea ku
Bɔyimisio Nimfa ku
bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə
laakpe disi lə wə diyo o-o.
16 Lə bekla kukue komfo
belosəə, bifi ko betsyese
bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə
nkpe lə Laodikea lə mə tsya
lə bakla. Nko kee, mi tsya lə
bekla kukue ko míwɔni
míntə Laodikea eto
bafokanɔfɔ eto ditsyukpa
tsya.
17 Nya lə bɛtɛyi Arkipo biə
lə okpe otsyese lə olosə
Bonamute eto keyifo ka úfi
ókpe wə lə ani mfó.
18 Mɔ, Paulo, kosate dífi
mɔ kɔni minlɛ kəsiə kamfo
bɔwɔni katsyese mi. Nya
bianta əsuə biə nsi nlabe lə
aba eto diyo. Nlɛ Onanto
bɔtɔ miə utə lə wə lefonə lə
disiəko mi.

1 TESALONIKAFƆ
Kukuə Tutɛ Kọ Paulo Lɛwɔni Útə Tesalonikafɔ

Boəsiəsə Mi.

1 Mɔ, Paulo, ku Silvano ku Timoteo bo lɛwɔni kukue komfo bɔnlɛ mi mba ni Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto bale lə Tesalonika butə. Nya bɔnlɛ ola boto kətə Boanto Onanto katɔ wə lefonə ku diyuə kətə mi.

Boasɔ Onanto Ani Bə Bífi Mi Ǝsuə Bítə Wə.

2 Boasɔ Onanto ani lə mimblɛ eto disi. Nya lefe sa lə bɔlɛ ola botoo, boalɛ wə lekpakpa lə mi disi.

3 Nya boanyɛ Boanto Onanto bɔtɛyi lə mi bofokanɔ lə keyifo ka bɛnlɛ buyifo eso. Boatɛyi wə tsya kase bɛnlɛ betidi lelabi butə, nya bɛnlɛ kusu bobe kekleke itə Bonamute Yesu Kristo.

4 Bo bayimi, buyi boənkə Onanto aala mi tinti nya úlə̀kə mi fe wə bale.

5 Nya Ditiki Sɛɛ nə búbə bɔ́tɛyi mii, menyifo ditiki fufu nə ete bóboko mi. Bomu ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale nya nlɛ ni əsuəale buləkə kate bə nya béfo bɛnɔ eyifo sitinti. Bínyə kase bólɛ bo əsuə lə mi nti, nya búyifo nko itə lə mi lɛkɛsə eso.

6 Nya lə ɔnukualɛɛ, mi tsya áfo nnya binsi bo ku Bonamute eto nkpə bomə. Ite bə bɛlɛ kanyi bunyə tsyaa, béfo ditiki nəmfo ku disuəyuə nə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ dítə mi.

7 Lə nyamfo eso bafokanɔfɔ nkpe lə Makedonia ku Akaia eto kasɔ kenkee, lɛ bobe kakase asa ketsyiko mi ɔflɔ.

8 Fɛɛ inni Bonamute eto ditiki nəmfo ete dísənsə ditsyi mi ɔflɔ dísu Makedonia ku Akaia kenke. Bomu mi Onanto bofokanɔ tsya ébusənsə isu kalebe saa. Nya insi ni bo nsi lɔɔtɛyi kulesa, itsyise betidi ba tã ébɔnɔ nya.

9 Nya mə kosate nlɛ etiki budi ketsyiko lə kase béfo bo lə lefe nə búbə mi ɔflɔ ku kase bisinkli bɛyɛ bəfiə kedi butə, nya bífi mi əsuə bítə Onanto wəə hã nkpe nkpə.

10 Nya biińyə binsəkə wə Ubi Yesu wə ótakasə utsyiko ɔkɔmə, nya úbə usiə nkpə ku Onanto, nya wuutsyi Onanto eto kato ubə. Yesu əmfo hã loofo bo bofo ketsyiko kotonənə ko Onanto luutə babuayifo kenke.

2

Béfo Bo Ditiki Fe Onanto Kosate Eto Lele.

1 Mɔ bayimi, mi kosate yi lesa nə eso búbə mi ɔflɔ, nya bo mi ɔflɔ bubə ménYifo bimba.

2 Nya biyi kase búnyə kanyi nya banlɛ bo boka kakpo bo ənəmi kasɔ lə Filipi fɛ bubə boyo mi ɔflɔ lə Tesalonika mfó. Ite bə bələ bo lə mi mfó tsya,

Bonamute ákpe bo nkɛale nya bɔtɛyi mi wə Ditiki Sɛɛ nəmə.
3 Nya kɔlɛ ko bɔ́nlɛ mi bɔlɛɛ, mentsyi lə bo mantebutsyuə nye lə nsusu bua saa nye lə bɔwɛ kuutsyuə saa bokpe.
4 Bomu Ditiki Sɛɛ nəmə eto ɔnukualɛ bɔtɛyi minlɛ. Nya lesa nə ele bə bɔtɛyi mi lefe saa dini nə Onanto lela nkə buyifo nɛ. Itsyise wə kosate ənyə tutɛtutɛ nkə buńyə butə bə bɔtɛyi mi wə Ditiki Sɛɛ nəmə. Nya yentsyi lə kase betidi léla, bomu lə kase Onanto wəə nyi utudi saa eto lɛkɔɛsi kəmiə léla.
5 Biyi biə inni kawɛ eto etiki búfi bóboko mi. Nya bóantɛyi mi Ditiki Sɛɛ nəmə lə bunyə kutəkə itsyi lə mi əsuə. Nya Onanto kosate ebudi bo odansiɛ lə ditiki nəmə əsuə.
6 Boantɔ atɛsə itsyi lə mi ɔflɔ nye betidi bamba ɔflɔ.

Ite bə bokpe kusu fe Kristo eto batɔnkpe bə lə bɔbɛbɛ bo lɛlɛkəsə bə bufi lesa saa butəkə mi lə əsuə tsyaa,
7 bɔ́lɛ bo əsuə fe kase ubiambe laabe wə bebi ku lefonə.
8 Se boala mi sitinti esoo, iyifo bo lelabi boə mi tsya lə bɛnɔ Ditiki Sɛɛ nəmfo. Nya inni Onanto eto Ditiki Sɛɛ mate. Bomu bufi bo nkpə tsya bútə lə mi disi, itsyise befo koya tinti bitə bo.
9 Mɔ bayimi, bekloma biə lefe nə búbə mi ɔflɔ búbə bɔtɛyi mi Ditiki Sɛɛ nəmə mfóo, bókplatsya bóto diwi ketsye ku kakɔmi búyifo keyifo itə bə, bóəmfi bo əsuə buyifo bitsyikə butəkə lə mi kutsyuə saa lə əsuə.
10 Mi kosate ku Onanto ebudi bo adansiɛ lə nnya əsuə lə kase bɔ́lɛ bo əsuə kukɔnɔ lə mi mba dikafo bɛnɔ nti. Búyifo lesa saa kukɔnɔ. Nya kuutsyuə saa mənyə kabua saa lə bo əsuə.
11 Biyi tsya biə bɔ́lɛ mi utsyuə saa fe kase ubianto laalɛ wə bebi ola wɛkɛkɛkɛ.
12 Bókpe mi nkɛale, bómansə mi lɛkɔ nya búkalɛ mi kɔlɛ kase biusiə nkpə sɛɛ itə bə Boanto Onanto ebunyə disuəyuə lə mi əsuə. Itsyise wə kosate wə lékpadi mi nkə lə binyə bofo lə wə sekakedikɔ ku diyənde kenke.
13 Nya eso ele bə bɔsɔ Onanto ani tsya ni bənkəə, lefe nə bɔ́tɛyi mi Ditiki Sɛɛ nəmfoo, bíemfi ni fe ditiki bimba. Bomu béfo ni fenkə Onanto eto ditiki. Ɔnukualɛ ini bə wə ditiki dini. Nya íkaboko bɔtsyikawuninsə tsya lə mi mba díkafo bɛnɔ eto nkpəsiəsiə əsuə.
14 Mɔ bayimi, asa nnya díbə mi lə əsuə mfóo, nya ke ni lesa nə díbə lə Onanto eto betidi əsuə lə Yudafɔ eto kasɔ nɛ. Nya kanyi ka bínyə lə mi betidi eto anii, nko kə íbə lə Yudafɔ eto kasɔ eto betidi ba léfo Yesu bánɔ lə Yudafɔ eto ani nɛ.
15 Yudafɔ bamfó álo Bonamute Yesu ku Onanto eto bənyɛləkətidi tsya nya báte bo tsya ohiã. Mə eyifosa átaka ińyə lə Onanto əsuə nya bátaka ku

sikpi bəńyə betidi ba tã lə əsuə.
16 Bákplatsya bə lə beti
bo kusu bə boatɛyi mba
lenni Yudafɔ Ditiki Sɛɛ
nəmə bə lə bənyə nkpə
manlo. Lə nyaso mə asa
buayifoyifo əbə ifui ékpia
efe isu eyo kaka mɔmɔɔ, ísu
ínə Onanto eto kotonənə
eboko mə lə əsuə.

Befo Koya Bitə Bo Tinti.

17 Mɔ bayimi, yoofo eyi
asiani se búdu lə miə ɔflɔ.
Tsya bekpe bo lə nsusu
kəmiə. Nya bokplatsya lə
kusu saa əsuə boofo, lə
bubə botsya ku mi ənəmi
ku ənəmi tsya yəntə kusu.
18 Bóla boə lə busi bubə
bunyə mi. Nya mɔ, Paulo,
kosatee, nyɛ esu saa nya
moofo bə lə mfo bubə. Fɛɛ
obuale əmə məntə kusu.
19 Nla tinti miə lə mbə nyə
mi, itsyise bufi bo ənə
butəkə lə mi. Nya mi ni bo
disuəyuə, itsyise mi ku
bafokanɔfɔ bamba ni bo
kutəkə ko eso boofo lɛkɔɛsi
bɔsɔ lə lefe nə Bonamute
Yesu luubə bio.
20 Sitintii, mi ni bo lɛmɔ
ku bo disuəyuə nɛ.

3

1 Nya se ɛnlɛ bo bulə se
boensinyə mi tɔ esoo, bóse
nya uyi boə bo inuə lə
bɔtsyimɛ lə Atene.
2 Nya bótsyese Timoteo lə
ubə okpe mi nkɛ alɛ, nya lə
ɔwunsə ko mi lə mi
bofokanɔ əsuə. Uyifo bo
ɔyimisami wə laawunsəko
bo lə kanantoyifo ku Kristo
eto Ditiki Sɛɛ eto bɔtɛyi
əsuə.
3 Bo nsusu ni bənkə
boanla bə bulə ku kanyi ka
bɛnlɛ bunyə lə elo mi
kuutsyuə saa ani. Mi kosate
fe biyi koko biə bulə ku
kanyibunyə ni nnya leetu
nwə ke ntəkəko Kristo.
4 Biokloma biə lefe nə
bɔkɛ mi lə ɔflɔɔ, bútə mi
bote katɔnsə boənkə bulə
kpə ebutu mi. Nya fe kase
binyii, íbə itə nko sitinti.
5 Nyamfo eso míntsyese
Timoteo minkə ubə obe lə
bisi bińyə kekləkə lə mi
bofokanɔ əsuə. Itsyise
mmuə utu nnɔ. Nya mɔ
sikpitete ni bənkə ətsyuə
oboale əmə ébubə óbiasə
mi nsusu itə bə bo
bokplatsya kenke əbə íyifo
bimba.

*Mi Bofokanɔ Ǝətə Bo
Disuənyuə.*

6 Nya se Timoteo dísinkli
ubəə, ɔ́tɛyi bo ku disuəyuə
nkə bisi bińyə kekleke lə mi
bofokanɔ ku mi lelabi itə mi
bətsyuə insi enso. Ɔ́tɛyi bo
tsya nkə biakloma bo tinti
nya bɛnlɛ kusu bobe biə
biənyə bo fe kase bo tsya
nlɛ bola boə boənyə mi.
7 Lə nyamfo esoo, mɔ
bayimi, ite bə bɔlɛ kanyi
bunyə nya asa nyamfo lekle
bo tsyaa, mi bofokanɔ
aakpe bo disuəyuə kəyuəsə
bo ketu.
8 Se bɔ́nɔ kase bińyə
kekleke lə Bonamute eto
bofokanɔ esuəə, mfe fɛ
nkpə fɔfɔ dídufə bo lə əsuə
nɛ.
9 Boəmbofo Onanto ani
bɔsɔ yooyo disuəyuə nə
bɔnlɛ bunyə lə wə ənəmi lə
mi disi eso.

10 Bɔlɛ Boanto Onanto lekpakpa bɔlɛ ketsye ku kakɔmi bɔə utə lə busi botsya lə bokpe mi nkɛale lə mi bofokanɔ əsuə.
11 Nyaso mɔmɔɔ, Boanto Onanto kosate ku Bonamute Yesu lə basini bo kusu bə lə bofo mi ɔflɔ bubə.
12 Nya Bonamute lə utə kusu bə mi lelabi itə mi bətsyuə ku betidi bamba lə difui lekpe fe kase boala mi ke. Nya lə bela betidi bamba tsya fe kase boala mi.
13 Nyamfo luutə Boanto Onanto lookpe mi əsuəale, uləkə mi utsyiko lə Obonsam eto esu kenke əsuə nya lə uyifo mi kɛnkɛ lə wə ənəmi isu ese diyi nə Bonamute Yesu luusinkli ubə kawunsiə kamfo ku wə mba kenke diyifo kɛnkɛ.

4

Siə Nkpə Bo Lɔɔkɛ Onanto Ɔkɔɛ.

1 Mɔ bayimi, mɔ ditiki fɛfɛ nə minla miə malɛ mi lekpakpa lə ntɛyi ni bə, bisiə nkpə bo lɔɔkɛ Boanto Onanto ɔkɔɛ fe kase bóte mi. Bɛlɛnko nko kekleke, tsya bɔlɛ mi nkɛale bokpe lə Bonamute Yesu eto diye əsuə bə lə bisi biyifo beso nko.
2 Itsyise biyi asa nnya bote mi ɛyɛ lə Bonamute Yesu eto əsuəale əsuə.
3 Onanto aala nkə biyifo mi əsuə kɛnkɛ lə biləkə mi əsuə bitsyiko lə asɔnɔdidi kenke əsuə.
4 Ele bə usə ku usiə te kase bɔɔlɛ mə əsuə bəsiə nkpə bo diyifo kɛnkɛ ku lə dibu əsuə.
5 Nya biəntəkəko əsuə eto sinə eto kamini bisiə nkpə fe betidi ba laante Onanto sikpi.
6 Lə nyamfo esoo, kuutsyuə saa mansɛsə ənəmi lə wə ɔyimitsyuə eto usiə əsuə bə lə usu ota wə ubu. Bɔtɛyi mi nko bunyə nya bɔlɛ mi ato bukə kekleke boənkəə, Bonamute ebunə mba ləəyifo asa nyamfo eto kakle koto kekleke.
7 Onanto ákpadi bo nkə buyifo betidi kɛnkɛ. Nyaso bitə lə buləkə bo əsuə butsyiko lə asinsa əsuə.
8 Nyaso lə mi nti eto utsyuə ani buyifo lə etsyuesa nyamfo əsuəə, inni betidi əsuə ótaka úńyə. Bomu Onanto, nwə leefi wə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ kətə mi, eto əsuə ótaka úńyə.
9 Nya lə lelabi itə mi bayimitsyuə bafokanɔfɔɔ, yensife bə bɔwɔni kulesa butə mi lə nnya əsuə. Itsyi Onanto ébote mi kase ele bə bela mi bətsyuə koko.
10 Nya lə ɔnukualɛ əsuəə, sitinti ini bə biala mi bayimitsyuə ba kenke díkafo banɔ ba nkpe lə Makedonia eto kasɔ kenke. Nya bunsi bɔnlɛ mi bɔtɛyi lekpakpalɛlɛ əsuə boənkə biyifo beso nko.
11 Bisiə nkpə lə əsuə kasɔ bobokosə əsuə, nya utsyuə saa eto ənəmi lə itəkə lə wə keyifo əsuə, nya bifi mi ani biyifo keyifo bɛbɛbɛ lesa nə biudi fe kase bótɛyi mi bofe.

12 Nyamfo luutə bə mba
dímamfo banɔɔ, ebubu mi
nya biemukpese lə kuutsyuə
saa əsuə itə lesa nə loohiã
mi.

Biensikewi Fe Bitidi Ba
Ləmbə Kusubebe.

13 Mɔ bayimi, bola boə
bete ɔnukualɛ itsyi lə betidi
ba díkekpe əsuə, itə bə lə
bɛyɛ nku buwi nku ku
kaminsə fe betidi ba ləmbə
sɛtɔ saa.
14 Bofo bɔnɔ boə Yesu
əkpə nya usi ótaka utsyi
ɔkɔmə úbə nkpə. Nya
Onanto luutə Yesu kpa mba
əmə oboko ku wə lə wə
bubə bio əsuə.
15 Lesa nə Bonamute
lɛtɛyi, ni əsuə buuńyə
bɔɔnlɛ mi bɔtɛyi boəə, bo
mba nsi nkpə lə Bonamute
eto businkli kəbə lefee,
boəmbɔtɔ mba díkekpe
kato busu.
16 Lə lefe nəmfo o-o,
bɔɔnɔ Bonamute eto bubə
eto kulu ku ɔkɔɛ eto boto.
Boɔnɔ Onanto eto Ɔtɔnkpe
ninə kenke eto ɔkɔɛ. Nya
buufə Onanto eto
kakpatsyaku. Nya
Bonamute kosate lɔɔyifə
utsyi kato ubə. Nya betidi
ba lefo Kristo baanɔ fɛ
bəkpəə, mə loka botaka
kəbə nkpə.
17 Nyamfo eto kamaa,
Onanto ebokpa bomba dibu
nsi nkpə nya wookpa bo
usu ɔkɔ ku betidi ba letaka
busu botsyako Bonamute
kato. Nya buusiə ku
Bonamute isu manlo manlo.
18 Nyaso bifi etiki nyamfo
bemansə bətsyuə lɛkɔ.

5

Bisiə Bikabe Kusu Itə
Bonamute Eto Bubə.

1 Mɔ bayimi, yamfe bə nsi
nwɔni mi kulesa itsyi lə lefe
nye eyi nnya asa nyamfo
luubə.
2 Itsyise mi kosate yi
sitinti biə Bonamute eto diyi
nə wuubə ebuyifo fe kase
uyu laabɔ lə wə kabiakɔ ku
ketsye,
3 kəbə keyu utidi. Nya lə
lefe nə utidi saa nlɛ bɔtɛyi
nkə lesa saa tə buɛ ku
diyuəə, lefe nəmfo ni lefe
nə lesabua nə banlɛ kusu
bobee nya diəbə kasɔ lə nti
nɛ. Diubə fe kase kalelefo
ləənə ofonlɛ. Kalebe saa
butsyetsyi kesu əmbə.
4 Fɛɛ, mɔ bayimi, mimii
binsibə lə ketuntu əsuə.
Nyaso yanle bə diyi nəmə
bə lefua mi fe kase uyu
leeyifo.
5 Itsyise mimblɛ kenke
kpe lə diyəndе əsuə. Nya
buunte fe betidi ba leefi mə
əsuə kakpe lə abua əsuə
keyifo asa kakula.
6 Nyaso biensitə lə selabe
lə sifi mi biləkə ato fe mba
leennyi Bonamute. Bomu
bitə lə buńyə kekleke lə bɔlɛ
bo əsuə kukɔnɔ.
7 Itsyise mba laalabe
selabee, ketsye baalabe se.
Nya mba ba nlɛ ntə bukpə
tsyaa, kətsyə nya beekpə
mu nɛ.
8 Fɛ bo mba nkpe lə
diyəndе əsuəə, bitə lə
butəkə ənə kukɔnɔ. Le bufi
bo bofokanɔ ku bo lelabi
bukase əsuə fe kase
lɛkɔɛsibi eto situ eto awu
laawunsə ko bamamanyə.

Nya lə bufi bo ənəmi butəkə lə Boanto Onanto eto bofokətə əsuə fe kase omamanyə eto disi eto lema ankpakpa laafo wə lə nkpə.
9 Itsyise Onanto mənləkə bo itə wə lefonyi nɛ nlɛ bubə. Bomu bə lə bɔyɛ lə Bonamute Yesu Kristo əsuə lə bunyə nkpə manlo.
10 Yesu əmfo əkpə lə bo disi bə lə busi nkpə o-o, bukpə o-o, buusiə ku wə lə wə dibə bio əsuə.
11 Lə nyamfo esoo, bikakpe nkɛale lə bikawunsəko bətsyuə fe kase bɛnlɛ buyifo mɔmɔ.

Bɛlɛ Ǝsuə Ola Lə Biləkə Asa Bua Saa Lə Ǝsuə.

12 Bo bayimi, bɔlɛ mi lekpakpa bə bifi dibu kpə bitə mi batɔnkotɔnko ba laakplatsya kate mi Kristo eto nkpə busiə eto esu.
13 Bela mə lə bibu mə kukɔnɔ lə kusu sɛɛ ko əsuə banlɛ mi bokpa akanyənko eso. Lə mimblɛ lə bisiə lə diyuə əsuə.
14 Nnya kamaa, bo bayimi, bola tinti boə bɛlɛ kɔlɛ mba lanlɛ otsyekle bokpe. Bekpe mba laate sikpi nkɛale. Bɛwunsə ko mba lehiã bɔwunsə ko. Nya lə bifi dibusə bitə utsyuə saa.
15 Bɛlɔ bebe kukɔnɔ biə kuutsyuə saa məmfi kabua ofo kabua kayo. Bomu lefe saa, bikeyifo kasɛɛ bikətə mi bətsyuə ku betidi ba kenke.
16 Bitə lə diyuə lə lɛkɛ mi lə əsuə lefe saa.
17 Biəntə lə ani lə elo mi lə olatoto əsuə.
18 Nya bifi lɛninsɔ bitə Boanto Onanto lə lesa saa əsuə. Itsyise nyamfo ni lesa nə Onanto nlɛ bɔtɔ ketsyiko lə mimba kenke ntəkəko Yesu Kristo nɛ.
19 Bienti Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ kusu lə mi nti.
20 Biemfi lesa nə laabɔ ketsyi lə Onanto eto bənyɛləkətidi eto kɛnyɛ fe lesa bimba.
21 Bomu bekplatsya lə bɛbɛbɛ ɔnɔkualɛ wə nkpe lesa saa nə biɔnɔ lə bifi kasɛɛ ka nkpe lə nnya kekleke.
22 Biləkə mi əsuə bitsyiko lə lebua saa əsuə.
23 Nya bɔlɛ Onanto wə ləətə bo diyuə saa bɔtɔ bə lə uyifo bo kɛnkɛ lə kusu saa əsuə. Nya lə ose mi lɛwɔnɔ ku nsusu ku mi əsuə eto sinə kenke bə bemunyə kabua saa lə mi əsuə lə lefe nə Bonamute Yesu Kristo nsi luubə.
24 Nya Onanto wə lékpadi mi nkə befiani wə balee ebɔwunsəko mi isu ese lə kalosəkɔ. Itsyise lesa nə ke ɔ́tɛyi nkə wuuyifoo, weeyifo ni.
25 Mɔ bayimi, bikato ola kətə Onanto lə bo disi.
26 Biləkə kafo faa bɛbuta lə bisiəsə bafokanɔfɔ.
27 Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti fe nwə ńyə lə Bonamute Yesu Kristo eto kɛnyɛ minkə bekla kukue komfo bete bafokanɔfɔ kenke.
28 Bonamute Yesu Kristo eto lefonə lə disiə ko mi.

2 TESALONIKAFƆ
Kukue Nuəfə Ko Paulo Ləwɔni Útə Tesalonikafɔ

1 Mɔ, Paulo, ku Silvano ku Timoteo bo lɛwɔni kukue komfo butə mi mba ni bo Boanto Onanto ku Banamute Yesu Kristo eto bale lə Tesalonika.
2 Bɔlɛ bɔtɔ minkə Boanto Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto diyuə ku lefonə lə disiə ko mi.

Bɔlɛ Onanto Lekpakpa Bə Fe Nkpesiəsiə Lə Bokate Ko Bokpadi Bo Ókpadi Fə.

3 Mɔ bayimi, ele bə bɔsɔ Onanto ani lefe saa lə mi disi. Lə nyaso ɛlɛkɛ bə bukato ola, kasɔ wə ani bə mi bofokanɔ lə busi bɔkɛ ale boso ku mi lelabi tsya lə difui lekpe enso.
4 Nyamfo eso boakpo mi diye sɛɛ lə mba lefo Onanto banɔ nti. Iyifo bo lɛmɔ nya boatɛsə mi itsyise bińyə kekleke lə mi bofo kanɔ əsuə nya bɛnlɛ otsyekle bokpe lə lefe nə eto lefe banlɛ mi bulə kakpɔ mi ku kanyi ka bɛnlɛ bunyə eso.
5 Nyamfo lɛ bote nkə Onanto aakpo akpo lə kusutsyɔntsyɔ əsuə. Nya wuutə mi kəsiəkɔ lə wə sekakedikɔ kasɔ bɛnlɛ kanyi ka bɛnlɛ bunyə eso.
6 Onanto ebuyifo lesa nə lɛyɛ. Nya wuunə mba nlɛ mi bulə kenke koto.
7 Nya wuutə nkə bo ku mi mba kenke nlɛ kanyi bunyə lə buunyə ɔnwɛkətsyəkɔ sɛɛ. Onanto ebuyifo nyamfo lə lefe nə Bonamute Yesu ku Onanto eto batɔnkpe nkpe asuale kplɛ lɔɔbɔ betsyi kato ku əsuəale.
8 Buunə betidi ba ləəmbu Onanto nya bámfo Bonamute Yesu Kristo eto Ditiki Sɛɛ banɔɔ, koto.
9 Nya Bonamute loola mə udunko lə wə ənəmi. Nya bəəmbunyə wə diyənde ku wə əsuəale. Nya wɔɔtsylɔsə mə ku mə ditsyəbi bua nəmə.
10 Asa nyamfo ebubə itə lə diyi kplɛ nə əsuə Yesu luusinkli ubə. Nya lə diyi nəmfo əsuəə, bafokanɔfɔ kenke ebutəkəko wə ku atɛsə eto əsə ku kudu. Nya miitsya əbɔkɛ mə lenti, itsyise béfo wə Ditiki Sɛɛ nə bɔ́tɛyi mi mfó bɛnɔ.
11 Nyamfo eso boato ola lə mi disi lefe saa nɛ. Nya boalɛ bo Onanto lekpakpa boə lə utə lə mi nkpəsiəsiə lə bokate ku mi bokpadi bo ókpadi mi. Nya lə wə əsuəale lə ɛwunsə ko mi lə itə mi nsusu sɛɛ bo lookpe mi nkɛale bə lesa saa nə biuyifo lə mi wə bofokanɔ esoo lə ibə itə kukɔnɔ.
12 Bɔlɛ asa nyamfo bɔtɔ kətə mi ku lekpakpalɛlɛ bə lə babesə Bonamute Yesu Kristo eto diye kato ɛyɛ lə mi eso. Nya wuuntsya lə obesə mi diye kato lə wə ku Onanto eto kafoɛkpɛ eso.

2

Biəntə Lə Kuutsyuə Saa Lə Ɔwɛ Mi Okpe.

1 Mɔ bayimi, itsyi lə Bonamute Yesu Kristo eto businkli kəbə bio ku bo bɔkɔ botsyanko wə.

2 Biəntə lə nyamfo lə ile mi nsusu nye ekpe mi bule, lə nnya banlɛ bɔtɛyi bə Bonamute eto dibəyi ébubə koko. Ǝtsyuə biubu bə ébɔ lə Onanto eto kɛnyɛ buləkə kate nye bo asatete nye etiki nnya bɔ́wɔni bútə mi əsuə.

3 Biəntə lə kuutsyuə saa lə ɔwuɛ mi lə kusu saa əsuə kon. Itsyise Bonamute eto diyi nəmə əmbubə tɔ isu ese lefe nə usialetidi əmə lootaka uńyə lə Onanto əsuə nya obuale əmə ləəbə bɔtsylɔ lə ute luuləkə əsuə ote.

4 Nya wootaka uńyə nkə lə uti Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale kusu lə ote nkə wə hã ni awɔnɔ kenke eto əsuəaletidi. Nya wootaka ubə usiə lə Onanto eto Disumuyo nya wuuyifo wə əsuəə, fe wə ni Onanto.

5 Bíakloma biə lefe nə minkɛ mi lə ɔflɔɔ, ntɛyi mi asa nyamfo kenke.

6 Fɛɛ lesatsyuə leeti asa nyamfo kusu nkə yəəbə tɔ mɔmɔ. Nya mi kosate yi lesa nə ini. Nya obuale əmə ebuləkə wə əsuə lekple lə wə lefe ayo.

7 Nya disiale eto asa nnya banlɛ buyifo kakula kokoko efe ɛlɛ bubə. Nya asa nnya luubəə, əmbubə tɔ isu ese le fe nə Onanto diləkə nwə diti obusle əmə kusu.

8 Nya lə nyamfo eto kamaa, Onanto ebuləkə obuale əmə ote. Nya lə lefe nə Bonamute Yesu luubəə, wuufi wə kɛnyɛ eto ufiebi ku wə diyənde otonsə wə obiasə wə ditsyəbi kenke.

9 Usialetidi əmə bə ku Obonsam eto əsuəale, nya wuuyifo bidia eto ayanisa akpa akpaa ote.

10 Nya betidi ba kenke lɔɔyɛ lə nnya əsuəə, ebonya kenkee, wɔɔyɛ lə disiale ku kɔwɛsu saa bə lə ɔwɛ mə okpe. Boonya itsyise bamfo Ditiki Sɛɛ nə Onanto lete mə bə bənyə nkpə banɔ.

11 Nyamfo eso Onanto eboyani mə utə kawɛ eto lɛwɔnɔ nə luutə bafo bidia banɔ.

12 Lə kalosəkɔɔ, Onanto ebolo mə dikpi, itsyise bamfo Ditiki Sɛɛ nəmə banɔ. Bomu bənyə disuəyuə lə asa buayifoyifo əsuə.

Bińyə Kekleke.

13 Mɔ bayimi, ele bə bokasɔ Onanto ani lefe saa lə mi disi eso. Buyi boə woala mi sitinti. Mi ni betidi tutɛ Onanto díləkə nkə binyə bofo. Úfi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ úflə mi abua úwi nya béfo ɔnukualɛ bɛnɔ.

14 Nya ɛyɛ lə bo Ditiki Sɛɛ nəmfo budi əsuəə, Onanto ákpadi mi nkə bibə befo diye fe kase Bonamute Yesu Kristo léfo.

15 Lə nyamfo esoo, mɔ bayimi, bińyə kekleke lə bɛkɔbe ɔnukualɛ eto asatete nnya bóte mi lə bo kukue ko bɔ́wɔni ku etiki nnya búdi mi, bɛlɛ nya kɔni kekleke.

16 Nyaso bɔlɛ bɔwunsəko bɔtɔ ku lekpakpalɛlɛ itsyi lə Bonamute Yesu Kristo ku

Boanto Onanto wə laala bo, nya ɛyɛ lə wə lefonə əsuə ókpe bo nkɛale nya útə bo kusubebe tinti.
17 Bɔlɛ wə lekpakpa buənkə, utə mi əsuəale lə okpe mi utu wə nkpe osa, bə lə bidi etiki ku lə biyifo asa sɛɛ lefe saa.

3

Bekloma Lə Bikato Ola Kətə Onanto Lə Bo Disi.
1 Lə kalosəkɔɔ, mɔ bayimi, bekloma lə bikato ola kətə Onanto lə bo disi, itə bə lə Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmfo lə disənsə disu nlebe ku dibu fe kase miitsya seka.
2 Nya lə bɛtɔ Boanto Onanto tsya biə lə uləkə bo utsyiko lə betidibua ku besialetidi eto ani əsuə, itsyise inni betidi ba tã léfo Ditiki Sɛɛ nə mə bánɔ.
3 Bonamute eyifo ɔnukualɛtidi, uuńyə mi kama, ookpe mi nkɛale nya woobe mi bə olo Obonsam əmbutəkə bo kato.
4 Bonamute ətə bufi bo utu butəkə lə mi bə bɛlɛ bɔyɛ lə esu nya bote mi əsuə, nya buyi boənkə biofo buyifo lə nnya əsuə enso.
5 Bɔlɛ Bonamute lekpakpa bə ɔsini mi ənəmi lə binyə lə bete kase wə, Kristo laakpe bo nkɛale ku kase Onanto laala bo.

Binyə Kekleke Itə Keyifoyifoyifo.
6 Mɔ bayimi, bɔlɛ mi kɔfi bokpe kekleke lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə boə biləkə mi əsuə bitsyiko lə bayimi ba ni baflɔ nya banlɛ buyifo lə bo asatete əsuə.
7 Mi kosate biyi kukɔnɔ biə ele bə biyifo keyifo fe kase buyifo, itsyise bóenyifo sɛflɔ lefe nə bókɛ mi lenti.
8 Bóamfo bɔwunsəko itsyi lə kuutsyuə saa ɔflɔ bə bóamfo kayo. Bomu búyifo keyifo kekleke ketsye ku kakɔmi bə bo bobə ményifo bitsyikə itə kuutsyuə saa.
9 Inni nnya kasɔ ni bənkə bumbə kusu boatɛyi mi bə bebe bo eso. Bomu bóla boə bekase kase ele be beyifo keyifo.
10 Biokloma biə lefe nə bɔkɛ mi lentii, bókpe mi kɔfi boənkə utidi wə ke laani nkə woəmbuyifo keyifoo, mendi tsya.
11 Bɔlɛ mi nyamfo bɔtɛyi itsyise bɔlɛ bɔnɔ boə baflɔ bətsyuə kpe mi lenti nya ini mə bayimitsyuə eto ketikima hã te baayɛ kedi.
12 Bɔninko betidi bamfo ditsyəbi nəmfo kekleke lə Bonamute Yesu Kristo eto diye əsuə, bə lə balɛ mə əsuə kukɔnɔ lə be fi mə ani beyifo keyifo bedi.
13 Fɛɛ mii, bayimi, biəntə lə ani lə elo mi lə lesa sɛɛ buyifo əsuə.
14 Nya lə utsyuə nkə woəmbuyifo lə ditiki nə bɔtɛyi mi lə kukue ko mfoo, bitsyə wə lekpo nya lə biləkə wə lə mi nti, lə kofami lə kɔlɛ wə.
15 Tsyaa bienkisi utidi əmə. Bomu ele bə bɛlɛ wə kɔlɛ fe mi ɔyimi seka.

Bɔlɛ Mi Bokla.

16 Bɔlɛ Bonamute kosate
wə ləətə diyuəsə lekpakpa
bɔlɛ bə lə utə mi kəmiə eto
diyuəsə lə mi lə kusu saa
əsuə. Lə Bonamute lə ɔlɛ
mimblɛ kenke ola.
17 Mɔ, Paulo, kosate uni
nlɛ etiki fɛfɛ nye nkla
bomfo bɔwɔni kətə mi ku
mɔ kɔni. Iyifo mɔ kosate
eto lɛnimi eto awɔnisa fe
kase maawɔni kakpe lə mɔ
kukuewɔniwɔni saa kalɔ.
18 Bɔlɛ ola boto boə
Bonamute Yesu Kristo lə ɔlɛ
mi mblɛ kenke ola lə wə
lefonə əsuə.

1 TIMOTEO
Kukue Tutɛ Ko Paulo Lɛwɔni Útə Timoteo

1 Mɔ, Paulo, wə ni Yesu
Kristo eto nwə ótsyese ɛyɛ
lə bo Ofomfokətə Boanto
Onanto ku Bonamute Yesu
Kristo wə bɔnlɛ kusu bobee,
nlɛ kukue komfo bɔwɔni.
2 Nya mimfi minlɛ fə
Timoteo botsyese. Eyi fə
eyifo mɛ fe ubi lə bofokanɔ
əsuə. Nyaso minlɛ
Bonamute Onanto Ku
Boanto Yesu bɔtɔ miə lə mə
kaminsənyənyə lə kətəkəko
fə lə bənyə fə kaminsə lə
bətə fə diyuəsə.

Paulo Álɛ Wə Kɔlɛ Itsyi Lə Bidia Eto Bateasa Ǝsuə.

3 Nla miə lə esi əsiə lə
Efeso mfó fe kase míntɛyi fə
lefe nə mínyɛ mfo mímfe
mintɔ lə Makedonia. Nnya
ni bə eyi fənkə betidi
bətsyuə kpə lə mfo ba nlɛ
asa nnya loobiasə nsusu
itsyi lə bo asatete lə Kristo
bofokanɔ əsuə. Ele bə ani
komə nye ala betidi bamfo
bə lə bayɛ nya kakloe
buyifo.
4 Tɛyi mə lə bayɛ lefe
bobiasə lə akokosatete ku
bakoko eto ntsyikɔ eto
katobobesə əsuə. Asa
nyamfo eto okle bote akpe
kənə lə betidi nti. Nya
yaanyɛ lə Onanto eto nsusu
əsuə. Nsusu bo nyɛ lə
bofokanɔ əsuə hã ele bə
bote.
5 Nya lesa nə lefe bə
biyifo ni bə ele bə bola bo
bafokanɔfɔ tsyuə ku kafo
faa, ku utu wə ləmbolo bo
dikpi lə asa buayifoyifo saa
əsuə. Nya ele bə bo
bofokanɔ lə Kristo əsuə tsya
yifo sitinti.
6 Fɛ betidi bətsyuə étsyi
kama bakpe asa nyamfo.
Nyaso bányɛ kusu sɛɛ
komfo. Nya bəənə etiki
bimba nya ləmbə kutəkə.
7 Baala bə baatsyi
bawuninsə bafiani Mose eto
kɔfi eto bateasa. Fɛɛ mə
bamə kosate mannɔ etiki
nyamə kasɔ tsya. Beedi etiki
kekleke itsyi lə kɔfi komə
əsuə, fɛ mə bamə kosate
maannɔ lesa nə banlɛ
bɔtɛyi kasɔ.

8 Bomblɛ kenke yi boə
Mose eto kɔfi komə alɛkɛ,
fɛɛ ele bə bətsyue ko koto
fe kase boate ko.
9 Nya ele bə bukakloma
tsya boəə, inni betidi sɛɛ
eso béyifo afi kəkə mə ato,
bomu mba ditidi ato baata
Onanto eto afi kebu ku mba
leeyifo asa bua ku mə kakle
ba eto nkpə diyi ku
abuayifoyifo. Mə ni betidi
ba ləmbə bofokanɔ saa,
mba laalo mə antomə ku
ambemə ku mba ni
bewudifɔ.
10 Mba ni betidi ba leedi
asɔnɔ ku basani ba
laalabeko mə basanitsyuə.
Mə ni betidi ba leeyu betidi
bamba kəmuə kate ku mba
ni badia ku mba laasɔ
akɔɛsi nye kakpadi asa
katɛyi bidia. Nya ku mba
kenke ba dímamfo Ditiki
Sɛɛ nəmə eto asatete bánɔɔ,

mə ni mba baanlɛ ato nyamfo bukə nɛ.
11 Boonyə asa nnya minlɛ bote lə Ditiki Sɛɛ nə béfi bákpe mɛ lə kɔni bə nte itsyi diyənde eto Onanto wə boatɛsə nte ɔflɔ.

Paul Ásɔ Onanto Ani Lə Wə Kaminsənyənyə Eso.
12 Məmbofo Bonamute Yesu Kristo ani bɔsɔ lə əsuəale nnya ufi utə mɛ nkə lə mfo keyifo kamfo buyifo eso. Nya lə ɔnukualɛɛ, úfi ke ókpe mɛ lə ani. Itsyise únyə mɛ nya uunyi nkə məmbutsyetsyi ke nyani wə ntsyə.
13 Ite bə lə lefe ditsyuə nə lefee, nńyə lə wə əsuə, lə etikibuadidi ku lə aka əsuə fɛ mímbə míntsyi mɔ lɛkɔɛsi minwuninsə, Onanto ənyə mɛ kaminsə. Itsyise lə lefe nəmfoo, mámfo wə nnɔ tɔ nya mánte lesa nə mínkeyifo tsya.
14 Bonamute ənə mɛ kafo tinti nya útə mɛ bofokanɔ ku lelabi se buunyə lə bo lɔniyifoyifo ku Yesu Kristo.
15 Ditiki nə minlɛ bɔtɛyi mfo eyifo etiki eto ɔnukualɛ, nya ele bə utidi saa fo ɔnɔ. Kristo Yesu wə ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə, díbə kawunsiə kamfo nkə lə ubə uləkə babuayifo. Nya mɔ ni obuayifo kenke enso lə babuayifo nti.
16 Fɛɛ Onanto dínyə mɛ kaminsə nkə lə ɛyɛ lə mɔɔ ni obuayifo kenke enso əsuəə, Kristo Yesu lə utə lə betidi lə bənyə bə okpe lelabi nə eso woefi katsyɛ babuayifo ba lefo wə banɔ. Lə nya esoo, wuutə mə nkpə bo ləmbə kalosəkɔ kulefe tsya.
17 Nyaso bitə lə bukatɛsə bo Oka wə nkpe kato wə boənyə ku bo ənəmi wəə hã ni Onanto wə nsi nkpə isu manlo manlo. Nya lə bukabesə wə Onanto wə leenkpə eto diye kato lefe saa. Ibə itə.
18 Mɔ ubi Timoteo, keyifo ku afi nnya mimfi mintə fə mfoo, eka asa nnya bo Onanto eto bənyɛləkətidi létɛyi itsyi le fə əsuə. Lɛ etiki nyamfo kɔni kekleke fe bemake, ebutəkə kabua kato lə lema nəmfo əsuə.
19 Lɛ fə bofokanɔ kɔni kekleke, tə bə fə utu manlo fə dikpi. Betidi bətsyuə ba díməntsyue mə ketu eto kɔlɛ kotoo, mə dídu bánɔ banyansə mə bofokanɔ nɛ.
20 Nya lə mə ntii, ni Himeneo ku Aleksandro. Nnə mə ato lə se mímfi mə míntə Obonsam bə lə bənyə kanyi lə wə ani. Nyamfo luutə bə bakase bə bayɛ etiki bua budi lə Onanto əsuə.

2

Bikato Ola.
1 Lesa tutɛ nə moola miə bete ni bə bikato ola bikətə Onanto lə bikalɛ wəə lekpakpa kasɔ wə ani lə betidi ba tã eto disi. Bikəfi mi ku mə mblɛ eto ahiã bikətsyə lə Onanto eto ənəmi.
2 Nya bikato ola kətə Onanto lə baka ku betidi ba kenke ntɔnko betidi bə lə bomblɛ lə bɔkɛ lə diyuə əsuə kalebe saa. Itə bə lə

bobokosə bo əsuə kasɔ butə Onanto nya bufi dibu butə utsyuə saa.

3 Olatoto eyifo lesa nə laakɛ bo Ofomfokətə Onanto ɔkɔɛ.

4 Itsyise ola nkə utsyuə saa te wə Ditiki Sɛɛ nəmə lə ote ɔnukualɛ əmə bə lə utə wə nkpə.

5 Lə ɔnukualɛɛ, Onanto ɔni ete nkpe. Nya Ofomfokətə tsya ɔni ete nkpe. Wə ni utidi wə baakpo Kristo Yesu. Wə ni futsyə laalɔ bonko Onanto eto nti.

6 Wə ni fuutsyuə dífi wə əsuə útə fe kedi lə kawunsiə kenke eto betidi eto disi. Yesu éyifo nyamfo sitinti bə Onanto eto kɛnyɛ ka útsyə nkə woofo utə wə betidi kenke eto lefe eboyo.

7 Nyamfo eso Onanto lékpe mɛ fe wə ɔtɔnkpe ku wə oteasa. Nyamfo menyifo bə sidia minlɛ bɔtɛyi. Nlɛ mi bɔtɛyi sitinti minkə wə díləkə mɛ fe oteasa nkə lə mbə nləkə wə bofokanɔ eto Ditiki Sɛɛ nəmə nte betidi ba lennitɔ Yudafɔ.

8 Lə bafokanɔfɔ eto katsyakɔ saa, nla minkə basani besə mə ani kato bato ola ku ketu ka lekpa kɛnkɛ. Nya ɔblɔ nye kənə saa mankɛ mi lə nti.

9 Nla tsya miə besio lɛ mə əsuə ola ɛyɛ lə mə bikelɛlɛ əsuə, lə ete bə balɛ mə əsuə kasɔ bobokosə. Inni bə bakle mə esi ku sika eto bikə akpa akpa nya lefo koya kpə nya loote bə balɛ mə əsuə kato bobesə.

10 Bomuu, ele bə mə ditsyəbi sɛɛ te bə beyifo besio ba laate Onanto sikpi.

11 Nya ele bə usio saa bokosə wə əsuə kasɔ lə okase asa, lə busiə kpo əsuə.

12 Minlɛ mə kusu butə minkə baté basani asa nye bətəkə basani kato. Bomu ele bə bəsiə kpoo, betsyue koto.

13 Itsyise Adam ni futsyə Onanto leka buyifo fɛ úləkə Eva utsyiko lə wə.

14 Nya inni Adam ni nwə olo əmə lɛwɛ, bomu usio əmə ni nwə ɔwɛ. Nya útə úyifo lebua.

15 Nya lə usio ebuńyə kekleke lə wə bofokanɔ əsuə ku lə lelabi əsuə nya wuusiə nkpə kɛnkɛ nya woobokosə əsuə kasɔɔ, wɔɔyɛ lə kanyi ka nkpe lə ubilele əsuə ɔbɔ ofe.

3

Ditsyəbi Nə Ele Bə Lɛkɛ Bofokanɔfɔ Eto Batɔnkotɔnko.

1 Ɔnukualɛ uni, baatɛyi bənkəə, lə utsyuə aala nkə woeyifo bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkotɔnkoo, ete bə woala nkə woeyifo keyifo sɛɛ.

2 Fe bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkotɔnkoo, ele bə uyifo utidi wə bulə saa ləmbə lə əsuə, uufi kusiə kɔni, uyifo obesibe, ɔkɛ dibusə, ɔlɛ əsuə ola, nya betidi leebu wə. Ɔkɛ kafoɛkpɛ kafo bafɔ nya uyifo oteasa sɛɛ.

3 Yanle bə uyifo utəkpə, nya woankpɔ ekiti. Ele bə uyifo utidi wə diyuə, nya woenyifo nwə ləənə etiki, nya woansɛsə ənəmi lə atabi əsuə tsya.

4 Ele bə uyifo nwə laalɛ
wə diyo eto betidi ola, nya
wəətə nkə wə bebi tsyue
ditiki koto lə kusu saa əsuə.
5 Nya lə utidi utsyuə kpe
wə leenyi kase woobe wə
diyoo, ntsyə wɔɔyɛ obe
Onanto eto betidi ba
wɔɔyɛnko?
6 Yanle bə uyifo nwə léfo
Onanto ɔnɔ fɔfɔ kase
woembobesə əsuə kato, nya
ɛyɛ lə nnya əsuə ote əsuə,
lə ubə udu ɔnɔ, nya Onanto
luunə wə koto fe kase únə
olontidi əmə koto.
7 Ele bə uyifo utidi wə
nkpe diye sɛɛ lə mba
dímamfo banɔ tsya eto
ənəmi, nya luutə bəmbɔtɛyi
kulesa bua saa bakpe wə
kofani bə lə obuale əmə lə
unyə wə umuə.
8 Nko kə ini bə wə
bawunsəkotsyuə tsyaa, ele
bə məə tsya yifo betidi ba
nkpe ditsyəbi sɛɛ, nya baalɛ
keyifo ola kekleke. Ele bə
beyifo betidi ba ləənnə ntə
kəkpə, nya baansɛsə ənəmi
lə atabi əsuə tsya.
9 Ele bə beyifo bətsyuə
léfo Ditiki Sɛɛ nəmə báboko
mfo banɔ kekleke ketu ka
laanlo mə dikpi.
10 Nya ele bə beto mə
ditsyibi bebe fɛ. Nya lə
bənyə kabua saa lə mə
əsuəə, bitə lə beyifo
bawunsəkotsyuə.
11 Ele bə mə bəsiə tsya,
yifo besio ba nkpe ditsyəbi
sɛɛ, nya benyifo betidi ba
leedi betidi eto ntikima.
Bomu ele bə beyifo besio ba
leekpə ntə, nya beeyifo lesa
saa lə kusu əsuə.
12 Be fə, bawunsəkotsyuə
bamfo eto utsyuə saa fi
kusiə kɔni kplon, nya woalɛ
wə bebi ku wə diyo eto
betidi kenke ola.
13 Nya bawunsəkotsyuə
ba nlɛ mə keyifo olaa, mə
kosate ebunyə dibu ku
kəńyəsə sɛɛ lə betidi eto
ənəmi. Nya bɔɔkɛ utu bedi
etiki lə mə bofokanɔ lə Yesu
Kristo əsuə kate betidi
bamba.
14-15 Nlɛ bobe bə
yəmbɔklɛ muubə nyə mi.
Fɛɛ nlɛ asa nyamfo bɔwɔni
kətə fə bə lə minlɛ bubə
mləə, lə efo fə bɔwunsəko
lə ate lesa nə ele bə yifo fe
ɔtɔnkotɔnko lə Onanto eto
bebi nti. Nya mə ba ni
Onanto wəə nkpe nkpə eto
bebii, mə ni omayi itə Ditiki
Sɛɛ nəmə.
16 Onanto eto ditiki kɛnkɛ
nə bələkə bátee, kpe
kalende tinti nya kuutsyuə
saa əmbofo bɔni nko. Nya
ni bənkə,
“Bonamute əbə bale fe
kawunsiə eto utidi.
Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ələkə
óte nkə uyifo kɛnkɛ.
Nya Onanto eto batɔnkpe
dínyə wə.
Nya bələkə wə báte lə
kawunsiə eto betidi
kenke nti.
Kawunsiə eto betidi kpə áfo
wə bánɔ.
Nya Onanto dítsyi wə
úsuko kato lə
diyənde kplɛ əsuə.”

4

Betidi Ebutəkəko Bidia Eto Bateasa Kama.
1 Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ələkə óte
bo ókpasə nkə, fɛ kawunsiə

eto kalosəkɔ looyoo, betidi bətsyuə ebɔbɔ lə bofokanɔ eto Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə bətəkəko bidia eto awɔnɔ nnya mba luufi mə əsuə bətə obuale əmə eto asatete.
2 Bidia eto asa betidi bamfo laate, nya buufi mə disiale eto asatete bakula, itsyise mə akɔɛsi əkpə fe situ ku ute béfi bátonsə nnya, bəmbə ɔnukualɛ.
3 Mə laate bə yanle bə betidi fi kusiə. Nya baatɛyi bənkə yanle bə bedi edisa ətsyuə eto okle tsya. Fɛɛ Onanto wə díyifo edisa kenke utsyə nkə mba léfo wə ditiki banɔ bentekəko wəə, lə bedi ku lɛninsɔ.
4 Nya sitintii, asa nnya kenke Onanto díyifoo, alɛkɛ. Nyaso yanle bə utidi saa kisi didisa kuditsyuə. Bomu ele bə bafo ditsyuə saa ku olatoto ku lɛninsɔ.
5 Itsyise Onanto eto ditiki nəmə ku bo lɛninsɔ ləəyifo didisa nəmə kɛnkɛ.

Kristo Yesu Eto Usumunyə Sɛ.

6 Lə até fə bayimitsyuə asa nyamfoo, nya əsuə fɔɔyɛ afiani Yesu Kristo eto ɔwunsəko sɛɛ nɛ. Lə nya féfi bofokanɔ eto etiki nyamə ku asatete fékluəsə əsuə esoo, nyamfo luutə fə əsuəle nɛ.
7 Nyaso ləkə fə əsuə etsyiko lə amamosa nnya betidi laatɛyi nya dimanyɛ lə konantosu nya ləmbə kutəkə saa. Nya kase konantosu lə ətəkəko ko kekleke.
8 Ǝsuə eto bunə itə ale bɔkɛ alɛkɛ lə kusu kutsyuə, tsya Anantotiki bufi kekuləsə əsuə ku nya bokase kpe kutəkə eso nyamblɛ kenke. Itsyise yuutə fə kutəkə lə nkpə bomfo ku lə kəkpəma eto nle tsya.
9 Nyamfo eyifo ɔnukualɛ wə ele bə utsyuə saa fo ɔnɔ.
10 Nyamfo eso bɔnlɛ keyifo kekleke nya bɔnlɛ kanyi saa bunyə nɛ. Itsyise bo kusubebe təkə lə nkpə manlo bo Onanto wə ni betidi ba tã eto Ofomfokətə əsuə. Nya mba luunyə wə bofokətə ni mba léfo wə bánɔ.
11 Nyamfo ni asa nnya ele bə te mə nɛ.
12 Məntə lə betidi bətsyuə lə bənyə fe amamflɔ itsyise eyifo okosobi eso. Bomuu, fiani ditsyəbi sɛɛ itə bafokanɔfɔ kenke ɛyɛ lə fə etikididi ku fə ditsyəbi ku fə lelabi itə betidi ku fə bofokanɔ ku fə nkpə kɛnkɛ busiə tsya əsuə.
13 Ńyə kekleke lə akakla Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə əkətə bafokanɔfɔ kenke. Nyaso ləkə nya kasɔ lə ate mə asa nyamə isu ese lefe nə muusinkli mbə.
14 Nya manyɛ Onanto eto Lɛwɔnɔ eto ətəsa nnya úfi útə fə ɛyɛ lə wə bənyɛləkətidi ku bafokanɔfɔ eto batɔnkotɔnko ba dítəkə fə anii, eto keyifo buyifo.
15 Tə lə fə nsusu lə butəkə lə nyamfo əsuə, nya lə alɛ nko ekeyifo itə lə betidi ba tã lə bənyə lə fə nkpə sɛɛ bo fensi eto sɛtɔsusu.

16 Lɛ fə əsuə kukɔnɔ ku asa nnya faate. Nyə kekleke lə keyifo ka fanlɛ əsuə. Itsyise lə eyifo nkoo, ebuləkə fə əsuə ku betidi kenke ba laanɔ fə ditiki etsyiko lə kotonənə əsuə.

5

Ele Bə Lɛ Bakɔbəsiə Ku Batɔnkotɔnko Ku Beyifoyifo Ola Kukɔnɔ.

1 Meyenki akpe nye manlɔ osani wə ni fə sininə ətsyə ku kudu. Bomu ləkə asa kasɔ ate wə ku utu buɛɛ fe fanto seka. Lə bakosobi fe bayanisani.

2 Lɛ besio ba lebe banso fə fe fambe mə. Nya lə alɛ mbitɛ tsya fe fə bayimisio, nya lə alɛ fə əsuə kɛnkɛ.

3 Bakɔbəsiə ba ləmbə bawunsəkotsyuəə, lɛ mə kukɔnɔ ku dibu.

4 Fɛ lə bakɔbəsiə bətsyuə kpe bebi nye bəflufluu, tə lə bebi bamə lə bakase tutɛ, bakase kase bɔɔlɛ mə diyo eto betidi ku mə mba léle mə ola fe kase mə bofokanɔ eto keyifo lete. Ele bə bedi betidi ba ləətsyə mba léle mə kɔlɛ. Nyamfo ləədufə Onanto ənə nɛ.

5 Nya ɔkɔsiə wə ləmbə ɔwunsəkotsyuə saa, ufi wə kusubebe utəkə lə Onanto əsuə lə ukato ola ukətə Onanto ketsye ku kakɔmi itsyise ohiã wə bɔwunsəko.

6 Fɛɛ ɔkɔsiə wə leedi sɛsɔnɔɔ, umbə nkpə lə Onanto eto ənəmi, ite bə usi nkpə tsya.

7 Di mə etiki əkə mə ato itsyi lə asa nyamfo əsuə bə lə mə bətsyuə nye betidi bamba lembudi mə ketikima.

8 Nya lə utsyuə lə mi nti áni nkə woəmbɔlɛ wə diyo eto betidi ola kukɔnɔɔ, nyalɛ te fə ɔ́ni wə bofokanɔ eto kusu komə, nya wə etiki abia eso utidi wə dimamfo ɔnɔ kulaa tsya.

9 Memfi ɔkɔsiə wə dimamfo tɔ alɛ fosi akua eto diye akɔ ku bakɔbəsiə eto ditsyukpa nə nkpe lə bafokanɔfɔ nti. Nya nnya nsi nso ni bəə, ɔkɔsiə wə nkpe lə ditsyukpa məmfo nti di usio ni kusə kɔni hã úkəsiə.

10 Uyifo nwə betidi laakpadi diye sɛɛ lə kase unsi nkpə sɛɛ eso. Ele bə udi usio wə nkpe ditsyəbi sɛɛ wə dínə wə bebi kukɔnɔ nya onkpe kafoɛkpɛ itə bafɔbofo. Ele bə uyifo usio wə nkpe kafo ɛkpɛ itə wə bətsyuə ku bafokanɔfɔ tsyuə. Nya woawunsə ko betidi ba kenke nkpe lə bulə əsuə. Nya lə ɔnukualɛɛ, ufi nkpə bo kenke unsi itə kasɛɛ eto buyifo.

11 Bakɔbəsiə ba dimamfo tɔ alɛ fosi akuaa, məmfi mə aye akɔ lə bakɔbəsiə eto ditsyukpa nəmfo nti. Itsyise lə kusəsiəsiə lə mə ɔkɔɛ, boosinkli lə Kristo kama besu bəsiə bese fɔfɔ.

12 Nya nyamfo ebutə bata kakle ka nkpe lə mə ku Onanto nti bebu itə bedi dikpi.

13 Lə nnya kamaa, boofiani baflɔ bakatsyilama betidi eto ayo kedi etiki bimba nnya ləmbə kutəkə. Nya nnya nsi lebia enso ni

bəə, bookakpadi betidi aye bua kedi mə ketikima katɛyi etiki nnya dimamfe.

14 Nyasoo, nla miə bakɔbəsiə bamfo eto kakle siə bese lə bale bebi lə bəsiə babe mə ayo bomu. Nyamfo ebutə bə bembuyifo asa nnya dimәńyə itə nya luutə bo balo kusu bə bəkedi etiki bua saa lə bo əsuə.

15 Itsyise bakɔbəsiə bətsyuə ébusinkli bésu bətəko Obonsam.

16 Lə bakɔbəsiə bətsyuə kpe lə usio wə díkafo banɔ eto diyoo, ele bə obe mə ɔlɛ mə ola, itə bə mə bitsyikə əmbubə itəkə lə Onanto eto bafokanɔfɔ əsuə. Nyamfo luutə kusu bə bafokanɔfɔ mfó eto ditsyukpa ebofo bakɔɛsiə bamba ba ləmbə bawunsəkotsyuə ola bɔlɛ.

17 Nya bafokanɔfɔ eto batɔnkotɔnko ba nlɛ mə keyifo kamə olaa, ele bə bətə mə kayofofo ka disu sɛtɔ eto sinuə. Titlu mba laate asa fɛ bensi beedi betidi Ditiki Sɛɛ nəmə tsya.

18 Itsyise bátɛyi lə Awɔnisa Eto Kukue Kɛnkɛ bənkə, “Mankle onantsyui wə laafodi kamɔ kətə fə eto kɛnyɛ lə ɔlɛ keyifo.” Besi bátɛyi tsya bəə, “Ele bə uyifoyifo saa nyə wə kayofofo itsyi lə keyifo ka ɔnlɛ əsuə.”

19 Lə utidi utsyuə əbə ɔlɛ ɔtɔnkotɔnko utsyuə kɛnyɛ bolaa, mamfo nnya anɔ isu ese lefe nə ɛflɔ betidi inuə ku kama.

20 Nya betidi ba ləəsiə nkpə buaa, ləkə mə até lə mə bətsyuə nti lə əkə mə ato lə bafokanɔfɔ kenke eto ənəmi. Nyamfo luutə bafɛfɛ te sikpi nɛ.

21 Nyaso nlɛ fə kɔlɛ bɔlɛ lə Onanto ku Kristo ku Onanto eto batɔnkpe kenke eto ənəmi minkə lɛ nyamfo ola kukɔnɔ lə ayɛ betidi eto ənəmi bobe bə lə esu ala utsyuə aso utsyuə.

22 Tsyə əsuə, mankpɔ lə ani butəkə lə utsyuə əsuə itə kanantoyifo buyifo. Nya makɔko babuayifo saa, bomu ləkə fə əsuə lə lebuayifoyifo saa əsuə.

23 Nya se kafo eto bufi nkpe fə lə əsuə esoo, mantɛyi fə əkənə ntu fufu ete. Yɔɔlɛkɛ bə əkənə nte sɛkɛ sɛkɛ fe kofa seka.

24 Betidi bətsyuə eto abua nnya beeyifo amfo bɔbiɔ nyaso yəələkə mə dikpididi kate koko. Fɛ bətsyuəə, kama kama fɛ mə asabuayifoyifo tsya ləəbə kabɔ bəənyə.

25 Nkɔ kə ini bə asasɛyifoyifo tsya əmbofo bɔbiɔ, nya nnya lɛbiɔ tsya ebubə ɛbɔɔ lekple utsyuə saa nyə.

6

1 Tɛyi bafokanɔfɔ ba ni ndomufɔ kenke fənkə ele bə babokosə mə əsuə kasɔ bətə mə banamute lə keyifokɔ, bə betidi saa embudi etiki bua saa itsyi lə Onanto ku bo bofokanɔ eto asatete əsuə.

2 Nya ndomufɔ eto banamute ni bafokanɔfɔɔ, mántaka bəńyə lə banamute bamə əsuə lə bofokanɔ eto sɛyimididi

bataka. Bomu ele bə babokosə əsuə kasɔ bətə mə bawunsəko mə kulaa enso. Itsyise betidi ba baanlɛ bɔwunsəko mfoo, beyifo mba lefo Yesu banɔ. Nya mə ku məmə kenke eyifo wə bale ba woala tinti. Nyamfo ele bə te mə lə akpe mə nkɛale lə beyifo ele bə beyifo lə bakpe mə nkɛale.

Binyə Kekleke Lə Mi Onanto Kama Butəkəko Ǝsuə.

3-4 Utidi wə ke laate asa bamba nya laanlɛ bɔyɛ lə Bonamute Yesu Kristo eto Ditiki Sɛɛ əsuə, utsyə əmə lɛ wə əsuə kato bobesə unyi kulesa. Iyifo etiki bunə bimba ku kədiə ku bulə bimba ete woakpe. Nyamfo ləətə betidi kənənsɛ, ndiəkpekpe ku abiesese, ku nsusu bua bufi lə utidi əsuə nɛ.

5 Nya bəənə etiki kəntsyɛɛ lefe saa. Betidi bamfo eto okle eto nsunsu ebukpə nya bensiyi Ditiki Sɛɛ nəmə eto ɔnukualɛ. Mə nsusu ete ni bənkə bəətəkəko Ditiki Sɛɛ nɛ mə kama lə bayɛ lə nnya əsuə bafiani batabinyə. Ləkə fə əsuə etsyiko mbamfo eto okle əsuə.

6 Fɛɛ lə utidi akpe ɔtsyini kekleke lə Onanto eto bɔsumu əsuə nya asa nnya nte wə tsya dídufə wə ənəə, uyifo otabinyə.

7 Itsyise fe kase bále boo, bóanlɛ kulesa boboko kawunsiə. Nya lə bukpe tsyaa, boəmbufi kulesa busuko.

8 Nyaso bitə lə bikə ku edisa nya ntə bo lə imi bo.

9 Fɛɛ betidi ba laasɛsə ənəmi lə bikə eto bɔkɛ əsuəə, mə leedufə lə Obonsam eto uyibi wə obio utsyə mə nɛ. Nya beetsyiko asa bimba buyifo, nya beefi kawunsiə eto bikə bɔbɛbɛ kakpimi lə əsuə nya baabiasə mə nkpə itə bəəkpə kanya kulaa.

10 Itsyise ənəmi bɔsɛsə lə atabi bɔbɛbɛ əsuə laayɛnko asa bua kpə eto buyifo. Betidi bətsyuə lə kənəsɛ lə atabi eto bɔkɛ eso áyansə mə bofokanɔ eto kusu. Nya mə nkpə kenke édufə lə bulə əsuə.

Ńyə Lə Bofokanɔ Eto Keyifo Eto Kusu Ǝsuə Kekleke.

11 Nya se feyifo utidi wə dífi fə əsuə utə Onanto esoo, ləkə əsuə lə asa bua nyamfo kenke eto buyifo əsuə lə efi fə ənəmi ətəkə lə asa sɛɛ buyifo əsuə. Təkəko Boanto Onanto lə bofokanɔ ku lelabi əsuə. Kɛ dibusə lə alɛ betidi buɛɛ.

12 Ńyə kekleke lə bofokanɔ eto keyifo əsuə lə akpe nkɛale lə ənyə nkpə manlo manlo. Nkpə bomfo eso Onanto lékpadi fə lə lefe nə fáfo wə bokpadi eto bofokanɔ fáte lə mba díkafo babɔ ku babamba eto ənəmi nɛ.

13 Nya lə Onanto wə diyifo lesa saa ku Kristo wə dífə wə kɛnyɛ úləkə wə bofokanɔ óte lə Pontio Pilato eto ənəmii, nlɛ mɔ Ditiki Sɛɛ bufi kətə fə, ini mɔ kɔfi.

14 Nyaso nlɛ fə bɔtɛyi minkə lɛ asa nyamfo ola kase kuutsyuə ləmbɔtɛyi

kulesa bua itsyi lə fə əsuə isu ese lefe nə Bonamute Yesu Kristo luusinkli ubə.
15 Nya Onanto ebutə Yesu Kristo sinkli ubə lə lefe nə ɛlɛkɛ itə wə. Onanto ni nwə nso kenke ku ni nwə fate nlɛ seka budi lə lesa saa əsuə, nya uni baka kenke eto oka. Nya lesa saa laakpo wə Bonamute Onanto. Nya wə ni nwə boatɛsə.
16 Wə fate insi nkpə itsyise wəəkpe kulefe kulefe. Nya wəəyənde itə bə kuutsyuə saa əmbofo buńyə lə wə ənəmi lə ɔlɛ bubə. Kuutsyuə saa mənnyə wə tɔ unyə nya kuutsyuə saa tsya əmbofo wə ənəmi bobe. Nya atɛsə ku əsuəale ni wə ale lefe saa. Ibə itə.
17 Tɛyi mba nkpe kawunsiə kamfo eto bikə fənkə, bambesə əsuə kato befi mə ənəmi bətəkə lə mi, bikə bia lalo əsuə. Bomu befi mə ənəmi bətəkə lə Onanto əsuə. Wə uni ləətə bo lesa saa kafo faa nkə lə bunyə disuəyuə.
18 Tɛyi mə fə bekeyifo kasɛɛ nya luutə boofiani batabinyə bənyə atsyɔkpokpo lə nnya buuyifo əsuə. Nya lə bəkətə betidi asa kafo faa.
19 Lə beyifo nkoo, balɛ bikə bia lambia bɔɔlɔ kətsyə itə mə əsuə lə kama ka nlɛ bubə. Lə nya əsuə boonyə nkpə tinti bətə əsuə.
20 Timoteo, be fə alɔ asa nnya Onanto dífi útə fə ətsyə kukɔnɔ. Memfi fə əsuə akpe lə eyifosa bimba ku etikinənə bimba əsuə. Nyamfo əsuə betidi bətsyuə laayɛ kawɛ betidi fe mba ni babesibe.
21 Itsyise bətsyuə efi bə beyi asa nyamfo. Fɛɛ ɛyɛ lə nyamfo əsuə bányansə mə bofokanɔ eto kusu.
Nlɛ Onanto bɔtɔ miə ufi wə lefonə obe mi.

2 TIMOTEO
Kukue Nuəfə Ko Paulo Lɛwɔni Útə Timoteo

1 Mɔ, Paulo, wə ɛyɛ lə Onanto eto lefonə əsuə mimfiani Yesu Kristo eto ɔtɔnkpe, wə nlɛ letsya bobe itsyi lə nkpə bo buunyə lə Bonamute Yesu Kristo əsuə lə bo ku wə eto lɔniyifoyifo əsuə nlɛ kukue komfo bɔwɛni kətə fə.

2 Mɔ ubi lala Timoteo, nlɛ Boanto Onanto ku Bonamute Kristo Yesu bɔtɔ miə mə lefonə lə disiəko fə lə bənyə fə kaminsə, lə bətə fə diyuəsə.

Nyə Kekleke Lə Bofokanɔ Ǝsuə.

3 Maasɔ Onanto wə meesumu fe kase mɔ banamə díyifo ani. Nya meeyifo nko ku mɔ utu wə laanlo mɛ dikpi əsuə. Nya, masɔ wə ani ketsye ku kakɔmi kalɛ wə lekpakpa lə fə disi lə nlɛ ola boto.

4 Nya lə nkloma binəntu bia féwii, mala tinti miə məənyə fə lə əsuə lə iyuə mɛ.

5 Maakloma bofokanɔ kekleke bo nkpe fə. Bofokanɔ bo eto okle lɛkɛ fə ewu Lois ku fambe Eunike mə. Mfo nnɔ miə fintsya kpe mu okle.

6 Nsusu bomfo eso minlɛ fə kukue komfo bɔwɔni bə lə alɛ kekleke ətəsa nnya Onanto dítə fə lə lefe nə mímfi ani míntəkə fə lə əsuə mínto ola.

7 Itsyise lɛwɔnɔ nə Onanto dítə boo, əəntə boate sikpi. Bomuu, útə bo lɛwɔnɔ nə ləətə boənyə əsuəale, ku lelabi, ku əsuə eto lɛkɔɛle kato butəkə tsya.

8 Lə nyamfo esoo, məntə lə kofani lə kɔlɛ fə bə əńyə alɛ Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nə mə bɔtɛyi nye lə kofani lə kɔlɛ fə lə mɔ disi nwə bákpe le diyo lə Kristo eto disi. Bomuu, fintsya ńyə kekleke lə ənyə kanyi lə wə disi lə ələkə Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmə ate. Itsyise Onanto ətə fə əsuəale bə lə afo nyamfo buyifo.

9 Onanto ni nwə dítə bo nkpə nya ókpadi bo nkə bofiani wə betidi. Inni lə bo kasɛɛ ka búyifo eso. Bomuu, iyifo wə Onanto eto nsusu ku kafo ɛkpɛ ka úfi útə bo eso. Nya ɛyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Bonamute Yesu Kristo əsuə nya búnyə Onanto eto lefonə nəmfo fɛ úyifo kawunsiə kulaa tsya.

10 Nya mɔmɔɔ, Onanto ébuləkə nyamfo óte bo ekpa wuə lə Ofomfokətə Kristo Yesu əmfo eto bubə əsuə. Wə ni futsyə léso ukpə ku eto əsuəale ani. Nya ɛyɛ lə wə Ditiki Sɛɛ əsuəə, óboko bo nkpə bo kalosɛkɔ lənsiembɔkɛ kulefe.

11 Onanto efi mɛ uyifo nwə loobe wə letsya ku ɔtɔnkpe ku wə Ditiki Sɛɛ nəmfo eto oteasa.

12 Nya lə nyamfo esoo, nya minlɛ kanyi bunyə nɛ. Fɛɛ kofani annlɛ mɛ. Itsyise mfo nnɔ sitinti, nya nyi utidi wə əsuə mɔ bofokanɔ nkpe. Nya nyi tsya miə

woose mɛ ku nya kenke mimfi minlɛ bokpe lə wə ani isu ese lə Diyi nəmə.

13 Lɛ etiki sɛɛ ku nnya kenke mínte fə kukɔnɔ kekleke, nya lə ayɛ lə nnya əsuə. Fo nya anɔ kekleke nya lə eyifo lɔni ku Kristo Yesu lə lelabi əsuə.
14 Nya ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale nya nkpe lə bo əsuəə, lə alɛ asa sɛɛ nya kenke béfi bətə fə kukɔnɔ.
15 Eyi fə Asiafɔ eto bafokanɔfɔ kenke édu mɛ lə ɔflɔ, nko ke ni Figelo ku Hermefene tsya lídu mɛ lə ɔflɔ nɛ.
16 Nlɛ Bonamute lekpakpa miə unyə Onesiforo ku wə diyo eto betidi kaminsə itsyise yéanlɛ wə kofani bə bákpe mɛ lə diyo. Bomuu, úńyə ko mɛ nnya ɔ́wunsə ko mɛ tinti.
17 Nya lefe nə úbə Romaa, ótsyilama kenke ɔ́bɛbɛ mɛ isu ese lefene eto lefe únyə mɛ.
18 Nlɛ bɔtɔ miə lə Onanto lə unyə wə kaminsə lə wə Lekpoyi əsuə. Fə kosate yi esu kpə nnya əsuə ɔ́wunsəko mɛ lə Efeso.

2

1 Nya fə, mɔ ubi, kpe nkɛale ɛyɛ lə Onanto eto lefonə nə úfi útə bo bə bookpe lə lɔniyifoyifo ku Kristo Yesu əsuə.
2 Nya lə asa nnya fánɔ bə nte lə betidi kpə eto ənəmii, nko kə ele bə fintsya fi akpe lə betidi ba léfobanɔ eto ani bə lə befi besu bate betidi bamba tsya.
3 Ńyə kekleke lə kanyi əsuə fe kase omamanyə sɛɛ ləəńyə, ətə Kristo Yesu.
4 Omamanyə wə ńyə sitinti itə wə keyifoo, woola nkə wə eyifosa lə ekpe wə uninə disuəyuə. Nyaso woənsiəmbufi ani okpe lə betidi ba lenni bamamanyə eto asa nnya beeyifo əsuə.
5 Nko ini nɛ bə fɛ nwə leetsyetsyi lə udi ututɛɛ, ele bə uyifo lə afi nnya baakpe əsuə kukɔnɔ.
6 Ɔkuɛmfo wə leeyifo keyifo ku otsyekle lə wə ɔkuɛɛ, wə ni futsyə laaka wə bidikə bia budi nɛ.
7 Bu disi lə etiki nnya minlɛ fə bɔtɛyi mfo kenke laabe, itsyise nyi minkə Bonamute ebutə anɔ nyamblɛ kenke kasɔ.
8 Kloma Yesu Kristo wə ni Oka David eto ufluflu wə Onanto létakasə úńyənsə utsyi ɔkɔmə úbə fe kase Ditiki Sɛɛ nə minlɛ bɔtɛyi mfo nlɛ bote.
9 Nnlɛ kanyi bunyə lə Ditiki Sɛɛ nə maatɛyi eso. Nya bakpe mɛ lə amana kulaa tsya fe utidi wə leeyifo asa bua. Fɛɛ Onanto eto etiki alɛɛ, bəmbofo ni kusu buti!
10 Lə nyamfo eso maafo lesa saa akamini itə Onanto eto betidi ba ukələkə utsyə esoo, bə lə mə tsya lə bənyə bofo bo ɛyɛ lə Kristo Yesu mate əsuə lə bɔyɛ lə nnya əsuə bunyə nkpə manlo eto disuəyuə.
11 Ɔnukualɛ uni baatɛyi bənkə,
“Lə búkpe ku wəə,

bo tsya ebusiə nkpə ku
wə.
12 Lə bofo buńyə kekleke lə
kanyinyənyə saa
əsuəə,
buudi seka ku wə.
Lə bɔni wəə,
wuntsya ebɔni bo.
13 Lə ibə bə bɔ́yɛ bofokanɔ
lə wə kula tsyaa,
wəə, əmbɔyɛ buyifo lə
kɛnyɛ ka utsyə əsuə.
Itsyise wəmbɔni wə
əsuə kulefe."

Lɛ Fə Ǝsuə Kukɔnɔ Bə Lə Onanto Lə Ofo Fə Kayo Sɛ.

14 Kaklomasə mə asa nyamfo nya lə əkə mə ato kekleke lə Onanto eto ənəmi bə lə bayɛ etiki bunə. Itsyise kasɛɛ saa aambɔ le nya əsuə. Bomu asa nyamfo ətə bə yaabiasə mba laanɔ nya. Mə bofokanɔ ebɔyuɛ.

15 Lɛ fə əsuə kukɔnɔ lə kusu saa əsuə bə lə Onanto utə fə kayofofo sɛɛ. Yifo fə keyifo kukɔnɔ bə kofani lə kɔyɛ fə bɔlɛ. Bomu yifo utidi wə laate Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə lə ɔnukualɛ kosate əsuə.

16 Ləkə fə əsuə etsyiko lə akuɛntiki ku asa bimba bɔtɛyi əsuə. Itsyise betidi ba leeyifo asa nyamfo eto oklee, yəələkə mə nsusu ketsyiko lə Onanto sikpibote əsuə famfamfa.

17 Asa nyamfo eto okle bote ale lefabe nə leenkpə nə laanyi kpitikpitikpiti. Nya betidi inuə ba léte asa nyamfo eto kakle ni Himeneo ku Fileto.

18 Banya kusu itsyi lə Ditiki Sɛɛ nəmə eto ɔnukualɛ əsuə, nya banlɛ bafokanɔfɔ eto nsusu bobiasə katɛyi bənkə botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə nkpə eto lefe ébubə éfe.

19 Fɛɛ Onanto eto diyo eto leba nə əsuə óse ofati úńyənsəə, ni nsi ńyə. Nya leba nəmfo əsuəə, ɔ́wɔni etiki nya ləəbə mfo nkə, "Bonamute yi betidi ba ni wə bale nya," nya "Utidi wə laatɛyi nkə ɔlɛ Bonamute busumuu, ele bə usinkli lə asa bua buyifo kama."

20 Lə diyo kplɛ saa, kedikpɛ akpa akpa ləətsyə mfo. Befi sika sia béyifo kətsyuə kətsyuə ku sika flubia. Nya kətsyuə tsya sitə beefi baato kə fɛ nka baawoe tsya nkpe. Beeyifo kakpɛ kamfo lə esu esu əsuə, kətsyuə itə eyi sɛɛ eto budi eto keyifo. Nya kətsyuə tsya itə diyi saa eto keyifo buyifo. 21 Nyaso lə utidi utsyuə ələkə wə əsuə utsyiko lə asa bua əsuə nya uyifo wə əsuə kɛnkɛɛ, ofo koya utə Bonamute fenkə kakpɛ ka baalɔ bəətsyə itə eyisɛdidi. Itə bə boofo wə bufi itə keyifo sɛɛ saa buyifo.

22 Ləkə fə əsuə etsyiko lə bakosobi eto alasa bimba butəkəko əsuə. Nya yifo lesa saa lə kusu sɛɛ əsuə, lə əsiə bofokanɔ eto nkpə sɛɛ, lə akala betidi, nya lə əsiə nkpə kpoo ku mə lə diyuə əsuə. Yifo asa nyamfo ku mba nsi nkoə sɛɛ, laato ola ku ketu ka lekpa bə ɔwunsəko mi.

23 Ləkə fə əsuə etsyiko lə ebukitiki ku etiki bimba

budi əsuə, itsyise kədiə ete asa nyamfo eto oklee, ləənə kaboko.
24 Nya yanle bə Bonamute eto usumunyə, lə ukədiə kədiə. Bomu ele bə ukəyifo kafoɛkpɛ kətə utsyuə saa, udi oteasa sɛɛ, nya uyifo utidi wə diyuə.
25 Nya betidi ba laataka kənyə lə Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuəə, ele bə ofo asa kasɔ buləkə kate mə ku utu buɛɛ. Nya ditsyuə Onanto ebutə nkə batsyi lɛkɔɛsi bawuninsə lə bafo Ditiki Sɛɛ nəmə.
26 Lə nyamfo əsuəə, mə nsusu ebɔsini bə lə bani Obonsam wə dífi mə úyifo mba leyifo wə lelabi əsuə.

3

Betidi Ebɔni Onanto Lə Eyi Fɛfɛ Ǝsuə.

1 Tsyə nyamfo lekpo fəə, lə eyi fɛfɛ əsuəə, lefe nə lɔɔkɛ ale ebubə.
2 Betidi ebola asa nnya luutə mə hã eto lɛlɛkɛsə nya boola atabi. Boobesə əsuə kato nya bookənə əsuə. Booyifo betidi ba luukaka, betidi kedi etiki bua lə betidi əsuə nya booyifo mba lembubu mə antomə ku ambemə. Booyifo mba ləəntsyə kɔlɛ ku betidi ba ləmbofo Ditiki Sɛɛ nəmə banɔ tsya.
3 Booyifo betidi ba ləəmbɔkɛ lefonə itə betidi bamba ku mba ba ləənyə mə bətsyuə kaminsə. Booyifo betidi ba laatɛyi bidia kalɛ betidi lə kafo kabiasɛ mə aye ku betidi ba ləəmbə disuətsyə kabuasə asa. Nya mə ənəmi əmbunyə, bankpe disiale. Nya mə ni betidi ba laanla asa sɛɛ nɛ.
4 Mə ni betidi ba leedu mə bətsyuə. Nya mə ni betidi ba leebu bə mə ete ni babesibe ku betidi ba leebu bə mə hã ni bakplɛ banso ku betidi ba laala kawunsiə kamfo eto kamini enso Onanto.
5 Betidi bamfo eto okle ákplatsya kate bə mə ni betidi sɛɛ, fɛɛ bámfo Onanto eto əsuəale bə bɔkɛ lə mə nkpə bo bensi əsuə. Nə fə əsuə ələkə lə betidi bamfi nti.
6 Itsyise betidi bamfo eto okloee, beeyu kedufə lə betidi eto ayo kabiasə besio ba eto nsusu ləmbə ale. Besio bamfó eto abua eyifo bitsyike itə mə itsyise beyifo abua akpa akpa nnya laakpa mə kakpe lə abua kpə əsuə.
7 Besio bamfo eto kakle aakase asa lefe saa, tsya bamfó etiki nyamə kasɔ bɔnɔ sitinti kulefe.
8 Kase ɛyɛ fɛ Yane ku Yambre letaka bəńyə lə Mose əsuə lefe nə léfe məə, kusu komfo əsuə ke bidia eto bateasa bamfo tsya lɛyɛ bátaka bəńyə lə ɔnukualɛ eto Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə nɛ. Asa bua nya betidi bamfo nlɛ buyifo afo mə nsusu kenke, itə bə bányansə mə bofo kanɔ eto ɔnukualɛsu.
9 Fɛɛ betidi bamfo eto okle əmbə sɛtɔ buusu, itsyise mə sɛmumu sia nkpe mə ebɔbɔ ete utidi saa nyə fe mba nlɛ asa nyamfo eto

okle buyifo nko, fe kase ibə lə Yane ku Yambre əsuə.

Boanto Onanto Ebulәkə Fə Utsyiko Lə Bulə Saa Eto Okle Ɜsuə.

10 Fɛ fəə, ébunyə nya feenyi mɔ asatete, mɔ nkpə bo minsi, mɔ nsusu ku mɔ bofokanɔ, kase maakplatsya, kase maala betidi, ku kase məəmuə utu kalɛ lə kanyinyənyə əsuə.

11 Eyi kase bətənko mɛ, bákpe mɛ bulə, mínyə kanyi lefe nə mímbə Antiokia ku Ikonion ku Listra. Kloma ohiã kplɛ wə báte mɛ. Fɛ lə nnya amblɛ əsuəə, Bonamute ələkə mɛ utsyiko lə nnya kəmiə.

12 Ɔnukualɛ əmə ni bənkəə, betidi ba kenke ləəsiə nkpə sɛɛ lə Kristo əsuəə, boonyə kanyi nya bookpe mə bulə bəńyə mə lə əsuə.

13 Fɛɛ Betidi bua ku bidiabidia eto bateasa məə, kato ko mə asa bua buyifo loobe fe kase baanlɛ betidi bɔwɛ kakpe ke. Nya mə kosate tsya betidi bamba ebukawɛ mə kakpe.

14 Nya fəə, nla miə lə əńyə lə asa nnya fákase nya fáfo fánɔ tsya əsuə kekleke. Itsyise eyi betidi ba ɔflɔ fákase nya.

15 Idu lə fə sikpefi lefe kee, áte Kukue Kɛnkɛ eto Awɔnisa eto etiki nya díbə yɛwunsəko fə fafiani obesibe, lə nyaso bofokətə ɛyɛ lə Kristo əsuə fánɔ.

16 Ɛyɛ lə Onanto eto əsuəale əsuə nya bɔyɛɛ buunyə asa nnya kenke baawɔni baakpe lə Kukue Kɛnkɛ eto Asawɔniwɔni kəmiə. Nya ɛlɛkɛ itə asatete ku bunyenki kakpe utidi ku kɔlɛlɛ ku bunəfofo itə nkpə sɛɛ siəsiə.

17 Báwɔni nya nko bə lə utidi saa wə difi wə əsuə utə Onanto ebɔflɔ nya yɔɔlɔ wə itsyə itə keyifo sɛɛ saa buyifo.

4

Fi Fə Kɛnyɛ Edi Ditiki Sɛɛ Nə Mə Ate.

1 Nnyə lə Onanto ku Kristo Yesu wə luusinkli ubə okponko kawunsiə eto betidi ku bəkpənkpə akpo eto kɛnyɛ. Nya se wuusinkli ubə bio lə wə Sekadidi əsuə esoo, nlɛ fə kɔlɛ bɔlɛ kekleke minkə,

2 bekpe kɔni o-o, bimbə kɔni o-o tsyaa, biləkə Ditiki Sɛɛ nəmə kɛnyɛ bete. Bɛlɛ mə kɔlɛ, nya binyɛnki bekpe mə, lə bekpe mə nkɛale. Nya lə alɛ asakasɔ buləkə kate məə, tsyə əsuə lə efi utu buɛ ku disuətsyə até mə.

3 Itsyise lefe ditsyuə ebubə lefe nə betidi lensiəmbɔtɔnə bə bəətsyue ato banɔ Ditiki Sɛɛ nəmfo. Bomu boola bə baanɔ bateasa bamba ba lɔɔtɛyi mə etiki nya eto okle boola bə baakanɔ.

4 Bootsyiko kama butsyi kakpe Ditiki Sɛɛ nəmfo kətəko etiki tsyuɛntsyuɛ eto kama.

5 Nya fəə, lɛ fə əsuə kukɔnɔ lə ayɛ lə kusu ko lɛlɛkɛ əsuə lə ekakpe ale lə kanyi saa əsuə. Nya lə eyifo keyifo kamə fe Ditiki Sɛɛ

nəmə eto nwə laabe ni letsya. Nya lə eyifo fə keyifo kukɔnɔ fe bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkotɔnko.

6 Itsyise mɔɔ, mɔ nkpə fe bɔlɛ kalosəkɔ bubə nya boofi mɛ fe keditətə. Nya lefe tsya boyo bə mfe ndu lə kawunsiə kamfo.

7 Nkpɔ bɔkpɔ sɛɛ nya mínlosə mɔ keyifo fe nwə leetsyetsyi etsyi sɛɛ. Nya minlɛ mɔ bofokanɔ lə Kristo əsuə isu ese lə kalosəkɔ.

8 Nya idu mɔmɔɔ, Onanto ebutə mɛ kayofofo sɛɛ ka nlɛ bote nkə nsi nkpə lə kusu əsuə fe nwə lefo ɔnɔ eto kayofofo ka bálɔ bətsyə itə mɛ. Iyifo kayofofo sɛɛ ka Bonamute wə laakpo lekpo lə kusu sɛɛ əsuə luutə mɛ lə duyi fɛfɛ əsuə. Nya inni mɔ mate ete loofo ni, bomu bonko betidi bamba ba kenke tsya díkəfi mə kusubebe bətəkə lə Bonamute eto bubə bio əsuə.

Bə Mlə, Lə Ǝbə Ǝnyə Mɛ.

9 Yɛ kusu saa foofo lə əbə ənyə mɛ.

10 Itsyise Dema edu mɛ lə ɔflɔ lə usu utəkəko kawunsiə kamfo eto bikə lə Tesalonika. Nya Kreskee, usu Galatia nya Tito dísu Dalmatia.

11 Luka hã dibu onkpe mɛ lə ɔflɔ mfo. Nyaso kpa Marko lə bibə, itsyise uuyifo ɔwunsəkotsyuə tinti utə mɛ.

12 Ntsyese Tihiko Efeso.

13 Nya lə alɛ bubə, fo mɔ lɛyɔlefe eto awu nya míyani mintsyə lə Karpo ɔflɔ lə Troia aboko mɛ. Nya lə efi mɔ ekue titlu nya béfi kubukikue béyifo tsya aboko.

14 Aleksandro wə ni ɔtsyuɛntsyuɛ eyifo mɛ kabua tinti. Nya Bonamute ebofo wə kayo lə nnya kɛnyɛ.

15 Nyaso fintsya ńyə kekleke lə abe kukɔnɔ lə wə əsuə, itsyise ótaka uńyə lə bo asa nnya bɔnlɛ bote əsuə kekleke.

16 Lefe nə bákpadi mɛ ditutɛ lə lekpo etii, kutsyuə sa mámfo bubə kəńyə mɛ kama lə etiki nyamə eti, bomu báyani mɛ bətsyə bédu. Fɛɛ nlɛ Onanto lekpakpa minkə wəənnə mə koto lə nyamfo əsuə.

17 Fɛɛ Bonamute əńyə mɛ kama nya ókpe mɛ nkɛale nya dítə mimfo Bonamute eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobe kətə mba lenni Yudafɔ mfo. Nya Bonamute díləkə mɛ utsyiko lə ukpə əsuə.

18 Bonamute ebuləkə mɛ utsyiko lə kabua saa əsuə, nya wookpa mɛ ɔyɛnko buɛ buɛ isu ese lefe nə mindufə wə sekakedikɔ kato. Diyənde eto atɛsə bufi bɔnlɛ Wə butə idu mɔmɔ isu manlo manlo. Ibə itə.

Nnlɛ Mi Bokla.

19 Məəsiəsə Priska ku Akwila ku Onesiforo eto diyo eto betidi kenke.

20 Erasto si okpe lə Korinto. Trofimo tsya lɛ bufi, nyaso nyani wə ntsyə lə Mileto.

21 Kpe əsuə ku nkɛale lə əbə etu mɛ mfo fɛ lɛyɔlefe lə eyo. Eubulo ku Pude ku Lino ku Klaudia ku bayimi

fɛfɛ kenke bafokanɔfɔ
kenke bə bəəsiəsə kukɔnɔ!
22 Bonamute lə usiəko fə,
nya nlɛ wə lekpakpa bə lə
ɔlɛ mi ola lə wə lefonə əsuə.

TITO
Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Tito

1 Mɔ, Paulo, wə ni Onanto eto usumunyə ku Yesu Kristo eto ɔtɔnkpe, mɔ ni futsyə nlɛ fə kukue komfo bɔwɔni. Onanto díləkə mɛ nya ótsyese mɛ nkə nsu nwunsəko wə betidi ba úləkə útsyə eto bafobanɔ lə nyɛnko mə lə bafo Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ lə bo bafokanɔsu əsuə.

2 Bofokanɔsu komfo dítə bɔnlɛ kusu bobe itə nkpə manlo bo əsuə bófo bónɔ nɛ. Nya Onanto wə ləmbɔwɛ bo kosatee, wə lɛtɛyi ditiki nəmfo útsyə fɛ úyifo kawunsiə.

3 Wə díləkə nkpə manlo eto Ditiki Sɛɛ nəmfo óte bo ɛyɛ lə wə ditiki nə minlɛ mi bɔtɛyi lə lefe nə wə kosate lɛtɛyi utsyə əsuə. Nyamfo ni lesa nə ufi okpe mɛ lə ani nya mimfi minlɛ letsya bobe kətə betidi. Boanto Onanto wə ni bo Ofomfokətə, wə lɛtɛyi mɛ nkə mbe ni letsya nɛ.

4 Mɔ olala Tito, nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə fə itsyise eyifo mɔ ubi tinti lə bofokanɔ bɔni bo əsuə bonkpe eso. Nya nlɛ Boanto Onanto ku Kristo Yesu wə ni bo Ofomfokətə lekpakpa bə ɔlɛ fə ku lefonə ku diyuə əsuə, nya lə utə fə diyuəsə.

Paulo Ǝtə Tito Keyifo Kətsyuə Lə Kreta.

5 Nyani fə ntsyə lə Kreta ku nsusu bə lə alɔ lesa saa nə díbu bɔlɔkətsyə ətsyə. Nya lə umə saa, ləkə batɔnkotɔnko ba loofo buńyə lə bafokanɔfɔ eto kɛnyɛ fe kase míntɛyi fə miə yifo.

6 Fe bafokanɔfɔ eto batɔnkotɔnkoo, yanle bə etiki bua saa kɛ lə mə əsuə. Nya ele bə uyifo utidi wə mfi kusiə kɔni hã. Nya wə bebi tsya eyifo bebi ba léfo banɔ kekleke, nya beenyifo mba ditidi ato, nya beebu mə antomə.

7 Fe bafokanɔfɔ eto ɔtɔnkotɔnko wə laabe Onanto eto keyifoo, yanle bə bənyə nye befi etiki bua saa lə wə nye ukabesə əsuə kato nye kafo kanyi wə mləmləmlə. Nya yanle bə udui utekpe, nya yanle bə okakpɔ ekiti kekleke nye ukasɛsə ənəmi tsya lə atabi əsuə.

8 Ele bə ofo bafɔ bofo, keyifo kafoɛkpɛ nya woala asa sɛɛ nya woalɛ wə əsuə ola. Nya ele bə uyifo utidi wə nkpe ditsyəbi sɛɛ, nya uyifo kɛnkɛ lə lɛwɔnɔ əsuə, nya wooyɛ lə kɔfi əsuə.

9 Ele bə uyifo nwə nlɛ Ditiki Sɛɛ nəmə lə kɔni kekleke fe kase bofokanɔ eto kusu leté. Nya kusu komfo əsuə hã ele bə wuukayɛ bə lə okpe betidi bamba tsya ute lə əsuə, nya lə ofo mba laataka kəńyə lə Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə eto botakebu buləkə kate mə.

10 Itsyise betidi kpə kpe ba nlɛ betidi bɔwɛ nya bátaka bəńyə lə ditiki nəmə

əsuə ku mə ebukisa buyifo. Nya mba nso asa nyamfo kenke buyifo, mə ni Yudafɔ eto bafokanɔfɔ.

11 Efe bə taka əńyə lə mə asa nyamfo eto okle eto bote əsuə, itsyise asa nyamfo əənə bulə kakpe lə diyo eto betidi eto bofokanɔ əsuə. Nya se ini atabi asa buabote eto bateasa bamfo ləənyə ketsyiko le nya əsuə esoo, nyaso banlɛ asa bua nyamfo bote nɛ.

12 Nya Kreta eto utidi ɔni wə ni mə unyələkətidi lɛtɛyi nkə, “Kretafɔ, bidia baatɛyi mi lefe saa nya beeyifo mba laabiasə asa kakpe fe bebuki, nya bedikpũ beni nya bankpe sɛflɔ tsya.”

13 Asa nya unyɛləkətidi əmfo lɛtɛyi eyifo ɔnukualɛ. Nyaso bikə mə ato bə lə bayɛ ditsyəbi bua nəmfo bote itə lə mə bofokanɔ lə buyifo sitinti.

14 Nyamfo luutə bə bələkə mə ato betsyiko lə Yudafɔ eto etikitsyuɛntsyuɛ ku betidi ba eto asatete nnya lanyɛ lə ɔnukualɛ eto Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə nɛ.

15 Betidi ba kenke diyifo mə əsuə kɛnkɛɛ, mə eyifosa tsya eyifo kɛnkɛ. Fɛɛ lə betidi ba diyifo mə əsuə betidi bua nya bámfo banɔ ɔflɔɔ, kulesa menyifo kɛnkɛ. Mə esibubu ku mə ketu eyi ku asa bua, lə nyaso bəəmbofo nya ni asɛ lekpo butsyə ketsyiko lə abua əsuə.

16 Mə kosate aatɛyi bə beebu Onanto, fɛɛ mə eyifosa mante nko. Beyifo betidi ba laabiasə mə əsuə nya beembu kulesa nya bəəńyə bətə lesa sɛɛ saa buyifo.

2

Te Bofokanɔ Eto Asa Nnya Nyɛ Lə Ɔnukualɛsu Ǝsuə.

1 Fɛ fəə, te asa nnya nyɛ lə bofokanɔ eto kusu sɛɛ əsuə.

2 Te basani eto beninə kenke bə ele bə bebu mə əsuə, lə bakafo mə lɛkɔɛle ani boso ku bətə ənə lefe saa. Nya lə balɛ mə əsuə kukɔnɔ, balɛ mə bofokanɔ kɔni kekleke, lə bala mə bətsyuə, nya lə bakpe nkɛale ku lə bakɛ dibusə tsya.

3 Nko ke ini itə besioninə tsya nɛ, te mə kase ele bə bəsiə nkpə bo dinyə itə besio ba diyifo kɛnkɛ. Yanle bə bakakpadi betidi aye bua. Nya yanle bə bənə nte bəkpə tsya. Bomu ele bə bate betidi ditsyəbi sɛɛ.

4 Nya ele bə baté besiobitɛ ba nsi bese kase ele bə bala mə bese ku mə bebi tsya.

5 Nya ele bə bate mɛ kase bɔɔlɛ mə əsuə ola, nya ele bə bəsiə nkpə bo diyifo kɛnkɛ, nya lə beyifo bəsiə ba laalɛ mə bese ola kukɔnɔ, mba leebu mə bese. Nyamfo luutə bə kuutsyuə saa əmbɔtɛyi kulesa bua saa iitsyi lə Ditiki Sɛɛ nə ditsyi lə Onanto ɔflɔ əsuə nɛ.

6 Nko ke ɛyɛ lə kusu komfo əsuə ele bə lə ayɛnko bakosobi bamə tsya lə akpe mə nkɛale lə kase ele bə balɛ mə əsuə ola.

7 Lə asa nyamfo kenke eto
kamaa, ele bə yifo fə əsuə
futsyə eto ditsyəbi ele bə
utidi saa be lə okase
utsyiko. Nya lə əńyə kekleke
lə akate asa ku ɔnukualɛ.
8 Be kukɔnɔ lə ekedi
betidi etiki ku lə kusu sɛɛ
əsuə itə bə bəmbunyə
kabua saa itsyi lə fə əsuə,
nya luutə bə fə baló tsya
ɛmbɔtɛyi kabua saa lə bo
əsuə, bomu lə kofani lə kɔlɛ
mə.
9 Ele bə ndomufɔ bokosə
mə əsuə kasɔ bətə mə
banamute. Nya ele bə mə
eyifosa kpe mə banamute
disuəyuə lə lesa saa əsuə.
Nya yanle bə bənənko mə
etiki.
10 Yanle bə beyu mə tsya,
bomu ele bə baté mə bənkə
betidi sɛɛ beni, nya beeyifo
asa lə kusu əsuə kətə mə.
Nyamfo luutə buunyə
bətsyə lekpo bə bo asa nnya
boate iitsyi lə Boanto
Onanto wə ni bo
Ofomfokətə əsuəə, eyifo asa
sɛɛ.
11 Itsyise Onanto ələkə wə
lefonə onkpe óte bo, bə
kawunsiə eto betidi kenke
nyə diləkə.
12 Onanto eto kafoɛkpɛ
kamə lɛ bo bote nkə, buləkə
bo ato butsyiko lə nkpə bua
busiə ku kawunsiə eto asa
bimba kama butəkəko əsuə.
Nyaso ele bə bɔlɛ bo əsuə
kukɔnɔ, nya lə busiə nkpə
sɛɛ, lə buyifo əsuə kɛnkɛ lə
kawunsiə kamfo əsuə
13 Kusu komfo buufi
bukabe sɛtɔ itə diyi kplɛ nə
əsuə búfi bo kusubebe
bútəkə nɛ. Diyi nəmfo ni
diyi nə əsuə bo Onanto
Ɔkplɛnyə, bo Ofomfokətə
Yesu Kristo eto diyənde
lɔɔbɔ utsyuə saa nyə.
14 Úfi wə əsuə útə lə bo
disi, bə lə uləkə bo utsyiko
lə bo abua saa əsuə lə
bofiani betidi kɛnkɛ ba ni
wə kosate eto bale, nyaso
bíala bə biekeyifo kasɛɛ hã
nɛ.
15 Te asa nyamfo ku
əsuəale nya Onanto dítə fə,
nya lə akpe nkɛale betidi ba
kenke laanɔ fə Ditiki Sɛɛ
nəmə kekleke, nya lə
ənyənki akpe mba lanlɛ
bɔyɛ lə kusu əsuə tsya.
Nyaso məntə kuutsyuə saa
kusu lə unyə fə olosə.

3

Bikəyifo Kasɛɛ Ka Looboko Kutəkə Itə Betidi Ba Ta.

1 Klomasə mə lə məmblɛ
bakloma lə babokosə əsuə
kasɔ kətə mə batɔnkotɔnko
ku aba lə bətsyue mə ditiki
koto, nya lə bekeyifo kasɛɛ
lə kusu saa əsuə.
2 Tɛyi mə fənkə bankatɛyi
betidi eto kabua. Bomu
beyifo sɛhɔ ku utsyuə saa lə
bəsiə lə diyuə əsuə ku
utsyuə saa. Nya lə bekebu
utidi saa lə kusu saa əsuə.
3 Fɛɛ bo əmə tsya ébuyifo
ebukisa bunyə ku ato titli,
nya bóta bubu kɔ əmə. Nya
əsuə eto sinə eto abua
yifoyifo butəkəko tsya diyi
bo əsuə kɔ. Nya búfi bo lefe
bútə disialeyifoyifo,
asabuyifo ku kənəminsɛ,
nya betidi díkisi bo nya bo
tsya díkisi mə.
4 Fɛɛ lə lefe nə Boanto
Onanto, bo Ofomfokətə,

díləkə wə kafoɛkpɛ ku lelabi óte boo,
5 ófo bo lə nkpə. Inni lə bo kasɛɛ ka búyifo eso, bomu ɛyɛ lə Onanto lə wə kosate eto kaminsənyənyə əsuə, itsyise útə nkə wə Lɛwɔnɔ bə didufə lə bo əsuə. Lɛwɔnɔ nəmfo esi dítə besinkli bále bo nya dítə bo nkpə fɔfɔ, nya díflə bo itə bə buyifo kɛnkɛ.
6 Onanto efi wə Lɛwɔnɔ útə bo kpə ɛyɛ lə bo Ofomfokətə Yesu Kristo əsuə.
7 Nya ɛyɛ lə wə lefonə esoo, bonko wə eto nti əbə bɔlɛkɛ itə eso bontsya ditiki əbə búnyə nkpə manlo bo bɔnlɛ kusu bobe.
8 Ditiki nəmfo eyifo ɔnukualɛ.

Nya nla miə lə afo nya kekleke. Nya betidi ba díkafo Onanto banɔɔ, ele bə befi mə lefe bətə asa sɛɛ buyifo nya looboko kutəkə itə betidi ba kenke.
9 Məənnə etiki ku utidi lə asa bimba əsuə. Mambiasə lefe lə betidi eto ketsyikɔ bokla kate əsuə, məndiə kədiə lə efi Mose eto afi eto etiki eyifo kənə eto etiki. Asa nyamfo kenke əmbə kutəkə saa.
10 Kə ato utidi wə laakpe ntisensəsensə lə bafokanɔfɔ nti sinuə. Lə nnya kamaa, yani wə.
11 Eyi fə utidi əmfo eto oklee, lebua edi wə əsuə nya wə asa buayifoyifo əələkə wə kate, nya ókalo wə əsuə dikpi.

Etiki Fɛfɛ Ku Nkla.

12 Lə ntsyese fə Artema nye Tihikoo, yɛ kusu saa əsuə lə əbə ənyə mɛ lə Nikopoli. Itsyise mfó mimfi nsusu miə mɔɔkɛ lə lɛyɔ lefe nɛ.
13 Kplatsya lə ayɛ kusu saa lə awunsəko Zena wə ni afi eto ukuente ku Apolo bə lə bəmuə əsuə itə mə kusu komə busu. Nya laabe fə bakɛ lesa saa nə baahiã.
14 Ele bə mba dikafo baanɔ kasé kase boofi mə lefe kenke bətə asasɛyifoyifo nya looboko kutəkə itə mə. Nya kamaa, ele bə bafo betidi bamba tsya bɔwunsəko lə bayɛ aflɔsa.
15 Bayimi ba kenke nkpe mɛ lə ɔflɔ mfo bə bəəsiəsə fə. Fintsya siəsə bayimi mba dikafo baanɔ ba nkpe mfó ətə bo.

Onanto lə ɔlɛ mimblɛ kenke lə wə lefonə əsuə.

FILEMON
Kukue Ko Paulo Lɛwɔni Útə Filemon

1-2 Mɔ, Paulo, wə nlabe lə Aba eto diyo lə Kristo Yesu eto disi, ɛyɛ lə letsya nə mímbe wə eso ku bo ɔyimi Timoteo, bo nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə fə Filemon bo uyifotsyuə lala, bo ɔyimisio Apia ku bo ɔyɛtsyuə ku uyifotsyuə Arkipo ku bafokakɔfɔ eto ditsyukpa nə laatsya lə fə diyo.

3 Bɔlɛ bɔtɔ boə Onanto wə ni Boanto ku Bonamute Yesu Kristo eto lefonə ku diyuə lə disiəko mi.

Filemon Eto Lelabi Ku Wə Bofokanɔ.

4 Ɔyimi Filemon, maakloma fə lefe saa lə mɔ olatoto əsuə. Nya maasɔ Onanto ani lə fə disi.

5 Itsyise maanɔ kase faala Onanto eto betidi ku kase fáfo Bonamute Yesu fánɔ.

6 Maato ola minkə bo sɛyɛtsyuə ku fə fe bafokanɔfɔɔ, eboboko kasɔnɔnɔ enso lə bonti. Itə ínə atsyɔkpokpo kenke nnya nkpe lə nkpə ɛyɛ lə bo lɔniyifoyifo ku Kristo əsuə.

7 Ɔyimi lala, lelabi nə nkpe fə ətə nyə disuəyuə kpə ku nkɛalekpekpe! Ǝtə diyuəsə mba kenke lefo Onanto banɔ eto ketu.

Paulo Álɛ Filemon Lekpakpa Nkə Usinkli Ofo Onesimo.

8-9 Se minyifo fə ɔyimisani ɛyɛ lə sɛyɛtsyuə sia əsuə bonkpe lə Kristo əsuə esoo, eni moofo fə bɔtɛyi miə yifo lesa nə ele bə yifo. Tsyaa, se maala fə esoo, nla miə maalɛ fə lekpakpa bomu. Ite bə mɔ ni Paulo wə ni Kristo Yesu eto ɔtɔnkpe. Nya mɔmɔɔ, nyifo nwə béti bákpe lə diyo lə wə disi eso.

10 Nyaso mɔmɔɔ, nlɛ fə lekpakpa lə Onesimo wə díkafiani mɔ kosate eto ubi eto disi lə lefe nə bakpe mɛ lə amla lə aba eto diyo.

11 Ite bə wə diye eto kasɔ ni kutəkə tsyaa, kɔɔ utidi ko ete udi, wánkɛ kutəkə saa utə fə. Fɛ mɔmɔɔ, okpe kutəkə útə bonko fə ta.

12 Mɔmɔɔ, nsinkliko wə nlɛ fə botsyese. Iyifo mɛ fe mɔ kosate eto utu minfi minlɛ fə botsyese.

13 Eni moola miə ɔkɛ mɛ lə ɔflɔ mfo lefe nə eto lefe minlabe lə diyo lə Ditiki Sɛɛ nəmə eso, bə lə ofo mɛ bɔwunsəko lə fə kɛnyɛ.

14 Fɛɛ manla miə maanyinkə fə nkpe miə lə awunsəko mɛ. Bomu moola miə iyifo lesa nə ditsyi fə utu kəmiə, diyifo fə lelabi. Nyaso membuyifo kulesa nə dimenyifo fə lelabi.

15 Ditsyuə nnya eso Onesimo dídu lə fə ɔflɔ lefe kliminti ditsyuə nəmfo ni bə lə ofo busikli kəbə kəsiə fə lə ɔflɔ itə lefe nə ta.

16 Nya mɔmɔɔ, unsini ndomunyə fufu, bomu oso ndomunyə. Uyifo ɔyimi lala lə Kristo eso. Ofo koya utə mɛ tinti. Fɛɛ itə fəə, ofo koya utə fə oso, itsyise uyifo

fə ndomunyə fe utidinini,
nya unsi uni ɔyimisani lə
Bonamute əsuə.
17 Nyaso lə əənyə mɛ fe fə
uyifotsyuə, sinkli afo wə fe
kase foofo mɔ kosate.
18 Lə óta fə ubu nye unsi
fə kayo kətsyuə, bu kə ətə
mɛ.
19 Mɔ, Paulo, kosate difi
mɔ kɔni míwɔni nyamfo
minkə moofo fə ke. Fɛɛ
manla miə maaklomasə fə
miə esi mɛ fə nkpə eto koya.
20 Nya mɔ ɔyimi, tə lə
nnyə kutəkə sɛkɛ ntsyi lə fə
ɔflɔ, lə Bonamute eso ete.
Yifo nyamfo nko lə lekpe mɛ
lə disuəyuə lə lɛkɔɛsi kəmiə.
21 Nlɛ kukue komfo
bɔwɔni kətə fə ku bofokanɔ
miə ebuyifo lə lesa nə mintɔ
fə əsuə, nnya ni bə ebuyifo
lə nnya əsuə nya uusi eso
nko kulaa tsya.
22 Lə nnya kamaa, lɔ
kasɔnɔkɔ ətsyə mɛ mfó.
Itsyise mfo nnɔ miə Onanto
ebɔnɔ mimblɛ eto olatoto
utə bayani mɛ nsinkli mbə
mi ɔflɔ.

Paul Eto Kəsiə Fɛfɛ.

23 Epafra, wə bonko nkpe
lə Aba eto diyo lə Kristo
Yesu eto disi esoo, nkə
wəsiəsə fə!
24 Nko ke ini Marko ku
Aristarko ku Dema ku Luka
ba ni mɔ keyifo eto
bawunsəkotsyuəə, tsya bə
bəəsiəsə fə kukɔnɔ!
25 Bonamute Yesu Kristo
eto lefonə lə disiəko mimblɛ
kenke.

HEBRIFƆ
Kukue Ko Báwɔni Bətə Hebrifɔ

Onanto Eto Ditiki Ɛyɛ Lə Wuubi Ǝsuə.

1 Koko lefee, Onanto édi
bo ɓanamə etiki sesia sesia
sesia, nya lə esu kpə əsuə
tsyaa, ɛyɛ lə wə
bənyɛləkətidi əsuə.
2 Fɛɛ lə eyi fɛfɛ nyamfo
əsuəə, údi bo etiki ɛyɛ lə wə
Ubi əsuə. Wə əsuə Onanto
lɛyɛ úyifo kawunsiə, nya wə
ni nwə Onanto díləkə nkə
udi wə bikə kenke nɛ.
3 Ubi əmfo díləkə Onanto
eto diyənde óte nya Onanto
eto ditsyəbi tututu nkpe
wuntsya. Nya úfi Onanto
eto Ditiki Sɛɛ kplɛ nəmə
úmuə kawunsiə kenke ɔnlɛ.
Se úflə bo abua kenke úwii,
úsu úsiə lə Onanto,
Ǝsuəalenyə Kenke, eto
kodiani kato.

Onanto Eto Ubi Eto Sɛkplɛ.

4 Onanto eyifo wə ubi
ɔkplɛ enso wə batɔnkpe, fe
kase wə diye nə Onanto dítə
wə nso mə lele.
5 Itsyise Onanto mántɛyi
wə batɔnkpe eto kuutsyuə
saa nkə,
"Fɛ ni mɔ Ubi.
Mmii, minle fə."
Nye Onanto mántɛyi itsyi lə
wə ɔtɔnkpe saa əsuə nkə,
"Muudi wə Anto,
nya wuuyifo mɔ Ubi."
6 Fɛɛ lefe nə Onanto léla
nkə woatsyese wə Ubi tutɛ
kawunsiə kamfoo, ɔ́tɛyi
nkə,
"Onanto eto batɔnkpe
kenke ebusumu wə."
7 Fɛɛ Onanto átɛyi lə wə
batɔnkpe əsuə nkə,
"Onanto eeyifo wə
batɔnkpe fe ufiebi,
nya wə kato eto
besumunyə bamfó fe
ute eto kadiakami."
8 Fɛɛ Onanto átɛyi itsyi lə
wə Ubi əsuə nkə,
"Onanto, fə sekakedikɔɔ,
kalosəkɔ embɔkɛ lə se
kulefe kulefe!
Fə sekakedidi lə fə
betidi əsuə ebuyi ku
kasɛyifoyifo.
9 Aala kasɛyifoyifo nya
feekisi kabuayifoyifo.
Nyamfo eso Onanto, fə
Onantoo, díləkə fə,
nya úfi disuəyuə nə nso
nə útə fə bayɛtsyuə
kenke útə fə."
10 Usi ɔ́tɛyi nkə,
"Fə, Bonamute, fə ni nwə
taa kasɔ ketsyikokɔ
díyifo kasɔ,
nya féyifo kato ku fə
kosate eto ani.
11 Asa nyamfo kenke ebubə
efe. Fɛɛ fə ebubu akɛ
lefe saa.
Asa nyamfo kenke
ebobia isensə fe kase
mfia laala kafiani
afianku.
12 Ebukənə nnya fe kase
ɓəəkənə awu ku mfia
itə bofloma.
Fɛɛ fəə, nko ete fuutsyə nɛ,
embofloma,
nya fə nkpə embolo
kulefe."
13 Nte ɔtɔnkpe wə Onanto
lɛtɛyi nkə,
"Siə lə mɔ kodiani, isu ese
lefe nə muufi

fə balo nkpe fə kalɔ
bafiani nnya əsuə
fuutəkə akpa”?
14 Nyalɛɛ, bawoe ni kato eto
batɔnkpe fɛ? Mə ni awɔnɔ
nnya leesumu Onanto nya
woakpe mə atɔ nkə besu
bawunsəko mba ele bə bafo
lə nkpə manlo.

2

Onanto Ebutə Nkə Betidi Nyə Bofo Tinti.

1 Nyamfo eso ele bə bɔlɛ
ɔnukualɛtiki nnya bɔ́nɔ ola
kekleke nɛ. Lenni nkoo,
boonya kusu lə nnya əsuə.
2 Kɛnyɛ ka Onanto eto
batɔnkpe dítə bo banaməə,
eyifo ɔnukualɛ, nya lə
utsyuə úta úbu nye útidi
ato lə nnya əsuə, bənə wə
koto sitinti fe kase íńyə itə.
3 Nyalɛɛ, ntsyə boofo
butsyetsyi lə kotonənə eto
kɛnyɛ, lə bɔni koto butsyue
akafo Ditiki Sɛɛ kplɛ nəmfo?
Bonamute kosate leka bofo
eto Ditiki Sɛɛ nəmfo bɔtɛyi
tutɛ tutɛ, fɛ mba kenke lɛnɔ
ni lə wə kɛnyɛ tsya díbə
bátɛyi ni báse uyi bətə bo
bə, diyifo ɔnukualɛ.
4 Lə nnya əsuəə, Onanto
kosate tsya édi nnya adansiɛ
ku ɔnukualɛ, lə nyaso úyifo
ayanisa ku ayanisa lə esu
kpə əsuə, nya úsie Lɛwɔnɔ
Kɛnkɛ eto ətəsa útə lə kase
waala əsuə.

Nwə Ǝsuə Bɔɔyɛ Bunyə Nkpe Manlo.

5 Onanto mémfi kawunsiə
fɔfɔ ka ləəbə bubə ka əsuə
bɔnlɛ etiki budi ókpe lə
batɔnkpe kalɔ.
6 Fɛɛ Anantotiki eto lekpa
ditsyuə édi nnya adansiɛ
ɛtɛyi nkə,
“Be ni utidi, O Onanto, bə fə
ənəmii, lə itəkə lə wə
əsuə nko?
Be ko ni utidinini bə lə
aalɛ wə ola nko?
7 Ábokosə wə kasɔ itə lefe
kliminti ditsyuə enso
Onanto eto batɔnkpe.
Fɛɛ əbə éfi diyənde kplɛ
ku dibu étsyisə wə fe
lekankpakpa.
8 Nya fətə údi seka lə
lesa saa əsuə.”
Bátɛyi bənkə Onanto éyifo
utidi nkə udi seka lə lesa
saa əsuə nya nyamfo lɛ bote
wuee bənkə, lesa saa banlɛ.
Tsya lə kase intee, bɔnlɛ tɔ
bunyə kase utidi nlɛ seka
budi lə lesa saa əsuə.
9 Fɛɛ Yesu əmfoo, wə lə lefe
kliminti əsuə bábokosə
kasɔ fe okpe lə Onanto eto
batɔnkpe kalɔɔ, itə ɛyɛ lə
Onanto eto lefonə əsuəə, lə
ukpə lə utsyue saa eto disi.
Bɔlɛ wə bunyə mɔmɔ nwə
béti ətəsa ku dibu kenke eto
lenkpakpa, ɛyɛ lə ukpə wə
úkpə eso.
10 Ɛlɛkɛ bə Onanto wə
díyifo nya woalɔ lesa saa
kətsyəə, tə Yesu lə ɔflɔ ɛyɛ
lə kanyi ka únyə əsuə bə
ɛyɛ lə nnya əsuə unə bebi
kpə oboko lə bənyə kedikɔ
lə wə diyənde əsuə. Itsyise
Yesu ni nwə lookpa mə
usuko nkpə manlo kəmiə.
11 Wə ləəflə abua lə betidi
əsuə kewui, nya wə ku mba
əsuə bəflə abua béwui, anto
ɔni uni mə. Nyaso yenyifo
Yesu afanisa bə ókpadi mə
nkə wə bayimi.

12 Woatɛyi Onanto nkə,
“Mɔɔtɛyi mɔ bayimi lesa nə
féyifo.
Nya mɔɔtɛsə fə lə mə
katsyakɔ.”
13 Usi ɔ́tɛyi nkə,
“Muufi mɔ kusubebe ntəkə
lə Onanto əsuə.”
Nya usi ɔ́tɛyi nkə,
“Nnyə mɔ ku bebi ba
Onanto dífi útə mɛ.”
14 Se betidi ba woakpadi
nkə bebi ni betidi ba lɛbɔ
betsyi lə sinə ku kɔtɔ əsuəə,
Yesu kosate əbə ófiani fe mə
nnya úsiə nkpə fe mə ke.
Úyifo nyamfo nko bə ɛyɛ lə
wə ukpə əsuəə, lə ɔtsylɔsə
Obonsam wə nkpe ukpə eto
əsuəale.
15 Nya ɛyɛ lə kusu komfo
əsuəə, lə uləkə mba kenke
lɛkɛ lə sidomu əsuə lə mə
nkpə əsuə lə nnya báte
ukpə sikpi eso.
16 Nya ekpa bə inni
Onanto eto batɔnkpe úbə
kawunsəko kɔ, bomu
Abraham eto bebi eto bebi.
17 Nnya kasɔ ni bənkə, ele
bə ofiani fe wə bayimi lə
kusu saa əsuə bə lə ofiani
ominsənyətidi ku nwə
leesumu Onanto lə kusu
əsuə eto Usumunyə Ninə
Kenke lə utə kedi lə betidi
eto abua eto disi.
18 Nya se wə kosate dínyə
kanyi nya báto wə bábe
esoo, woofo mba nkpe lə
botokabe əsuə bɔwunsəko.

3

Yesu Eto Kəńyənkɔ Kpe Kalende Kaso Moses Eto Kale.

1 Mɔ bayimi lala lə Kristo
əsuə, mi mba Onanto tsya
lékpadi! Bibu Yesu bebe,
nwə Onanto létsyese nkə
ubə ofiani Usumunyə Ninə
Kenke lə bofokanɔ bo
bonkpe əsuə.
2 Úyifo wə keyifo lə kusu
əsuə útə nwə díləkə wə nkə
uyifo wə keyifo fe kase
Moses díyifo asa lə kusu
əsuə lə wə keyifo əsuə lə
Onanto eto diyo.
3 Beefi dibu kətə nwə léto
diyo kaso diyo nə báto
kosate. Nko ke Yesu nkpe
dibu kplɛ enso Moses nɛ.
4 Itsyise diyo saa kpe ni
otonto. Fɛɛ Onanto ni nwə
léto lesa saa.
5 Moses éyifo uyifoyifo
ɔnukualɛnyə lə Onanto eto
diyo. Nya ɔ́tɛyi asa nnya
əsuə Onanto luubə udi etiki
utsyiko lə lefe nə luubəə,
ɔ́tɔnsə.
6 Fɛɛ Kristo eyifo
ɔnukualɛnyə fe Onanto eto
Ubi wə nsi lə Onanto eto
diyo eto kɛnyɛ. Bo ni wə
diyo nəmə nɛ, lə bokpe utu
nya bofo bɔnɔ kekleke lə
nnya əsuə bɔnlɛ kusu bobe.

Ɔwɛkətsyəkɔ Kpe Itə Onanto Eto Betidi.

7 Nnya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
lɛtɛyi nkə,
“Lə bɛnɔ Onanto eto ɔkɔɛ
mmii,
8 bientidi ato
fe kase ítsyə lə mi banamə
eto lefe,
nya bátaka bəńyə mɛ lə
əsuə fe kase báto mɛ
bábe lə mfiminti mfó.
9 Mfó nya báto mɛ bábe, lə
babe lesa nə muuyifo,

ite bə bənyə asa nnya
mínyifo lə alɛ fosi
ana əsuə.
10 Lə nnya eso nnyə ɔblɔ
nkpe betidi bamə.
Nya míntɛyi minkə,
'Baamfo mɛ akanɔ,
nya baani beentsyue
mɔ afi koto.'
11 Lə nyaso kafo ányi mɛ
nya mínka ntamu
míntɛyi minkə,
'Bembudufə kasɔ ka eni
míntə tə mə
ɔnwɛkətsyəkɔ
kulefe!' "
12 Mɔ bayimi
bafokanɔtsyuə, bebe sinini
biə mi nti eto kuutsyuə
əmbɔkɛ lɛkɔɛsi bua nya
wəmbɔkɛ bofokanɔ bə
wəəmbɔtsyi kama okpe
Onanto wə nsi nkpə.
13 Bomuu, bɛlɛ mi
bətsyuə kɔlɛ diyi saa fe
kase Mmii əmə báwɔni
bákpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuə leka mi. Lə itə
bə biəmbɔwɛ mi əsuə
bekpe lə lebua lə befiani
mba ditidi ato.
14 Itsyise buyifo bani ku
Kristo lə bɔlɛ bo bofokanɔ
lə kɔni kekleke isu ese lə
kalosəkɔ fe kase bútsyiko
kasɔ.
15 Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue átɛyi nkə,
"Lə bɛnɔ Onanto eto ɔkɔɛ
mmii,
bientidi ato
fe kase ítsyə lə mi bana mə
eto lefe,
nya bátaka bəńyə lə
Onanto əsuə."
16 Bawe ni betidi ba lɛnɔ
Onanto eto ɔkɔɛ nya bátaka
bəńyə lə wə əsuə? Mba
kenke Moses lékpa ɔ́yɛnko
utsyiko Egipte eto kasɔ
əsuə.
17 Nya bawoe Onanto
dínyə ɔblɔ ókpe itə alɛ fosi
ana sɔ̃ɔ̃? Mə ni betidi ba
díyifo lebua ba díkpə lə
mfiminti.
18 Bawoe əsuə Onanto
léka ntamu ɔ́tɛyi nkə,
"Kulefe, bembudufə kasɔ ka
əsuə eni míntətə mə
ɔnwɛkətsyəkɔ." Bawoe
ɔnlɛ? Mba létaka bəńyə wə
lə əsuə.
19 Bunyə boə lə nnya eso
bámfo kasɔ kamə budufə,
itsyise bámfo banɔ.

4

1 Mɔmɔɔ, se kusubebe nsi
nkpe bo bə buunyə
ɔnwɛtsyətsyə wə Onanto
dítsyə bo kɛnyɛ útsyəə, bitə
lə bobe kukɔnɔ bə, yəəmbə
bə mi kuutsyuə saa mamfo
ɔnwɛtsyətsyə wə útsyə bo
kɛnyɛ útsyə.
2 Itsyise bátɛyi bo Ditiki
Sɛɛ nəmə fe kase bátɛyi mə
tsya. Bánɔ kɛnyɛ kamə, fɛɛ
yényifo mə keyifo sɛɛ saa lə
əsuə, itsyise se banɔ nii,
bámfo ni bánɔ tsya.
3 Fɛɛ bomba léfo bɔ́nɔɔ,
búdufə ɔnwɛkətsyəkɔ
kamə, ka Onanto dítsyə
kɛnyɛ. Ite fe kase ɔ́tɛyi
útsyə nkə,
"Kafo ányi mɛ nya mínka
ntamu míntsyə miə,
'Bembudufə kasɔ ka eni
míntatə mə
ɔnwɛtsyətsyə kulefe!'
"
Ɔ́tɛyi nyamfo nko ite bə wə
kosate eto keyifo álo, idu lə
lefe nə úyifo kawunsiə
ólosə fɛ.

4 Itsyise lə Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue əsuəə, báwɔni
asa ətsyuə itsyi lə diyi
kuansele əsuə bənkə,
“Onanto ətsyə ɔnwɛ lə diyi
kuansele əsuə
lə keyifo saa buyifo
əsuə.”
5 Besi bátɛyi ditiki nəmfo
bə, “Bembudufə kasɔ ka eni
míntatə mə bafo
ɔnwɛtsyətsyə əmə!”
6 Mba leka Ditiki Sɛɛ
nəmə bónɔ mámfo
ɔnwɛtsyətsyə əmə, itsyise
bámfo ni banɔ. Fɛɛ itə
bətsyuəə, kusu si kokpe bə
bafo ɔnwɛtsyətsyə əmə.
7 Bələkə nyamfo báte
itsyise Onanto esi útsyə diyi
bamba nə baakpo Mmi. Alɛ
kpə lə nnya kamaa, fɛ údi
etiki utsyi lə nnya əsuə, ɛyɛ
lə Oka David əsuə ɛyɛ lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto nnya
búkatɛyi bofe bə,
“Lə bɛnɔ Onanto eto ɔkɔɛ
mmii,
bientidi ato.”
8 Lə nnya ete Yosua lɛyɛnko
betidi bamə bédufə lə
ɔnwɛtsyətsyə əmə Onanto
dítsyə kɛnyɛ útsyəə, eni
Onanto ménsidi etiki kama
kama utsyiko lə diyi bamba
əsuə.
9 Lə nyamfo esoo,
Ɔnwɛditsyəyi bamba si
lekpe itə Onanto eto betidi
fe diyi kuansele nə əsuə
Onanto dítsyə ɔnwɛ.
10 Itsyise nwə kee léfo
Ɔnwɛditsyəyi nə Onanto
lɛtɛyi utsyəə, ebutsyə ɔnwɛ
lə wə kosate eto keyifo
kenke əsuə fe kase Onanto
dítsyə ɔnwɛ lə wə kale
əsuə.
11 Nyaso bitə lə bokplatsya
lə bofo ɔnwɛtsyətsyə əmfo,
bə lə bo kuutsyuə saa
mentidi ato lə nnya əsuə fe
kase béyifo.
12 Itsyisee, Onanto eto
Ditiki Sɛɛ kpe nkpə nya
lɛnlɛ keyifo kekleke, nya
lenkpe kobe lenso lesiabi
nyɛ nnuə. Diala lesa saa
kələkə lə nsusu ku lɛwɔnɔ
kəmiə, isu ese taa əsuə eto
ntsyakɔ ku dikubi ku afɔ
eto katsyakɔ eto nti nya
diakpo utidi eto nsusu ku
utu kəmiə kasɛɛ kukɔnɔ.
13 Asayifoyifo saa menyifo
akulasa lə Onanto eto
ənəmi. Wəənyə asayifoyifo
saa tɛnklɛɛ nya ekpa wuee
lə wə ənəmi. Nya wə ni
nwə ele bə bo utsyuə saa tə
wə nkpə eto nkunta.

Yesu Ni Onanto Eto
Usumunyə Ninə Kenke.

14 Nyaso bitə lə bɔlɛ bo
bofokanɔ bo boələkə kate
kekleke. Itsyise bokpe
Usumunyə Ninə Kenke wə
ni Yesu, Onanto eto Ubi wə
díkatɔ bo úsu kato úsu
úńyə lə Onanto kosate eto
ənəmi.
15 Bo Usumunyə Ninə
Kenke enni nwə ləənnyə bo
kaminsə, se bumbə ale eso.
Bomu bokpe utidi wə báto
babe lə kusu saa əsuə fe bo
ke. Fɛɛ wényifo lebua saa.
16 Lə nyaso bitə lə buńyə
bembe, lə bɔnyi bɔfi Onanto
eto lekankpomɛ kaka
buunyə wə lefonə. Mfó
wuunyə bo kaminsə bunyə
wə lefonə nə lɔɔwunsəko
bo lə lefe nə ke ehiã bo.

5

1 Usumunyə Ninə Kenke saa, betidinini nti ete bəələkə wə ketsyiko, nya bəətsyə wə bə lə uńyə lə mə kɛnyɛ lə Onanto eto kesumu əsuə, lə utə wə kedi lə bənyə mə abua eto bufikatsyɛ.

2 Se wə kosate, lə esu kpə əsuə, ləmbə ale lə okla əsuə esoo, okpe disuətsyə kətə mba lenyi kusu ko əsuə ele bə bayɛ eso baata kebu.

3 Nya se wə kosate ləmbə ale lə esu kpə əsuə esoo, ele bə utə kedi, enni lə wə betidi hã eto abua eto disi te bomuu, lə wə kosate tsya eto abua eto disi.

4 Kuutsyuə saa ənləkə wə əsuə Usumunyə Ninə Kenke kefi dibu nə laamankla lə ni kətə wə əsuə. Bomu Onanto hã laakpadi utidi, keyifo wə Usumunyə Ninə Kenke fe kase ókpadi Aaron seka.

5 Nko əmə ke, Kristo mémfi Usumunyə Ninə Kenke eto dibu útə wə əsuə, bomu Onanto lɛtɛyi wə nkə, “Mɔ Ubisaibi fe ni.
Mmi mínle fə.”
6 Usi ótɛyi lə kalebe bamba tsya nkə,
“Usumunyə feni idu manlo
isu manlo
fe Melkisedek eto okle.”
7 Se Yesu dídi utidi lə kasɔ kamfoo, óto ola ku lekpakpalɛlɛ kekleke ku bofa bembembe ku binəntu útə nwə loofo wə bulәkə ketsyiko ukpə kəmiə. Nya se óbokosə əsuə kasɔ nya woate Onanto sikpi esoo, Onanto ánɔ wə olatoto.
8 Ite bə uyifo Onanto eto Ubi tsyaa, lə wə kanyinyənyə əsuə ókase kase baabokosə əsuə kasɔ.
9 Se Onanto díyifo wə nwə lɛflɔ lə kusu saa əsuə ólosəə, úbə úyifo wə nwə əsuə mba kenke leetsyue wə koto laayɛ kənyə nkpə manlo.
10 Wə ni nwə Onanto lɛtɛyi útsyə nkə wuubə ofiani Usumunyə Ninə Kenke fe Melkisedek eto okle.
11 Etiki kpə kpe bo lə kɛnyɛ bo ele bə bɔtɛyi itsyi lə etiki nyamfo əsuə fɛ, fɛɛ nnya bɔtɛyi kpe bulə, itsyise bɛnlɛ asa kasɔ bɔnɔ mləmləmlə.
12 Lefe kpə ákɛ bə eni befiani bateasa, fɛɛ bisi behiã utsyuə bə lə ote mi asa tutɛ itsyi lə Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə, lefe nə eto lefe ele bə bidi lesa nə nkpe ale, isi efe bə bɛyimi mmintu.
13 Utsyuə saa wə ele bə ɔyimi mmintuu, esi uyifo ubisambi wə lenyitɔ lesa nə ni lɛsɛ nye lebua.
14 Lesa nə nkpe alee, eyifo lesa nə lɛlɛkɛ itə mba díkabe ɛyɛ lə buyifokənyə əsuə, loofo lekpo butsyə lə nə ni lɛsɛ ku lebua eto nti.

6

1 Nyaso bitə lə busu sɛtɔ lə bobé lə asatete əsuə, lə bɔbɔ lə asatete tutɛ nnya bófo itsyi lə Kristo əsuə. Nyamfo ni bənkə bɔtsyi bo akɔɛsi bɔwuninsə bɔbɔ lə abua əsuə ku nyifo bo ləmbə kutəkə saa ku lə Onanto bofokanɔ əsuə.
2 Báte mi asa lə ntufləsəfləsə, anitəkətəkə lə betidi əsuə, lə bekpənkpə

eto businkli kataka kəbə nkpə ku lə lekpokponkpo fɛfɛ əsuə.
3 Bitə lə busu sɛtɔ! Nya nyamfo ele bə buyifo lə Onanto atɔnɔ nkə busu sɛtɔ nɛ.
4 Itsyise ntsyə yuubə bə mba léfo bánɔ kɔ nya bésinkli kamaa, besinkliko mə baboko bɔtsyikawuninsə eto kusu? Kɔɔ bákɛ lə Onanto eto diyənde əsuə, bádia kato eto ətəsa babe nya báfo Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale.
5 Báte lə asa nnya díkəbə éfe əsuə bə Onanto eto ditiki alɛkɛ nya bəkənyə kutəkə ko nkpe lə əsuəale nnya nkpe lə lefe nə luubə əsuə.
6 Lə nnya əsuəə, báni mə bofokanɔ lə Onanto əsuə! Esoo, yɔɔkɛ ale bə besi bənə mə baboko bɔtsyikawuninsə əsuə, itsyise besi balɛ Onanto eto Ubi bɔsɔ lə uyikabie əsuə, kənə wə kakpe lə kofani əsuə lə kawunsiə kenke eto ənəmi.
7 Onanto aakpo atsyɔ kasɔ ka ləənə nsɔmintu bo laani kakpo lə ke, ka leeke eyi ku sefa nnya laalɛkɛ itə mba eso baafo ke kakpe bidikə.
8 Fɛɛ kasɔ ka leeke biyu ku kanyii, kaanlɛkɛ kətə kulesa, kakpe lə bulə əsuə bə Onanto ebukudi ke nya wootonsə ke ku ute.
9 Fɛɛ balala, lə búdi etiki mmə tsyaa, bófo mi bɔnɔ boə lə mi kutsyə alɛɛ, buyi boə béfo atsyɔkpokpo sɛɛ nnya loofo mi lə nkpə.
10 Onanto enni nwə lanyɛ lə kusutsyɔntsyɔ əsuə. Weembota keyifo ka bíyifo nye lelabi nə bítə wə lə lɛwunsəko bo bítə nya binsi bɛnlɛ butə bafokanɔfɔ bamba.
11 Bo lelabi itə mi ni bənkə mi utsyuə saa lɛ nnya kekleke nko isu ese lə kalosəkɔ, bə lesa nə bɛnlɛ kusu bobee, le ibə itə nko.
12 Boanla boə biyifo sɛflɔ, bomu lə biyifo asa fe bafokanɔfɔ ba nkpe dibusə bə lə bafo lesa nə Onanto dítsyə kɛnyɛ útə mə.

Onanto Eto Kɛnyɛ Ka Útsyə Eyifo Sitinti.

13 Lefe nə Onanto dítsyə Abraham kɛnyɛɛ, ɔ́tɛyi óse uyi nkə, wuuyifo lə lesa nə ɔ́tɛyi útsyə əsuə. Se kuutsyuə ləmbə lɛmɔ onso wə esoo, úfi wə kosate eto diye úńyənsə kama.
14 Ɔtɛyi nkə, “Nlɛ fə kɛnyɛ butsyə minkə, mookpo fə atsyɔ, ntə fə befluflu kpə.”
15 Nya se Abraham lɛkɛ dibusə, úmuə utu ɔlɛ esoo, únyə asa nnya kenke Onanto dítsyə wə kɛnyɛ.
16 Betidi aakpadi asa nnya lɛmɔ enso mə kosate eto diye lə befi bala etiki nnya bátɛyi, lə befi bala etiki nnya tã.
17 Nyamfo eso Onanto lékpadi asa úfi óse wə kɛnyɛtsyətsyə uyi nɛ, bə lə ekpako mba luubə bafo wə kɛnyɛtsyətsyə wuee bə wə ketsyue amfloma kulefe.
18 Onanto áyɛ lə esu ənuə əsuə, nya ni kɛnyɛtsyətsyə ku asakpadikpadi nnya lantsyi kawuninsə, nya

bembufi batɛyi sidia tsya, nya bomba díkənyə kabiɔkɔ lə wə, bonkpe kusubebe lə wə əsuə, lə bɔkɔbe nnya bɔlɛ kekleke ku kusubebe ko eto kɛnyɛ bətsyə bo.

19 Kusubebe ko nkpe bo mfo eyifo fe lesa nə dímuə bo nkpə butsyə kekleke. Nya kusubebe komfo aakpia kafia ka nti Disumuyo eto sɛtɔ kafe kedufə lə kedikətəkɔ kəmiə.

20 Mfó əmə Yesu díkatɔ úsu lə bo kɛnyɛ fe ɔtɔusu seka. Wə díbə ofiani fe Usumunyə Ninə Kenke Melkisedek eto okle isu ese manlo manlo.

7

Usumunyə Melkisedek

1 Melkisedek əmfo édi seka lə Salem, nya úyifo usumunyə útə Onanto wə ntəkə kato fanlo fanlo. Ɔbɔ ótsyako Abraham lə lefe nə útsyi lema nə úsu ɔ́kpɔ nya útəkə baka ena ba létsyilama mfó kato. Melkisedek əmfo ésu ótsyako wə nya ókpo wə atsyɔ.

2 Nya Abraham dítə wə bikə bia ɔkɛ utsyiko mfó eto lekpafosile.

Tutɛɛ, diye Melkisedek eto kasɔ ni Kasɛyifoyifo eto Oka. Nnya kama se údi Salem eto Oka esoo, wə diye eto kasɔ ni Diyuəsə eto Oka.

3 Bánwɔni kulesa bətsyə itsyi lə wə anto nye ambe nye lə wə ketsyikɔ əsuə nye wə leleyi lee lə wə ukpə əsuə. Uyifo fe Onanto eto Ubi, nya úyifo usumunyə ídu lə ketsyikokɔ isu kalosəkɔ.

4 Bebe kase úyifo utidi wə lefo diye. Abraham wə ni bo ona wə léfo diye éfi bikə bia útsyiko kamato eto lekpafosile kulaa tsya útə wə!

5 Nya mɔmɔɔ, bətsyə kɔfi ko dítə kusu bənkə, Lewi eto befluflu di besumunyə. Baafo bikə bia Israel bebi ba ni mə betidi eto lekpafosile lə mə ɔflɔ, ite bə mə betidi bamə tsya eyifo Abraham eto befluflu tsya fɛ.

6 Melkisedek əmfo ménɔyifo Lewi eto kafo eto ubi, tsyaa ófo lekpafosile utsyiko lə Abraham ɔflɔ, wəə ni utidi Onanto dítsyə kɛnyɛ nya ókpo wə atsyɔ tsya.

7 Ɔnukualɛ əmə ni bənkə, utidi wə laakpo atsyɔ kpe kalende oso utidi wə bákpo atsyɔ.

8 Lə besumunyə eto kutsyəə, mba laafo asa eto lekpafosilee, eyifo besumunyə ba ləəkpə. Lə Melkisedek eto kutsyəə, ófo lekpafosile nəmə fe usumunyə, fɛɛ wə nsi nkpə manlo fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue nlɛ bɔtɛyi.

9 Nya boofo bɔtɛyi kulaa tsya boə Lewi wə laafo lekpafosile nəmfoo, ɔ́yɛ lə Abraham eto kutsyə ófo asa eto lekpafosile nəmfo útə Melkisedek.

10 Itsyise lefe nə Abraham létsyako Melkisedek nya útə wə asa eto lekpafosile nəmfo, bánle tɔ Lewi, usi ɔ́kɛ lə wə ona eto kɔtɔ

kəmiə.
11 Lewi bebi eto
besumunyədidi əsuə nnya
kɔfi lɛyɛ kubə itə Israel bebi
nɛ. Nya lə nnya ete Lewi
bebi eto besumunyədidi
lɛflɔɔ, eni yensife bə
usumunyə bamba eto okle
si ubə, nwə lɛbɔ utsyi lə
Melkisedek eto okle eto
kutsyə əsuə, inni lə Aaron
eto kutsyə.
12 Lə besumunyədidi eto
kutsyə átsyi kɔwuninsəə,
ele bə kɔfi ko nyɛnko ko
tsya tsyi kɔwuninsə.
13 Nya Bonamute wə əsuə
bátɛyi asa nyamfo
betsyikoo, étsyi lekpake
bamba nə eto utidi
kuutsyuə dímendi tɔ
usumunyə unyə.
14 Ékpa wuee bə bále wə
lə Yuda eto kafo, nya Moses
mánkpo kafo kamfo eto
diye ókpe lə mba luudi
besumunyə nti.

Usumunyə Bamba Wə Ni Fe Melkisedek.

15 Etiki nyamfo esi ekpa
eso, lə lefe nə eto lefe
usumunyə bamba eto okle
fe Melkisedek disi úbə
údufə.
16 Utidi əmfo əbə ófiani
usumunyə wə dímanyɛ lə
utidi eto afi ku bunə əsuə,
bə ofiani usumunyə lə diyo
nə leedi əsuə, bomu ɛyɛ lə
əsuəale nnya eto nkpə
ləmbə kalokɔ kulefe əsuə.
17 Awɔnisa Kɛnkɛ nyamə
átɛyi ekpa wuee nkə,

"Usumunyə feni idu manlo
isu manlo
fe Melkisedek eto okle."

18 Nyamfo lɛ bote nkə
bələkə kɔfi koko komə
bətsyə kutsyə itsyise kumbə
kɛnyɛale nya koəńyə kutə
kulesa.
19 Itsyise Moses eto kɔfi
mamfo kulesa nə lɛflɔ
buyifo. Nya mɔmɔɔ, bətə bo
kusubebe fɔfɔ ko lɛlɛkɛ
konso, nya bɔɔyɛ lə ko əsuə
bɔfi Onanto enso.
20 Ɛwunsəə, Onanto aká
ntamu ɔ́wunsə lə
usumunyədidi fɔfɔ əmfo
əsuə. Kɔɔ Onanto mánka
ntamu ɔ́wunsə lə
usumunyədidi əsuə.
21 Fɛɛ se Yesu léfiani
usumunyəə, Onanto áka
ntamu útə wə ɔ́tɛyi nkə,

"Bonamute áka ntamu,
nya wəmbɔtsyi wə
kɛnyɛ ɔwuninsə lə
nnya əsuə nkə,
'Usumunyə feni idu
manlo isu manlo.' "

22 Nyamfo ətə bə Yesu əbə
ófiani nwə ńyə kɛnyɛklekle
kamfo kama, ka lɛlɛkɛ
kanso.
23 Bɔtsyi kawuninsə
bamba tsya əbə.
Besumunyə ba kɔ éfui tinti,
nya bánkaklɛ lə mə keyifo
əsuə. Itsyise békekpə.
24 Fɛɛ se Yesu, wə nsi
nkpə itə manlo manlo esoo,
wə keyifo fe usumunyə
amfloma ani kesu
utidiamba ɔflɔ.
25 Lə nyasoo, woafo mba
ləəbə Onanto ɔflɔ lə nkpə
lefe saa ɛyɛ lə wə kosate
əsuə, itsyise usi nkpə lefe
saa ɔlɛ bofokətə mə lə
Onanto ɔflɔ.
26 Lə nyamfo esoo, ele bə
Usumunyə Ninə fe Yesu kɛ

bo. Nwə diyifo kɛnkɛ, nya kabua saa ləmbə wə lə əsuə, nya woambiasə əsuə, wə bələkə lete lə babuayifo nti, wə bábesə kato fanlofanlofanlo.
27 Yanhiã kulaa bə Usumunyə Ninə Kenke ɛmfo eto oklee, kətə Onanto kedi lefe saa, tutɛ lə wə kosate eto disi esoo, nnya kama lə betidi bamba eto disi eso, fe kase besumunyə ninə kenke fɛfɛ leeyifo. Uyifo nyamfo diyifo lɛwɛ itə lefe nə kenke lə lefe nə úfi wə əsuə útə.
28 Lə ɔnukualɛ əsuə, Moses eto kɔfi komə ətsyə betidinini ba dímamflɔɔ, besumunyə ninə kplɛ, fɛɛ Onanto eto ntamu bo óka lə Moses eto kɔfi komə kamaa, ətsyə wə Ubi Usumunyə Ninə Kenke wə úyifo lɛflɔ itə lefe nə kenke.

8

Yesu Ni Bo Usumunyə Ninə Kenke.
1 Nnya kenke bɔnlɛ bɔtɛyi ete ni bənkə, bokpe Usumunyə Ninə Kenke əmfo eto okle, wə nsi lə Ɔkplɛnyə Kenke eto lekankpomɛ eto kodiani lə kato.
2 Usumunyə Ninə Kenke əmfo eesumu lə kakɛnkɛkɔ ka ni Disumuyo tinti ka Bonamute díyifo, inni betidi díyifo.
3 Bətsyə Usumunyə Ninə Kenke saa bə lə ufi ətəsa saa ku bebuki utə Onanto. Nyaso ele bə bo usumunyə tsya kɛ lesaatsyuə nə uufi utə kedi.
4 Nya lə kasɔ mfo ete onkpee, eni wə əmbuyifo usumunyə, itsyise besumunyə ba ləətə kedi lə Yudafɔ eto kɔfi eto kusuu, fe bakpe koko.
5 Keyifo ka beeyifo fe besumunyə mfo eyifo nka nte beeyifo lə Onanto eto kato eto koyo ete.

Nko esoo, lə lefe nə Moses nkə woato disumunyoo, Onanto lɛtɛyi wə nkə, “Be fənkə eyifo ni lekateko ku ditsyəbi nə báte fə lə kɔtini əsuə.”
6 Fɛɛ mɔmɔɔ, bətə Yesu kesumu eto keyifo ka ntəkə mə kale kato, fe kase kɛnyɛklekle ka útsyue lə wə betidi ku Onanto eto ntii, alɛkɛ kaso nka kɔ, itsyise wə kɛnyɛtsyətsyə eto asa alɛkɛ eso asa nnya nkpe lə nka kɔ.
7 Lə nya ete kulesa dimambia lə kɛnyɛklekle tutɛ kamə əsuə, eni yensife itə kənuəfə kamfo.
8 Fɛɛ Onanto ənyə kabua lə wə betidi əsuə se ɔ́tɛyi nkə,
“Lefe lɛ bubə se mɔ, fə
Onamutee,
lookle kɛnyɛ fɔfɔ
ku Israel eto betidi
ku Yuda eto betidi.
9 Kɛnyɛklekle kamfo
embutsyə fe nka
mínkle ku mə bana mə,
lə lefe nə mínkɔbe mə
minlɛ lə kɔni
nya mínkpa mə
mímbɔnko lə Egipte
eto kasɔ.
Itsyise béntsyue mɔ
kɛnyɛklekle kamə
koto.
Nyaso míntsyi kama
mínkpe mə nɛ.

Mmə Bonamute nlɛ bɔtɛyi
nɛ!
10 Mɔmɔɔ, nyə kɛnyɛ ka
mookle ku Israel eto
betidi
lə lefe nə ləəbə mə.
Muufi mɔ kɔfi nkpe mə lə
mə nsusu kəmiə.
Nya mɔɔwɔni ko nkpe
lə mə ketu kəmiə.
Muuyifo mə Onanto,
nya məə tsya ebuyifo
mɔ betidi.
11 Nya mə kuutsyuə ensi
embote wə utsyuə
kulesa
nye wə ɔyimitsyuə tɛyi
nkə bete Bonamute
əmə.
Itsyise mə utsyuə saa ebote
mɛ
idu lə dikpefi isu ese lə
uninə əsuə.
12 Nya muufi mə abua nnya
kenke béyifo ntsyɛ
mə.
Nya mensiembokloma
mə abua nya béyifo
kulefe.”
13 Se Onanto lídi etiki
utsyiko lə kɛnyɛklekle fɔfɔ
əsuəə, ete kasɔ bə nka kɔ
eyifo kakoko. Nya lesa saa
nə lefiani lekoko nə lesibə
kutəkəə, əmbɔklɛ fɛ dionya
kenke.

9

*Kase Biusumu Onanto Lə
Kasɔ Ku Lə Onanto Eto Oto
Kato.*
1 Kɛnyɛklekle tutɛ eto afi
ákɛ kesumu eto afi, nya
béyifo kasɔ mfo eto
Disumuyo tsya bətsyə.
2 Béyifo Kafia eto
Mpatampa Kɛnkɛ nya bésie
ni lə akpa ənuə ku kafia.
Baakpo sɛtɔ eto lekpa bə
Kakɛnkɛkɔ. Mfó bəńyənsə
okandiɛ eto keyi ku kesumu
eto ɔpunu wə əsuə bəətəkə
abolo nnya beefi kətə
Onanto kedi.
3 Lə Disumuyo eto kaka
befi kafia bala eto kamaa, ni
kaka baakpo Kakɛnkɛkɔ
Kenke. 4 Mfó béfi sika sia
eto ɔpunu wə əsuə baatonsə
lifui ku kɛnyɛklekle eto
lelaka nə befi sika sia beti
batsyilama bətsyə. Nya
kɛnyɛklekle eto lelaka nəmə
kafoo, bákpe asa nnya ni
sika sia eto okase utsyuə wə
eto kafo bákpe didisa nə
baakpo mana, ku Aaron eto
uyilɛlɛ wə díkə ku afanto,
ku aba blɛkɛtɛ ənuə nya
əsuə báwɔni Onanto eto afi
bətəkə.
5 Lə lelaka nəmə eto kato
báwe Onanto eto asa nnya
nkpe nkpə baakpo bə
Kerubi eto ditsyəbi bətəkə
ba nlɛ Onanto eto diyənde
buləkə kate. Mə mbamba
eto koyo éti kaka bəənyə
betidi kaminsə kefi mə abua
katsyɛ mə. Fɛɛ boəmbofo
etiki budi mfo kələkə asa
nyamfo kenke kasɔ kate
mɔmɔ.
6 Nko ini bétsyue asa
nyamfo bətsyə mfó nɛ.
Besumunyə bamə eedufə
Disumuyo tutɛ kamə diyi
saa kesu keyifo mə
kesumuyifo mfó.
7 Kəmiə eto Disumuyo
nəməə, Usumunyə Ninə
Kenke hã nkpe kusu
weedufə mfó lɛlɛ sɔni hã.
Nya lə ɔtɔɔ, ele bə ufi ubuki
eto kɔtɔ usuko mfó usu utə
Onanto kedi lə wə ku kusə
komə kenke eto betidi eto

abua nnya béyifo lə mə mante mante əsuə eto disi.
8 Ɛyɛ lə nyamfo əsuə, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ ələkə óte nkə se sɛtɔ eto Disumuyo nəmə nsi nte koo, yəntə kusu bə kuutsyuə saa kpia mfó ofe udufə lə Kakɛnkɛkɔ Kenke kəmiə.
9 Nyamfo eyifo asabuləkə kate ətsyuə itə utidi taa mmi, lə mmi eto kesumu əsuə. Ite bə bəətə ətəsa ku keditətə eto asa nyamfo lə ketsyue kamfo eto kusu əsuə tsyaa, nyamfo əntə bə nwə nlɛ Onanto kesumu butə eto lɛkɔɛsi laakpa kenke.
10 Itsyise nyamfo kenke nyə lə budi ku bunə ku akpa eto etsyuesa kpə kpə, nnya lɛyɛ lə utidi eto əsuə bokpasə eto esu əsuə ete. Béyifo etsyuesa nyamfo kenke itə utidi isu ese lefe nə Onanto luubə ɔlɔ lesa saa utsyə ɛyɛ lə kusu fɔfɔ əsuə.

Kristo Eto Kɔtɔ Ǝələkə Abuayifoyifo Kalosə Lə Betidi Ǝsuə!

11 Fɛɛ Kristo ebubə koko fe Usumunyə Ninə Kenke itə asa sɛɛ nya díkəbə. Uyifo usumunyə lə Kafia eto Mpatampa nə lɛmɔ, nya lɛflɔ lenso Kafia eto Mpatampa nə kɔ. Dienyifo dibu nə utidinini dífi wə ani uyifo eto kasɔ ni bənkə dienyifo kasɔ kamfo eto asayifoyifo.
12 Lefe nə Kristo dídufə disumuyo nə məə, óyɛ lə ni ofe lɔni kplo, údufə lə kaka ni Kakɛnkɛkɔ Kenke. Nya wémfi bate nye banantsyui eto kɔtɔ uyifo fe keditətə, bomu wə kosate eto kɔtɔ itə lefe nə ta! Nya úyifo nko bə lə Onanto lə utə bo nkpə manlo.
13 Weefi bate ku banantsyui eto kɔtɔ ku onantsyui eto lɛkpɔ nə baatonsə eto ntɔ beefi kese lə nwə eto əsuə dimanle itə lə wə əsuə lə ele, iyifo wə kenkɛ.
14 Lə nyamfo eyifo sitinti, nyalɛ ntsyə yuutsyə bə Kristo eto kɔtɔ bomu embokpasə bo esuə eso nko! Ɛyɛ lə wə Lɛwɔnɔ nə nsi nkpə lefe saa əsuəə, úfi wə əsuə útə fe keditətə ka lɛflɔ utə Onanto. Wə kɔtɔ ebufləsə bo akɔɛsi itsyiko lə akpa bimba eto eyifosa nnya ləmbə kutəkə saa bə lə busumu Onanto wə nsi nkpə lefe saa.
15 Nyaso Kristo ni nwə ɛyɛ lə kɛnyɛklekle fɔfɔ kamə əsuəə, dínyə lə bo kɛnyɛ ófo útə bo, bə lə betidi ba Onanto lékpadi lə bənyə nkpə manlo eto kedikɔ ka Onanto dítsyə kɛnyɛ útsyə. Nyamfo ebofo bubə kətə itsyise utidi ɔni wə díkpee, díləkə abuayifoyifo nnya lɛkɛ lə kɛnyɛklekle koko eto lefe úwui, bənyə bufikatsyɛ.
16 Lə kase yəəbəə, lə utidi mənkpəə, beensensə wə kɛnyɛtsyətsyə eto kukue eto bikə.
17 Lə utidi wə dítsyə kɛnyɛ si usi nkpəə, bəmbofo utidi əmə eto bike busənsə.
18 Lə nnya eso béfi kɔtɔ bákpe əsuəale kɛnyɛklekle koko kamə əsuə nɛ.

19 Tutɛɛ, Moses ábe letsya
úlәkə aklesa nnya nkpe lə
kɔfi komə óte kusə komə
kenke eto betidi. Nya úfi
bate ku banatsyui eto kɔtɔ
otsyakasə ku ntu ku
basamu eto bisə sia ku
afantosi nnya laanyi fififi fɛ
úfi úsɛ lə kɔfi eto kukue ku
betidi bamə lə əsuə.
20 Nya ɔ́tɛyi nkə, “Nyamfo
ni kɔtɔ ko Onanto dífi ose
kɔfi ko utə bo uyi nkə
butsyue ko koto.”
21 Nko ke Moses dífi kɔtɔ
komə úsə lə Kafia eto
Mpatampa nəmə ku asa
nnya kenke béfi béyifo
kesumu kamə nɛ.
22 Sitinti lə kɔfi komə əsuə
kɔtɔ beefi kəflə lesa saa
əsuə. Nya lə bankpo kɔtɔɔ
kasɔɔ, beemfi lebua katsyɛ.

*Kristo Eto Ǝsuə Nya Úfi Útə
Te Fe Kedi Ka Ləəflə Bo
Abua Kewui.*

23 Ińyə itə bə béyifo
nkomə eto akpa nyamfo lə
befi bakpasə asa nnya lele
kato eto ale əsuə. Fɛɛ lə asa
nnya ni kato eto ale eto
kutsyə, befi keditətə eto asa
nnya lekpa əsuə enso kasɔ
mfo eto alee, bákpasə nnya
əsuə.
24 Itsyise Kristo mensu
kakɛnkɛkɔ ka befi kawunsiə
kamfo eto betidi eto ani
beyifo, ka ni kakɛnkɛkɔ
kato eto okle ete. Bomu úsu
kato kosate, kaka woala
kəńyə kətə bo lə Onanto eto
ənəmi.
25 Kristo ménsu mfó nkə
lə ufi wə əsuə utə kedi sesia
sesia lə bo disi, fe kase
Yudafɔ eto Usumunyə Ninə
Kenke leedufə Kakɛnkɛkɔ
Kenke mfó keyifo lɛlɛ saa
lɛlɛ ku ubuki eto kɔtɔ, ko
lenni wə kosate eto kole.
26 Lə nko ini, eni yoofe bə
ufi wə əsuə utə, unyə kanyi
sesia sesia idu lə kawunsiə
eto ketsyikokɔ ke. Bomu
kase inte mɔmɔ, Kristo əbə
lɔni kplo lə kawunsiə eto
kalokɔ eto eyi nyamfo lə ufi
wə kosate eto əsuə utə fe
kedi lə uləkə lebua uwui, lə
bo disi.
27 Onanto dítsyə nnya nkə
utidi kpə sɔni kplo, nya lə
nnya kamaa, bakponko wə
lekpo.
28 Nko ke ini Kristo dífi
wə əsuə útə fe kedi sɔni
kplo, itə betidi kpə eto bofo
ketsyiko lə abua əsuə.
Wuusinkli ubə dinuəfə,
insini lə lebua eso, bomu bə
lə ubə uləkə mba nsi banlɛ
wə kusu bobe itə nkpə
manlo.

10

*Kristo Éfi Wə Ǝsuə Útə Fe
Kedi Sɔni Kplo Lə Betidi Eto
Disi.*

1 Yudafɔ eto kɔfi komәə,
asa sɛɛ nnya nlɛ bubə eto
koyo ete kuni, inni asɛ nnya
kosate ləəbə bubə ini.
Nyaso kɔfi komə embofo
bɔyɛ lə keditətə ka beeyifo
lɛlɛ saa lɛlɛ keyifo betidi ba
laanyi kafi Onantoo, baflɔ
balo kulefe.
2 Lə nnya ete boofo betidi
ba nlɛ Onanto busumu
buyifo kɛnkɛnkɛ babɔ lə mə
abua əsuəə, eni mə ketu
ensiembolo mə dikpi bio,
nya keditətə saa ebolo.
3 Fɛɛ keditətə lɛlɛ saa lɛlɛ
nyamfo aaklomasə betidi
mə abuayifoyifo hã te.

4 Itsyise bate ku
banantsyui eto kɔtɔ embofo
abua buflə kewui lə utidi
əsuə.
5 Lə nyamfo eso fɛ Kristo
luubə kawunsiə kamfoo,
ɔ́tɛyi Onanto nkə,
“Ámanhiã keditətə ku
asatətə,
bomu éyifo əsuə eto
sinə ətə mɛ.
6 Bebuki botonsə kətə kedi
ku lebuayifoyifo eto
asatətə lə kedikətəkɔ
eto leba əsuəə,
aankpe fə disuəyuə.
7 Nya míntɛyi minkə, ‘Nyə
mɔɔ, mbə miə meyifo
fə lelabi
fe kase bawɔni lə mɛ
əsuə lə kɔfi eto Kukue
kəmiə.’ ”
8 Tutɛɛ, ɔ́tɛyi nkə,
“Ámanhiã keditətə ku
asatətə, bebuki botonsə
kətə kedi ku lebuayifoyifo
eto keditətə.” Nya
yənyuəsəfə kafo tsya, ite bə
kɔfi komə áte nkə beyifo
nko fɛ.
9 Mfó ɔ́tɛyi nkə, “Nyə mɔ
mfo. Mbə miə meeyifo fə
lelabi.” Ɛyɛ lə nyamfo əsuə
esoo, Onanto ələkə keditətə
eto asa nnya kɔ útsyə
kutsyə. Nya úfi Kristo eto
keditətə útsyə lə nnya
kɛnyɛ.
10 Se Yesu Kristo díyifo lə
Onanto eto lelabi əsuə ɛyɛ
lə kase úfi wə əsuə eto sinə
útə sɔni kplo itə afe nnya ta
esoo, Onanto ákpasə bo
əsuə lə nnya eso.
11 Diyi saa, Yudafɔ eto
usumunyə əńyə lə Onanto
eto Disumuyo. We efi ətəsa
nyamə ke kətə kedi lefe saa,
ite bə yembofo abua nyamə
buflə kewui tsya.
12 Fɛɛ se Kristo díbə útə
kedi kani kamə hã lə abua
eto disi itə lefe nə kenke
ólosəə, úsu úsiə lə Onanto
eto kodiani.
13 Mfó unsi mɔmɔ idu isu
ese lefe nə Onanto luufi wə
balo okpe lə wə nkpakalɔ.
14 Kristo efi wə əsuə útə
fe kedi ditə lɛwɛ, nya úyifo
mba eto əsuə bákpasə lɛflɔ
beyifo kɛnkɛ isu manlo.
15 Nyaa, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
ələkə nya ote wee nkə,
16 “Nyə kɛnyɛ ka mookle ku
mə lə eyi nnya ləəbə
mmə kama.
Muufi mɔ kɔfi nkpe lə mə
ketu kəmiə.
Nya mɔɔwɔni nya lə mə
nsusu kəmiə.”
17 Nya usi ɔ́tɛyi nkə,
“Mensi embokloma mə
abua ku mə eyifosa
bua saa.”
18 Lə befi asa nyamfo
bátsyɛɛ, yensiembofe bə,
besi bətə kedi lə abua eto
disi.
19 Lə nyamfo esoo, mɔ
bayimi, bokpe kusu buedufə
Kakɛnkɛkɔ Kenke kamə ɛyɛ
lə Yesu eto ukpə wə úkpə
eso.
20 Itsyise ɔ́sini kusu fɔfɔ
utə bo, ko ni nkpə eto kusu
ɛyɛ lə kafia ka béti lə
Kakɛnkɛkɔ Kenke eto kɛnyɛ
mfó ka ńyə itə wə kosate
eto əsuə eto sinə.
21 Bokpe Usumunyə Kplɛ
wə nsi lə Onanto eto diyo
nəmə eto kɛnyɛ.
22 Nyaso bitə lə bɔnyi bɔfi
Onanto ku sitinti eto utu, ku
bofokanɔ kekleke ku akɔɛsi
nnya bəflə éle kɛnkɛnkɛ

bələkə betsyiko lə abua əsuə ku ntu bo keni saa ləmbə bə bo akɔɛsi ensi aalo bo dikpi.

23 Bitə lə bɔlɛ nnya bofo bɔnɔ, bɔnlɛ kusu bobe kətə nya boələkə katee lə kɔni kekleke, itsyise Onanto wə ditsyə bo kɛnyɛɛ, eyifo ɔnukualɛnyə.

24 Bitə bukebu disi lə bukakpe bo bətsyuə otsyekle lə lɛyimila ku nkpə sɛɛ busiə ku bətsyuə əsuə.

25 Biəntə lə bɔyɛ disikakpekɔ busu fe kase bo nti eto bətsyuə leeyifo seka. Bomu bitə lə bokpe bətsyuə nkɛale enso, se binyi biə Bonamute eto Diyi nəmə fe lɛlɛ bɔnyi kafi.

26 Fɛɛ lə buyi ɔnukualɛ əmə, fɛ busi butsyə bɔnlɛ asa bua buyifo, nyalɛ keditətə saa ensibə ka duləkə abua iwui itə bunyə bufikatsyɛ bio.

27 Bomu nya lesa saa nə luubu ni bə Onanto ookponko bo lekpo, nya wɔɔtsylɔsə mba létaka bəńyə lə wə əsuə lə ditefɛnku nə nkpe kɛnyɛ ale!

28 Utsyuə saa ke dímentsyue Moses eto kɔfi kotoo, bolo baalo wə kaminsə mənyəmənyə, lə bakponko wə lekpo balo wə dikpi lə badansiɛ inuə nye itsyə eto kɛnyɛ kama.

29 Nya ntsyə yuutsyə itə nwə laani Onanto eto Ubi, nwə ləəntə dibu Onanto eto kɛnyɛklekle eto kɔtɔ ko díflə wə əsuə nya úləkə wə utsyiko lə lebua əsuə nya waaka lefonə eto Lɛwɔnɔ? Ntsyə fɛ kotonənə kekleke kutsyuə eto okle lembunyə kutə wə!

30 Itsyise buyi nwə lɛtɛyi nkə, “Muutsyə nnya kɛnyɛ. Mɔɔ, maatisə oko.” Nya owoe tsya lɛtɛyi nkə, “Bonamute ebokponko wə betidi lekpo.”

31 Mbɔbɔɛ məətə nwə luudufə lə Onanto wə nkpe nkpe eto lefonyi əsuə.

32 Bekloma kase ítsyə lə lefe nə lefe mmə. Lə lefe nə Onanto eto diyənde díkabɔ lékpo mi lə əsuə, nya bulə kpə dítu mi, fɛɛ bulə bomə məntəkə mi kato.

33 Lefe ditsyuə, baaka mi kulaa tsya lə betidi nti nya beeyifo mi disiale, nya lə afe bamba ətsyuə tsyaa, beebu mi kakpe lə mba əsuə banlɛ asa nyamfo buyifo kakpe eto nti.

34 Bińyə kanyi ku mba befi bakpe lə aba eto diyo. Nya lefe nə bəmuə mi balɛ mi bikə bafo lə əsuəale əsuə tsyaa, yənlə mi itsyise bete biə bisi bekpe bikə bia lefo koya enso mi, bia lembobia kulefe.

35 Lə nyaso biəntə lə elo mi ani itsyise yuunə kutəkə kpə eboko mi.

36 Ele bə bekpe dibusə lə biyifo Onanto eto lelabi lə befo lesa nə útsyə kɛnyɛ utsyə mi.

37 Itsyise fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛtɛyii,

“Ibu sɛkɛɛ, lə nwə nlɛ bubə
lə ubə udufə,
wəəmbofe kama ku
bubə.

38 Mɔ utidi wə ni ɔsɛɛ,
ebunyə bofokanɔ usiə
nkpə.
Fɛɛ lə mə utsyuə etsyi kama
okpe mɛɛ,
membunyə disuəyuə lə
wə əsuə."
39 Fɛɛ boo, bunni betidi ba
leetsyi kama kakpe bo
bofakanɔ bə lə bonya.
Bomu boo, bófo bɔ́nɔ, nya
Onanto léfo bo.

11

Lesa Nə Ni Bofokanɔ.

1 Lə akpe bofokanɔɔ, eté
bə akpe kusubebe kekleke
itə lesa nə fanlɛ kusu bobe
kətə. Ite bə anlɛ ni bunyə
tsya.
2 Bofokanɔ dítə Onanto
dínyə disuəyuə lə bo bana
əsuə lə kokolefe.
3 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə,
nya bɔ́nɔ kasɔ boə Onanto
éyifo kawunsiə kenke lə wə
ditiki əsuə. Nya úyifo nnya
utsyiko lə lesa nə dimankɛ
bənyə kɔ əsuə.
4 Bofokanɔ əsuə ɛyɛ nya
Abel dífi asa nnya lɛlɛkɛ
enso Kain eto ale útə
Onanto kedi eso Onanto
dínyə wə nwə leeyifo kasɛɛ.
Onanto áfo wə ətəsa nnya
ɔ́yɛ lə nnya əsuə údi wə
kɛnyɛ nkə uyifo ɔsɛɛ. Ite bə
Abel ékpe tsyaa, wə
bofokanɔ si bɔlɛ etiki budi
ketsyiko lə wə əsuə.
5 Ɛyɛ lə Enok eto
bofokanɔ esoo, weenkpe.
Onanto étsyi wə úsuko
kato. Kuutsyuə saa mənnyə
wə, itsyise Onanto étsyi wə
usuko kato. Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə, fɛ
útsyi Enok úsuko katoo, wə
asa édufə Onanto ənə.
6 Kuutsyuə eto etiki
embudufə Onanto ənə,
lenni ɛyɛ lə wə bofokanɔ
əsuə. Itsyise utsyuə saa wə
ke ləəbə Onanto ɔflɔ, ele bə
ofo ɔnɔ nkə Onanto kpe nya
wəətə mba laabɛbɛ wə
ləənyə wə.
7 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə
nnya Onanto díkə Noa ato
kekleke itsyi lə asa nnya
ləəbə bubə nya wəənnyə tɔ
unyə əsuə. Útsyue Onanto
koto nya ówe lelaka eto
ɔklɔ nə léfo wə ku wə diyo
eto betidi lə nkpə. Ɛyɛ lə wə
bofokanɔ bomfo əsuə Noa
ələkə óte nkə kawunsiə eto
betidi kenke édi dikpi. Nya
ófiani ɔsɛɛ lə Onanto eto
ənəmi nya únyə kedikɔ lə
wə ɔflɔ.
8 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə
nnya Abraham lɛnɔ Onanto
eto bokpadi bo ókpadi wə
nkə usu kasɔ ka Onanto
dítsyə kɛnyɛ útsyə nkə
wuufi utə wə fe wə kedikɔ
əsuə. Údu lə wə kasɔ úsu
kaka wánte kulaa tsya.
9 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə,
úsiə fe ɔfɔ lə kasɔ ka
Onanto dítsyə wə kɛnyɛ.
Úsiə lə ebu fe Isak ku Yakob
ba léfo kɛnyɛtsyətsyə itsyi
lə Onanto ɔflɔ.
10 Abraham ákabe kusu
itə umənkplɛ wə báto
bəńyənsə wə ni nwə
Onanto kosate léto.
11 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə,
ite bə Abraham wə díkabe
ófee, léfiani anto nya Sara
wə díkabe ofiani uninəsia
tsya lɛlɛ kafo, Onanto ətə
nkə Abraham fiani ubianto

itsyise uyi nkə Onanto wə dítsyə kɛnyɛ útsyə, éyifo lə wə kɛnyɛ əsuə.

12 Ite bə Abraham obobe uku tsya, ɛyɛ lə utidi ɔni əmfo əsuə, nya befluflu kpə lɛbɔ betsyi fe befandebi nkpe kato, fe kase lekpa eto kɔwunumi ko bəmbofo lə lekpa kɛnyɛ.

13 Betidi bamfo kenke əsiə nkpə lə bofokanɔ əsuə isu ese lefe nə bəkpə. Bámfo asa nnya Onanto dítsyə kɛnyɛ útsyə. Fɛɛ bənyə nya famfamfamfa nya bətə nya edufə nya batɛyi bənkə sitinti bafɔ ku mba nyɛ kusu ete beni lə kasɔ kamfo əsuə.

14 Nya betidi ba latɛyi asa nyamfoo, əələkə kate wuee bənkə balɛ kusu bobe kətə mə kosate eto kəmənsɔ.

15 Lə kasɔ ka əsuə bétu ete banlɛ bɔbɛbɛɛ, eni bátafo businkli kesu mfó.

16 Bomuu, bákabe kusu itə kasɔ ka lɛlɛkɛ kanso nkamfó. Ke ni Onanto eto kato. Nyamfo eso yaanlɛ Onanto kofani lə bakpadi wə bə mə Onanto nɛ, itsyise ɔ́lɔ umənkplɛ utsyuə útsyə itə mə.

17 Ɛyɛ lə Abraham eto bofokanɔ eso lə lefe nə Onanto léto wə óbee, ite bə Abraham ni nwə Onanto dítsyə kɛnyɛ utsyə tsyaa, ɔ́tɔnɔ lə ufi wə ubi ɔni kplo Isak utə Onanto kedi.

18 Ite bə Onanto ébɔtɛyi wə nkə, “Ɛyɛ lə fə ubi Isak əsuə nya fuunyə befluflu kpə ba míntɛyi míntsyə.”

19 Abraham éfi nnya nkə, Onanto ebofo wə ubi Isak botakasə ketsyiko ɔkɔmə kaboko nkpə. Nya fe kase íbəə, Abraham ésinkli ófo Isak fe ɔkɔmə útsyi úbə.

20 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nnya Isak lékpo Yakob ku Esau atsyɔ itə sɛtɔ sia nlɛ bubə.

21 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nya Yakob le lefe nə ɔnlɛ bukpəə, ókpo Yosef eto bebi atsyɔ, nya ɔ́tɛsə Onanto se úkpəsə lə uyi wə waalɛ əsuə.

22 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə se Yosef dínyə nkə wə dikpəfe éboyoo, údi etiki utsyi lə Israel bebi eto budu lə Egipte eto kasɔ əsuə nya ɔ́tɛyi mə kase ele bə beyifo ku wə ɔkɔ.

23 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə eso Moses eto antomə dífi wə bákula lə afa ətsyə əsuə se bále wə. Bənyə bə úyifo dikpefi nə laanɔ bobe nya bánte sikpi ku oka əmə eto kɔfi bota kebu əsuə.

24 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nya Moses lɛni nkə bánkpadi wə bə Oka Farao eto ubisiobi eto ubi lefe nə úkabé.

25 Iyifo wə lelabi nkə lə unyə kanyi ku Onanto eto betidi enso bə unyə kamini lə lebuayifoyifo əsuə itə lefe kliminti.

26 Úbu nnya óbe nkə lə bakpé wə kofani lə Kristo eto disii, ɛlɛkɛ famfamfamfa eso kedi ka wuunyə lə utəkəko Egipte eto kasɔ eto asa nnya wuunyə kama. Itsyise úfi wə ənəmi utəkə lə kutəkə ko Onanto luutə wə lə sɛtɔ́ əsuə.

27 Nya ɛyɛ lə bofokanɔ bomə esoo, údu lə Egipte

eto kasɔ nya wəánte oka əmə eto kafo ka lɔɔnyi wə sikpi. Nya fenkə únyə Onanto wə bo ənəmi ləmbofo bunyə, ɔ́ni nkə wembusinkli kama.

28 Bofokanɔ əsuə ɛyɛ nya útsyə Ukpe Ásə Bo Ɔyila eto lekpa kasɔ lefe nə béfi kɔtɔ bese lə biku ku keyi əsuə. Nya ɛyɛ lə nnya əsuə, Onanto eto ɔtɔnkpe wə díbə ólo Egiptefɔ eto ubisaibi ninə saa lə Egipte eto kasɔ nya yanlɛ bə utidi Israelfɔ eto bebi saa.

29 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nnya dítə Israel bebi léfo Lekpo Sia bɔyila fe kasɔnti fufu əsuə bákayɛ nɛ. Fɛɛ lefe nə Egiptefɔ lekplatsya bə baayila ni, ntu bomə étsyiko mə búdunko.

30 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə, se Israel bebi lɛyɛ bátsyilama kafati ka báto batsyilama Yeriko eto umə eyi akuansee, nnya dítə kafati kamə léba kákpoo kasɔ nɛ.

31 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuə nyaso bánlo Rahab wə ni otsyetɔ mfó fe kase bálo mba dimamfo Onanto banɔ. Itsyise ófo Israelfɔ eto betidi ba bátsyese ba dísu mfó bésu bátsyilama béyu kasɔ kamə bábe kukɔnɔ.

32 Be tsya ele bə nsi ntɛyi mi? Lefe kpə əmbə mɛ bə lə ndi etiki ntsyiko lə Gideon, Barak, Samson, Yefta, David ku Samuel ku Onanto eto bənyɛləkətidi əsuə.

33 Ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə, bákpɔ nsɔ kpə bətəkə mə kato. Béyifo lesa nə diŋ́yə itə nya bənyə kɛnyɛ ka Onanto dítsyə útə mə. Nya bətsyuə díti batsyata eto nnyɛ.

34 Nya bətsyuə lɛninsə etefɛnku kplɛ nnya díkatonsə asa. Nya bətsyuə lɛbɔ báfe lə lesiabi eto kɛnyɛ lə lema əsuə. Ite bə betidi bamfó kenke mankɛ əsuəale saa tsya, Onanto ətə nkə bənyə əsuəale! Bənyə əsuəale fe bamamanyə ba lɛkɛ ale kekleke, nya bətəkə bafɔ eto bamamanyə bamə kenke kato.

35 Nya ɛyɛ lə bofokanɔ əsuəə, besio léfo mə batokpenyə ba díkpə disi bəbə nkpə. Nya bətsyuəə, lɛnni bə betidi mənləkə mə betsyiko lə kanyinyənyə ka əsuə bákɛ, bomu bála bə lə bəkpə, bə lə bənyə botaka kəbə nkpə bo nso kɔnɔ.

36 Bákpe bətsyuə kɔfiɔ nya báblɛ mə ku keyibi. Nya bákpe bətsyuə lə amena nya beti mə bákpe lə Aba eto diyo.

37 Bákpɔ bətsyuə aba nya bákpe bətsyuə tsya eku ənuə ku nlande, nya báto bətsyuə ku asiabi bálo. Nya béfi basamu ku bate eto ekue bémini mə əsuə nya báyɛ bákafe itsyise kulesa məntsyə mə. Nya betidi lékpe mə bulə, nya bənyə kanyi tinti.

38 Lə mə nkpə sɛɛ bo bəsiə esoo, kawunsiə kamfo eto betidi mámfo mə. Nyaso bákayɛ bákafe lə mfiminti ku atiniku ku kanyinyənyə fe mba bála lə mə nsɔ, nya bákɛ lə aba

kalɔ ku lə əbiə lə kasɔnti.
39 Ite bə bátɛsə betidi
bamfo kenke ba bákpe
bofokanɔ tsyaa, bámfo
kɛnyɛ ka Onanto létɛyi
útsyə mə.
40 Itsyise Onanto ənye asa
bamba nya lɛlɛkɛ enso
útsyə bo. Nya lə bo mankɛ
mə lə ntii, bembuyifo mə
báflɔ balo.

12

Onanto Ni Bo Anto.
1 Lə nyaso se bonkpe
bamanyə kpə bamfo ba
letsyilama bo nya banlɛ bo
otsyekle bokpe esoo, bitə lə
buləkə asa nnya leeti bo
kusu ku lebua nə laakpa bo
kekleke kalɛ lefe kpə buwui.
Nya lə butsyetsyi etsyi nnya
nte bo sɛtɔ ku unyə, kama
bebe mankɛ.
2 Bitə lə bo ənəmi lə itəkə
lə Yesu hã əsuə. Wə hã ni
nwə əsuə bo bofokanɔ
nkpəsə itsyi lə kasɔ
ketsyikokɔ isu ese lə
kalosəkɔ. Se óte disuəyuə
nə nte sɛtɔ wuunyə esoo,
ókpe utu únyə kanyi lə
uyikabie əsuə. Nya wémfi
kofani ko wuudi lə uyikabie
əsuə kulesa. Nya mɔmɔɔ,
úsu usi lə Onanto eto
lekankpomɛ ɔflɔ lə wə
kodiani.
3 Bibu Yesu bebe, lə kanyi
ka únyə lə babuayifo ba
dínyə wə lə əsuə eto ani, bə
lə ani lə ɛyɛ mi bolo lə bitə
disi.
4 Ite bə bɛlɛ lema bɔkpɔ
ku lebua tsyaa, yányo kaka
ele bə bɛkpɔ lə bakpo mi
kɔtɔ lə kasɔ tɔ.
5 Nye biota əsuə Onanto
eto lɛkɔmansəmansə eto
etiki nnya ótɛyi úfi ókpe mi
nkɛale fe wə bebi? Ɔtɛyi
nkə,
“Mɔ Ubi, tsyue ato nya
memfi Bonamute eto
bunətətə fe asa
bimba.
Nya məntə lə ilə fə lə
unyəki okpe fə.
6 Itsyise nwə Bonamute
laalaa,
wə wəənə lə kusu sɛɛ
əsuə nɛ.
Nya nwə tsya woafo fe ubii,
wə wəənə koto nɛ.”
7 Bifi mi kanyi saa ka
biənyə fe Onanto nlɛ mi
bunə butə fe wə bebi. Ubi
utsyuə kpe bə anto əənə
wə?
8 Lə bəənnə mi fe kase
bunyi boə bəənə ubi saa,
nyalɛ bienyifo wə bebi tinti.
Etə bə biyifo fe bebi ba anto
dímamfo seka.
9 Lə bo betidinini eto
antomə seka lə kasɔ mfoo,
bəənə bo nya boebu mə
tsya lə nyamfo eso. Ntsyə
eso yanle bə bobokosə əsuə
kasɔ enso butə Onanto wə
ni bo Anto lə lɛwɔnɔ əsuə
bə busiə nkpə!
10 Bo kasɔ mfo eto antomə
əənə bo itə lefe kliminti
ditsyuə fe kase bənyə bə
iińyə itə bo. Fɛɛ Onanto wə
əənə bo fe kase ɛlɛkɛ itə bo
bə lə bo tsya lə bunyə
kedikɔ lə wə sɛkɛnkɛ əsuə.
11 Bunətətə utidii, aankɛ
kutsyuə kamini, bomu yeefi
wə. Fɛɛ lə nnya kamaa,
mba bətə bunə nkoo, əətə
beeyifo asa lə kusu əsuə,
nnya ləətə bəəsiə nkpə lə
diyuə əsuə.

12 Lə nyamfo esoo, bekpe
mi ani ku akpa nnya
leetinkə ale, lə bitə əsuəale
fɔfɔ lə idufə lə nnya əsuə.
13 Biləkə esu nnya lekpa
lə bɛyɛ lə nnya əsuə bə lə
mba eto akpa ləmbə ale lə
bafo bɔyɛ lə nnya əsuə bə
bentusə. Bomu lə bətəkəko
mi kama lə bənyə əsuəale
balosə.
14 Bekplatsya bə lə diyuə
lə lɛkɛ lə mi ku betidi kenke
eto nti, nya lə bekplatsya lə
bisiə nkpə kɛnkɛ. Itsyise
kuutsyuə saa embunyə
Bonamute lə wenyifo kɛnkɛ.
15 Bebe kukɔnɔ biə lə
Onanto eto lefonə eto kusu
manya mi. Bebe kukɔnɔ biə
biəntə kuutsyuə saa tə lə
binyə ɔblɔ kekleke bə inə
bulə eboko betidi kpə əsuə
lə bafiani babuayifo.
16 Bebe biə mi kuutsyuə
saa mamfiani ɔsɔnɔdi nye
fe nwə ləmbə bofokanɔ fe
Esau seka, wə dífi wə
sininədidi ófloma ku didisa
eto ɔkpɛ ɔni hã.
17 Kama kama fe kase
binyii, ɔ́bɛbɛ ku binəntu
nkə eni lə ofo wə anto eto
atsyɔkpoko. Fɛɛ wátɔnɔ útə
wə, itsyise wámfo kusu saa
bunyə lə ofloma lesa nə
úkeyifo útsyə.
18 Itsyise inni Sinai eto
kɔtini ko utidi loofo bunyə
ketidi ɔflɔ bíbə, fe kase
Israel bebi díyifo. Mfó
ketuntu suu ka diti kpii, nya
ufiebi nlɛ bɔsɔ kekleke
nkpe, fɛɛ kɔtɔni komə nlɛ
bunyə diadiadia.
19 Kakpatsyaku ka nlɛ
bufə ku ɔkɔɛ wə nlɛ bɔbɔ
ketsyi mfó lɛ bole, nya mba
nlɛ nya bɔnɔ álɛ lekpakpa
bənkə bensila bə baanɔ
kolesa nko bio.
20 Itsyise bembofo buńnyə
kanɔ kɔfi ko nlɛ mə bɔtɛyi
nkə, “Lə ubuki uni kulaa
tsya wə eto kokpa ditidi
kɔtini komәə, bakpɔ wə aba
balo.”
21 Lə sitintii, nya bələkə
báte mfó kpe sikpi tinti bə
Moses kosate átɛyi nkə,
“Sikpi ko dímuə mɛ, nya
mintinkə!”
22 Bomu mi alɛɛ, Sion eto
kɔtini komə ɔflɔ bíbə. Bíbə
Onanto wə nsi nkpə eto
umə wə ni Yerusalem kato
ku wə batɔnkpe ba bembofo
bokla ba lekpe disi mfo ɔflɔ.
23 Bíbə disuəyuə eto
disikakpekɔ ku Onanto eto
bebininə ba eto aye báwɔni
bakpe lə Onanto eto kukue
kato ɔflɔ. Bíbə bińyə lə
Onanto, kawunsiə kenke eto
okponkpo ku basɛɛ ba
béyifo lɛflɔ eto awɔnɔ eto
nti.
24 Nya mfó bíbə Yesu wə
laafo kətə lə kakle fɔfɔ
kamə ɔflɔ kaka kɔtɔ ko
ókpo lə bo disi luunə asa
sɛɛ kpə eboko nnya nso
Abel eto kɔtɔ.
25 Bebe kukɔnɔ biə bianni
nwə nlɛ mi etiki budinko
eto ɔkɔɛ. Itsyise lə mba
dímentsyue koto nwə
léboko mə Ditiki Sɛɛ nəmə
lə kasɔ mfo mámfo
butsyetsyi kedu lə mə
kotonənə əsuəə, ntsyə yoofo
bubə bə bo mba bátɛyi
Ditiki Sɛɛ nəmə itsyi kato
ebofo butsyetsyi lə ni
kɛnyɛ?
26 Lefe nəmfó wə ɔkɔɛ
étinkəsə kawunsiə kenke.

Fɛɛ mɔmɔ útsyə bo kɛnyɛ nkə, “Bioo, məəbə kawunsiə kamə butinkəsə. Nya inni nko mate tsya, bomu muutinkəsə kato tsya nwunsə.”
27 Ditiki nəmfo bə, “Bioo” lə bote bə, Onanto ebuləkə asa nnya dítinkə nnya ni asa nnya úyifo uwui lə nnya kəńyənkɔ. Nya asa nnya dímentinkəə, ebubu itsyə.
28 Nyaso bitə lə bɔsɔ ani bə sekakedikɔ ka lembofo butinkə áka bo kɔni. Lə nnya esoo, bítə lə bufi dibu ku sikpitete busumu wə lə kusu ko lɔɔkɛ wə ɔkɔɛ əsuə.
29 Itsyise bo Onanto əmə eyifo ute wə laatonsə lesa sáa.

13

Lɛ Ǝsuə Lə Kase Yuudufə Onanto Ǝnə.
1 Bitə lə sɛyimila lə siyi mi əsuə fe bayimi.
2 Bianni bafɔ bofo, itsyise ɛyɛ lə nyamfo əsuəə, bətsyuə áfo Onanto eto batɔnkpe, fɛɛ bánte nko.
3 Bekloma mba bákpe lə Aba eto diyo tsya fe mba mi ku mə nlabe mfó. Nko kee, bekloma mba banlɛ ohiã bote fe mi ku mə banlɛ ohiã bote.
4 Usə ku usiə siə nkpə lə lelabi əsuə, nya ele bə utsyuə saa fi dibu utə kəsiə. Nya kuutsyuə mamfe wə utsyuə kama, itsyise Onanto ebokponko mba leedi asɔnɔ, kakpo kusə nye kusiə lekpo.
5 Mansɛsə ənəmi tsya lə atabi əsuə. Bomu bitə lə lesa nə nte mi lə didufə mi ənə. Itsyise Onanto átɛyi nkə,

“Məmboyani mi ntsyə
kulefe,
nya membuləkə ato lə
mi əsuə tsya kulefe.”

6 Nyaso bitə lə bɔtɛyi taa bo ketu kəmiə boə,

“Bonamute ni mɔ
ɔwunsəkotsyuə,
nyaso məmbote sikpi.
Be utiditsyuə loofo mɛ
buyifo?”

7 Bekloma mi batɔnkotɔnko ba dísiə ba lɛtɛyi mi Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə. Bekloma kase bəsiə nkpə ku kase báfo Onanto bánɔ lə bɛyɛ le mə kayɛkɔ lə bofokanɔ əsuə.
8 Yesu Kristo aamfloma kulefe. Fe kase útsyə lə lefe nə léfe məə, nko ke unte mɔmɔ ku lefe nə luubə kenke tsya nɛ.
9 Biəntə lə asatete akpa akpa nnya ləmbə disi ku akpa lə ɛwɛ mi ekpe lə benya kusu. Onanto eto lefonə hã laakpe bo nkɛale, nya inni afi nnya lɛyɛ lə lesadidi əsuə. Mba laayɛ lə afi nyamfo əsuə əənnyə bɔwunsəko nye kutəkə ketsyiko lə nnya əsuə.
10 Boo, bokpe kedikətəkɔ eto leba nə əsuə asa nnya boedi, nya mba ləətə kedi lə Yudafɔ eto kedikətəkɔ, yanle bə bedi betsyiko lə bo ole.
11 Usumunyə Ninə Kenke əmə eefi ubuki eto kɔtɔ kedufənko kaka ni Kakɛnkɛkɔ Kenke. Mfó weesu kətə kedi katɔ bufikatsyɛ lə betidi ba kenke eto abua eto disi. Fɛɛ

baatonsə bebuki eto sinə siamə lə kabanto.
12 Mmə kenke seka ini bə Yesu tsya ənyə kanyi lə umə əmə eto kabanto bə lə uflə betidi eto abua uwui ɛyɛ lə wə kɔtɔ əsuə. 13 Nyaso bitə lə busu botsyako wə lə kabanto mfó lə bakpe bo kofani faa, fe kase bákpe wuntsya kofani.
14 Itsyise umə saa əmbə bo lə kasɔ mfo wə luutsyə lefe saa manlo manlo. Bomu bunyə bɔlɛ kusu bobe itə umə wə luubə.
15 Nyaso bitə lə bɔyɛ lə Kristo əsuə bufi atɛsə fe keditətə bukətə Onanto lefe saa. Nya ni nnya laabɔ ketsyi lə mba léfo wə diye bánɔ eto kɛnyɛ.
16 Bianta asa sɛɛ buyifo kətə bətsyuə ku bətsyuə bɔwunsəko əsuə. Itsyise ite fe keditətə ka eto okle laakpe Onanto disuəyuə.
17 Bitsyue mi batɔnkotɔnko koto lə bebokosə əsuə kasɔ bitə mə itsyise mə nlɛ mi kakla bobe lefe saa nɛ, itsyise ele bə bələkə nya kɛnyɛ lə Onanto ɔflɔ. Lə bitsyue mə kotoo, booyifo mə keyifo ku disuəyuə, fɛɛ lenni nkoo, kuulə mə ku buyifo nya ləmbəwunsəko mi.
18 Bikato ola lə bo disi. Buyi boə bo akɔɛsi akpa wuee, itsyise bola boə boeyifo kasɛɛ lefe saa.
19 Nya nlɛ mi lekpakpa kekleke miə lə beto ola biə lə Onanto lə utə kusu lə nsinkli mbə mi ɔflɔ mlə.

Olatoto Fɛfɛ.

20 Nlɛ bɔtɔ miə Onanto wə ləətə diyuə, wə létakasə Bonamute Yesu wə ni basamu eto ɔyɛnkonyə kplɛ utsyiko ɔkɔmə ɛyɛ lə kɛnyɛklekle manlo eto kɔtɔ komə əsuə,
21 lə ufi asa sɛɛ kenke utə mi kafo faa bə lə befo wə lelabi buyifo. Lə eyɛ lə Yesu Kristo əsuə lə Onanto lə uyifo lesa nə nkpe wə ɔkɔɛ lə bo nti. Wə ale lə idi diyənde kplɛ idu manlo isu manlo əsuə! Ibə itə.

Etiki Fɛfɛ.

22 Mɔ bayimi, nlɛ mi lekpakpa tinti miə lə bitsyue ato lə bɛnɔ kɔlɛ ko minlɛ mi bɔlɛ itsyi lə Ditiki Sɛɛ nəmfo əsuə. Itsyise kukue kliminti ete miwɔni minlɛ mi botsyese.
23 Nla miə məətə mi bote miə bələkə bo ɔyimi Timoteo lə Aba eto diyo. Lə wuubə mɔ ɔflɔ mlə, bonko wə ebubə bunyə mi busiəsə.
24 Bisiəsə mi batɔnkotɔnko kenke ku Onanto eto betidi bamfó kenke bitə bo. Bo bayimi ba nkpe lə Italia kenke tsya əsiəsə mi.
25 Lə Onanto eto lefonə lə disiəko mimblɛ kenke.

YAKOBO
Kukue Ko Yakobo Lɛwɔni

1 Mɔ, Yakobo, wə ni Onanto ku Bonamute Yesu Kristo eto uyifoyifo nlɛ mi Onanto eto betidi ba kenke disensə bankpo lə kawunsiə eto akpa nyamə kenke busiəsə.

Binyə Disuəyuə Lə Bulə Lɛ Mi Butu.

2 Mɔ bayimi, binyə disuəyuə lə bulə kpə lete, lete lɛ mi butu.

3 Itsyise biyi biənkə lə bulə lɛ mi butu nya mi bofokanɔ dítə befo buńyə lə mu kɛnyɛɛ, nyamfo ebutə biofo buńyə kekleke lə bulə saa eto kɛnyɛ.

4 Bitə lə mi bofo buńyə kekleke disimɛntəməntəə, lə ekpa mi ɛyɛnko bə lə bɛflɔ belo kenke, bə kulesa saa ensiebofe itə mi.

5 Fɛɛ lə mi nti eto utsyuə ebu dímamflɔ lə kobetete əsuəə, ɔtɔ Onanto nya wuufi utə wə, itsyise Onanto eefi asa kətə utidi saa kafo faa lə kafoɛkpɛ əsuə.

6 Fɛɛ lə alɛ ola boto katɔ wə lesatsyuəə, ele bə fo wə anɔ fə wuutə fə lesa nə mə, manyaki wə. Itsyise utidi wə kayakii, uyifo fe lekpo eto utuwa ufiebi laasɔ ketsyi katsyilamako.

7-8 Utidi wə nte nko, mi mba eto nsusu lafloma mlə mlə lə lesa nə ɔnlɛ buyifo əsuəə, membu nkə woofo kulesa utsyiko lə Bonamute ɔflɔ.

9 Lə Onanto abesə ɔyimi okombo wə ni ofokanɔnyə katoo, ele bə unyə disuəyuə.

10 Nko ke ini itə otabinyə wə ni ofokanɔnyə nɛ, bə lə Onanto ábokosə wə kasɔɔ, ele bə unyə disuəyuə. Itsyise otabinyə eto nkpə ebubə bofe fe kase efukpokpo laalo lə ofa əsuə kakpo lə kasɔ.

11 Lə kofe ato kobe kɛnyɛ keklekee, koafa kakpo lə sefa eto esi əsuəə, itə efukpokpo nyamə aylɔbe, kaalo kakpo lə kasɔ nya katsylɔ. Nko ke ini itə otabinyə tsya wə lookakplatsya lə wə keyifoyifo əsuə kekleke fɛ ubə ukpə nɛ.

12 Onanto ebokpo atsyɔ nwə ke lékpe utu uńyə kekleke lə botokabe əsuə nya útəkə bulə nye kabua kamə kato. Itsyise ɛyɛ lə nnya əsuə wuunyə kayofofo ka nkpe, ini bo Onanto luufi utə mba laala wə.

13 Lə utsyuə edufə lə botokabe əsuəə, wantɛyi nkə Onanto ɔflɔ itsyi. Itsyise kulesa embofo Onanto boto kabe lə uyifo lebua, nya wə tsya emfi lebua kanto kuutsyuə kabe.

14 Bomu utidi eto əsuə eto sinə eto alasaa, nnya laawɛ wə kənə wə kakpe lə botokabe əsuə nɛ.

15 Nya lə əsuə eto sinə eto alasa nyamfo alɛ kafoo, kaale lebuayifoyifo. Nya lə lebuayifoyifo nəmə abee, diale ukpe.

16 Mɔ bayimi, biəntə lə
kutsyuə saa lə ɔwɛ mi okpe.
17 Asa sɛɛ nnya nkpe bo
kenke ku ətəsa nnya lɛflɔ
kenke boənyəə, etsyi Boanto
Onanto wə díyifo kato eto
ənyəlesa ɔflɔ. Nya
woamfloma kakpe ketuntu
fe kase úyifo kofe ku
kofande leeyifo.
18 Onato áyɛ lə wə kosate
eto lelabi əsuə, nya úləkə
bo ɛyɛ lə wə ɔnukualɛtiki
əsuə bə lə budi betutɛ lə wə
asayifoyifo kenke nti.

Ele Bə Bikeyifo Lə Bonamute Eto Ditiki Ǝsuə.

19 Mɔ bayimi lala,
bekloma lə bitəkə ənə
nyamfo əsuə. Bɛkɔse lə
bitsyue ato mlə lə utsyuə lɛ
etiki budi, fɛɛ bitsyəsuə lə
etikididi ku ɔblɔnyənyə mlə
mlə əsuə.
20 Itsyise ɔblɔ əntə utidi
leeyifo kasɛɛ ka Onanto
laala nkə uyifo.
21 Nyaso biləkə ani
bitsyiko lə asinsa saa
yifoyifo ku nkpə bua saa eto
okle busiə əsuə. Bebokosə
əsuə kasɔ bitə Onanto bə lə
befo wə ditiki nə ókpe mi lə
akɔɛsi, nnya ni loofo utə mi
lə nkpə nɛ.
22 Bianwɛ mi əsuə biə
bɛlɛ Ditiki Sɛɛ nəmə bɔnɔ
ete, bomu bifi ni bekpe lə
mi eyifosa əsuə.
23-24 Itsyise nwə laanɔ
Ditiki Sɛɛ nəmə ete fɛ
weenyifo lə ni əsuəə, akate
ko utidi wə ləənyə wə əsuə
lə ahuhɔɛ əsuə kənyə kase
unte. Fɛɛ lə kokpa ləkələkə
kedu mfo koo, woatasuə
kase unte.
25 Fɛɛ nwə leebu disi lə
kɔfi ko lɛflɔ koətə utidi ləsiə
lə wə əsuə əsuəə, nya woalɛ
ola keyifo lə ko əsuə inni
bɔnɔ te waanɔ koo, Onanto
ebokpo wə atsyɔ lə lesa saa
nə weeyifo əsuə.
26 Lə utsyuə eebu nkə
nwə leesumu Onanto uni, fɛ
woanlɛ wə odiakami ola lə
etikididi əsuəə, ɔwɛ əsuə
nya wə kesumu əmbə
kutəkə saa.
27 Kesumu ka nyɛ lə kusu
əsuə, ka Boanto Onanto
ləənyə nkə kakpa nya
botakebu saa ləmbə lə muu,
ni mbo mfo nɛ bə, balɛ
bakɔbebi ku bakɔbəsiə ba
nlɛ kanyi bunyə ola, nya lə
balɛ əsuə ola, bələkə əsuə
betsyiko lə kawunsiə eto
abuayifoyifo əsuə.

2

Biankpe Kabakefe Lə Betidi Nti.

1 Mɔ bayimi, fe mba lefo
Bonamute Yesu Kristo, wə
nwə ni Diyənde eto
Onamute bɛnɔɔ, yanle bə
bikabe betidi eto ənəmi ku
mə nyənkɔɔ, bikeyifo asa.
2 Boefi boə betidi inuə
bətsyuə əbə mi katsyakɔ.
Ɔni eyifo ɔkplɛnyə wə nti
kafia kplɛ ka lefo koya nya
onkpe sika sia eto lɛsukpɛ lə
lɛnimi, nya unuəfə wə ni
okombo nti lefianku.
3 Békpasə ənəmi bítə
ɔkplɛnyə əmə nya béfo wə
ku dibu, bɛtɛyi wə biənkə,
“Nlɛ fə lekpakpa, bə əsiə lə
kakplɛkɔ mfo.” Nya bɛtɛyi
okombo əmə biəkə, “Fəə
ńyə mməə, nye bəsiə lə
kasɔnti lə mɔ ɔflɔ mfo.”

4 Lə biyifo nkomәə, nyalɛ
eni nsusu bua ini bífi béla
etiki bíləkə, békpe kabakefe
lə betidi nti nɛ?
5 Bɛnɔ! Mɔ bayimi lala,
Onanto ələkə bakombo lə
kawunsiə kamfo nkə bafiani
lɛwɔnɔ eto bakplɛnyə lə
bofokanɔ əsuə, lə bənyə
kedikɔ lə wə sekakedikɔ ka
úləkə utsyə itə mba laala
wə.
6 Fɛɛ mii, biembu
bakombo nya biakpe mə
kafani. Inni batabinyə
bomu laanyinkə mi kakpe
kasɔ? Inni mə ləənə mi
kesuko akpokakpokɔ?
7 Nya inni bakplɛnyə
bamfo laatɛyi kabua
ketsyiko dibu eto diye nə
béfi bətəkə mi se béfiani
Kristo eto bafokanɔfɔ?
8 Lə biyifo lə Onanto eto
sekakedikɔ eto kɔfi komə
əsuə tututu, fe kase báwɔni
bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue əsuə bə, “La fə
ɔyimitsyuə fe fə əsuə
sekaa,” ete eyifo lesa nə
dińyə itə nɛ.
9 Fɛɛ lə biabe betidi eto
ənəmi fɛ bieyifo asaa, nyalɛ
biyifo lebua. Nya kɔfi komə
tsya lélo mi dikpi fe
babuayifo.
10 Utsyuə saa ke léta kɔfi
kɔni ubuu, údi dikpi, óta
nyamblɛ kenke ubu.
11 Itsyise nwə lékpe kɔfi
komə nkə, “Mankpo kusiə
nye kusə.” Wə ke lɛtɛyi nkə,
“Manlo utidi nɛ.” Nyaso lə
émendi sɛsɔnɔ fɛ fálo utidii,
ete bɛ áta kɔfi ebu.
12 Nyaso bitə lə bo
etikididi ku bo eyifosa lə
iləkə ete bə kɔfi ko dítə bófo
bunsi lə bo əsuə əsuəə, ko
kefi Onanto luufi okponko
bo lekpo tsya nɛ.
13 Itsyi lə lekpokponkpo
nəmə əsuəə, Onanto
embunyə kaminsə kuutsyuə
saa wə ləənnyə wə utsyuə
kaminsə. Fɛɛ Onanto
embolo dikpi nwə ləənyə
wə utsyuə kaminsə.

Biyifo Asa Nnya Laate Bə Béfo Bɛnɔ.

14 Mɔ bayimi, lə mi utsyuə
nkə okpe bofokanɔ fɛ wə
eyifosa lənləkə nnya kate
nkoo, nte kutəkə ko uunyə
lə nnya əsuə? Wə bofokanɔ
bomfo ebofo wə buləkə?
15 Bifi nnya biə,
bayimisani nye bayimisio
bətsyuə kpe ba mfia léla mə
lə əsuə nye bəmbə lesa nə
looyo mə budi ekemi.
16 Nte kasɛɛ ka nkpe lə
nnya lə mi ɔni átɛyi mə
nkə, “Bisu lə diyuə əsuə, mi
əsuə lə iyifo kpankpa, lə
bidi bimi,” fɛ biambɛbɛ asa
nnya lefe itə əsuə eto sinə
eto nkpəkɛkɛ bitə məə, nte
kutəkə ko nkpe lə nnya
əsuə?
17 Nyaso lə bofokanɔ mate
kpe utsyuə nya keyifo sa
dimankɔ lə mu, wə
bofokanɔ bomə eyifo
bufufu.
18 Fɛɛ bətsyuə ebɔtɛyi bə,
“Utidi ɔni kpe bofokanɔ,
nya obamba tsya leeyifo
keyifo.” Mɔ mbuayɛ ni nkə,
“Ləkə ate mɛ kase utsyuə
lɔɔkɛ bofokanɔ fɛ weenyifo
keyifo sɛɛ. Muuləkə mɔ
bofokanɔ nte wə ɛyɛ lə
keyifo sɛɛ ka meeyifo əsuə.”

19 Afo anɔ fə Onanto ɔni
ete nkpe? Nko ini sitinti nɛ.
Fɛɛ kloma fə awɔnɔ bua
tsya áfo banɔ nko, nya
baate sikpi, ketinkə.
20 Ɔmumu! Ala fə nlәkə
nte fə bə bofokanɔ bo
keyifo sɛɛ saa dímakɔkoo,
eyifo bofokanɔ fufu?
21 Ntsyə ibə fɛ bo Ona
Abraham díyifo ɔsɛɛ lə
Onanto eto ənəmi? Ɛyɛ lə
lesa nə úyifo eso nɛ, itsyise
úfi wə ubi Isak úsu útəkə lə
kedikətəkɔ eto leba əsuə bə
lə ufi wə utə Onanto kedi.
22 Bɛnlɛ bunyə? Wə
bofokanɔ ku keyifo lɛkɔ
iyifo lɔni. Nya keyifo ka
úyifo lɛkɔ nya fɛ wə
bofokanɔ lɛflɔ bolo nɛ.
23 Itə etiki nnya nkpe lə
Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue
əsuə əbə itə bə, “Abraham
áfo Onanto ɔnɔ, nya lə wə
bofokanɔ esoo, Onanto
ákpe wə dibu fe utidi wə ni
ɔsɛɛ.” Nyaso Onanto dífi wə
fe wə ɔyɛtsyuə nɛ.
24 Bíunyə mɔmɔ! Onanto
ənnyə utidi eto bofokanɔ
mate ete kebu wə bə uyifo
ɔsɛɛ, wə keyifoyifoyifo ka
laakɔko mu eso. Nya inni lə
kase ófo ɔ́nɔ eso ete.
25 Nko əmə ke eso Onanto
léfo útə Rahab, otsyetɔ əmə
nɛ. Wə ku Onanto eto nti
əbə ɛlɛkɛ ɛyɛ lə kase ófo
Israelfɔɔ eto batɔnkpe ba
laabiɔ kabe asa lə wə diyo,
nya ɔ́wunsəko mə báyɛ
kusu bamba bétsyetsyi
bédu eso.
26 Nyaso ekpa wuee be fe
kase lə utidi eto əsuə eyifo
lesakpenkpe lə lɛwɔnɔ
əmbə lə nii, nko ini lə
eyifosa saa mankɔkoo,
bofokanɔ tsya ekpe.

3

Bɛlɛ Mi Odiakami Ola.
1 Mɔ bayimi, biəntə lə mi
nti eto betidi kpə lə bafiani
bateasa. Buyi buə bo mba
ni bateasaa, Onanto
ebokponko bo lekpo kekleke
lə diyi nəmə əsuə eso
utsyuə saa.
2 Itsyise bomblɛ kenke
aata kebu. Fɛ lə utidi utsyuə
kpe wə laanta kebu lə lesa
nə waatɛyi əsuə nyalɛ utidi
əmfo aflɔ nya waafo wə
əsuə kenke tsya bɔlɛ
kukɔnɔ.
3 Boefi situ kakle ɔtɔmimi
eto kɛnyɛ bə lə utsyue bo
koto bə lə bɔyɛnko wə
busuko kaka kee boala.
4 Bibu ɔklɔ kplɛ wə ufiebi
kplɛ laafo se bukə kayɛnko
lə lekpo əsuə, fɛɛ wə
ɔyɛnkoyi kɛkɛ ete laaka wə
kayɛnko. Nya baaka wə
kayɛnko kesuko kaka kee
okanka əmə lela nkə
weesuko ko.
5 Nko ke ini odoakami
tsya nɛ. Ite bə ɔfɛ tinti lə
etidisuə kəmiə tsyaa, wə
əsuə utidi laayɛ kabesə əsuə
kato lə eyifosa kplɛ əsuə nɛ.
Bebe kase ini bə ute eto
odiakami kɛkɛ te lətə
kusəmbia kplɛ ləənyə ute
kaato.
6 Nko seka odiakami tsya
nte fe ute nɛ. Uyifo fe
kawunsiə ka diyi ku lebua
eto asa nnya nkpe lə bo lə
əsuə eto sinə nti. Woanansə
əsuə eto uyi əmə kenke nya
woatsylɔsə bo nkpəsiəsiə.

Fɛɛ wə kosate, ute manlo kosate laato ute kakpe lə wə nya woanyə lə bo əsuə flaflafla.
7 Utidi áfo bebutubuki buyuəsə, nya wəətsyə mba tsya nkpe sisenle ku bakləbɛ ku mba laakpii kasɔ ku akpɛ ku abamba kenke.
8 Fɛɛ kuutsyuə saa mámfo tɔ odiakami eto nkpə buyuəsə. Uyifo obuale wə bembofo binyinkə kakpe, wə diyi ku keni ka laalo utidi fe owa eto keni.
9 Boefi wə katɛsə Bonamute ku Boanto Onanto. Boefi wə kekudi bo bayimitsyuə, utidi wə beyifo lə Onanto eto ditsyəbi əsuə.
10 Aninsɔtiki ku ekuditikii, nyamblɛ aabɔ ketsyi lə kɛnyɛ kamə ke əsuə. Mɔ bayimi, yanle bə nyamfo tsyə nko nkpə.
11 Ditubiə kuditsyuə aanyifə ntu bo nkpe kamini kesi kaayifə mbo nkpe mba.
12 Mɔ bayimi, kototsyabi ebofo lɛbɛsi bɔnwɔ? Nye aketekubi eto ukue nwɔ kototsyabi eto awɔnsa? Nko ke ditubiə nə laayifə mbantu ləmbofo ntu bo nkpe kamini bɔyifə tsya nɛ.

Onanto Eto Kobe Ǝtə Utidi Aabokosə Ǝsuə Kasɔ.
13 Owoe ni obesibe ku nwə laanɔ asa kasɔ lə mi nti? Ufi nkpəsiəsə sɛɛ uləkə nyamfo ote lə wə eyifosa əsuə, nya uyifo nnya ku əsuə kasɔ bokosəbokosə ku lə kobe əsuə.
14 Fɛɛ lə mi ketu kəmiə biasɛsə ənəmi lə asa əsuə, lefonyi nkpe mi, nya mi nti eto utsyuə saa laabɛbɛ wə mate eto lɛlɛkəsəə, biantɛyi sidia bela ɔnukualɛ kɛnyɛ, bifi mi bebesə əsuə kato biə biyi kobe.
15 Kobe komfo eto okle mentsyi kato, bomu kawunsiə mfo eto kole kuni, kunni nko nyɛ lə lɛwɔnɔ sɛɛ əsuə bomu nko nyɛ lə lɛwɔnɔ bua əsuə.
16 Itsyise kaka kutsyuəsɛ kpɔnkpɔ ku mɔ hã eto ale lə ɛlɛkɛ nkpee, kənə ku asa buayifoyifo saa eto okle hã laakɛ mfo.
17 Fɛɛ tutɛɛ, kobe ko ditsyi kato akpa, kuyi ku diyuə, disuətsyuə ku sɛyɛmitsyuə kasɔnɔnɔ, kuyi ku kaminsənyənyə, nya koawɔ ebibi sɛɛ. Koannla ntisensense lə betidi əsuə, nya bətsyuə mamfokanɔ ku kawɛ saa ankɛ lenti.
18 Betidi ba laakpla bətsyuə nti, kənə diyuə kaboko lə betidi ntii, aato eyibibi nnya eto awɔnsa ni nkpə sɛɛ siəsiə.

4

Ele Bə Bebokosə Ǝsuə Kasɔ Bitə Bonamute.
1 Be ləənə amakpɔnkpɔ ku niə kakpe mi lenti? Yeetsyi lə mi kənənsɛ lə nkpədidi eto alasa nnya nlɛ mi bɔkpɔnko lə kəmiə lefe saa əsuə.
2 Biabɛbɛ kawunsiə eto bikə, fɛɛ biəmbofo mi bɔkɛ. Nyaso bialo bətsyuə. Biabɛbɛ asa kekleke, fɛɛ biamfo nnya bunyə, nyaso biədiə niə kakpɔ bətsyuə. Biankɛ lesa nə biabɛbɛ, itsyise biantɔ Onanto biə utə mi nnya.

3 Nya lə bɛtɔ Onanto asa
tsyaa, biamfo nnya, itsyise
biantɔ nnya ku nsusu sɛɛ,
biatɔ asa kətə mi əsuə
mate. Asa nnya biufi bekpe
əsuə disuəyuə hã biatɔ.
4 Biyifo betidi ba lendi
ɔnukualɛ! Binyi biə mba
difi mə əsuə beyifo
sɛyɛtsyuə ku kawunsiə
kamfo eto nkpədidi eyifo
Onanto eto balo? Nyaso fəə
ke lela fənkə ələkə
kawunsiə kamfo
sɛyɛtsyuəə, éfi fə əsuə éyifo
Onanto eto olo.
5 Biembu biənkə ɔnukualɛ
əmbə lə Anantotiki nnya
lɛtɛyi nkə, “Lɛwɔnɔ nə
Onanto dífi ókpe lə boo,
eyifo lɛwɔnɔ nə laakpɔ
sitsyuəsɛ kekleke lə bo disi.”
6 Fɛɛ Onanto eto lefonə nə
wəətə boo, kpe ale leso
kulaa. Fe kase Awɔnisa
Kɛnkɛ nyamə lɛtɛyi nkə,
“Onanto əəńyə lə mba
laabesə əsuə kato əsuə, fɛɛ
wəətə wə lefonə mba
laabokosə əsuə kasɔ.”
7 Lə nyasoo, bebokosə
əsuə kasɔ bitə Onanto.
Bińyə lə Obonsam lə əsuə,
ete wuutsyetsyi udu lə mi
ɔflɔ.
8 Bɛyi bɛfi Onanto, ete
wuutsya ebɔyi ɔfi mi. Biflə
mi ani, mi mba ni
babuayifo. Biflə abua biləkə
lə mi akɔɛsi, mi mba eto
nsusu laafloma lə bofokanɔ
əsuə!
9 Binyə kanyi lə mi akɔɛsi,
befa bembembe, biwu keku.
Befloma mi simə́mə́mə lə
sefiani nkuwuiwui, lə mi
disuəyuə lə diyifo kpɔminii.
10 Bebokosə əsuə kasɔ
bitə Bonamute əmə, ete
woobesə mi kato.
11 Mɔ bayimi, biendi ditiki
nə dińyə itə lə mi bətsyuə
əsuə. Nwə laatɛyi wə
ɔyimitsyuə ditiki nə
dimatsyɛ nye ditiki fimfi,
nye laakpoko wə ɔyimitsyuə
lekpoo, aatɛyi ditiki nə
dimanlɛkɛ ińyə lə kɔfi əsuə,
nya waakponko kɔfi komə
lekpo. Lə kɔfi komə
faakponko lekpoo, nyalɛ
əmənyifo nwə leeyifo lə kɔfi
əsuə, bomu ko okponkpo
feni.
12 Onanto hã ni nwə
laakpe afi nya uni okponkpo
tsya. Wə hã loofo bofo kətə
utidi nye ɔtsylɔsə wə tsya.
Owoe feebu fə wə feni fɛ
faakponko fuutsyuə lekpo?

Mambesə Ǝsuə Kato.

13 Mɔmɔɔ, bitsyue koto
bɛnɔ, mimba laatɛyi biəkə,
“Mmi nye kusɛɛ, buusu
kusu umə nkplɛ utsyuə nya
budi fe lɛlɛ lɔni mfó,
buuyifo nyifo bɔkɛ atabi
kpenkpe.”
14 Biyi lesa nə luubə
kusɛɛ? Mi nkpə te fe kuyuə
ko laabɔ itə lefe kliminti,
kesinkli kanya.
15 Lesa nə ele bə bɛtɛyi ni
bənkə, “Lɛ Bonamute atɔnɔ
bonkpe nkpəə, buyifo
nəmfo nye nəmə.”
16 Fɛ mɔmɔɔ, biaka kase
kabesə əsuə kato. Ǝsuə kato
bobesə bomfo kenke
manlɛkɛ.
17 Lə nya esoo, nwə ke nyi
lɛsɛ ele bə uyifo fɛ ɔni
weenyifo nii, aata kebu
keyifo lebua.

5

Atokəkə Itə Batabinyə.

1 Nya mɔmɔɔ, mi batabinyə bɛnɔ! Biwi nku bɛsɔ ani kɛnyɛ lə bulə kplɛ bo ləəbə mi butu əsuə.
2 Mi betabikə ábia nya balɛ dídi mi awu ku mfia bábiasə kenke.
3 Mi sika sia ku sika flubia áto nkanda nya nyamfo luudi sedansiɛ iǹyə lə mi əsuə nya yotonsə mi əsuə eto sinə fe ute seka. Bɛbɛbɛ bikə biǹyənsə léto lə eyi fɛfɛ nyamfo.
4 Bebee! Beyifoyifo ba díyifo keyifo bətə mi lə kakuɛɛ, bɛni bíamfo mə nyo. Bidi kaa bɛnɔ kase banlɛ mminsəku buwui bembembee! Nya mba dífəsə bɛkuɛnkɛ bətə mi fɛ bɛni bíamfo mə nyo eto kudu díkayo Boanto Onanto Ɔkplɛnyə əmə eto kotoo.
5 Mi nkpə bo binsi lə kasɔ mfo eyi ku nkpədidi ku disuəyuənyənyə sɔ̃ɔ̃. Nya bíyifo mi əsuə bísiə ayinkua itə diyi nəmə itə bolo.
6 Bélo betidi ba dímanta mi bebu dikpi, nya bélo mə lə lefe nə bántaka bəǹyə mi lə əsuə kulaa tsya.

Bekpe Utu Buɛɛ, Biǹyə Bisəkə Bonamute Ǝmə Eto Bubə Bio.

7 Nyasɔ, mɔ bayimi, bifi disuətsyə lə bekpe utu buɛɛ biǹyə isu ese lefe nə Bonamute əmə luubə bio. Bebe kase ɔkuɛmfo nkpe disuətsyə! Bebe kase woəǹyə buɛɛ kəsəkə bɛkuɛnkə kpenkpe bia wəəbə bunyə ketsyiko lə wə kasɔ, nya wəəǹyə buɛɛ kəsəkə ɔsɔmi eto bɔni lə lefe sɛɛ əsuə.
8 Nko ele bə mi tsya muə utu bɛlɛ nɛ. Biəntə lə ani elo mi, itsyise Bonamute əmə eto dibəfe bio eboyo elo.
9 Mɔ bayimi, biəndiə niə lə bətsyuə, bə lə Onanto lə ɔyɛ mi lekpo bokponko. Itsyise okponkpo əmə eto bubɛ bɔfi.
10 Mɔ bayimi, bekloma Onanto eto bənyɛləkətidi ba lébe ditiki nə mə letsya lə Bonamute əmə eti diye əsuə. Bitə lə bobe kase bənyə kanyi nya bəmuə utu balɛɛ, lə bokase asa lə nnya əsuə.
11 Boakpo betidi bamba boə mba bakpo atsyɔ, itsyise bəǹyə bembe lə kanyi əsuə. Biɔnɔ kase Hiob dímuə utu ɔlɛ ku kase Onanto léfo wə nnya layo lə kalosəkɔ. Itsyise Bonamute kpe kafoɛkpɛ nya woənyə utidi kaminsə.
12 Mɔ bayimi, ditiki kekleke nə mɔɔtɛyi mi ni bənkə biankpadi asa, kato keni o-o, kasɔ keni o-o, nye lesa bamba saa dini o-o, biankpadi. Lə ditiki nəmə kpee, bɛtɛyi biə ee. Nya lə dimbəə, bɛtɛyi biə ooWo, lə Onanto lə ɔyɛ mi dikpi bolo.
13 Lə utsyuə kpe lə bulə əsuə nye ɔnlɛ kanyi bunyə lə mi ntii, oto ola utə Onanto. Lə utsyuə lɛ disuəyuə bunyəə, usə atɛsə eto əsə.
14 Lə mi nti eto utsyuə lɛ bufii, bekpadi bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto beninə lə

bato ola lə wə disi, lə bediki
wə nuəbi lə Bonamute eto
diye əsuə.
15 Ola wə báto lə
bofokanɔ əsuə əbotsya
ufunfi əmə, nya Bonamute
lootakasɛ wə, nya lufi wə
abua ɔtsyɛ wə.
16 Nyaso biləkə mi abua
kasɔ bitə bətsyuə lə beto ola
lə mi bətsyuə eto disi lə
binyə bufitsyantsya. Utidi
sɛɛ eto olatoto kpe əsuəale
nya weeyifo keyifo tinti.
17 Elia éyifo utidi fe kase
bo tsya ni. Se óto ala
kekleke nkə ɔsɔmi yɛ bɔnii,
óyɛ bɔni lə alɛ ətsyə ku
kutsyə əsuə sɔ̃ɔ̃.
18 Lə nnya kamaa, usi óto
ola, nya Onanto dítə ɔsɔmi
lɛni nya bidikə lɛlɛkɛ lə
kasɔ kamə.
19 Mɔ bayimi, lə utsyuə
əbə kama lə ɔnukualɛtiki
nəməə, bekplatsya lə
beekpa wə beboko,
20 bekloma biə utsyuə saa
ke lookpa obuayifo utsyiko
lə kabuayifoyifo əsuə
obokoo, wuutə obuayifo
əmə nyə nkpə ku abua kpə
nnya úyifo eto bufukatsyɛ.

1 PETRO
Kukue Tutɛ Ko Petro Lɛwɔni

1 Kukue komfo etsyi mɔ, Petro, wə ni Yesu Kristo eto ɔtɔnkpe ɔflɔ. Nlɛ ko bɔwɔni kətə mimba ni Onanto eto betidiləkələkə ba dísensə bísu benkpe fe bafɔ lə Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia ku Bitinia eto nsɔ əsuə.
2 Anto Onanto kosate díləkə mi ɛyɛ lə wə lelabi əsuə. Nya itə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lékpasə mi əsuə biyifo betidi kɛnkɛ bə lə bitsyue Yesu Kristo koto, lə befi wə kɔtɔ bəflə mi lə bele.
Lə Onanto eto lefonə ku diyuə lə difui disiəko mi lefe saa.

Bafokanɔfɔ Eto Lesa Nə Banlɛ Kusu Bobe Kətə.
3 Bitə lə bɔsɔ Onanto wə ni Bonamute Yesu Kristo eto Anto ani. Lə wə kaminsənyənyə kplɛ əsuəə, útə bo nkpə fɔfɔ ɛyɛ lə nnya ótakase Yesu Kristo utsyiko ɔkɔmə óboko nkpə eso. Nyamfo ətə bo kusubebe fɔfɔ ko lɛflɔ.
4 Lə nyasoo, bɛlɛ kusu bobe kətə kedikɔ eto atsyɔkpokpo fokoya ko Onanto lɛlɔ utsyə lə kato itə wə betidi ke lembobia, ka lemboto kɔti, ka ləmbɔflɛ tsya.
5 Kedikɔ kamfo luudi mi kale, mimba ɛyɛ lə bofo kanɔ əsuə bálɔ mi bətsyə lə Onanto eto əsuəale əsuə itə bofokətə lə nkpə bo buuləkə bate lə lefe fɛfɛ əsuə.
6 Binyə disuəyuə lə nyamfo əsuə, ite bə biunyə kanyi lə lefe kliminti əsuə ɛyɛ lə botokabe kpə əsuə tsya.
7 Nnya ni bə lə befi bato mi babe bə befo bɛnɔ sitinti. Fe kase baato sika sia laafo bobia kabe lə utee, nko ke bəəbə mi bofokanɔ bo lefo koya bonso sika kulaa tsya boto kabe lə ute əsuə, lə befi babe bə buutsyə itə lefe saa. Nyamfo ebutə Onanto atɛsə mi obesə mi kato ufi dibu utə mi lə diyi nə Yesu Kristo lɔɔbɔ ubə bənyə wə.
8 Ite bə biənyə wə tɔ binyə tsyaa, biala wə. Se bɛnnlɛ wə bunyə mɔmɔ tsyaa, béfo wə bɛnɔ nya mi disuəyuənyənyə nso buləkə katɛyi.
9 Kase béfo wə bɛnɔ esoo, itə bə Onato ətə nkə mi kakla nyə nkpə.
10 Onanto eto bənyɛləkətidi ba lébe letsya itsyi lə kase Onanto ləəbə mi ətəsa butəə, átɔ bánɔ nya báfefe kekleke lə kase Onanto ləəbə mi bofo lə nkpə.
11 Báfefe bə lə bate itsyi lə lefe nə yuubə ku kase yəəbə bubə. Lefe nəmfo ni lefe nə Kristo eto Lɛwɔnɔ nə nkpe lə mə əsuə nlɛ kɔni bote, kələkə kate kanyi ka Kristo ele bə unyə ku diyənde nə luutəkə nnya kama.
12 Onanto ələkə óte bənyɛləkətidi bamfo nkə inni itə mə əsuə eto kutəkə eso banlɛ keyifo, bomu itə mi. Bédi etiki betsyiko asa nnya mba nlɛ Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobe kətə mi

mɔmɔ ɛyɛ lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə Onanto létsyese itsyi kato eto əsuəale əsuə. Onanto eto batɔnkpe kulaa tsya ála kokoko bə eni lə bate lesaatsyuə itsyi lə asa nyamfo əsuə fɛ.

Ele Bə Bafokanɔfɔ Siə Nkpe Kɛnkɛ.

13 Nyaso bimuə əsuə bitsyə itə keyifo. Bimuə əsuə bitsyə kukɔnɔ lə bikabe kusu kekleke itə Onanto eto atsyɔkpokpo nnya wuutə mi lə lefe nə Yesu Kristo lɔɔbɔ bənyə.

14 Bitsyue Onanto eto ditiki koto nya biəntə lə asa nnya díkənə mi kakpe lə abua əsuə kɔ, lə lefe nə Onanto eto ditiki dímankpako mi tɔɔ, lə isi eso mi ani mɔmɔ.

15 Bomuu, fe kase Onanto wə lékpadi mi nte kɛnkɛɛ, mi tsya tsyə kɛnkɛ lə lesa saa nə biuyifo əsuə.

16 Itsyise báwɔni bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ əsuə bə Onanto átɛyi nkə, “Biyifo kɛnkɛ, itsyise nyifo kɛnkɛ.”

17 Biakpadi wə biə Boanto lə bɛlɛ ola boto kətə Onanto wə laambe utidi eto ənəmi lə ɔlɛ lekpo bokpo ku utidi lə lesa nə utsyuə saa díyifo əsuə. Lə nyasoo, fe bafɔ lə kasɔ mfoo, bisiə mi nkpə fɛfɛ bifi dibu bitə Onanto.

18 Itsyise biyi kayo ka Onanto léfo lə mi disi fɛ úlèkə mi utsyiko lə nkpəsiəsiə ləmbə kutəkə bo béfo bitsyiko lə mi banamə ɔflɔ. Inni lesa nə boofo bobiasə fe sika sia lee sika flubia seka.

19 Bomu iyifo Kristo eto kɔtɔ ko lefo koya, wə díyifo fe Lesamubi nə lebua saa ləmbə lə əsuə, lékpa lɛflɔ kenke Onanto dífi útə kedi lə mi disi.

20 Onanto ələkə wə utsyə fɛ béyifo kawunsiə nya úlèkə wə óte lə eyifɛfɛ nyamfo əsuə lə mi disi eso.

21 Nya ɛyɛ lə Kristo əmfo əsuə esoo, béfo Onanto bɛnɔ. Nya wə ni futsyə létakasə wə utsyiko ɔkɔmə úbə nkpə nya útə wə kedikɔ ka nkpe dibu kanso kenke. Lə nyamfo eso béfo Onanto bɛnɔ, nya bífi mi kusubebe bítəkə lə wə əsuə.

22 Nya se bitsyue ɔnukualɛ əmə koto, ɛyɛ lə nnya əsuə békpasə mi əsuə biə biola mi bafokanɔfɔ tsyuə lə ɔnukualɛ əmə esoo, ele bə bela mi bətsyuə itsyi taa mi utu kəmiə ke.

23 Onanto ətə mi nkpə fɔfɔ eto businkli kale. Inni utidi wə leekpe dísinkli óle mi, bomu nwə leenkpe kulefe léle mi ɛyɛ lə Onanto eto ditiki nə nsi nkpə lefe saa əsuə.

24 Itsyise Anantotiki átɛyi nkə,

“Betidi kenke te fe sefa seka.
Nya mə kɔlɔkɔ kenke te fe sefa eto efukpokpo seka.
Nya se efukpokpo laaylɔbe kalo kewui.
25 Fɛɛ Onanto eto ditiki te lefe saa.”

Ditiki nəmfo ni Ditiki Sɛɛ nə bábe letsya bətə mi nɛ.

2

Bafokanɔfɔ Ni Onanto Eto

Betidi Kɛnkɛ.

1 Nyaso bisinkli bɛyɛ asa
bua saa eto okle buyifo.
Biləkə mi əsuə bitsyiko lə
sediatɛyitɛyi, ənəmi ənəmi
eto nkpəsiəsiə,
kutsyuəsɛkpɔnkpɔ, ku utidi
eto diyebiasəbiasə əsuə.
2 Bela Onanto eto ditiki
tinti nəmə fe kase
bebisambi laala mmintu
kekleke bə lə bebe bekpe lə
mi bofo kanɔ əsuə fe kase
Onanto laala.
3 Itsyise Anantotiki átɛyi
nkə, "Mi kosate ebunyə kase
Bonamute nkpe kafo ɛkpɛ."
4 Bibə Bonamute ɔflɔ. Wə
ni nkpə eto leba nə batonto
lɛni bə dimbə kulesa nti, fɛɛ
Onanto ələkə ni utsyə nkə
lefo koya tinti lə wə ənəmi.
5 Mi tsya eyifo fe aba
nnya nkpe nkpə, nyaso bifi
mi əsuə bitə Onanto lə oto
lɛwɔnɔ eto diyo. Diyo
nəmfo kafo biɔkɛ fe
besumunyə kɛnkɛ, nya
biɔyɛ lə Yesu Kristo əsuə
bitə Onanto Lɛwɔnɔ eto
kedi ka lɔɔkɛ wə ɔkɔɛ.
6 Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue átɛyi nkə,

"Nləkə leba nə lefo koya,
nya mimfi ni míntəkə lə
Sion eto diyo eto kaka
nso bofe.
Nya utsyuə saa wə loofo wə
ɔnɔɔ,
wembudi kofani
kulefe."

7 Nya leba nəmfo áfo koya
tinti lə mimba lefo wə bɛnɔ
ɔflɔ, nya lə mba dímamfo
wə banɔ ɔflɔɔ, ele bə bate
bənkə, diyifo

"Leba nə batonto lɛni bə
dimbə kɔnɔ,
fɛɛ ni bomu díbə léfiani
leba nə léfo koya
lenso kenke nɛ."

8 Nya Awɔnisa Kɛnkɛ eto
Kukue eto lekpa ditsyuə
tsya átɛyi nkə,

"Diyifo leba nə luutə betidi
tusə,
lə ni bedu banɔ."

Bétusə lə ni itsyise bámfo
Ditiki Sɛɛ nəmə bánɔ. Nko
ini Onanto eto Ditiki Sɛɛ nə
ótɛyi útsyə nkə yuubə itə
mə nɛ.
9 Fɛɛ mii, biyifo betidi ba
Onanto díləkə utsyə fe
besumunyə ba laatɛsɛ wə
wə ni oka, ku kusə kenke ko
bákpo atsyɔ, Onanto eto
betidi ba bələkə bətsyə bə
babe Onanto eto eyifosa
kplɛ nyamə letsya. Nya
ókpadi mi utsyiko lə
ketuntu kamə kəmiə óboko
wə diyənde kplɛ nəmə əsuə.
10 Lefe ditsyuə nə léfee,
bíenyifo Onanto eto betidi
fɛ mɔmɔɔ, biyifo wə betidi.
Fɛ lefe nə léfe məə, báante
Onanto eto kaminsənyənyə
fɛ mɔɔ, biofo wə
kaminsənyənyə.

Bisiə Nkpe Bo Lɔɔtɛsə Onanto.

11 Mɔ balala, nlɛ mi kɔlɛ
bɔlɛ fe mba ni bafɔ ku mba
nyɛ kusu lə kawunsiə
kamfo minkə, biləkə əsuə
bitsyiko lə etidisuə eto alasa
bua nnya nlɛ lema
bɔkpɔnko mi lefe saa əsuə.
12 Bisiə nkpə sɛɛ lə
bamamonyə ba nti benkpe
bə lə bédi etiki bua lə mi
əsuə bə biyifo babuayifo
tsyaa, kamaa, lə bəbə bənyə
bətsyə lekpo kasɛɛ ka bíyifo

bítsyə itə lə batɛsə Onanto lə wə Lekpoyi Fɛfɛ nəmə.

13 Lə Bonamute əmə esoo, bebokosə əsuə kasɔ bitə betidi eto aba saa ke bətsyə lə kɔfi əsuə ku Romafɔ eto Okankplɛ wə ni uninə kenke,

14 ku aba eto bənyɛsiə ba útə əsuəale nkə bənə babuayifo koto nya lə batɛsə betidi ba leeyifo kasɛɛ tsya.

15 Itsyise Onanto aala nkə biti mba ini ebukitiki ete beedi eto nyɛ lə asa sɛɛ nya bieyifo eso.

16 Bisiə nkpə fe betidi ba nsi lə mi əsuə əsuə. Fɛɛ biemfi mi əsuə əsuə busiə bomfo biyifo asa bua. Bomu bisiə nkpə fe Onanto eto ndomufɔ seka.

17 Bitə utidi saa dibu. Bela mi bafokanɔfɔ tsyuə. Bete Onanto sikpi. Nya lə bitə Okankplɛ tsya dibu.

Bebokosə Ǝsuə Kasɔ Bitə Mi Banamute.

18 Mimba ni beyifoyifoo, bebokosə mi əsuə kasɔ bitə mi banamute lə bibu mə tsya. Nya inni banamute ba nkpe kafo ɛkpɛ nya baala mi ete, bomu mba leeyifo mi disiale tsya.

19 Lə utsyuə lə kanyi bunyə lə kusu ko dimantsyɛ əsuə fɛ ini lə Onanto eto disi eso uńyə keklekee, Onanto ebokpo wə atsyɔ.

20 Lə bíyifo kabua nya lə nnya eso bənə mi kotoo, nte atɛsə nnya biunyə lə nnya əsuə? Fɛɛ lə bíyifo kasɛɛ nya bínyə kanyi lə ke buyifo esuəə, Onanto ebokpo mi atsyɔ lə nnya disi.

21 Nya nyamfo ni nnya Onanto lela nkə bikeyifo nɛ. Itsyise Kristo kosate ənyə kanyi lə mi disi nya óte mi nkə bɛyɛ lə wə kayɛkɔ.

22 “Wényifo lebua saa,
nya wántɛyi sedia saa
tsya.”

23 Se báka wəə, wánka kuutsyuə saa lə nnya kɛnyɛ. Se báte wə ohiã wénkudi wə balo saa. Bomu úfi lesa saa útə Onanto wə laakpo lekpo lə kusu əsuə.

24 Kristo kosate léfo bo abua útsyi, úsu úkpe lə uyikabie əsuə. Úyifo nyamfo nko bə lə bɔbɔ butsyi lə bo abua əsuə lə busiə nkpə butə kasɛyifoyifo. Úfi afabe nnya ófo ótsya mi bufi.

25 Lə ɔnukualɛ əsuəə, kɔɔ bíyifo fe basamu ba lénya kusu. Fɛɛ mɔmɔɔ, Onanto ákpa mi óboko bə bitəkəko nwə laayɛnko mi ku nwə laase mi ɔflɔ.

3

Ele Bə Bese Ku Bəsiə Fi Dibu Bətə Bətsyuə Lə Kristo Eso.

1 Nya mi besio tsyaa, nko ele bə bebokosə mi əsuə kasɔ bitə mi bese. Nyamfo luutə bə lə mə utsyuə mámfo ɔ́nɔ tsyaa, wuufi wə əsuə utə Onanto ɛyɛ lə fə ditsyəbi sɛɛ nəmə eso. Nya inni bə ele bə bɛtɛyi mə kulesa kulaa tsya.

2 Bomu mə kosate ebunyə kase mi ditsyəbi lekpa nya bébokosə əsuə kasɔ.

3 Biənləkə mi bɔnɔbobe bete lə asa nnya biakpe nye kase biakle esi nye atsyabi

nnya biakpe kefi kalɔkɔsə əsuə.
4 Bomuu, bɛlɔkɔsə lɛwɔnɔ
nə nkpe lə mi əsuə ku
alɔkɔsəsa nnya luutə bə
ditsyə kpoo nya diyuə buɛɛ
tsya. Kɔlɔkɔ komfo ambia
kulefe nya kofo koya tinti lə
Onanto eto ənəmi.
5 Nkomə seka besio kɛnkɛ
ba dísiə kɔ, ba dífi mə əsuə
bətəkə lə Onanto əsuəə,
lébokosə mə əsuə kasɔ bətə
mə bese nnya iyifo kɔlɔkɔ
itə mə nɛ.
6 Nko ke Sara tsya dítsyue
Abraham koto nya ókpo wə
nkə, “Mɔ onamute.” Mi tsya
afiani Sara əmfo eto
bebisiobi lə biyifo asa sɛɛ,
nya sikpi laanlɛ mi lə kulesa
sáa əsuə.
7 Nko ke ini itə mi bese
tsya nɛ, bitə lə asakasɔnɔnɔ
lə ɛkɛ lə mi ku mi bəsiə nti,
binyə mə fe mba ləmbə
əsuəale fe mi. Bitə mə dibu
itsyise mi ku mə ta Onanto
léfo utə nkə bibə bisiə nkpə
lə binyə nkpə manlo. Lə
biyifo nkoo, kulesa embuti
mi olatoto kusu lə Onanto
ɔflɔ.

Biemfi Lebua Befo Lebua Kayo.

8 Lə kalosəkɔɔ, bitə lə
mimblɛ eto nsusu lə buyifo
bɔni, utidi eto asa lə ɛlɛ mi
kaminsə, bela bətsyuə fe
bayimi, biyifo kafoɛkpɛ nya
lə bebokosə əsuə kasɔ bitə
bətsyuə.
9 Biemfi lebua befo lebua
kayo, nye bukudi lə bukidi
eto kɛnyɛ. Bomu bɛlɛ
Onanto lekpakpa lə utə mə
atsyɔkpokpo, itsyise nyamfo
Onanto ditsyə kɛnyɛ nkə
bibə bɛkɛ se ókpadi mi nɛ.
10 Fe kase Awɔnisa Kɛnkɛ
eto Kukue lɛtɛyii,
“Utsyuə saa ke lela nkə
wəəsiə nkpə lə unyə
mu kamini,
nya lə usiə nkpə
kɛntsyɛɛ,
wəəntə lə ditiki bua saa lə
lɛbɔ itsyi lə wə kɛnyɛ
nya yanle bə ɔtɛyi sidia
tsya.
11 Ele bə ɔyɛ lebua buyifo lə
uyifo kasɛɛ,
nya lə ɔbɛbɛ diyuə ku
wə utu kenke.
12 Itsyise Bonamute əətəkə
ənə lə mba leeyifo
kasɛɛ əsuə,
nya woanɔ mə olatoto.
Fɛɛ mba ni babuayifoo,
waataka kəńyə lə mə
əsuə.”
13 Lə biakplatsya keyifo
kasɛɛ, owoe lookpe mi bulə?
14 Fɛɛ lə efe bə nyə kanyi
lə kasɛɛ ka feyifo eto disi
esoo, nyə disuəyuə lə nnya
əsuə. Biante mə sikpi, nya
biəntə kulesa lə ilə mi.
15 Bomu bifi dibu bitə
Kristo lə mi akɔɛsi lə bitə
wə dibu fe mi Onamute.
Nya biofo mi əsuə kɛnyɛ
buləkə kate utsyuə saa wə
lela nkə woanɔ itsyiko lə
kusubebe ko əsuə benkpe.
Nya lə biyifo nko ku
disuətsyə ku əsuə kasɔ
bokosəbokosə.
16 Biyifo nnya ku utu
wuee, bə lə utsyuə aka mi lə
nkpə sɛɛ bo binsi lə Kristo
esoo, lə kofani lə kɔlɛ mə lə
nnya bátɛyi əsuə.
17 Itsyise ɛlɛkɛ eso bə nyə
kanyi lə kasɛɛ ka feeyifo eso

lə nyamfo eyifo Onanto eto lelabi, enso bə lə kabua eso.
18 Itsyise Kristo wə ni ɔsɛɛ, ékpe lə betidi ba ni babuayifo eto disi dikpe lɛnwɛ itə lefe nə kenke, bə lə ofó bo bokpa kesuko Onanto ɔflɔ. Bálo wə lə əsuə eto sinə əsuə, fɛɛ Onanto lə Lɛwɔnɔ əsuə átakasə wə úbə nkpə.
19 Nya lə Lɛwɔnɔ əsuəə, úsu óbé Onanto eto ditiki nəmə letsya útə bekpenkpe ba béti bákpe lə edi kafo mfó.
20 Mbamfó ni betidi ba dímentsyue Onanto eto kɔlɛ koto lə lefe nə ɔkɛ dibusə utə mə lə lefe nə Noa díkawe wə ɔklɔ kplɛ əmə nɛ. Betidi esiani ba ni mflamfla ba dídufə lə ɔklɔ əmə kafoo, mə báfo lə nkpə se ntu bomə díyi nɛ.
21 Nyamfo eyifo ditsyəbi nə nlɛ bo bote kase ntufləsəfləsə eto lekpa lekateko ntuyiyi bomfóo, mɔmɔ laafo bo lə nkpə. Yenyifo əsuə eto sinə eto keni buflə kewui bomuu, iyifo kɛnyɛklekle ku Onanto, kɛnyɛklekle ka lekpa nya ketsyi taa bo akɔɛsi kəmiə ke. Onanto aafo bo lə nkpə ɛyɛ lə Yesu Kristo eto botaka ketsyi ɔkɔmə kəbə nkpə əsuə eso.
22 Kristo əmfo ni nwə dísu kato nya unsi lə Onanto eto sediani, wə nlɛ seka budi lə Onanto eto batɔnkpe kenke ku kato eto bəsuəalenyə ku əsuəale nnya nkpe kenke əsuə.

4

Bisiə Nkpe Fe Bafokanɔfɔ Seka.

1 Nyaso se Kristo dínyə kanyi lə sinə əsuə esoo, mi tsya fi wə nsusu bomfo ke eto okle bekpé mi əsuə nkɛale, itsyise utsyuə saa ke ləənyə kanyi lə əsuə eto sinə əsuəə, ensifi əsuə kakpé lebuayifoyifo əsuə.
2 Lə nyaso idu mɔmɔ ɛntɔɔ, bisiə mi nkpə fɛfɛ lə Onanto eto lelabi əsuə, inni lə nnya laalɛ utidi ɔkuɛ əsuə.
3 Kɔɔ bísiə nkpə bíyifo asa fe bamamonyə ɛklɛ tinti. Nkpe bo bísiə lə lefe nəmfó áyɛ lə setsyetɔ eto nkpəsiəsiə, əsuə eto sinə eto nkpəsiəsiə, sitekpe, sidikpũũ, budi ku bunə eto ake eti susu ku sifiəsumu eto eyifosa əsuə.
4 Nya se biensiankɔ ani ku mə keyifo mə eyifosa kpə nnya ləmbə kasɔnɔnɔ esoo, yeeyifo mə yanii nya baaka mi.
5 Fɛɛ yuubə ibə bə buuləkə mə əsuə kɛnyɛ lə Onanto wə lookponko mba nsi nkpə ku bekpenkpe akpo.
6 Nyamfo eso Kristo ábe Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bətə bekpenkpe tsya, ite bə Onanto ákponko mə lekpo fe kase baakponko utidinini saa lekpo tsyaa, bə lə lɛwɔnɔ əsuəə, lə bəsiə nkpə fe kase Onanto nsi seka.

Ele Bə Bafokanɔfɔ Kenke Kawunsəko Bətsyuə.

7 Asa nnya kenke eto kalosəkɔ boyo elo. Nyaso

bińyə bikabe kusu lə bɛlɛ əsuə kukɔnɔ, bə lə befo ola boto.
8 Fɛɛ nnya nso bofe enso kenke ni bə bikala bətsyuə kafo faa. Itsyise lelabi əətəkə ɔyimitsyuə eto kabua kpə ka uyifo kato.
9 Befo mi bayimitsyuə kafo faa, bɔwɔnɔnɔ saa mankɛ.
10 Mi nti eto utsyuə saa áfo ətəsa ate ate itsyi lə Onanto ɔflɔ. Nya fe unyɛsiə sɛɛ saa wə laalɛ ətəsa ate ate nyamfo ola kətə Onantoo, biyifo ətəsa nyamfo eto keyifo, bə lə ibə kutəkə itə mi bətsyuə.
11 Lə utsyuə lɛ Anantotiki budii, udi nnya fe kase Onanto dítə wə nkə udi nnya utə betidi. Nya lə utsyuə lɛ kesumu eto keyifoo, uyifo ke ku əsuəale nnya Onanto dífi útə wə nkə uyifo ke əsuə, itə lə befi atɛsə bətə Onanto lefe saa ɛyɛ lə Yesu Kristo, wə eto ale ni diyənde ku əsuəalə idu manlo isu manlo. Ibə itə.

Binyə Kanyi Fe Kristo Seka.

12 Mɔ bayimi lala, kase banlɛ mi boto kabe bɛnlɛ kanyi bunyə keklekee, yenyifo mi naa bənkə lesa nə bɛnnlɛ kusi bobe kətəə, məəmbə tɔ lə kutsyuə saa əsuə inyə.
13 Bomu lə nyamfo esoo, binyə disuənyuə bə mi tsya lɛ kanyi bunyə fe Kristo ke seka, bə lə ɔbɔ lə wə diyənde əsuəə, mi tsya ebofo disuənyuə bunyə kato keyuluu.
14 Binyə disuənyuə lə betidi áka mi se bintəkəko Kristo eso. Itsyise diyənde eto Lɛwɔnɔ nə ni Onanto eto Lɛwɔnɔ siko mi.
15 Lə mi utsyuə əənyə kanyii, yenyifo bə uyifo uwudifɔ, uyu, obuayifo, nye nwə laakpe ditiki nə dimanle wə kɛnyɛ eso.
16 Fɛɛ lə biənyə kanyi lə mi bafokanɔfɔ esoo, biəntə lə ɛlɛ mi kofani. Bomu bəsɔ Onanto ani bə Kristo eto diye teke fə lə əsuə.
17 Lefe nəmə eboyo elo bə betsyiko lekpokponkpo nəmə kasɔ, nya Onanto eto betidi əsuə yuutsyə kasɔ itsyiko. Lə betsyiko kasɔ itsyi lə bo əsuəə, ntsyə yuutsyə itə mba dímamfo Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə banɔ?
18 Bawɔni bakpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue bənkə,
“Lə ite məə, bə yɔɔkɛ ale fɛ
betidi sɛɛ lə bənyə
bofoo,
ntsyə yuutsyə itə
babuayifo ba
dímamfo banɔ?”
19 Lə nyasoo, mba ləənyə kanyi ka diyifo Onanto eto lelabii, lə mə asa sɛɛ buyifo əsuəə, lə befi mə əsuə bakpe lə nwə díyifo mə lə kɔni kenke, nwə leeyifo lefe saa lə wə kɛnyɛtsyətsyə əsuə.

5

Bikalɛ Onanto Eto Bebi Ola.

1 Mɔ kosate nwə ni bafokanɔfɔ eto uninə lə mi ntii, nla miə maalɛ bafokanɔfɔ eto beninə ba

nkpe mi lenti kɔlɛ. Mɔ kosate ənyə kase Kristo dínyə kanyi, nya lə bələkə wə batee, muunyə kedikɔ lə wə diyənde nəmə kəmiə. Nla miə maatɛyi mi minkɛ,

2 bɛlɛ Onanto eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa nə béfi bákpe mi lə kɔni bə bebe ola ku kafo faa, fe kase Onanto lɛtɔ utsyiko mi ɔflɔ. Bienyifo keyifo kamfo bə lə bifi bɛbɛbɛ kutəkə kɔ dimənńyə itə, bomu biyifo ke ku kesumu seka.

3 Bienyifo ke bidi sɛkplɛ lə mba béfi bákpe mi kalɔ əsuə, bomu bete ditsyəbi sɛɛ itə basamu eto etsyukpa nnya nkpe mi kalɔ.

4 Nya lefe nə Kristo, Nwə Laayɛnko Basamu eto Uninə Kenke luubəə, lə uti mi lekankpakpa kosate nəmə, nə ni nə laambia kulefe.

5 Nko ke ini itə mi lekososa tsya nɛ, bə bebokosə əsuə kasɔ bitə bafokanɔfɔ ninə ba eto kalɔ benkpe. Mimblɛ kenke bebokosə əsuə kasɔ bitə bətsyuə lə mi eyifosa əsuə. Itsyise Awɔnisa Kɛnkɛ eto Kukue lɛ bɔtɛyi nkə,

“Onanto əəńyə lə mba
laabesə əsuə kato
əsuə,
fɛɛ woawunsəko mba
laabokosə mə əsuə
kasɔ.”

6 Nyaso beboksə mi əsuə kasɔ bɛkɛ lə Onanto eto kɔni kekleke komə kalɔ, bə lə obesə mi kato lə wə lefe sɛɛ əsuə.

7 Bifi mi asa nnya kenke laakpé mi bulə bekpe lə Onanto eto ani, itsyise wə laalɛ mi ola.

8 Bitəkə ənə, bisiə bikabe kusu. Mi olo Ɔbonsam lɛ botsyilama kafa, kato ɔkɔɛ fe tsyata, nya ɔnlɛ utidi bɔbɛbɛ nkə lə usənsə ɔyimi.

9 Bifi bofokanɔ kekleke bińyə lə wə əsuə, se binyi biə mi bayimi bafokanɔfɔ lə kawunsiə kenke tsya kpé lə kanyinyənyə kamfo ke eto okle əsuə.

10 Fɛ lə binyə kanyi kamfo itə lefe kliminti kamaa, Onanto, nwə eto lefonə ləmbə kalokɔ, wəə lékpadi mi nkə bibə binyə kedikɔ lə wə diyənde manlo nə diyifo lɔni ku Kristoo, wə kosate əbɔflɔsə mi, okpe mi nkə ale lə binyə kekleke.

11 Wə ni əsuəale idu manlo isu manlo. Ibə itə.

Bokla Fɛfɛ

12 Nlɛ kukue kliminti komfo bɔwɔni kətə mi ɛyɛ lə Silvano wə mimfi fe ɔyimi wə lefo ɔnɔ əsuə. Nla miə maakpe mi nkɛale ku nnya mɔ kosate dínyə miə Onanto eto lefonə kosate nəmə ni nəmfo. Nyaso bińyə kekleke lə nnya əsuə.

13 Mi bafokanɔfɔ tsyuə ba tsya Onanto díləkə lə Babilonia eto kasɔ ku mɔ ubi Marko bə bəəsiəsə mi o-o.

14 Bɛbuta bətsyuə lə bisiəsə bətsyuə ku bafokanɔfɔ eto lelabi.

Diyuəsə lə disiəko mimblɛ ba kenke diyifo bani ku Kristo.

2 PETRO
Kukue Nuəfə Ko Petro Lɛwɔni

1 Mɔ, Simon Petro, wə ni Yesu Kristo eto uyifoyifo ku ɔtɔnkpe, mɔ ni nwə nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mimba ɛyɛ lə Onanto ku Ofomfokətə Yesu Kristo eto kasɛyifoyifo əsuəə, dítə bínyə bofokanɔ bo lefo koya fe bo bole bomfo eto okle.

2 Onanto lə usi unə mi kafo eso mmə, nya lə utə mi diyuə kpə ɛyɛ lə mi Onanto əmə ku Bonamute Yesu eto bote əsuə eso.

Kase Onanto Lékpadi Nya Úlək Betidi.

3 Onanto éfi wə kosate eto əsuəale útə bo lesa saa nə loofe itə bo faa lə bo nkpə əsuə, bə lə bofó nkpə busiə fe bafokanɔfɔ. Úyifo nyamfo itsyise buyi wə nwə lékpadi bo nkə bunyə kedikɔ lə wə kosate eto diyənde ku kasɛɛ kəmiə.

4 Onanto áyɛ lə kusu komfo əsuə útə bo ətəsa kpaa nnya lefo koya, nnya eto kɛnyɛ útsyə bo, bə lə bofó bɔyɛ lə ətəsa nyamfo əsuə buləkə bo əsuə butsyiko lə asa bua nnya laalɛ utidi ɔkɔɛ kabiasɛ wə lə kawunsiə kamfo əsuə. Bə ɛyɛ lə nnya əsuəə, lə bubə bofiani mba luunyə kedikɔ lə Onanto eto ditsyəbi nəmə kəmiə.

5 Lə nsusu sɛɛ bomfo əsuə esoo, bekpe otsyekle saa biofó lə bifi kasɛyifoyifo bɛwunsəko ku mi bofokanɔ. Nya lə bifi kobetete bɛkɔ lə kasɛyifoyifo əsuə.

6 Nya lə bifi əsuəkatotəkətəkə bɛwunsəko kobetete, lə bifi utukpekpe bɛwunsəko əsuəkatotəkətəkə, lə bifi Onanto sikpitete bɛwunsəko utukpekpe.

7 Sɛyimila wunsəko Onanto sikpitete, nya lə lelabi lə lɛwunsəko sɛyimila.

8 Ǝtsyəbi nyamfo lefe itə mi nɛ nya lə nyamblɛ kenke aka mi kɔni nya yefo disiə isiə lə mii, yuutə mi eyifosa ebokpa wuee, nya yɔɔbɔ kutəkə se binyi Bonamute Yesu Kristo eso.

9 Nya lə utsyuə əmbə ditsyəbi nəmfoo, nyalɛ utidi əmfo ənnyə asa kukɔnɔ, eso weemunyə asa lə katsyontsyokɔ. Itə bə ótasuə nkə Onanto əflə abua nnya úyifo kɔ bewui.

10 Nyaso, mɔ bayimi, bekplatsya lə bińyə kekleke eso kɔ, itə lə Onanto eto bokpadi bo ókpadi mi nya úlək mii, menyifo ebimbale, nya lə biyifo nkoo, nyafɛ biemubə kama lə mi bofokanɔ əsuə nɛ.

11 Lə biyifo nkoo, biunyə kusu wuee bidufə Bonamute ku Ofomfokətə Yesu Kristo eto seka kedikɔ manlo siamə əsuə.

12 Ite bə bíyi nyamfo koko nya bíkabɔ keyudu lə mi bofokanɔ əsuə tsyaa, nyifo nnya minkə muukaklomasə mi asa nyamfo lefe saa.

13 Nya se minsi minkpe nkpə koo, yɔɔlɛkɛ bə

nkaklomasə mi asa nyamfo nya lə nkasanklisə mi lə nnya əsuə.

14 Nyi minkə ibu sɛkɛ lə mbɔ lə əsuə eto sinə siamfo əsuə fe kase Bonamute Yesu Kristo lɛtɛyi mɛ okpasə.

15 Mɔɔbɛbɛ kusu saa ko əsuə biokakloma asa nyamfo lefe saa lə mɔ ukpə kama ntsyə.

Bo Kosate Ǝnyə Yesu Eto Diyənde Nəmə Ku Bo Ǝnəmi.

16 Etiki nnya bɔ́tɛyi mi itsyi lə Bonamute Yesu Kristo eto businkli kəbə lə əsuəale kplɛ əsuəə, menyifo etiki woenwoe. Bo kosate dínyə wə ku bo ənəmi lə wə sɛkplɛ əsuə.

17 Búńyə mfó lə lefe nə Anto Onanto dífi dibu ku diyənde útə wə. Nya ɔkɔɛ lɛbɔ útsyi diyənde kenke eto Onanto ɔflɔ nlɛ bɔtɛyi nkə, “Nyə nwəmfo ni mɔ ubi lala, wə əsuə məənyə disuəyuə nɛ.”

18 Bo kosate lɛnɔ ɔkɔɛ əmfo lɛbɔ utsyi kato, lə lefe nə bɔ́kɛ lə wə ɔflɔ lə kɔtini kɛnkɛ komə əsuə.

19 Nyamfo eso busi bófo Onanto eto bənyɛləkətidi eto etiki nnya bábe letsya bətsyə enso nɛ. Bekplatsya lə bɛlɛ letsyabebe nəmə fe okandiɛ wə nlɛ buyənde lə ketuntu əsuə, isu ese lə kolensiənto ko kalesiəsiə eto sefandebi luubɛ siyənde lə mi ketu kəmiə.

20 Lesa nə lefe ele bə binyə bitsyə lekpo ni bənkə, kuutsyuə saa antaka mmə ete uləkə Onanto eto katɛyikətsyə ka nkpe lə Awɔnisa Kɛnkɛ əsuə kasɔ lə wə kosate eto kobetete əsuə.

21 Itsyise Onanto eto katɛyikətsyə eto ditiki saa méntsyi lə utidi kuutsyuə eto lelabi əsuə díbə. Bomu Onanto eto Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ lɛyɛ lə betidi əsuə bátɛyi kɛnyɛ ka ditsyi Onanto ɔflɔ kəbə bətsyə.

2

Petro Álɛ Bafokanɔfɔ Kɔlɛ Lə Bidiabidia Eto Bateasa Ǝsuə.

1 Fe kase bidiabidia eto bənyɛləkətidi lɛkɛ lə betidi nti kɔɔ, nko ke bidiabidia eto bateasa lɔɔbɔ bakɛ mi lenti nɛ. Bɔɔyɛ lə awɛsu bate bidiabidia eto asa nnya laabiasə betidi eto bofokanɔ. Nya bɔɔni Bonamute wə díləkə mə kulaa tsya. Mə eyifosa nyamfo ebutə batsylɔsə əsuə mlə.

2 Betidi kpə ebutəkəko mə nkpə bua siəsiə kama, nya lə bateasa eto eyifosa esoo, betidi ebɔtɛyi asa bua bəńyə lə kɔnukualɛsu komə əsuə.

3 Se bateasa bamə dífi kənənsɛ bətəkə lə atabi bɔbɛbɛ əsuə esoo, boowoe etiki nnya ni bidiabidia befi bənyə kutəkə lə mi əsuə, Onanto ébolo mə dikpi koko, nya úkəmuə utsyuə əsuə itə mə bɔtsylɔsə!

4 Onanto mémfi ótsyɛ wə batɔnkpe ba léta wə bebu. Bomu okpé mə lə amana óto mə ókpe lə ute kəmiə lə kaka lena tũũ isu ese lefe nə okponko mə lekpo.

5 Nko ke Onanto dímənyə betidi ba dísiə nkpə kɔ lə

kawunsiə kamfo əsuə kaminsə se báni nkpə sɛɛ busiɛ eso. Bəntə Onanto dibu esoo, útə ɔsɔmi áni nya ntu díyi bófo kawunsiə kenke nya betidi lɛtsylɔ. Ini Noah wə lébe nkpə sɛɛ siəsiə letsya útə betidi bamə ku bitidi ekuanse bamba ba Onanto díləkə hã díbu.

6 Onanto álo Sodom ku Gomora dikpi nya útə ute lɛtsylɔsə imənkplɛ inuə nyamfó kenke káfiani ntɔ, úfi óte lesa nə luutu betidi ba lɛni bə bembufi dibu bətə wə.

7 Onanto ələkə Lot wə ni utidi sɛɛ, nwə betidi bamfó eto nkpə bua siəsiə díkelə lə lɛkɔɛsi.

8 Utidi sɛɛ əmfo ákɛ lə mə nti lefe saa. Ɔnɔ nnya kenke nlɛ bubə, nya únyə nnya ku wə ənəmi tsya, itə bə betidi bamfó eto nkpə bua siəsiə bomə əkələ wə tinti lə lɛkɔɛsi.

9 Nyamfo lɛ bote kase Boanto laafo betidi sɛɛ buləkə ketsyiko lə botokabe bo əsuə bankpe ku kase waalɔ babuayifo kətsyə itə lefe nə Lekpoyi Fɛfɛ looyo itə mə kotonənə.

10 Nya mba wuunə koto enso ni mba ləətəkəko əsuə eto sinə biabia eto nkpəsiasiə kama nya baani beentsyue Onanto eto afi koto. Bidiabidia eto bateasa bamfo kpé ale nya bembu kulesa ku diyənde eto əsuəalə nnya nkpe kato bomuu, baaka mə kulaa tsya.

11 Fɛɛ Onanto eto batɔnkpe ba nkpe əsuəalə nya bankpe kɛnyɛale banso bidiabidia eto bateasa bamfo kulaa tsya anla əsuəale nnya nkpe kato kɛnyɛ, kaaka mə lə Boanto eto ənəmi.

12 Betidi bamfo eto okle te fe bebutubuki ba lenyi kobe ba boofo bumuə kalo, nya bəəńyə lə lesa saa nə bannɔ kasɔ əsuə nya beedi etiki bua saa eto okle. Bɔɔtsylɔsə mə fe kase baalo bebutubuki seka.

13 Boonyə kanyi fe kase bətə betidi dínyə kanyi ke. Beedi nkpe keyifo lesa saa nə ke baala lə nkɔminti tsya itsyise beefi nnya fe lesa nə lookpe mə disuəyuə. Beyifo mba leeyifo afanisa ku mba leeyifo asa nnya laannɔ bobe. Baakɔ ku mi mba nlɛ eyi budi nya bəənyə disuəyuə lə mə asa bua nnya beeyifo əsuə.

14 Bakpé disənkpo eto ənəmi nya beeyifo lebua lefe saa nya yennlə mə. Baawɛ betidi ba eto bofokanɔ ləmbə ale kakpe lə lebua əsuə. Mə ketu emmi kulefe. Onanto ékudi betidi bamfo sitinti!

15 Báyani kususɛ bətsyə nya bánya kusu! Bəətənko Onanto eto unyələkətidi Baalam wə ni Boer eto ubi eto ditsyəbi kama. Waala atabi nnya wuunyə lə asa buayifoyifo əsuə.

16 Lə nyaso Onanto əyənki ókpe wə lə lebua nə úyifo əsuə. Wə Baalam kosate eto ɔflimu édi wə etiki lə utidi eto ɔkɔɛ əsuə nya úti wə kusu lə disibiabia eto asa nnya ɔnlɛ buyifo əsuə.

17 Betidi bamfo eyifo fe

etubiə nnya lensianyifə ntu, fe asɔmiloku nnya ufiebi lekpa ɔnyɛko. Onanto ébu kəsiəkɔ utsyə mbamfo eto okle lə ketuntu tũũ kəmiə.
18 Beedi etiki bimba kabesə əsuə kato. Nya beedi akɔɛntiki nnya laabiasə utidi əsuə, kawɛ mba nlɛ bɔbɔ lə betidi ba nsi nkpə bua əsuə eto nti kakpe.
19 Bidiabidia eto bateasa bamfo əətsyə mə kɛnyɛ bənkə bootə bənyə əsuə buusiə lə mə əsuə əsuə lə lefe nə eto lefe mə kosate nsi nkpə bo loobiasɛ mə bafiani ndomufɔ, itsyise lesa nə eto kalɔ fankpee, aafiani ni ndomunyə.
20 Lə bətsyuə əbə bate Bonamute Yesu Kristo wə ni Ofomfokətəə, nya bənə mə əsuə bələkə lə asa nnya laanansə etidisuə lə kawunsiə kamfo, nya yanklɛ fɛ asa nyamə disinkli ibə imuə mə itəkə mə katoo, bəəbə kəsiə nkpə bo lə kalosəkɔɔ, laabia kaso mbo bəsiə kɔ.
21 Lə nnya ete betidi bamfo dímante kulesa itsyi lə nkpə sɛɛ siəsiə eto kusu əsuəə, eni ɛlɛkɛ itə mə, eso bə lə bate kusu sɛɛ komə fɛ lə besinkli lə kɔfi kɛnkɛ ko Onanto lékpe mə eto kama.
22 Lesa nə díbə mə lə əsuə ələkə ete wuee lesa nə akpa nyamfo nlɛ bɔtɛyi bə, “Okpa esinkli ɔlɛ wə kala budi,” nya “Okplako wə bəfləsə ntu kukɔnɔ esinkli úsu ɔlɛ kota boke.”

3

Bińyə Bikabe Kusu Itə

Bonamute Yesu Kristo Eto Businkli Kəbə.

1 Mɔ bayimi lala, nyamfo ni kukue nuəfə ko minlɛ bɔwɔni kətə mi nɛ. Lə ekue ənuə nyamfo əsuəə, nkplatsya miə lə nsi nnə mi nsusu nsuko asa sɛɛ nyamfo əsuə lə ekpako mi wuee.
2 Nla miə lə nklomasə mi etiki nya Onanto eto bənyɛləkətidi kɛnkɛ lɛtɛyi lə lefe nə lefe mə, ku lesa nə batɔnkpe bamə lété mi itsyi lə Bonamute we ni Ofomfokətə əsuə.
3 Tutɛɛ, bitə lə ekpako mi wuee biə, lə eyi fɛfɛ nyamfo əsuəə, betidi bətsyuə ebubə ba difi mə əsuə bətə mə əsuə eto sinə eto afanisa yifoyifo. Boomə mi.
4 Nya bɔɔtɔ mi bənkə, “Nwə dítsyə kɛnyɛ nkə ɔlɛ bubə nkpə, sieti onkpe? Itsyise idu lefe nə bo bana mə díkpe ibə ese mmi, nko ete asa nsi nte fe kase itsyə taa lefe nə Onato díyifo kawunsiə nɛ.”
5 Beyi fɛ betsyə báni ɔnukualɛ mə bə etiki te Onanto didi nya úyifo kato ku kasɔ. Wə ke dítə kasɔ lɛbɔ ketsyi lə ntu əsuə nya kabɔ lə ntu əsuə kankpe.
6 Nya ɛyɛ lə ntuyiyi əsuə nya Onanto lɛtsylɔsə kawunsiə ka kɔ kenke.
7 Onanto eto ditiki nəmə ke dimuə kato ku kasɔ kanlɛ nya ɔnlɛ ke bɔlɔ kətsyə itə ke botonsə. Ɔlɔ mə utsyə itə diyi nə wookponko betidi ba laante Onanto lekpo batsylɔsɛ mə.
8 Mɔ bayimi lala, bianta əsuə biənkə lə Onanto eto

ənəmii, letekɛkɛ saa əmbə lə diyi lɔni ku alɛ kɔkpi eto nti. Lə wə ɔflɔɔ, nyamblɛ akate iyifo ani.

9 Lə bətsyuə eto nsusu əsuəə, Onanto annlɛ bɔkɔse lə kɛnyɛ ka utsyə əsuə. Inni nko ini. Bomu ɔlɛ əsuə butsyə ku mi itsyise waanla nkə batsylɔsə kuutsyuə saa. Fɛɛ ola nkə utsyuə saa tsyi ɔwuninsə lə ɔyɛ abua buyifo.

10 Fɛɛ Bonamute eto diyi nəmə ebubə fe kase uyu ləəbə. Diyi nəmfoo, lə ɔkɔɛ kɛnɛnɛnɛ eto bɔbɔ ketsyi kato əsuə asa nnya nkpe kato ebonya. Nya asa nnya nkpe kato kenke looto ɛtsylɔ nya asa nnya kenke nkpe lə kasɔ loonya.

11 Se asa nyamfo kenke loobia mmməə, nte betidi ba eto okle ele bə bidi? Ele bə bisiə nkpə bo diyifo kɛnkɛ lə bifi əsuə bitə Onanto.

12 Nya lə kase binsi bənlɛ kusu bobe itə Onanto eto diyi nəmə bekplatsya lə dibə mlə. Diyi nəmfoo, kato kenke looto katsylɔ, nya ute loolonsə kato eto əsuəale kenke ebiasə.

13 Fɛɛ boo, buunyə bukabe kusu itə Onanto eto kɛnyɛ ka úsyə. Kato fɔfɔ ku kasɔ fɔfɔ ka luubə kaka kasɛyifoyifo sɔ̃ɔ̃ lɔɔkɛ mfó kenke.

14 Nyaso, mɔ bayimi, se bífi mi kusubebe kenke bítəkə lə diyi nəmə əsuə esoo, bekplatsya lə biyifo mi əsuə kɛnkɛ, kabua saa mankɛ lə mi əsuə lə Onanto eto ənəmi, lə bɛkɛ lɛ diyuə əsuə ku wə.

15 Ele bə bifi kase Bonamute dífi dibusə útəə, fe kusu ko útə mi nkə lə bafo mi lə binyə buləkə fe kase bo ɔyimi lala Paulo lɛwɔni útə mi ɛyɛ lə kobe ko Onanto dítə wə əsuə.

16 Nyamfo ni lesa nə waatɛyi lə wə ekue nnya kenke waawɔni katsyese mi lə etiki nyamfo əsuə nɛ. Asa ətsyuə nnya waawɔni katsyese kpé ale nyaso betidi ba lenyi ku mba lənńyə kekleke lə mə bofokanɔ əsuəə, eefi kasɔləkələkə ka dimamflɔ kətə nnya fe kase beeyifo lə Awɔnisa Kɛnkɛ eto nlebe ntsyuə. Nyamfo luutə baatsylɔsə əsuə nɛ.

17 Fɛɛ, mɔ balala, bifi biyi nyamfo koko. Nyaso bitəkə ənə bə babuatidi saa embɔwɛ mi bakpe lə mə abuayifoyifo saa ku mə esubuayɛyɛ əsuə. Manla miə lə beta bibu lə mi bofokanɔ əsuə!

18 Bomu bisukosə lə bebe lə Onanto eto lefonə ku Bonamute Yesu Kristo wə ni bo Ofomfokətə eto bote əsuə. Wə boətə dibu idu mɔmɔ isu manlo manlo. Ibə itə.

1 YOHANES
Yohanes Eto Kukue Tutɛ

Onanto Eto Nkpə Eto Ditiki Ni Yesu Kristo.

1 Bɔlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mi, ko nyɛ lə Nkpe eto ditiki nə nsi nkpə itsyi ta kawunsiə eto ketsyikokɔ ke əsuə. Bónɔ etiki itsyi lə ni əsuə nya búkənyə ni ku bo ənəmi tsya. Sitinti ini bə búnyə ni ku bo ənəmi nya búkətidi ni ku bo ani tsya.

2 Se Onanto díləkə ditiki nə ləətə nkpə le lekpelee, búnyə wə nya búdi etiki itsyi lə wə əsuə. Bóbe letsya lə nkpə manlo bo nkpe lə wə, nya onkpe lə Anto Onanto əmə ɔflɔ. Nya Onanto díləkə wə óte bo tsya.

3 Lesa nə búkənyə nya bónɔɔ, ni bɔnlɛ letsya bobe kətə mi nɛ, bə lə mi tsya lə bibə bɛkɔ ku bo lə lɔniyifoyifo nə əsuə bonkpe ku Anto əmə ku wə ubi Yesu Kristo.

4 Nyaso bɔnlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mi, bə disuəyuə nə bɔnlɛ bunyəə, lə lɛflɔ lelo.

Onanto Ni Diyənde.

5 Mɔmɔɔ, ditiki nə bónɔ butsyiko lə wə Ubi əmə ɔflɔ nya búfi ni bɔnlɛ letsya bobe kətə mi ni nkə Onanto ni diyənde, nya ketuntu saa ləmbə lə wə.

6 Nyaso lə bɔlɛ bɔtɛyi boə buyifo bani ku wə, fɛ busi bunsi nkpə lə ketuntu əsuəə, nyalɛ bɔlɛ sidia bɔtɛyi lə bo etiki ku lə bo eyifosa əsuə.

7 Fɛɛ lə busi nkpe lə diyənde əsuə fe kase unsi lə diyənde əsuəə, nyalɛ ete bə busi lə lɔniyifoyifo əsuə ku bo bayimitsyuə. Nya Yesu Kristo wə ni wə Ubi eto kɔtɔ əflə lebua saa lebua lə bo əsuə kúwi.

8 Lə bɔ́tɛyi boə lebua saa əmbə lə bo əsuə, bɔ́wɛ əsuə nya bɔnnlɛ ɔnukualɛ bɔtɛyi.

9 Fɛɛ lə buləkə bo abua kasɔ butə Onantoo, wɔɔyɛ lə wə kɛnyɛtsyətsyə əsuə uyifo lesa nə lɛlɛkɛ utə bo, wuufi bo abua ɔtsyɛ bo, uflə nnya uwui lə bo.

10 Fɛɛ lə bɔni boə lebua saa mbə bo lə əsuəə, nyalɛ bútəkə Onanto sidia, nya wə ditiki əmbə lə bo əsuə.

2

Yesu Kristo Eyifo Bo Ɔwunsəkotsyuə.

1 Mɔ bebi lala, nlɛ nyamfo bɔwɔni katsyese mi bə lə bienyifo lebua. Fɛɛ lə utsyuə éyifo lebuaa, bokpé utsyuə wə ləəńyə lə bo kɛnyɛ kalɛ Onanto lekpakpa kətə bo. Wə ni Yesu Kristo wə ni ɔsɛɛ əmə.

2 Nya Kristo kosate ni nwə əsuə Onanto laayɛ kefi bo abua katsyɛ bo. Inni bo mate eto ale ete woefi katsyɛ, bomu kawunsiə kenke eto betidi eto ale.

3 Lə butsyue Onanto eto afi kotoo, eté bə buyi wə.

4 Lə utsyuə lə bɔtɛyi nkə, “Nyi wə,” fɛɛ woenyifo lə

wə afi əsuəə, utsyuə əmfo eyifo odia. Nya ɔnukualɛ saa əmbə lə wə.

5 Fɛɛ utsyuə saa ke leetsyue wə ditiki koto, wə lelabi itə Onanto ni nə lɛflɔ nɛ. Bitə lə ntɛyi mi kase boate boə buyifo bani ku Onanto nya ni benkə,

6 utsyuə saa ke laatɛyi nkə uyifo ɔni ku Onanto, ele bə usiə nkpə fe kase Yesu Kristo dísiə.

Ele Bə Siə Nkpe Lə Diyənde Ǝsuə.

7 Mɔ balala, nnya minlɛ bɔwɔni katsyese mi enni kɔfi fɔfɔ. Bomu kɔfi koko ko nte taa kasɔ ketsyikokɔ ke. Kɔfi koko komfo eyifo nko fákanɔ taa kɔ.

8 Fɛɛ kɔfi ko minlɛ bɔwɔni kətə mi mfoo, lə sitinti kuyifo kɔfɔfɔ itsyise ko ɔnukualɛ yɛ lə Kristo ku mi tsya əsuə. Itsyise ketuntu kamə lɛ bofe nya diyənde nəmə kosate fe lɛlɛ buyənde.

9 Nya utsyuə saa ke laatɛyi nkə okpé lə diyənde nəmə əsuə fɛ weekisi wə ɔyimitsyuəə, si okpé lə ketuntu əsuə ibə ese mɔmɔ.

10 Nya utsyuə saa ke laala wə ɔyimitsyuə, kpé lə diyənde əsuə, nya kulesa əmbə lə wə nə luutə bə utsyuə bamba dufə lə lebua əsuə.

11 Fɛɛ utsyuə saa wə leekisi wə ɔyimitsyuəə, kpé lə ketuntu əsuə, nya ɔnyɛ lə ke kəmiə. Nya unyi kaka ɔntɔ, itsyise ketuntu kamə ətə óba ənəmi.

12 Mɔ bebi lala, nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə mi
lə bete biə ɛyɛ lə Kristo əsuəə, Onanto éfi mi abua ɔtsyɛ mi.

13 Antomə, mi minlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə nɛ
itsyise biyi Kristo wə nsi nkpə taa kasɔ ketsyikokɔ əmə.
Nya nko əmə ke minlɛ bɔwɔni kətə mi bakosobi nɛ itsyise bítəkə Obuale əmə tsya kato.

14 Nya mi, mɔ bebi lala,
nlɛ mi kukue komfo bɔwɔni itsyise biyi Anto əmə.
Mi antomə, mi minlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə
itsyise biyi Kristo wə nsi nkpə taa kasɔ ketsyikokɔ əmə.
Nya mi bakosobi, nlɛ kukue komfo bɔwɔni kətə
itsyise bekpé əsuəale, nya Onanto eto ditiki nəmə nsi nkpə lə mi nya bíkətəkə Obuale əmə kato.

15 Biemfi lelabi bitə kawunsiə kamfo nye kulesa nə nkpe lə ke, itsyise utsyuə saa ke laala kawunsiə kamfoo, anla Anto əmə.

16 Lesa saa nə ni kawunsiə kamfo eto lele ni fe asa bua nnya laalɛ utidi ɔkɔɛ, asa bua nnya betidi ləənyə nya nnya akɛ mə ɔkɔɛ ku lesa saa nə nkpe lə kawunsiə nə əsuə utidi laabesə əsuə katoo, nyamfo eto kuditsyuə mentsyi Anto əmə flɔ. Bomu nyamblɛ etsyi kawunsiə mfo.

17 Kawunsiə kamfo ku kə asa nnya laalɛ utidi ɔkɔɛɛ, əbə ɛlɛ bofe. Fɛɛ nwə leeyifo lə Onanto eto lelabi əsuəə, ebusiə nkpə lefe saa.

Mimblɛ Kenke Yi Onanto Eto Ditiki Nəmə Kosate.

18 Mɔ bebi lala, kawunsiə kamfo eto kalosəkɔ eboyo kalo! Nya fe kase bátɛyi mii, bíɔnɔ biə Kristo eto olo əmə ébubə, nya mɔmɔɔ, Kristo eto balo kpə ébubɛ bakpe. Nyaso buyi boə kawunsiə eto kalosəkɔ ebɔfi.

19 Lə sitintii, betidi bamfo əmbə lə bo ditsyukpa nəmfo əsuə, nyaso bábɔ bo lə nti nɛ. Lə bo betidi kosate benii, eni besi bakpé lə bo nti. Fɛɛ mə budu lə bo nti lɛ bote nkə mə nti eto kuutsyuə menyifo bo ole.

20 Fɛ mii, Kristo éfi Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nəmə ókpé mi lə əsuə, nya mimblɛ kenke nyi ɔnukualɛ eto ditiki nəmə.

21 Inni lə kase binnyi ɔnukualɛ əmə eso minlɛ Ditiki Sɛɛ nəmfo bɔwɔni katsyese mi, bomu se binyi ni eso. Nya binyi tsya biə sidia saa eni Ditiki Sɛɛ nəmə.

22 Nya owoe ni odia əmə? Odia əmə ni nwə lɛni nkə Yesu eni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyə. Utidi əmfo eto okle tututu ni Kristo eto olo nɛ. Nya wə ni nwə lɛni Onanto ku wə Ubi əmə nɛ.

23 Itsyise nwə ke lɛni Ubi əmfo áni Anto əmə tsya. Nwə ke léfo Ubi əmə ɔ́nɔɔ, áfo Anto əmə tsya.

24 Bebe kukɔnɔ biə ditiki nə béfo idu taa kasɔ ketsyikokɔ eyo mɔmɔɔ, edufə mi lə akɔɛsi kenke. Nya lə bɛlɛ nnya kukɔnɔɔ, nyalɛ biusiə nkpə lə Ubi əmə ku Anto əmə eto lɔniyifoyifo əsuə lefe saa.

25 Nya nkpə manlo bomfo ni kɛnyɛ ka Kristo dítsyə nkə wuufi utə bo nɛ.

26 Nlɛ nyamfo bɔwɔni kətə mi itsyi lə betidi ba loola bə baawɛ mi bakpé eso.

27 Fɛ mimii, Kristo eto Lɛwɔnɔ nə ókpo lə mi əsuəə, áfo disiə lə mi əsuə kenke. Lə nyasoo, yensife bə kuutsyuə saa lə usi ote mi kulesa bio. Itsyise wə Lɛwɔnɔ nəmə aate mi lesa saa. Nya asa nnya diate eyifo ɔnukualɛ nya sidia saa ləmbə nnya əsuə. Nyaso bitsyue koto lesa nə Lɛwɔnɔ nəmə léte mi lə bisiə lə lɔniyifoyifo ku Kristo əsuə.

28 Nko ini nɛ, mɔ bebi lala, biyifo lɔni ku Kristo bə lə lefe nə ɔɔbɔ ubəə, biofo bɔbɔ kəńyə lə wə ənəmi ku utu wuee kofanimante lə Diyi nəmə əsuə.

29 Lə biyi biə Kristo eyifo ɔsɛɛ, ele bə befo bɛnɔ biə utsyuə saa wə leeyifo asa lə kusu sɛɛ əsuə, eyifo Onanto eto ubi.

3

Buyifo Onanto Eto Bebi.

1 Bebe kase sɔ̃ɔ̃ Anto Onanto laala bomba léfo Yesu bónɔɔ. Nyaso waakpadi bo nkə wə bebi nɛ. Nya boyifo Onanto eto bebi sitinti. Nnya eso kawunsiə eto betidi lenyi bo ni bənkə, benyi Onanto.

2 Mɔ bayimi lala, mɔmɔɔ,
buyifo Onanto eto bebi. Fɛɛ
betidi ba eto okle buubə
bofiani, Onanto mənləkə
óte bo tɔ. Fɛɛ buyi buə lefe
nə Kristo luubəə, buutsyə fe
wə ke seka. Itsyise buunyə
wə fe kase unte sitinti.
3 Nya utsyuə saa ke nkpe
kusubebe komfo lə Kristo
əsuəə, aalɔ wə əsuə
kətsyəsə kɛnkɛ fe kase
Kristo tsya diyifo kɛnkɛ.
4 Utsyuə saa ke leeyifo
lebua, aata Onanto eto kɔfi
kebu. Itsyise lebua eyifo
Onanto eto kɔfi bota kebu.
5 Nya biyi biə bubə Kristo
díbə nkə lə uləkə bo utsyiko
lə lebuayifoyifo əsuə. Nya
wəə, lebua saa əmbə lə wə
əsuə.
6 Nyaso utsyuə saa ke nsi
nkpə lə Kristo əsuəə, ənsiə
nkpə keyifo lebua. Fɛɛ
utsyuə saa ke ləəsiə nkpə
keyifo lebua, lə bote nkə
wənnyə tɔ Kristo, nya taa
mɔmɔ kulaa tsya wante wə
tɔ.
7 Mɔ bebi lalaa, biəntə lə
kuutsyuə saa lə ɔwɛ mi
okpé. Utsyuə saa ke leeyifo
asa lə kusu sɛɛ əsuəə, wə ni
ɔsɛɛ fe kase Kristo diyifo
ɔsɛɛ nɛ.
8 Utsyuə saa ke nsi nkpə
lə lebua əsuəə, eyifo
Obonsam eto ole. Itsyise
Obonsam éyifo lebua taa
kasɔ ketsyikokɔ kamə ke.
Nyamfo eso Onanto eto Ubi
díbə kawunsiə nɛ nkə lə
obiasə Obonsam eto eyifosa
bua nyamə.
9 Utsyuə saa ke ni Onanto
eto ubii, ənsiə nkpə keyifo
lebua. Itsyise Onanto eto
ditsyəbi kpé lə wə.
Wəmbofo busiə keyifo
lebua se Onanto ni wə Anto
eso.
10 Letekɛkɛ nə nkpe lə
Onanto eto bebi ku
Obonsam eto bebi nti ni bə,
utsyuə saa wə ke leenyifo
kasɛɛ nye waanla wə
ɔyimitsyuəə, eni Onanto eto
ubi.

Bela Bətsyuə.

11 Kɛnyɛ ka bɛnɔ taa kasɔ
ketsyikokɔ ni bənkə, ele bə
bola bətsyuə.
12 Yanle bə butsyə fe Kain,
nwə didi Obonsam eto ubi,
nya ólo wə ɔyimisani. Nya
beso Kain lelo wə? Ólo wə
itsyise wə Kain eto eyifosa
mányɛ lə kusu sɛɛ əsuə nya
wə ɔyimisani eto eyifosa
áyɛ lə kusu sɛɛ əsuə eso.
13 Nyaso, mɔ bayimi,
yenyifo mi naa lə kawunsiə
eto betidi ekisi mi.
14 Buyi boə bɔ́bɔ lə ukpe
kəmiə bubə busi lə nkpə
əsuə. Buyi nko itsyise boala
bo bayimitsyuə. Utsyuə saa
wə laanla wə ɔyimitsyuə si
nkpə lə ukpe eto əsuəale
kəmiə.
15 Utsyuə saa ke leekisi wə
ɔyimitsyuə, uyifo uwudifɔ.
Nya mi kosate yi biə
uwudifɔ saa əmbə nkpə
manlo lə wə.
16 Ɛyɛ lə nyamfo əsuəə,
nya bunyi lesa nə ni lelabi
nɛ, nya nnya ni bə Kristo éfi
wə nkpə útə lə bo disi.
Nyaso ele bə bo tsya fi bo
nkpə butə lə bo bayimitsyuə
eto disi.
17 Lə utsyuə wə nkpe
kɔnikalende ənyə nkə lesa

ahiã wə ɔyimitsyuə fɛ wánwunsəkɔ wə bomu útsyi kama ókpé wəə, ntsyə woofo bɔtɛyi nkə woala Onanto?
18 Mɔ bebi lala, biəntə lə buləkə lelabi bote lə kɛnyɛ fufu eto etiki əsuə ete. Bomu bitə lə ɛyɛ lə bətsyuə bɔwunsəkɔ lə sitinti əsuə.
19 Ɛyɛ lə nyamfo əsuəə, boote boə buyifo ɔnukualɛ əmə eto bale, nya buunyə kənyəkɔ lə Onanto eto ənəmi.
20 Lə bo akɔɛsi alo bo dikpi kulaa tsyaa, buyi boə Onanto amɔ oso bo akɔɛsi, nya unyi lesa saa.
21 Nyaso, mɔ bayimi lala, lə bo akɔɛsi manlo bo dikpii, bokpe kənyəkɔ ku nkɛale lə Onanto eto ənəmi.
22 Boafo lesa nə boatɔ ketsyiko lə wə ɔflɔ itsyise boetsyue wə afi nyamə koto nya boeyifo lə wə lelabi əsuə.
23 Kɔfi ko ókpe bo ni nkə bofo wə ubi Yesu Kristo bɔnɔ lə bola bətsyuə fe kase Kristo lɛtɔ utsyiko bo ɔflɔ.
24 Utsyuə saa ke leetsyue Onanto eto kɔfi koto əsiə nkpə lə lɔniyifoyifo əsuə ku Onanto, nya Onanto tsya ləəsiəko wə. Nya lə Lɛwɔnɔ nə Onanto dífi útə bo esoo, buyi boə Onanto si ko bo.

4

Beto Lɛwɔnɔ Saa Bebe.
1 Mɔ bayimi lala, biamfo utsyuə saa wə laatɛyi nkə Onanto eto Lɛwɔnɔ si lə wə bɛnɔ. Bomu beto mə bebe lə bete lə lɛwɔnɔ nəmə etsyi Onanto ɔflɔ. Itsyise bidia, bidia eto bənyɛləkətidi éboba bákpo lə kawunsiə eto kalebe saa.
2 Nya kase fɔɔyɛ ate lə lɛwɔnɔ nəmə etsyi Onanto ɔflɔ ni bə utsyuə saa laatɛyi nkə Yesu Kristo əbə kawunsiə fe utidinini, kpé Lɛwɔnɔ nə ditsyi Onanto ɔflɔ.
3 Fɛɛ utsyuə saa ke dímamfo ɔ́nɔ nkə Yesu əbə kawunsiə kamfo fe utidininii, eto lɛwɔnɔ mentsyi Onanto ɔflɔ. Lɛwɔnɔ nə nkpe wə lə əsuə eyifo Kristo eto olo eto lɛwɔnɔ. Bɛnɔ biə lɛwɔnɔ nəmə ebubə. Nya mɔmɔɔ, díubə lekpé lə kawunsiə mfo koko.
4 Fɛɛ, mɔ bebi lala, biyifo Onanto eto bale nya bítəkə bidiabidia eto bənyɛləkətidi kato itsyise Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ nə nkpe lə mii, kpé kɛnyɛale leso mba ni kawunsiə mfo eto betidi eto lɛwɔnɔ.
5 Se ini kawunsiə mfo betsyi esoo, kawunsiə mfo eto asa əsuə ete beedi etiki ketsyiko, nya mba ditsyi kawunsiə mfo leetsyue mə koto.
6 Fɛ boo, Onanto eto bale buni. Utsyuə saa wə nyi Onantoo, eetsyue bo ditiki koto, nya nwə ke leni Onanto eto olee, entsyue bo koto. Nyamfo ni kase boənyə kətsyə lekpoo, Lɛwɔnɔ nə ni ɔnukualɛ eto lele ku nə ni bidiabidia eto lele.

Nyamfo Ləələkə Onanto Eto Lelabi Kate Nɛ.
7 Mɔ bayimi lala, bitə lə bola bətsyuə. Itsyise lelabi

etsyi Onanto ɔflɔ. Nya utsyuə saa wə laala utidii, eyifo Onanto eto ubi, nya unyi Onanto tsya.

8 Nya utsyuə saa ke laanla betidii, enyi Onanto. Itsyise Onanto eyifo lelabi.

9 Kusu ko Onanto lɛyɛ úləkə wə lelabi ote bo ni bə ótsyese wə Ubi lala ɔni əmə kplo lə kawunsiə, bə ɛyɛ lə wə əsuəə, lə bunyə nkpə manlo.

10 Ɛyɛ lə nyamfo əsuəə, nya bóte lesa nə ko ni lelabi nɛ. Inni lə kase boala Onanto bomu bə waala bo nya ótsyese wə Ubi nkə lə ɛyɛ wə əsuəə, lə ufi bo abua batsyɛ bo.

11 Bayimi lala, lə mmə ni kase Onanto léla boo, nyalɛ ele bə bola bo bətsyuə.

12 Kuutsyuə mənyə tɔ Onanto unyə. Fɛɛ lə boala bətsyuəə, Onanto eyifo ɔni ku bo, nya ɔflɔsə wə lelabi lə bo əsuə.

13 Buyi sitinti boə bokpé lə Onanto əsuə nya wuutsya nkpe lə bo, itsyise úfi wə Lɛwɔnɔ útə bo.

14 Búnyə nya búfi nnya bóbe letsya butə bətidi bamba boə Onanto átsyese wə Ubi nkə lə ubə ofiani Ofomfokətə itə kawunsiə kenke.

15 Lə utsyuə ələkə ote nkə Yesu eyifo Onanto eto Ubii, ete bə Onanto kpé wə əsuə nya wuutsya nkpe lə Onanto əsuə.

16 Nya bunyi nya bófo lelabi nə Onanto dífi útə bo bɔ́nɔ. Onanto eyifo lelabi, nya nwə nsi nkpə lə lelabi əsuəə, si nkpə lə lɔniyifoyifo əsuə ku Onanto nya Onanto tsya nsi nkpə lə lɔniyifoyifo əsuə ku bo.

17 Nyamfo eso ele bə lelabi flɔ lə bofo əsuə, bə lə bofo buńyə kekleke lə Lekpoyi Fɛfɛ nəmə əsuə, itsyise bo nkpəsiəsiə lə kawunsiə mfo akateko Kristo eto nle.

18 Sikpitete saa əmbə lə lelabi əsuə. Bomu lelabi nə lɛflɔ aala sikpitete katsyese kama. Nyaso nwə laate asa sikpi eto lelabi mamflɔ lelo, itsyise sikpitete ku kotonənə ayɛnko bətsyuə.

19 Boala Onanto itsyise wə leka bo bola.

20 Lə utsyuə aatɛyi nkə waala Onanto fɛ weekisi wə ɔyimitsyuə, odia uni. Itsyise utsyuə saa wə laanla wə ɔyimitsyuə wə wəənyə ku ənəmi, ntsyə woofo Onanto wə wəənnyə ku ənəmi bola?

21 Kɔfi ko Kristo dítə bo ni nkə, utsyuə saa ke laala Onanto, ele bə ola wə ɔyimitsyuə tsya.

5

Bo Bofokanɔ Ɜtəkə Kawunsiə Kato.

1 Betidi ba kenke lefo banɔ bə Yesu ni Nwə Onanto Lékpo Ɔhile Utsyəə, eyifo Onanto eto bebi. Nya utsyuə saa ke laala antoo, ala wə ubi tsya.

2 Nyaso lə boala Onanto nya boeyifo lə wə afi əsuəə, eté bo boə boala Onanto eto bebi tsya.

3 Lə buyifo lə Onanto eto afi əsuəə, ete bə boala wə.

Onanto eto afi əsuə buyifoo,
enni lesa nə nso ale bɔkɛ.
4 Itsyise utsyuə saa wə ni
Onanto eto ubi, ətəkə
kawunsiə kamfo kato. Nya
boafo nyamfo buyifo ɛyɛ lə
bofokanɔ əsuə.
5 Nya owoe loofo
kawunsiə kato butəkə? Nwə
hã te léfo ɔnɔ́ nkə Yesu ni
Onanto eto ubi.

Adansiɛdidi Lə Yesu Ɜsuə.

6 Yesu Kristo ni utidi wə
díbə kawunsiə lə ntu ku
kɔtɔ əsuə, nya ntu ɛyɛ lə
ntufləsəfləsə eto lekpa əsuə
ku kɔtɔ ɛyɛ lə wə ukpe
əsuə. Wəəmbə lə ntu mate
əsuə, bomu lə ntu ku kɔtɔ
əsuə. Nya Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
kosate lɛ adansiɛ budi kate
nkə nyamfo eyifo sitinti,
itsyise Lɛwɔnɔ nəmə eyifo
ɔnukualɛ.
7 Badansiɛ itsyə nkpe.
8 Mə ni Lɛwɔnɔ nəmə, ntu
bomə ku kɔtɔ komə. Nya
mə itsyə bamə lɛ adansiɛ
ani budi.
9 Bofo utidi eto adansiɛ
bɔnɔ, fɛɛ Onanto eto
adansiɛ kpé kɛnyɛale kaso,
nya wə dídi adansiɛ nyamfo
itsyi lə wə Ubi əsuə.
10 Nyaso utidi wə ke lefo
Onanto eto Ubi ɔnɔɔ, waafo
asa nnya Onanto lɛtɛyi itsyi
lə wə Ubi əsuə ɔnɔ. Fɛɛ
utidi wə ke dímamfo
Onanto ɔ́nɔɔ, əənyə Onanto
fe odia etsyise wámfo
sedansiɛ sia údi lə wə Ubi
əsuə ɔ́nɔ
11 Nnya ɔ́tɛyi ni nkə, útə
bo nkpə bo ləmbə kalosəkɔ
ɛyɛ lə wə Ubi əsuə.
12 Utsyuə saa wə léfo
Onanto eto Ubi ɔ́nɔ, nkpə
bomfo éboka mi kɔni
nkoko. Fɛɛ utsyuə saa wə
dímamfo Ubi əmə ɔ́nɔɔ,
embə nkpə bomfo.

Akpe Nkpe Bo Lembolo Kulefe.

13 Nlɛ kukue komfo
bɔwɔnɔ kətə mimba léfo
Onanto eto Ubi əmə bɛnɔ lə
bete biə nkpə manlo éboka
mi kɔni.
14 Boakpé utu, kefi ənə
kətəkə lə Onantoo əsuə boə
lə bɔtɔ wə lesaatsyuə ɛyɛ lə
wə lelabi əsuəə, woanɔ
nnya.
15 Waanɔ lefe nə ke bɔtɔ
wə asa, nya se bunyi nko
esoo, buyi tsya boə wəətə
bo lesa nə bɔtɔ wə.
16 Lə utsyuə ənyə wə
ɔyimitsyuə ɔnlɛ lebua
ditsyue nə ləənnə ukpe
kaboko buyifoo, ele bə oto
ola utə Onanto wə luutə wə
nkpə. Mba leeyifo lebua nə
ləənnə ukpe kaboko eto
etiki ni nyamfo nɛ. Fɛɛ
lebua ditsyuə kpe nə ləənə
ukpe kaboko. Inni lebua
nəmfo eto okle eto disi
minlɛ miə bato ola.
17 Lesa saa nə lanyɛ lə
kusu əsuə buyifo eyifo
lebua, fɛɛ abua ətsyuə kpé
nya ləənnə utidi kakpe lə
ukpe əsuə.

18 Buyi boə utsyuə saa ke
ni Onanto eto ubii, enyifo
lebua, itsyise Onanto eto
Ubi əmə aabe wə, nya
obuale əmə amfo wə kabua
saa buyifo.

19 Buyi boə Onanto eto
bale buni, fɛɛ kawunsiə
kenke kpé lə obuale əmə eto
əsuəale kalɔ.

20 Buyi boə Onanto eto
Ubi əbə, nya útə bɔ́nɔ asa
kasɔ nya lə bote Onanto
tinti əmə. Busi nkpə lə
lɔniyifoyifo ku wə ni sitinti
ku wə Ubi Yesu Kristo.
Nwəmfo ni Onanto tinti
əmə, ləətə bo nkpə manlo
nɛ.
21 Nyaso, mɔ bebi lala,
biləkə mi əsuə bitsyiko lə
bəfiə eto keditətə əsuə.

2 YOHANES
Yohanes Eto Kukue Nuəfə

1 Kukue komfo etsyi mi
bafokanɔfɔ eto ditsyukpa
eto uninə ɔflɔ kutə fə usio
wə Onanto díləkə útə wə
əsuə ku wə bebi ba maala
tinti. Enni mɔ maate laala
mi, bomu ku mba tã nyi
ɔnukualɛ eto ditiki nəmə
laala mi sitinti.
2 Itsyise ɔnukualɛ eto
ditiki nəmə eyi bo lə əsuə
nya diɔkɛ lə bo isu ese
manlo.
3 Boanto Onanto əmə ku
Yesu Kristo, Anto eto Ubi
əmə lə bənə bo kafo nya lə
bənyə bo kaminsə, bətə bo
diyuə, bo mba laala bo
bətsyuə lə ɔnukualɛ nəmə
əsuə.

Bitəkəko Kristo Eto Asatete Kama.
4 Iyifo mɛ disuəyuə tinti
se mínyə miə fə bebi
bətsyuə si nkpə lə ɔnukualɛ
əmə əsuə fe kase Anto əmə
lɛtɔ utsyiko bo ɔflɔ.
5 Mmə eso minlɛ kukue
komfo bɔwɔni katsyese mi,
Ambe Ububutidi, bə bola
bətsyuə. Nyamfo enni kɔfi
fɔfɔ minlɛ bɔwɔni kətə mi,
bomu iyifo kɔfi ko bófo itsyi
taa kasɔ ketsyikokɔ ke.
6 Lelabi eto asa nnya
minlɛ mi bɔtɛyi ni nkə ele
bə buyifo lə Onanto eto kɔfi
əsuə. Nya kɔfi komfo, fe
kase mimblɛ kenke lɛnɔ idu
taa kasɔ ketsyikokɔ ni
bənkə, mimblɛ siə lelabi
əsuə ku mi bətsyuə.
7 Betidi ba laawɛ betidi
kpə ébɔbɔ batsyilama
kawunsiə. Mə ni betidi ba
laatɛyi bənkə Yesu Kristo
məmbə kawunsiə mfo fe
utidinini seka. Nwə laawɛ
betidi əmə, eyifo Kristo eto
olo.
8 Nyaso bebe mi əsuə
kukɔnɔ bə nnya bekplatsya
bɛnlɛ kusu bobe kətəə,
manya, bomu bə lə binyə
nnya kayofofo ka lɛflɔ.
9 Utsyuə saa ke dímanlɛ
Kristo eto asatete nyamə lə
kɔni bomu óté asa bambaa,
Onanto ensiko wə. Fɛɛ
utsyuə saa ke lɛlɛ Kristo eto
asatete lə kɔni, Anto əmə ku
Ubi əmə tsya si ko wə.
10 Nyamfo esoo, lə utsyuə
əbə mi ɔflɔ nya ɔnnlɛ
asateete nyamfo lə kɔnii,
biamfo wə lə mi ayo, nya
biəntə wə diyuə eto edufə.
11 Itsyise utsyuə saa wə
loofo wə utə wə diyuə eto
edufəə, éyifo ani ku wə lə
wə asa buayifoyifo əsuə.

Yohanes Ákla Mə.
12 Nkpe asa kpe nya ele bə
ntɛyi mi, fɛɛ manla miə lə
nwɔni nya lə kukue əsuə
ntsyese mi. Bomu nlɛ kusu
bɔbɛbɛ bə lə mbə mi ɔflɔ lə
budi etiki ənəmi ku ənəmi
butə bətsyuə bə lə bo
disuəyuə nəmə lə lɛflɔ.
13 Fə ɔyimisio wə tsya
Onanto díləkə eto bebi bə
bəəsiəsə fə kukɔnɔ.

3 YOHANES
Yohanes Eto Kukue Tsyəfə

1 Ɔyɛtsyuə lala Gaio, mɔ
bafokanɔfɔ eto uninə nlɛ
kukue komfo bɔwɔni kətə
fə. Maala fə lə sitinti eto
ditiki nəmə əsuə.
2 Mɔ ɔyɛtsyuə lala, nlɛ ola
boto miə lə lesa saa lə lɛlɛkɛ
ditə fə nya lə akɛ əsuəale.
Nyi miə ite fe kase fəńyə
kekleke lə lɛwɔnɔ əsuə.
3 Nnyə disuəyuə tinti se
bafokanɔfɔ eto bayimitsyuə
díbə bátɛyi mɛ kase fanlɛ
ɔnukualɛtiki nəmə kekleke
lə kɔni fe kase fálɛ ni kɔ
seka ke.
4 Se míno bə mɔ bebi lɛ
nkpə busiə lə ɔnukualɛtiki
nəmə eto kusu əsuəə, nnyə
disuəyuə tinti.

Bafokanɔfɔ Átɛsə Gaio.

5 Mɔ ɔyɛtsyuə lala, eyifo
nwə leeyifo kasɛyifo kətə fə
bayimi bafokanɔfɔ tsyuə, lə
bafɔ beni kulaa tsya.
6 Bəbə bátɛyi bafokanɔfɔ
eto ditsyukpa mfo kase fala
mə. Nyaso nlɛ fə lekpakpa
lə awunsəko mə lə bakɛ mə
asa nnya loofe itə mə fe
kase iǹyə itə Onanto eto
keyifo bə lə besukosə mə
kusu ko banyɛ sɛtɔ.
7 Itsyise bətsyə kasɔ mə
kusu bɔyɛ kafe lə Kristo eto
keyifo əsuə nya bámfo
bɔwunsəko saa betsyiko lə
mba lenni bafokanɔfɔ ɔflɔ.
8 Mmə eso ele bə
bafokanɔfɔ wunsəko betidi
bamfo eto okle. Nyamfo
loote bə buyifo bani ku mə
lə keyifo kətə Kristo eto
Ditiki Sɛɛ nəmə əsuə.

Yohanes Edi Etiki Itsyi Lə Diotrefo Ku Demetrio Esuə.

9 Nwɔni kukuə kutsyuə
ntsyese bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa nəmə, fɛɛ
Diotrefo wə léla nkə weedi
mə ɔtɔnkpe mfó anla nkə
wetsyue lesa nə maatɛyi
koto.
10 Lə mbəə, muuləkə lesa
saa nə úyifo nte, asa bua
nnya ɔnlɛ bɔtɛyi lə bo əsuə
ku bidia bia waatɛyi. Fɛɛ
nyamfo mənsiə tɔ,
wəəmbofo bayimi ba ni
bafokanɔfɔ ku kafo faa lə
bəbə mfó. Nya weeti mba
laala bə baafo mə kusu nya
waala nkə waala mə uləkə
lə bafokanɔfɔ eto ditsyukpa
nəmə nti.
11 Mɔ ɔyɛtsyuə lala,
məntəkəko lebuayifoyifo
kama. Bomu təkəko
kasɛyifoyifo kama. Utsyuə
saa wə leeyifo kasɛɛ eyifo
Onanto eto ole. Fɛɛ nwə
leeyifo asa buaa, mánte tɔ
Onanto.
12 Utsyuə saa eedi etiki
sɛɛ ketsyiko lə Demetrio
əsuə. Nya ɔnukualɛ əmə
kosate eedi etiki sɛɛ
ketsyiko lə wə əsuə. Bo əmə
tsya lɛ adansiɛ budi lə wə
əsuə, nya eyi fə lesa nə
boatɛyi eyifo ɔnukualɛ.

Yohanes Ákla Mə.

13 Asa kpə kpe ele bə
ntɛyi fə, fɛɛ manla miə
maawɔni nnya ntsyese fə.
14 Bomu nla miə məəbə fə
ɔflɔ lə lefe kliminti əsuə nya

lə budi etiki butə bətsyuə
ənəmi ku ənəmi.
15 Diyuə lə disiənko fə. Fə
bayimitsyuə lə mfo kenke
bə bəəsiəsə fə kukɔnɔ.
Məəsiəsə bayimitsyuə saa
kukɔnɔ.

YUDA
Kukue Ko Yuda Lɛwɔni

1 Kukue komfo etsyi mɔ,
Yuda, wə ni Yesu Kristo eto
ɔtɔyɛ ku Yakobo eto
ɔyimisani ɔflɔ, itə mba
Onanto lékpadi ba nsi nkpə
lə Anto Onanto eto lelabi ku
Bonamute Yesu Kristo eto
bobe əsuə.
2 Onanto eto
kaminsənyənyə, diyuə ku
lelabi lə disiəko mi kenke,
lebé lekpe lə mi əsuə.

Bulə Ebutu Bidiabidia Eto Bateasa.

3 Mɔ bayimitsyuə lala,
iyifo mɔ lelabi kekleke miə
eni nwɔni kukue ntə mi
itsyi lə kase Onanto léfo
bomblɛ lə nkpə əsuə. Fɛɛ
nsusu bamba esi búbə mɛ
nkə efe bə nwɔni kukue
komfo ŋtə mi mlə lə mfi
nkpe mi nkɛale bə lə beta
bofokanɔ eto kusu komə
disi kekleke. Bofokanɔ bo
Onanto dífi útə wə betidi
lɔni kplo.
4 Itsyise betidi bətsyuə ba
laante Onanto sikpi ábiɔ
bédufə lə mi nti, betidi ba
laatsyi Onanto eto lefonə
nəmə kawunisə, bə lə ekate
itə mə nkpə bua bo bensi
əsuə. Betidi bamfo áni bo
Okankplɛ ɔni kplo əmə Yesu
Kristo wə ni Bonamute.
Lefe kpə nə díbə lefe məə,
Awɔnisa Kɛnkɛ átɛyi itsyə
dikpilolo nə bákafo ɛyɛ lə
mə asa buayifoyifo əsuə.
5 Ite bə biyi nyamfo kenke
tsyaa, nsi nla miə meedi mi
etiki itsyi lə lefe nə Onanto
díləkə Israelfɔ utsyiko
Egipte eto kasɔ əsuə, nya
ɔtsylɔsə mba dímamfo wə
bánɔ kenke.
6 Bekloma biə Onanto eto
batɔnkpe ba dímankɛ lə
əsuəale nnya bətə mə
kalɔɔ, nya báni mə nsiəkɔ
bo Onanto dítə mə, nya
ókle mə lə amana əsuə óto
ókpe lə ketuntu kamə
kəmiə kaka úfi mə útsyə isu
eyo Diyi Kplɛ Fɛfɛ nɛ əsuə
boolo mə dikpi.
7 Bekloma Sodom ku
Gomora ku kəmə ka
letsyilama mfó əsuə, ba eto
betidi díyifo fe batɔnkpe ba
dísiə nkpe bua seka ku lə
sɛsɔnɔdi eto nkpesiəsiə
əsuə. Lə nnya esoo, Onanto
dífi ute manlo ótonsə mə bə
lə iyifo kotonənə eto buləkə
kate eto ditsyəbi.

8 Nkomə ke betidi bamə
mfo ləənyə kələkəkate bo
lətə beeyifo lebua kəńyə lə
mə əsuə eto sinə kula tsya
əsuə. Bəəńyə lə Onanto eto
əsuəale əsuə nya beedi etiki
kəńyə lə kato eto asa nnya
nkpé dibu əsuə.
9 Kato eto Ɔtɔnkpe Ninə
Mikael kula tsya ménɣifo
nko. Lə lefe nə wə ku
Obonsam lékpe dinyəfi lə
futsyə loofo Moses eto ɔkɔ
əsuəə, Mikael méntsyue
Obonsam kɛnyɛ ku aka.
Bomu ɔtɛyi nkə, “Bonamute
lə uyənki okpe fə!”
10 Fɛɛ betidi bamfo eto
oklee, lesa nə ke eto kasɔ
bannɔ koo, baaka nya
beekudi katsyese. Nya asa
nnya benyi ɛyɛ lə kolebe

əsuə fe kase bebuki tsya nyi sekaa, nnya ni lesa nə tututu laatsylɔsə mə nə.

11 Mbɔbuɛ itə mə! Itsyise kusu ko əsuə Kain lɛyɛɛ, ko əsuə ke mə tsya lɛyɛ nɛ. Lə atabi esoo, mə tsya lə kənənsɛ əsuə áyɛ lə kusu bua fe Balam ke, bátaka bəńyə lə Onanto əsuə nya bátsylɔsɛ mə fe Kora seka ke.

12 Lə betsya lə lɔniyifoyifo əsuə biə biedi Bonamute eto didisaa, mə afanisa yifoyifo aabiasə mi botsya bomə. Baate əsuə nya beedi kemi lə kase ke baala əsuə. Mə əsuə eto lɛlɛkəsə hã ete baabɛbɛ. Bete fe asɔmiloku nnya laanni ɔsɔmi nya ufiebi laasɔ nnya ketsyi kedunko. Nya beyifo fe eyi nnya laannwɔ lə nnya lɛwɔfe, nnya díyifo fe béku ku keyudu bákpo lə kasɔ nya nyamblɛ kenke díkpə ékoe. Nya bente fe befandebi bia nlɛ botsyilama bia Onanto lɛlɔ kalebe útsyə útə lə ketuntu eto ketuntu əsuə itə lefe manlo.

13 Beyifo fe ufiebi wə laasɔ lə lekpo əsuə nnya yəətə mə afanisayifoyifo laakpɔ kabe kato fe lekpo eto efukpɔkpɔ seka.

14 Betidi bamfo əsuə Henok wə ni Adam eto kafo kuansele eto ubilele dídi etiki ɔ́tɛyɛ útsyə nkə, “Bonamute ku wə batɔnkpe kɛnkɛ akpi akpi ebubə.

15 Nya ookponko betidi ba kenke lekpo. Ookponko betidi ba leentsyue koto lə asa bua nnya kenke béyifo ku lə etiki bua nnya betidi ba leentsyue wə koto mfo dídi bəńyə lə Onanto əsuə tsya eso.”

16 Betidi bamfo eedi etiki kawɔnɔnɔ kalo betidi bamba dikpi. Beefi nsusu lə asa bua əsuə lə betidi əsuə nya bəətəko mə kosate et alasa bua əsuə, kabesə əsuə kato nya beedi etiki ku kɛnyɛ minimini kawɛ betidi bə lə bayɛ lə nnya əsuə bəənyə lesa nə banlɛ bɔbɛbɛ.

Bifi Mi Ǝsuə Bitəkə Lə Kristo Ǝsuə.

17 Fɛɛ mɔ bayimi, bekloma etiki nnya Bonamute Yesu Kristo eto batɔnkpe lɛtɛyi mi lə lefe nə léfe mmə.

18 Bátɛyi bənkə, “Lə eyi fɛfɛ əsuəə, betidi ebɔbɔ bəbə bedi etiki bəkəmə mi nya booyifo lesa saa nə baala lə Onanto membukabe əsuə.”

19 Mə ni betidi ba laakpe kəsənsə lə betidi nti, ba ini mə əsuə eto lɛlɛkɛsə ete baabɛbɛ, nya Onanto eto Lɛwɔnɔ ləmbə lə mə əsuə.

20 Fɛɛ mi, mɔ bayimii, bifi mi əsuə bitəkə lə əsuəale muəmuə lə mi bofokanɔ kɛnkɛ əsuə. Beto ola bɛyɛnko lə Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ eto əsuəale əsuə.

21 Bifi mi əsuə bekpe lə Onanto eto lelabi əsuə lə lefe nə bɛnlɛ kusu bobe bə Bonamute Yesu Kristo ebunyə mi kaminsə utə mi nkpə manlo.

22 Lə nyamfo esoo, binyə mba eto bofokanɔ diməmuə tɔ ale kaminsə.

23 Bətsyuə ba nlɛ budufə
lə ute əsuəə, binə mə
biləkə, nya bətsyuə tsyaa,
binyə mə kaminsə, tsya fɛɛ
lə sikpitete əsuə. Nya bikisi
mə ditsyəbi bua nə nte fe
əsuə eto bikəlɛlɛ bia diyi ku
asinsa nnya loofo mi
bobiasə.

Maato Ola Kətə Onanto Lə Mi Disi.

24 Nya wə nwə loofo mi
bɔkɔbe kalɛ lə wə ani nya
biemutusə bidu bɛnɔɔ, lə
uyifo mi kɛnkɛ bə kabua saa
mankɛ mi lə əsuə, lə binyə
disuəyuə lə bisu bɛbɔ lə wə
diyənde nəmə eto ənəmi.

25 Wə ni Onanto ɔni kplo
wə ni bo Ofomfokətə ɛyɛ lə
Bonamute Yesu Kristo
əsuəə, diyənde, sɛkplɛ,
lɛmɔ ku əsuəale itə wə idu
lə lefe nə léfe, ku mɔmɔ isu
manlo! Ibə itə.

KƎLƎKƎ KATE
Yohanes Eto Kələkə Kate Eto Kukue

1 Kukue komfo eto asa
eyifo asa nnya Onanto dítə
nkə Yesu Kristo ləkə ote
beyifoyifo lə nnya ləəbə
bubə lə lefe kliminti əsuə.
Kristo ətə Yohanes wə ni wə
uyifoyifo áte nyamfo lə lefe
nə ótsyese Onanto eto
ɔtɔnkpe wə ɔflɔ.
2 Nya Yohanes lɛtɛyi asa
nnya kenke únyə. Nyə
nyamfo ni kɛnyɛ ka ditsyi
Onanto ɔflɔ ku ɔnukualɛ eto
ditiki nə Yesu Kristo díləkə
óte.
3 Disuəyuə itə nwə lookla
kukue komfo, nya disuəyuə
itə betidi ba tsya lɔɔnɔ
Onanto eto katɛyikətsyə eto
etiki nyamfo nya bootsyue
asa nnya báwɔni bákpe lə
kukue komfo koto. Itsyise
lefe nə əsuə asa nyamfo
luubə ebɔfi.

Yohanes Ǝsiəsə Bafokanɔfɔ
Eto Etsyukpa Akuanse Nya
Nkpe Lə Asia Eto Lekpake
Mfó.

4 Mɔ Yohanes uni lɛwɔni
kukue komfo minlɛ mi
bafokanɔfɔ eto etsyukpa
akuanse nnya nkpe lə Asia
eto lekpake nəmfo botsyese.

Lefonə ku diyuə nə ditsyi
Onanto wə nsi nkpə mɔmɔ,
wə dísiə taa kasɔ
ketsyikokɔ, wə nsi nlɛ bubə,
lə usiəko mi lefe nə kenke.
Nko ke awɔnɔ akuanse
nnya ńyə lə Onanto eto
lekankpomɛ eto ənəmi
5 ku Yesu Kristo wə ni
ɔnukualɛ odansiɛnyə wə ni
nwə Onanto létakasə
utsyiko ɔkɔmə tutɛ nya uni
kasɔ mfo eto baka kenke eto
oka wə ntəkə kato eto
lefonə ku diyuə lə disiəko
mi. Waala bo, nya úləkə bo
utsyiko lə bo abua əsuə ku
wə kɔtɔ.
6 Nya útsyə sekakedikɔ
útə bo, úyifo bo besumunyə
lə busumu wə Onanto ku
Anto əmə. Yesu Kristo eto
ale ni diyənde ku əsuəale
idu manlo isu manlo. Ibə
itə.
7 Bebe! Utəkə lə asɔmiloku
əsuə ɔlɛ bubɛ!
Utsyuə saa ebunyə wə
ku mba léto wə afle kenke
tsya.
Kawunsiə eto betidi
kenke ebuwi
kaminsəku bembe ku
binəntu lə wə əsuə!
Ibə itə.
8 Bonamute Onanto,
Ǝsuəalenyə Kenke əmə
lɛtɛyi nkə, "Mɔ ni kasɔ
ketsyikokɔ ku kaalosəkɔ, wə
nkpe mɔmɔ, wə lɛkɛ taa
ketsyikokɔ, wə nsi nlɛ
bubə."

Yesu Kpe Ǝsuəale Lə Ukpe
Ku Bekpenkpe Ǝsuə.

9 Mɔ Yohanes, mi ɔyimi
wə dítəkəko Yesu ku mi,
nya biakpe utu kakplatsya
lə disuətsyə əsuə kənyə
kanyi ka leetu mba ni wə
sekakedikɔ kamə eto bale.
Béti mɛ bakpe lə kasɔ ka
ntu letsyilama baakpo
Patmos itsyise mbe Onanto
eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya
ku ɔnukualɛ wə Yesu díləkə
óte eso.

10 Lə Bonamute eto diyi
nəmə əsuəə, Lɛwɔnɔ Kɛnkɛ
áyifə dísiə lə mɛ, ete mínnɔ
ɔkɔɛ wə léle bembembe fe
kakpatsyaku eto kakle lə mɔ
kama eti.
11 Ɔkɔɛ əmə átɛyi nkə,
"Wɔni lesa nə fənyə ətsyə
nya lə efi kukue komfo
atsyese bafokanɔfɔ eto
etsyukpa nnya nkpe lə
kəmənkplɛ ekuanse kamfo.
Ke ni Efeso, Smirna,
Pergamo, Tiatira, Sardis,
Filadelfia, ku Laodikea."
12 Nya lefe nə míntsyi
míwunisəmiə lə mbe futsyə
nlɛ mɛ etiki budinkoo, nnyə
sika sia eto kakandiɛyi
ekuanse.
13 Nnyə lə ke nti lesa nə
lele utidi eto ditsyəbi nə
nkpe awukɛntsyɛ nnya
dikulə ekpo wə lə nkpato
nya seka eto abɔsu nkle wə
lə lɛkɔɛsi.
14 Wə disi eto sewɔni
eflubi futututu fe osamu eto
sele nye olokotuku nya wə
ənəmi nlɛ buyənde fe ute
wə nlɛ buńyə.
15 Wə nkpato lɛ buyənde
fe ayiwa nnya bələkə lə ute
bási lele nya wə ɔkɔɛ eto
nnya nlɛ bɔbɔ lele ketu eto
ntu bo ditsyi koba kato
bɔnlɛ boto lə ditumbu kasɔ
eto kudu.
16 Utidi əmə ákɔbe
befandebi bekuanse ɔlɛ lə
wə kodiani. Nya lesiabi nyɛ
nnuə yayaya lɛbɔ dítsyi lə
wə kɛnyɛ. Nya wə ənəmi
kenke nlɛ buyənde fe
nkɔminti eto kofe.
17 Se mínyə wəə, ndu nnɔ
lə wə akɔ fe utidi wə díkpe.
Úfi wə kodiani útəkə mɛ lə
əsuə nya ɔ́tɛyi nkə, "Mante
sikpi! Mɔ ni Ututɛ ku Ɔfɛfɛ.
18 Mɔ ni nwə nsi nkpe nɛ!
Ńkpe, fɛ mɔmɔɔ, nsi nkpe
idu isu manlo manlo. Nkpe
əsuəale lə ukpe ku
bekpenkpe eto kawunsiə
əsuə.
19 Nyaso wɔni asa nnya
fənyə, asa nnya nkpe mɔmɔ
ku nnya luubə kama tsya
ətsyə.
20 Akulasa nnya nkpe lə
befandebi akuanse nnya
fənyə lə mɔ kodiani ku sika
sia eto kakandiɛ eto keyi
ekuanse kamə ni bənkə
befandebi bekuanse biamə
ni Onanto batɔnkpe itə
bafokanɔfɔ eto etsyukpa
akuanse nyamə. Nya iyi
ekuanse nyamə ni etsyukpa
akuanse nyamə."

2

*Kukue Ko Ɔwɔni Utə Efeso
Eto Bafokanɔfɔ Eto
Ditsyukpa.*

1 Mfo nya ɔ́tɛyi mɔ
Yohanes nkə, "Wɔni etiki
nyamfo atsyese Efeso eto
bafokanɔfɔ eto ditsyukpa
eto Onanto eto ɔtɔnkpe
fənkə,

Mɔ, Yesu, nwə nlɛ
befandebi bekuanse lə
kodiani, nya ɔnlɛ bɔyɛ lə
sika sia eto kakandiɛ eto
keyifo ekuanse nti eto
etiki ni nnya nlɛ bubə
mfo nɛ.

2 Nnyi keyifo ka
fékeyifo, nyi kase
fákplatsya ku kase fákpe
dibusə ku kase fákpe
nkɛale fənyə kanyi. Nnyi
miə aanla babuyifo tidi

eto asa. Áto mba laakpo mə əsuə bə batɔnkpe abe, fɛɛ benni, nya fənyə fə beyifo badiantidi.

3 Nyi miə akpe dibusə nya fənyə kanyi lə mɔ disi nya ani mánlo fə.

4 Fɛɛ kabua ka minyə lə fə əsuə ni bənkə, ensi anla mɛ mɔmɔ fe kase fákala mɛ kɔ.

5 Nyaso kloma kaka fətəkə fɛ fáfankli fetsyi əsuə. Tsyi awuninsə lə ətsyə fe kase fətsyə kɔ. Nya lə tsyi awunisə lə fə abua əsuə, lə inni nko muubə ntsyi fə okandiɛ eto uyi əmə lə wə kənyəkɔ

6 Fɛɛ nnya ni fə afele ni bənkə, leekisi asa nnya Nikolatia eto betidi leeyifo fe kase mintsya leekisi nya.

7 Lə akpe atoo, nyalɛ tsyue ato lə anɔ lesa nə Lɛwɔnɔ nəmə nlɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔtɛyi. Mba ditəkə kato, muutə mə kuyi ko ləətə nkpə ko ńyə lə Onanto eto ɔkpɔ kafo eto eyibibi ətsyuə miə bedi.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Smirna Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

8 Nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Wɔni kukue komfo atsyese Smirnafɔ eto bafokanɔfɔ eto Onanto eto ɔtɔnkpe fə,

Mɔ, Yesu, wə ni ututɛ ku ɔfɛfɛfɛ, wə díkpe fɛ usi ótaka útsyi ɔkɔmə úbə nkpə, nlɛ nyamfo bɔtɛyi minkə,

9 Nnyi kanyi ka bɛnlɛ bunyə ko ohiã wə bɛnlɛ bunyə. Fɛɛ lə sitinti, biyifo batabinyə. Nnyi asa bua nnya mba bə mə ni Yudafɔ fɛ benni Yudafɔɔ, laatɛyi kefi kabiasə mi. Bomu beyifo mba nkpe lə Obonsam eto ditsyukpa nti.

10 Biante kanyi saa ka biəbə bunyə sikpi. Bitsyue ato lə bənɔ. Obonsam eboto mi bətsyuə obe, utə bə beti mi bətsyuə bakpe lə aba eto diyo, biunyə kanyi itə eyi lefosi. Bidi ɔnukualɛ bitə mɛ lə ibə bə balo mi kulaa tsya, nya muutə mi nkpə manlo eto lekankpakpa fe mba dítəkə kato.

11 Lə bekpe atoo, nyalɛ bɛnɔ lesa nə Ləwɔnɔ nəmə nlɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔtɛyi! Mba luutəkə lebua kato, embudufə lə ukpə nuəfə manlo manlo əsuə.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Pergamo Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

12 Nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Wɔni kukue ətə Pergamo eto bafokanɔfɔ eto ditsyukpa eto Onanto eto ɔtɔnkpe nkə,

Mɔ, Yesu, wə nkpe lesiabi nyɛ nnuə yayaya eto etiki ni nkə,

13 Nnyi kaka binsi, kaka Obonsam dítsyə wə sekakedikɔ. Befo mɛ bɛnɔ kekleke. Nya bianyani mi bofokanɔ lə mɛ lə lefe nə bálo Antipa kulaa tsya, wə didi mɔ etiki lə ɔnukualɛ eto kusu əsuə lə kaka Obonsam nsi.

14 Fɛɛ nkpe etiki sɛkɛ lə mi əsuə. Bekpé betidi

bətsyuə lə mi nti ba ntekeko Balam eto asatete. Utidi əmfo ni nwə léte Balak kase ɔɔwɛ Israel bebi okpe lə lebua əsuə, nya ɔ́wɛ mə ókpe bédi lesa nə béfi bətə bəfiə kedi, nya bédi sɛsɔnɔ.

15 Nko kee, mi bətsyuə tsya ntəkəko Nikolatiafɔ eto asatete kama.

16 Bisinkli lə mi abua kama! Lenni nkoo, yəmbɔklɛ muubə mi ɔflɔ nya muufi lesiabi nə nkpe mɛ lə kɛnyɛ nkpɔnko betidi bamfó lema.

17 Lə bekpe atoo, nyalɛ bɛnɔ lesa nə Lɛwɔnɔ nəmə nlɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa nyamə bɔtɛyi. Mba ditəkə katoo, muutə mə manna eto didisa kulakula nəmə ditsyuə. Muutə mə utsyuə saa tsya lebaflubia nə əsuə báwɔni diye fɔfɔ nə kuutsyuə saa lenyi bətəkə enso nwə hã léfo ni.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Tiatira Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

18 “Wɔni kukue komfo atsyese Tiatira eto bafokanɔfɔ eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Kɛnyɛ kamfo etsyi Onanto eto Ubi wə eto ənəmi nlɛ bunyə fe ute seka, nya wə akpa nlɛ buyənde fe ayiwa nnya bási ele kɛnkɛ.

19 Nyi keyifo ka feyifo. Nyi kase fala mɛ, fə bofokanɔ lə mɛ ku fə kesumu lə kanyinyənyə əsuə ku dibusə nə nkpe fə, nyi miə alɛ bokplatsya mɔmɔ kaso kɔ.

20 Fɛɛ nnya minyə ləmbə kɔnɔ lə fə əsuə ni bənkə bítə usio wə baakpo Isabel, wə nkə uyifo Onanto eto unyɛləkətidi kusu ɔnlɛ asa bote mɔ beyifoyifo, kanyansə mə kusu kedi asɔnɔ, nya beedi edisa nnya béfi bətə bəfiə kedi.

21 Ntə wə lefe miə ɔtsyi ɔwuninsə lə ɔyɛ abua buyifo, fɛɛ ɔ́ni nkə wəmbɔyɛ wə sɛsɔnɔdi.

22 Lə nnya esoo, muutə unyə kanyi lə wə belabeke biamə əsuə nya mba laakpo wə ebunyə kanyi sitinti. Muuyifo nyamfo nko lə bantsyi bawuninsə bayɛ asa bua nyamfo buyifo ku wə.

23 Moolo mba ntəkəko wə tsya lə bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke tsya lə bate bə nyifo nwə nyi utsyuə saa eto nsusu kəmiə ku wə alasa. Moofo utsyuə saa kayo ɛyɛ lə wə eyifosa eto kɛnyɛ.

24 Fɛɛ mi Tiatirafɔ fɛfɛ ba dímamfo wə asatete bua nyamə, mimba dímankase wə asatete nnya baakpo bə Obonsam eto asakulakula nnya eto kəmiə letsyo, bɛnɔ, mensimbutsyisə mi bitsyike bamba saa.

25 Fɛɛ isu ese lefe nə muubə, bɛkɔbe lesa nə bɛnlɛ kɔni kekleke bɛlɛ.

26-27 Nya mi bətsyuə ba luutəkə lebua kato nya bɔɔlɛnko nko isu ese lə kalosəkɔɔ, muutə mə əsuəale fe kase mímfo

mintsyiko mɔ Anto ɔflɔ.
Muutə mə əsuəale bedi
seka lə ese ese əsuə,
'Bedi seka lə mə əsuə ku
kɔni ale,
baba mə besense bakpo
fe kase baaba ekplibi
seka.'
28 Muutə bəyənde fe
kolensiənto eto sefandebi
ke tsya.
29 Lə bekpe atoo, nyalɛ
bitsyue koto lesa nə
Lɛwɔnɔ nəmə nlɛ
bafokanɔfɔ eto etsyukpa
nyamə bɔtɛyi."

3

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Sardisfɔ Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

1 "Wɔni etiki nyamfo
atsyese Sardisfɔ eto
bafokanɔfɔ eto ditsyukpa
eto Onanto eto ɔtɔnkpe
fənkə,
Mɔ nwə nlɛ Onanto eto
awɔnɔ akuanse ku
befandebi bekuanse lə
kɔni nlɛ bɔtɛyi nɛ.
Nyi keyifo ka fanlɛ
buyifo, nyi miə afo diye
bə esi nkpə, fɛɛ ebukpə fɛ
fanyɛ!
2 Nyaso taka lə akpe
əsuə nkɛale fɛ lə ekpe alo
kenke. Itsyise nyə ntsyə
lekpo miə nnya fékeyifo
mamflɔ tɔ elo lə mɔ Onanto
eto ənəmi.
3 Nyaso kloma lesa nə
báte fə ku lesa nə fánɔ,
tsyue nnya koto lə etsyi fə
nkpə awunisə ələkə fə əsuə
lə abua əsuə. Fɛɛ lə
əmansankli atsyi
awuninsəə, muubə fə ɔflɔ fe
uyu seka, nya fəmbote lefe
nə muubə.
4 Fɛɛ betidi esiani lə mi
nti lə Sardis ebu ba
dímanansə tɔ mə awu.
Bookpe awu flubia
bətəkəko mɛ, itsyise mə
dińyə itə bə beyifo mɔ bale.
5 Utsyuə saa ke luutəkə
lebua kato, okpe awu flubia
fe mə kee, membuləkə wə
aye lə mba nsi nkpə eto
kukue komə kafo. Muudi
wə adansiɛ lə mɔ Anto ku
Onanto eto batɔnkpe kenke
eto ənəmi miə uyifo mɔ
bale.
6 Lə bekpe atoo, nyalɛ
bitsyue koto lesa nə
Lɛwɔnɔ nlɛ bafokanɔfɔ
eto etsyukpa nyamə
bɔtɛyi."

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Filadelfia Eto Bafokanɔfɔ Eto Ditsyukpa.

7 Lə nyamfo eto kamaa,
ɔ́tɛyi mɛ nkə, "Wɔni
nyamfo atsyese Filadelfia
eto bafokanɔfɔ eto
ditsyukpa eto Onanto eto
ɔtɔnkpe fənkə,
Nwəmfo eyifo
ɔkɛnkɛnyə nya wə ditiki
eyifo ɔnukualɛ. Wə nlɛ
Oka David eto əsuəale eto
safui sia lə ɔsini siku
sitsyuəə, kuutsyuə saa
əmbə wə loofo se buti.
Nya lə uti see, kuutsyuə
saa embofo se bɔsini.
8 Nyi keyifo ka feeyifo.
Nyi miə akpé əsuəale sɛkɛ
tsya, áfo mɔ asatete nya
fámani mɛ. Nsini kusu
ntsyə fə sɛtɔ ko kuutsyuə
saa ləmbofo buti.
9 Lɔ abe! Betidi bətsyuə
kpe ba nkpe lə Obonsam eto

ditsyukpa əsuə nya baakpo mə əsuə bə Yudafɔ, fɛɛ benni Yudafɔ, badia beni. Muuyifo mə bəbə base akonki lə fə akɔ. Muutə məmblɛ te bə maala fə.

10 Nya se bitsyue mɔ etiki koto, nya bíńyə kekleke bínyə kanyi saa eto okloe esoo, muuləkə mi ntsyiko lə kanyinyənyə eto bulə kekleke eto lefe nə ləəbə bubə lə kawunsiə kamfo əsuə ka buufi bato kasɔ mfo eto betidi kenke babe.

11 Nlɛ bubə lə lefe kliminti əsuə. Bɛkɔbe lesa nə bɛnlɛ lə kɔni bɛlɛ kekleke bə kuutsyuə saa embɔlɛ lesa nə ni mi kayofofo ofo.

12 Muuyifo nwə luutəkə kato, oseke lə mɔ Onanto eto Disumuyo eto diyo. Uńyə mfó lefe nə kenke nya bembudi wə bewui kulefe. Mɔɔwɔni mɔ Onanto eto diye ku mɔ Onanto eto umənkplɛ, Yerusalem fɔfɔ, wə lɔɔbɔ utsyi mɔ Onanto ɔflɔ kato ubə kasɔ ntəkə lə wə. Mɔɔwɔni mɔ diye fɔfɔ tsya ntəkə lə wə.

13 Lə bekpe atoo, nyalɛ bɛnɔ lesa nə Lɛwɔnɔ nlɛ bafokanɔfɔ eto etsyukpa bɔtɛyi.”

Kukue Ko Ɔwɔni Útə Laodikea Eto Bafokanɔfɔ Eto Etsyukpa.

14 Nya usi ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Wɔni ətə Laodikea eto bafokanɔfɔ eto Onanto eto ɔtɔnkpe fənkə,

Nwə ni ibə itə wə ni nwə leeyifo asa lə kusu əsuə ku nwə laatɛyi Onanto eto ɔnukualɛɛ, wə əsuə ɛyɛ Onanto díyifo asa nnya kenkee, eto etiki ni bə,

15 Nyi keyifo ka féyifo nya minyi miə əmənyuə nya famamfo ute tsya. Fɛɛ eni nla miə yuə nye fo ute.

16 Fɛɛ se feyifo lentilenti, fəmənyuə nye famamfo ute esoo, muutufə fə nwui lə mɔ kɛnyɛ.

17 Aatɛyi fə, ‘Otabinyə mini, bike kpé mɛ nya kulesa manhiã mɛ.’ Fɛɛ enyi fə uminsətidi ku ohiãfɔ, utidi wə dimamflɔ, unəmba ku nwə nyɛ leyaleya feni.

18 Nyaso nlɛ fə kɔlɛ bɔlɛ minkə ya sika sia lɛlɛkɛ, sia báyinklisə lə ute etsyiko mɔ ɔflɔ bə lə afiani otabinyə, ya kafia flubia lə eti bə lə ayɛ leya bɔyɛ kakpe fə əsuə kofani. Ya ənəmi eto afa akpo lə ənəmi lə ənyə asa kukɔnɔ.

19 Betidi ba maalaa, mə məəyənki kakpe kənə koto nɛ. Nyaso fo ute lə akɔse atsyi lɛkɔɛsi awunisə lə fə abua əsuə.

20 Nɔɔ! Nńyə lə kesie nlɛ siku bɔsɔ. Lə utsyuə anɔ mɔ ɔkɔɛ nya ɔsini mɛ sikuu, muudufə wə diyo nya bonko wə lookpe kɔni lə ɔkpɛ ɔni budi lesa.

21 Utsyuə saa ke lɛkpɔ utəkə lebua kato, muutə kusu usiə lə mɔ ɔflɔ lə kaka minsi lə mɔ lekankpomɛ əsuə, fe kase míntəkə kato nya minsi lə mɔ Anto eto lekankpomɛ ɔflɔ seka.

22 Lə bekpe ato, nyalɛ

bɛnɔ lesa nə Lɛwɔnɔ
nəmə nlɛ bafokanɔfɔ etɔ
etsyukpa nyamə bɔtɛyi.”

4

Kase Banlɛ Onanto Bɔtɛsə
Lə Wə Sekakedikɔ.

1 Lə lefe nəmfóo, nsi nyə
buləkəkate butsyuə nya
mínyə siku sia básini bətsyə
leya lə Onanto eto.

Nya mfó mínɔ ɔkɔɛ
utsyuə wə nlɛ bole fe
kakpatsyaku nsi nlɛ bufə
katɛyi mɛ nkə, “Bə kato
mfo, lə nləkə nnya ləəbə
bubə kama nte fə.”

2 Lamfolamfo, Lɛwɔnɔ
nəmə áyifə dísiə lə mɛ nya
mínyə lekankpomɛ ditsyuə
kato mfó nə əsuə utsyə nsi.

3 Nwə nsi lə lekankpomɛ
nəmə lə buyənde fe yaspa
ku sardis eto aba nnya lefo
koya nya kɔlɛsensə ko nlɛ
buyənde fe emeralda eto
leba seka létsyilama
lekankpomɛ nəmə.

4 Bétsyue akankpomɛ
awosi ənuə ana tsya nya
létsyilama lekankpomɛ
nəmə, nya beninɛ fosi ənuə
ana tsya ba nkpe awuflubia,
nya benti sika sia eto
akankpakpa nsi lə akpomɛ
nyamə əsuə.

5 Nya ofamfa ku ɔsitoto
eto kɔsɔ lɛ bɔbɔ ketsyi lə
lekankpomɛ nəmə əsuə.
Atɛ akuanse nlɛ bunyə lə
lekankpomɛ nəmə eto sɛtɔ.
Nyamfo ni Onanto eto
awɔnɔ akunse nyamə nɛ.

6 Nya lekankpomɛ nəmə
eto sɛtɔ akpa wuee, fe lekpo
befi ahũhuɛ beyifo.

Asayifoyifo nya nkpe
nkpə, nya dikə ənəmi
kpenkpenkpe sɛtɔ ku kama,
ńyə etsyilama lekankpomɛ
nəmə eto akpake nnya ta
kenke

7 Etutɛ ále tsyata. Ǝnuəfə
ale ɔtrɔmu. Ǝtsyəfə kpe
ənəmi fe utidi. Nya anale
ale kɔlikpo ko nlɛ bufunini.

8 Asa nnya nkpe mfó eto
əsuə saa kpe mbamba akua
akua, nya ənəmi diyi nnya
etsyilama kalebe saa, nya
ɛnlɛ ese busə lefe saa katɛyi
nkə,

“Kɛnkɛ, kɛnkɛ, kɛnkɛ
ni Bonamute Onanto wə ni
əsuəalenyə lefe nə ta,
wə nsi nkpe mɔmɔ, wə dísiə
taa kasɔ ketsyikokɔ,
wə nsi nlɛ bubə.”

9 Asa nnya nsi nkpe mfó
eese atɛsɛ, dibu ku lɛninsɔ
eto ese itə nwə nsi lə
lekankpomɛ əsuə wə nsi
nkpə lefe saa isu lefe saa.

10 Lə beyifo nkoo, beninə
fosi ənuə ənə bamə aatəka
kakpoo kasɔ lə nwə nsi lə
lekankpomɛ eto ənəmi
kesumu wə ke ni nwə nsi
nkpe itə lefe manlo manlo
nya bəələkə mə akankpakpa
kətsyə lə lekankpomɛ nəmə
eto sɛtɔ kese ese katɛyi nkə,

11 “Bonamute ku bo Onanto!
Fə dińyə itə atɛsɛ ku dibu
ku əsuəale.
Itsyise fə diyifo asa nnya ta
kenke,
nya fətə fə məmblə siə
nkpə
bo lɛflɔ lə fə lelabi
əsuə.”

5

Lesamubi Nəmə Áfo Kukue Ko Bəkənə Mfó.

1 Nyamfo eto kamaa, nnyə kukue kutsyuə ko bəkənə ko nwə nsi lə lekankpomɛ əsuə nlɛ lə wə kodiani. Báwɔni asa lə ko lekpake nə ku nnɛ, nya béfi sitə eto etinsa beti ko kɛnyɛ lə akpa akuanse.

2 Mfó mínyə Onanto eto ɔtɔnkpe kplɛ utsyuə wə léto ɔkɔɛ bembembe ɔtɔ nkə, “Owoe ni nwə diŋyə utə bə ufə sitə eto etinsa siamə lə ɔsini kukue komfo?”

3 Fɛɛ bənnyə kutsyuə saa lə kato lee kasɔ lee lə ɔkɔmə wə loofo kukue komə bɔsini lə obe ko kafo.

4 Nwi keku tinti se bámfo kutsyuə saa bunyə wə díŋyə utə bə umənkli ko lə okla.

5 Mfó əmə nya beninə bamə eto ɔni lɛtɛyi mɛ nkə, “Mensiwi keku. Bee! Yesu wə baakpo Tsyata wə lɛbɔ utsyi lə Yuda eto kusə, ɔkplɛnyə wə ni Oka David eto ufluflu, wə dítəkə kato, wə diŋyə utə bə ɔsini sitə eto etinsa akpa akuanse nya béfi béti kukue komə eto kɛnyɛ nɛ.”

6 Lə nnya kamaa, nnyə Lesamubi nə nŋyə lə lekankpomɛ nəmə eto ntinti, nya asa ana nnya nsi nkpe mfó əmə létsyilama wə ku beninə bamə. Nya íyifo fe bolo bálo lesamubi nəmə. Aakpɛ akuanse ŋyə ni lə disi ku ənəmi akuanse, nya ni Onanto eto awɔnɔ akuanse nnya bátsyese kawunsiə kamə kenke.

7 Lesamubi nəmə ésu ófo kukue ko nwə nsi lə lekankpomɛ nəmə nlɛ lə wə kodiani.

8 Kase ófo kukue komәə, asa ana nnya nsi nkpe nyamə ku beninə fosiənuə ena bamə ákpo kasɔ lə lesamubi nəmə eto ənəmi. Mə utsyuə saa lɛ osanku ku sika eto ɔkpɛ lə kɔni. Kakpɛ kamə éyi ku lufui nnya ni Onanto eto betidi ba lefo banɔ eto olatoto.

9 Bése kusə fɔfɔ ko nlɛ bɔtɛyi nkə,

“Aflɔ ətə bə afo kukue komə,
nya bə lə efe sitə eto etinsa ekuanse sia nti lə kukue komə eto kɛnyɛ.

Itsyise bálo fə,
nya ɛyɛ lə fə əsuə bufi kətə kedi eto ukpe əsuəə,
áfó betidi kpə eto disi eto kayo ətə Onanto.

Betidi bamfo etsyi ese ese, bele bele, nsɔ nsɔ, ku kawunsiə eto betidi kenke.

10 Éyifo mə báfiani besumunyə eto sekakedikɔ ba leesumu bo Onanto,
nya boodi seka lə kasɔ kamfo.”

11 Nya se minsi mímbe, nnyə kato eto batɔnkpe akpi, akpi ku awo, awo ba ləmbə leklabii, ŋyə batsyilama lekankpomɛ nəmə ku asa ana nnya nkpe nkpə nyamə ku beninə bamə.

12 Nya banlɛ ese busə bembembe bənkə,

“Lesamubi nə bálo əńyə
ditə bə,
lɛkɛ əsuəale, setabikɛ,
kobe, bofobuyifo,
dibu, diyənde ku atɛsə.”

13 Nya mínɔ se asa nnya
kenke Onanto díyifo nkpe
kato ku kasɔ mfo, kasɔ
kəmiə ku lekpo kafo ku asa
nnya kenke nsi nkpə nlɛ ese
busə katɛyi nkə,

“Nwə nsi lə lekankpomə
əsuə ku Lesamubi
nəmə,
mə mbə atɛsə, dibu,
diyənde ku əsuəale
idu manlo isu manlo.”

14 Nya asa ana nnya nsi
nkpə léfo bátanɔ bə, “Ibə
itə.” Nya beninə bamə
lékpo lə kasɔ, nya bésumu
Onanto ku Lesamubi nəmə.

6

Lesamubi Nmə Ásini Sitə Eto Etisa Nyamə.

1 Nya mínyə se Lesamubi
nəmə dífə sitə eto etinsa
tutɛ nyamə ɔ́sini kukue
komə nya mínnɔ se asa ana
nnya nsi nkpə eto ani léto
ɔkɔɛ íkumi fe ofamfa seka
ɛtɛyi nkə, “Bə!”

2 Mbe, nya mínyə ɔtɔmli
flubia utsyuə. Nwə nsi lə
wə lɛ sifie lə kɔni nya bətə
wə lekankpakpa ditsyuə.
Úsiə lə wə nya ɔ́bɔ fe
omamanyə wə ləətəkə kato
ntɔ kato kətəkəkɔ.

3 Nnya kamaa, Lesamubi
nəmə əfə lɛsini sitə eto
etinsa eto etinsa nuəfə
nyamə nya mínnɔ asa ana
nnya nsi nkpə eto unuəfə
lɛtɛyi nkə, “Bə!”

4 Nya ɔtɔmini bamba wə
lɛsɛ lɛbɔ úbə. Bətə nwə
ləəsiə wə əsuəale bə unə
lema oboko kawunsiə eto
betidi lə balo mə bətsyuə.
Bətə wə lesiabi nyɛ nuə nə
lɛmɔ.

5 Nyamfo eto kamaa,
Lesamubi nəmə əfə sitə eto
etinsa tsyəfə nyamə nti lə
wə kukue komə eto kɛnyɛ.
Mfó mínɔ se asa ana nnya
nsi nkpə eto ətsyəfə lɛtɛyi
nkə, “Bə!” Nya se mímbee,
nnyə ɔtɔmini naa bamba
nya nwə nsi lə wə lɛ nseni
lə kɔni.

6 Nnɔ ɔkɔɛ utsyuə wə nte
fe bɔbɔ ɔ́bɔ utsyi lə asa
nnya nsi nkpə ɔflɔ wə lɛtɛyi
nkə, “Kamɔ eto ɔkpɛ tɔ itə
diyi lɔni eto kayofofo nya
antabi eto ɛkpɛ itsyə ńyə itə
diyi eto kayofofo. Fɛɛ
mambiasə nnuəbi ku wain
eto eyi nnya ńyə mfó!”

7 Nya kama nnya
Lesamubi nəmə dífə sitə eto
etinsa nale. Nya mínɔ asa
nnya nsi nkpə eto anale didi
etiki ɛtɛyi nkə, “Bə!”

8 Lə mbe mfó, nnyə miə
ɔtɔmini wə nte fe ntɔ eto
ditsyəbi nńyə. Baakpo nwə
ləəsiə lə wə bə ukpe. Nya
utidi bamba tsya təkəko wə
kama baakpo ɔkɔmə. Bətə
mə əsuəale bə balo
kawunsiə eto betidi eto
lekpa nale, ɛyɛ lə lema,
kukpɛnsɛ, bufi ku ɛyɛ lə
bebutubuki ba ləəmuə
betidi əsuə.

9 Se Lesamubi nəmə dífə
sitə eto etinsa nɔnde, ńyə
awɔnɔ ətsyuə lə kedikətəkɔ
eto ləba nəmə kalɔ, mba
bálo eto awɔnɔ, se bəbə

Onanto eto leba nəmə kalɔ, mə ni mba bálo se bábé Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya nya bédi ni ɔnukualɛ eso.
10 Awɔnɔ nyamə áfã bembebe ɛtɛyi nkə, “Bonamute, eni əsuəalenyə kenke, ɔkɛnkɛnyə ku ɔnukualɛnyə. Nte lefe nə eto lefe ko, fookponko kawunsiə eto betidi lekpo, ənə mba lélo bo koto?”
11 Bətə mə utsyuə saa awu flubia kɛntsyɛ ókpe, nya bátɛyi mə bənkə besi babe mə kusu sɛkɛ isu ese lefe nə eto lefe bálo mə beyifotsyuə ku mə bayimi eto sitiditu kenke balosə fe kase bálo mə tsya.

12 Lə nyamfo eto kamaa, nnyə se Lesamubi nəmə difə sitə eto etinsa lə lekpa kuande əsuə, kawunsiə kenke étinkə kekleke, nya kofe lɛyɛ bofa nya lesa saa lena sũũ fe kafia na, nya kofande lɛsɛ həə fe kɔtɔ.
13 Befandebi, álo bitsyi kato bibə bɛsɔ kasɔ fe kase eyibibi mambemambe laalo kakpo lə kasɔ lə ufiebi asɔ kekleke.
14 Difule ánya lamfolamfo fe kase bəəkənə kukue seka nya kɔtini saa ku kasɔ ka ntu letsyilama lɛnyi lə nyənkɔ.

15 Mfó nya kawunsiə eto baka, Aba bamamanyə ninə, batabinyə ku bəsuəalenyə, ku betidi ba kenke, ndomufɔ ku mba nsi lə mə əsuə əsuə, difi mə əsuə bákula lə əbiəku ku abanse kalɔ ku lə atini əsuə.
16 Báfa bákpadi atini ku abanse bə, “Beba bekpo bo lə əsuə biti bo bekpe itsyi lə nwə nsi lə lekankpomɛ eto ənəmi ku lə Lesamubi nəmə eto lɛbləfi eto ənəmi.
17 Itsyise Onanto ku Lesamubi bamə eto ləbləfi eto diyi nəmə eboyo! Nya owoe loofo bunyə lə nnya ənəmi?”

7

Únyə Israel Eto Betidi Kɔkpi Lofa Betidi Fosi Ana Betidi Ena.

1 Lə nyamfo eto kamaa, ńnyə Onanto eto batɔnkpe ena bətsyuə ba nyə lə kawunsiə eto esi ana nyamə ba lɛkɔbe kefiebi ənа kamə banlɛ, beti kefiebi kamə bə kayɛ bɔsɔ lə kasɔ, lə lekpo nye lə eyi əsuə.
2 Nya minsi minyə Onanto eto ɔtɔnkpe bamba wə lɛbɔ utsyi lə kofekatokɔ ɔnlɛ kato bobe, nya Onanto wə nsi nkpə eto lekpotsyəsa ntəkə lə wə. Onanto ditə əsuəale nkə beyifo lesafimfi kasɔ ku lekpo,
3 nya ɔ́tɛyi nkə, “Bienyifo lesafimfi kasɔ, lekpo nye eyi saa, isu eyo lefe nə buufi sitə eto etinsa butsyə Onanto eto beyifoyifo eto nto lekpo.”
4 Nya bátɛyi mɛ bənkə betidi ba béfi Onanto eto sitə eto etinsa bətsyə lekpo lə mə nto eto leklabi ebuyifo betidi akpi kolofa awosi ana ana (144,000). Betidi bamfo étsyi Israel eto lefosi mfo nuə kafo.

5-8 Betidi lefosi akpi ənuə étsyi Israel eto kafo əsuə. Mə ni
Yuda, Ruben, Gad, Aser, Naftali,
Manase, Simeon, Lewi, Isakar,
Sebulon, Yosef ku Benyamin.

9 Lə nyamfo eto kamaa, ńyə sitiditu kplɛ ditsyuə nə eto betidi kuutsyuə lembofo bokla! Betsyi kasɔ saa, ese saa, bele tɛyi tɛyi saa, betidi betidi saa eto okle, nya bənyə lə lekankpomɛ nəmə ku Lesamubi nəmə eto ənəmi, nya bankpe awuflubia, nya banlɛ bekabe lə ani.

10 Nya báfa ku ɔkɔɛ bembembe bátɛyi bənkə,
“Bofokətə etsyi Boanto Onanto
wə nsi lə lekankpomɛ əsuə ku Lesamubi nəmə ɔflɔ!”

11 Onanto eto batɔnkpe kenke bəńyə batsyilama lekankpomɛ nəmə ku beninə bamə ku asa ana nyamə, nya batɔnkpe bəmə difusə ənəmii kasɔ lə lekankpomɛ nəmə eto ənəmi, besumu Onanto,

12 katɛyi nkə,
“Ibə itə! Atɛsə, diyənde, kobe,
lɛninsɔ, dibu, əsuəale ku kakplɛkɔ
lə idi bo Onanto əmə eto ale idu manlo isu manlo!
Ibə itə!”

13 Beninə bamə eto ɔni átɔ mɛ nkə, “Bawoe ni betidi ba nkpe awu flubia kɛntsyɛ mfo? Nya se bétsyi?”

14 Mfó nya mintɛyi mə miə, “Bonamute, minnyi. Fə nyi.”

Mfo nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Mba mfó ni betidi ba dínyə kanyi kekleke fɛ bábɔ báfe. Bəflə mə awu éle futufutu lə Lesamubi nəmə eto kɔtɔ əsuə.

15 Nyasoo,
bəəńyə lə Onanto eto lekakpomɛ nəmə eto ənəmi
kesumu wə ketsye ku kakɔmi lə wə Disumuyo.
Itsyise nwə nsi lə lekankpomɛ nəmə əsuə ebota mə disi lə wə ənəmi.

16 Kukpɛnsɛ nye utukuɛ esi əmbɔlɛ mə kulefe.
Nya kofe nye utefofo saa ensiembufi mə.

17 Itsyise Lesamubi nə nkpe lə lekankpomɛ nəmə eto ntinti mfóo, ebɔlɛ mə ola, obe mə.
Wookpa mə ɔyɛnko usuko kaka nkpə eto ntu bo laayifə lefe saa nkpe.
Nya Onanto tsya lɔɔsi mə binəntu saa lə ənəmi.”

8

Lesamubi Nəmə Éfe Sitə Siamə Lə Lekpa Kuansele.

1 Se Lesamubi nəmə dífə sitə eto etinsa sia nti lə lekpa kuansele əsuəə, ídi kanana lə kato itə fe lebombosɔsɔ eto kutsyə.

2 Nnya kamaa, nnyə Onanto eto batɔnkpe ekuanse ba ləəńyə lə

Onanto eto ənəmi, nya útə mə nkpatsyaku nkuanse.

3 Nya Onanto eto ɔtɔnkpe bamba wə lɛlɛ sika sia eto dikplibi nə kafo baatonsə lufui kɔnii, lɛbɔ úńyə lə leba nə əsuə bəətə kedi ɔflɔ. Bətə wə lufui kpə bə ufi ɔkɔ ku Onanto eto betidi ba kenke eto olatoto əsuə lə ufi utə kedi lə sika sia eto kedikətəkɔ eto leba nə ńyə lə lekankpomɛ nəmə ɔflɔ.

4 Se banlɛ lufui nəmə botonsəə, ni kuyuə ko nlɛ boto kabɔ lə dikplibi nəmə kafo ákɔ ku Onanto eto betidi eto olatoto ɛyɛ lə Onanto eto ɔtɔnkpe wə nńyə lə wə ənəmi eto ani isu Onanto ɔflɔ.

5 Lə nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ələkə ute lə Disumuyo eto leba nəmə əsuə úfi úyisə lufui eto dikplibi nəmə nya úsə wə ókpo lə kasɔ əsuə. Se úyifo nkoo, nnɔ se kato díkumi bembembe, nya kato léto ɔsi, nya kasɔ dítinkə.

Onanto Eto Batɔnkpe Bamə Éfe Mə Nkpatsyaku.

6 Mfó nya Onanto eto batɔnkpe ekuanse ba nlɛ nkpatsyaku dímuə əsue bə beefə mə nkpatsyaku bomə.

7 Onato eto ɔtɔnkpe tutɛ əmə éfe wə kakpatsyaku. Lamfolamfo, etubankli ku ute wə létsyaka ku kɔtɔ ábɔ ékpo lə kasɔ nya étonsə kawunsiə eto lekpa tsyəfə, nya eyi eto lekpa tsyəfə léto. Fɛɛ sefaa, semblɛ kenke áto.

8 Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe nuəfə tsya éfe wə kakpatsyaku. Nya lesa nə lele kɔtini kplɛ ko nlɛ ute bunyə lɛbɔ nya báto ko bákpe lə lekpo kəmiə. Nya lekpo eto ntu bomə eto lekpa tsyəfə léfiani kɔtɔ.

9 Nya akpɛ ku bebuki ba nkpe lə ntu bomə eto lekpa tsyəfə kenke díkpe. Nya ntu eto efue nnya ntəkə lə ntu bomə eto lekpa tsyəfə lébia.

10 Onanto eto ɔtɔnkpe tsyəfə éfe wə kakpatsyaku. Mfó nya sefandebi kplɛ sitsyuə sia nlɛ ute bunyə fe lɛtɛ léfankli sitsyi kato sídufə lə ntu bo laabɔdi ku mbo ni ntuyifəyifə eto lekpa tsyəfə əsuə.

11 Baakpo sefandebi siamə bə Kalokatakata. Ntu eto lekpa tsyəfə áfiani ntu bo nkpe kalo, nya betidi kpə bətsyuə díkpə itsyise bənə ntu bomə eso.

12 Mfó nya ɔtɔnkpe nale dífə wə kakpatsyaku. Ítə bə kofe eto lekpa tsyəfə, kofande eto lekpa tsyəfə ku befandebi eto lekpa tsyəfə, nnya ətsyuə saa eto diyənde eto lekpa tsyəfə áni. Lə nyaso ketsye ku diyi eto lekpasə nə laakɛ eto lekpa tsyəfə áni.

13 Lə nyamfo eto kamaa, se minyə minlɛ bobe, ńnyə kɔlikpo kplɛ kutsyuə se kɔnlɛ bufunini kato fanlo, kafe katɛyi ku ɔkɔɛ bembembe katɛyi nkə, “Mbɔbɔɛ, mbɔbɔɛ, mbɔbɔɛ məətə betidi ba luubu besiə lə kawunsiə lə lefe nə Onanto eto batɔnkpe fɛfɛ

itsyə ba luubu luufe mə nkpatsyaku ntsyə bomə.”

9

1 Mfó Onanto eto ɔtɔnkpe nɔnde dífe wə kakpatsyaku. Nya mínyə sefandebi sitsyuə ditsyi kato síbə sɛsɔ lə kasɔ, nya béfi ukpe kəmiə eto dibiə nə lena sũũ eto safui bətə se.

2 Sɛsini ukpe kəmiə eto dibiə kplɛ nəmfo nya kuyuə ko nte fe ditefɛnku əsuə kɔ́bɔ kutsyii, díti kofe eto ənəmi ku ko diyənde itə difule kenke lena sũũ lə kuyuə ko lɛbɔ kutsyi lə dikpəmbiə nəmə eso.

3 Bekpese áló betsyi kuyuə komə əsuə bəbə bákpo lə kasɔ nya Onanto dítə mə əsuəale fe bakpoe ba laata seka.

4 Bátɛyi mə bənkə, bambiansə afanto nye seefa nye kuyi saa enso betidi ba Onanto dímɛntəkə mə leba lə mə nto.

5 Bətə bekpese bamə kusu bə bate betidi bamə ohiã itə afa anɔ, fɛɛ banlo mə. Lə bata utidi, yeefi fe kanyi ka fuunyə lə okpoe ata utidi seka.

6 Lə afa anɔ nyamfo nti, bɔɔbɛbɛ ukpe bə beekpe, fɛɛ bembunyə wə bekpe. Boola bə beekpe, fɛɛ ukpe ebutsyetsyi udu lə mə ɔflɔ.

7 Bekpese bamə eto ditsyəbi te fe batɔmli ba léto akpatsya itə lema bɔkpɔ. Béti mə akpakpa nnya lele sika sia eto akankpakpa lə mə esi. Nya mə ənəmi lele betidi eto ənəmi.

8 Mə disi eto sewɔni ekulə fe besio eto sele, nya mə anyi lele tsyata eto ale.

9 Nya béfi asa ətsyuə nnya nte fe bitu eto awu nnya leeti lɛkɔɛsibi bákpe. Kudu ko nlɛ bɔbɔ ketsyi lə mə mbamba əsuə ale nkeke bo batɔmini ləənə kpə bo batɔmini nlɛ bunə bantɔnko lə lema.

10 Bekpese bamfo kpé kəkə ku kabé bo laata fe okpoe eto ale, nya bankpe əsuəale lə mə kəkə əsuə boofo bufi keyifo utidi lesafimfi itə afa anɔ.

11 Bakpé Oka wə nlɛ seka budi lə mə əsuə. Wə ni ɔtɔnkpe wə nsi lə ukpe eto dibiə eto kɛnyɛ mfó. Wə diye ni Abadon lə Sihibri əsuə. Nya lə Sigriki əsuə, Apolion eto kasɔ ni nwə laabiasə asa.

12 Kanyinyənyə kplɛ tutɛ ébubə káfe. Nyamfo eto kamaa, nnuə bamba si bɔlɛ bubə.

13 Nnya kama, nya Onanto eto ɔtɔnkpe kuande dífə wə kakpatsyaku. Nya mínɔ se ɔkɔɛ utsyuə lɛbɔ utsyi lə sika sia eto Disumuyo eto leba nə ńyə lə Onanto eto ənəmi eto akpɔ ana nyamə əsuə.

14 Ɔkɔɛ əmə átɛyi Onanto eto ɔtɔnkpe kuande əmə nkə, “Benyankli batɔnkpe ena ba bákle bətsyə lə Ketukplɛ Frate ɔflɔ!”

15 Mfo báyankli batɔnkpe ena bamə. Bálɔ mə bətsyə nya bəmuə əsuə itə lebombosɔsɔ nəmə, diyi

nənə, kofa komə ku lɛlɛ nəmə bəmuə əsuə bətsyə lə balo kawunsiə eto betidi kenke eto lekpa tsyəfə.

16 Bátɛyi mɛ bə bamamanyə ba nsi lə batɔmli dimuə əsuə bənyə itə lema bɔkpɔ eto utu. Beyifo awo alofa ənuə.

17 Nya lə ənətətə eto kələkəkate eto bunyə əsuəə, nnyə batɔmli bamə ku mba nsi lə mə əsuə. Bakpe lɛkɔɛsibi eto bitu eti awu nya nlɛ buyənde fe ute eto lɛsɛbi seka ku safir eto leba eto diyəndebi ku ətsyuə lɛsɛ fe dikusɛmfɔ eto kasiakɔ seka. Batɔmli bamə eto esi eyifo fe tsyata eto disi seka, nya ute kuyuə ku ute ku etenkli eto aba nlɛ bɔbɔ ketsyiko lə mə nnyɛ.

18 Nya kanyinyənyə eto akpa ətsyə nyamfo, ini ute, kuyuə ku ute eto leba nə ditsyi lə batɔmli bamfo eto nnyɛ lelo kawunsiɛ eto betidi eto lekpa tsyəfə kenke.

19 Batɔmli eto əsuəale nyamfo ábɔ itsyi lə mə nnyɛ ku mə kəkə əsuə. Nya mə kəkə eyifo fe bawa ku esi nnya beefi keyifo betidi asafimfi.

20 Betidi fɛfɛ ba kenke dímenkpe ɛyɛ lə kanyi kamə əsuəə, ménsinkle lə asa nnya mə kosate dífi ani béyifo eto busumu kama. Bénsinkli lə awɔnɔ bua, sika sia ku sika flubia, bitu sia, abambi ku eyi nnya báwoe, nnya ləənnyə, laanyɛ nye laannɔ eto busumu kama.

21 Bántsyi bawuninsə lə mə betidilolo, asabɔtɔkanɔ, sɛsɔnɔdi ku mə kuyu əsuə.

10

Onanto Eto Ɔtɔnkpe Lɛ Kukue Kɛkɛ Kutsyuə.

1 Nnya kamaa, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe kplɛ utsyuə wə lɛyifə utsyi kato úbə kasɔ. Okpe lə difule əsuə nya kɔlɛsensə letsyilama wə lə disi. Wə ənəmi lɛ buyənde fe kofe seka nya wə akpa nte fe ute eto ala nnya ńyə kasɔ.

2 Ɔlɛ kukue kɛkɛ kutsyuə ko básini lə kɔni. Úfi wə kodianikpa útəkə lə lekpo əsuə, nya úfi wə kəmənikpa útəkə lə kasɔ əsuə.

3 Mfo nya óto ɔkɔɛ bembembe fe tsyata seka. Nya se ófã nkoo, bánɔ bukumi sekuanse eto ɔkuɛ kato.

4 Lefe nə mínɔ bukumi bomfoo, nla lə nwɔni asa nnya mínɔ ntsyə. Fɛɛ nnɔ ɔkɔɛ utsyuə wə lɛbɔ utsyi kato lɛtɛyi nkə, “Ti akulasa nnya bukumi sekuanse siamə lɛtɛyi ətsyə, manwɔni nnya ətsyə.”

5 Ete mínyə Onanto eto ɔtɔnkpe wə nńyə lə kasɔ ku lekpo əsuə lébesə wə kodiani kato.

6 Nya óka ntamu lə Onanto wə nsi nkpə lefe saa, wə díyifo kato ku nnya nkpe kasɔ mfo ku asa nnya nkpe lə ke, lekpo ku asa nnya nkpe lə ni eto diye əsuə ótɛyi nkə, “Lefe biasəbiasə saa ensibə.

7 Nya lə ɔtɔnkpe kuansele əmə efe wə kakpatsyaku koo, ete Onanto eto ketsyue kulakula ka bábe letsya bətə wə bənyɛləkətidi ba ni wə beyifoyifo ebubə itə.”

8 Lə nnya kamaa, ɔkɔɛ wə ditsyi kato dídinko mɛ etiki esi ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Su afo kukue kɛkɛ ko básini bətsyə nkpe lə Onanto eto ɔtɔnkpe wə nńyə lə lekpo ku kasɔ əsuə eto kɔni.”

9 Mfó nya mínsu ɔtɔnkpe əmə ɔflɔ nya míntɛyi wə minkə ufi kukue kɛkɛ komɛ utə mɛ. Ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Fo lə ayimi ko. Kɔɔkɛ kalo lə fə kafo, fɛɛ lə kɛnyɛ kɔɔkɛ kamini fe bablɔ seka.”

10 Mmfo kukue kɛkɛ komə lə wə kɔni, nya míyimi ko, nya kɔkɛ kamuni fe bablɔ lə mɔ kɛnyɛ. Fɛɛ lefe nə mímmini ko mínlosəə, kɔkɛ kalo lə mɔ kafo kəmiə.

11 Lə nnya kamaa, ɔtɔnkpe əmə átɛyi mɛ nkə, “Ele bə esi abe Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya ətə ese kpə, betidi kpə, bele bele ku baka kpə.”

11

Onanto Ǝtə Bənyɛləkətidi Inuə Ǝsuəale.

1 Nyamfo eto kamaa, Onanto éfi uyi wə lele nwə beefi kesusu asa utə mɛ. Nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Su esusu mɔ kedikətəkɔ ku leba nə əsuə bəətə kedi ku lə akla betidi ba nlɛ busumu lə kedikətekɔ mfó.

2 Fɛɛ mensusu diyo nəmə eto lekpata, itsyise béfi mfo bətə mba lenni Yudafɔ. Mə ləəbə botaka kəńyə lə umə kɛnkɛ əmə əsuə itə afa fosi ana afa ənuə.

3 Mootsyese mɔ badansiɛ inuə ba lɔɔkɛ lə nkumfia əsuə babé mɔ Ditiki Sɛɛ nəmə letsya itə eyi kɔkpi alofa ənuə awosi akua (1,260) nyamfó.”

4 Bənyɛləkətidi inuə bamfo ni nnuəbi eto eyi ənuə ku kakandiɛyi inuə nnya ńyə lə kawunsiɛ eto Onamute eto ənəmi nɛ.

5 Lə utsyuə ala nkə weeyifo mə kabuaa, ute aabɔ ketsyi lə mə nnyɛ katsylɔsə mə. Nyaso utidi wə ke laala nkə weeyifo mə kabuaa, kusu komfo əsuə bɔɔyɛ balo wə nɛ.

6 Bakpe əsuəale baafo ɔsɔmi kusu buti bə woanni lefe nə banlɛ Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya bobe. Bakpe əsuəale tsya lə etubiə kenke əsuə nya bootə bə ntu bomə fiani kɔtɔ. Bakpe əsuəale tsya bə kanyinyənyə ate ate bə lə kawunsiə kenke əsuə lə lefe nə kee baala əsuə.

7 Lefe nə ke babé Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə letsya balosəə, ubutubuki kplɛ wə lɛbɔ utsyi lə dikpembiə kplɛ nəmə ubəə, ebɔkpɔnko mə utəkə mə kato olo mə.

8 Mə əsuə eto sinə kpenkpe siamə ebolabelə obia lə umənkplɛ əmə bətəkə diye kulakula bə Egipte nye Sodom eto obia. Mfo básɔ mə Onamute lə uyikabie əsuə nɛ.

9 Lə eyi ətsyə ku kutsyə əsuəə, betidi ebutsyi ese saa ese, nlɛ saa nlɛ, bele tɛyitɛyi saa beletɛyitɛyi ku

kawunsiə eto betidi ba tã
bəbə babe mə bakɔ nya
bəmbɔtɔnɔ bə bebikə mə.
10 Nya kaawunsiə eto
betidi ebunyə disuəyuə lə
betidi inuə bamfo eto ukpe
eso. Booto keyudu, bətə
bətsyuə asa, itsyise Onanto
eto bənyɛləkətidi inuə
bamfo ekpe esoo, lə kanyi
kpə ka bənə baboko betidi
əsuə eso.
11 Lə eyi ətsyə ku kutsyə
kama, ufiebi wə ləətə nkpə
ditsyi Onanto ɔflɔ əbə údufə
lə mə nya bátaka bəńyə
bəbə nkpə! Sikpi əmuə mba
kenke dínyə mə tinti.
12 Nnya kamaa,
bənyɛləkətidi inuə bamə
ánɔ ɔkɔɛ utsyuə wə lɛbɔ
útsyi kato wə lɛtɛyi mə nkə,
“Bibə kato mfo!” Kase mə
balo ńyə banlɛ mə bobee,
bédufə lə lɛsɔmiloku əsuə
nya dítsyi mə disuko kato.
13 Lə lefe nəmfó əsuə
tututuu, kasɔ étinkə kekleke
nya umə eto lekpafosile
léba lékpo kasɔ
muɛmuɛmuɛ, nya betidi
akpi akuanse díkpe. Sikpi
əmuə betidi fɛfɛ bamə nya
bátɛsə Onanto wə nkpe kato
eto diye!
14 Kanyinyənyə nuəfə
ébubəkafe, fɛɛ kətsyəfə
teke kama ɛlɛ bubə kitikpo.

Béfe Kakpatsyaku Kuansele.

15 Lə nnya kamaa, Onanto
eto ɔtɔnkpe kuansele éfe wə
kakpatsyaku, nya mínɔ
kakɔɛ bembembe lə kato ka
nlɛ bɔtɛyi nkə,
“Kawunsiə kamfo eto
sekakedikɔ áfiani
Boanto Onanto ku Wə
Nwə Bákpo Ɔhile
Bətsyə eto kale,
nya wuudi seka idu
manlo isu manlo!”
16 Mfó əmə nya beninə fosi
ənuə ena ba nsi lə Onanto
eto ənəmi lə mə akankpomɛ
əsuə lékpo kasɔ béfusə
ənəmi nya bátɛsə Onanto
17 banlɛ bɔtɛyi bənkə,
“Bonamute wə ni
əsuəalenyə kenke, wə
nkpe nya ɔkɛ!
Bɔasɔ fə ani,
itsyise éfi fə əsuəale kplɛ
nyamə
nya fétsyiko seka budi.
18 Kafo ányi betidi ba
dímamfo fə bánɔ.
Lefe nə ele bə ləkə fə
lɛblɔfi ate eboyo.
Lefe nə ele bə bakponko
bekpenkpe lekpo
eboyo.
Lefe nəmə eboyo bə lə
afo fə bənyɛləkətidi
ba ni fə beyifoyifo,
bamə kayo sɛɛ,
ku fə betidi kenke ba
nkpe dibu itə fə,
bakplɛnyə ku betidi
wuewue ta kenke.
Nya lefe eboyo bə lə
atsyɔlɔsə betidi bua
ba lélo fə betidi lə
kawunsiə.”
19 Básini Onanto eto
kedikətəkɔ kɛnkɛ ka kato,
nya mínyə kɛnyɛklekle eto
lelaka nəmə mfó. Nya
difule léto ɔsi díńyə ute ku
kudu kplɛ. Kato ékumi nya
kasɔ dítinkə nya etubankli
kplɛ kpə lélo.

12

Usio Ku Kola Komə.

1 Mfo nya ayanisa ətsyuə díləkə əsuə éte lə difule əsuə.Usio utsyuə wə nkpe awu nnya nte fe kofe seka, díləkə əsuə óte. Ómankli kofande uńyə nya lekankpakpa nə béfi lefo befandebi binuə béyifo nti wə lə disi.
2 Usio əmə lɛ kafo. Kafo kamə lɛ wə bunə, nya se kafo nlɛ wə bunə esoo, úkafa bembembe.
3 Ekpinsa bamba esi ɛbɔ lə difule bio! Owa kplɛ wə nkpe sikpi, lɛsɛ, nkpe esi akuanse ku akpɛ lefosi, nya wə disi saa ntsyi lekankpakpa tsya lɛbɔ.
4 Úfi wə uke únə befandebi eto lekpa tsyəfə utsyiko difule nəmə əsuə kato ókpo lə kasɔ əsuə. Nnya kamaa, ótaka uńyə lə usio əmə eto sɛtɔ nkə lə ole ubi əmə koo, lə umuə wə ɔmini.
5 Nya usio əmə léle osaibi, wə luudi seka lə kawunsiə kenke əsuə, ku situ eto oka eto uyi. Fɛɛ Onanto eto Lɛwɔnɔ étsyi ubi əmə údunko mlə úsuko Onanto ku wə lekankpomɛ nəmə ɔflɔ.
6 Usio əmə étsyetsyi úsu mfim nti kaka Onanto lɛlɔ kəsiəkɔ utsyə wə, kaka bɔɔlɛ wə ola itə eyi kɔkpi kɔni eyi alofa ənuə eyi fosiakua (1,260).
7 Mfo nya lema díbə lə kato. Nya Onanto eto ɔtɔnkpe ninə kenke wə baakpo Mikael lɛtɔnko Onanto eto batɔnkpe bátaka lema lə owa kplɛ ku wə batɔnkpe bamə əsuə nya batsyaka lema.
8 Bətəkə owa kplɛ ku wə batɔnkpe bamə kato, nya bénsitə wə ku wə batɔnkpe bamə kusu bə bəsiə lə kato mfó bio.
9 Bála owa kplɛ əmə bələkə lə kato mfó. Wə ni owa koko kplɛ əmə baakpo olo əmə nye Obonsam nɛ, wə lɛwɛ kawunsiə kenke okpe nɛ. Nya bála wə ku wə batɔnkpe kenke bátsyese kasɔ mfo.
10 Nyamfo eto kamaa, nya mínɔ ɔkɔɛ kplɛ utsyuə lə kato nlɛ bɔtɛyi nkə,
“Mɔmɔɔ, Onanto eto
bofokətə utidi ebubə!
Onanto eto əsuəale ku
sekadidi ebubə.
Wuuləkə wə Nwə
Onanto Lékpo Ɔhile
Utsyə eto əsuəale ote.
Itsyise bələkə nwə díkala bo
bayimi kɛnyɛ ketsye
ku kakɔmi kətə
Onanto báto bákpe
itsyi kato.
11 Bətəkə wə kato ɛyɛ lə
Lesamubi nəmə eto
kɔtɔ
ku ɔnukualɛtiki nnya
əsuə bábe letsya.
Itsyise bátɔnɔ faa bə bookpe
nya béfi mə nkpə bətə
fe keditətə seka.
12 Nyaso binyə disuəyuə
mimba nkpe kato mfo!
Fɛɛ məətə kasɔ ku lekpo
mbɔbɔɛ!
Itsyise Obonsam áyifə
úbə mi ɔflɔ ku lɛblɔfi.
Itsyise uyi nkə lefe sɛkɛ
hã dibu itə wə.”
13 Se owa kplɛ əmə dínyə utsyə lekpo nkə bála wə báto bakpe lə kasɔ mfóo, óti

usio wə léle osaibi əmə kama.
14 Nya béfi kɔlikpo eto mbaba kplɛ nuə bətə wə lə ufunini usu kaka wɔɔkɛ lə mfiminti kaka bɔɔlɛ wə ola itə alɛ ətsyə ku kutsyə bə lə ɔbɔ ofe lə owa kplɛ əmə eto ani.
15 Lə nnya kamaa, owa kplɛ əmə ala ntu kpenkpenkpe ntsyuə bə lə bɔbɔdi fe ketu kplɛ busu butsyi usio əmə budunko.
16 Fɛɛ kasɔ áfo kətə usio əmə nya kéminkli kɛnyɛ kámini ntu boə kenke owa kplɛ əmə léla.
17 Ete owa kplɛ əmə dínyə ɔblɔ kekleke ókpe usio əmə, nya údu úsu nkə weesu ɔkpɔnko usio əmə eto befluflu ba díbu ba leetsyue Onanto eto etiki koto nya báfo ɔnukualɛ wə bələkə bate mə lə Yesu əsuə bánɔ.
18 Nya owa kplɛ əmə díńyə lə lekpo kɛnyɛ mfó.

13

Yohanes Ǝnyə Bebutubuki Bua Inuə.

1 Nyamfo eto kamaa, nnyə ubutubuki utsyuə nlɛ bɔbɔ ketsyi lekpo kəmiə. Okpe esi akuanse ku aakpɛ lefosi. Lɛɛkpɛ saa tsyi lekankpakpa. Nya báwɔni mbusiotiki nnya ńyə lə Onanto əsuə bətəkə lə wə disi saa əsuə.
2 Ubutubuki əmə ale ɔkplɛle, nya wə akpa te fe ukiti eto ale, nya wə kɛnyɛ te fe tsyata eto kale. Owa kplɛ əmə éfi wə kosate eto əsuəale, wə lekankpomɛ ku wə sekadidi eto əsuəale kplɛ nyamə útə ubuki əmfo.
3 Ubutubuki əmə eto disi lɔni te fenkə léfo dikpemfabe kekleke ditsyuə, fɛɛ lefabe nəmə ébukpe. Nyamfo éyifo kawunsiə eto betidi kenke naa, nya bətəkəko ubutubuki əmə kama.
4 Betidi ésumu owa kplɛ əmə, itsyise kúfi ko əsuəale kútə ubutubuki əmfo. Bémusu ubuki əmə bátɛyi bənkə, “Owoe nte fe ubutubuki əmfo? Nya owoe loofo wə bɔkpɔnko?”
5 Bətə ubutubuki əmə əsuəale údi emutiki nya lə Onanto əsuə, nya ditə únyə əsuəale itə afa fosi ana afa ənuə.
6 Útsyiko Onanto eto diye, wə kəsiəkɔ ku betidi ba kenke nsi lə wə ɔflɔ kato bukudi.
7 Bətə wə kusu bə ɔkpɔnko Onanto eto betidi lə utəkə mə kato, nya besi bətə wə əsuəale lə ese saa ese, betidi saa betidi, bele saa bele ku kafo saa kafo əsuə.
8 Nya betidi ba kenke nsi lə kasɔ mfo ebusumu wə enso betidi ba hã eto aye báwɔni fɛ béyifo kawunsiə bákpe lə nkpə eto kukue ko ni Lesamubi nə bálo eto bale.
9 Nwə ato nkpee, lə ɔnɔ.
10 Utidi wə ele bə bəmuə,
boomuə wə.
Nya nwə tsya ele bə balo ku
lesiabi tsyaa,
ele bə balo wə nko.
Nyamfo esoo, mi Onanto eto betidi, ele bə bińyə kekleke lə kanyinyənyə əsuə nya lə bidi ɔnukualɛ bitə wə.

11 Mfo minsi mínyə ubutubuki bua bamba wə lɛbɔ utsyi kasɔ. Ukə aakpɛ ənuə lə disi fe lekposubi eto ale, fɛɛ údi etiki fe owa kplɛ əmə seka.

12 Ófo əsuəale kplɛ nnya nkpe wə utsyiko lə ututɛ əmə ɔflɔ, nya úyifo nnya keyifo lə wə ənəmi. Útə nkə betidi ba nsi kasɔ mfo ku ke betidi kenke lə besumu ubutubuki bua tutɛ əmə wə bətəkə dikpemfabe kekleke fɛ díkəkpə.

13 Ubutubuki nuəfə əmfo éyifo ayanisa kplɛ. Útə ute kulaa tsya ábɔ utsyi kato úbə kasɔ lə betidi ba kenke eto ənəmi.

14 Ɔwɛ betidi ba kenke nsi lə kasɔ lə ayanisa nnya bətə wə kusu bə uyifo lə ubutubuki tutɛ eto ənəmi esɔ. Ubuki əmə átɛyi kawunsiə eto betidi nkə bato ubutubuki bua wə eto disi bətəkə lefabe ku lesiabi fɛ ɔkɛ nkpə eto ditsyəbi lə befi bakpe wə dibu.

15 Bətə bə ubutubuki bua nuəfə əmə nkpe əsuəale mfoo, wɔnɔ nkpə okpo lə ubukitonto tutɛ əmə əsuə bə lə ofo etiki budi nya lə utə lə balo betidi ba kenke lembusumu wə.

16 Ubutubuki əmə ətə nkə bətəkə betidi ba kenke, betidi wuewue ku beninə, batabinyə ku bakombo, ndomufɔ ku mba nsi lə mə əsuə əsuə leba lə mə kodiani lee lə mə nto.

17 Kuutsyuə saa embofo lesa bote lee oya lə bəntəkə wə leba nəmfo, ini ubutubuki bua əmə eto diye nye leklabi nə nyə itə wə diye.

18 Ditiki nəmfo atɔ itə kobetete. Utsyuə saa wə laanɔ asa kasɔ bu ubutubuki bua eto leklabi nəmfo obe. Itsyise leklambi nəmfo ńyə ditə utidi eto diye. Ni leklabi ni alofa akua awosi akua akua (666).

14

Yohanes Ǝnyə Lesamubi Ku Wə Betidi.

1 Nyamfo eto kamaa, nnyə Lesamubi nəmə se dinyə lə Sion eto kɔtini əsuə. Nnyə betidi akpi kolofa awosi ana ana (144,000) ba eto nto bawɔni wə diye ku wə Anto əmə eto diye bətəkə, nya bəńyə wə lə akɔ.

2 Ete mínɔ ɔkɔɛ utsyuə wə ditsyi kato fe ntu bo nlɛ boto lə ketsyue kplɛ nye ofamfa seka bembembe. Ɔkɔɛ wə minɔ esi ole fe betidi nlɛ kasanku bɔsɔ.

3 Betidi akpi kolofa awosi ana ana bamə ńyə lə lekankpomɛ nəmə ɔflɔ, asa ana nya nsi nkpə ku beninə bamə. Balɛ kusə fɔfɔ ko mə hã lekase busə. Lə betidi kenke ntii, mə hã ni mba dinyə bofo nɛ.

4 Mə ni basani ba lɛlɛ mə əsuə kɛnkɛ betsyiko lə sɛsɔnɔdi əsuə. Mə ni mba dítəkəko Lesamubi nəmə kaka ke lɛntɔ. Mə disi báfo kayo nɛ lə betidi nti nya mə ni betidi tutɛ ba befi bətə Onanto ku Lesamubi nəmə nɛ.

5 Bantɛyi tɔ sidia bənyə, nya bənyə tɔ kabua saa lə mə əsuə bənyə.

Yohanes Ǝnyə Kato Eto Batɔnkpe Itsyə Bətsyuə.

6 Nyamfo eto kamaa, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe bamba utsyuə wə nlɛ bufunini kabe kato fanlofanlo ku nkpə manlo eto Ditiki Sɛɛ nəmə itə betidi ba nkpe kasɔ eto lekpake saa, ese saa, bele saa ku nsɔ saa nsɔ.

7 Ófá ɔ́tɛyi nkə, “Bibu Onanto lə bɛtɛsə wə sɛkplɛ siamə! Itsyise lefe éboyo bə okponko kawunsiə kenke lekpo. Bisumu wəə diyifo kato ku kasɔ, lekpo ku ntu bo laayifə saa eto okle!”

8 Onato eto ɔtɔnkpe nuəfə ətəkəko ututɛ nya ɔnlɛ bɔtɛyi nkə, “Oba o-o! Babilonia wə lefo diye əmə aba sitinti! Útə betidi kenke ba díkpe nte ɛyɛ lə mə sɛsɔnɔdidi eto lebua əsuə əkpə nte fe bunə bənə mu bəkpə!”

9 Onanto eto ɔtɔnkpe tsyəfə ətəkəko betutɛ inuə kama nya ɔnlɛ bofa bembembe katɛyi nkə, “Utsyuə saa ke lusumu ubutubuki əmə ku wə awesa nyamə nya utə bətəkə leba lə wə kato nye lə wɛ kɔni,

10 ebunə Onanto eto lɛblɔfi ku wə lefonyi kekleke nəmə fe nte bo nkpe ale lɛkɔbetɔ nə béfi bákpo lə wə lɛblɔfi əsuə! Boofi ute ku ute eto leba bətəkə mba diyifo nyamfo bənyə kanyi lə Onanto eto batɔnkpe kɛnkɛ ku Lesamubi nəmə eto ənəmi.

11 Ute wə nlɛ mə botonsə eto kuyuə ko nlɛ bɔbɔ ketsyi lə kanyinyənyə kamɛ əsuə ebukabe kato idu manlo isu manlo. Nya lefe saa, ketsye ku kakɔmii, betidi ba dísumu ubutubuki əmə ku wɛ awesa ku mba əsuə wə diye eto leba ntəkə embɔkɛ diyuə kulefe.

12 “Nyamfo lɛ bote nkə mba ni Onanto eto betidi nya beetsyue Onanto eto etiki koto nya báfo Yesu banɔ, ńyə kekleke lə mə kanyinyənyə əsuə.”

13 Nya mínɔ ɔkɔɛ utsyuə kato ɔnlɛ bɔtɛyi nkə, “Wɔni nyamfo ətsyə bə idu mɔmɔ ɛntɔɔ, bákpo betidi ba diyifo bani ku Bonamute fɛ békpe atsyɔ!” Nya Lɛwɔnɔ nəmə léfo lə nnya əsuə nkə, “Ee, bootsyə ɔnwɛ lə mə nyifo əsuə. Nya boonyə mə kayofofo.”

Kawunsiə Eto Bɛkuɛnke Eto Lefodife Eboyo.

14 Nnya kamaa, nnyə asɔmiloku flubia ətsyuə, nnya əsuə lele utidi eto ditsyəbi nsi. Úti sika eto lekankpakpa lə disi nya ɔnlɛ sɛyikpɛbe sia nkpe kobe lə kɔni.

15 Mfó nya ɔtɔnkpe bamba utsyuə lɛbɔ utsyi lə Disumuyo nəmə kafo nya ófã bembembe ótsyese nwə nsi lə asɔmiloku nyamə əsuə ótɛyi nkə, “Bike biamə lefodife éboyo, nyaso fi fə sɛyikpɛbe lə afodi bidike biamə itsyise kasɔ eto bidike biamə eboyo lefodife!”

16 Nya nwə nsi lə lɛsɔmiloku nəmə əsuə

lɛwunya wə sɛyikpɛbe siamə ofia nya ófodi kawunsiɛ eto bɛkuɛnke biamə kenke.
17 Nnya kama, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe bamba wə lɛbɔ utsyi Onanto eto kedikətəkɔ, nya wə tsya nlɛ sɛyikpɛbe sia nkpe kobe.
18 Nya Onanto eto ɔtɔnkpe bamba tsya wə nsi lə ute eto kɛnyɛ, lɛbɔ utsyi kedikətəkɔ eto leba mfó úbə. Ɔtɔnkpe əmfo áfã ku ɔkɔɛ bembembe ótɛyi ɔtɔnkpe wə nlɛ sɛyikpɛbe nkə, "Fi fə sɛyikpɛbe sia nkpe kobe lə alɛ nte eto eyibibi nnya nkpe lə kawunsiə eto ɔkpɔ əmə kafo, itsyise eyibibi nyamə ebobe itə bɔlɛ."
19 Nyaso Onanto eto ɔtɔnkpe əmə awunya wə sɛyikpɛbe siamə ofia nya ɔlɛ ebibi nyamə lə kawunsiə kenke ókpo lə kaka bəəkə eyibibi eto ntu kakpo ka ni Onanto eto lɛbləfi kplɛ nəmə əsuə.
20 Nya béké eyibibi nyamə lə kaka əsuə beeke eyibibi eto ntu kakpo əmə lə uməmflɔ, nya kɔtɔ lɛbɔ kɔ́bɔdi fe esunkpo lofa ənu sɔ̃ɔ̃ lə dikuləbi əsuə nya kotsyo tsya fe akpa anɔ.

15

Onanto Eto Batɔnkpe Bətsyuə Ǝnə Kanyinyənyə Fɛfɛ Báboko.

1 Nyamfo eto kamaa, nsi nnyə ənyəsa kplɛ bamba kato nnya díyifo ənyəsa nnya lɛkɛ ale. Nnyə Onanto eto batɔnkpe ekuanse ba lɛkɔbe kanyinyənyə akuanse fɛfɛ banlɛ, itsyise nnya díləkə Onanto eto lɛbləfi fɛfɛ éte nɛ.
2 Nya mínyə lesa nə nte fe ahuhɔɛ eto lekpo nnya letsyaka ku nte wə lɛsɛ hee. Nnyə betidi ba tsya díləkə ubutubuki bua əmə ku wə asawenwe nyamə ku nwə eto diyee, aklansa díləkə éte. Bəńyə lə ahuhɔɛ eto lekpo nəmə nya banlɛ kasanku ka Onanto dítə mə.
3 Nya banlɛ Moses, Onanto eto uyifoyifo ku Lesamubi nəmə eto kusə busə katɛyi bənkə,

"Bonamute Onanto,
Ǝsuəalenyə Kenke,
ntsyə fə eyifosa lɛmɔ
iyifo yanii mmə!
Ǝse nnya kenke eto Oka,
nya fə asayifoyifo lɛflɔ
nya fə etiki diyifo
ɔnukualɛ.
4 Owoe loofo buńyə fə lə
ənəmi nya wəmbote
fə sikpi, O Bonamute,
nya wembufi atɛsə utə
fə dinye?
Itsyise fə hã diyifo kɛnkɛ,
nya kawunsiə eto betidi
kenke luubə bətə fə
dibu.
Itsyise bələkə fə asasɛ
yifoyifo bate utsyuə
saa ənyə."

5 Lə nyamfo eto kamaa, ńnyə se Kedikətəkɔ lə kato ku kaka ni Kakɛnkɛkɔ Kenke lə mfó lɛsini nte.
6 Nya Onanto eto batɔnkpe ekuanse ba nlɛ kanyinyənyə akuanse nyamə lɛbɔ betsyi lə Disumuyo nəmə. Bakpe

awu flubia nya nlɛ buyənde nya béfi sika sia eto kekue bákle mə akɔɛsi.
7 Mfo nya asa ana nyamə nsi nkpə eto ɔni dífi sika sia eto ekplibi akuanse nnya díyi ku Onanto wə nsi nkpə manlo manlo eto lɛblɔfi útə batɔnkpe ekuanse bamə.
8 Nya kuyuə ko lɛbɔ kutsyi lə Onanto eto diyənde ku əsuəale nyamə diyi Disumuyo nəmə kenke, nya kuutsyuə saa mamfo Disumuyo nəmə budufə ese lefe nə efimbi akuanse nya batɔnkpe ekuanse bamə lébokodibə éfe.

16

Bawuninsə Onanto Eto Lɛblɔfi Eto Ɛkpɛ Ekuanse Nyamə Bákpo Lə Kawunsiə.

1 Mfó minɔ ɔkɔɛ bembembe utsyuə lɛbɔ utsyi Disumuyo nlɛ batɔnkpe ekuanse bamə nlɛ bɔtɛyi nkə, “Bisu bɛwuninsə Onanto eto lɛblɔfi eto ɛkpɛ ekuanse nyamə bekpo lə kawunsiə əsuə!”
2 Onanto eto ɔtɔnkpe tutɛ əmə esu ɔwuninsə wə ɔkpɛ əmə okpo lə kawunsiə əsuə. Nyamfo ətə bə afabe nya nkpe kɛnyɛ ale, leefi, abɔ ekpo lə mba ubutubuki əmə eto leba ntəkə ku mba disumu wə awenwesa.
3 Nya ɔtɔnkpe nuəfə lɛwuninsə wə ɔkpɛ ókpo lə lekpo əsuə, nya ntu bomə lɛtsyi bɔwuninsə bofiani fe betidi kpenkpe eto kɔtɔ seka, itə bə asa nnya nkpe nkpə lə lekpo nəmə kenke ekpe.
4 Nya ɔtɔnkpe tsyəfə lɛwuninsə wə ɔkpɛ ókpo lə ntu ku etubiə kenke əsuə nya nyamblɛ léfiani kɔtɔ.
5 Mfo mínɔ se ɔtɔnkpe wə laabe ntu lɛtɛyi nkə,

“O ɔkɛnkɛnyə, fəə nsi nkpə
idu taa kokolefe ke,
fə akpokponkpo kenke
aayɛ lə kusu
tsyɔntsyɔ əsuə lo!
6 Betidi bamfo ákpo fə
betidi ku fə
bənyɛləkətidi eto kɔtɔ
kasɔ.
Nyaso fətə mə kɔtɔ fə
bənə nɛ.
Kotonənə komfo əńyə
kutə mə tinti!”

7 Mfo mínɔ ɔkɔɛ lɛbɔ utsyi Onanto eto kedikətəkɔ eto leba əsuə nlɛ bɔtɛyi nkə, “Bonamute Onanto, Ǝsuəalenyə Kenke! Fə lekpokponkpo yɛ lə kɔtsyɔntsyɔsu ku lə ɔnukualɛ əsuə.”
8 Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe nale áwuninsə nnya nkpe lə wə ɔkpɛ əsuə ókpo lə kofe eto ənəmi əsuə nya Onanto dítə ko əsuəale nkə otonsə betidi ku ko utefofo.
9 Ute eto əsuəale átonsə mə nya békudi Onanto eto diye. Onanto kpé əsuəale lə kanyi kamfo əsuə, fɛɛ báni bə bəmbɔtsyi bawuninsə lə mə abua əsuə batɛsɛ wə sɛkplɛ.
10 Ɔtɔnkpe nɔnde əmə áwuninsə nnya nkpe lə wə ɔkpɛ mə əsuə ókpo lə ubutubuki bua əmə eto lekankpomɛ əsuə. Kale ko léna lə ubutubuki əmə eto sekakedikɔ kenke nya betidi

lɛyimi anyi lə kanyi ka banlɛ bunyə eso.
11 Nya betidi bamə díkudi Onanto wə nkpe kato lə kanyi ka banlɛ bunyə lə afabe nyamə eso. Tsyaa, báni bə bəmbɔtsyi bawuninsə lə mə abua əsuə.
12 Nyamfo eto kamaa, Onanto eto ɔtɔnkpe kuande əmə áwuninsə asa nnya nkpe lə wə ɔkpɛ əsuə ókpo lə Ketukplɛ Frate əsuə. Ketu kamə ákpi kətə baka ba ditsyi kofekatokɔ kusu lə bayɛ bafe.
13 Mfó nya mínyə awɔnɔ bua ətsyə nnya nte fe asasa lɛbɔ itsyi lə owa kplɛ əmə, ubutubuki bua əmə ku bidiabidia eto unyɛləkətidi əmə eto nnyɛ.
14 Beyifo awɔnɔ bua nnya leeyifo ayanisa. Awɔnɔ bua etsyə nyamfo leesu kakpadi kawunsiə eto baka kakɔ itə lema bɔkpɔ lə Boanto Onato, Ǝsuəalenyə Kenke əmə, eto Diyi Kplɛ nəmə əsuə.
15 "Bɛnɔ! Muubə fe uyu seka! Disuəyuə itə nwə luutəkə ənə nya umuə əsuə utsyə ku wə awu bikelɛlɛ wəmbɔyɛ leyaleya okpe wə əsuə kofani lə betidi nti."
16 Mfó nya awɔnɔ bua nyamə lékpa baka bamə bətsyə lə kaka baakpo Armagedon lə Hebri eto sele əsuə.
17 Nya Onanto eto ɔtɔnkpe kuansele əmə lɛwuninsə nya nkpe lə wə ɔkpɛ əmə kafo okpo lə difule əsuə. Ete ɔkɔɛ kplɛ utsyuə lɛbɔ utsyi lə lekankpomɛ nə nte lə Disumuyo nəmə nlɛ bɔtɛyi nkə, "Elo o-o!"
18 Mfóo, difule ko ditsyiko ɔsi boto, kafa kekumi nya kasɔ ditinkə kekleke. Kasɔ butinkə kamfo eto okle məmbə tɔ kənyə idu lə kawunsiə eto kasɔ ketsyikokɔ.
19 Umənkplɛ əmə ába lə akpa ətsyə, nya ese ese eto kəmənkplɛ léba. Onanto ákloma Babilonia kplɛ nya utə únə nte útsyiko lə wə lɛkɔbe nəmə kafo wə lɛblɔfi nəmə eto nte.
20 Nsɔ bo ntu letsyilama kenke ánya vi, nya atini kenke tsya lénya.
21 Etubankli kplɛ kplɛ fe nkedibo awosi anɔ seka áni itsyi kato ibə ɛblɛ betidi. Mə dikudi Onanto ɛyɛ lə etubankli nyamə eto kɛnyɛ ale əme eso.

17

Onanto Ebunə Ɔsɔnɔdi Ninə Kenke Koto.
1 Mfo batɔnkpe ekuanse bamə eto ɔni wə nlɛ kakpɛ ekuanse dibə ɔtɛyi mɛ nkə, "Bə lə nte fə kase boonə ɔsɔnɔdi koto. Uyifo umənkplɛ wə bato bənyənsə lə ntu bɔdibɔdi kpə ɔflɔ.
2 Nya kawunsiə eto baka laa labe ko wə fe kase utsyuə leesu ɔsɔnɔdi ɔflɔ, nya kawunsiə eto betidi eto le bua buuyifo te fe kase bəənə nte kekpe seka."
3 Lɛwɔnɔ nəmə əsiə lə mɛ əsuə nya ɔtɔnkpe əmə lékpa mɛ úsu ko mfiminti. Mfó minyə usio utsyuə nsi

lə ubutubuki sia utsyuə wə aye nya báwɔni bətəkə lə ubuki əmə əsuə kenke diyifo aka itə Onanto. Ubuki əmə kpe esi akuanse ku akpɛ lefosi.

4 Usio əmə kpe awu nya diyifo tũũ asiasia kpakpa akpa nya balɔkɔsə wə ku sika sia ku aba ku atsyabi nya lefo koya nya ɔnlɛ sika sia eto kɔpo lə kɔni ko diyi ku asa nnya laanɔ bobe ku asinsa úńyə utsyiko lə wə sɛsɔnɔdidi əsuə.

5 Bawɔni lɛkulaye bətəkə lə wə kato nə eto kasɔ ni bənkə

Umənkplɛ Babilonia,
Ɔsɔnɔdi kenke eto ambe
ku asa nnya beekisi lə
kawunsiə eto ambe.

6 Nya minyə usio əmə mfo wə dikpə nte ku Onanto eto betidi eto kɔtɔ ko únə ku mba bálo eto kɔtɔ itsyise bətəkəko Yesu kama eso. Se minyə wəə, iyifo mə yanii tinti.

7 Mfo nya ɔtɔnkpe əmə lɛtɔmɛ nkə, “Beso iyifo fə yanii mə? Muuləkə akulasa nya nkpe lə usio əmfo ku ubutubuki esi akuanse ku aakpɛ lefo wə əsuə unsi nte fə.

8 Ubutubuki əmfo ébusiə nkpə uńyə, fɛɛ unsisi. Ola nkə eni lə ɔbɔ utsyi lə ukpe eto dibiə kplɛ nəmə kafo udu, nya lə bátsylɔsə wə. Betidi ba disiə lə kawunsiə ba eto aye báwɔni bakpe lə nkpə eto kukue fɛ Onanto diyifo kawunsiə, yuuyifo mə naa lə bənyə ubutubuki əmə. Itsyise úsiə nkpə uńyəə, fɛ unsibə, nya usi wuubə bio.

9 “Nyamfo ahiã itə kobe ku kasɔnɔnɔ. Esi akuanse nyamə ńyə itə atini akuanse nya əsuə usio əmə ləəsiə. Beyifo baka ekuanse tsya.

10 Baka ɛnɔ bamə ébusiə nkpə bənyə, ɔni si lə lekpomɛ, nya ɔfɛfɛ məmbə tɔ. Lə ubəə, lefe kliminti hã ete wuusiə.

11 Nya ubutubuki wə dísiə nkpə ibə efe fɛ unsisii, wə kosate eyifo oka flamflale wə ni ekuanse bamə eto ɔni wə bantɔɔ katsylɔsəkɔ.

12 “Aakpɛ lefosi nya fənyəə, eyifo baka lefosi ba eto sekadidi fe dimanyo tɔ. Fɛɛ bootə mə kusu bedi seka itə lebombosɔsɔ lɔni ku ubutubuki əmə.

13 Nsusu bɔni ete nkpe baka lefosi bamə, nya boofi mə əsuəale ku mə kɛnyɛbusiə bətə ubutubuki əmə.

14 Bɔɔkpɔnko Lesamubi nəmə ku wə betidi ba bákpadi, ba uləkə, mba léfo wə banɔ ntəkəko wə, ebutəkə mə kato, itsyise wə ni banamute eto Onamute, ku baka eto oka.”

15 Ɔtɔnkpe əmə tsya atɛyi mɛ nkə, “Ntu bo fənyə bo əsuə ɔtsyetɔ əmə nsi, eyifo ese ese, betidi betidi, nle nle ku bele bele.

16 Aakpɛ lefosi nyamə fənyə ku ubutubuki əmə, ebukisi otsyetɔnyə əmə. Bɔɔlɛ lesa saa nə nte wə bafo, usiə leyaleya. Bɔɔyimi wə əsuə eto sinə nya bootonsə sinə sia dibu ku ute.

17 Itsyise Onanto éfi
nyamfo okpe mə lə utu
kəmiə nkə lə beyifo lesa nə
wə ala əsuə. Nya útə nkə
beyifo bani lə befi mə
sekadidi bətə ubutubuki
əmə, isu ese lefe nə Onanto
eto etiki luubə itə
18 usio wə fənyə mfo,
eyifo umənkplɛ wə nlɛ seka
budi lə kawunsiə eto baka
əsuə.”

18

Yohanes Ánɔ Nkə Bába Babilon.

1 Lə nyamfo eto kamaa,
nńyə Onanto eto ɔtɔnkpe
bamba utsyuə wə ditsyi
kato ɔnlɛ kasɔ bubə. Okpe
əsuəale tinti nya wə
diyənde díyənde lékpo lə
kawinsiə kenke əsuə.
2 Ófa bembembe ɔ́tɛyi
nkə,

“Óba o-o! Babilon wə léfo
diye sitinti nso aba
kenke!
Ófiani awɔnɔ bua kenke
eto ɔkplɛ eto kabiɔkɔ.
Mfó nya baklɔbɛ bua saa
eto okle ba bendi
kenke nsi nɛ.
3 Itsyise kawunsiə eto betidi
kenke
ənə wə nte bo nkpe ale
ini nnya wə
sɛsɔnɔdidi eto lebua
dínə éboko.
Kawunsiə eto baka álabeko
wə,
nya kawunsiə eto mba
laasa asi léfiani
batabinyə ɛyɛ lə wə
setsyetɔ kekleke
siamə əsuə.”

4 Nya minsi mínɔ ɔkɔɛ
bamba ditsyi kato nlɛ bɔtɛyi
nkə,
“Mɔ betidi, bɛbɔ lə umə
əmə bibə!
Bə lə bɛyɛ wə abua nnya
ɔnlɛ buyifo buyifo.
Kase biəmbɔkɛ lekpake
lə kotonənə ko luubə
lə wə betidi əsuə.
5 Itsyise wə abua etsyue
itəkə lə əsuə itə bə
ísu ítidi taa kato,
nya Onanto laakloma
wə esu bua nyamə.
6 Biyifo wə fe kase wuntsya
díyifo mi eto kɛnyɛ.
Tisə wə oko sinuə lə
nnya úyifo mi eto
kɛnyɛ.
Lɛkɔbe nə kafo békuti nte
bo nkpe ale bətə fəə,
kuti ni sinuə ətə wə.
7 Bitə lə unyə kanyi,
lə ɔkɛ lə lɛwɛnlo əsuə
fe kase inyə itə,
lə wə kɔlɔkɔ kekleke ku
nkpə minimini bo údi
əsuə.
Itsyise wəəsiə katɛyi wə
əsuə nkə,
‘Besio eto Óka mini
mfo.
Minni ɔkɔsiə nya
membusiə nkewi
keku kulefe!’
8 Mmə eso bule bo ni
kanyinyənyə ebutu
wə diyi lɔni.
Wuudufə lə kanyi ka ni
bufi,
ukpe ku kukpɛnsɛ kplɛ
əsuə.
Itsyise Bonamute Onanto
wə laakponko wə
lekpoo eyifo
əsuəalenyə.
9 “Lə kawunsiə eto baka
ba dídinko wə sɛsɔnɔ, nya

bédi nkpə ku wə əńyə ute wə nlɛ wə botonsə eto kuyuə ko nlɛ botakaa, boofa bewi nku bətə wə.
10 Boonyə kɔsɛsɛ ke lə sikpe sia dímuə mə lə kanyi ka bənyə ɔnlɛ bunyə esoo, batɛyi bənkə,
‘Mbɔbuɛ! Mbɔbuɛ!
Umənkplɛ Babilonia!
Lebombosɔsɔ lɔni ete béfi bənə fə koto mə!’
11 “Mba laasa asi kplɛ ba nkpe lə kasɔ kamə tsya éwi nku bətə wə, ílə mə itə wə itsyise kuutsyuə saa ensianya fə bike.
12 Kuutsyuə saa anya mə bike bia ni sika sia ku siflubia, atsyabi ku aba nnya lefo koya, mfia sia, nkufia ku mfia bo ləəyənde, eyi akpa akpa eto kakle ku nnya laanyi fififi, ku asa nnya béfi atonyi ku eyi nnya lefo koya, bitu ku situnaa ku aba nnya lefo koya béyifo tsya.
13 Nya ɔklɔ eto bike bamba nsi ni diyikpe nə laanyi fififi baakpo sinamɔn ku asa fififi ate ate nnya beefi keyifo ɔklɛ. Nuəbi bo laanyi fififi, uyudu ku lifui, nte ku nnuə, bloblo eto nnamfo ku edisa, batobuki ku banantsyui, batɔmini ku nkenke kplɛ bo leetsyi bike, ndomufɔ ku betidi ba buufi bətə kedi kulaa tsya.
14 “Mba laasa asi átɛyi bənkə, ‘Babilonia! Asa sɛɛ nnya fábɛbɛ fətə əsuə, nnya lɛbɔ fə lə ani mmə nɛ. Fə setabikɛ ku sisuəlɔ tsya ánya, ensiebunyə nnya kulefe.’
15 Mba laasa asi ba léfiani batabinyə ɛyɛ lə biketete əsuəə, ebuńyə kɔsɛsɛ famfamfa itsyise báte sikpi bə bofo lekpa lə wə kanyi ka əsuə. Boofa nya buwi kamisə ku batəyi bənkə,
16 ‘Mbɔbɔɛ! Mbɔbuɛ,
umənkplɛ wə lefo diye.
Umə wə bálɔkɔsɛ ku mfia flubia ku nsia eto aflanka,
nya bálɔkɔsɛ wə ku sika sia ku aba ku atsyabi nnya lefo koya ni nwəmfo nɛ.
17 Fɛɛ lə lebombosɔsɔ lɔni kama, setabi siamfo kenke áfiani abiabia!’
“Ntu eto efue eto beninə kumba nyɛ kusu lə ntu əsuə, mba laaka ntu eto efue ku mba laasa asi lə ntu eto efue əsuə əkənə bəńyə kɔsɛsɛ.
18 Nya báfá ku keku se bənyə umə əmə nlɛ ute bunyə eto kuyuə, nya bátɛyi bənkə, ‘Umənkplɛ saa mensikɛ tɔ wə lekateko nwə mfo!’
19 Mfó bákpa utembu bákpo lə mə esi, béwi kaminsəku bátɛyi sitinti bənkə,
‘Mbɔbɔɛ, mbɔbɔɛ boətə umə wə lefo diye mfo.
Wə ni umənkplɛ wə efue kplɛ
nnya laayɛ lə lekpo əsuə eto basate lɛyɛ bakɛ atabi ɛyɛ lə wə setabikɛ əsuə.
Nya lə lebombosɔsɔ lɔni əsuəə, áfiani umə̀baba.

20 O mimba nkpe kato
kenke, binyə
disuəyuə.
Binyə disuəyuə mi
Onanto eto betidi
kenke ku wə
bənyɛləkətidi ku
Kristo eto batɔnkpe!
Itsyise Onanto ákponko wə
lekpo ólo wə dikpi lə
nnya úyifo mi eso!’ ”
21 Lə nyamfo eto kamaa,
nńyə Onanto eto ɔtɔnkpe
wə nkpe ale utsyuə dítsyi
kobansə kplɛ kutsyuə nya
óto ko ókpe lə lekpo katɛyi
nkə,
“Mmə ke booto Babilonia
eto umənkplɛ əmə
basɔ lə kasɔ
bembembe,
nya bensiembunyə wə
bio kulefe nɛ.
22 Nya bensiəmbɔnɔ
kasanku, katlowoe ku
nkpatsyaku eto
kɔsɔ lə fə kulefe!
Bensiembunyə ani eto kɔsi
eto uyifoyifo saa lə fə
bio.
Nya bensimbɔnɔ əkuə saa
eto kɔsɔ lə fə bio.
23 Bensiembunyə kakandiɛ
eto buyənde lə fə bio.
Nya bensiembɔnɔ
kusiəkpakpa eto ese
tsya lə fə.
Fə mba laasa asi ni
bəsuəalenyə kenke lə
kawunsiə,
nya ɛyɛ lə fə
kasayifoyifo əsuə
fawɛ kawunsiə eto
betidi kenke fakpe!
24 Bənə Babilonia eto umə
koto itsyise bənyə
Onanto eto
bənyɛləkətidi ku
Onanto eto betidi
ku mba kenke bálo lə
kasɔ mfo
eto kɔtɔ ko bákpo lə
kasɔ mfo eso!”

19

1 Lə nyamfo eto kamaa,
nnɔ kudu kplɛ ko lele
sitiditu kplɛ eto kɔsɔ kato
ko nlɛ bɔtɛyi nkə,
“Atɛsə itə Onanto!
Bofokətə, diyənde ku
əsuəale eyifo bo
Onanto eto ale!
2 Itsyise woakpo lekpo
lə ɔnukualɛ əsuə,
kala etiki kələkə lə kusu
tsyɔntsyɔ əsuə.
Olo otsyetɔsio bua wə nlɛ
kawunsiə bobiasə ku
wə sɛsɔnɔdi dikpi.
Onanto ənə wə koto itsyise
ólo Onanto eto
beyifoyifo.”
3 Nya besi báfa bátɛyi
bənkə,
“Atɛsə itə Onanto!
Kuyuə ko nlɛ bɔbɔ ketsyi lə
ute wə létonsə
umənkplɛ əmə lɛ
bɔbɔ isu manlo
manlo!”
4 Beninə fosi ənuə ena
bamə ku asa nnya nsi nkpə
ena nyamə ákpo kasɔ nya
bátɛsə Onanto wə dísiə lə
wə lekankpomɛ əsuə, nya
bátɛyi bənkə,
“Ibə itə nko! Atɛsə itə
Onanto!”

Lesamubi Nəmə Eto
Kusiəkpakpa Eto Diyi Sɛ.

5 Ete ɔkɔɛ utsyuə lɛbɔ
útsyi lekankpomɛ nəmə ɔflɔ
lɛtɛyi nkə,
“Bɛtɛsə bo Onanto,
mi wə beyifoyifo,

ku betidi ba ta, bakplɛnyə
ku betidiwewe kenke
ba laate wə sikpi.”
6 Nnya kamaa, nnɔ ɔkɔɛ
utsyuə fe sitiditu eto ole nye
nwə lele ketu eto ntu bo nlɛ
boto ketsyi ketsyue kato
kakpo lə ditumbu əsuə, nye
fe ofamfa wə lɛbɔ utsyi kato
seka, wə nlɛ bɔtɛyi nkə,
“Atɛsə itə Onanto!
Itsyise Bonamute, bo
Onanto Ǝsuəalenyə
Kenke, ni oka.
7 Bitə lə bunyə disuəyuə,
bobesə wə kato,
nya bufi atɛsə butə wə!
Itsyise Lesamubi nəmə eto
kusiəkpakpa eto diyi
nəmə eboyo,
nya wə kusiə komə dílɔ wə
əsuə
utsyə itə diyi nəmə.
8 Béfi aklala flubia nnya lele
eto awu nnya nlɛ
buyənde bətə wə bə
okpe.”
Nya aklala flubia nnya lele
əməə, eyifo Onanto eto
betidi eto asa sɛɛ yifoyifo.
9 Mfó nya Onanto eto
ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi mɛ nkə,
“Wɔni nyamfo ətsyə.
Disuəyuə itə mba bákpo
báboko Lesamubi nəmə eto
kusiəkakpakɔ eto
lesakedikɔ.” Nya ɔtɔnkpe
əmə disi ɔ́tɛyi nkə, “Nyamfo
eyifo Onanto kosate eto
kɛnyɛ eto etiki.”
10 Mfó mínse akonki lə wə
ɔflɔ miə lə nsumu wə, fɛ
ɔtɛyi mɛ nkə, “Menyifo nko!
Uyifoyifo ete mini fe fə ke
ku fə bayimi ba léfo Yesu
eto ditiki bánɔ ke. Onanto
ete ele bə busumu!”

Itsyise ɔnukualɛ eto asa
nnya Yesu díləkə ótee, nnya
ni lesa nə lékpe Onanto eto
bənyɛləkətidi nkɛale nɛ.

Yohanes Ǝnyə Nwə Nsi Lə
Ɔtɔmli Flubia Ǝsuə.
11 Lə nnya kamaa, nnyə se
kato lɛsini kenke nya mínyə
ɔtɔmli flubia utsyuə.
Baakpo nwə nsi lə wə bə
Nwə leeyifo asa lə kusu
əsuə ku Ɔnukualɛnyə.
Woakpo lekpo kayɛnko lə
kusu tsyɔntsyɔ əsuə
woakpɔ lemma kayɛnko lə
kusu tsyɔntsyɔ əsuə.
12 Wə ənəmi éyifo fe ute
wə nlɛ buńyə nya unti
akankpakpa kpə lə wə disi.
Báwɔni diye ditsyuə bətəkə
lə wə nə kuutsyuə saa lenyi
enso wə kosate hã.
13 Ókpé awu nnya bédi
bákpé lə kɔtɔ əsuə. Wə diye
ni Onanto Eto Ditiki Nəmə.
14 Nya kato eto
bamamanyə ba nkpe awu
nya lɛlɛkɛ iflubi nnya ele,
nya bensi lə batɔmli flubia
əsuə ntəkəko wə kama.
15 Útsyi lesiabi nyɛ nnuə
yayaya lə wə kɛnyɛ nə
wuufi ɔkpɔnko, ese ese
utəkə nnya kato. Wuufi situ
eto uyi udi seka lə mə əsuə,
nya wɔɔnwɔ wain eto ebibi
uləkə nte lə mu kawakɔ lə
Onanto Ǝsuəalenyə Kenke
eto lefonyi ku lɛblɔfi
kekleke əsuə.
16 Nya báwɔni diye
ditsyuə lə wə awu nnya
onkpe ku lə lekpabu əsuə
nlɛ bɔtɛyi nkə,
Baka eto Oka ku Banamute
eto Onamute.

17 Lə nnya kamaa, nnyə Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə wə díńyə lə kofe əsuə, ófa bembembe ókpadi baklɔbɛ ba kenke leefunini kato ɔ́tɛyi nkə, “Bibə bɛkɔ lə bidi Onanto eto ditsyitsyosa kplɛ nəmə!
18 Bibə bɛyimi baka, bamamanyə ninə, bamamanyə, batɔmini ku betidi ba ləəsiə lə mə əsuə, betidi ba kenke, ndomufɔ ku mba nsi lə mə əsuə əsuə, bakplɛnyə ku betidiwewe eto əsuə eto sinə!”
19 Nya mínyə ubutubuki bua əmə ku kasɔ mfo eto baka ku mə bamamanyə lɛkɔ bátaka lema lə Nwə nsi lə ɔtɔmini ku wə bamamanyə əsuə.
20 Fɛɛ bəmuə ubutubuki bua əmə ku bidiabidia eto unyɛləkətidi wə díyifo ayanisa əmə lə wə ənəmi. Ayanisa nyamfó béfi bawɛ betidi ba ubutubuki bua əmə eto leba nteke ku mba lésumu ubutubuki bua əmə eto ditsyəbiwenwe bákpé. Béfi ubutubuki bua əmə ku bidiabidia eto unyɛləkətidi bamə báto bakpe ku nkpə lə ute eto aba nya nlɛ bunyə lə ditumbu klinklaa kplɛ nəmə kafo.
21 Nya nwə nsi lə ɔtɔmini əmə əsuə lélo bamamanyə fɛfɛ ku lesiabi nə lɛbɔ ditsyi lə nwə nsi lə ɔtɔmi əmə əsuə nya bakləbɛ bamə kenke díbə bétsyuebi sinə sia ke boofo butsyuebi kamini.

20

Bəmuə Olo Ǝmə Bákpe Lə Amana Itə Alɛ Kɔkpi.

1 Nya mínyə Onanto eto ɔtɔnkpe utsyuə ditsyi kato ɔnlɛ bɔyifə kəbə kasɔ nya ɔnlɛ dikpəmbiə eto safui ku kɔnyɔ ko ditidi kutsyuə lə kɔni.
2 Úmuə owa kplɛ əmə, wə nkpe taa kokolefe ke wə baakpo Obonsam nye Olo əmə, nya úmuə wə ókpe lə amana itə alɛ kɔkpi.
3 Onato eto ɔtɔnkpe əmə áto wə ókpe lə dikpembiə nəmə kafo, nya úti ni kɛnyɛ kpã ku sitə, itə lə ɔyɛ kusu bunyə kabɔ kawɛ ese ese eto betidi isu ese lefe nə alɛ kɔkpi nyamə díbə éfe. Nya kama fɛ booləkə wə amana əsuə sɛkɛ nɛ.
4 Nyamfo eto kamaa, nnyə akankpomɛ ətsyuə, nya bətə mba nsi lə nnya əsuə əsuəale bə bakpo akpo. Mə ni betidi ba bálo eto awɔnɔ se bédi adansiɛ bətə Yesu ku Onanto eto Ditiki Sɛɛ nəmə eso. Báni bénsumu ubutubuki bua əmə ku wə ditsyəbi wenwe nye bətəkə wə leba lə mə nto nye mə ani. Bátaka bəsiə nkpə nya bédi seka ku Kristo itə alɛ kɔkpi.
5 Nyamfo ni bekpenkpe eto botaka kəbə nkpə tutɛ nɛ. Bekpenkpe fɛfɛ mámtaka bəbə nkpə fɛ alɛ kɔkpi komə léyo.
6 Diyuə ku Onanto eto atsyɔkpokpo kplɛ itə betidi ba dínyə kedikɔ lə bekpenkpe eto botaka kəńyə tutɛ bomfo kəmiə. Ukpe nnuəfə əmbɔkɛ əsuəale lə mə, bomu

booyifo Onanto ku Kristo eto besumunyə nya buudi seka ku wə itə alɛ kɔkpi.

Bətəkə Obonsam Kato.

7 Nya lə alɛ kɔkpi komə ayoo, nya fɛ booləkə Obonsam lə diyo nəmə nɛ.

8 Nya wuusu kawunsiə eto akpɔ ana nyamə kenke usu ɔwɛ betidi okpé, ba ni Gog ku Magog. Wookpa mə utsyə ditsyu itə lema bɔkpɔ, nya boofui fe lekpo eto kɔwunimi.

9 Bésense bakpo lə kawunsiə kenke nya bátsyalama kaka Onanto eto betidi nsi wə ni wə uməkplɛ lala əmə. Fɛɛ ute áyifə utsyi kato úbə ótonsə məmblɛ kenke.

10 Nya Obonsam əmə lɛwɛ mə ókpee, béfi wə báto bákpe lə ute ku ute bambi eto ditumbu klinklaa kplɛ nəmə kafo kaka báto ubutubuki bua əmə ku bidiabidia eto unyɛləkətidi əmə bákpe. Mfó boonyə kanyi ketsye ku kakɔmi itə manlo manlo.

Onanto Ákponko Kawunsiə Kenke Lekpo.

11 Nya kamaa, nnyə lekankpomɛ kplɛ flubia ditsyuə ku nwə ləəsiə lə ni. Kasɔ ku kato étsyetsyi bánya lə wə ənəmi nya bésinyə mə bio.

12 Nya mínyə bekpənkpe kpə, bakplɛnyə ku betidiwewe ńyə lə lekankpomɛ nəmə eto ənəmi. Básini ekue, nya besi básini kukue kɔni, ko ni mba nsi nkpə eto kukue. Bákponko bekpenkpe bamə lekpo, utsyuə saa lə kase úsiə nkpə fe kase báwɔni bákpe lə ekue nyamə kafo.

13 Lekpo ələkə bekpenkpe ba nkpe lə ni óboko, nya ukpe ku ɔkɔmə tsya díləkə bekpenkpe ba nkpe lə mə bətə. Nya Onanto lékponko utsyuə sa lekpo ɛyɛ mə eyifosa əsuə.

14 Nnya kamaa, béfi ukpe ku ɔkɔmə báto bákpe lə ute eto ditumbu klinklaa kplɛ nəmə kəmiə. Ute eto ditumbu klinkla kplɛ nəmə ni ukpə nuəfə nɛ.

15 Utsyuə saa wə eto diye báwɔni bákpe lə nkpə eto kukue komə kafoo, béfi wə báto bákpe lə ute eto ditumbu klinklaa nəmə kafo.

21

Kato Fɔfɔ Ku Kasɔ Fɔfɔ.

1 Nyamfo eto kamaa, nnyə kato fɔfɔ ku kasɔ fɔfɔ. Itsyise kato tutɛ ku kasɔ tutɛ ébubə kafe nya lekpo tsya lénya.

2 Ete mínyə Umə kɛnkɛ əmə, wə ni Yerusalem fɔfɔ, ditsyi Onanto ɔflɔ kato ɔnlɛ kasɔ bubə. Nya bálɔkɔsɛ wə kukɔnɔ fe okafɔ itə wə usə eto bokpa seka.

3 Nya mínɔ ɔkɔɛ kplɛ utsyuə lɛbɔ utsyi lekankpomɛ nəmə ɔflɔ wə nlɛ bɔtɛyi nkə, “Bebee! Mɔmɔɔ, Onanto eto kəsiəkɔ ébubə kakpé lə betidi nti mfo. Wuusiə lə mə ɔflɔ nya boofiani wə betidi. Onanto

kosate ebusiəko mə nya wuuyifo mə Onanto.

4 Nya wɔɔsi mə binəntu kenke lə ənəmi. Nya ukpe tsya ensiəmbɔkɛ. Nko ke ini itə bolo kəsiə, nku buwi ku kanyinyənyə tsya nɛ. Akokosa kenke ébubə efe."

5 Ete nwə nsi lə lekankpomɛ əsuə lɛtɛyi nkə, "Bebee! Mbusinkli nyifo asa nnya kenke afɔfɔ." Nya ɔ́tɛyi nkə, "Wɔni nyamfo ətsyə, itsyise iyifo etiki nnya diyifo sitinti nya utsyuə saa loofo bofo kanɔ."

6 Nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, "Lesa saa aflɔ. Mɔ ni ututɛ ku ɔfɛfɛ, ketsyikokɔ ku kalosəkɔ. Utsyuə saa ke utukɔɛ nlɛɛ, muutə wə kusu unə nkpə eto ntu bo laayifə ketsyi ditubiə əsuə nya wəmbofo kayo saa.

7 Utsyuə saa ke ditəkə kato ebofo nyamfo utsyiko mɔ ɔflɔ. Muuyifo wə Onanto nya wuuyifo mɔ ubi.

8 Fɛɛ betidi ba laate asa sikpi, mba leedu bətsyuə kətə, mba leeyifo asinsa, mba laalo betidi ku batsyetɔnyə ku bafate, ku mba leesumu bəfiə, ku badia kenke, eto kəsiəkɔ ni ditumbu klikla kplɛ nə nlɛ bunyə ku ute eto aba kafo. Nyamfo ni ukpe nuəfə nɛ."

Yerusalem Fɔfɔ Ǝmə.

9 Nya kamaa, Onanto eto batɔnkpe nlɛ ɛkpɛ ekuanse ka díyi ku kanyinyənyə ka nkpe kɛnyɛale ekuanse fɛfɛ eto ɔni əbə mɛ ɔflɔ nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, "Bə, lə nte fə Okafɔ wə ni Lesamubi nəmə eto kusiə."

10 Lɛwɔnɔ nəmə áfo disiə lə mɛ nya Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ditsyi mɛ usuko kɔtini ko letaka fefe eto kato. Óte mɛ Yerusalem, umənkplɛ kɛnkɛ əmə lɛbɔ utsyi Onanto ɔflɔ kato ɔnlɛ kasɔ bubə.

11 Nya ɔnlɛ buyənde ku Onanto eto diyənde. Umənkplɛ əmə əyənde fe leba nə lefo koya tinti. Dite fe Yaspa eto leba seka nya lekpa wuee fe ahuhɔɛ seka.

12 Báto ofati wə ditidi nya otaka bátsyilama wə, nya bákpe lefosi mbɔsie nnuə lə wə. Nya Onanto eto lefosi batɔnkpe inuə ńyə lə mu nnyɛ. Báwɔni Israel eto lefosi atobi ənuə nyamə eto aye bətəkə lə nsie bomə əsuə.

13 Nsie ntsyə lə kofekatokɔ, ntsyə lə ɔnwɛ kato, ntsyə nkpe lə ɔnwɛ dikue nya ntsyə nkpe lə diyo kedufəkɔ eti tsya.

14 Bákpe lefosi aba ənuə lə kasɔ fɛ báto umə əmə eto kafati bəńyənsə. Nya báwɔni Lesamubi nəmə eto batɔnkpe lefosi inuə bamə eto aye bətəkə lə nnya əsuə.

15 Onanto eto ɔtɔnkpe wə dídinko mɛ etikii, lɛ sika sia eto esususa nnya wuufi ususu umə əmə ku wə nsie bomə ku kafati lə kɔni.

16 Akpɔ ana nkpe umə əmə, nya wə akpake eto kekulə ku lɛblɛbe lekate. Onanto eto ɔtɔnkpe əmə ésusu umə əmə ku esususa nyamə, nya unyə nkə umə əmə eto lekpa lɔni ekulə

esunkpo kɔkpi alofa anɔ.
Nya umə əmə eto dikulə,
lɛblɛbe ku botaka akate
pɛpɛɛpɛ.
17 Onanto eto ɔtɔnkpe
əmə ésusu ofati əmə tsya,
nya únyə nkə wə ditidibi
eyifo akpa alofa ənuə lefosi
akpa akua ɛyɛ lə esususa
nnya ɔnlɛ əsuə.
18 Aba nnya béfi báto
ofati əmə ni yaspa, nya béfi
sika sia nso bɔlɛkɛ, sia
lekpa fe ahuhuɛ seka báto
umə əmə kosate.
19 Nya béfi aba nya léfo
koya akpa akpa bálɔ umə
əmə eto aba nnya kasɔ əsuə
báto kafati kamə bətəkə.
Kasɔ eto leba tutɛ ni nə
baakpo yaspa.
Dinuəfə ni nə baakpo sapir.
Ditsyəfə ni nə baakpo
yalkedon,
nya lenale ni nə baakpo
smaragdo.
20 Lɛnɔnde ni nə baakpo
sardonik,
nya lekuande baakpo sardis.
Akuansele baakpo krisolit,
nya leflamflale baakpo
beril.
Lɛwɔnɔmbəle baakpo topas.
Lefosile baakpo krisopra.
Lefosi ɔnwɛ baakpo
yanikint,
nya lefosi unuəfə baakpo
ametist.
21 Umə əmə eto lefosi nsie
nnuə eyifo lefosi aba ənuə
nnya lefo koya. Leba kplɛ
béfi béyifo kesie saa nɛ.
Sika sia lefo koya béfi bálɔ
umə əmə eto usunte kplɛ,
nya ebunyə asa wuee ayɛ lə
sika siamə əsuə fe kase
bəənyə asa lə ahuhuɛ əsuə
seka.
22 Nya mənnyə Disumuyo
saa lə umə əmə, itsyise
Bonamute Onanto
Ǝsuəalenyə əmə ku
Lesamubi nəmə ni wə
Disumuyo.
23 Kofe nye kofande eto
bofa nye buyənde manfe itə
umə əmə, itsyise Onanto eto
diyənde əəyənde kakpo wə
nya Lesamubi nəmə ni wə
okandiɛ.
24 Kawunsiə eto betidi
ebɔyɛ lə ni buyənde əsuə,
nya kasɔ eto baka ebufi mə
setabikɛ baboko wə.
25 Nya bembuti umə əmə
eto nsie ku lefe, itsyise kale
tsya embona lə wə.
26 Ese, ese eto betidi kenke
ebufi mə sɛkplɛ ku mə
setabikɛ bəbə baboko mfó.
27 Fɛɛ kɔfiɔ eto kulesa
embedufə lə wə kulefe. Nya
badia ku mba leeyifo
afanisa embudufə lə wə.
Bomu mba eto aye báwɔni
bákpe lə Lesamubi nəmə
eto nkpə eto kukue komə
kafoo, mə hã luudufə
umənkplɛ əmə nɛ.

22

Onanto Eto Ketu Ka Ləətə Nkpə.

1 Nyamfo eto kamaa,
Onanto eto ɔtɔnkpe əmə áte
mɛ ketu ka ləətə nkpə eto
ntu. Ketu kamə aabɔdi
ketsyi lə Onanto ku
Lesamubi nəmə eto
lekankpomɛ əsuə. Ntu
bomə akpa kɛnkɛnkɛ fe
ahuhuɛ.
2 Nya bɔnlɛ bɔbɔdi lə
umənkplɛ əmə eto obia

kplɛ. Nya lə ke etukpenkpe ənuə nyamə əsuəə, nkpə eto kuyi ńyə, nya kuanwɔ kofa saa kofa. Ko afanto eyifo afantosi itə ese ese eto betidi kenke.

3 Bembunyə kulesa nə Onanto díkudi lə umənkplɛ əmə. Onanto ku Lesamubi nəmə eto lekankpomɛ ebɔkɛ lə umənkplɛ əmə, nya wə beyifoyifo luusumu wə.

4 Boonyə wə ənəmi nya wə diye luutəkə lə mə nto.

5 Kale ensi embolo mfó. Nya bembohiã kakandiɛ nye kofe, itsyise Bonamute Onanto ebudi mə diyənde nya boodi seka isu manlo manlo.

Yesu Eto Dibəfe

6 Mfó nya Onanto eto ɔtɔnkpe əmə lɛtɛyi mɛ nkə, “Ɔnukualɛ eto etiki ni nyamfo nya boofo nya bofo kanɔ sitiniti. Nya Bonamute Onanto wə leefi wə Lɛwɔnɔ kətə wə bənyɛləkətidi, wə ni létsyese wə ɔtɔnkpe nkə ote wə beyifoyifo asa nnya ləəbə bubə lə lefe kliminti əsuə.”

7 “Bebe! Muubə lə lefe kliminti əsuə. Disuəyuə itə mba leetsyue etiki nnya bábe letsya lə kukue komfo kəmiə koto.”

8 Mɔ Yohanes, mɔ ni nwə lɛnɔ nya mínyə asa nyamfo kenke. Nya lefe nə mínyə nya mínɔ nnya mínlosəə, nse akonki lə Onanto eto ɔtɔnkpe wə díləkə asa nyamfo óte mɛ eto akɔ miə lə nsumu wə.

9 Fɛɛ ótɛyi mɛ nkə, “Menyifo nko! Mintsyaa, uyifotsyuə mini fe fə ku fə bayimi ba ni Onanto eto bənyɛləkətidi ku mba kenke leetsyue etiki nnya nkpe lə kukue komfo koto. Onanto mate ete ele bə sumu.”

10 Mfó nya ɔ́tɛyi mɛ nkə, “Menfi bənyɛləkətidi eto etiki nnya báwɔni bákpe lə kukue komfo akula, itsyise lefe nəmə eboyo lelo nyamfo kenke luubə itə.

11 Utsyuə saa ke leeyifo asa buaa, sukosə lə ukeyifo asa bua, nwə ke leeyifo asinsa sukosə lə ukeyifo asinsa, nwə kee leeyifo kasɛɛ, sukosə lə ukeyifo kasɛɛ, nwə kee diyifo kɛnkɛ, usukosə lə uyifo nwə diyifo kɛnkɛ.”

12 Yesu nkə, “Bebe! Muubə lə lefe kliminti əsuə! Muubə ku kayofofo ka dińyə kətə utsyuə saa lə keyifo ka úyifo kumə.

13 Mɔ ni Ututɛ ku Ɔfɛfɛ, Kasɔ Ketsyikokɔ ku Kaalosəkɔ.

14 “Disuəyuə itə betidi ba dumuə əsuə bətsyə fe kase bəəflə bikə kɛnkɛ kətsyə. Məə dunyə kusu bedi nkpə eto kuyi komə eto eyibibi nɛ, nya bɔɔyɛ lə kesie kamə bedufə lə kato eto umənkplɛ əmə lafo.

15 Nya mba luunyə lə ɔkpɔ əmə kama ba ni mba leeyifo afanisa, mə ni betidi ba ni bafate, mba ni batsyetɔ, mba laalo betidi, mba ləətə bəfiə kedi ku betidi ba ni badia ba laawɛ betidi kakpe lə etiki ku lə eyifosa əsuə.

16 “Mɔ, Yesu, ni nwə létsyese mɔ ɔtɔnkpe miə lə

ubə uləkə asa nyamfo ote mi bafokanɔfɔ eto etsyukpa kenke. Mɔ ni kuyi eto ote kplɛ əmə wə ni Oka David eto ufluflu. Mɔ ni kolensiənto eto sefandebi sia ləəyəndɛ."

17 Lɛwɔnɔ nəmə ku okafɔ əmə nkə, "Bə!"

Nya nwə ke nlɛ nnya bɔnɔ tsya tɛyi nkə, "Bə!"

Nya nwə ke utukɔɛ nlɛɛ, ubə. Nya nwə ke nlɛ ntu bo ləətə nkpə bɔbɛbɛɛ, ubə ofo mu unə, kayo saa mamfo mamfo.

18 Mɔ Yohanes lɛ utsyuə saa wə laanɔ etiki nnya nkpe lə kukue komfo kafoo ato bukə kekleke miə utsyuə saa ke luufi lesatsyuə okpé lə nnya əsuəə, Onanto ebufi kanyinyənyə ka báwɔni bakpé lə kukue komfo utəkə wə lə əsuə fe kotonənə.

19 Nya lə utsyuə tsya ələkə lesatsyuə utsyiko lə nnya əsuəə, Onanto embutə unyə kayofofo ka báwɔni bákpe lə kukue komfo əsuə. Weebunyə kedikɔ ka untənyə lə nkpə eto kudiyi komə əsuə ku lə umə kɛnkɛ əmə tsya əsuə.

20 Nwə nlɛ adansiɛ budi lə nyamfo əsuə lə bɔtɛyi nkə, "Ee, muubə lə leefe kliminti əsuə!"

Ibə itə. Bonamute Yesu, bə!

21 Bonamute Yesu eto lefonə lə disiəko utsyuə saa.